አንደኛ መጽሐፍ
ስለ ነጋዴዎች፣ የንግድ ሥራዎችና ስለ ንግድ መደብሮች
ርዕስ አንድ
በነጋዴዎች ላይ ስለሚፈጸሙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች
ምዕራፍ አንድ
የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎች ላይ ስለሚፈጸም ሕግ

አንቀጽ ፩. ስለ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚነት

በዚህ ሕግ በተለየ ሁኔታ እስካልተደነገገ ድረስ የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎችና በንግድ ማህበሮች ላይ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፪. ስለ ባሕር ሕግ ተፈጻሚነት

የንግድ ሥራቸው ከባሕር ንግድ ሥራ ጋር የተያያዘ በሆኑ ሰዎች ወይም የንግድ ማህበሮች ላይ አግባብነት ያላቸው የባሕር ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፫. ስለ ግለሰብ ነጋዴዎች እና የንግድ ማህበሮች

በተፈጥሮ ሰዎች ላይ ብቻ ተፈጻሚ የሚሆኑት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ በግለሰብ ነጋዴዎች ላይ ተፈጻሚ የሆኑት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬. ይህ ሕግ የማይፈጸምባቸው ተቋማት

፩/ በሕግ የተቋቋሙ ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው የአስተዳደር አካላት፣ የሃይማኖት ድርጅቶች፣ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች እና የህብረት ሥራ ማህበራት በዚህ ሕግ በአንቀጽ (፭) የተመለከተውን ሥራ ቢሠሩም አንኳን ግልጽ የሆነ ተቃራኒ ሕግ የሕግ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ አይሆኑባቸውም፡፡

፪/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) የተደነገገው ቢኖርም በሕግ የተቋቋሙ ሕጋዊ ሰውነት ያላቸው የአስተዳደር አካላት፣ የሃይማኖት ድርጅቶች፣ የሲቪል ማህበረሰብ ድርጅቶች እና የህብረት ሥራ ማህበራት በዚህ ሕግ መሠረት በተቋቋመ የንግድ ማህበር ውስጥ ባለአክሲዮን ወይም ባለድርሻ የሆኑ እንደሆነ ባለአክዮኖችን ወይም ሸሪኮችን የተመለከቱ አግባብነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል ፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም አግባብነት ያላቸው ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆኖ ይህ ሕግ በመንግሥት የልማት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ነጋዴ ናቸው የሚባሉ ሰዎች

አንቀጽ ፭. ነጋዴዎች የሚባሉ ሰዎች

የሞያ ሥራቸው አድርገው ጥቅም ለማግኘት ሲሉ ከዚህ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን ሥራዎች ወይም ሌሎች ተመሳሳይ ሥራዎችን የሚሠሩ ሰዎች ነጋዴዎች ናቸው፡-

፩/ የሚንቀሳቀሱ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ገዝተው ባሉበት ሁኔታ ወይም ቀያይረው ወይም አሻሽለው መልሰው በጅምላ ወይም በችርቻሮ፣ በሀገር ውስጥ ወይም እንደአግባብነቱ በውጪ ሀገር የሚሸጡ፤

፪/ ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ገዝተው የሚያከራዩ፤

፫/ በሕግ ለንግድ ዓላማ እንዲውል በተሰጠ መሬት ላይ ባለመብት በመሆን የእርሻና የደን ልማት ሥራ የሚሰሩ፤

፬/ በሕግ የገጠር መሬት ለመጠቀም ባለመብት ከሆኑ ሰዎች ውጪ ያሉ ሌሎች ሰዎች አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ እንስሳትን የማርባት ሥራ

እና ከእንስሳት የሚገኙ ምርቶችን የማምረት ሥራ የሚሰሩ፤

፭/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ ዓሣ የሚያጠምዱ እና የሚያረቡ፤

፮/ በፍትሐ ብሔር ሕጉም ሆነ በሌሎች አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት የዕቃ ማከማቸት አገልግሎት የሚሰጡ፤

፯/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ የማዕድን፣ የነዳጅ ዘይት ወይንም የጋዝ ፍለጋ ሥራ የሚሰሩ፣ የሚቆፍሩ ወይም የሚያወጡና ለእነዚሁ ደጋፊ አገልግሎቶች የሚሰጡ፤

፰/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ለህንፃ፣ ለመንገድም ሆነ ለሌሎች ዓይነት ግንባታ ሥራዎች አገልግሎት የሚውል የድንጋይ ማውጣት እና መፍለጥ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፱/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ የጨው ማዕድንን የሚያወጡ፤

፲/ የምግብ ዕቃዎችን፣ በተፈጥሮ የሚገኙም ሆነ ሌሎች ጥሬ ዕቃዎችንና በግማሽ የተሰሩ

ዕቃዎችን ጨምሮ ከማንኛውን ዓይነት ግዙፍነት ካላቸው ተንቀሳቃሽ ነገሮች ሌሎች ዓይነቶች ግዙፍነት ያላቸው ተንቀሳቃሽ ዕቃዎችን የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው በላይ አድርገው የሚያመርቱ፣ የሚለዋዉጡ፣ የሚቀይሩና፣ እነዚህን የሚጠግኑ፤

፲፩/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ቤትን፣ ህንፃን፣ መንገድንና ማንኛውንም ሌላ ዓይነት የግንባታ ሥራና የግንባታ ሥራዎች ንዑሳን ክፍሎችን የመሥራት፣ የመጠገን፤ የማፅዳት ሥራ የሚሰሩ፤

፲፪/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን በሌላ ሰው የማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ የመደልደል፣ የመደቅደቅ፣ የውሃ መውረጃ ቦዮች የመሰንጠቅ ሥራ የሚሰሩ፤

፲፫/ ሰዎችን፣ እቃዎችን፣ እንደ ፖስታ ባሉ የተያዙ መልዕክቶችን ጨምሮ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ አኳኋን ማንኛውንም ዓይነት የማጓጓዝ፣ ዕቃዎችን የማሸግና ከዚሁ ጋር የተያያዙ ሥራዎችን የሚሰሩ፣

፲፬/ ውሃን በተለያየ መንገድ የማቆር እና የማሰራጨት ሥራዎች፤

፲፭/ ደረቅና ፍሳሽን ጨምሮ ማንኛውንም ቆሻሻ የማጓጓዝ፣ የማስወገድ ወይም መልሰው ለጥቅም እንዲውሉ የማድረግ ሥራዎችን የዕደ ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው በላይ በሆነ መንገድ የሚሰሩ፤

፲፮/ ኤሌክትሪክ፣ ጋዝ፣ ታፍኖ የተያዘ ንፋስ፣ የማሞቂያና የማቀዝቀዣ ሥራ የሚሰሩ፣ የሚያመነጩ፣ የሚያሰራጩ፣ የሚያከፋፍሉ እና የሚሸጡ፤

፲፯/ የዕደ-ጥበብ ባለሙያ ከሚሰራው መጠን በላይ በሆነ መንገድ ተንቀሳቃሽ እና የማይንቀሳቀሱ ነገሮችን የመጠገን፣ የማጠብ እና የማፅዳት ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፲፰/ በወረቀት የሚታተሙ ማንኛውንም ዓይነት የህትመት ሥራዎችን ማተሚያ ቤት በማቋቋም ማተም፤ በማንኛውም መንገድ የድምፅም ሆነ ተንቀሳቃሽ ምስልን ጨምሮ የምስል ቀረፃ ሥራ የሚሰሩ፤

፲፱/ በወረቀት ህትመት፣ በፎቶግራፍ፣ በድምፅ (ኦዲዮ) ወይንም የድምፅ እና የምስል (ኦዲዮቪዥዋል) ቀረፃ አማካኝነት ወይም በቴሌቪዥን፣ በራዲዮ፣ በኢንተርኔት ወይም ማንኛውንም ዓይነት ሥራን ወደ ህዝብ ማቅረቢያ መንገድ በመጠቀም ሥራን አትመው የሚያቀርቡ፤

፳/ ለህዝብ የመዝናኛ ትርዕይት አዘጋጅተው የሚያቀርቡ እና የመጫወቻ እና የመዝናኛ ስፍራዎችን ለህዝብ አገልግሎት የሚከፍቱ፤

፳፩/ የንግድ ትርኢቶችን ወይም ከእነዚሁ ጋር ተመሳሳይነት ያላቸውን ሥራዎች የሚሰሩ፤

፳፪/ የራዲዮ ወይም የቴሌቪዥን ጣቢያ አቋቁመው ፕሮግራሞችን የሚያሰራጩ፣

፳፫/ መረጃ ወይም ዜና እና ማንኛውንም ዓይነት ወሬ የማስተላለፍ ሥራ የሚሰሩ፤

፳፬/ ሽቦም ሆነ ሽቦ-አልባ በሆነ መንገድ እንዲሁም የሳተላይት እና የኢንተርኔት ቴክኖሎጂበመጠቀም ሰዎችን የማገናኘት (ኮሙኒኬሽን) ሥራዎችን የሚሰሩ፤፳፭/ የኮምፒዩተር እና ሶፍትዌር ቴክኖሎጂዎችን በመጠቀም መረጃዎችን

የማስተናገድ፣ የማቀናበር፣ የማቅረብ ወይም የማስቀመጥ ሥራዎችን ሰርተው ለህዝብ አገልግሎት በኢንተርኔት የሚያቀርቡ እና ከእነዚሁ መረጃዎች ደምበኞቻቸው በኢንተርኔት እንዲያገኙ ቦታና ኮምፒዩተር የሚያቀርቡ፤

፳፮/ የንግድ ባንክ፣ የኢንቨስትመንት ባንክ፣ የመድን፣ የፋይናንስ አገልግሎት ሥራዎች ተብለው የሚመደቡትን እና ከእነዚሁ ጋር ተያያዥነት ያላቸውንና ለእነዚሁ ድጋፍ የመስጠት ሥራ የሚሰሩ፤

፳፯/ የመኝታ ወይም የመስተንግዶ አገልግሎት የመስጠት፣ የምግብ ቤት፣ ምግብ አብስሎ የማቅረብ፣ የቡና ቤት፣ የመጠጥ ቤት፣ የምሽት መዝናኛ (ክለብ) ወይም ተመሳሳይ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፳፰/ ስለሌሎች በመሆን ስብሰባዎችን፣ ድግሶችን፣ ግብዣዎችን የሚያዘጋጁና የሚያስተባብሩ፣ ለነዚህ አገልግሎት የሚውሉ ቦታዎችን የሚያስውቡ፤፳፱/ የጉዞ ወኪልነት ሥራ የሚሰሩ፣ ጉዞዎችን የሚያስተባብሩ፤

፴/ የውበት እና የሰውነት መጠበቂያ፣ የፀጉር ማስተካከል፣ ማንኛውንም ዓይነት ስፖርትንና ሰውነት ማሸትን ጨምሮ ሁሉም ዓይነት የጤንነት መጠበቂያ አገልግሎቶችን የሚሰጡ፤

፴፩/ ሳይንሳዊ፣ ቴክኒካዊ ወይም ሙያዊ እውቀቶችን በመጠቀም አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ በሆነ ሁኔታ የማማከር፣ የኦዲት ወይም መሰል የእውቀት አገልግሎቶችን የሚሰጡ፤

፴፪/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ በመደራጀት የሰዎችንም ሆነ የእንስሳትን የጤና ምርመራ እና የህክምና አገልግሎት መስጠት እንዲሁም ጤንነትን ለመጠበቅ ወይም ለመከላከል የሚያስችሉ የምክር፣ ክትትል እና የእንክብካቤ ሥራዎችን የሚሰሩ፤

፴፫/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የትምህርት አገልግሎት የመስጠት፣ እውቀት የማስተላለፍ እና ማሰራጨት ሥራዎችን የሚሠሩ፤

፴፬/ የንግድ ወኪል፣ የኮሚሽን ወኪል፣ የንግድ ደላላ፣ የአክሲዮን ደላላ በመሆን ሥራ የሚሠሩ፣

ማንኛውንም ዓይነት የሰዎችን የአገናኝነት ሥራ የሚሠሩ፣

፲፭/ አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የንብረትም ሆነ የግል ደህንነትን የመጠበቅ አገልግሎት የሚሰጡ፤

፲፮/ ሰነድ ማዘጋጀትን፣ ማባዛትን ጨምሮ ማንኛውንም ዓይነት የቢሮ ሥራን የሚደግፉ አገልግሎቶችን አነስተኛ ከሆነው መጠን በላይ የሚሰጡ፤

፲፯/ የቀብር ሥራና እና ተያያዥነት ያላቸውን ሥራዎችን የሚሰሩ፡፡

አንቀጽ ፮· በአነስተኛ መጠን ስለሚሠሩ ሰዎች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭ በንዑስ አንቀጽ (፬)፤(፭)፤(፲፩)፤(፲፪)፤(፲፫)፤(፲፭) እና (፲፮) የተመለከቱትን ተግባራት በአነስተኛ መጠን የሚሠሩ ሰዎች ነጋዴዎች አይባሉም፣

፪/ አንድ ሰው በአነስተኛ መጠን ሰራ የሚባለው ሥራውን ብቻውን ወይም ከሦስት ተቀጣሪ ሠራተኞች ወይም ሥራ ተለማማጅ ሠራተኞች በላይ ሳይኖረው የሚሠራ እና ሥራውን ለማካሄድ ከሚያስፈልገው ውጪ ግብዓት ሳያከማች ያካበተውን ልምድ ወይም በትምህርት ያገኘውን

ዕውቀት ወይም ደግሞ ሁለቱንም በመጠቀም ሥራውን የሚሠራ ሲሆን ነው፣

፫/ በአነስተኛ መጠን ሥራን ስለሚያከናውኑ ሰዎች ልዩ ሕግ ሊወጣ ይችላል።

አንቀጽ ፯ ·የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች

፩/ ነጋዴዎችን የሚመለከቱ የዚህ ሕግ ማናቸውም ድንጋጌዎች በዕደጥበብ ባለሙያዎች ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም፤

፪/ የዕደጥበብ ባለሙያዎች ማለት የእጅ ጥበብ ሙያ ኖሯቸው ብቻቸውን ወይም በቤተሰብ አባላት እየተደገፉ ከሦስት ተቀጣሪ ሠራተኞች ወይም ተለማማጅ ሠራተኞች በላይ ሳይኖራቸው የሚሰሯቸውን ሥራዎች ለመሥራት ከሚያስፈልጋቸው መጠን በላይ ግብዓት ወይም ጥሬ ዕቃ ሳያከማቹ እንደዚህ ያለውን ራሱን የቻለ ሥራ እያከናወኑ በእጅ ሥራቸው ብቻ የሚኖሩ ሰዎች ናቸው፤

፫/ የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች ሥራ ሥራቸውን በአመዛኙ በእጃቸው እየተጠቀሙ የሚሠሩ

ሲሆኑ፤እንደሁኔታው በአነስተኛ መሣሪያ ወይም ማሽን ሊጠቀሙ ይችላሉ፤

፬/ የዕደ ጥበብ ባለሙያዎች ሥራን የሚመለከት ልዩ ሕግ ሊወጣ ይችላል።

አንቀጽ ፰ ·የግብርና እና የደን ማልማት ሥራዎች

፩/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ (፯) በንዑስ አንቀጽ (፬) እና (፯) ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማናቸውም ከእርሻ፣ ከደን ማልማት፣ ከችግኝ ማብቀል፤ ከእንስሳት ማርባት ጋር ወይም የግጦሽ ሣር ከማሳደግ ጋር የተያያዙ ሥራዎችን የሚሰሩ፣ ከሚጠቀሙበት መሬት ያገኟቸውን ምርቶች የሚሸጡ ወይም ከሚጠቀሙበት መሬት ባገኙት አላባ እየቀለቡ ያረቧቸውን እንስሳት የሚሸጡ ሰዎች፤ የዘወትር ልማድ መሠረት በማድረግ ከሚያለሙት ወይም ከሚያዙበት መሬት ላይ ያገኙትን ሰብል ወይም የእንስሳት ተዋፅኦዎችን አቀናብረው የሚሸጡ ሰዎች ነጋዴዎች አይባሉም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተዘረሩትን ሥራዎች ግለሰቦች፣ የህብረት ሥራ ማህበራት

ወይም መሰል ማህበራት ቢሠሩም ነጋዴዎች አያሰኛቸውም፡፡

አንቀጽ ፱· ሆልዲንግ ካምፓኒ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀፅ ፫ ሥር በተመለከቱት ሥራዎች ላይ በመሰማራት በቀጥታ ራሱ ምርትና አገልግሎት ባያቀርብም በዚህ ተግባር በተሰማሩ ሌሎች የንግድ ማህበራት ውስጥ መዋዕለ ንዋይ በማፍሰስ ድርሻ የሚይዝ ኩባንያ/ ሆልዲን ካምፓኒ/ እንደነጋዴ ይቆጠራል፡፡

፪/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) የተደነገገው ቢኖርም ሆልዲንግ ካምፓኒ በቀጥታ ምርትና አገልግሎት ማቅረብ ይችላል፡፡

ምዕራፍ ሦስት

የንግድ ሥራ ለመሥራት ችሎታ ስለሌላቸው ሰዎች

አንቀጽ ፲· ችሎታ የሌላቸው ሰዎች

፩/ አግባብ ባለው ሕግ ድንጋጌ መሠረት ችሎታ የሌላቸው ሰዎች ነጋዴ መሆን አይችሉም፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፪ እና ፲፫ የተደነገገው ተፈፃሚ መሆኑ እንደተጠበቀ ሆኖ እነዚህ ችሎታ የሌላቸው ሰዎች የንግድ ሥራ ቢሠሩ ነጋዴ አይሆኑም፤ የሠሩትም ሥራ በሕግ መሠረት ፈራሽ እንዲሆን መጠየቅ ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፲፩· ስለ ሞግዚት

፩/ ሞግዚት የሆነ ሰዉ አካለ መጠን ባልደረሰው ሰው ስምና ስለእርሱ ሆኖ የንግድ ሥራ ሊሠራ አይችልም፡፡

፪/ አካለ መጠን ባላደረሰ ሰው ሀብት ውስጥ የንግድ ድርጅት የተገኘ እንደሆነ ሞግዚቱ የንግድ ድርጅቱን ሥራ የሚቀጥል ስለመሆን አለመሆኑ አግባብነት ባለው ሕግ በተመለከተው መሠረት ይሆናል፡፡

፫/ የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በፍርድ ለተከለከለ ሰው ሞግዚትም ተፈፃሚነት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፲፪· በሞግዚት ከመተዳደር ነጻ ስለወጣ አካለ መጠን ያልደረሰ ልጅ

አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ከሞግዚት አስተዳደር ነጻ የወጣ አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ የንግድ ሥራ ሊሠራ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፲፫· አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑ በሦስተኛ ወገኖች ላይ የሚያስከትለው ውጤት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ተቃራኒ ድንጋጌ ቢኖርም እንኳን አንድ የንግድ ሥራ የሚሠራ አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ አካለ መጠን እንደደረሰ አድርጎ ራሱን በንግድ መዝገብ አስገብቶ ከተገኘ፤አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑን ምክንያት አድርጎ በሦስተኛ ወገኖች ላይ መከራከሪያ ሆኖ ሊቀርብ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፲፬· በፍርድ የተከለከለ መሆንን ስለማስታወቅ

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ የተደነገገው ቢኖርም በፍርድ የተከለከለ ሰው መሆኑ በንግድ መዝገብ ካልገባ በስተቀር በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

ምዕራፍ አራት

የተጋቡ ሰዎች ስለሚያደርጉት የንግድ ሥራ

አንቀጽ ፲፭· ያገቡ ሰዎች የንግድ ሥራ ለመሥራት ስላላቸው መብት

ባል ወይም ሚስት ካልተቃወመ በስተቀር ያገባ ሰው የሚሰራው የንግድ ሥራ እንደባልና ሚስት የጋራ የንግድ ሥራ ይቆጠራል፡፡

አንቀጽ ፲፮· <u>መቃወሚያውን ስለማስታወቅ</u>

፩/ በባልና ሚስት መካከል በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፭ መሠረት የሚደረገው መቃወሚያ ለሚነግደው ባል ወይም ሚስት እንዲደርሰው ለማድረግ በማናቸውም መንገድ ማስታወቅ ይቻላል፡፡

፪/ እንደዚህ ያለው መቃወም በንግድ መዝገብ ካልገባ በስተቀር ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን የሚችለው ተቃውሞው መኖሩን በሚያውቁ ሰዎች ላይ ነው፡፡

አንቀጽ ፲፯· <u>መቃወሚያውን ስለማንሳት</u>

፩/ የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ተቃውሞው የቤተሰቡን ጥቅም የሚጎዳ መስሎ የታየው እንደሆነ መቃወሚያው እንዲነሳለት ጉዳዩን ለሽምግልና ዳኞች ማቅረብ ይችላል፡፡

፪/ የሽምግልና ዳኞች መቃወሚያው እንዲነሳ ከወሰኑ ተቃውሞው የተነሳለት ነጋዴ ባል ወይም ሚስት ይህንኑ በንግድ መዝገብ እንዲገባ ማድረግ አለበት፡፡

አንቀጽ ፲፰· <u>የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ስለተዋዋለው ዕዳ</u>

የሚነግደው ባል ወይም ሚስት የተዋዋለው ዕዳ እንደ ባልና ሚስት የጋራ ዕዳ ተቆጥሮ ከባል ወይም ከሚስት የግል ንብረትና የጋራ ንብረት እንዲከፈል ሊጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፲፱· <u>መቃወሚያው ስለሚኖረው ውጤት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፰ መሠረት ባል ወይም ሚስት ያቀረበው መቃወሚያ በደንቡ መሠረት በንግድ መዝገብ የገባ እንደሆነ ወይም በአንቀጽ ፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፪) በሚደነግገው መሠረት መቃወሚያው መኖሩ የታወቀ ከሆነ የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ዕዳ የሚከፈለው ከዚሁ ሰው የግል ንብረት ላይ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳· <u>ባልና ሚስት ተባብረው ስለሚሠሩት ሥራ</u>

አንዱ ለሌላው ሠራተኛ መሆኑ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር ባልና ሚስት በአንድነት በንግድ ቤቱ ውስጥ ተባብረው በሚሰሩበት ጊዜ ነጋዴው ባል ወይም ሚስት የተዋዋለው ዕዳ እንደ ባልና ሚስት የጋራ ዕዳ ተቆጥሮ ከጋራ ንብረት እና ከባልና ሚስት የግል ንብረት እንዲከፈል መጠየቅ ይቻላል።

<u>ምዕራፍ አምስት</u>

የንግድ ሥራን የመሥራት መብት

አንቀጽ ፳፩· የንግድ ሥራን የመሥራት ነጻነት

በሕግ ተለይተው የተከለከሉ ነገሮች ወይም ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድርን የሚመለከቱ ክልከላዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ ማንኛውም ሰው ማንኛውንም የንግድ ሥራ የመሥራት መብት አለው፡፡

አንቀጽ ፳፪· በሕግ ስለ ተከለከሉ ወይም ስለ ተወሰኑ ነገሮች

፩/ አንዳንድ ሰዎች በተወሰኑ የንግድ ሥራዎች ወይም ከሥራቸው ጋር በማይስማሙ የንግድ ሥራዎች እንዳይሠማሩ በሕግ መከልከል ይቻላል፡፡

፪/ አንዳንድ ንግዶችን ለመነገድ የሚስፈልጉትን ልዩ ሁኔታዎችን ወይም ግዴታዎችን እንደ ዕድሜ፣ የብቃት መመዘኛ፣ ዜግነት ወይም ልዩ ፍቃድ መቀበልን የመሳሰሉት በሕግ ሊወሰን ይችላል፡፡

አንቀጽ ፳፫· በሕግ የተከለከለውን መተላለፍ ስለሚያስከትለው ውጤት

፩/ በሕግ የተከለከሉትን ወይም ከያዙት ሥራ ጋራ የማይስማማ በመሆኑ የተከለከለ ሆኖ ሳለ ወይም

ሕጋዊ የሆኑትን ልዩ ግዴታዎች ወይም ሁኔታዎች ሳያሟሉ የንግድ ሥራ ሲሠሩ የተገኙ ሰዎች አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናሉ።

፪ ነጋዴዎች ሆነው የሠሩት ሥራ የማይጸና ለማድረግ፤ ሕግ ሳይፈቅድ የሠራሁት ነውና አይጸናብኝም ብለው መከራከሪያ ሊያደርጉት አይችሉም። ነጋዴ የሆነው ሰው ላሉበት ግዴታዎች ሁሉ ተገዳጅ ይሆናል፤ ነገር ግን በነጋዴነት ስም ከሦስተኛ ወገኖች ጋራ መደራደር ወይም መከራከር አይችልም።

አንቀጽ ፳፬· ስለ ሲቪክ ማህበራት

የገንዘብ ትርፍ ለማግኘት ያልተቋቋሙ ሲቪክ ማህበራት ወይም ሌሎች ለንግድ ዓላማ ያልተቋቋሙ ማህበራት የንግድ ሥራ ለመሥራት የሚችሉበት ሁኔታና ውጤቱ በሕግ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፳፭· ስለ ንግድ ማህበራት

የንግድ ማህበራት እንዲሠሩ ያልተፈቀደላቸውን የንግድ ሥራ ወይም የንግድ ሥራዎችን ለመሥራት በሕግ አስፈላጊ የሆኑትን ሕጋዊ ግዴታዎች ሳይፈጽሙና ሳያሟሉ ለመሥራት አይፈቀድላቸውም።

አንቀጽ ፳፮· በመንግሥት ሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው አካላት

የመንግሥት አስተዳደር ፣ የሃይማኖት ወይም ሌሎች የሕዝብ ተቋማት የንግድ ሥራ ለመሥራት ስለሚችሉበት ሁኔታና ውጤቱ በሕግ ሊወሰን ይችላል፡፡

ርዕስ ሁለት

የንግድ ሠራተኞች እና ወኪሎች

ምዕራፍ አንድ
ስለ ንግድ ሠራተኞች

አንቀጽ ፳፮· ትርጓሜ

፩/ የንግድ ሠራተኞች ማለት በሥራ ውል መሠረት ለአንድ ነጋዴ ሥራ የተቀጠሩና የጉልበት ሥራ ያልሆነ ሥራ የሚሠሩ የሽያጭ ሠራተኛ፣ ጸሐፊ፣ የሒሳብ ሠራተኛ፣ መርማሪ፣ ወይም አስተዳዳሪ ሥራ በመሆን ከነጋዴው ጋር ተባብረው የሚሠሩና ነጋዴውን የሚያግዙ ሰዎች ናቸው፡፡

፪/ የነጋዴው ሠራተኞች ነጋዴዎች አይደሉም፡፡

አንቀጽ ፳፯· በሥራ ውል ላይ ተፈጻሚ ስለሚሆን ሕግ

የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የንግድ ሠራተኞች አግባብ ባለው የአሠሪና ሠራተኛ ሕግ መሠረት ይተዳደራሉ፡፡

አንቀጽ ፳፱· የግል ንግድ ማቋቋምን ስለመከልከል

፩/ አንድ የንግድ ሠራተኛ ስለ ራሱም ሆነ ስለ ሦስተኛ ወገን ሆኖ እሱን የቀጠረው ነጋዴ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ሌላ የንግድ ሥራ ለመሥራት አይፈቀድለትም፡፡

፪/ ሠራተኛው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገውን ክልከላ ጥሶ በተገኘ ጊዜ ቀጣሪው ኪሣራ መጠየቅ ይችላል፣ የሥራውንም ውል ለመሰረዝ ወይም ውሉን አላድስም ለማለትም በቂ ምክንያት ይሆናል፡፡

፫/ በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፪ሺ፭፻፹፱፣ ፪ሺ፭፻፺ እና ፪ሺ፭፻፺፪ በተመለከተው ሁኔታ መሠረት ካልሆነና ነጋዴው በቂ ካሣ ለሠራተኛው ለመክፈል ካልተስማማ በስተቀር ለንግድ ሥራ የተቀጠረው ሠራተኛ የውሉ ዘመን ካለቀ በኋላ ተወዳዳሪ የሚሆን የንግድ ሥራ አይሠራም የሚል የውል ቃል የሥራ ውሉ ውስጥ ማስገባት አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፴· ውክልና

፩/ የንግድ ሠራተኞች በግልጽ ወይም በዝምታ በተደረገ ስምምነት የነጋዴው ወኪል ሊሆኑ ይችላሉ፡፡

፪/ የወኪልነቱን ሥልጣን መሻር የሠራተኛው የሥራ ውል መሰረዝን ሊያስከትል አይችልም፡፡

አንቀጽ ፴፩· ዕቃ ለመሸጥ ኃላፊ የሆነ ሠራተኛ ስላለው ሥልጣን

፩/ አንድ ሱቅ ውስጥ ዕቃ ለመሸጥ ኃላፊነት የተሰጠው ሠራተኛ እንደ ሱቁ ባሕሪና መደበኛ የንግድ እንቅስቃሴ ዕቃዎቹን ለመሸጥና ለመረከብ ውክልና እንዳለው ሆኖ ይቆጠራል፡፡

፪/ ለልዩ ሒሳብ እንዲከፈል የተደረገ ካልሆነ በስተቀር የተሸጡትን የሸቀጦች ዋጋ ለእኔ ክፈሉ ማለት ይችላል፡፡

፫/ በተለይ ሥልጣን ካልተሰጠው ወይም ነጋዴው የፈረመበትን ደረሰኝ ካላቀረበ በስተቀር ሠራተኛው ከሱቁ ውጭ የዕቃ ሽያጭ ዋጋ እንዲከፈለው ለመጠየቅ አይችልም፡፡

ምዕራፍ ሁለት

ስለ ሥራ አስኪያጅ

አንቀጽ ፴፪· ትርጓሜ

፩/ ሥራ አስኪያጅ ማለት በነጋዴው ስም ሆኖ በውክልና እንዲፈርምና እንዲያስተዳድር በግልፅ ወይም በዝምታ ሥልጣን የተሰጠው ሰው ነው፡፡

፪/ ሥራ አስኪያጁ ነጋዴ አይደለም፡፡

አንቀጽ ፴፫· ሥራ አስኪያጁን ስለማስታወቅ

፩/ ነጋዴው ሥራ አስኪያጅ ሲሾም በንግድ መዝገብ እንዲመዘገብ ማድረግ ይገባዋል፡፡

፪/ ነጋዴው ሥልጣን የሰጠውን ሥራ አስኪያጅ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በንግድ መዝገብ ሳያስገባ ቢቀርም ሥራ አስኪያጁ ከተሾመበት ጊዜ ጀምሮ ሥራውን ለማከናወን ይችላል፡፡

አንቀጽ ፴፬· ስለ ሥራ አስኪያጁ ሥልጣን

፩/ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚያገናኙት ጉዳዮች ሁሉ ሥራ አስኪያጁ ከነጋዴው ሥራ ጋር ግንኙነት ያላቸውን ማናቸውንም ግዴታዎች ለመፈረም እና የሚተላለፉ የንግድ ሰነዶችን ለመፈረም ጭምር ሙሉ ሥልጣን እንዳለው ሆኖ ይቆጠራል፡፡

፪/ በግልፅ ሥልጣን ካልተሰጠው በስተቀር ሥራ አስኪያጁ የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን በመያዣ መስጠት፣ መሸጥ ወይም መለወጥ፣ የንግዱን መደብር መሸጥ፣ ማከራየት ወይም ለዕዳ ማስያዝ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፴፫· ሥልጣን መቀነስ

፩/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የአንድ የንግድ ቅርንጫፍ ሥራን ለማስኬድ ብቻ የተወሰነ ለማድረግ ይቻላል፤ ቢሆንም እንደዚህ ያለው የሥልጣን መቀነስ ማስታወቂያ በንግድ መዝገብ ካልገባ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፫ እንደተመለከተው በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆንባቸው አይችልም፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው ውጪ ያለ ማናቸውም የሥልጣን መቀነስ በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆንባቸው አይችልም፡፡

ምዕራፍ ሦስት
ስለ ንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች

አንቀጽ ፴፬· ስለንግድ ተላላኪዎች

፩/ የንግድ ተላላኪዎች ማለት መኖሪያቸው የንግዱ መደብር ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት የሆነና ከነጋዴው ጋር በተዋዋሉት የሥራ ውል መሠረት ከነጋዴው ጋራ የሚሠሩ፤ነጋዴው እያዘዛቸው የነጋዴው ደንበኞች በሚገኙበት ቦታ እየተዘዋወሩ በነጋዴው ስምና ምትክ ሆነው ዕቃ የሚያቀርቡ ወይም አገልግሎት የሚሰጡ ሰዎች ናቸው፡፡

፪/ ሌላ የውል ቃል ከሌለ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎች የተዋዋሏቸው ውሎች ነጋዴው እንዲያጸድቃቸው ለእርሱ መቅረብ አለባቸው፡፡

፫/ የንግድ ተላላኪዎች ነጋዴዎች አይደሉም፡፡

፬/ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የውጭ አገር የንግድ ተላላኪነትን በሚመለከት ዝርዝሩ አግባብ ባለው ሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፴፯· ስለ ንግድ እንደራሴዎች

፩/ የንግድ እንደራሴዎች ማለት መኖሪያቸው የወካዩ ነጋዴ የንግድ መደብር ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ሥፍራ ያልሆነና ከነጋዴው ጋራ በተዋዋሉት የሥራ ውል መሠረት ነጋዴው እንዲሠሩ እያዘዛቸው በተወሰኑ ቦታዎች የነጋዴውን ምርቶች

እና አገልግሎቶች የሚያስተዋውቁ፣ የገበያ ጥናትና ለነጋዴው ሥራ መስፋፋት የሚረዱ ተመሳሳይ ሥራዎች የሚሰሩ ሰዎች ናቸው፡፡

፪/ የንግድ እንደራሴዎች ነጋዴዎች አይደሉም።

፫/ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የውጭ አገር ነጋዴ የንግድ እንደራሴነትን በሚመለከት ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፴፰· የግል ንግድ

፩/ በሥራ ውላቸው ውስጥ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች ስለ ራሳቸውም ሆነ ስለሌላ ሦስተኛ ወገን ሆነው እነሱን የቀጠራቸው ነጋዴ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋራ ተመሳሳይ የሆነ የግል ንግድ ሊነግዱ አይችሉም፡፡ የግል ንግድ ሲነግዱ በተገኙ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፵ እና ፵፩ የተደነገገውን ክፍያም ሆነ ካሣ የመከፈል መብታቸውን ያጣሉ፡፡

፪/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች የግል ንግድ እንዲነግዱ ባልተፈቀደላቸው ጊዜ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተጻፈው ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፴፱· ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክቶ ስለመሥራት

፩/ ተቃራኒ የውል ስምምነት ከሌለ በስተቀር የንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች በውል ግዴታ ለገቡለት ነጋዴ ብቻ እንጂ ስለሌሎች ነጋዴዎች ተተክተው መሥራት አይችሉም፤ ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክተው ሲሠሩ በተገኙ ጊዜ በአንቀጽ ፵ እና ፵፩ የተደነገገውን ካሣ የመከፈል መብታቸውን ያጣሉ፡፡

፪/ በምንም አኳኋን ቢሆን ግዴታ የገቡለት ነጋዴ ከሚሸጠው ዕቃ ወይም ከሚሰጠው አገልግሎት ጋራ ተመሳሳይ የሆነ ዕቃ ለመሸጥ ወይም አገልግሎት ለመስጠት ለሌላ ነጋዴ ተተክቶ ለመሥራት አይፈቀድላቸውም፡፡

አንቀጽ ፵· ስለክፍያ

፩/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች የሚከፈላቸው በደመወዝ ወይም በኮሚሽን ወይም ሁለቱንም በማጣመር ሊሆን ይችላል፡፡

፪/ ክፍያቸው በሥራ ውላቸው መሠረት ያልተወሰነ እንደሆነ በልማድ መሠረት ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፵፩· ውል እንዳይቀጥል በተሰረዘ ጊዜ ስለሚያገኙት ካሣ

፩/ የንግድ ተላላኪዎችና የንግድ እንደራሴዎች ውላቸው ላልተወሰነ ጊዜ የሆነ እንደሆነና ነጋዴው ያለበቂ ምክንያት ውሉን በሰረዘ ጊዜ አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካሣ የማግኘት መብት አላቸው።

፪/ ማናቸውም የንግድ ተላላኪዎች ወይም የንግድ እንደራሴዎች አንዳች ጥፋት ሳያደርጉ ላልተወሰነ ጊዜ ወይም ለተወሰነ ጊዜ የተዋዋሉትን ውል ነጋዴው የሰረዘው እንደሆነ ያመጧቸው ደንበኞች ወይም ያስፋፉት ገበያ ወይም እነዚህን የመሳሰሉ የሰጧቸው ፍሬዎች ታስበው በርትዕ የሚገባ ካሣ የማግኘት መብት አላቸው።

ምዕራፍ አራት

ስለንግድ ወኪሎች-

አንቀጽ ፵፪· ትርጓሜ

፩/ የንግድ ወኪል ማለት ከነጋዴው ጋር ለመሥራት በሥራ ውል የተቀጠረ ሳይሆን ራሱን ችሎ የሚሠራ፤ በተወሰነ ስፍራ ሆኖ ወይም ለተወሰኑ

የነጋዴው ደምበኞች ሁል ጊዜ የነጋዴው እንደራሴ ሲሆን በነጋዴው ስም እና ምትክ እንዲሰራ ወይም ውል እንዲዋዋል ውክልና የተሰጠው ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ በውክልና ስምምነቱ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር የንግድ ወኪሉ ስለ ነጋዴው ሆኖ የተዋዋላቸው ውሎች በነጋዴው መጽደቅ ሳያሻቸው የጸኑ ናቸው፡፡

፫/ የንግድ ወኪል የውክልና ሥራ እየሠራ የደላላነትም ሥራ መሥራት ይችላል፤ ለሁሉም ቢሆን ነጋዴ ይባላል፡፡

አንቀጽ ፵፫· <u>የንግድ ወኪል ብቸኛ ወኪል ስለመሆኑ</u>

በውክልናው ውል ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተገለጸ በስተቀር አንድ የንግድ ወኪል በውሉ በተገለጸው ስፍራ የወካዩ ብቸኛ ወኪል ነው፡፡

አንቀጽ ፵፬· <u>የንግድ ወኪል ግዴታዎች</u>

፩/ የንግድ ወኪል መልካም ነጋዴ የሚያደርገውን ጥንቃቄ ሁሉ በማድረግ የወካዩን ጥቅም በትጋት መጠበቅ ይገባዋል፡፡

፪/ ከዚህ የሚከተሉትንም ይፈጽማል፡-

ሀ) የወካዩን ትዕዛዞች ሁሉ ይፈጽማል፤

ለ) የተዋዋላቸውን ውሎች ወይም ሊዋዋል የተነጋገረባቸውን ውሎች ሁሉ ለወካዩ ያሳውቃል፤

ሐ) ስለ ሥራው በየጊዜው ለወካዩ ሪፖርት ያደርግለታል፤ እንዲሁም በሚሠራበት ሥፍራ ስላለው የገበያ ሁኔታ ጠቃሚ የሆኑትን መረጃዎች ሁሉ ያስታውቀዋል።

፫/ የውክልናው ውል ከተፈጸመ በኋላም ቢሆን የንግድ ወኪሉ ወካዩ የገለጸለትን የንግድ ምስጢር ወይም ወኪል ሆኖ ሲሠራ ያወቃቸውን የንግድ ምስጢሮች ማውጣት ወይም ሊጠቀምባቸው አይችልም።

አንቀጽ ፵፫· ተመሳሳይ የግል ንግድ ማቋቋም ክልክል ስለመሆኑ

፩/ አንድ የንግድ ወኪል ወካዩ ከሚሰራቸው ንግዶች ጋር የማይመሳሰሉትን ማናቸውንም የግል ንግድ ሊነግድ ይችላል፤ ነገር ግን ወካዩ ከሚሠራው ንግድ ጋር የሚመሳሰል የንግድ ሥራ ለመሥራት አይችልም፤ ወኪሉ ይህንን ክልከላ በጣሰ ጊዜ

የውክልናው ስምምነት እንዲሰረዝ ይደረጋል፤ ኪሣራም እንዲከፍል ይጠየቃል፡፡

፪/ በውክልና ውል ሌላ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር አንድ የንግድ ወኪል በተወከለበት ስፍራ ወካዩ ከሚሠራቸው የንግድ ሥራዎች ጋር ተመሳሳይ የንግድ ሥራዎች ለማይሠሩ ለሌሎች ነጋዴዎች ወኪል ሊሆን ይችላል፡፡

፫/ በምንም ሁኔታ ቢሆን አንድ የንግድ ወኪል፤ ወኪል በሆነበት ስፍራ ወካዩ ከሚሰራቸው የንግድ ሥራዎች ጋር ተመሳሳይ የሆኑ የንግድ ሥራዎች ለሚሰሩ ነጋዴዎች ወኪል ሆኖ መሥራት አፈቀድለትም፤ ይህን ክልከላ ጥሶ የተገኘ የንግድ ወኪል ውሉ ተሰርዞ ኪሣራም እንዲከፍል ይደረጋል፡፡

አንቀጽ ፵፮· <u>የወካዩ ግዴታዎች</u>

ወካዩ በተቻለው መጠን የወኪሉ ሥራ የተቃና እንዲሆንለት የሚቻለውን ሁሉ ያደርግለታል፤ መረጃዎችና የዕቃ ዓይነቶች እንዲደርሱት ያደርጋል፡፡

አንቀጽ ፵፯· <u>ወጪዎችን ስለመክፈል</u>

ሌላ ስምምነት ካላደረጉ በስተቀር በወኪልነት ለሚመራው ሥራ የተደረጉትን መደበኛ ወጪዎችና

ለአንዳንድ ጉዳይ የተደረገውን ወጪ ወኪሉ ይከፈለኝ ብሎ ለመጠየቅ መብት የለውም፤ ሆኖም ወኪል አድራጊው ላሰራቸው ሥራዎች ወኪሉ የከፈላቸውን ገንዘብ እንዲሁም በወኪል አድራጊው ትዕዛዝ ያወጣቸውን ልዩ ወጪዎች ወኪል አድራጊው ለወኪሉ ሊከፍለው ይገባል፡፡

አንቀጽ ፵፰· ስለአበል

፩/ አንድ የንግድ ወኪል በእርሱ አማካኝነት ለተነጋገራቸው ወይም ለፈጸማቸው ሥራዎች (ንግዶች) ሁሉ አበል ሊከፈለው ይገባል፤ ሌላ ውሳኔ ከሌለ በስተቀር እርሱ በተወከለበት ቦታ ወይም በውክልና ውሉ ከተሸፈኑ የነጋዴው የተወሰኑ ደንበኞች ጋር ወካዩ ቢሆን ወይም የወካዩ ሌላ ወኪል ቢሆን ለፈጸሚቸው ሥራዎች አበል የመቀበል መብት አለው፡፡

፪/ የንግዱ ወኪል ለተዋዋላቸውና ለጨረሳቸው ውሎች ወኪል አድራጊው በአደረገው ነገር ምክንያት ፍጻሜ ያላገኙ ቢሆኑም አበሉ ለወኪሉ ሊከፈለው ይገባል፤ ሆኖም ውሎቹ በወካዩ በኩል ፍጻሜ ያላገኙት በወኪሉ ጥፋት የሆነ እንደሆነ ወኪሉ አበል የማግኘት መብቱን ያጣል፡፡

፫/ የአበሉ ክፍያ በውክልናው ውላቸው መሠረት ይወሰናል፤ ውል ከሌለ በልማድ መሠረት ይወሰናል።

አንቀጽ ፵፱· ወኪሉ ሥራውን ራሱ መፈጸም የሚገባው ስለመሆኑ

የውክልና ውል የሚደረገው የወኪሉን የግል ብቃት ወይም ችሎታ በመገንዘብና መሠረት በማድረግ ስለሆነ አንድ የንግድ ወኪል የውክልናውን ውል ለሌላ ሰው ማሳለፍ ወይም በእርሱ ምትክ ሌላ ሦስተኛ ወገን መተካት አይፈቀድለትም።

አንቀጽ ፶ ·የውክልና ውልን ስለማቋረጥ

፩/ የንግድ ውክልና የሚቋረጠው፡-

ሀ) ተስማምተው የወሰኑት የውል ዘመን ሲኖር፤የውሉ ዘመን ሲያበቃ፤

ለ) ለነጋዴው ወኪል የሆነው ሰው ሲሞት፣ ችሎታ ሲያጣ ወይም ሲከስር፤

ሐ) ወኪል ሆኖ ሲሠራ የነበረው የንግድ ማህበር ሲፈርስ፤

መ) ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፣ ነጋዴው ሲሞት፣ ችሎታ ሲያጣ፣ ሲከሥር ወይም የመጥፋት ውሳኔ ሲሰጥበት፤ ነው።

፪/ ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገ የውክልና ውል ከሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች አንደኛው ማስጠንቀቂያ በመስጠት ሊያቋርጠው ይችላል፤ ለውክልና መቋረጥ በቂ ምክንያት ካለ ማስጠንቀቂያ መስጠት አያስፈልግም።

፫/ የማስጠንቀቂያው ጊዜ በውክልናው ውል ይወሰናል፤ ይህ በሌለ ጊዜ በልማድ ይወሰናል፤ በመጀመሪያው ዓመት ውስጥ ሲሆን ከአንድ ወር የማያንስና ከመጀመሪያው ዓመት በኋላ ሲሆን ከሁለት ወር የማያንስ መሆን አለበት።

አንቀጽ ፺፩· ውል ሲቋረጥ ስለሚከፈል ካሣ

ላልተወሰነ ጊዜ የተደረገን የውክልና ውል ወካዩ ያለ በቂ ምክንያት ያቋረጠ እንደሆነ ወኪሉ በወካዩ ስም ሆኖ ያገለገለበት ጊዜ፤ያቀረባቸው (ያመጣቸው) ደንበኞች፤ ወይም የፈጠረው ወይም ያስፋፋው ገበያ ወይም መልካም ስም ወይም ሌሎችም እነዚህን የመሳሰሉ የሰጣቸው ፍሬዎች ታስበው በርትዕ የሚገባ ካሣ የማግኘት መብት አለው።

አንቀጽ ፺፪· ውሉ በተቋረጠበት ጊዜ ያልተጠናቀቁ ሥራዎች

፩/ የውክልና ውል በሚቋረጥበት ጊዜ ሁሉ ወኪል ሆኖ ሲሰራ የነበረ ሰው ወይም ወራሹ ወይም የንግድ ማህበር ውሉ ከመቋረጡ በፊት ለተደራደራቸው ወይም ለጨረሳቸው ወይም ለተዋዋላቸው ውሎች ሁሉ አበል ሊከፈለው ይገባል፡፡

፪/ ውሉ እንደተቋረጠ ማናቸውም አበሎችና የሚከፈሉ ወጪዎች ወካዩ ወዲያውኑ መክፈል አለበት፡፡

አንቀጽ ፶፫· የውክልና ውል ከተቋረጠ በኋላ ተመሳሳይ የግል ንግድ ሥራ መሥራት ስለሚከለከልበት ሁኔታ

፩/ የውክልና ውሉ ከተቋረጠ በኋላ የንግድ ወኪሉ ወካዩ ከሚሠራው የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ የንግድ ሥራ በግሉ እንዳይሠራ ወይም ከወካዩ የንግድ ሥራ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ንግድ ለሚነግድ ነጋዴ ወኪል ወይም እንደራሴ ሆኖ እንዳይሰራ በውክልና ውል ውስጥ ስምምነት ሊደረግ ይቻላል፡፡

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን ክልከላው የሚጸናው በጽሁፍ የተደረገ እንደሆነ፤ ክልከላው ተፈጻሚ የሚሆንበት ስፍራን ወይም የነጋዴውን ደንበኞች ወይም ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች በግልጽ ለይቶ ያስቀመጠ እንደሆነ፤ለወኪሉ ተገቢ

ካሣ የተቆረጠ እንደሆነ እና ክልከላውም ከሦስት ዓመት ላልበለጠ ጊዜ የተደረገ እንደሆነ ነው፡፡

ምዕራፍ አምስት

ስለደላሎች

አንቀጽ ፵፩· ትርጓሜ

፩/ ደላሎች ማለት ውል የሚዋዋሉ ሰዎችን በተለይም እንደ ሺያጭ፤ኪራይ፤ኢንሹራንስ፤የማመላለሻ ውል እንደዚህ ያሉትን ውሎች የሚዋዋሉ ሰዎችን ፈልገው የሚያገናኙና የሚያዋውሉ፤ራሱን የቻለ የሙያ ተግባራቸው አድርገው ጥቅም ለማግኘት የሚሠሩ ሰዎች ወይም ይህንኑ የደላላነት ሥራ የሚሠራ የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ ደላሎች አስማሚ ሆነው የሚያስፈጽሟቸው ውሎች ዓይነትና ግብ ወይም የሚያገናኟቸው ሰዎች ማንነት ወይም ሁኔታ ሳይታይ ነጋዴዎች ይባላሉ፡፡

፫/ ደላላ ሁለቱም ተስማሚዎች በውላቸው በግልጽ ያስቀመጡት ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር ሁለቱን ተስማሚዎች በመወከል እነሱን ተክቶ ገንዘብ

ለመቀበልም ሆነ ማንኛውንም ወደ ተግባር የሚያስገባ እንቅስቃሴ ማድረግ የለበትም።

አንቀጽ ፶፭· ለተዋዋዮች ስለማስታወቅ

፩/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ካልተደረገ በስተቀር ተዋዋዮቹ በጉዳዩ ውል ለማድረግ የተስማሙ እንደሆነ ውሉ የሚደረግበትን ሁኔታ ለተዋዋዮች ሁሉ ወዲያውኑ ደላላው ማስታወቅ አለበት።

፪/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በዚህ ዓይነት የተዘጋጀውን ውል ባለጉዳዮቹ ካላጸደቁት በስተቀር በእነርሱ ላይ ተፈጻሚ አይሆንም።

አንቀጽ ፶፮· ስለደላላው ኃላፊነት

ደላላው በሁለቱም ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፶፯· ስለደላላው አበል

፩/ ደላላው አስማሚ ሆኖ ውሉን ካስጨረሰ ወይም ካዋዋለ በኋላ ውሉ ቢፈጸምም ባይፈጸምም አበል ሊከፈለው ይገባል።

፪/ በልማድ የታወቀ ካልሆነ ወይም ሌላ ስምምነት ካልተደረገ በስተቀር አበሉን የሚከፍለው የደላላውን አገልግሎት የጠየቀው ወገን ብቻ ነው፡፡

፫/ አበሉ በስምምነቱ ውስጥ ይወሰናል፤ወይም ባልተወሰነበት ጊዜ በልማድ መሠረት ይቆረጣል፤ የተስማሙበት አበል ከባድ መስሎ ሲታየው ወይም ደላላው ከሰጠው አገልግሎት ጋር ተመዛዛኝ አለመሆኑ ሲታየው ፍርድ ቤቱ ለመቀነስ ሥልጣን አለው፡፡

፬/ ደላላው ለደምበኛው ወይም አገልግሎቱን ለጠየቀው ወገን ያሉበትን ግዴታዎች ተላልፎና ይልቁንም የደምበኛውን ጥቅም በሚጎዳ አኳኋን ለሌላ ሦስተኛ ወገን ጥቅም የሠራ እንደሆነ ወይም ደምበኛው ሳያውቅ ከሦስተኛው ወገን ክፍያ የተቀበለ እንደሆነ አበል የማግኘት መብቱ ቀሪ ይሆናል፡፡

ምዕራፍ ስድስት

ስለኮሚሽን ወኪሎች

አንቀጽ ፶፰· ትርጓሜ

፩/ የኮሚሽን ወኪል ማለት ራሱን ችሎ፤ የሞያ ተግባሩ አድርጎ፤ ጥቅም ለማግኘት ስለ ወካይ ሆኖ በራሱ ስም ሸቀጦችን ወይም የሚንቀሳቀሱ ዕቃዎችን ወይም እነዚህን የመሳሰሉ ማናቸውንም ንብረቶችን በስሙ የሚገዛ ወይም የሚሸጥ ወይም ስለ ወካይ ሆኖ በስሙ የመጓጓዣ ውል የሚዋዋል ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ የኮሚሽን ወኪል የሚያዋውላቸው ተዋዋይ ወገኖችና የውሎቹ ዓይነትና ግብ ግምት ውስጥ ሳይገባ ነጋዴ ይባላል፡፡

አንቀጽ ፶፱· የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፪፻፴፩ እስከ ፪ሺ፪፻፶፪ የተጻፉት ድንጋጌዎች በኮሚሽን ወኪል ውል ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፷· ስለአክስዮን ደላሎች

፩/ በአክሲዮን ገበያ የሚሠሩ ደላሎች የኮሚሽን ወኪል ናቸው፡፡

፪/ በሌላ ሕግ በልዩ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የአክስዮን ደላሎች በኮሚሽን ወኪል ደንብ መሠረት ይተዳደራሉ፡፡

ርዕስ ሦስት
ስለ ሒሳብ

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፷፩· ሒሳብ መያዝ ግዴታ ስለመሆኑ

ማንኛውም የንግድ ሥራ የሚሠራ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር እንደሚሠራው የንግድ ሥራ ስፋትና ዓይነት በንግድ ሥራ ልምድና ሕግ መሠረት የሚያስፈልግ የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች ሊኖሩት ይገባል፡፡

አንቀጽ ፷፪· ስለአነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች

፩/ የአነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች የሒሳብ መዝገብ ከመያዝ ነጻ ናቸው፡፡

፪/ የአነስተኛ ንግድ ሥራ አሰራር እና የካፒታል መጠን በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፷፫· ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች

ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ መዝገቦችና ሰነዶች እንዲሁም ስለ ሒሳብ መዝገብ አያያዝ ደንቦች ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፷፬· የንግድ ማህበሮች ልዩ ድንጋጌዎች

ስለ ንግድ ማህበሮች በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተደነገጉት ልዩ ድንጋጌዎች የተጠበቁ ናቸው፡፡

አንቀጽ ፷፭· የሒሳብ መዝገቦችን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ስለመመዝገብ

፩/ ነጋዴዎች አጠቃላይ የሒሳብ እንቅስቃሴያቸውን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ መመዝገብ ይችላሉ ፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚያዙ የሒሳብ መዝገቦች ልክ በእጅ ጽሁፍ የሚያዙ የሒሳብ መዝገቦች ወይም የማመዛዘኛ ሒሳብ

መዝገቦች ማሟላት የሚገባቸውን ወይም መያዝ ያለባቸውን ፎርማሊቲዎች ማካተት አለባቸው፡፡

፫/ በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደረገ ምዝገባ ልክ በጽሁፍ እንደተያዘ ምዝገባ ተቆጥሮ በማንኛውም ጊዜ ነጋዴው እንደ ማስረጃ ሊጠቀምበት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፳፮· <u>የሒሳብ መዝገቦችን ጠብቆ ስለማኖር</u>

ማንኛውንም የሒሳብ መዝገቦችና የሒሳብ ሰነዶች የመጨረሻው ጽህፈት ከተጻፈባቸው ቀን ጀምሮ ወይም ሰነዶቹ ከተጻፉበት ቀን አንስቶ ወደፊት ላሉት አስር ዓመታት ድረስ ጠብቆ ማኖር ይገባል፡፡

አንቀጽ ፳፯· **<u>ስለወጪና ገቢ ደብዳቤዎች</u>**

የገቡት ደብዳቤዎች፤መልዕክቶች ወይም ቴሌግራሞች ዋናዎቻቸውን፤ እንዲሁም የተላኩት ደብዳቤዎች፤ መልዕክቶች ወይም ቴሌግራሞች ግልባጮቻቸው በፋይል አስገብቶ ለአስር ዓመታት ድረስ ጠብቆ ማኖር ይገባል፡፡

<u>ምዕራፍ ሁለት</u>
<u>የሒሳብ መዝገቦቹን ማስረጃ ስለማድረግ</u>

አንቀጽ ፳፰ <u>መዝገቦች ስለባለመዝገቡ ማስረጃ ስለመሆናቸው</u>

ፍርድ ቤቱ በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፲፮ የተመለከተውን መመልከት ግዴታ ሳይኖርበት ክርክሩ የተነሳው በነጋዴዎች ወይም በንግድ ማህበራት መካከል ስለ ንግዳቸው ጉዳይ ሲሆን ስለ ሒሳብ መዝገቦች አያያዝ በዚህ ሕግ በተጻፉት ደንቦች መሠረት የተዘጋጁ መዝገቦች ከሆኑ የንግድ መዝገቦችን ለባለመዝገቡ ጥቅም በማስረጃነት ሊቀበላቸው ይችላል፡፡

አንቀጽ ፷፱· <u>መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ ማስረጃ ስለመሆናቸው</u>

፩/ የንግድ መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ አስረጅ ይሆናሉ፡፡

፪/ በመዝገቡ ለመጠቀም የሚፈልገው ሰው እሱ ለሚለው ቃል ተቃራኒ የሚሆኑትን ቃሎች ከመዝገቡ ማስቀረት አይችልም፡፡

ርዕስ አራት
ስለንግድ መዝገብ

ምዕራፍ አንድ
ስለንግድ መዝገብ አቋቋም

አንቀጽ ፸· <u>ስለ ፌደራሉ የንግድ መዝገብ</u>

፩/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር አገር ዓቀፍ ተፈጻሚነት ያለው የፌደራል የንግድ መዝገብ ያቋቁማል፤ያስተዳድራል፡፡

፪/ ሚኒስቴሩ በዚህ ሕግ መሠረት የነጋዴዎችንና የንግድ ማህበራትን ምዝገባ የማከናወን ኃላፊነት አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም፤ ሚኒስቴሩ የንግድ ምዝገባ ኃላፊነቱን ለሌላ የፌደራል መንግሥት ተቋም በከፊል በውክልና ሊያስተላልፍ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፸፩· ስለክልሎች የንግድ መዝገቦች

፩/ ክልሎች እንዲሁም የአዲስ አበባ ከተማ አስተዳደር እና የድሬዳዋ ከተማ አስተዳደር የራሳቸውን የንግድ መዝገብ በማቋቋም የንግድ ምዝገባ ለማከናወን ይችላሉ፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቋቋሙት የክልሎች የንግድ መዝገቦችና አስተዳደራቸው እንዲሁም የንግድ ምዝገባ ለማከናወን ሥልጣን ያለው አካል፤ ኃላፊነትና

ተግባር ክልሎች በሚያወጡት ሕግ መሠረት ይወሰናል፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ ምዝገባ የሚያከናውን ማንኛውም የክልል አካል ምዝገባውን ማከናወን ያለበት በዚህ ሕግ በርዕስ አራት ሥር የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በጥብቅ በመከተል መሆን አለበት፡፡

አንቀጽ ፸፪· ስለማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት

፩/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር አገር ዓቀፍ ተፈጻሚነት ያለው ማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት ያደራጃል፤ ያስተዳድራል፡፡

፪/ የመረጃ ቋቱ በዘመናዊ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ የተደራጀና በሚኒስቴሩ ድረ-ገጽ በኩል ለሕዝብ ክፍትና ተደራሽ መሆን አለበት፡፡

፫/ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር የሚከተሉትን ተጨማሪ ተግባራት ያከናውናል፡-

ሀ) በየክልሉ ባሉት ልዩ ልዩ መዝገቦች የተጻፉትን የእያንዳንዱን የተመዘገበውን ሰው የሚመለከቱ

አስረጂዎች በሙሉ መቀበልና በመረጃ ቋቱ ውስጥ መመዝገብ ወይም ማስገባት፣

ለ) በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተነገሩትን ማህበራት የሚመለከቱ ጽሁፎች፤ሰነዶች፤ ማስታወቂያዎች መቀበልና በመረጃ ቋቱ ውስጥ መዝግቦ ማስቀመጥ፤

ሐ) ስለ ንግድ መዝገቦች የወጡት ሕጎችና ደንቦች በትክክል መፈጸማቸውን መከታተልና ማረጋገጥ፡፡

አንቀጽ ፴፫· ስለማስታወቅ

፩/ በንግድ መዝገብ አማካኝነት የሚደረግ ማስታወቅ የሚፈፀመው ነጋዴው መዝገብ ለመያዝ ሥልጣን ባለው ኃላፊ ዘንድ ቀርቦ የሚሰጠውን መግለጫ በማስመዝገብ ነው፤በንግድ መዝገቡ የተደረገውም ምዝገባ የጸና የሚሆነው ምዝገባው ከተደረገበት ዕለት ቀጥሎ ካለው የሥራ ቀን ጀምሮ ነው፡፡

፪/ በንግድ ማህበሮች የሚሰጡ መግለጫዎች ምዝገባን በተመለከተ የዚህ ሕግ ሁለተኛው መጽሐፍ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፸፩· ስለኃላፊነት

የንግድ ምዝገባ የሚያከናውን አካል፣ ሠራተኞቹ ከምዝገባ ጋር በተያያዘ ለሚያደርሱት ጉዳት ከሠራተኞቹ ጋር በአንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፸፪· የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት ስለመሆኑ

፩/ የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት መሆን አለበት፤ ማንኛውም ሰው የተወሰነውን ክፍያ ከፍሎ በመዝገብ የገባውን መረጃ ለማየት ወይም ግልባጭ ለመውሰድ ወይም ከመዝገቡ የተውጣጣ አጭር ቃል እንዲሰጠው ወይም የሚፈልገው ጉዳይ ያልተመዘገበ ከሆነም አለመመዝገቡን የሚያረጋግጥ ማስረጃ እንዲሰጠው ሥልጣን ያለውን መዝጋቢ መጠየቅ ይችላል፡፡

፪/ መዝጋቢው የተጠየቀውን አገልግሎት የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡

አንቀጽ ፸፫· በነጋዴው ወረቀቶች ላይ መግባት ስለሚያስፈልጉ ነገሮች

ማናቸውም በንግድ መዝገብ የተመዘገቡ ነጋዴዎች ሁሉ በሚሠሩባቸው ወረቀቶች ላይ ሁሉ የተመዘገቡበትን ቦታ እና የምዝገባ ቁጥራቸውን መግለጽ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፸፯· የምዝገባ መረጃዎችንና ሰነዶችን ለማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ ቋት ስለ ማስተላለፍ

በዚህ ሕግ መሠረት የንግድ ምዝገባ ያከናወነ ማንኛውም የፌዴራል ወይም የክልል ተቋም እያንዳንዱን የመዘገበውን ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር የሚመለከቱ መረጃዎችንና ሰነዶችን ምዝገባውን እንዳከናወነ ወዲያውኑ ለንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ያስተላልፋል፤ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤቱም መረጃዎቹን በማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት ውስጥ ወዲያውኑ ያስገባል፡፡

ምዕራፍ ሁለት
በንግድ መዝገብ ስለሚገቡ ጉዳዮች
ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፸፰· በመዝገቡ ስለሚገቡ ጉዳዮች

ማናቸውም ዋና ወይም ተጨማሪ ወይም ማሚያ ሆነው የሚመዘገቡ፤ እንዲሁም የተደረጉ ለውጦች ወይም የተሰረዙ ጉዳዮች ሁሉ በንግድ መዝገብ መግባት አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፸፱· በመዝገብ የማስገባቱ ሥነ ሥርዓት

፩/ በመዝገብ ማስገባት የሚቻለው ለመመዝገብ የሚያመለክተው ሰው በጽሁፍ መግለጫውን ባቀረበ ጊዜ ነው፡፡

፪/ በመዝገብ የማስግባቱ ተግባርም ሆነ የጽሁፍ መግለጫው ለንግድ ምዝገባ ዓላማ ተብሎ በተለየ ሁኔታ የተዘጋጀና መዝጋቢው አካል በሚያስተዳደረው ድረ-ገጽ በመረጃ መረብ አማካኝነትም ሊከናወን ይችላል፡፡

፫/ ከመዝገቡ ውስጥ የሚሰረዝ ነገር ሲኖር በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፺፯ በተመለከተው ባለሥልጣን ሲታዘዝ ሊሰረዝ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፹· የመግለጫውን ቃል ትክክለኛነት ስለመቆጣጠር

፩/ ለመመዝገብ የሚያመለክተው ሰው የሚያቀርበውን የማመልከቻ ቃል ትክክለኛነት መዝጋቢው ማጣራት አለበት፤ አንድ ሰው በነጋዴነት ለመመዝገብ ካመለከተ አመልካቹ ምዝገባ የተጠየቀበትን የንግድ ሥራ ለመሥራት የሚያስችለውን ሕጋዊ

መመዘኛዎች ሁሉ ያሟላ መሆኑን መዝጋቢው ማረጋገጥ አለበት፡፡

፪/ መዝጋቢው በሕግ የታዘዙት ነገሮች ሁሉ በመግለጫው ውስጥ መጻፋቸውን እንዲሁም ለመግለጫው በደጋፊነት የቀረቡለት የጽሁፍ ማስረጃዎች ከመግለጫው ቃል ጋር የሚጣጣሙ መሆኑን ማጣራት አለበት፡፡

፫/ መዝጋቢው አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው ሌሎች ተጨማሪ ሰነዶችና መረጃዎች እንዲቀርቡለት አመልካቹን ሊጠይቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፹፮· <u>በመዝጋቢው አካልና በአመልካቹ መካከል ስለሚነሳ ክርክር</u>

በመዝጋቢው አካልና ለምዝገባ ባመለከተው ሰው መካከል የሚነሳው ማንኛውም ክርክር ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ይወሰናል፡፡

<u>ክፍል ሁለት</u>
<u>ስለምዝገባ</u>

አንቀጽ ፹፯· <u>በንግድ መዝገብ መመዝገብ ግዴታ ስለመሆኑ</u>

፩/ በሌላ ሕግ በንግድ መዝገብ እንደሚገቡ የተደነገጉት ሌሎች ሰዎች ወይም ድርጅቶች መመዝገባቸው እንደተጠበቀ ሆኖ በኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ የንግድ ሥራ የሚሠራ ማንኛውም ኢትዮጵያዊ ወይም የውጭ አገር ዜጋ ወይም የንግድ ማህበር መመዝገብ አለበት፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ በተለይ በሚከተሉት ሰዎች ላይ ይፈጸማል፡-

ሀ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፭ መሠረት ነጋዴ በሆነ በማንኛውም ኢትዮጵያዊ ወይም የውጭ አገር ሰው፤

ለ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፱ በተመለከተው የንግድ ማህበር፤

ሐ) በማናቸውም የንግድ ሥራ በሚሠሩ የውጭ አገር የንግድ ድርጅቶችና በማናቸውም የውጭ አገር መንግሥት የንግድ እንደራሴዎችና ወኪሎች ወይም የመንግሥት ማህበራት ወይም ድርጅቶች ላይ፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሐ) በተመለከቱት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ የሚሆን ልዩ ሕግ ይወጣል፡፡

አንቀጽ ፹፫· በንግድ መዝገብ ለመመዝገብ ማመልከቻ ማቅረብ ግዴታ ስለመሆኑ

፩/ አንድ ሰው በራሱ ወይም በወኪሉ አማካይኝት በነጋዴነት ለመመዝገብ ማመልከቻ ካላቀረበ በስተቀር በነጋዴነት ሊመዘገብ አይችልም፡፡

፪/ ነጋዴው የንግድ ሥራውን ከመጀመሩ በፊት ማመልከቻውን ማቅረብና መመዝገብ አለበት፡፡

፫/ ማመልከቻው በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፸፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት መዝጋቢው አካል በሚያስተዳደረውና በሚቆጣጠረው ድረ-ገጽ ላይ በመረጃ መረብ አማካይነት ሊቀርብ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፹፬· ቀድሞ የተመዘገበውን ነጋዴ ስለመሰረዝ

፩/ አንድ የንግድ መደብር ከተሸጠ ወይም ከተከራየ የቀድሞ ነጋዴ ምዝገባ እስካልተሰረዘ ድረስ ገዥው ወይም ተከራዩ ሊመዘገብ አይችልም፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ መደብሩን የሸጠው ወይም ያከራየው ነጋዴ ከአንድ በላይ የንግድ መደብሮች ያሉት ከሆነ እና የሸጠው ወይም ያከራየው የተወሰኑትን የንግድ መደብሮች ብቻ ከሆነ ነጋዴው ከንግድ መዝገብ አይሰረዝም፤ በንግድ መዝገብ ውስጥ ስለተሸጠው ወይም ስለተከራየው መደብር የገባው መረጃ ብቻ ይሰረዛል፡፡

አንቀጽ ፹፮· ስለመመዝገቢያ ስፍራ

፩/ ማንኛውም ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር በንግድ መዝገብ የሚመዘገበው የንግድ ሥራው ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ ሥልጣን በተሰጠው መዝጋቢ አካል ነው፤ የንግድ ሥራውን ዋና መሥሪያ ቤት አድራሻ የመምረጥ መብት የነጋዴው ነው፡፡

፪/ በሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር የንግድ ሥራው ዋና መሥሪያ ቤት በውጭ አገር የሆነ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር የንግዱ ቅርንጫፍ

ወይም ወኪል መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ ሥልጣን በተሰጠው መዝጋቢ አካል ይመዘገባል፡፡

አንቀጽ ፹፮· ተደራራቢ ዋና ምዝገባ የተከለከለ ስለመሆኑ

፩/ ማንኛውም ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር በተለያዩ ክልሎች የተለያዩ የንግድ ሥራዎችን የሚሠራ እንኳን ቢሆን በዋናነት በንግድ መዝገብ መመዝገብ የሚችለው በአንድ ስፍራ ብቻ ነው፤ በአንድ መዝገብ ውስጥም ከአንድ የበለጠ የምዝገባ ቁጥር ሊሰጠው አይችልም፡፡

፪/ ነጋዴው በዋናነት ከተመዘገበበት ቦታ በተጨማሪ በተለያዩ ክልሎች የሚነግድ ከሆነ ወይም ቅርንጫፎች ወይም ወኪል መሥሪያ ቤቶች ካሉት መጀመሪያ የተመዘገበበት ዋናው መዝገብ እየተጠቀሰ በአጭር ቃል በየክልሎቹ መመዝገብ አለበት፡፡

አንቀጽ ፹፯· ነጋዴው በመጀመሪያ በዋና መዝገብ ሲገባ ማጻፍ ስለሚገባው ነገር

አንድ ነጋዴ መጀመሪያ ዋና ምዝገባ ለማድረግ ማመልከቻ ሲያቀርብ ከዚህ የሚከተሉትን መግለጽ አለበት፡-

፩/ የነጋዴው ሙሉ ስም ከነአያት፤ ካለው የቤተ ዘመድ ስም ጨምሮ፣

፪/ የተወለደበትን ቀንና ቦታ፣

፫/ ዜግነቱን፣

፬/ የግል አድራሻውን፣

፭/ አካለ መጠን ያላደረሰ በሆነ ጊዜ የንግድ ሥራ እንዲሠራ ሞግዚቱ የፈቀደበትን ቀን፣

፮/ ያገባ ከሆነ ጋብቻው የተፈጸመበትን ቀንና ቦታ እንዲሁም የጋብቻ ውል መኖር አለመኖሩን፤የጋብቻ ውል ካለ ውሉ የተቀመጠበትን ቦታ ወይም በእጁ የሚገኘውን ሰው ስም፣

፯/ የንግዱን ዓላማ፣

፰/ ንግዱን ያቋቋመው ወይም የገዛው ወይም የተከራየው እርሱ መሆኑን ፤ኪራይ ከሆነ አከራዩን ስምና ሌሎች ለምዝገባ የሚያስፈልጉ መረጃዎችን፣

፱/ የንግዱን ስም፣

፲/ የንግዱን ምልክት (ካለው)፣

፲፩/ የንግዱ መደብር የሚገኝበትን አድራሻ፣

፲፪/ ነጋዴው በተመዘገበበት ሥፍራ ወይም በሌላ ቦታ ሌሎች የንግድ መደብሮች፤ቅርንጫፎች ወይም

ውክልናዎች ያሉት እንደሆነ የሚገኙበትን አድራሻ፣

፲፫/ የቅርንጫፎች ሥራ አስኪያጆች ያሉ እንደሆነ ሥልጣናቸው ቅርንጫፉን በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆን አለመሆኑን፣

፲፬/ ያለው እንደሆነ ለመነገድ የንግድ ፈቃድ የተሰጠበትን ቀን፡፡

አንቀጽ ፹፰· የሚመዘገበው በአጭር ቃል በሆነ ጊዜ ሊጻፍ የሚገባው ነገር

በአጭር ቃል ለመመዝገብ ማመልከቻ የሚያቀርብ ነጋዴ ከዚህ የሚከተሉትን መግለጽ አለበት፡-,

፩/ የነጋዴው ሙሉ ስም ከነአያት፤ ካለው የቤተ ዘመድ ስሙን

፪/ ዜግነቱን፣

፫/ የግል አድራሻውን፣

፬/ የንግዱን መደብር፣የቅርንጫፉን ወይም የወኪሉን ስም፣

፭/ የንግድ መደብሩ፣ ቅርንጫፉ፤ ወይም ወኪሉ የሚገኝበትን አድራሻ፣

፮/ የንግዱን ዓላማ፣

፯/ የሥራ አስኪያጁን ስምና ሥልጣኑ ቅርንጫፉን በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆን አለመሆኑን፣

፰/ የንግድ ፈቃድ የተሰጠበትን ቀን፣ ቢኖር፣

፱/ በዋናነት የተመዘገበበትን ቦታና የምዝገባ ቁጥሩን፡፡

አንቀጽ ፹፱. <u>የንግድ ማህበራት</u>

በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ የተመለከቱት አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ምዝገባ ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

<u>ክፍል ሦስት</u>

<u>በመዝገብ የገባን መረጃ ስለመለወጥ ወይም ተጨማሪ መረጃ በመዝገብ ውስጥ ስለማካተት</u>

አንቀጽ ፺. <u>የተመዘገበውን ስለመለወጥ</u>

፩/ ማንኛውም የተመዘገበ ሰው በመዝገብውስጥ የገባን መረጃ የሚለውጥ አንድ ሁኔታ ወይም አድራጎትሲከሰት ሁኔታው ከተከሰተበት ቀን አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከመዝገቡ የገባው መረጃ እንዲለወጥ ማመልከት አለበት፡፡

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርበውን ማመልከቻ ማንኛውም በሕግ ያገባኛል የሚል ሰው ማቅረብ ይችላል፡፡

፫/ በተለይም ሥራ አስኪያጁ ሲሻር የተመዘገበው እንዲለወጥ መደረግ አለበት፡፡

አንቀጽ ፺፩· <u>ስለሰዎች በተጨማሪ ስለማስመዝገብ</u>

፩/ የተፈጥሮ ሰው የሆነ ነጋዴ ከዚህ የሚከተሉት በተጨማሪ እንዲመዘገቡለት መጠየቅ ይችላል፡-

ሀ) ጋብቻውን፤ጋብቻው የተፈጸመበትን ቦታና ቀን እንዲሁም ፤የተፈራረሙት የጋብቻ ውል ካለ የተፈራረሙበትን ቀንና ቦታ ወይም ያለ እንደሆነ ውሉ የተቀመጠበትን ቦታ ወይም ሰው ስም፤

ለ) ፍርድ ቤት ጋብቻው እንዲፈርስ የወሰነ እንደሆነ ውሳኔውን፤

ሐ) ነጋዴው ችሎታ የሌለው ነው ተብሎ በፍርድ የተከለከለ መሆኑን ፍርድ ቤት የወሰነበት፤

መ) ሚስት ወይም ባል ተቃውመው እንደሆነ ስለ ንግዱ ሥራ ያቀረቡትን መቃወሚያ፤

ሠ) በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፲፯ መሠረት መቃወሚያ የተነሳበትን (ቀሪ የሆነበትን)፤

ረ) አዲስ ሥራ አስኪያጅ መሾሙን።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርበውን ማመልከቻ ማንኛውም በሕግ ያገባኛል የሚል ሰው ማመልከት ይችላል።

አንቀጽ ፺፪· ስለንግድ ማህበራት በተጨማሪስለሚመዘገቡ ጉዳዮች

የንግድ ማህበራት ምዝገባ በተመለከተ በዚህ ሕግ ሁለተኛው መጽሐፍ አግባብ ባላቸው ድንጋጌዎች የተመለከቱት ተጨማሪ ነገሮች መመዝገብ አለባቸው።

አንቀጽ ፺፫. ስለመክሰር የሚሰጥ ፍርድ

በዚህ ሕግ ሦስተኛ መጽሀፍ መሠረት የሚከፈት የመልሶ ማደራጀት ሥነ-ሥርዓት፣ የመክሰር ሥነ-ሥርዓት፣ ቀላል የመክሰር ሥነ-ሥርዓት ወይም ከዕዳ

ነፃ የመደረግ ሥነ-ሥርዓት ውሳኔዎች በተጨማሪነት ማስመዝገብ ይገባል፡፡

ክፍል አራት

ከመዝገብ ስለመሰረዝ

አንቀጽ ፺፩· መነገድን ስለመተው

፩/ ማንኛውም ነጋዴ የንግድ ሥራውን በማንኛውም ምክንያት የተወ ወይም የንግድ መደብሩን ያከራየ እንደሆነ የንግድ ሥራውን ከተወበት ወይም መደብሩን ካከራየበት ጊዜ አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከመዝገብ እንዲሰረዝ ማመልከት አለበት፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የንግድ መደብሩን የተወው ወይም ያከራየው ነጋዴ ከአንድ በላይ የንግድ መደብሮች ያሉት ከሆነ እና የተወው ወይም ያከራየው የተወሰኑትን የንግድ መደብሮች ብቻ ከሆነ ነጋዴው የተወውን ወይም ያከራየውን መደብር በተመለከተ

አስፈላጊው ማስተካከያ በንግድ መዝገብ ውስጥ እንዲገባ ማመልከት አለበት፡፡

አንቀጽ ፺፰· የነጋዴው መሞት

፩/ ነጋዴው በሞተ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር የሟች ሚስት ወይም ባል ወይም የሟች ወራሾች ምዝገባው እንዲሰረዝላቸው ማመልከት አለባቸው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት ባለመብቶች በጋራ ባለቤትነት ንግዱን ማካሄድ የሚቀጥሉ ከሆነ በመረጡት የንግድ ማህበር መልክ አዲስ ምዝገባ እንዲደረግላቸው ማመልከት አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፺፱· ምዝገባን በትዕዛዝ ስለማስረዝ

፩/ መዝጋቢው መሥሪያ ቤት ነጋዴው የንግድ ሥራውን ማቆሙን ወይም የተመዘገበውን ንግድ ለማካሄድ ችሎታ የለውም ተብሎ የተወሰነበት መሆኑን ባወቀ ጊዜ ወይም በሌላ ሕግ ለምዝገባ መሰረዝ በቂ ምክንያት ናቸው ተብለው የተደነገጉት የተሟሉ እንደሆነ በራሱ ተነሳሽነት ምዝገባውን መሰረዝ አለበት፡፡

፪/ የንግድ ማህበር እንዲፈርስ ተወስኖበት የማጣራት ሥራ ሳይገባደድ ለአስተዳደራዊ ቅጣት ምዝገባው

በጊዜያዊነት እንደሚሰረዝ የሚደነግግ ማናቸውም ሕግ አይጸናም፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሰጠውን ውሳኔ ራሱ ነጋዴው እና ሌሎች ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት እንዲያውቁት መደረግ አለበት፡፡

ምዕራፍ ሦስት
ስለቅጣት

ክፍል አንድ
ስለወንጀል ቅጣት

አንቀጽ ፺፫· ሳይመዘገቡ ስለመቅረት

በዚህ ሕግ መሠረት መመዝገብ እያለበት ሳይመዘገብ የቀረ ወይም መመዝገብ ያለበትን ነገር ያላስመዘገበ ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ መሆኑ ከተረጋገጠ አግባብነት ባለው የወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፺፬· ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ መስጠት

ስለሚመዘገበው ጉዳይ ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ የሰጠ ማንኛውም ሰው ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ አግባብነት ባለው የወንጀል ሕግ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>ፍትሐ ብሔራዊ ማስገደጃ ወይም ቅጣት</u>

አንቀጽ ፺፱· <u>በመዝገብ መግባት ስለሚያስከትለው ውጤት</u>

፩/ ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበበት በስተቀር ማንኛውም በመዝገብ የገባ ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነጋዴ ነው ተብሎ ይገመታል፡፡

፪/ ማንኛውም የተመዘገበ ሰው ወይም የንግድ ማህበር ነጋዴ ላለመሆኑ ማስረጃ ማቅረብ አይፈቀድለትም፤ ነጋዴነት የሚያስከትለውንም ኃላፊነት ሁሉ ይቀበላል፡፡

አንቀጽ ፩፻· <u>በመዝገብ ሳይገቡ መቅረት ስለሚሰጠው ውጤት</u>

፩/ ማንኛውም ነጋዴ የሆነ ሰው በዚህ ሕግ መሠረት መመዝገብ የሚገባው ሆኖ ሳይመዘገብ የቀረ እንደሆነ እንደ ነጋዴ ተቆጥሮ ኃላፊ ይሆናል፡፡

፪/ አግባብ ያላቸው የዚህ ሕግ ሁለተኛ መጽሐፍ ድንጋጌዎች በንግድ ማህበራት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፩· <u>ምዝገባን ያለማሰረዝ የሚያስከትለው ውጤት</u>

የንግዱን መደብር ያስተላለፈ ወይም ያከራየ ነጋዴ ምዝገባውን ከማሰረዙ በፊት ከመደብሩ ጋር በተያያዘ መደብሩ በተላለፈለት ሰው ወይም መደብሩን በተከራየው ሰው ላይ ለሚደርስ ዕዳ ከዚሁ ሰው ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፪· በመዝገብ የገባ ጉዳይ ስለሚያስከትለው ውጤት

፩/ ማንኛውም ሰው በንግድ መዝገብ እንዲገባ ያደረገው ጉዳይ ትክክል ባይሆንም የተመዘገበውን ቃል መሠረት አድርገው በሰሩ ሰዎች ላይ የተፈጠረውን ስህተት መቃወሚያ አድርጎ እንዲያቀርብ አይፈቀድለትም፡፡

፪/ ሦስተኛ ወገኖች በንግድ መዝገብ በትክክል የገባውን ጉዳይ አላወቅንም ነበር ብለው ማስረጃ ማቅረብ አይፈቀድላቸውም፡፡

አንቀጽ ፩፻፫· ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው

ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች በንግድ መዝገብ ያልተመዘገቡ እስከሆነ ድረስ ቅን ልቦና ባላቸው ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሆነው ሊቀርቡ አይችሉም፡-

፩/ የነጋዴው አካለ መጠን ያለመድረስ፣
፪/ የነጋዴው ማግባት፣
፫/ የነጋዴው የጋብቻ ውል፣
፬/ የነጋዴው ጋብቻ መፍረስ፣
፭/ የነጋዴው ችሎታ ማጣት፣
፮/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፲፭ መሠረት የቀረበ መቃወሚያ፣
፯/ የሥራ አስኪያጁ ሥልጣን አንድ ቅርንጫፍ ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤት በማስተዳደር ብቻ የተወሰነ መሆኑ፣
፰/ የሥራ አስኪያጁ መሻር ወይም ከሥራ መሰናበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፬· የንግድ ማህበራትን የሚመለከት ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው

በንግድ መዝገብ ውስጥ ከገባው ቃል ውስጥ ያለ ካልሆነ በስተቀር የንግድ ማህበራትን የሚመለከቱ የሦስተኛ ወገኖችን መብት መቃወሚያ ለመሆን የማይችሉት ጉዳዮች በዚህ ሕግ በሁለተኛው መጽሐፍ ውስጥ ተደንግገዋል፡፡

አንቀጽ ፩፻፭· በደንብ ስለሚወሰኑ ጉዳዮች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፹፩(፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ ርዕስ የተካተቱትን ድንጋጌዎች ለማስፈጸም የሚንስትሮች ምክር ቤት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡፡

ርዕስ አምስት

ስለንግድ መደብር

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌ

አንቀጽ ፩፻፳፬· ትርጓሜ

የንግድ መደብር ማለት ግዙፍነት የሌለው ተንቀሳቃሽ ንብረት ሆኖ በዚህ ሕግ አንቀፅ ፫ የተጠቀሱትን የንግድ ሥራዎች ለማካሄድ የተሰበሰቡና የተደራጁ የሚንቀሳቀሱ ንብረቶችን ሁሉ ያካትታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፳፭· ነጋዴዎችና የንግድ መደብር

፩/ ማንኛውም ነጋዴ አንድ የንግድ መደብር ሥራን ያካሂዳል፡፡

፪/ ነጋዴ የተለያዩ የንግድ ሥራዎችን ለመሥራት በርካታ የንግድ መደብሮችን ሊያንቀሳቅስ ይችላል፡፡

፫/ ነጋዴ የንግድ ሥራውን የሚያካሂደው በንግድ መደብር ባለቤትነት፣ በአላባ ተጠቃሚነት ወይም በተከራይነት ሊሆን ይችላል፤ እንደ ነጋዴ የሚቆጠረው በንግድ መደብሩ የሚነግድ ሰው

ብቻ ነው፤ መደብሩ የተከራየ እንደሆነ ባለቤቱ ወይም አከራዩ ነጋዴ ሊባል አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፳· ስለ ዋና የንግድ መደብርና ቅርንጫፎች ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤቶች

፩/ አንድ የንግድ መደብር በአንድ ዋና የንግድ መሥሪያ ቤት የተወሰነ ለመሆን ይችላል። እንዲሁም የዋናው መሥሪያ ቤቱ አካል እንደሆኑ የሚቆጠሩ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የወኪል ጽሕፈት ቤቶች ሊኖሩት ይችላል።

፪/ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት ሳይሸጥ ወይም ሳይከራይ አንድ ቅርንጫፍ ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤት የተሸጠ ወይም የተከራየ እንደሆነ እንደ ንግድ መደብር ሽያጭ ወይም ኪራይ ይቆጠራል።

ምዕራፍ ሁለት

የንግድ መደብር የተቋቋመባቸው ነገሮች

ክፍል አንድ

በንግድ መደብር ውስጥ ስለሚገኙ ነገሮች

አንቀጽ ፩፻፱· ስለ መልካም ስምና ግዙፍነት ስለሌላቸው ነገሮች

፩/ የንግድ መደብር በዋነኝነት የንግዱን መልካም ስም ይይዛል።

፪/ የንግድ መደብር ሌሎች ግዙፍነት የሌላቸው ነገሮችን በተለይም፦

ሀ) የንግድ ስም፤

ለ) የንግድ ምልክትና ሌላ የንግድ ሥራ የሚካሄድበት ልዩ መገለጫ፤

ሐ) የንግዱ ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ የመከራየት መብት፤

መ) የአዕምሮአዊ ንብረቶች፤

ሠ) ከነጋዴው ጋር ሳይሆን ከንግድ መደብሩ ጋር የተያያዙ ሌሎች ልዩ መብቶች፤ ሊያካትት ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፲· ግዙፍነት ስላላቸው ነገሮች

የንግድ መደብር ግዙፍነት ያላቸው እንደ መሣሪያዎች፤ ወይም ዕቃዎችና ሸቀጣ ሸቀጦች የመሳሰሉ ነገሮች ሊያካትት ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፲፩· ገንዘብ የመጠየቅ መብቶችና ዕዳዎች

፩/ የንግድ መደብር የንግድ ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ ከመከራየት መብት በስተቀር የነጋዴውን ገንዘብ የመጠየቅ መብትና ዕዳን አይጨምርም ፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም አግባብ ባለው ሕግ የንግድ መደብር ሲተላለፍ ስለሚጠበቁበት የሠራተኞች መብቶች፣ ስለሠራተኞች ውሎች ቀጣይነት እንዲሁም የመድን ዋስትና ያለው ንብረት የተላለፈለት ሰው የሚኖረው መብት በተመለከተ የተደነገጉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ናቸው፡፡

ክፍል ሁለት

ስለመልካም ስምና ጥበቃው

አንቀጽ ፩፻፲፪· ትርጓሜ

መልካም ስም ማለት ከንግድ መደብር ሥራ አካሄድ የተፈጠረ ዋጋ ሲሆን፤ይህም ዋጋ ከነጋዴው ዕቃ ወይም ሸቀጥ ወይም አገልግሎት ከሚፈልጉት ሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረገው ግንኙነት ሁሉ የተገኘ ነው፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፫ ·መልካም ስምን ስለመጠበቅ

የነጋዴው መልካም ስም ተገቢ ያልሆነ የውድድር ሥራ እንዳይሠራ የማይገባ ውድድርን ለማስቀረት በተለይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፱፣፴፱፣፶፫፣፩፻፲፰፣፩፻፴፣ ፩፻፴፩፣፩፻፳፮፣፩፻፳፯ የውድድር ሥራ የተከለከለ በሚያደርጉት ድንጋጌዎች እና ስምምነቶች መሠረት ይጠበቃል፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፬· ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድር ሥራ

፩/ ነጋዴው በውድድር ሥራ ጥፋት ፈጽሞ በተገኘ ማናቸውም ሰው ላይ በፍትሐ ብሔር ሕግ ከውል ውጭ ስለሚኖር ኃላፊነት በሚደነግገው አንቀጽ ፪ሺ፶፯ መሠረት ኪሣራ ለማግኘት ክስ መመሥረት ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ስለማይገባ የንግድ ውድድር ሥራና ስለሚያስከትለው ውጤት ዝርዝሩ በሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፭· ስለንግድ ስም፣ ንግድ ምልክት እና አዕምሮአዊ ንብረቶች

የንግድ ስምንና የንግድ ምልክትን እንዲሁም የአዕምሮአዊ ንብረቶች አስተዳደርን በተመለከተ አግባብነት ያላቸው የፍትሐ ብሔር ሕግ እና የልዩ ሕጎች ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ክፍል ሦስት

ስለንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት

አንቀጽ ፭፻፲፮· የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈፃሚ ስለመሆኑ

በዚህ ክፍል የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው የማይንቀሳቀስ ንብረት ኪራይ ውሎችን የሚመለከቱ የፍትሐ ብሔር ሕግ ድንጋጌዎች በንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት ላይ ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፯· የንግዱ ዓይነት

በንግድ ቦታ ኪራይ ውል ውስጥ ተከራዩ የሚሰራው የንግድ ዓይነት ተጠቅሶ እንደሆነ ተከራዩ በዚህ ቦታ ሌላ ዓይነት ንግድ ሊያከናውን አይችልም፤ ሌላ ዓይነት ንግድ ሲያከናውን ቢገኝ ውሉ ሊሰረዝ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፰· <u>አከራዩ ተመሳሳይ ንግድ ሥራ እንዳይሰራ ስለመከልከሉ</u>

፩/ ለንግድ አገልግሎት የሚውል ቦታ ባለቤት ንግዱ የሚከናወንበትን ቦታ በውል ካከራየ በኋላ በዚሁ ቦታ ላይ ተከራዩ ከሚያካሂደው ንግድ ጋር የሚመሳሰል ሥራ መሥራት አይችልም፡፡

፪/ አከራዩ በንዑስ አንቀፅ (፩) የተከለከለውን ቢተላለፍ ካሣ ከፍሎ የንግድ መደብሩም እንዲዘጋ ይደረጋል፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፱· <u>የኪራይ ውል ለሌላ ማስተላለፍን ወይም የተከራየውን ለሌላ ማከራየትን ስለሚከለክሉ የውል ቃሎች</u>

፩/ በፍትሐ ብሔር ሕጉ ቁጥር ፪ሺ፱፻፶፱ የተደነገገው ቢኖርም እንኳን ተከራዩ የንግድ መደብሩን ለገዛው ሰው ንግዱ የሚከናወንበት ቦታ የሚመለከተውን የኪራይ ውል አያስተላልፍም ወይም የተከራይ ተከራይ አድርጎ አያከራይም ወይም የኪራዩን ውል ለማስተላለፍ ወይም የተከራይ ተከራይ አድርጎ ለማከራየት የባለቤቱ ፈቃድ ያስፈልጋል የሚሉ የውል ቃሎች ሁሉ ዋጋ አይኖራቸውም፡፡

፪/ በዚህ ሕግ መፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች መሠረት ለተከራዩ ባለዕዳ የተሾሙ የመልሶ ማደራጃ ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የታወቁላቸውን ሥልጣን የሚነፍጉ ወይም የሚገድቡ የውል ቃሎች ዋጋ አይኖራቸውም፡፡

አንቀጽ ፩፻፷· የኪራይ ውልን ስለማቋረጥ

፩/ የንግድ መደብር ለዕዳ ዋስትና ተሰጥቶ እንደሆነ አከራዩ በስምምነት ወይም በኪራይ ውሉ መሠረት ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችለውን ድንጋጌ በመጠቀም ውሉን ለማቋረጥ ሀሳብ ያለው ሲሆን ይህን የንግድ መደብሩን መያዣ አድርገው ገንዘብ ላበደሩ ሰዎች ውሉ ከሚቋረጥበት ቀን ቢያንስ ከሰላሳ ተከታታይ ቀናት በፊት በጽሁፍ ማሳወቅ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) መሠረት ማስታወቂያ ካልወጣ በስተቀር የንግድ መደብሩን መያዣ አድርገው ገንዘብ ባበደሩት ሰዎች ላይ የውሉ መቋረጥ መቃወሚያ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፩· የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች ስለተከፈቱበት ተከራይ

፩/ የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች የተከፈተበት ተከራይ የሥነ ሥርዓቶቹ መከፈት በራሱ የኪራይ ውሉን ያቋርጣል የሚል ስምምነት አይፀናም፡፡

፪/ የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች በተከራይ ላይ የተከፈቱ እንደሆነ የመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ተከራይ ንብረት ጠባቂ በመፅሐፍ ሦስት በተደነገጉት መብቶቻቸው ሊጠቀሙ ይችላሉ፡፡

ምዕራፍ ሦስት

ስለንግድ መደብር ሽያጭ

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፷፪·የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በፍትሐ ብሔር ሕግ ቁጥር ፪ሺ፪፻፹፯-፪ሺ፫፻፹፯

የተመለከቱት ድንጋጌዎች በንግድ መደብር ሽያጭ ላይ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፫· <u>የተፈጻሚነት ወሰን</u>

፩/ የንግድ መደብር ሽያጭን የሚመለከቱ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች፡-

ሀ) በንግድ መደብር ላይ በሚደረግ ማናቸውም ዓይነት ሽያጭ ወይም ማስተላለፍ፤ ሌላ ነገር በማስመሰል የተደረገም ቢሆን፤

ለ) የጋራ ባለሀብቶቹ ባቀረቡት ጥያቄ በሚደረግ የሐራጅ ሽያጭ፤

ሐ) ካሣን ጨምሮ በሚደረግ ማናቸውም ክፍፍል፤ እንዲሁም ሽያጩ ወይም የመብት ማስተላለፉ ወይም ክፍፍሉ የንግድ መደብሩን ወይም መልካም ስሙን የሚመለከት ሲሆን፤ ወይም ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቱን ወይም ወኪል ጽሕፈት ቤቱን የሚመለከት ሆኖ ነገር ግን ዋናውን የንግድ መደብር ወይም የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቱን ወይም የወኪል ጽሕፈት ቤቱን

መልካም ስም ሳይጨምር በሚደረግ ሽያጭ ወይም ማስተላለፍ ወይም ክፍፍል፤ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች ሽያጩ የንግድ መደብርን ወይም የንግድ መደብር መልካም ስምን የሚመለከት ካልሆነ ወይም በማድበስበስ ወይም በመደበቅ ይህን የሚያደርግ ካልሆነ በስተቀር የንግድ መደብርን የተለያዩ አካላት ነጣጥሎ በሚደረግ ሽያጭ ላይ ተፈፃሚ አይሆኑም።

ክፍል ሁለት
መሟላት ስለሚገባቸው ሥርዓቶች

አንቀጽ ፩፻፷፬· ሽያጭ በጽሑፍ ስለመሆኑ

የንግድ መደብር ሽያጭ በጽሑፍ ካልሆነ ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፷፭· በሽያጩ ውል ውስጥ መጠቀስ ስላለባቸው ነገሮች

የንግድ መደብር ሽያጭ ውል የሚከተሉትን መጥቀስ አለበት፡-

፩/ በመጨረሻዎቹ ሦስት የበጀት ዓመታት ወይም ሻጭ የንግድ መደብሩን ካቋቋመው ወይም ከገዛው ሦስት ዓመት ያልሞላው ከሆነ ከተቋቋመበት ወይም ከተገዛበት ጊዜ አንስቶ ያደረገውን አጠቃላይ ሽያጭና ያገኘው ትርፍ፤

፪/ የንግድ መደብሩ ሥራ የሚከናወነው በኪራይ ቦታ የሆነ እንደሆነ የኪራይ ውሉ የተደረገበትንና የሚያበቃበትን ቀን እንዲሁም የአከራዩን ስምና አድራሻ፤

፫/ የንግድ መደብሩ በዋስትና ከተያዘ በዋስትና መያዙ።

አንቀጽ ፩፻፷፮· <u>ውሉን ስለማፍረስ</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፷፭ የተመለከቱት ነገሮች ባለመሟላታቸው ምክንያት በገዢው ላይ ጉዳት የደረሰ መሆኑን ፍርድ ቤቱ ከተረዳ በገዢው ጠያቂነት ውሉን ሊያፈርስው ይችላል።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፷፭ መሠረት በተሰጠ የተሳሳተ መረጃ ምክንያት ገዢው ላይ ጉዳት የደረሰ መሆኑን ፍርድ ቤቱ ከተረዳ በገዢው

ጥያቄ ውሉን ማፍረስ ወይም ዋጋውን መቀነስ ይችላል፡፡

፫/ የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ያደረጉ ክሶች የሽያጭ ውሉ ከተደረገበት አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለባቸው፡፡

ክፍል ሦስት

የሻጭ ግዴታዎች

አንቀጽ ፩፻፷፯· የማስረከብ ግዴታ

፩/ ሻጭ የንግድ መደብሩን ለገዢው ማስረከብ አለበት፡፡

፪/ ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የንግድ መደብር ሽያጭ የንግድ መደብሩ ውስጥ የሚካተቱን ነገሮች ሁሉ ለገዢው መሸጥን ያመለክታል፡፡

፫/ ሻጭ የንግድ መደብሩን መልካም ስም ለገዢው ለማስተላለፍ የሚያስችሉ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና መረጃዎችን ሁሉ ለገዢው መስጠት ይኖርበታል፡፡

፩/ የአዕምሮአዊ ንብረት መብቶች ማስተላለፍን በተመለከተ አግባብነት ያላቸው የፍትሐ ብሔር ሕግና የልዩ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፳፰· <u>ስለሒሳብ መዝገቦች</u>

፩/ ሻጭና ገዢው ሽያጩ በሚፈፀምበት ቀን የሒሳብ መዝገቦችን ያረጋግጣሉ የሒሳብ መዝገቦች እና ሰነዶችን የሚያመለክት አንድ ዝርዝር ጽሁፍ ያዘጋጃሉ፡፡

፪/ ሻጩ የሒሳብ መዝገቦቹን፤ ማስረጃዎቹን፤ የተለዋወጣቸውን ደብዳቤዎች ያስቀራል፡፡ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን መዝገቦቹንና ሰነዶቹን እስከ ሁለት ዓመት ጠብቆ በማኖር ገዥው በፈለገ ጊዜ እንዲያያቸው መፍቀድ አለበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፳፱. <u>ስለንግድ ሥራ የሚፃፉ ደብዳቤዎች</u>

ስለተሸጠው የንግድ መደብር ጉዳይ ከሽያጩ በኂላ ለሻጩ የሚደርሱትን ደብዳቤዎችና ሌሎች ጽሑፎች ሻጩ ወዲያውኑ ለገዥው ማስተላለፍ አለበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፴· <u>ሻጩን እንዳይወዳደር ስለመከልከል</u>

፩/ ሻጩ ከሽያጭ ቀን አንስቶ እስከ ፫ ዓመት ድረስ ገዥውን ሊጎዳ ከሚችል ማናቸውንም የውድድር ተግባር መታቀብ አለበት፤ በተለይ በተሸጠው የንግድ መደብር አካባቢ ገዥው የሚሰራው የንግድ ሥራ ዓይነትና ሥራ መሥራት አይችልም።

፪/ በሽያጭ ውሉ ውስጥ ሻጩ ንግድ መክፈት የሚከለከልበትን ቦታና የተከለከለውንም የንግድ ዓይነት ወስኖ ማስፈር ይቻላል፤ ሆኖም የዚህ ዓይነት የውል ቃል የሚፀናበት ጊዜ ከአምስት ዓመት መብለጥ አይችልም።

አንቀጽ ፩፻፴፩· <u>ከገዥ እንደ ገና የገዙ ሰዎች መብት</u>

ሻጩ የመወዳደር ሥራ እንዳይሠራ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፴ የተጣለበት ክልከላ የንግድ መደብሩ አካል እንደሆነ ይቆጠራል፤ ይህም ለገዥውና ለወራሾቹ ጥቅም ብቻ ሳይሆን የንግድ መደብሩን ከገዥ እንደ ገና ለገዙትም ሁሉ የፀና ይሆናል።

<u>ክፍል አራት</u>

<u>የገዥው ግዴታዎች</u>

አንቀጽ ፩፻፴፪ · <u>ዋጋ የመክፈል ግዴታ</u>

ገዥው በሽያጭ ውል በተስማሙት መሠረት ዋጋውን መክፈል አለበት። ስለአከፋፈሉ በውሉ የተለየ

ስምምነት ከሌለ ዋጋው የሚከፈለው በጥሬ ገንዘብ ይሆናል። ሆኖም ማናቸውም ዓይነት ተቃራኒ የውል ቃል ቢኖርም የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፬ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፴፫ · ሽያጩን የማስታወቅ ግዴታ

ገዥው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፴፮ እስከ ፩፻፵፪ በተመለከተው መሠረት ሽያጩ በማስታወቂያ እንዲወጣ ማድረግ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፴፬· ስለሽያጭ ዋጋ ክፍያ መታገድ

፩/ ሽያጩ ከተፈፀመ በኋላ መቃወሚያ የሚቀርብበት ቀን እስከሚያበቃ ፣ወይም መቃወሚያ ቀርቦም ከሆነ የገንዘብ ጠያቂዎች መብት በስምምነት ወይም በፍርድ ቤት እልባት እስከሚያገኝና ለገንዘብ ጠያቂዎች እስኪከፈላቸው ድረስ የሽያጩ ገንዘብ ለሻጭ ሳይከፈል በገዥው እጅ ታግዶ ይቆያል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ከመፈፀሙ በፊት የተደረገ ማናቸውም ክፍያ ወይም የመብት ማስተላለፍ ወይም ክፍያ

የመጠየቅ መብትን መተው ከሻጩ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች በሆኑት ሰዎች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

፫/ በሽያጭ ውል ውስጥ ገዥው የሽያጩን ገንዘብ በአንድ ሦስተኛ ሰው እጅ በአደራ ያስቀምጣል ተብሎ ለመስማማትም ይቻላል፤ በስምምነቱ መሠረት ገንዘቡ በአደራ ከተቀመጠ ሻጩ ለገዥው ከሚኖርበት ተጠያቂነት ነፃ ይሆናል፤ ገዥው ይህን በማድረግ ለሻጩ ካለበት ዕዳ ነጻ ቢሆንም ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ለሆኑት የሚኖርበትን ኃላፊነት አያስቀርም፡፡

አንቀጽ ፩፻፴፩· የሻጭ ዋስትናዎች

ሻጩ ዋጋው በሙሉ እስኪከፈለው ድረስ ስለገንዘቡ አከፋፈል ከዚህ በታች ከአንቀጽ ፩፻፴፫ እስከ ፩፻፴፯ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት በተሸጠው ንብረት ላይ ሕጋዊ የሆነ የመያዣ መብት ያለው ሲሆን ውል ይፍረስልኝ ብሎ ክስ የማቅረብ መብትም አለው፡፡

ክፍል አምስት

ሽያጮችን በማስታወቂያ ስለማውጣትና ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚኖራቸው መብቶች

አንቀጽ ፩፻፴፯ ሽያጩን በማስታወቂያ ስለማውጣት

፩/ ማናቸውም የንግድ መደብር ሽያጭ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ታትሞ መውጣቱን ገዥው ማረጋገጥ ይኖርበታል።

፪/ የተሸጠው የንግድ መደብር በተለያዩ ሥፍራዎች የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የወኪል መሥሪያ ቤቶች ያሉት እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማስታወቂያው የሚደረገው እያንዳንዱ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤት ወይም ወኪል መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ነው።

አንቀጽ ፩፻፴፰ · በማስታወቂያው ስለሚጠቀሱ ነገሮች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፯ መሠረት የሚወጣ ማስታወቂያ፡-

፩/ የሻጭንና የገዥን ስሞችና አድራሻዎች፤

፪/ የንግድ መደብሩን ዓይነትና አድራሻ፤

፫/ ከንግድ መደብሩ ጋር የተሸጡ የቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶች ወይም የንግድ ወኪል መሥሪያ ቤቶች የሥራቸውን ዓይነትና አድራሻቸውን፤

፬/ የሽያጩን ዓይነት፣ ቀንና ዓመተ ምሕረቱን፤

፭/ የሽያጩን ዋጋ፤

፮/ የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት ስፍራ የፍርድ ቤት መጥሪያን ለመቀበል የመረጠውን አድራሻ፤ መጥቀስ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፩፻፴፰ · ማ<u>ስታወቂያው የሚወጣበት ጊዜ</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፯ መሠረት ማስታወቂያው ሽያጩ ከተከናወነበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ መውጣት ይኖርበታል።

፪/ ዘግይቶ የሚወጣ ማስታወቂያ የፀና ይሆናል። ነገር ግን ማስታወቂያው በመዘግየቱ ምክንያት በሻጭ ላይ ወይም ከሻጩ ላይ ገንዘብ ጠያቂ በሆኑ ሰዎች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ገዥ ተጠያቂ ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፴፱· የሽያጩ ገንዘብ ለሻጩ እንዳይከፈለው ስለሚቀርቡ መቃወሚያዎች

፩/ ከሻጩ ገንዘብ ጠያቂ የሆነ ሁሉ ክፍያ የሚጠይቅበት ጊዜ ያልደረሰ ቢሆንም እንኳን የመጨረሻው ማስታወቂያ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለሻጩ ዋጋ እንዳይከፈለው ለማድረግ ለፍርድ ቤት በማመልከት መቃወሚያው ለገዥው መጥሪያ መቀበል በሚገባው አድራሻ እንዲደርሰው ማድረግ አለበት።

፪/ የመቃወሚያውም ማስታወቂያ የተቃዋሚውን ስምና አድራሻ እንዲሁም የሚፈልገውን ገንዘብ መጠንና መነሻ ምክንያቱን በትክክል መግለጽ አለበት።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፯ መሠረት ማስታወቂያ ሳይወጣ ከቀረ ወይም ማስታወቂያው በአንቀጽ ፩፻፴፯ የተዘረዘሩትን ያልገለጸ እንደሆነ መቃወሚያ ለማቅረብ የተወሰነውን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ መቃወሚያውን በማናቸውም ጊዜ ማቅረብ ይቻላል።

፬/ በመቃወሚያው ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ በገዥው እጅ ወይም በአደራ አስቀማጩ ሦስተኛ ወገን እጅ ታግዶ የተቀመጠውን የሽያጭ ገንዘብ መክፈል ወይም ማስተላለፍ አይቻልም። እንዲሁም የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፬ ድንጋጌዎች ተፈፃሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ፩፻፵· መቃወሚያዎችን ውድቅ ስለማድረግ

ሻጩ ያልተሟሉ ወይም በወቅቱ ያልቀረቡ ወይም ያለበቂ ምክንያት የቀረቡ መቃወሚያዎችን ፍርድ ቤቱ ውድቅ እንዲያደርግ መጠየቅ ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፵፩· የሽያጩን ገንዘብ ስለማከፋፈል

፩/ የንግድ መደብሩ የሽያጭ ገንዘብ በንግድ መደብሩ ላይ የመያዣ ዋስትና ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እና ገንዘቡ ታግዶ እንዲቆይ ማመልከቻ ባቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በስምምነት ወይም በፍርድ ውሳኔ መሠረት እንዲከፋፈል ይደረጋል።

፪/ ከክፍፍሉ በኋላ ትርፍ ገንዘብ ካለ ለሻጩ ይሰጣል።

አንቀጽ ፩፻፵፪· <u>ገንዘብ ጠያቂዎች በሐራጅ ዋጋ አብልጠው ስለመስጠታቸው</u>

፩/ በንግድ መደብሩ የመያዣ ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፵፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱት መቃወሚያ ያቀረቡት ገንዘብ ጠያቂዎች የንግድ መደብሩ የሽያጭ ዋጋ ለሚፈልጉት ክፍያ የማይበቃ የሆነ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ የንግድ መደብሩ በሐራጅ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱን መጠየቅ ይችላሉ፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱም የንግድ መደብሩ በውሉ በተመለከተው ዋጋ ላይ አንድ አስረኛው ተጨምሮበት በሐራጅ እንዲሸጥ ያዝዛል፡፡

፫/ በሐራጅ አብልጦ የሚገዛ ሦስተኛ ወገን የሆነ ገዥ ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ የንግድ መደብሩ ከፍተኛ ዋጋ ለሰጠው ገንዘብ ጠያቂ በሐራጅ ይሸጣል፡፡

ምዕራፍ አራት
የንግድ መደብር በዋስትና መያዣ ስለማድረግ
ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፷፫· መያዣ ማድረግ ስለመቻሉ

፩/ የንግድ መደብርን ለዋስትና መያዣ ማድረግ ይቻላል፤ መያዣውም የዋስትና መብት ይሰጣል፡፡

፪/ የንግድ መደብርን ለዋስትና መያዣ ማድረግ ከሕግ ወይም ከውል ሊመነጭ ይችላል፡፡

፫/ በንግድ መደብር ላይ የሚደረገው ማናቸውም ዓይነት ከሕግ ወይም በውል የሆነ የዋስትና መያዣ መብት አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካልተመዘገበ በስተቀር ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

፬/ በተንቀሳቃሽ ንብረት ላይ ስለሚመሠረት የዋስትና መያዣን በተመለከተ አግባብነት ባለው ሕግ የተደነገጉት ልዩ ደንቦች እንደተጠበቁ ሆነው በንግድ መደብር ላይ በሚመሠረት የዋስትና መያዣ ላይ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፵፩· ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ

፩/ ቀጥሎ የተመለከቱት ሰዎች በንግድ መደብር ላይ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አላቸው፦

ሀ) የሽያጭ ገንዘብ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተከፈለው የንግድ መደብር ሻጭ፤

ለ) ነጋዴው ከከሰረ ከነጋዴው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ለ) ለተመለከተው ከሕግ በመነጨ የዋስትና መያዣ መብት ላይ የዚህ ሕግ ሦስተኛው መጽሐፍ ተገቢ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ክፍል ሁለት
ሻጩ በንግድ መደብር ላይ ስላለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብትና ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት

አንቀጽ ፩፻፵፪· ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ

፩/ የንግድ መደብር የሽያጭ ዋጋ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተከፈለው የንግድ መደብር ሻጭ ላልተከፈለው ዋጋ በንግድ መደብሩ ላይ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አለው፡፡

፪/ የንግድ መደብር ሽያጩ በጽሁፍ ካልሆነና ከሕግ የመነጨው የዋስትና መያዣ መብትም አግባብ

ባለው ሕግ መሠረት ካልተመዘገበ በንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብት አይፀናም፡፡

፫/ ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ ምዝገባ ዝርዝሩ በልዩ ሕግ ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፴፮ · ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት

ዋጋው ያልተከፈለው ሻጭ ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት አለው፤ ሻጩም ሦስተኛ ወገኖችን ሊከራከርበት የሚችለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ በሕግ በሚፀና አኳኋን ተመዝግቦና በመዝገቡም ውስጥ ውሉን የማፍረስ መብት ያለው መሆኑ በተለይ ተጠብቆለት እንደሆነ ነው፡፡

አንቀጽ ፩፻፴፯· ውል ማፍረስን ለመጠየቅ ስለሚቀርብ ክስ

፩/ የሽያጩ ዋጋ ሳይከፈል በመቅረቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፴፮ መሠረት ውሉ እንዲፈርስ የሚጠይቅ ሻጭ ከዋጋው የቀረው ገንዘብ ምን ያህልም ቢሆን በሽያጩ ውል ውስጥ ካልተመለከቱት አዳዲስ ከተጨመሩት ንብረቶች በስተቀር ክስ በጀመረበት ጊዜ የተገኘውን

የመደብሩን ንብረት ባለበት ሁኔታ በሙሉ መልሶ መውሰድ አለበት፡፡

፪/ ከሻጭና ከገዥ መብት ጋር በተያያዘ ውሳኔ በሚሰጥበት ጊዜ የተሸጠው መደብር ንብረት ዋጋ ከፍ ወይም ዝቅ ማለት ግምት ውስጥ መግባት አለበት፡፡

ክፍል ሦስት
በንግድ መደብር ላይ ስለሚደረግ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ

አንቀጽ ፩፻፵፰ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ሁኔታዎች

፩/ የንግድ መደብር ባለቤት የሆነ ማንኛውም ሰው ንግዱን ራሱ ባያካሂደውም እንኳን የንግድ መደብሩን በውል መያዣ ሊያደርገው ይችላል፡፡

፪/ ይህም የዋስትና መያዣ ውል በጽሑፍ ካልተደረገ በተዋዋይ ወገኖች መካከል አይፀናም፤ የዋስትና መያዣ ውሉም አግባብ ባለው ሕግ መሠረት ካልተዘገበ ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

፫/ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ምዝገባ ዝርዝሩ በልዩ ሕግ ይወሰናል፡፡

ክፍል አራት

የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብሩ ላይ ያሏቸው መብቶች

አንቀጽ ፩፻፵፱· ስለንግድ መደብር መሸጥ፣ ማስተላለፍ ወይም ማከራየት

፩/ ተቃራኒ የሆነ የውል ቃል ቢኖር እንኳን ባለዕዳው የንግዱን መደብር ለመሸጥ ወይም በሌላ መንገድ ለማስተላለፍ ወይም ለማከራየት መብት አለው።

፪/ የንግዱን መደብር ቢሸጥ ወይም በሌላ መንገድ ቢያስተላለፍ ወይም ቢያከራይ በዋስትና መያዣው መሠረት የሚፈለግበትን ገንዘብ ባለዕዳው ወዲያውኑ ይከፍላል በማለት መዋዋል ይቻላል፤ ይህም የውል ቃል ውሉ በሚመዘገብበት ጊዜ በመዝገብ ውስጥ ካልተጠቀሰ ዋጋ አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፶ · ስለዋስትና መያዣ ዋጋ መቀነስ

ባለዕዳው በተለይም የንግዱን መደብር ወደሌላ ቦታ በማዛወሩ፣ ወይም የንግዱ መደብር ሥራ የሚከናወንበትን ቦታ ኪራይ ባለመክፈሉ፤ ወይም የሸቀጦቹ ብዛት እየቀነሱ እንዲሄዱ በማድረግ የንግዱን መደብር ዋጋ እንዲቀንስ ካደረገ ወይም ዋጋው

ይቀንሳል ተብሎ ከተገመተ ማናቸውም ገንዘብ ጠያቂ አዲስ ዋስትና እንዲሰጠው መጠየቅ ይችላል፤ ባለዕዳው አዲስ ዋስትና ካላቀረበ ከባለዕዳው ላይ የሚፈልገው ገንዘብ ወዲያውኑ እንዲከፈለው ፍርድ ቤቱን መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፩· የንግድ መደብሩን ወደ ሌላ ስፍራ ስለማዛወር

፩/ የንግድ መደብሩን ወደ ሌላ ስፍራ ለማዛወር የሚፈልግ ባለዕዳ የንግድ መደብሩን የዋስትና መያዣ አድርገው ለያዙት ገንዘብ ጠያቂዎች ማስታወቅ አለበት፤ሆኖም ገንዘብ ጠያቂዎች መዛወሩን እንዲያውቁ ያልተደረገ እንደሆነ ወይም እንዲያውቁት ከተደረገው የማዛወሪያ ቀን ቢያንስ ከአንድ ወር በፊት አስቀድሞ ዝውውሩ ከተፈፀመ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ዕዳቸው እንዲከፈል ወዲያውኑ መጠየቅ ይችላሉ፡፡

፪/ የንግድ መደብሩን በዋስትና የያዙ ገንዘብ ጠያቂዎች በቦታው መዛወር ምክንያት የመደብሩ

ዋጋ ይቀንሳል ብለው ከገመቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፶ የተሰጣቸውን መብት መጠቀም ይችላሉ፡፡

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብሩ መዛወር ከተስማሙና የንግድ መደብሩ የተዛወረው በተመዘገበበት ክልል ውስጥ የሆነ እንደሆነ ዝውውሩን መሠረት አድርጎ ምዝገባው እንዲስተካከል መጠየቅ አለባቸው፤ የንግድ መደብሩ ቀድሞ ከተመዘገበበት ክልል ውጭ የተዛወረ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ የተዛወረው የንግድ መደብር አዲሱ ዋና መሥሪያ ቤቱ በሚገኝበት ክልል የዋስትና መያዣው እንደ አዲስ መመዝገቡን ማረጋገጥ አለባቸው፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ምዝገባው የተስተካከለ ወይም አዲስ ምዝገባ የተከናወነ እንደሆነ ማስተካከያው ወይም አዲሱ ምዝገባ የመጀመሪያው ምዝገባ ከተከናወነበት ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፪· <u>ስለየመከታተል መብት</u>

፩/ መያዣ የሆነው መደብር ወደ ማንም እጅ ቢተላለፍ መያዣነቱ የሚከተለው ስለሆነ የዋስትና መያዣ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መያዣው ለሦስተኛ ወገን ተላልፎም ቢገኝ ለማስያዝ ይችላል፡፡

፪/ ይህንንም የያዘው ሦስተኛ ወገን የሆነው ሰው በዋስትና መያዣነት ገንዘብ ጠያቂዎች ለሆኑት የሚፈልጉትን ገንዘብ በሙሉ ካልከፈላቸው በስተቀር መያዣ የሆነ የንግድ መደብር እንዳይያዝ ለማድረግ አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፫· <u>የዋስትና መያዣ የአፈጻጸም ወሰን</u>

፩/ በዋስትና መያዣነት መሠረት የንግድ መደብሩ እንዲከበር ወይም እንዲያዝ ሲታዘዝ በዚሁ ጊዜ የንግድ መደብሩ በሚገኝበት ሁኔታ፤ እንዲሁም የመደብሩ አካል የሆኑ ንብረቶች የዋጋቸው ዝቅተኛነት ወይም ከፍተኛነት ከግምት ውስጥ ሳይገባ ባሉበት ሁኔታ መያዣው ይፀናባቸዋል፡፡

፪/ የዋስትና መያዣው ተፈጻሚ የሚሆነው በመዝገቡ ውስጥ በግልፅ በተመለከቱት የንግድ መደብሩ ንብረቶች ላይ ነው፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፬· <u>የቀደምትነት መብት</u>

፩/ ከንግድ መደብር ሽያጭ ዋጋ ላይ የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የቀዳሚነት መብት አሏቸው፡፡

፪/ የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የቀደምትነት ደረጃ በተመዘገቡበት ቀን ቅደም ተከተል መሠረት ይወሰናል፡፡ ሆኖም የዋስትና መያዣቸውን በአንድ ቀን ውስጥ ያስመዘገቡ ገንዘብ ጠያቂዎች እኩል ደረጃ ይኖራቸዋል፡፡

፫/ ሻጩ በንግድ መደብሩ ላይ ያለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ ከውል ከመነጨ የዋስትና መያዣ ቅድሚያ ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፭· <u>የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ ስለተመዘገቡ የዋስትና መያዣዎች</u>

የመፅሐፍ ሦስት ሥነ ሥርዓቶች በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ የዋስትና መያዣዎች ያስመዘገቡ ገንዘብ ጠያቂዎችን በተመለከተ የዚህ ሕግ መፅሐፍ

ሦስት አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ምዕራፍ አምስት
የንግድ መደብርን ስለማከራየት

አንቀጽ ፩፻፶፮· የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ

፩/ የንግድ መደብርን ማከራየት ይቻላል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፶፯ እስከ ፩፻፷፯ የተመለከቱት እንደተጠበቁ ሆነው የንግድ መደብር ኪራይን በተመለከተ በፍትሐ ብሔር ሕግ በቁጥር ፪ሺ፷፻፺፮ እስከ ፪ሺ፱፻፸፬ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፯ · የኪራይ ውልን በጋዜጣ ስለማስታወቅ

፩/ የንግድ መደብር የኪራይ ውል በጽሁፍ ካልሆነና ከተዋዋይ ወገኖች በአንዱ አመልካችነት የንግድ መደብሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ካልወጣ ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚወጡ ማስታወቂያዎች፡-

ሀ) የአከራዩንና የተከራዩን ስምና አድራሻ፣
ለ) ውሉ የተደረገበት ቀንና የውሉን ዓይነት፣
ሐ) የንግድ መደብሩን ዓላማና አድራሻ፣ እና
መ) የኪራዩ ውል ፀንቶ የሚቆይበትን ጊዜ፣
መግለፅ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፶፰· የንግድ ምዝገባን ስለማስተካከል

፩/ በኪራይ የተሰጠው የንግድ መደብር ባለቤት ከንግድ መዝገብ ስሙን ማሰረዝ አለበት፣ ሆኖም አከራዩ በኪራይ ውሉ ውስጥ ያልተካተቱ ሌሎች መደብሮች ያሉት እንደሆነ ስሙ ከንግድ መዝገብ ሳይሰረዝ የተከራየውን መደብር በተመለከተ አግባብ ያለው ለውጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ እንዲገባ ይደረጋል።

፪/ ተከራዩም በዚህ ሕግ ርዕስ አራት በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት የራሱን ስም በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስመዝገብ አለበት።

አንቀጽ ፩፻፶፱· ስለንግድ መደብር አከራይ ኃላፊነት

በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፶፯ እና ፩፻፶፰ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት አስፈላጊው ሁሉ እስኪሟላ ድረስ ተከራዩ የንግድ መደብሩን ሥራ በማከናወን ሂደት ለገባው ዕዳ ሁሉ የንግድ መደብሩ ባለቤት ከተከራዩ ጋራ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፳· በንግድ ወረቀቶች ላይ ተከራይ መሆኑን ስለመጥቀስ

ተከራዩ በሚፃፃፋቸው ጽሁፎች ላይ ሁሉ ተከራይነቱን ‹‹ተከራይ›› የሚል ቃል ጨምሮ ካልገለፀ የኪራይ ውሉ ፈራሽ ሊሆን ይችላል።

አንቀጽ ፩፻፳፩· ስለተከራዩ ግዴታዎች

ተከራዩ የተስማማበትን ኪራይ ካልከፈለ ወይም እንደ መልካም ነጋዴ ለንግድ መደብሩ ጥንቃቄ ካላደረገ ወይም ሥራውንም ከንግዱ መደብር ዓይነት አኳያ በትክክል ካላካሄደ፤ የኪራይ ውሉ ፈራሽ ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፳፪· የዋስትና ገንዘብ ስለማስቀመጥ

፩/ ተከራዩ ለአከራዩ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች ያሉበትን ግዴታዎች የሚፈጽም መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያስችል በውሉ ከተወሰነው ኪራይ በላይ ዋስትና እንዲያስይዝ በውሉ ውስጥ ሊጠየቅ ይችላል።

፪/ ተቃራኒ የሆነ ስምምነት ቢኖር እንኳን ተከራዩ ለአከራዩ ያሉበትን ግዴታዎች የፈጸመ ሲሆንና በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፳፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ገንዘብ ጠያቂዎች

እንዲያዝ ያላመለከቱ እንደሆነ የኪራይ ውሉ እንደተቋረጠ ተከራዩ የሰጠው ዋስትና ሙሉ ለሙሉ ይመለስለታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፫· ንግዱ በተከራዩ በራሱ መከናወን ያለበት ስለመሆኑ

የኪራይ ውል የተከራዩን የግል ብቃት መሠረት አድርጎ የተፈጸመ በመሆኑ ተከራዩ ከአከራዩ የጽሁፍ ፈቃድ ሳያገኝ ውሉን አሳልፎ ለሌላ ሰው መስጠት አይችልም፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፬· የኪራዩ ውል ጊዜ ማብቃቱን በጋዜጣ ስለማስታወቅ

፩/ የኪራዩ ውል ጊዜ ማብቃቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፶፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት በጋዜጣ እንዲታተም መደረግ ይኖርበታል፡፡

፪/ በንዑስ ቁጥር (፩) መሠረት የሚወጣውም ማስታወቂያ፡-

ሀ) የአከራዩንና የተከራዩን ስምና አድራሻ፤

ለ) የንግዱ መደብር ዓይነትና አድራሻ፤

ሐ) የኪራይ ውሉ ዘመን ያበቃበትን ቀን፤

መ) በአንቀጽ ፩፻፷፪ መሠረት በዋስትና የተቀመጠ ገንዘብ ካለ ልኩ መጻፍ፤

አለበት።

፫/ በአንቀጽ ፩፻፷፪ መሠረት በዋስትና የተያዘው ገንዘብ ከመጨረሻው የማስታወቂያ ቀን አንስቶ ሠላሳ ተከታታይ ቀናት ሳይሞላ ለተከራዩ የተመለሰለት እንደሆነ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርስ ጉዳት የንግዱ መደብር ባለቤት ኃላፊነት አለበት።

አንቀጽ ፩፻፷፭· ስለተከራዩ ዕዳዎች አከፋፈል አስገዳጅነት

የኪራይ ውሉ ጊዜ ሲያበቃ ተከራዩን ገንዘብ ጠያቂ ለሆኑት ሰዎች ያሉበትን ዕዳዎች ወዲያውኑ እንዲከፍል ያስገድደዋል።

አንቀጽ፩፻፷፮· አከራዩ ተወዳዳሪ የሆነ ንግድ እንዳያካሂድ ስለመከልከሉ

፩/ የንግዱን መደብር ያከራየ ባለቤት የኪራይ ውሉ ጸንቶ በሚቆይበት ጊዜ ውስጥ ተመሳሳይ የንግድ ዓላማ ያለውን ሌላ የንግድ መደብር በማቋቋም ወይም በመግዛት ወይም በሌላ መንገድ

እንዲተላለፍለት በማድረግ ተከራዩን በንግድ ሊወዳደረው አይችልም፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ግዴታ ባለቤቱ ተላልፎ ቢገኝ ኪሣራ እንዲከፍል ይደረጋል፤ የንግድ መደብሩም እንዲዘጋ ሊደረግ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፯· ተከራዩን ተወዳዳሪ የንግድ ሥራ እንዳይሠራ መከልከል ስለመቻሉ

፩/ የኪራዩ ውል ጊዜ ካበቃ በኂላ ተከራዩ የንግዱ መደብር ባለቤት የሚሰራውን የንግድ ሥራ ዓይነት በመሥራት እንዳይወዳደር በውል ለመስማማት ይቻላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ክልከላ ከአምስት ዓመት መብለጥ አይችልም፡፡

ምዕራፍ ስድስት

የንግድ መደብርን ለማህበርተኝነት ድርሻ መዋጮ ስለማድረግ

አንቀፅ ፩፻፷፰· መዋጮን በግልጽ ማስታወቂያ ስለመግለጽ

የንግድ መደብርን በመቋቋም ወይም በመካሄድ ላይ ላለ የንግድ ማህበር ለማህበርተኝነት ድርሻ መዋጮ እንዲሆን ከተደረገ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፶፯ ንዑስ

አንቀጽ (፩) እንደተመለከተው በጋዜጣ ማስታወቂያ መውጣት አለበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፱· <u>በማስታወቂያ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች</u>

በአንቀጽ ፩፻፷፰ መሠረት የሚወጣው ማስታወቂያ፡-

፩/ የመዋጮ አድራጊው ስምና አድራሻ፤

፪/ መዋጮ የሆነው የንግድ መደብር ዓላማና አድራሻ፤

፫/ መዋጮ የተደረገለትን የንግድ ማህበር ስም፤ ዓይነትና የዋናው መሥሪያ ቤት አድራሻ፤

፬/ የማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የወጣበትን ቀን፣ መግለጽ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፸· <u>መዋጮን ስለመቃወም</u>

፩/ በአንቀጽ ፩፻፷፰ መሠረት የመጨረሻው ማስታወቂያ ከወጣበት ቀን አንስቶ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ በማህበርተኛነት መዋጮ ከሚሰጠው ሰው ላይ ገንዘብ ጠያቂ የሆኑ ሁሉ የዕዳው መክፈያ ጊዜ ያልደረሰም ቢሆን ለንግድ ማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በጽሁፍ በማስታወቅ

የቀረበው የማህበርተኝነት መዋጮው እንዳይደረግ መቃወም ይችላሉ፡፡

፪/ ማስታወቂያ ሳይወጣ ከቀረ ወይም ማስታወቂያው ዋጋ የሌለው በሆነ ጊዜ የተወሰነውን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ ገንዘብ ጠያቂው በማናቸውም ጊዜ ለመቃወም ይችላል፡፡

አንቀጽ ፩፻፸፩· ማህበርተኞቹ መውሰድ ስለሚችሉት እርምጃ

፩/ ማንኛውም ማህበርተኛ በአንቀጽ ፩፻፸ መሠረት መቃወሚያው ከቀረበበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ወር ውስጥ በመቋቋም ላይ ያለው ማህበር እንዲፈርስ ወይም ቀድሞ ለነበረ ማህበር የተደረገው መዋጮ እንዲሰረዝ ፍርድ ቤትን ለመጠየቅ ይችላል፡፡

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ተቃውሞ ካልቀረበና መዋጮው ካልተሰረዘ የንግድ ማህበሩና መዋጮ አድራጊው በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂዎች ናቸው፡፡

ሁለተኛ መጽሐፍ
የንግድ ማህበራት
ርዕስ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፸፪· ትርጓሜ

፩/ የንግድ ማህበር ማለት ሰዎች መዋጮ አዋጥተው በህብረት በኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ በመሰማራት ከሚገኘው ትርፍ ተካፋይ ለመሆን በመመስረቻ ጽሁፍ አማካኝነት የሚያቋቋሙት ማህበር ነው፡፡

፪/ የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የእሽሙር ማህበር የሚቋቋመው ማህበርተኞች በመካከላቸው በሚያደርጉት በሦስተኛ ወገኖች በማይታወቅ ውል አማካኝነት ነው፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የንግድ ማህበር ነው፡፡

አንቀጽ ፩፻፸፫. የመመስረቻ ጽሁፍ

፩/ የመመስረቻ ጽሁፍ ማለት የንግድ ማህበር ለመመስረት የሚዘጋጅ ሰነድ ነው፡፡

፪/ የመመስረቻ ጽሁፍ ናሙና በንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ሌላ የመንግስት ተቋም ሊዘጋጅ ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ የማህበርተኞች የመዋዋል ነጻነት የተጠበቀ ነው፤በተለይም የማህበርተኞች ስምምነት በመንግስት መሥሪያ ቤት በሚዘጋጅ ናሙና እንዲገደብ የሚያዝ ማንኛውም ሕግም ሆነ አሰራር ዋጋ አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፩፻፸፬· የንግድ ማህበር ዓይነቶች

የንግድ ማህበር ዓይነቶች የሚከተሉት ናቸው፡-

፩/ የህብረት ሽርክና ማህበር፤

፪/ ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር፤

፫/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር፤

፬/ የእሽሙር ማህበር፤

፭/ የአክሲዮን ማህበር፤

፮/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር፤

፯/ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር፡፡

አንቀጽ ፩፻፸፭· የንግድ ማህበር ሕጋዊ ሰውነት ስለሚያገኝበት ሁኔታ

ከእሽሙር ማህበር በስተቀር ሁሉም የንግድ ማህበራት በንግድ መዝገብ እንደተመዘገቡ የሕግ ሰውነት ያገኛሉ።

አንቀጽ ፩፻፸፮· የንግድ ማህበር ስም

የንግድ ማህበር ስም ሊኖረው ይገባል፤ ስሙም ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የሚጋጭ እንዲሁም ለሕግና ለሕዝብ ሞራል ተቃራኒ መሆን የለበትም።

አንቀጽ ፩፻፸፯· የንግድ ማህበር ስለሚቋቋምበት ሁኔታ

ከእሽሙር ማህበር በስተቀር ማንኛውም የንግድ ማህበር በመመስረቻ ጽሁፍ ካልተቋቋመ በስተቀር ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፩፻፸፰· ፈራሽ ስለሆኑ ስምምነቶች

የማህበሩን ትርፍ ለአንድ ወይም ለተወሰኑ አባላት ብቻ እንዲሆን የሚያደርግ ስምምነት ፈራሽ ነው።

አንቀጽ· ፩፻፸፱ ስለውክልና

፩/ ከእሽሙር ማህበር በስተቀር ማንኛውም ማህበር ስለውክልና በተመለከተው ሕግ መሠረት ውክልና

የሰጣቸው ሰዎች ለሰሩት ሥራ ባለመብትና ባለ ዕዳ ይሆናል፡፡

፪/ ማህበሩ ውክልና በሰጣቸው ሰዎች መክሰስ ወይም መከሰስ ይችላል፡፡

፫/ ለንግድ ማህበሩ እንዲደርስ የተጻፈ ማንኛውም መጥሪያ ለማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ወይም ለሚመለከተው ቅርንጫፍ እንዲደርስ መደረግ አለበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፲· የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶች

ከአክሲዮን ማህበር በስተቀር ሌሎች የንግድ ማህበራት የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶችን ማውጣት አይችሉም፡፡

አንቀፅ ፩፻፲፩ ·የንግድ ማህበር ስለሚፈርስበት ሁኔታ

የንግድ ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ይፈርሳል፡-

፩/ የተቋቋመበትን ዓላማ ሲፈጽም ወይም ለመፈጸም ሳይችል ሲቀር፤

፪/ የማህበሩ አባላት እንዲቀጥል ካልተስማሙ በስተቀር የማህበሩ የቆይታ ጊዜ ሲጠናቀቅ፤

፫/ ማህበርተኞች የንግድ ማህበሩ እንዲፈርስ ሲስማሙ፤

፬/ በማህበሩ አባላት መካከል ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን በማህበሩ አባላት ጥያቄ ፍርድ ቤት በበቂ ምክንያት ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፤ ወይም

፭/ የማህበሩ መክሰር በፍርድ ቤት ሲወሰን፡፡

፮/ ለዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፬) ዓላማ በቂ ምክንያት ማለት በማህበሩ አባላት መካከል ብርቱ አለመግባባት ኖሮ አለመግባባቱ የማህበሩ ዓላማ ከግብ እንዳይደረስ የሚያስተጓጉል ሲሆን ነው፡፡

፯/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፮) ላይ የተደነገገው ቢኖርም የተወሰኑትን የማህበሩ አባላት ድርሻቸውን ይዘው ከማህበሩ እንዲወጡ በማድረግ በቀሪ አባላት ማህበሩ ዓላማውን ለማሳካት በሚችልበት ሁኔታ ማስቀጠል የሚቻል በሆነ ጊዜ አለመግባባቱ ማህበሩን ለማፍረስ እንደ በቂ ምክንያት ተደርጎ አይወሰድም፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፱· ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ

፩/ አንድ የንግድ ማህበር ሲፈርስና ሒሳቡ ተጣርቶ እንዳበቃ የሒሳብ አጣሪዎች ማህበሩ ከንግድ መዝገብ እንዲሰረዝ ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል ማመልከት አለባቸው፤ ማህበሩ ከንግድ መዝገብ ከተሰረዘበት ዕለት በሚቀጥለው ቀን ጀምሮ ህጋዊ ሰውነት አይኖረውም፡፡

፪/ የንግድ ማህበሩ ከንግድ መዝገብ መሰረዝ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ባለበት አካባቢ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ መገለፅ አለበት፡፡

ርዕስ ሁለት
የህብረት ሽርክና ማህበር

ምዕራፍ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፩፻፺· ትርጓሜ

የህብረት ሽርክና ማህበር ማለት እያንዳንዱ ማህበርተኛ ለማህበሩ ግዴታዎች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ የሚሆንበት የንግድ ማህበር ነው፤ ማንኛውም

ተቃራኒ ስምምነት ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፬· የማህበሩ ስም

፩/ ማህበሩ የሁሉንም ሸሪኮች ስም ወይም ቢያንስ የሁለት ሸሪኮችን ስም የያዘ መጠሪያ ይኖረዋል፤ ከሸሪኮቹ ስም ቀጥሎም "የህብረት ሽርክና ማህበር" ተብሎ መጻፍ አለበት፤የማህበሩ ስም ከሸሪኮች ስም በስተቀር ሌላ ስም ሊኖርበት አይችልም፡፡

፪/ ስሙ በማህበሩ ስም ላይ የተገለጸ ሸሪክ ከማህበሩ የወጣ እንደሆነ የማህበሩ ስም መለወጥ አለበት፡፡

፫/ የማህበሩ ሸሪክ ያልሆነ ሰው እያወቀ ስሙ በማህበሩ ስም ውስጥ ሲጻፍ ያልተቃወመ እንደሆነ እንደሌሎች አባላት ለማህበሩ ግዴታዎች ኃላፊ ይሆናል፡፡

ምዕራፍ ሁለት
የማህበሩ አመሠራረት

አንቀጽ ፩፻፹፭· የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መያዝ ይኖርበታል፡-

፩/ የማህበሩን ስም፤

፪/ የማህበሩን ዋና መሥሪያ ቤትና እንዲሁም ቅርንጫፎችን፤

፫/ የእያንዳንዱን ሸሪክ ስም፣ አድራሻና ዜግነት፤

፬/ ማህበሩ የተመሠረተበትን ዓላማ፤

፭/ እያንዳንዱ ሸሪክ ያዋጣውን የገንዘብ መጠን፤ የተከፈለው የዓይነት መዋጮ ከሆነ የገንዘብ ግምቱን እና የአገማመት ዘዴ፤

፮/ የሙያ አገልግሎት መዋጮ ያዋጣ አባል ካለ ያለበትን ግዴታ፤

፯/ የእያንዳንዱን ሸሪክ የትርፍ እና የኪሳራ ተከፋይነትና የትርፍ አከፋፈል ሁኔታ፤

፰/ የማህበሩን ሥራ አስኪያጅና እንዲሁም ወኪል እንዲሁም የሥራ አስኪያጁን ሥልጣንና ተግባር፤

፱/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲/ በሕግ ወይም በሸሪኮች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ሌሎች ጉዳዮችን።

አንቀጽ ፭፻፹፮· የመዋጮ ዓይነትና መጠን

፩/ እያንዳንዱ ሸሪክ ጥሬ ገንዘብ፣ የሚንቀሳቀስ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት፣ የሞያ አገልግሎት፣ የንግድ ምልክት፣ መልካም ስም፣ ፓተንት፣ ኮፒ ራይት፣ የሊዝ መብት፣ የአላባ ጥቅም ወይም ሌላ የዓይነት መዋጮ መክፈል አለበት።

፪/ መዋጮው የማህበሩ ሀብት እንዲሆን ወይም ማህበሩ እንዲጠቀምበት ሆኖ ሊከፈል ይችላል።

፫/ ሸሪኮች ለማህበሩ የሚያስገቡት መዋጮ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት የሚያስፈልገው ዓይነትና መጠን እንዲሁም ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር መጠኑ እኩል መሆን አለበት።

፬/ የዓይነት መዋጮ ግምት በሸሪኮች ስምምነት ይወሰናል።

፭/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ግምት የተጋነነ ሆኖ ከተገኘ ያዋጣው ሸሪክ በግምቱና በትክክለኛው ዋጋው መካከል ያለውን ልዩነት በጥሬ ገንዘብ መክፈል አለበት፤ ልዩነቱን በጥሬ ገንዘብ መክፈል

ካልቻለ ድርሻው በትክክለኛው ግምት መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ፩፻፺፯· ዋስትና

፩/ የሙያ አገልግሎትን ሳይጨምር የዓይነት መዋጮ የከፈለ ሸሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የሽያጭ ውል ክፍል ስለሻጭ ግዴታ በተደነገገው መሠረት ይሆናል።

፪/ የተከፈለው መዋጮ በንብረት የመጠቀም መብት ብቻ ከሆነ መዋጮውን የከፈለው ሸሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የኪራይ ውል ክፍል የአከራይን ግዴታ በሚመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ይሆናል።

፫/ የተደረገው መዋጮ ገንዘብ የመቀበል መብት ከሆነ መዋጮውን ያደረገው ሸሪክ ያለበት ዋስትና በፍትሐ ብሔር ሕጉ የብድር ውል ክፍል የተበዳሪን ግዴታ በሚመለከቱ ድንጋጌዎች መሠረት ይመራል።

አንቀጽ ፩፻፺፰· ለመድረስ የሚችል አደጋ

፩/ ለማህበሩ የተከፈለው መዋጮ ንብረት ከሆነ በንብረቱ ላይ ሊደርስ የሚችል አደጋ በፍትሐ ብሔር ሕጉ ሽያጭን በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት ለማህበሩ ይተላለፋል፡፡

፪/ ለማህበሩ የተከፈለው መዋጮ በንብረት የመጠቀም መብት ብቻ ከሆነ በንብረት ጥቅሙ ላይ ለሚደርስ አደጋ አደጋው በማህበሩ ጥፋት የደረሰ እስካልሆነ ድረስ ያዋጣው ሸሪክ ኃላፊ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፱· <u>መዋጮ በጊዜው አለመክፈል የሚያስከትለው ኃላፊነት</u>

መዋጮ በወቅቱ ያልከፈለ ሸሪክ መክፈል ከነበረበት ቀን ጀምሮ ለማህበሩ ወለድ ወይም መቀጮ መክፈል አለበት፡፡

<u>ምዕራፍ ሦስት</u>

<u>የማህበሩ ሸሪኮች መብቶችና ግዴታዎች</u>

አንቀጽ ፩፻፺· <u>የማህበሩ ሸሪኮች መብቶች</u>

እያንዳንዱ የማህበሩ ሸሪክ የሚከተሉት መብቶች አሉት፦-

፩/ የማህበሩ ስብሰባዎች የመሳተፍና ድምፅ የመስጠት፤

፪/ ከማህበሩ ትርፍ ድርሻውን የመካፈል፤

፫/ ስለማህበሩ አሰራር ጥያቄ የማቅረብ፣የሒሳብ መግለጫዎችን እና ሰነዶችን የማየት፤ ማስታወሻ የመውሰድ፤

፬/ የማህበሩ ቆይታ ከአንድ ዓመት በላይ ሲሆን በየዓመቱ መጨረሻ የሥራ ክንውን ሪፖርት እንዲቀርብ የመጠየቅ፤

፭/ ማህበሩ ሲፈርስ ከማህበሩ ሀብት ድርሻውን የመካፈል፤ እና

፮/ ሌሎች ከማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም ከማህበር ሸሪክነት የሚመነጩ መብቶችንና ጥቅሞችን የማግኘት፡፡

አንቀጽ ፩፻፺፩· የማህበሩ ሸሪኮች ግዴታዎች

፩/ እያንዳንዱ የማህበሩ ሸሪክ ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ግዴታዎች አሉበት፡-

ሀ) የማህበሩን መዋጮ በወቅቱ የመክፈል፤

ለ) የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በትጋትና በጥንቃቄ የመሥራት፤

ሐ) ለግልም ሆነ ለሦስተኛ ወገን ጥቅም የማህበሩን ጥቅም የሚጎዳ ተግባር አለመሥራት፤

መ) ለማህበሩ ዕዳዎች በአንድነትና በነጠላ ተጠያቂ የመሆን፤

ሠ) ሌሎች ከመመስረቻ ጽሁፍና ከማህበሩ ሽሪክነት የሚመነጩ ግዴታዎችን የመወጣት፤

፪/ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ የሚጠይቁ ሰዎች ማህበሩ ያለበትን ዕዳ እንዲከፍል አስቀድመው ማስጠንቀቂያ ካልሰጡ በስተቀር የማህበሩ ሽሪኮችን መጠየቅ አይችሉም፡፡ ሆኖም ሽሪኮች ትርፍ ሳይኖር እንደትርፍ ድርሻዎች ከማህበሩ ገንዘብ ተቀብለው እንደሆነ የተቀበሉትን ገንዘብ እንዲመልሱ በማናቸውም ጊዜ ሽሪኮችን በቀጥታ መጠየቅ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፺፪· የትርፍና ኪሣራ ክፍፍል መሠረት

፩/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ማህበርተኛ ለማህበሩ ያስገባው የመዋጮ ዓይነትና ዋጋ ምንም ቢሆን ከማህበሩ ትርፍና ኪሣራ እኩል ድርሻ አለው፡፡

፪/ የተደረገው ውል የትርፍ አከፋፈልን ወይም የኪሣራ አከፋፈልን ብቻ የተመለከተ እንደሆነ የተመለከተው ውሳኔ በትርፍም ሆነ በኪሳራው ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፫· አዲስ ሽሪክ ስለማስገባት

በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተለየ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አዲስ ሽሪክ ወደ ማህበሩ ማስገባት የሚቻለው ሁሉም የማህበሩ ሽሪኮች ሲስማሙበት ነው፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፬· የማህበሩ ድርሻዎች ለሌላ ማህበርተኛ ስለሚተላለፉበት ሁኔታ

በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተለየ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አንድ ሽሪክ ድርሻውን ለሌላ የማህበሩ አባል የማስተላለፍ መብት አለው፡፡

አንቀጽ ፩፻፶፩· ከማህበሩ የወጣ ሽሪክን ድርሻ ስለመክፈል

፩/ አንድ ሽሪክ ድርሻውን ለሌላ ማህበርተኛ ወይም ለሦስተኛ ወገን ሳያስተላልፍ ከማህበሩ ከወጣ እና ማህበሩ ሥራውን ከቀጠለ በማህበርተኞቹ ስምምነት መሠረት የሚወሰን ክፍያ ይሰጠዋል።

፪/ ስለዚህ ጉዳይ ስምምነት የሌለ እንደሆነ በማህበሩ ውስጥ የነበረው ገቢ የተደረገ መዋጮ፤ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ ከሚቀረው ተራፊ ሀብት ወይም የተጠራቀመ ትርፍ የራሱን ድርሻ እና በወጣበት ወቅት በመሰራት ላይ የነበሩ ሥራዎች የሚያስገኙት ትርፍ ግምት ውስጥ ያስገባ መጠን ታስቦ በገንዘብ ይከፈለዋል።

አንቀጽ ፩፻፶፪· ከማህበሩ የወጣ ሽሪክ ተጠያቂነት

ከማህበር የወጣ ሽሪክ ከመውጣቱ በፊት ማህበሩ ለገባባቸው ዕዳዎችና ኃላፊነቶች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በነጠላ ኃላፊ ይሆናል። ሆኖም የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ከፈቀዱ ኃላፊነቱ በእሱ እግር ለተተካው ሰው ይተላለፋል።

አንቀጽ ፩፻፺፯· ከድርሻ የሚገኝ ጥቅምና መብትን ለሦስተኛ ወገኖች ስለማስተላለፍ

፩/ አንድ ሸሪክ የሌሎችን ሸሪኮች ፈቃድ ሳይጠይቅ በማህበሩ ውስጥ ካለው ድርሻ የሚገኙ መብቶችና ጥቅሞችን ሦስተኛ ወገኖች እንዲጠቀሙባቸው ማድረግ ይችላል፡፡

፪/ ከድርሻ የሚገኙ መብቶችና ጥቅሞች ሦስተኛ ወገን እንዲጠቀምባቸው የሚያደርግ ስምምነት ማህበሩን ግዴታ ውስጥ አያስገባውም፤ እንዲሁም የማህበር ሸሪክነት መብት አያሰጥም፡፡

ምዕራፍ አራት

የማህበሩ ሥራ አመራር

አንቀጽ ፩፻፺፰· የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ ሸሪክ በሆኑ ወይም ባልሆኑ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሥራ አስኪያጆች ይመራል፡፡

፪/ የሥራ አስኪያጆች ቁጥር ከአንድ በላይ በሚሆንበት ጊዜ የሥራ ድርሻቸው ተለይቶ በጽሁፍ መገለጽ አለበት፡፡

አንቀጽ ፩፻፺፱· የሥራ አስኪያጁ ሥልጣንና ተግባር

፩/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በማህበሩ ስም ማንኛውንም ሕጋዊ ተግባር ያከናውናል፡፡

፪/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገድቡ ስምምነቶች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ የሚሆኑት በንግድ መዝገብ የተመዘገቡ ወይም ሦስተኛ ወገኖች የሥራ ኃላፊነቱን የሚያዉቁ መሆናቸው የተረጋገጠ እንደሆነ ነው፡፡

፫/ የማህበሩ ቆይታ ከአንድ ዓመት በላይ ሲሆን ሥራ አስኪያጁ በየዓመቱ መጨረሻ የማህበሩን የሥራ ክንውን ሪፖርት አዘጋጅቶ ለሸሪኮች ማቅረብ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻· በሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን አላግባብ መገልገል

፩/ ሥራ አስኪያጁ በማህበሩ ስም ለግል ጥቅሙ የሰራ እንደሆነ በቅን ልቦና ከሥራ አስኪያጁ ጋር ግንኙነት ላደረጉ ሦስተኛ ወገኖች ማህበሩ ኃላፊ

ነው፤ ሆኖም እነዚህ ሦስተኛ ወገኖች ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ስም ያላግባብ መገልገሉን የሚያውቁ መሆኑ የተረጋገጠ እንደሆነ ኃላፊነቱ የሥራ አስኪያጁ ብቻ ይሆናል፡፡

፪/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ስም ሳይጠቅስ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ስምምነት ካደረገ ለግል ጉዳዩ እንዳደረገው ይቆጠራል፤ ሆኖም ሥራ አስኪያጁ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ያደረገው ስምምነት ለማህበሩ ጥቅም የሆነ እንደሆነ ማህበሩ ኃላፊ ይሆናል፡፡

፫/ ሥራ አስኪያጁ ከሥልጣኑ በላይ ለሚሠራው ሥራ ሁሉ ኃላፊነቱ የማህበሩ ሳይሆን የሥራ አስኪያጁ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፩· ከማህበሩ ጋር የሚደረግ ስምምነት

ሥራ አስኪያጁ የሁሉንም የማህበሩ ሸሪኮች ፈቃድ ካላገኘ በስተቀር ለግል ጉዳዩ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች ጥቅም ከማህበሩ ጋር ስምምነት ማድረግ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፪· ውድድርን ስለመከልከል

ማንኛውም የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሌሎች ሸሪኮች ካልፈቀዱ በስተቀር ማህበሩ የሚያከናውቸውን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱም ሆነ ለሦስተኛ ወገኖች ጥቅም ማከናወን አይችልም፤ እንዲሁም የአንድነትና የነጠላ ተጠያቂነት የሚያስከትል ተመሳሳይ ዓላማ ባለው ሌላ ማህበር ውስጥ ሸሪክ መሆን አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፫· ሥራ አስኪያጁን ስለመሻር

፩/ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው የተሾመ የማህበሩ አባል የሆነ ሥራ አስኪያጅ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም ማሻሻያው በሚጸድቅበት ሥነ-ሥርዓት መሠረት በሸሪኮች ሊሻር ይችላል፡፡

፪/ የማህበሩ አባል ያልሆነ ሥራ አስኪያጅ እንዲሁም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ያልተሾመ የማህበሩ ሸሪክ ሥራ አስኪያጅ በሸሪኮች በድምፅ ብልጫ ከሥራ አስኪያጅነት ሊሰናበት ይችላል፡፡

፫/ በማንኛውም ሸሪክ ጥያቄ በበቂ ምክንያት ሥራ አስኪያጁን ፍርድ ቤት ይሽረዋል፡፡

አንቀጽ ፪፻፬· የማህበሩ ውሳኔ አሰጣጥ

፩/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ለመለወጥ ወይም ጠበቃ ለመሾም ወይም በማህበሩ ከተለመደው ሥራ ውጭ ለማከናወን የማህበሩ ሽሪኮች ሙሉ ስምምነት ያስፈልጋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ሽሪኮች ውሳኔዎች በድምፅ ብልጫ እንዲተላለፉ ሊስማሙ ይችላሉ፤ ሽሪኮች የዚህ ዓይነት ስምምነት ያላደረጉ እንደሆነ ውሳኔዎች የሚተላለፉት በሙሉ ድምፅ ይሆናል።

፫/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ሽሪክ የሚኖረው ድምፅ እኩል ይሆናል።

ምዕራፍ አምስት

የማህበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፪፻፭· የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ የዚህ መጽሐፍ ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማህበሩ የሚፈርሰው ቀጥሎ በተመለከቱት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) ማህበሩ የተቋቋመው ላልተወሰነ ጊዜ ወይም ከማህበሩ ሽሪክ በአንዱ ዕድሜ ልክ ድረስ ከሆነ ወይም በመመስረቻ ጽሁፉ ውስጥ የማፍረስ መብት ተጠቅሶ እንደሆነ ማንኛውም ሽሪክ በቅን ልቦና የስድስት ወራት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በመስጠት እንዲፈርስ ሲጠይቅ፤

ለ) ከማህበሩ ሽሪኮች አንዱ በአካል ጉዳት ወይም በሕመም ወይም በማንኛውም ሌላ ምክንያት የማህበሩን ሥራ ለማከናውን ያልቻለ እንደሆነ፤

ሐ) በማህበሩ ሽሪኮች መካከል አብሮ ለመሥራት የማያስችል አለመግባባት ሲፈጠር፤

መ) ከማህበሩ ሽሪኮች አንዱ ሲሞት ወይም የማህበርተኛው መክሰር በፍርድ ሲወሰን ወይም ሽሪክ ለመሆን ችሎታ ሲያጣ፣

ሠ) ከማህበሩ ሽሪክ የግል ገንዘብ ጠያቂዎች ያለውን ድርሻ በሙሉ ሲወስዱ ወይም በቀሪው ድርሻ እንዲቀጥል ሌሎች የማህበሩ ሽሪኮች የማይስማሙ ከሆነ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተጠቀሰው ቢኖርም ቀጥሎ በተጠቀሱት ምክንያቶች ማህበሩ ሳይፈርስ ሊቀጥል ይችላል፡-

ሀ) ከሸሪኮች አንዱ ማህበሩ እንዲፈርስ ጥያቄ ሲያቀርብና ቀሪዎቹ ሸሪኮች የሸሪኩን ድርሻ ከፍለው ማህበሩ እንዲቀጥል ሲስማሙ፤ወይም

ለ) ለሞተው ሸሪክ ወራሾች ወይም ችሎታ ላጣው ሸሪክ ሞግዚት ወይም ለከሠረው ሸሪክ ንብረት ጠባቂ የሚችን ወይም ችሎታ ያጣውን ሸሪክ ወይም የከሠረውን ሸሪክ ድርሻ በመክፈል ማህበሩ እንዲቀጥል ስምምነት ሲደረግ።

አንቀጽ ፪፻፮· <u>ማህበሩን በማፍረስ ሂደት የሥራ አስኪያጆች ሥልጣንና ተግባር</u>

፩/ ሥራ አስኪያጆች ማህበሩን ለማፍረስ ሒሳብ አጣሪ እስኪሾም ድረስ የነበራቸውን ሥልጣን እንደያዙ ይቆያሉ፤ሆኖም ማህበሩ እንዲፈርስ ከተወሰነ በኋላ አዲስ ሥራ መጀመር አይችሉም።

፪/ ሥራ አስኪያጆች ለሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ንብረትና ማንኛውንም አስፈላጊ ሰነድ ማስረከብና እስከ ርክክቡ ቀን ድረስ ያከናወኑትን ሥራ ማስረዳት አለባቸው፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ሒሳብ አጣሪው የጠየቀ እንደሆነ የማህበሩን ሒሳብ የማጣራት ሥራ ከተጀመረ በኋላ የማፍረሱን ሂደት ለማጠናቀቅ የሚያስፈልጉትን አስተዳደራዊ ተግባራት ብቻ ያከናውናሉ፡፡

አንቀጽ ፪፻፺· ሒሳብ አጣሪዎችን ስለመሾም

፩/ ማህበሩን ለማፍረስ የመጨረሻ ሒሳብ የሚጣራው በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማህበሩ ሸሪኮች ሙሉ ስምምነት በተመደቡ አንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ ሒሳብ አጣሪዎች ነው፡፡

፪/ የማህበሩ ሸሪኮች የማይስማሙ ከሆነ ፍርድ ቤት አንድ ወይም ከአንድ በላይ ሒሳብ አጣሪ ይሾማል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፩· የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣንና ተግባር

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩ የመጨረሻ ሒሳብ እንዲጣራ አስፈላጊ የሆኑትን ተግባሮች ሁሉ ይፈጽማሉ። ሥልጣንና ተግባራቸው የሚከተሉትን ያካትታል፡-

ሀ) ተጀምረው የነበሩ ሥራዎችን የማገባደድ፤

ለ) የማህበሩን የሀብትና ዕዳ መግለጫ የማዘጋጀት

ሐ) የማህበሩን ሀብት የመሰብሰብ፤ የማህበሩን ንብረት የመሸጥ፤ የማህበሩን ዕዳ ከማህበሩ ሀብት ወይም እንዳስፈላጊነቱ ከሸሪኮች ሌላ ገንዘብ ሰብስቦ ለገንዘብ ጠያቂዎች የመክፈል፤

መ) በማህበሩ ስም በፍርድ ቤት፣ በአስተዳደር አካላት ወይም በግልግል ዳኝነት የመከራከርና ጉዳዮችን የማስፈጸም፤

ሠ) የማህበሩን ሀብት ለሸሪኮች የማከፋፈል፤

ረ) ማህበሩን ለማፍረስ አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች ተግባራትን የማከናወን።

፪/ የሥራ አስኪያጆችን ተጠያቂነት የሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በሒሳብ አጣሪዎች ላይም ተፈጻሚነት አላቸው።

አንቀጽ ፪፻፱· ሒሳብ አጣሪዎች ስለሚሻሩበት ሁኔታ

ሒሳብ አጣሪዎች በሸሪኮች ሙሉ ስምምነት ወይም በአንድ ሸሪክ ጥያቄ በፍርድ ቤት ሊሻሩ ይችላሉ፡

አንቀጽ ፪፻፲· መዋጮን ስለመመለስ

፩/ ማህበሩ ሲፈርስ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ እያንዳንዱ ሸሪክ የከፈለው መዋጮ ይመለስለታል።

፪/ ማህበሩ እንዲጠቀምበት ብቻ የዓይነት መዋጮ ገቢ ላደረገ ሸሪክ ማህበሩ ሲፈርስ ያስገባው መዋጮ በዓይነት ይመለስለታል።

፫/ የማህበሩ ሀብት እንዲሆን የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረገ ሸሪክ ማህበሩ ሲፈርስ ያስገባውን መዋጮ በዓይነት መልሶ መውሰድ አይችልም፤ ሆኖም የዓይነት መዋጮውን ሲያስገባ የነበረውን የገንዘብ ግምት የመቀበል መብት አለው።

፬/ አገልግሎትን እንደመዋጮ ያቀረበ ማህበርተኛ መዋጮ ሲያደርግ ለአገልግሎቱ በተሰጠው ግምት መሠረት ያቀረበው አገልግሎት በገንዘብ ተተምኖ ይመለስለታል።

አንቀጽ ፪፻፲፩· የትርፍና ኪሣራ አከፋፈል

፩/ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉና እያንዳንዱ ሸሪክ የከፈለው መዋጮ ከተመለሰ በኋላ ትርፍ ካለ በአባላቱ መካከል ይከፋፈላል፡፡

፪/ ዕዳዎችና ወጪዎች ከተከፈሉ በኋላ የማህበሩ ገንዘብ ለሸሪኮች የሚመለሰውን መዋጮ ለመክፈል የማይበቃ ከሆነ ኪሣራው በሸሪኮች መካከል ይከፋፈላል፡፡

፫/ በመመስረቻ ጽሁፉ ሌላ የአከፋፈል ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ትርፍና ኪሣራው በሸሪኮች መካከል እኩል ይከፋፈላል፡፡

ርዕስ ሦስት

ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር

አንቀጽ ፪፻፲፪· ትርጓሜ፡-

ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር ማለት የማህበርተኞች ኃላፊነት የተለያየ የሆነበት ማህበር ነው፤ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሸሪኮች ለማህበሩ ግዴታዎች በሙሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና

በተናጠል ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን ኃላፊነታቸው የተወሰነ ሽሪኮች ደግሞ መዋጮ ለማድረግ ቃል በገቡት መጠን ብቻ ለማህበሩ ግዴታዎች ኃላፊ የሚሆኑ ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፲፫· የማህበሩ ስም

፩/ ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት ማህበር የማህበር ስም ይኖረዋል።

፪/ የማህበሩ ስም ቢያንስ የሁለት ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች ስም የሚይዝ ሆኖ ከሽሪኮች ስም ቀጥሎ "ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማህበር" ተብሎ መጻፍ አለበት።

፫/ ኃላፊነቱ የተወሰነ ሽሪክ ስሙ ከማህበሩ ስም ውስጥ እንዲገባ የፈቀደ እንደሆነ ሦስተኛ ወገኞች በቅን ልቦና ከማህበሩ ጋር በሚኖራቸው ግንኙነት ምክንያት ለሚመጡ የማህበሩ ግዴታዎች ልክ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች እንደሆኑት ሁሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፲፬ · የማህበሩ መመሥረቻ ጽሁፍ

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ ሥር ከተዘረዘሩት ጉዳዮች በተጨማሪ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነውን እና የተወሰነውን ሽሪኮች ስም ለይቶ መያዝ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፲፩· የማህበሩ መዋጮ

፩/ መዋጮን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፮ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች የሞያ መዋጮ ማዋጣት አይችሉም፡፡

አንቀጽ ፪፻፲፮ · ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሽሪኮች መብትና ግዴታ

፩/ በዚህ ሕግ የህብረት ሽርክና ማህበር ሽሪኮችን መብትና ግዴታ የሚመለከቱት ድንጋጌዎች ኃላፊነታቸው ባልተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች ላይ ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሽሪኮች ውሳኔ የማህበሩ ሽሪክ ያልሆነ ሥራ አስኪያጅ ካልተሾመ

በስተቀር ሥራ አስኪያጅ መሆን የሚችሉት ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሸሪኮች ናቸው።

አንቀጽ ፪፻፲፮· የጥቅም ግጭት

ሌሎች የማህበሩ ሸሪኮች ካልፈቀዱ በስተቀር ማንኛውም ኃላፊነቱ ያልተወሰነ ሸሪክ ማህበሩ የሚሠራቸውን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገን ለማከናወን እንዲሁም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ በሚያደርግ ተመሳሳይ ዓላማ ባለው ሌላ ማህበር ውስጥ አባል መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፲፰ · ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች መብትና ግዴታ

፩/ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነታቸው የተወሰነ ሸሪኮችን ለማህበሩ ያልከፈሉትን መዋጮ ገቢ እንዲያደርጉ ሊጠይቁ ይችላሉ።

፪/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች በተረጋገጠ የሒሳብ ሚዛን መሠረት በቅን ልቦና የተቀበሉትን የትርፍ ድርሻ እንዲመልሱ አይገደዱም።

፫/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች በውክልናም ሆነ በሌላ በማንኛውም ሁኔታ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ መሆን አይችሉም፤ ክልከላውን የተላለፈ ኃላፊነቱ የተወሰነ የማኅበሩ ሽሪክ በሥራው ምክንያት ለሚመጡ ግዴታዎች ኃላፊነታቸው ካልተወሰነው ሽሪኮች ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል፤ ይህን ክልከላ ከተላለፈባቸው ጊዜያት ብዛት እና ከጉዳዩ ክብደት አኳያ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለሁሉም የማህበሩ ግዴታዎች ወይም ለተወሰኑ የማህበሩ ግዴታዎች ብቻ ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ነው ተብሎ ሊወሰን ይችላል።

፬/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሽሪኮች የሚከተሉትን ተግባራት ቢያከናውኑ የሥራ አስኪያጅነት ሥራ እንደሰሩ አይቆጠርም፡-

ሀ) በማህበሩ ውስጥ በሚደረጉ ምክክሮች ተካፋይ መሆን፤

ለ) ከማህበሩ ጋር ግዴታ መግባት፤፣

ሐ) የሥራ አስኪያጆችን ሥራ መቆጣጠር፤

መ) ለማህበሩ አስተያየትና ምክር መስጠት፤

ሠ) ሥራ አስኪያጆች ከሥልጣናቸው በላይ እንዲሠሩ መፍቀድ።

፫/ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች በማህበሩ ተቀጥረው ከሥራ አስኪያጅነት ውጪ የሆነ ሥራ መሥራት ይችላሉ።

፬/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማህበሩ ሸሪኮች ስለማህበሩ አካሄድ ጥያቄ የማቅረብ፣ ሰነዶችንና የሒሳብ መግለጫዎችን የማየት እና ማስታወሻ የመውሰድ መብት አላቸው።

፭/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ ኃላፊነቱ የተወሰነው ሸሪክ መሞት፣ መክሰር፣ችሎታ ማጣት እና መሰል ምክንያቶች የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች ሊሆኑ አይችሉም።

አንቀጽ ፪፻፲፱· ድርሻዎችን ስለማስተላለፍ

፩/ ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሸሪኮች በሙሉ እና ኃላፊነታቸው ከተወሰነው ሸሪኮች አብላጫዎቹ ካልተስማሙ በስተቀር የማህበሩን ድርሻዎች ለሦስተኛ ወገን ማስተላለፍ አይቻልም።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም ሽሪኮች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከዚህ የተለየ ድምፅ እንዲኖር ሊስማሙ ይችላሉ።

፫/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ካልፈቀዱ በስተቀር ኃላፊነቱ ያልተወሰነ ሽሪክ ድርሻውን ከማስተላለፉ በፊት ከማህበሩ ዕዳዎች ጋር በተያያዘ የነበሩትን ግዴታዎች ለማውረድ አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፹· <u>ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች</u>

ከዚህ በላይ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፹፯ እስከ ፪፻፲፩ ሥር የተመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ባለው የሽርክና ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ።

<u>ርዕስ አራት</u>

<u>ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር</u>

አንቀጽ ፪፻፹፩·<u>ትርጓሜ</u>

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች የሙያና ለሙያው ደጋፊ የሆነ አገልግሎት ለመስጠት የሚያቋቁሙት የማህበርተኞቹ ኃላፊነት በመዋጮዋቸው የተወሰነ የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ ለዚህ ማህበር ዓላማ "የሞያ አገልግሎት" ማለት አግባብ ባለው አካል በተሰጠ የሞያ ፈቃድ መሠረት የሚሰጥ አገልግሎት ነው፡፡

፫/ "ለሞያው ደጋፊ የሆነ አገልግሎት" ማለት በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሞያዎች ሥር ያለና የሞያ አገልግሎቱን ለመስጠት አስፈላጊ የሆነ ተዛማጅ አገልግሎት ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፪· የማህበሩ ባሕሪያት

፩/ ማህበሩ ከሽሪኮቹ የተለየ የሕግ ሰውነት አለው፡፡

፪/ የሽሪኮች መሞት፣ መክሰር፣ ከማህበሩ መውጣት ወይም በሽሪኮች ላይ የሚደረግ ሌላ ማንኛውም ዓይነት ለውጥ በማህበሩ ሕልውና፣ መብት ወይም ግዴታ ላይ ተጽዕኖ አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፫· የማህበሩ ስም

ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የማይጋጭ፣የሦስተኛ ወገኖችን መብት የማይነካ እና የተቋቋመበትን ዓላማ የሚገልጽ ማህበርተኞች የፈቀዱት የመጠሪያ ስም ይኖረዋል፤ ከማህበሩ ስም መጨረሻ ላይ “ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማህበር” የሚል ሐረግ መጨመር አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፳፩· የማህበሩ ሸሪኮች

፩/ የማህበሩ ሸሪኮች ሊሆኑ የሚችሉት አግባብ ካለው አካል የሞያ አገልግሎት ለመስጠት ፈቃድ የተሰጣቸው ባለሙያዎች ወይም ከማህበሩ ጋር ተመሳሳይ ወይም ተያያዥ የሆነ አገልግሎት የሚሰጡ ኃላፊነታቸው የተወሰነ የሽርክና ማህበራት ናቸው፡፡

፪/ የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ማህበሩ አገልግሎት በሚሰጥበት ሞያ ፈቃድ ያለው የተፈጥሮ ሰው መሆን አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፳፪· የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ይዘት

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ ሥር ከተዘረዘሩት በተጨማሪ የሞያ አገልግሎት የሚሰጠውን የእያንዳንዱን ሽሪክ የሞያ ዓይነትና የፈቃድ ቁጥር መያዝ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፮· <u>የማህበሩ መዋጮ</u>

መዋጮን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፮ ድንጋጌዎች ለዚህ ማህበርም እንደአግባብነቱ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፯· <u>የጥቅም ግጭት</u>

ሞያን በሚመለከት የወጡ አግባብ ያላቸው ሕጎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማንኛውም ሽሪክ ማህበሩ የሚሠራቸውን ተመሳሳይ ሥራዎች ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገን ለማከናወን ወይም ለተመሳሳይ ዓላማ በተቋቋመ ማህበር ሽሪክ መሆን የሚችለው ሁሉም የማህበሩ ሽሪኮች ሲስማሙ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፰· <u>የማህበሩ ኃላፊነት ወሰን</u>

፩/ ሽሪኩ ወይም ሠራተኛው የማህበሩን ሥራ በሚያከናውንበት ወቅት ሆን ብሎ ወይም የማታለል

ተግባር በመፈጸም ወይም በቸልተኝት ለሚፈጽመው ጥፋት ወይም ለሚያደርሰው ጉዳት ጥፋቱን ካደረሰው ሽሪክ ወይም ሠራተኛ ጋር ማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል፡፡

፪/ ጉዳቱ የደረሰበት ሰው ጉዳት አድራሹ ሽሪክ ወይም ሠራተኛ ሥራውን ለማከናወን ኃላፊነት ያልተሰጠው መሆኑን የሚያውቅ የነበረ ከሆነ ማህበሩ ተጠያቂ አይሆንም፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ከተመለከተው ውጪ ከውል ወይም በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ለሚመጣ ግዴታ ኃላፊ የሚሆነው ማህበሩ ነው፡፡

፬/ ማህበሩ በሽሪኮች ወይም በሠራተኞች በሚፈጸም የሞያ ጥፋት ምክንያት ለሚደርስ ጉዳት ካሣ የሚሆን የመድን ሽፋን ሊኖረው ይገባል፤ መጠኑም አግባብ ባለው አካል ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፪፻፳፱· ሽሪክ ከማህበሩ ስለሚወጣበት ሁኔታ

፩/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ሊወጣ የሚችለው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) በመመስረቻ ጽሁፍ በተለየ ሁኔታ ካልተመለከተ በስተቀር በራሱ ፈቃድ፣

ለማህበሩ የሦስት ወራት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ በጽሁፍ በመስጠት፤

ለ) ሲሞት ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል በሆነ ጊዜ ሲፈርስ፤

ሐ) የግል ገንዘብ ጠያቂዎች ያለውን ድርሻ በሙሉ ሲወስዱ፣ ሲያሸጡ ወይም በሸሪኩ ላይ የኪሣራ ውሳኔ ሲወሰንበት፤

መ) የሸሪኩ የሞያ ፈቃድ ሲሰረዝ ወይም ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የሞያ ፈቃዱ ለረጅም ጊዜ ሲታገድ፤

ሠ) በሕመም ወይም በአካል ጉድለት ወይም በሌላ በማንኛውም ምክንያት ለዘለቄታው የሸሪክነት ግዴታውን ለመወጣት የማያስችለው ሲሆን፤ ወይም

ረ) በበቂ ምክንያት ፍርድ ቤት ከማህበሩ እንዲወጣ ሲወስን።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) የተመለከተውን ማስጠንቀቂያ ሳይሰጥ ከማህበሩ የወጣ ሸሪክ በዚህ

ምክንያት በማህበሩ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል፡፡

፫/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ከመውጣቱ በፊት ለሦስተኛ ወገኖች የነበረበት ዕዳ እና ኃላፊነት ከማህበሩ በመውጣቱ ቀሪ አይሆንም፡፡

፬/ አንድ ሽሪክ ከማህበሩ ከወጣ ማህበሩ ሽሪኩ ስለመውጣቱ ማህበሩ በተመዘገበበት የንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፴· ከማህበሩ የወጣ ሽሪክ ድርሻ

፩/ አንድ ሽሪክ ድርሻውን ማህበርተኞች ዘንድ ተቀባይነት ላገኘ ሌላ ማህበርተኛ ወይም ሦስተኛ ወገን ሳያስተላልፍ በሞት፣ በሕመም፣በኪሣራ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት ከማህበሩ የወጣ እንደሆነ በእርሱ እግር ተተክቶ ድርሻውን የመጠየቅ መብት ላለው ሰው ድርሻው ተሰልቶ በገንዘብ ይሰጠዋል፣ በሞተው ወይም በወጣው ሰው ምትክ በማህበሩ አባል የመሆን ጥያቄ ተቀባይነት የለውም፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የድርሻ ዋጋ ሲሰላ የወጣው ሽሪክ ማህበሩ ውስጥ የነበረው

ገቢ የተደረገ መዋጮ፤ የማህበሩ ዕዳዎች ከተከፈሉ በኋላ ከሚቀረው ተራፊ ሀብት ወይም የተጠራቀመ ትርፍ ውስጥ እርሱ የነበረው ድርሻ እና በወጣበት ወቅት በመሰራት ላይ የነበሩ ሥራዎች የሚያስገኙት ትርፍ ግምት ውስጥ መግባት አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፩· ስለማህበሩ ውሳኔ አሰጣጥ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የማህበሩን የመመስረቻ ጽሁፍ ለማሻሻል የማህበሩ አባላት ሁለት ሦስተኛ (2/3) ይሁንታ ያስፈልጋል፤ ሌላ ማንኛውም ውሳኔ በአብዛኛዎቹ አባላት የድምፅ ድጋፍ ሊደረግ ይችላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተገለጸው ቢኖርም የማህበሩን ዜግነት ለመለወጥ ወይም የሥራ መስክ ለመለወጥ የሚተላለፍ ውሳኔ የማህበሩን አባላት ሦስት አራተኛ (¾) ስምምነት ማግኘት አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፪· የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ የንግድ ማህበርን ለማፍረስ የተመለከቱ ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ የሽሪኮች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ

ሲልና በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ ሌላ ሸሪክ መተካት ሳይቻል ሲቀር ማህበሩ እንዲፈርስና ሒሳቡ እንዲጣራ መደረግ አለበት።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም የስድስት ወራት የጊዜ ገደብ ከማለፉ በፊት በማህበሩ የቀረው ሸሪክ ጥያቄ ሲያቀርብና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል የስድስት ወራቱ የጊዜ ገደብ በሦስት ወራት እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት ካልሆነ በስተቀር የሸሪኮች ቁጥር ከሁለት በታች መቀነሱን የሚያውቅ ሸሪክ ማህበሩ በዚህ ሁኔታ ከስድስት ወራት በላይ ሥራውን እንዲቀጥል ካደረገ ለማህበሩ ዕዳና ግዴታዎች ከማህበሩ ጋር በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል።

አንቀጽ ፪፻፴፫· ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች

ከዚህ በላይ የተጠቀሱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ከአንቀጽ ፩፻፹፯ እስከ ፪፻፲፩ ሥር የተመለከቱ የዚህ

ሕግ ድንጋጌዎች ኃላፊነቱ በተወሰነ የሽርክና ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ርዕስ አምስት

የእሽሙር ማህበር

አንቀጽ ፪፻፸፩· ትርጓሜ

የእሽሙር ማህበር ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ሰዎች በመካከላቸው በሚያደርጉት ስምምነት መሠረት የሚያቋቁሙት በሦስተኛ ወገኖች የማይታወቅ የሕግ ሰውነት የሌለው የንግድ ማህበር ነው፡፡ ስለሌሎች የንግድ ማህበሮች የተደነገጉት የማስመዝገብ ሥርዓቶች በዚህ ማህበር ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፪· የማህበሩ በሦስተኛ ወገኖች መታወቅ

የማህበሩ መኖር በሦስተኛ ወገኖች ከታወቀ ከዚያ ጊዜ አንስቶ ማህበሩ ከእነዚህ ወገኖች ጋር በሚኖረው ግንኙነት እንደ ህብረት ሽርክና ማህበር ይቆጠራል፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፫· ስለማህበሩ መዋጮ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፯ ስለመዋጮ የተደነገገው ለእሽሙር ማህበርም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር እያንዳንዱ ሽሪክ ለከፈለው መዋጮ ባለቤትነቱን እንደያዘ ይቆያል፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፯· ድርሻን ስለማስተላለፍ

ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በማህበሩ ውስጥ ያለን ድርሻ ማስተላለፍ የሚቻለው ሁሉም ሽሪኮች ሲስማሙ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፰· የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ ሽሪክ ወይም ሽሪክ ባልሆነ በአንድ ወይም ከአንድ በላይ በሆኑ ሥራ አስኪያጆች ይመራል፡፡

፪/ ሥራ አስኪያጅ ያልተሾመ እንደሆነ ሁሉም ሽሪኮች የሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን ይኖራቸዋል፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፱· የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር

፩/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር በማህበረተኞች መካከል በሚደረግ ስምምነት ይወሰናል፤ ሆኖም ይህ ስምምነት በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም፡፡

፪/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ሥራዎች ለሸሪኮቹ የማስረዳት ግዴታ አለበት፤ ይህን ግዴታ የሚያስቀር ማንኛውም ስምምነት ዋጋ አይኖረውም።
፫/ የማህበሩ ሸሪኮች የሥራ አስኪያጁን ሥራ መቆጣጠር ይችላሉ።

አንቀጽ ፪፻፵· የማህበሩን ሥራ አስኪያጅ ስለመሻር

የማህበሩ ሸሪክ የሆነ ሥራ አስኪያጅ በበቂ ምክንያት ሊሻር ይችላል።

አንቀጽ ፪፻፵፩· ማህበሩ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ስላለው ግንኙነት

፩/ ለሦስተኛ ወገኖች የሚታወቀው የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ብቻ ነው፤ ለማህበሩ ዕዳዎች እና ግዴታዎች ኃላፊና ተጠያቂ የሚሆነውም እሱ ብቻ ነው።
፪/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ ያልሆነ ሸሪክ ለማህበሩ ዕዳዎች ለሥራ አስኪያጁ ተጠያቂ የሚሆነው በማህበርተኞች መካከል በተደረገው የውል ጽሁፍ በተወሰነው መጠን ብቻ ነው።
፫/ ሥራ አስኪያጅ ያልሆነ ሸሪክ በማህበሩ ሥራ አመራር ተካፋይ ከሆነ ለሦስተኛ ወገኖች ከሥራ

አስኪያጁ ጋራ በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ይሆናል፡፡

፬/ ማንኛውም የማህበሩ ሸሪክ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ግንኙነት ማድረግ የሚችለው በራሱ ስም ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፪· የማህበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች

፩/ የንግድ ማህበራት የሚፈርሱበትን ሁኔታ የሚመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ማህበሩ የሚፈርሰው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) ሸሪኮች ማህበሩ እንዲፈርስ በሙሉ ድምፅ ሲስማሙ፤

ለ) ማህበሩ የተቋቋመው ላልተወሰነ ጊዜ ሲሆን ከሸሪኮች አንዱ እንዲፈርስ ለማህበሩ ጥያቄ ያቀረበ እንደ ሆነ፤

ሐ) ሁሉም የማህበሩ ድርሻዎች በአንድ አባል የተያዙ እንደሆነ፤

መ) ማህበሩ እንዲቀጥል የሚያደርግ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር ከማህበሩ ሸሪኮች

አንዱ የሞተ ወይም የከሠረ ወይም ችሎታ ያጣ እንደሆነ፤

ሠ) በማህበርተኞች መካከል በሚደረግ ውል ለሥራ አስኪያጁ ማህበሩን ለማፍረስ ሥልጣን ተስጥቶት ከሆነ ሥራ አስኪያጁ ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፡፡

፪/ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌን ተፈጻሚነት የሚያስቀር አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፫· <u>ሸሪክን ከማህበሩ ስለማስወጣት</u>

፩/ በአንድ ሸሪክ ጥፋት ምክንያት ማህበሩ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ጥያቄ ሲቀርብና ሌሎች ሸሪኮች ማህበሩ እንዳይፈርስ ሲያመለክቱ ፍርድ ቤቱ ማህበሩ እንዲፈርስ በመወሰን ፋንታ ጥፋተኛ የሆነውን ሸሪክ ከማህበሩ እንዲወጣና ማህበሩ እንዲቀጥል ለማዘዝ ይችላል፡፡

፱/ አንድ ሸሪክ ከማህበሩ የሚወጣበት ምክንያት በማህበርተኞች መካከል በሚደረግ ውል ሊወሰን ይችላል፡፡

፲/ ከማህበሩ እንዲወጣ የተደረገ ሸሪክ በወጣበት ጊዜ የነበረው ድርሻ እንዲከፈለው የመጠየቅ መብት አለው፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፩· ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች

ከላይ በዚህ ርዕስ ሥር የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ስለህብረት ሽርክና ማህበር የወጡት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በእሽሙር ማህበር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ርዕስ ስድስት

የአክሲዮን ማህበር

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፪፻፴፭· ትርጓሜ

፩/ የአክሲዮን ማህበር ማለት ዋና ገንዘቡ ወይም ካፒታሉ አስቀድሞ ተወስኖ በአክሲዮን የተከፋፈለና ኃላፊነቱ በማህበሩ ሀብት ብቻ የተወሰነ ማህበር ነው፡፡

፪/ የባለአክሲዮኖች ኃላፊነት ለማህበሩ ቃል የገቡትን መዋጮ በመክፈል የተወሰነ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፮· የማህበሩ ስም

የአክሲዮን ማህበር የሚጠራበት ስም ይኖረዋል፤ ከሌላ ነጋዴ ወይም ማህበር ጥቅም ጋር የሚጋጭ እስካልሆነና የሌሎች ሦስተኛ ወገኖች መብት እስካልተነካ ድረስ የማህበሩ መጠሪያ በማህበርተኞች ስምምነት ይወሰናል፤ከስሙ መጨረሻ ላይ "የአክሲዮን ማህበር" የሚል ሐረግ መጨመር ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፯· የማህበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ እና አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ

፩/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር፣ የማህበሩ ዋና ገንዘብ ወይም ካፒታል ከሃምሳ ሺህ የኢትዮጵያ ብር ያነሰ ሊሆን አይችልም፡፡

፪/ እያንዳንዱ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ ከአንድ መቶ ብር በታች ሊሆን አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፰· አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማህበር አደራጅና አባላት

፩/ አደራጅ ማለት አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር ምስረታን ያነሳሳ፤ መግለጫ አዘጋጅቶ ሰዎች ማህበሩን እንዲቀላቀሉ የጋበዘ ወይም በአጠቃላይ የማህበሩን ምስረታ ዓላማ አድርጎ ይህንኑ ለማስፈጸም የተንቀሳቀሰና ማህበሩ የማይመሰረት ከሆነ ባለመመስረቱ ምክንያት ለሚመጣ ጉዳት ኃላፊነት የሚወስድ ሰው ነው፤ ከአደራጅ ጋር ባደረገው ውል መሠረት ክፍያ ለማግኘት ለማህበሩ ምስረታ አስፈላጊ የሆነ ጥናት፣ የሙያ ድጋፍ እና መሰል አገልግሎት ያቀረበ ባለሞያ አደራጅ አይደለም፡፡

፪/ የአክሲዮን ማህበር በአንድ ወይም ከዚያ በላይ በሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች ወይም ሕጋዊ ሰውነት ባላቸው

ሰዎች ሊደራጅ ይችላል፤ አደራጅ የማህበሩ ባለአክሲዮን የመሆን ግዴታ የለበትም፡፡

፫/ የአክሲዮን ማህበር አባላት ቁጥር ከአምስት ባለአክሲዮኖች በታች መሆን የለበትም፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፱· ለአደራጅነት ብቁ ስላለመሆን

በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ተቆጣጣሪነት፣ ኦዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም በማናቸውም ሌላ ሁኔታ በእምነት ማጉደል፣ በስርቆት፣ በውንብድና ወይም ሌላ ተመሳሳይ ወንጀል ጥፋተኛነቱ የተረጋገጠ ሰው አባልነቱ ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማህበር አደራጅ መሆን አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፶· የአደራጆች ኃላፊነት

፩/ አደራጆች ከዚህ በታች ለተዘረዘሩት ጉዳዮች ለተዋዋሉዋቸው ሰዎች፣ ለባለአክሲዮኖችና ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊነት አለባቸው፦

ሀ) ማህበሩን ለማቋቋም ሲሉ ለገቧቸው ግዴታዎች፤

ለ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ ስለመፈረሙና የተከፈለው ዋና ገንዘብ በማህበሩ ስም ገቢ ስለመሆኑ፤

ሐ) ለማህበሩ በዓይነት የተከፈሉ መዋጮዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፶፯ መሠረት የተገመቱ ስለመሆኑ፤

መ) ማህበሩን ለማቋቋም ለሕዝብ ያቀረቡት መግለጫ ትክክለኛ ስለመሆኑ፤

ሠ) የማህበሩ የአመሠራረት ሂደት ሕጋዊ አሠራርን የተከተለ ስለመሆኑ፤

ረ) የማህበሩ የምስረታ ሂደት በኦዲተር የተመረመረ ስለመሆኑ፤

ሰ) ማህበሩ ባለመመስረቱ ምክንያት የከፈሉት መዋጮ እንዲመለስላቸው ለሚጠይቁ አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች በዚህ ሕግ መሠረት ገንዘባቸውን ከነወለዱ ጋር የመመለስ፣ እና

ሸ) ሌሎች ከምስረታ ሂደት ጋር ግንኙነት ላላቸው ጉዳዮች በሙሉ፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌዎች መሠረት በአደራጆች ላይ የሚቀርብ የኃላፊነት ክስ ተጎጂው ጉዳቱን እና ለጉዳቱ ኃላፊ የሚሆነውን

ሰው ካወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ አምስት ዓመት ድረስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ በሌላ በማንኛውም ሁኔታ ጉዳት ከደረሰበት ቀን አንስቶ በአስር ዓመት ውስጥ ክስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፡፡

አንቀጽ ፪፻፶፩· ማህበሩን ለማደራጀት የተገቡ ግዴታዎችና የተደረጉ ወጪዎች

፩/ በማህበሩ ምስረታ ሂደት አደራጆች የገቧቸው ግዴታዎች ወይም ያወጧቸው ወጪዎች ለማህበሩ ምስረታ አስፈላጊ ከሆኑ ወይም በፈራሚዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከጸደቁ ወደ ማህበሩ ይተላለፋሉ፡፡

፪/ በማንኛውም ምክንያት ቢሆን ማህበሩ ሳይቋቋም ከቀረ አደራጆች ለገቡት ግዴታና ላወጡት ወጪ አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ኃላፊነት የለባቸውም፡፡

አንቀጽ ፪፻፶፪· የማህበሩ መሥራቾች

፩/ የተወሰኑ ሰዎች ለሕዝብ ጥሪ ሳያደርጉ የአክሲዮን ማህበር ምስረታን የተመለከቱ የዚህ ሕግ

ድንጋጌዎችን በማሟላት በመካከላቸው የአክሲዮን ማህበር ማቋቋም ይችላሉ።

፪/ በሌላ ሕግ የተለየ ቁጥር ካልተወሰነ በስተቀር፤ የአክሲዮን ማህበር መሥራቾች ቢያንስ አምስት መሆን አለባቸው።

፫/ በዚህ ሕግ አንቀፅ ፪፻፺ ንዑስ አንቀፅ (፩) (ሀ)፣ (ለ)፣(ሐ)፣ (ሠ)፣ (ረ) እና (ሸ) ሥር የተደነገጉት የአደራጆች ግዴታዎች እንደ አግባብነታቸው በመሥራቾች ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፺፫· የአደራጆች ሥራ ልዩ ጥቅም

፩/ አደራጆች ማህበሩ ትርፍ ማግኘት ከጀመረበት ጊዜ አንስቶ ከማህበሩ የተጣራ ትርፍ ከሃያ በመቶ ያልበለጠ ልዩ ጥቅም ከሦስት ዓመታት ላልበለጠ ጊዜ ሊከፈላቸው ይችላል፤ የክፍያው መጠን፣ ክፍያ የሚፈጸምባቸው ዓመታት አመራረጥ እና መሰል ዝርዝር ሁኔታዎች በመመስረቻ ጽሁፉ ይወሰናል።

፪/ አደራጆችም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) ከተመለከተው ውጭ ሌላ ማንኛውም ዓይነት ልዩ ጥቅም ከማህበሩ ሊያገኙ አይችሉም።

፫/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) የተደነገገው አደራጆች በባለአክሲዮንነት የሚያገኙትን ጥቅም የሚያስቀር አይሆንም፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) መሠረት የሚሰጥ ጥቅም በጥሬ ገንዘብ መከፈል አለበት፤ የአደራጆች የድካም ዋጋ አክሲዮን በመስጠት መክፈል አይቻልም፡፡

ምዕራፍ ሁለት

የማህበሩ አመሰራረት

አንቀጽ ፪፻፶፩· ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች

፩/ ሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር ከመመስረቱ በፊት፡-

ሀ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ ለማዋጣት መፈረም ፤እና

ለ) በጥሬ ገንዘብ በተሸጡ አክሲዮኖች ላይ ከተጻፈው ዋጋ ውስጥ ቢያንስ አንድ አራተኛው በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም በተከፈተ ዝግ የባንክ ሒሳብ መቀመጥ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) መሠረት የተቀመጠውን ገንዘብ ማህበሩ በንግድ መዝገብ ሳይመዘገብ ከተቀመጠበት ሒሳብ ማውጣት አይቻልም፡፡

፫/ የአክሲዮን ሽያጭ ገንዘብ ባንክ መቀመጥ ከጀመረበት ቀን አንስቶ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፶፱ መሠረት በሚቀርበው የማህበሩ መግለጫ በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ ማህበሩን ማስመዝገብ ካልተቻለ በማህበሩ አባልነት መቀጠል የማይፈልጉ ፈራሚዎች ገንዘባቸው ከባንክ ወለድ ጋር እንዲመለስላቸው መጠየቅ ይችላሉ፤ ገንዘቡ እንዲመለስ ጥያቄ ከቀረበበት ቀን ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ አደራጆች ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል መዋጮው እንዲመለስ ማሳወቅ አለባቸው፤ መዝጋቢው አካልም ለጥያቄ አቅራቢው ፈራሚ መዋጮው እንዲመለስለት የሚመለከተውን ባንክ ማሳወቅ ይኖርበታል፤ ሆኖም የማህበሩ ምስረታ በቀሪዎቹ ፈራሚዎች ሊቀጥል ይችላል፡፡

፬/ አደራጆች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት መዋጮው ለፈራሚዎች እንዲመለስ እንዲያደርግ ለንግድ ማህበር መዝጋቢው አካል በወቅቱ ያላሳወቁ

እንደሆነ ማሳወቅ ከነበረባቸው ጊዜ ጀምሮ የሚታሰብ በባንክ ወለድና በሕጋዊ ወለድ መካካል ያለውን ልዩነት በአንድነትና በተናጠል የመክፈል ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ ፪፻፵፮· የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ይዘት

ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር የሚቋቋመው በመመስረቻ ጽሁፍ ነው። የመመስረቻ ጽሁፍ ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መያዝ ይኖርበታል፡-

፩/ የማህበሩን ስም፤

፪/ የማህበሩን ዋና መሥሪያ ቤትና እንዳሉም ቅርንጫፎቹን፤

፫/ የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ስም፣ አድራሻ፣ ዜግነት፣ የፈረሙትን የአክሲዮን ብዛትና የተከፈለውን የገንዘብ መጠን፤

፬/ ማህበሩ የሚሠማራበትን የሥራ መስክና ዓላማ፤

፭/ የማህበሩን የተፈረመ ዋና ገንዘብና ከተፈረመው ዋና ገንዘቡ ውስጥ የተከፈለውን የገንዘብ መጠን፤

፮/ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ፣ የአክሲዮኖችን ብዛት፣ ዓይነትና መደባቸውን፤

፯/ የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረገውን ባለአክሲዮን ስም፣ ግምቱንና የአገማመቱ ሁኔታ፣ የዓይነት መዋጮው የሚኖረው አገልግሎት፣ገቢ ለተደረገው የዓይነት መዋጮ የተሰጠውን የአክሲዮን ብዛት፤

፰/ የትርፍ አከፋፈል ሁኔታ፤

፱/ ለማህበሩ አደራጆች የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም መጠንና አከፋፈል፤

፲/ የማህበሩን ዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ብዛትና ሥልጣን፤

፲፩/ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው የቦርዱ አባላትን ብዛት እና ሥልጣን፤

፲፪/ የማህበሩ ኦዲተር፤

፲፫/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲፬/ ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፤

፲፭/ የማህበሩን ሥራ አመራር፣ በማህበሩና በባለአክሲዮኖች ወይም በባለአክሲዮኖች መካከል ያለውን ግንኙነት የሚመለከቱ ጉዳዮች፣ እና

፲፮/ በሕግ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ሌሎች ጉዳዮችን፡፡

አንቀጽ ፪፻፶፮· <u>መዋጮ</u>

ከሞያ አገልግሎት በስተቀር በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፮ የተጠቀሱት የገንዘብና ሌሎች የዓይነት መዋጮዎች እንደ አግባብነታቸው ለአክሲዮን ማህበር ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፪፻፶፯· <u>የዓይነት መዋጮ አገማመት</u>

፩/ የዓይነት መዋጮ የከፈለ ፈራሚ የባለሙያ ግምት ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡፡

፪/ የግምት ሪፖርቱ መዋጮ የተደረጉትን ንብረቶች፣ የእያንዳንዱን የዋጋ ግምት እና የአገማመቱን ዘዴ በዝርዝር መገለፅ ይኖርበታል፤ ሪፖርቱም ከመመስረቻ ጽሁፉ ጋር መያያዝ አለበት፡፡

፫/ በዓይነት የተከፈለው መዋጮ ግምት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማዋጣት የፈረሙት ሰዎች ጉባዔ ከመደረጉ በፊት በአደራጆችና በምስረታ ኦዲተር መረጋገጥ አለበት፡፡

፬/ የሚመሰረተው ማህበር አክሲዮኑ ለህዝብ ክፍት ያልሆነ የአክሲዮን ማህበር የሆነ እንደሆነ በዓይነት

የተከፈለው መዋጮ ግምት በማህበሩ መስራቾች መረጋገጥ አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) ግምቱ የፀደቀ ቢሆንም የዳይሬክተሮች ቦርድ እና ኦዲተሮች ማህበሩ በንግድ መዝገብ በተመዘገበ በስድስት ወራት ጊዜ ውስጥ የዓይነት መዋጮውን ግምት ትክክለኛነት ማረጋገጥ አለባቸው፤ እንዲሁም የተዋጣው ንብረት እንደነገሩ ሁኔታ በማህበሩ ስም መመዝገቡንና አስፈላጊው የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ በማህበሩ ስም መዘጋጀቱን ማረጋገጥ አለባቸው፡፡

፮/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት በተደረገው ማጣራትና ምርምራ በመዋጮነት የቀረበው ንብረት ዋጋ ግምት በአስር በመቶ እና ከዚያም በላይ አንሶ ከተገኘ መዋጮውን ያስገባው ባለአክሲዮን ልዩነቱን ማሟላት አለበት፤ መዋጮውን ያስገባው ባለአክሲዮን ልዩነቱን ካላሟላ የባለአክሲዮኑ የአክሲዮን ድርሻ እና የማህበሩ ዋና ገንዘብ በጎደለው ልክ መቀነስ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፶፫· <u>አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር</u>

አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማህበር ሲመሰረት በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፪፻፵፱ እስከ ፪፻፷፬ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፪፻፵፱· የማህበሩ መግለጫ

፩/ ሕዝብ አክሲዮን እንዲገዛ ጥሪ የሚደረገው ሁሉም አደራጆች በፈረሙበት የማህበሩ መግለጫ አማካኝነት ነው፤ መግለጫው የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

ሀ) የመመስረቻ ጽሁፉን ረቂቅ፤

ለ) የዓይነት መዋጮ ተደርጎ ከሆነ የባለሙያ ግምት ሪፖርት አጭር መግለጫ፤

ሐ) አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ክፍያውን የሚያጠናቅቁበት ጊዜ፤

መ) አክሲዮኖቹ የሚሸጡበትን ዋጋ፤

ሠ) አክሲዮን ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች የፈራሚዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ በፊት ከአክሲዮኖች ዋጋ ላይ መክፈል የሚገባቸውን መጠን፤

ረ) አክሲዮን ለመግዛት ማመልከቻ የሚቀርብበትን ቦታ እና ጊዜ እንዲሁም ገንዘብ ገቢ የሚደረግበት በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም የተከፈተው የባንክ ሒሳብን የሚመለከት አስፈላጊ ዝርዝር መረጃ ፤እና

ሰ) የማህበሩ የምስረታ ሂደት ተገባዶ ማህበሩ የሕግ ሰውነት ያገኛል ተብሎ የሚጠበቅበት የጊዜ ገደብ፤የማህበሩ ምስረታ እንዲገባደድ የሚቀመጠው የጊዜ ገደብ በማንኛውም ሁኔታ ከአምስት ዓመት መብለጥ የለበትም፡፡

፪/ የማህበሩን ምስረታ የተመለከተ መግለጫና በዓይነት የተደረገ መዋጮ እንዳለ የባለሙያ ግምት ሪፖርት ቅጂዎች አክሲዮን ለመግዛት የሚፈልጉ ሰዎች ሊመለከቱት በሚችሉበት ቦታ መቀመጥ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፪፻፰· አክሲዮን ለመግዛት ስለሚቀርብ ጥያቄ

፩/ አክሲዮን ለመግዛት የሚቀርብ ጥያቄ ለዚሁ ተግባር በተዘጋጀ ፎርም ተሞልቶ መቅረብ አለበት፡፡

፪/ አክሲዮን ለመግዛት ጥያቄ ያቀረበ ሰው በማመልከቻው ፎርም ላይ ስሙንና አድራሻውን፣ ለመግዛት የሚፈልገውን የአክሲዮን ብዛትና

ያመለከተበትን ቀን እንዲሁም የማህበሩን መግለጫ፣ ረቂቅ የመመስረቻ ጽሁፍ እና የዓይነት መዋጮ ተደርጎ ከሆነ የባለሙያ ግምት ሪፖርቱን ማንበቡን መግለጽ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፩· የማህበሩ የምስረታ ኦዲት

፩/ አደራጆች ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች እንደተሟሉ የምስረታ ሂደቱ በውጭ ኦዲተር እንዲመረመር ማድረግ አለባቸው፡፡

፪/ የኦዲት ምርመራው የሚከተሉትን ማካተት ይኖርበታል፡-

ሀ) አደራጆች የአክሲዮን ማህበር ለመመስረት በሕጉ የተቀመጠውን የአደራጅነት መስፈርት የሚያሟሉ ስለመሆኑ፤

ለ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ የተፈረመ ስለመሆኑ፤

ሐ) የዓይነት መዋጮዎች ለማህበሩ ገቢ ስለመደረጋቸው፣ እንዲሁም ዋጋቸው በባለሙያ የተገመተና ግምቱም ትክክለኛ ስለመሆኑ፤

መ) አክሲዮን ለመግዛት ከፈረሙ ሰዎች የተሰበሰበው ገንዘብ በትክክል በማህበሩ ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ውስጥ ገቢ የተደረገ ስለመሆኑ፤

ሠ) ሌሎች የአክሲዮን ማህበር ለመመስረት በሕግ እና በመመስረቻ ጽሁፍ የተቀመጡ መስፈርቶች የተሟሉ ስለመሆኑ።

፫/ የኦዲት ሪፖርቱ በኦዲተሩ አማካኝነት ለፈራሚዎች ጉባዔ ቀርቦ መጽደቅ አለበት።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተዘረዘሩት መስፈርቶች መሟላታቸው በኦዲት ምርመራ ካልተረጋገጠ ማህበሩ ሊመዘገብ አይችልም።

፭/ የዓይነት መዋጮው የማይንቀሳቀስ ንብረት ወይም በሕግ የስም ዝውውርና የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ የሚያስፈልገው ሌላ ንብረት የሆነ እንደሆነ ንብረቱ በአደራጆች ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በመስራቾች ይዞታ ውስጥ መግባቱ በቂ ነው።

አንቀጽ ፪፻፳፪· <u>የፈራሚዎች ጉባዔ</u>

፩/ የማህበሩ የምስረታ ኦዲት ከተጠናቀቀ በኋላ አደራጆች ወዲያውኑ የፈራሚዎች ጉባዔ መጥራት አለባቸው።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፷፬ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ አጠራርና ውሳኔ የተደነገገው ለፈረሚዎች ጉባዔም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፫· የፈራሚዎች ጉባዔ ሥልጣንና ተግባር

ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ ማህበሩን ለማቋቋም የሚያስፈልጉ ቅድመ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ማረጋገጥ፤

፪/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ተወያይቶ ማጽደቅ፤

፫/ የአደራጆችንና የምስረታ ኦዲተሮችን ሪፖርት ማጽደቅ፤

፬/ በዓይነት የተደረገ መዋጮ ካለ ግምቱን ማጽደቅ፤

፭/ የአደራጆችን የትርፍ ድርሻ ልክ መወሰን፤

፮/ በሕጉ እና በመመስረቻ ጽሁፉ መሠረት በጉባዔው መሰየም ያለባቸውን የማህበሩ የአስተዳደር አካላት መሰየም፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፬· የጉባዔውን ውሳኔዎች የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች

፩/ የፈራሚዎች ጉባዔ ያስተላለፋቸው ውሳኔዎች በጽሁፍ ተዘጋጅተው በሁሉም አደራጆች ወይም መስራቾች እና በጉባዔው የተመረጡ በስብሰባው ላይ የተገኙ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት መፈረም ይኖርባቸዋል፤ እንዲሁም ለጉባዔው የቀረቡ ሰነዶች ሁሉ ከውሳኔዎች ጋር መያያዝ አለባቸው።

፪/ ማንኛውም አክሲዮን ለመግዛት የፈረመ ሰው በጉባዔው ስብሰባ ላይ ተካፋይ መሆንና ድምፅ መስጠት ይችላል።

፫/ የዓይነት መዋጮ ገቢ ያደረጉ ሰዎች በመዋጮው ግምት ላይ እንዲሁም አደራጆች ከትርፍ ላይ ልዩ ጥቅም እንዲያገኙ በሚወሰንበት ጊዜ ድምፅ መስጠት አይችሉም።

፬/ በፈራሚዎች ጉባዔ በሙሉ ድምፅ ተቀባይነት ካላገኘ በስተቀር፤ በመመስረቻ ጽሁፍ ረቂቅ ላይ መሠረታዊ ለውጥ ማድረግ አይቻልም፤ ሆኖም በዓይነት የተደረገ መዋጮን ግምት ወይም ለአደራጆች ከትርፍ ድርሻ ላይ የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም የሚመለከት ማሻሻያ በድምፅ ብልጫ ሊወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፪፻፳፩· <u>ማህበሩን በንግድ መዝገብ ውስጥ ስለማስገባት</u>

፩/ የአክሲዮን ማህበሩ የተቋቋመው በምንም ዓይነት ቢሆንም በንግድ መዝገብ መግባት አለበት፤ ማህበሩ የሕግ ሰውነት የሚያገኘው በምዝገባ ይሆናል።

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ የተደነገገ ቢኖርም፤ ማህበሩን ማስመዝገብ ያለባቸው አደራጆች ወይም እንደነገሩ ሁኔታ መስራቾች ወይም በእነዚህ አካላት ውክልና የተሰጠው ሌላ ሰው ነው።

፫/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ የተደነገገ ቢኖርም፤ ከምዝገባው ማመልከቻ ጋር በሰነድ አረጋጋጭ የተረጋገጠ የመመስረቻ ጽሁፍ፣ ማህበሩ ለሕዝብ ክፍት የሆነ እንደሆነ የማህበሩ መግለጫ፣ የዓይነት መዋጮዎች እና የምስረታ ኦዲት ሪፖርቶች እንዲሁም የፈራሚዎች ጉባዔ ቃለጉባዔ ተያይዞ መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፳፮· ሕጋዊ ሁኔታዎች ሳይሟሉ የተደረገ ምዝገባ

፩/ ማህበሩ ስለአክሲዮን ማህበር ምስረታ የተደነገጉት ሕጋዊ ሁኔታዎችን ሳያሟላ ተመዝግቦ መገኘቱ ሕጋዊ ሰውነቱን እንዲያጣ አያደርገውም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም፤ የገንዘብ ጠያቂዎች ወይም የባለአክሲዮኖች ጥቅም ጉዳት ላይ የሚወድቅ ከሆነ ከገንዘብ ጠያቂዎች ወይም ከባለአክሲዮኖች አንዱ በሚያቀርበው ማመልከቻ መሠረት ፍርድ ቤት ማህበሩ እንዲፈርስ ወይም በአጭር ጊዜ ውስጥ አስፈላጊው ማስተካከያ እንዲደረግ ሊያዝ ይችላል። ለፍርድ ቤት ማመልከቻ ማቅረብ የሚቻለው ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከገባበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ብቻ ነው።

ምዕራፍ ሦስት

ስለአክሲዮን፣ የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ

አንቀጽ ፪፻፷፯· የአክሲዮን ዓይነት

፩/ አክሲዮን በባለአክሲዮኑ ስም በመመዝገብ ይወጣል።

፪/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም እንኳን ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጪው የሚሉ አክሲዮኖች በሚገኙባቸው ማህበሮች ለአምጪው በሚል የወጡ አክሲዮኖች ባለቤት የሆነ ማንኛውም ሰው አክሲዮኖቹ በስም በሚመዘገብ እንዲለወጡለት ማህበሩ ዘንድ በመቅረብ ይህ አዋጅ በነጋሪት ጋዜጣ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሦስት ዓመት ውስጥ ማመልከት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የአክሲዮን ዓይነት ለመለወጥ የሚያስፈልገውን ወጪ የሚሸፍነው የአክሲዮን ዓይነት እንዲቀየርለት ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው የሦስት ዓመት የሽግግር ጊዜ ካለፈ በኋላ ላምጪው በሚል የወጡ አክሲዮኖች የአባልነት መብት አያስጡም።

አንቀጽ ፪፻፷፰· አክሲዮኖች የሚወጡበት ዋጋ

፩/ ማህበሩ አክሲዮኖችን አክሲዮኖቹ ላይ ከተጻፈው ዋጋ ባነሰ ማውጣት አይችልም፡፡

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የተወሰነ እንደሆነ አክሲዮኖችን ከተጻፈባቸው በሚበልጥ ዋጋ ማውጣት ይቻላል፤ አክሲዮን ላይ በተጻፈው ዋጋና በሚወጣበት መካከል ያለው ልዩነት የዋጋ ብልጫ ይባላል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፱· <u>ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ስለሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት</u>

ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት የሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት ዋጋ አይኖረውም፤ ሆኖም የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀቱን ለማግኘት የተገቡት ግዴታዎችና ኃላፊነቶች እንደተጠበቁ ናቸው፡፡

አንቀጽ ፪፻፹· <u>የአክሲዮን አለመከፋፈል</u>

፩/ አክሲዮን አይከፋፈልም፡፡

፪/ ከአንድ በላይ የሆኑ ሰዎች የአክሲዮን የጋራ ባለቤት በሆኑ ጊዜ የባለአክሲዮንነት መብታቸውን መጠቀም የሚችሉት የጋራ ወኪል በመሾም ነው፡፡

፫/ የጋራ ወኪል ባልሾሙ ጊዜ ማህበሩ ለአንዱ የአክሲዮን የጋራ ባለቤት የሚሰጠው ማስታወቂያ ወይም መግለጫ ለቀሪዎቹ የአክሲዮኑ የጋራ ባለቤቶችም ጭምር እንደተሰጠ ይቆጠራል።

፬/ የአክሲዮን የጋራ ባለቤቶች ከባለአክሲዮንነት ለሚመነጩ ኃላፊነቶች በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ናቸዉ፡፡

አንቀጽ ፪፻፷፩· በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች

፩/ አክሲዮን በመያዣ ወይም በአላባ የተሰጠ እንደሆነ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር በማህበሩ ጉባዔዎች ድምፅ የመስጠት መብት የሚኖረው አክሲዮኑን በመያዣ የያዘው ወይም የአላባ ጥቅም ያለው ሰው ነው፡፡

፪/ አክሲዮኑ አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት የቀዳሚነት መብት የሚሰጥ ከሆነ ይህ የቀዳሚነት መብት የባለአክሲዮኑ ሆኖ ይቀጥላል፡፡

፫/ በመያዣ ለተሰጠ አክሲዮን የሚከፈል ቀሪ ገንዘብ በማህበሩ በተጠየቀ ጊዜ ገንዘቡን መክፈል ያለበት ባለአክሲዮኑ ነው፤ ባለአክሲዮኑ የተባለውን ገንዘብ ሳይከፍል የቀረ እንደሆነ ማህበሩ አክሲዮኑን በአንቀጽ ፫፻፹፱ መሠረት መሸጥ ይችላል።

፬/ ለአክሲዮኑ የሚከፈል ቀሪ ገንዘብ በማህበሩ በተጠየቀ ጊዜ አክሲዮን በአላባ የተሰጠው ሰው መክፈል አለበት፤ ሆኖም የአላባው ጊዜ ሲጠናቀቅ የከፈለው ገንዘብ እንዲመለስለት የመጠየቅ መብት አለው።

፭/ ድምፅ የመስጠት መብት የሚሰጡ አክሲዮኖችን በመያዣ ወይም በአላባ የያዙ ሰዎች በማህበሩ መመዝገብ አለባቸው፤ ማህበሩ ከመዘገበ በኋላ የምዝገባ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት መስጠት አለበት።

አንቀጽ ፫፻፸፪· <u>አክሲዮን የሚወጣባቸው ዘዴዎች</u>

፩/ አክሲዮኖች በወረቀት ወይም ግዑዝ አልባ ሆነው ሊወጡ ይችላሉ፤ አክሲዮኖች የሚወጡበት ዘዴ

በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው ይወሰናል፡፡

፪/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን ማለት ይህንን ሥራ እንዲሰራ በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ተቋም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ተፈጥሮ በኤለክትሮኒክ የአክሲዮን ሒሳብ የሚያዝ አክሲዮን ነው፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት በሕግ ሥልጣን የተሰጣቸው ተቋማት ኤለክትሮኒክ የአክሲዮን ሒሳቦችን መያዝ ከመጀመራቸው በፊት የተቋቋመ ማህበር በወረቀት የወጡ አክሲዮኖች በግዑዝ አልባ አክሲዮኖች እንዲተኩ በድንገተኛ ጠቅላላ ጉባዔ መወሰን ይችላል፤ ሆኖም ውሳኔው የሚጸናው የማህበሩን አክሲዮኖች በመያዣነት የወሰዱ ገንዘብ ጠያቂዎች ውሳኔውን መቀበላቸው በጽሁፍ ካረጋገጡ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፫· <u>የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ይዘት</u>

እያንዳንዱ በወረቀት የሚሰጥ የአክሲዮን ምስክር ወረቀት የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

፩/ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ፊርማ፤

፪/ የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤትና ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ እና አክሲዮኑ የወጣበትን ዋጋ መጠን፤

፬/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተፈረመበትን ቀን እና ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀንና ቦታ፤

፭/ የአክሲዮኑን መለያ ቁጥር፣መደብ፣ መደቡ መደበኛ ወይም ልዩ መብት የሚሰጥ ስለመሆኑ፣ ልዩ መብት የሚሰጥ ከሆነ የመብቱን ዓይነት፤

፮/ የአክሲዮኑ ዋጋ በሙሉ ካልተከፈለ የተከፈለውን ገንዘብ መጠን ወይም ዋጋዉ በሙሉ ከተከፈለ ይህንኑ የሚያመለክት መግለጫ፤እና

፯/ አክሲዮኑ ለውጪ ዜጋ መተላለፍ የሚችል መሆን አለመሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፡፡

አንቀጽ ፪፻፴፬· የባለአክሲዮኖች መዝገብ

፩/ የአክሲዮን ማህበር የባለአክሲዮኖችን መዝገብ በዋናው መሥሪያ ቤት መያዝ አለበት፤ መዝገቡ

በወረቀት ወይም ለረጅም ዘመን በሚቆይ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ መያዝ ይችላል፡፡

፪/ መዝገቡ የባለአክሲዮኖችን ስም፣ አድራሻ፣ዜግነት፣ የአክሲዮኖችን ብዛትና መለያ ቁጥር፣ የተከፈለውን ገንዘብ መጠንና ባለአክሲዮኖቹ የተመዘገቡበትን ቀን መያዝ አለበት፡፡

፫/ ባለአክሲዮኖችና የሚያገባቸው የመንግስት መሥሪያ ቤቶች መዝገቡን በነፃ መመልከት ይችላሉ፤ ባለአክሲዮን ያልሆነ ሌላ ሰው መዝገቡን ማየት የሚችለው ለዚህ ተብሎ ማህበሩ የወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ ሲፈጽም ነው፡፡

፬/ ማንኛውም ሰው የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ ሲፈጽም የመዝገቡን ግልባጭ ወይም በአጭር የተውጣጣ ጽሁፍ እንዲሰጠው ማህበሩን መጠየቅ ይችላል፤ ማህበሩ ጥያቄው በቀረበ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ግልባጩን ወይም በአጭር የተውጣጣውን ጽሁፍ ለጠያቂው መሰጠት አለበት፡፡

፭/ ጥቅም ካለው ማንኛውም ሰው ወይም ከባለአክሲዮን ጥያቄ ሲቀርብለት አግባብ ያለው

የመንግስት አካል በመዝገቡ አጻጻፍ ላይ የተፈጠረ ስህተት እንዲታረም ማድረግ ይችላል።

፯/ የአክሲዮን መዝገቡ ዝርዝር በትክክል ባለመጻፉ ምክንያት ለሚደርስ ማንኛውም ጉዳት የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ።

አንቀጽ ፪፻፷፩· ማህበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች ስለሚገዛበት ሁኔታ

፩/ ማህበሩ የራሱ የሆኑ አክሲዮኖችን ከማህበርተኞች መልሶ መግዛት የሚችለው፦-

ሀ) የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ሲፈቅድ፤

ለ) የሚገዛበት ገንዘብ ከተጣራ ትርፍ ላይ የተነሳ ሲሆን፤ እና

ሐ) የአክሲዮኖቹ ዋጋ ለማህበሩ በሙሉ አስቀድሞ የተከፈለ ሲሆን፤

ነው።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማህበሩ ከማህበርተኛ የገዛቸውን አክሲዮኖች ዳይሬክተሮች ወደ ሌላ ሰው ሊያስተላልፉ አይችሉም፤ አክሲዮኖቹ

የሚያስገኙት ድምፅ የመስጠት መብትም ታግዶ ይቆያል፡፡

፫/ ማህበሩ አክሲዮኖቹን የሚገዛው የባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ በወሰነው መሠረት ከሆነ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌዎች ተፈፃሚ አይሆኑም፡፡

፬/ ማህበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች ከማህበርተኞች በመያዣነት ለመቀበል የፈለገ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ሐ) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፮· በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ የሚደረግ ገደብ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ ገደብ ሊደረግ ይችላል፡፡

፪/ አክሲዮኖች ከመተላለፋቸው በፊት የዳይሬክተሮች ቦርድ ፈቃድ እንዲጠየቅ በመመስረቻ ጽሁፉ

ወይም በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሊወሰን ይችላል። ሆኖም ውሳኔው ውጤት የሚኖረው፡-

ሀ) አክሲዮኖችን መልሶ የመግዛት የቅድሚያ መብት ለማህበሩ ወይም ለባለአክሲዮኖቹ የተጠበቀ ከሆነ ፤እና

ለ) መብቱ የሚሰራበት ሁኔታና የአክሲዮኖቹ መግዣ ዋጋ ቀድሞ የተወሰነ ከሆነ፤

ነው።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት የሚደረግ ገደብ አክሲዮን ማስተላለፍን የሚከለክል ወይም አክሲዮን ለማስተላለፍ በሚፈልገው ባለአክሲዮን ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ መሆን የለበትም።

፬/ ቅድሚያ የመግዛት መብት የተሰጠው ለማህበሩ ከሆነ የአክሲዮኖቹ ዋጋ የሚከፈለው ከመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ ወይም ከተጣራ ትርፍ ላይ መሆን አለበት።

አንቀጽ ፪፻፸፯· አክሲዮኖችን ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ለአክሲዮን መግዣ ማበደር ስላለመቻሉ

ማንኛውም ማህበር የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች በሕግና በመመስረቻ ጽሁፍ የተደነገገ ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ሦስተኛ ወገኖች የማህበሩን አክሲዮኖች እንዲገዙበት ገንዘብ ማበደር አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፸፰· የአክሲዮኖች መደብ

፩/ በሌላ ሕግ የተደነገጉ ክልከላዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፣ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማሻሻያው መሠረት ልዩ መብት የሚያስገኙ የተለያዩ አክሲዮኖች እንዲወጡ ማድረግ ይቻላል፡፡

፪/ አንድ ዓይነት መደብ ባላቸው አክሲዮኖች ላይ የሚጻፈዉ ዋጋና ለባለአክሲዮኖች የሚያስገኙት መብት እኩል መሆን አለበት፡፡

፫/ ለአንድ የአክሲዮን መደብ የተሰጡ መብቶችን መለወጥ የሚቻለው የባለ አክሲዮኖች አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ለውጡ እንዲደረግ በወሰነበት አኳኋን

ልዩ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ ውሳኔውን ሲያጸድቅ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፭፱ ·ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች

፩/ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች የሚሰጡት ልዩ ጥቅም ወደፊት የሚወጡትን አክሲዮኖች በቅድሚያ የመግዛትን፣ ከትርፍ በቅድሚያ የመከፈልን ወይም የማህበሩ ንብረት በሚጣራበት ጊዜ መዋጮ ሲመለስ ወይም ተራፊ ሀብት ሲከፋፈል በቅድሚያ ክፍያ የማግኘትንና የመሳሰሉትን ሊያካትት ይችላል፡፡

፪/ ድምፅ በመስጠት ጉዳይ ላይ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ማውጣት ክልክል ነው፡፡

፫/ በትርፍ አከፋፈልና ማህበሩ ሲፈርስ በዋና ገንዘቡ አመላለስ ላይ የቅድሚያ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች ድምፅ መስጠት የሚችሉት የማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በሚሰጥባቸው ጉዳዮች ብቻ እንዲሆን በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መወሰን ይቻላል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፫) መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የተገደበባቸው አክሲዮኖች

በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ የሚከወክሉት ከግማሽ በታች መሆን አለበት።

አንቀጽ ፪፻፹· <u>ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖች</u>

፩/ ማህበሩ ዋናው ገንዘቡን ሳይቀንስ ካገኘው ትርፍ ወይም ካስቀመጠው መጠባበቂያ ገንዘብ ለባለአክሲዮኖች በአክሲዮኖቻቸው ላይ የተጻፈውን ዋጋ መመለስ ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ገንዘብ የተመለሰላቸዉ ባለአክሲዮኖች ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ይቀበላሉ፤ እነዚህ አክሲዮኖች ማህበሩ ሲፈርስ ገቢ የተደረገውን መዋጮ የመውሰድ መብት አያስገኙም፤ ሆኖም ድምፅ የመስጠት መብት፣ እንዲሁም የማህበሩ ሒሳብ ሲጣራ ለሌሎች ማህበርተኞች መዋጮዋቸው ከተመለሰ በኋላ ከሚተርፈው ገንዘብ ላይ የመካፈል መብት ያስገኛሉ።

አንቀጽ ፪፻፹፩· <u>በጥሬ ገንዘብ የተገዙ አክሲዮኖች አከፋፈል</u>

፩/ በጥሬ ገንዘብ የሚገዙ አክሲዮኖች በተፈረሙ ጊዜ እጅግ ቢያንስ ከተጻፈባቸው ዋጋ አንድ አራተኛ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከፍ ያለ መጠን ተወስኖ ከሆነ ይኸው ዋጋ በሙሉ መከፈል አለበት፡፡

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ያነሰ ጊዜ ካልተወሰነ በስተቀር፤ ያልተከፈለው የአክሲዮኖች ዋጋ ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከተመዘገበበት ቀን ጀምሮ እስከ አምስት ዓመት መከፈል አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፪· የዓይነት መዋጮ ገቢ የሚደረግበትና አክሲዮኖች የሚተላለፉበት ጊዜ

፩/ በዓይነት መዋጮ የተደረገው ንብረት የስም ዝውውርና የባለቤትነት ማስረጃ ሰነድ ማውጣት የሚጠይቅ ከሆነ ይህ ተግባር ማህበሩ ከተመዘገበበት ጊዜ አንስቶ በስድስት ወራት ውስጥ መገባድድ አለበት፡፡

፪/ በዚህ ሕግ ለባለአክሲዮኖች የተሰጡ ሌሎች መብቶች እንደተጠበቁ ሆነው በዓይነት መዋጮ የተገዙ አክሲዮኖች ለባለአክሲዮኑ የሚሰጡትና ለሦስተኛ

ወገኖች ሊተላለፉ የሚችሉት ማህበሩ በንግድ መዝገብ ከተመዘገበ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፫· <u>በወረቀት የተሰጠ አክሲዮን ባሕሪ</u>

በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር በወረቀት የወጣ የአክሲዮን ማህበር ድርሻ ወይም አክሲዮን የማህበርተኛነት መብት ከሰነዱ ተለይቶ ሊሰራበት ወይም ሊተላለፍ የማይችል ሰነድ ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፬· <u>በወረቀት የወጣ ላምጨው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን ስለማስተላለፍ</u>

፩/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጨው ተብሎ ተፅፎበት የወጣ አክሲዮን ከአንድ ሰው ወደ ሌላ የሚዛወረው አክሲዮኑን በመስጠት ብቻ ነው፡፡ ሌላ ምንም ዓይነት አሰራር ወይም ፎርማሊቲ አያስፈልገውም፡፡

፪/ ተቃራኒ ማስረጃ ካልቀረበ በስተቀር ትርፍ ለማከፋፈል፣ በአክሲዮኑ ላይ የተጻፈውን ዋጋ መልሶ ለመቀበል፣ በጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ

ለመስጠት ወይም በሌሎች አክሲዮኑ የሚያስጣቸውን መብቶች ለመጠቀም ሳምጨው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን የያዘ ሰው የአክሲዮኑ ባለቤት እንደሆነ ይቆጠራል፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፩· በወረቀት የወጣ ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤትነትና ስለሚተላለፍበት ሁኔታ

፩/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤት የሚሆነው በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚያዘው የባለአክሲዮኖች መዝገብ ውስጥ አክሲዮኑ በስሙ የተመዘገበ ሰው ነው፡፡

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስም የተጻፈበት አክሲዮን ወደ ሌላ ሰው የሚተላለፈው አክሲዮኑን በመስጠትና በማህበሩ የባለአክሲዮኖች መዝገብ አክሲዮኑን በተላለፈለት ሰው ስም በማስመዝገብ ነው፤ ምዝገባው የአስተላለፈው ሰውና የተላለፈለት ሰው ስም፣ አድራሻቸውን፣ የተላለፉት አክሲዮኖች ብዛት፣ የተላለፉበት ቀን እና የአክሲዮኖቹ

መተላለፍ በማህበሩ የባለአክሲዮኖች መዝገብ የገባበትን ቀን ማመልከት አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፮· <u>በወረቀት የወጣ አክሰሲዮን በተመለከተ የሚቀርብ መቃወሚያ</u>

አክሲዮኑ በተላለፈበት ወቅት አምጪው ሆን ብሎ ማህበሩን ለመጉዳት እያወቀ ያደረገው ነገር ካልሆነ በስተቀር ማህበሩ ካምጪው በፊት የአክሲዮኑ ባለቤት ከነበሩት ሰዎች ጋር በነበረው የግል ግንኙነት ላይ የተመሰረቱ ክርክሮችን አምጪው ላይ መቃወሚያ አድርጎ ማቅረብ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፯· <u>በቅን ልቦና የመያዝ ውጤት</u>

በወረቀት የወጣ አክሲዮን ዝውውርን በሚመለከቱት በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት በቅን ልቦና አክሲዮን የተላለፈለትን ሰው አክሲዮኑን መልስ ብሎ መክሰስ አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፰· <u>ግዑዝ አልባ አክሲዮን ስለሚተላለፍበት ሁኔታ</u>

፩/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ተቋም በሚያዝ የአክሲዮን ሒሳብ ውስጥ አክሲዮኑ የተላለፈለትን ሰው እና የአክሲዮኖቹን መጠን በማመልከት ወይም ሒሳቡን ክሬዲት በማድረግ ይተላለፋል፡፡

፪/ ግዑዝ አልባ አክሲዮን ዝውውር እንዲፈጸም መሟላት ያለበትን ሥርዓት ወይም ፎርማሊቲ አክሲዮኑን የፈጠረው ተቋም ይወስናል፡፡

፫/ የውል ወይም የሕግ መሠረት ሳይኖር አክሲዮኖችን ያዛወረ እንደሆነ ያዛወረው ተቋም ኃላፊ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፪፻፹፱· <u>ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ስለሚኖር ኃላፊነት</u>

፩/ የአክሲዮን ባለይዞታዎች፣ አክሲዮኑ ቀደም ሲል ተላልፎላቸው የነበረ ሰዎች እንዲሁም አክሲዮኑን ከማህበሩ ለመግዛት የፈረሙ ሰዎች ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ዋጋ ለማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም ማንኛውም አክሲዮን ለመግዛት የፈረመ ወይም ባለአክሲዮን የነበረ ሰው ባለቤትነቱን ያስተላለፈ እንደሆነ ካስተላለፈበት ቀን ጀምሮ ሁለት ዓመት ካለፈ በኋላ ላልተከፈለው ቀሪ ገንዘብ ኃላፊነት አይኖርበትም፡፡

፫/ ቀሪው ገንዘብ በተወሰነው ጊዜ ያልተከፈለ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት ሰዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተለየ የወለድ መጠን ካልተወሰነ በስተቀር ሕጋዊ ወለድ የመክፈል ኃላፊነት አለባቸው፡፡

፬/ ማህበሩ ባለአክሲዮኑ ቀሪውን ገንዘብ እንዲከፍል የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ ከሰጠ ከአስራው አምስት ቀናት በኋላ ዋጋቸው በሙሉ ያልተከፈለ አክሲዮኖችን በሐራጅ መሸጥ ይችላል፤ በሐራጅ የተሸጡት አክሲዮኖች ተሰርዘው ሌሎች አዳዲስ አክሲዮኖች ለገዥው ይሰጣሉ፡፡

፭/ ገዥ ባለመገኘቱ ምክንያት አክሲዮኑን መሸጥ ካልተቻለ ተጨማሪ ኪሳራ ካለ የመጠየቅ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ አክሲዮኑን ለመውረስና ለአክሲዮኑ አስቀድሞ

የተከፈለውን ገንዘብ ለማስቀረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊወስን ይችላል፡፡

፫/ ቀሪ ዋጋቸው ያልተከፈለ አክሲዮኖች ውርስ እንዲሆኑ በተወሰነበት የሒሳብ ማጠቃለያ ዓመት ውስጥ ያልተሸጡ እንደሆነ አክሲዮኖቹ ተሰርዘው ዋና ገንዘቡ በአክሲዮኖቹ ላይ በተጻፈው ዋጋ መጠን መቀነስ አለበት፡፡

፬/ የገንዘብ መክፈያውን ጊዜ ያሳለፈ ባለአክሲዮን በጉባዔ ላይ ድምፅ የመስጠት መብቱን ያጣል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፩· ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት

፩/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጪው በሚል አክሲዮኖች ወጥተው ከሆነና ዋጋቸው ካልተከፈለ ላምጪው የሚል ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት መስጠት የሚቻለው ዋጋቸው በሙሉ ሲከፈል ነው፤ ዋጋቸው በሙሉ ከመከፈሉ በፊት የተሰጠ የምስክር ወረቀት ተቀባይነት የለውም፡፡

፪/ ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት ላምጪው ተብሎ ለተጻፈበት አክሲዮን በባለአክሲዮኑ ስም የተመዘገበ ጊዜያዊ የምስክር ወረቀት የተሰጠ እንደሆነ የምስክር

ወረቀቱን ወደሌላ ሰው ማስተላለፍ የሚቻለው ዕዳን ስለማስተላለፍ በተቀመጡ ድንጋጌዎች መሠረት ነው፡፡

፫/ በባለአክሲዮኑ ስም ለተመዘገበ አክሲዮን ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት መመዝገብ አለበት፤ የምስክር ወረቀቱ ወደሌላ ሰው የሚተላለፈው እነዚህ አክሲዮኖች ስለሚተላለፉበት ሁኔታ በተቀመጠው ድንጋጌ መሠረት ነው፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፩· አክሲዮን የሚያስገኛቸው መብቶች

፩/ እያንዳንዱ አክሲዮን ከተጣራው ዓመታዊ ትርፍ እንዲሁም ማህበሩ ሲፈርስ ከሚቀረው የተጣራ ንብረት ድርሻ የማግኘት መብት ይሰጣል፡፡

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር የትርፍ ድርሻና ማህበሩ ሲፈርስ ከተጣራው ንብረት የሚገኘው ድርሻ ባለአክሲዮኑ ለማህበሩ ዋና ገንዘብ ገቢ ባደረገው ገዘብ መጠን ይታሰባል፡፡

፫/ እያንዳንዱ አክሲዮን ድምፅ የመስጠት መብት ይሰጣል፤ ለባለአክሲዮኑ ድምፅ የሚሰጠው ክብደት

አክሲዮኑ በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ የሚወክለውን መጠን መሠረት ያደረገ መሆን አለበት፡፡

፬/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመጨመር በጥሬ ገንዘብ ለመሸጥ የወጡ አክሲዮኖች በሚኖሩበት ጊዜ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን በማህበሩ ውስጥ ባለአክሲዮኑ ባለው የአክሲዮን ድርሻ መጠን በቅድሚያ የመግዛት መብት ይኖረዋል፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተመለከተው መብት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፫ እስከ ፬፻፺፯ ሥር ባሉት ድንጋጌዎች መሠረት ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፪· <u>አክሲዮን ሽጦ የመውጣት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መብት</u>

፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ዘጠና በመቶ የሚወክሉ አክሲዮኖች በአንድ ማህበርተኛ የተያዙ እንደሆነ አናሳ ባለአክሲዮኖች ማህበርተኛው አክሲዮኖቻቸውን እንዲገዛቸው የመጠየቅ መብት አላቸው፡፡

፪/ ጥያቄ አቅራቢው ባለአክሲዮን አክሲዮኖቹ ስለሚገዙበት ሁኔታ በተለይም የአክሲዮኖቹን ዋጋ

ስለወሰነበት መንገድ መረጃ ከጥያቄው ጋር ማቅረብ አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ጥያቄ የቀረበለት ማህበርተኛ የቀረበለትን ዋጋ ያልተቀበለ እንደሆነ ማህበሩ በተመዘገበበት ቦታ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የአክሲዮኖቹን ዋጋ የሚወስን ባለሞያ መሾም አለበት፡፡

፬/ አክሲዮኖቹን ለመሸጥ ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን የአክሲዮኖቹን ዋጋ ለመወሰን የወጣውን ወጪ መሸፈን አለበት፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) የተደነገገው ቢኖርም አክሲዮን እንዲገዛ ጥያቄ የቀረበለት ማህበርተኛ የሰጠው ዋጋ ተማኙ ባለሞያ ከወሰነው ያነሰ እንደሆነ ወጪውን በከፊል ወይም በሙሉ እንዲሸፍን ፍርድ ቤቱ ሊያዘው ይችላል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፰· <u>የማጫረት ግዴታ</u>

ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ሃምሳ በመቶ እና ከዚያ በላይ የሚወክሉ አክሲዮኖችን ለመግዛት የሚፈልግ ማንኛውም ሰው የግዥ ጥያቄውን ለሁሉም የማህበሩ አባላት በማቅረብ አጫርቶ የመግዛት ግዴታ አለበት፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፩· አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት

፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ዘጠና በመቶ የሚወክሉ አክሲዮኖች በአንድ ማህበርተኛ የተያዙ እንደሆነ ማህበርተኛው አናሳ ባለአክሲዮኖች አክሲዮኖቻቸውን ሸጠውለት እንዲወጡ የመጠየቅ መብት አለው፡፡

፪/ ማህበርተኛው ጥያቄውን ስለ ጠቅላላ ጉባዔ አጠራር በተደነገገው ሥርዓት ለሚመለከታቸው ባለአክሲዮኖች በማሳወቅ በአምስት ሳምንት ውስጥ አክሲዮኖቻቸውን እንዲያስተላልፉለት መጠየቅ አለበት፡፡

፫/ ማህበርተኛው አክሲዮኖቹ ስለሚገዙበት ሁኔታ በተለይም የአክሲዮኖቹን ዋጋ ስለወሰነበት መንገድ መረጃ ከጥያቄው ጋር ማቅረብ አለበት፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ጥያቄ የቀረበለት ባለ አናሳ አክሲዮን የቀረበለትን ዋጋ ያልተቀበለ እንደሆነ ማህበሩ በተመዘገበበት ቦታ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የአክሲዮኖቹን ዋጋ የሚወስን ባለሞያ እንዲሾምለት ማመልከት ይችላል።

፭/ ባለሞያ እንዲሾም ለፍርድ ቤት ጥያቄ ያቀረበው ባለአክሲዮን የአክሲዮን ዋጋ ለመወሰን የወጣውን ወጪ መሸፈን አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም አክሲዮን ለመግዛት ጥያቄ ያቀረበው ማህበርተኛ የሰጠው ዋጋ ተማኙ ባለሞያ ከወሰነው ያነሰ እንደሆነ ወጪውን በከፊል ወይም በሙሉ ማህበርተኛው እንዲሸፍን ፍርድ ቤቱ ሊያዝ ይችላል።

፬/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መውጣት የማህበሩን አባላት ቁጥር ከአምስት በታች ያወረደው እንደሆነ በመብቱ የተገለገለው ባለአክሲዮን ከሶስት ወራት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ የማህበሩን አባላት ቁጥር መጨመር ወይም የማህበሩን ዓይነት መለወጥ አለበት።

አንቀጽ ፪፻፺፮· <u>የባለአክሲዮኖች ተጠያቂነት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፹፰ የተደነገገው ቢኖርም፤ ማንኛውም ወሳኝ ድምፅ ያለው ባለአክሲዮን ከዚህ በታች ከተመለከቱት አንዱን ፈፅሞ ከተገኘ ተጠያቂ ይሆናል፦

፩/ የማህበሩን፣ የባለአክሲዮኖችን ወይም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም ጉዳት ላይ የሚጥል ሕገ-ወጥ ድርጊት ሆን ብሎ መፈፀም፤

፪/ የማህበሩን ንብረት ከባለአክሲዮኑ ንብረት ጋር መቀላቀል፤

፫/ የማህበሩን እና የባለአክሲዮኑን ማንነት አለመነጣጠል ፣ ማህበሩን ለግል ወይም ለሶስተኛ ወገን ዓላማና ጥቅም እንደ ሽፋን መጠቀም፤

፬/ ስለማህበሩ የፋይናንስ አቋም የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎችን ሊያሳስት የሚችል መረጃ ሆን ብሎ ማውጣት፤

፭/ ከገበያ ዋጋ ባነሰ ክፍያ ወይም አግባብ ካለው የማህበሩ አመራር ውሳኔ እና እውቅና ውጪ የማህበሩን ሀብት ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገኖች የግል ጥቅም ማዋል፤ ወይም

፮/ በሕግ ከሚፈቀደው በላይ የትርፍ ክፍያ መፈፀም፡፡

ምዕራፍ አራት
የማህበሩ ሥራ አመራር

ክፍል አንድ

ስለማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ እና የተቆጣጣሪ ቦርድ

አንቀጽ ፪፻፺፯· የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ

፩/ የአክሲዮን ማህበር በባለአክሲዮኖች የሚመረጡ ቢያንስ ሦስት ቢበዛ አስራ ሦስት ዳይሬክተሮች ይኖሩታል፤ ከዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት መካከል ከሦስት ሁለት እጅ (2/3ኛ) በማህበሩ የዕለት ተዕለት ሥራ አመራር ውስጥ የሥራ አስፈጻሚነት (ኤክስኪዩቲብ) ሚና የሌላቸው መሆን አለባቸው፡፡

፪/ ባለአክሲዮን ያልሆኑ ሰዎች የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ሆነው ሊመረጡ ይችላሉ፡፡ ሆኖም ባለአክሲዮን ያልሆኑት የቦርድ አባላት ቁጥር ከጠቅላላው የቦርድ አባላት ቁጥር ከአንድ ሦስተኛ መብለጥ የለበትም፡፡

፫/ የቦርድ አባላት ትክክለኛ ቁጥር በመመስረቻ ጽሁፍ በግልጽ ባልተመለከተ ጊዜ ቁጥራቸው በአክሲዮን ፈራሚዎች ጉባዔ ይወሰናል፡፡

፬/ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ወይም ሌላ ተቋም አስተዳዳሪ (ዳይሬክተር) ሆኖ ሊሾም ይችላል፤ ይህ የሆነ እንደሆነ ተመራጩ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ለተመረጠባቸው ዓመታት የሚያገለግል ቋሚ ተወካይ ወዲያውኑ መመደብ አለበት፤ ቋሚ ተወካዩ የለቀቀ እንደሆነ ወይም በሌላ ማንኛውም ምክንያት ኃላፊነቱን

መወጣት ያልቻለ እንደሆነ ምትክ ተወካይ በተቻለ ፍጥነት መመደብ አለበት፡፡

፫/ ቋሚ ተወካዩ በግሉ የማህበሩ ዳይሬክተር አይደለም፤ ሆኖም በግሉ የማህበሩ ዳይሬክተር እንደሆነ በመቆጠር የፍትሐ ብሔር እና የወንጀል ተጠያቂነትን ጨምሮ ለሁሉም ግዴታዎች ከወከለው በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ማህበር ጋር በአንድነት ኃላፊ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፯· ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

፩/ የዳሬክተሮች ቦርድ አባል ለመሆን የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

ሀ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ ዝቅተኛ ዕድሜ ተወስኖ ከሆነ የተወሰነውን ዕድሜ የሚያሟላ፤

ለ) መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤

ሐ) ከዚህ በፊት በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ ተቆጣጣሪነት፣ ኦዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች

ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም በማንኛውም ሌላ ሁኔታ በእምነት ማጉደል፣ በስርቆት ወይም በውንብድና ወይም ለቦርድ አባልነት ብቁ በማያደርግ ተመሳሳይ ወንጀል ጥፋተኛነቱ ያልተረጋገጠ፤

መ) ሌሎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ የሚገለጹ መስፈርቶች ካሉ እነዚህን መስፈርቶች የሚያሟላ።

፪/ ማንኛውም ሰው አንድን ማህበር በዳይሬክተርነት በሚመራበት ጊዜ ሥልጣኑን ከማህበሩ ጥቅም ጋር በሚጋጭ አኳኋን በመገልገል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ያልተገባ ጥቅም ማግኘቱ የተረጋገጠ እንደሆነ ከዳይሬክተርነት መውረድ አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ላይ የተመለከተውን ጥፋት የፈጸመ ሰው ጥፋቱ ከተረጋገጠበት ጊዜ አንስቶ ለሁለት ዓመት በማንኛውም ማህበር ዳይሬክተር መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፪፻፺፰ · <u>ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ሹመት</u>

፩/ የመጀመሪያዎቹ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ሊሾሙ ይችላሉ፤ ሹመቱ እንዲጸድቅ ለፈራሚዎች ጉባዔ መቅረብ ይኖርበታል፤ ሆኖም ጉባዔው ሹመቱን ካላጸደቀው ሌሎች የቦርድ አባላትን ይመርጣል።

፪/ ቀጣዮቹ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚሾሙት በጠቅላላ ጉባዔ ነው።

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሥራ ዘመን ሦስት ዓመት ይሆናል፤ ሆኖም በመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ውሳኔ ከሌለ በስተቀር የሥራ ዘመናቸውን ያጠናቀቁ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለተጨማሪ የሥራ ዘመናት እንደገና ሊመረጡ ይችላሉ።

፬/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ምርጫ ድምፅ የሚሰጠው ለእያንዳንዱ አባል በተናጠል ነው።

አንቀጽ ፪፻፺፱· <u>የተለያየ ሕጋዊ አቋም ያላቸው ባለአክሲዮኖች በቦርድ ስለሚወከሉበት ሁኔታ</u>

ማህበሩ የተለያዩ ጥቅሞች የሚያስገኙ የአክሲዮን መደቦች ያሉት እንደሆነ እያንዳንዱ መደብ ቢያንስ አንድ ተወካይ በቦርድ አባልነት መሾም አለበት።

አንቀጽ ፫፻· የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ መሆን የሚችለው ባለአክሲዮን የሆነ ዳይሬክተር ነው፤ በማህበሩ የዕለትተዕለት ሥራ (ኤክስኪዩቲቭ) አመራር የሚሳተፍ ዳይሬክተር የቦርድ ሰብሳቢ መሆን አይችልም፡፡

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢና እንደአስፈላጊነቱ ምክትል ሰብሳቢ መጀመሪያ አክሲዮን ለመግዛት በፈረሙ አባላት ጉባዔ ወይም በባለአክሲዮኖች ጉባዔ ሊመረጥ ይችላል፤ ጉባዔው የቦርዱን ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ ባልመረጠ ጊዜ በዳይሬክተሮች ቦርድ ይመረጣል።

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ በራሱ የተመረጠውን ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ በማንኛውም ጊዜ መሻር ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፩· የተለየ ኃላፊነት

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ከአባላቱ ለአንዱ ወይም ለተወሰኑት በአንድ ወይም ከዛ በላይ በሆኑ ጉዳዮች

ማህበሩን እንዲወክሉ እንዲሁም ሌላ ሥራ እንዲሰሩ የተለየ ኃላፊነት ሊሰጣቸው ይችላል፡፡

፪/ ቦርዱ አስፈላጊ መስሎ በታየው ጊዜ ሁሉ ከአባላቱ መካከል ጉዳዮችን መርምረው የመፍትሔ ሐሳብ የሚያቀርቡ ኮሚቴዎችን ማቋቋም ይችላል፤ ቦርዱ ለራሱ የተሰጠውን የሥልጣን ገደብ ሳያልፍ የሚያቋቁማቸውን ኮሚቴዎች አባላት መምረጥ እና ሥልጣናቸውን መወሰን ይችላል፡፡

፫/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የኦዲት ኮሚቴ ማቋቋም አለበት፤ የኦዲት ኮሚቴ አባል መሆን የሚችሉት የቦርዱ አባላት ብቻ ናቸው፤ ሆኖም በማህበሩ የሥራ አመራር (ኤክስኪዩቲቭ) ተሳታፊ የሆኑ የቦርድ አባላት የኦዲት ኮሚቴ አባላት መሆን አይችሉም፤

፬/ በቦርዱ ተቃራኒ የሆነ መመሪያ እስካልተሰጠው ድረስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) መሠረት የሚቋቋመው ኮሚቴ የቦርድ አባል ያልሆኑ ባለሞያዎችን ሀሳብ መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፪· <u>የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚገቡት ዋስትና</u>

፩/ ዳይሬክተሮች ሆነው የሚመረጡ ሰዎች የመልካም ሥራ አፈጻጸም ዋስትና እንዲያስይዙ በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል፤ ይህ የሆነ እንደሆነ የመመስረቻ ጽሁፉ የዋስትናውን ዓይነት፣ መጠን እና አያያዝ በተመለከተ አስፈላጊውን ዝርዝር ማካተት አለበት።

፪/ ዋስትናው የሚለቀቀው የቦርድ አባሉ ሥራውን ሲለቅ እና በሥራ ላይ በነበረበት ጊዜ ከማህበሩ የሚፈለግበት ዕዳ የሌለ መሆኑ ሲረጋገጥ ነው።

አንቀጽ ፫፻፫· የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለመተካት

፩/ በበጀት ዓመቱ ውስጥ አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ የቦርድ አባላት የጎደሉ እንደሆነ የቀሩት አባላት የጎደሉትን የሚተኩ አባላት መምረጥ አለባቸው፤ የተተኪዎቹ አባላት የሥራ ዘመን የሚያበቃው የጎደሉት አባላት የሥራ ዘመን በሚያበቃበት ጊዜ ነው።

፪/ የተተኪ አባላት ሹመት እንዲጸድቅ ለሚቀጥለው ጠቅላላ ጉባዔ መቅረብ አለበት፤ ጉባዔው ሹመቱን ሊያፀድቅ ወይም በምትካቸው ሌሎች ዳይሬክተሮችን

ሊሾም ይችላል፤ ሹመቱ በጉባዔው ባይጸድቅም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሾሙት የቦርድ አባላት ሹመታቸው ፀንቶ በቆየበት ጊዜ የፈፀሟቸው ሥራዎች ዋጋ ይኖራቸዋል።

፫/ የቀሩት የቦርድ አባላት ቁጥር ከጠቅላላ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ቁጥር ከግማሽ በታች የሆነ እንደሆነ የቀሩት አባላት የጎደሉትን ለማሾም አባላቱ ከጎደሉበት ጊዜ ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔውን መጥራት አለባቸዉ፤ በጎደሉት አባላት ምትክ ሹመት እስኪደረግ ድረስ የቀሩት አባላት ማህበሩን ያስተዳድራሉ።

፬/ ሁሉም የቦርድ አባላት ሥራቸውን የተው እንደሆነ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለ ቦርዱ ከሌለ ደግሞ ኦዲተሮች የቦርድ አባላት እንዲሾሙ ይህ ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔውን መጥራት አለባቸው።

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት ጠቅላላ ጉባዔው እስከሚሰበሰብ ድረስ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው ቦርዱ ከሌለው ኦዲተሮቹ ማህበሩን

ያስተዳድራሉ፤ በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ኦዲተሮቹ ያከናወኗቸው ሥራዎች በተለዋጭ ኦዲተሮች ወይም በሌላ ፍቃድ ባለው የኦዲት ባለሞያ መመርመር አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፬· ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚከፈል የሥራ ዋጋ

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለሚሰጡት አገልግሎት መጠኑ በጠቅላላው ጉባዔ የሚወሰን ከጠቅላላው ወጪ ላይ የሚታሰብ ዓመታዊ የሥራ ዋጋ ሊከፈላቸው ይገባል፡፡

፪/ በተጨማሪም የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከማህበሩ ዓመታዊ የተጣራ ትርፍ ላይ የተወሰነ ድርሻ ለዳይሬክተሮች እንዲሰጥ ለመወሰን ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ ቁጥር (፪) መሠረት ለቦርድ አባላት የሚሰጠው ጉርሻ በዚያው ዓመት ለባለአክሲዮኖች ሊከፋፈል ከሚችለው የተጣራ ትርፍ አስር በመቶ መብለጥ አይችልም፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ከተጣራ ትርፍ ላይ ለዳይሬክተሮች ክፍያ የሚፈጸመው

በዚያው ዓመት ለባለአክሲዮኖች የትርፍ ድርሻ የተሰጠ እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

፫/ ለቦርድ አባላት የተወሰነው ጉርሻ የሚሰጠው በጥቅል ነው፣ ቦርዱ ለአባላቱ ተገቢ መስሎ በታየው መንገድ ያከፋፍላቸዋል፡፡

፬/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ አስር በመቶ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ሲቀርብለት የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ለዳይሬክተሮች የተሰጠው ጉርሻ ከማህበሩ የፋይናንስ ሁኔታ፣ ከሠራተኞች ደመወዝ እና ጥቅማጥቅም እንዲሁም ጤናማ የንግድ ሥርዓት ከመፍጠር አስፈላጊነት አኳያ በማመዛዘን ከፍተኛ ሆኖ ካገኘው ሊቀንሰው ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፫· <u>የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመሻር</u>

፩/ ተቃራኒ የሆነ ድንጋጌ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ውስጥ ቢኖርም፤ ጠቅላላ ጉባዔው የቦርድ አባላትን በማናቸውም ጊዜ መሻር ይችላል፡፡

፪/ ያለበቂ ምክንያት የተሻረ የቦርድ አባል ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም፤ ሆኖም ማህበሩን የጉዳት ካሣ መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፮· በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት

፩/ በአንድ ውል ምክንያት የሚፈጠረው የጥቅም ግጭት መጠን ከማህበሩ ሀብት አስር በመቶ እና ከዚያ በላይ ሲሆን በቅድሚያ በጠቅላላ ጉባዔ ስለሚፈቀድበት ሁኔታ በአንቀጽ ፫፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፬) እና ፫፻፺፭ ሥር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች ወይም ድርጅቶች መካከል የሚደረግ ስምምነት በቅድሚያ በዳይሬክተሮች ቦርድ መፈቀድ አለበት፤ ቦርዱ ስምምነቱን በሚያጸድቅበት ጊዜ የጥቅም ግጭት ያለበት የቦርድ አባል ድምፅ መስጠት አይችልም፤ የቦርዱን ፈቃድ ሳያገኝ የሚደረግ ስምምነት አይጸናም፤ ፈቃድ ከተሰጠም ጉዳዩን ወዲያውኑ ኦዲተሮች እንዲያውቁት መደረግ ይኖርበታል፡፡

፪/ ኦዲተሮች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት በዳይሬክተሮች ቦርድ በተፈቀዱት ስምምነቶች ላይ ራሱን የቻለ ሪፖርት ለጠቅላላ ጉባዔው ማቅረብ አለባቸው፤ በኦዲተሮች የሚቀርበውም ሪፖርት ስለውሉ ሁኔታ፣ የተፈፀመውን ክፍያ ዓይነትና መጠን፣እንዲሁም ለጥቅም ግጭት ምክንያት የሆነውን የቅርበት ሁኔታ የሚገልጽ በቂ መረጃ ማካተት ይኖርበታል፤ ጠቅላላ ጉባዔውም በሪፖርቱ መሠረት ተገቢ የሆነውን ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል።

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው ያጸደቀውን ስምምነት ባለአክሲዮኖች መቃወም የሚችሉት በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ ወይም ስምምነቱ በማታለል የተፈጸመ ከሆነ ብቻ ነው።

፬/ ጠቅላላ ጉባዔው ስምምነቱን ያላጸደቀው በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ ወይም ስምምነቱ በማታለል የተፈጸመ በመሆኑ ምክንያት ካልሆነ በስተቀር፤ የስምምነቱን ተፈጻሚነት አያስቀረውም፤ ስምምነቱ ማህበሩ ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ማታለሉን የፈጸመው ወገን እና ማታለሉ

መፈጸሙን ወይም ስምምነቱ በማህበሩ ላይ ከፍተኛ ጉዳት የሚያደርስ መሆኑን እያወቁ ወይም ማወቅ ሲገባቸው የፈቀዱ የቦርድ አባላት በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡

፫ / በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፬) የተመለከቱት ድንጋጌዎች ማህበሩ ለማህበሩ ቅርበት ካላቸው ሰዎች ጋር እንደማንኛውም ደንበኛ በሚያደርጋቸው መደበኛ ስምምነቶች ላይ ተፈጻሚ አይሆኑም፡፡

፮/ ለዚህ አንቀጽ ዓላማ ለማህበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች ማለት የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) የማህበሩ የቦርድ አባላት፤ ሥራ አስኪያጅ፣ ኦዲተር፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት፣ የማህበሩ ፀሐፊዎች፤

ለ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) (ሀ) ከተዘረዘሩት ሰዎች ጋር በፌደራል የቤተሰብ ሕግ መሠረት የስጋና የጋብቻ ዝምድና ያላቸው ሰዎች፤

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ (፮)(ሀ) እና (ለ) የተጠቀሱት ሰዎች አመራር፣ ባለድርሻ ወይም

ተጠቃሚ የሆኑበት የንግድ ማህበር ወይም ድርጅት፤

መ) የማህበሩ እናት ወይም ተቀጥላ የሆነ ኩባንያ፤

ሠ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሕግ ያነሰ የድርሻ መጠን ካልተቀመጠ በስተቀር፤ ከአስር በመቶ ያላነሰ አክሲዮን ከማህበሩ የገዙ፣ማህበሩ ባለአክሲዮን የሆነባቸው ወይም እርስ በእርሳቸው አክሲዮን የተገዛዙ የንግድ ማህበራት፤

ረ) ሌሎች በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ሕግ ለማህበሩ ቅርበት አላቸው ተብለው የተጠቀሱ ሰዎች፡፡

አንቀጽ ፫፻፯· ዳይሬክተሮችን የሚመለከት ብድር ወይም ዋስትና

፩/ የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ በቅድሚያ ካልፈቀደ በስተቀር አንድ አክሲዮን ማህበር ለማህበሩ ወይም ለእናት ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ብድር መስጠት ወይም የቦርድ አባላት ከሦስተኛ ወገኖች

ጋራ ላሉባቸው ግዴታዎች ዋስ መሆን ወይም ንብረቱን በዋስትና ማስያዝ የለበትም፡፡

፪/ በተጨማሪም ተበዳሪው የእናት ኩባንያ የቦርድ አባል የሆነ እንደሆነ፤ ውሉ በቅድሚያ በእናት ማህበሩ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ መፈቀድ አለበት፡፡

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ሥር የተመለከቱትን ውሳኔዎች ከማሳለፉ በፊት የውሉን ባሕሪ፣ የብድሩን መጠን እና ዓላማ እንዲሁም ከውሉ ጋር በተያያዘ የማህበሩ ኃላፊነት በተመለከተ ነጻ እና ገለልተኛ በሆነ የውጭ ኦዲተር በጽሁፍ ሪፖርት ሊቀርብለት ይገባል፡፡

አንቀጽ ፫፻፳· የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች

፩/ ማንኛውም ውሳኔ የሚተላለፈው ከዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከግማሽ በላይ በስብሰባው ላይ ሲገኙ ወይም ሲሳተፉ ነው፤ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ከፍ ያለ የድምፅ ብልጫ እንደሚያስፈልግ ካልተደነገገ በቀር፤ ውሳኔዎች የሚተላለፉት በቦርዱ ስብሰባ ላይ በቀጥታም ሆነ በተወካይ በተገኙት እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፱ መሠረት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በተሳተፉት የቦርድ አባላት የድምፅ ብልጫ

ነው፣ ድምፅ እኩል ለእኩል በሚከፈልበት ጊዜ በመመስረቻ ፅሁፉ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፣ የቦርዱ ሊቀመንበር የደገፈው ሀሳብ ተቀባይነት ይኖረዋል።

፪/ የቦርዱ ውሳኔዎች በቃለ ጉባዔ ተይዘው በስብሰባው ላይ በአካል ወይም በተወካይ በተገኙት የቦርድ አባላት እና በማህበሩ ፀሐፊ መፈረም አለባቸው፣ ቃለ ጉባዔው ለዚሁ ተብሎ በተዘጋጀ መዝገብ ውስጥ መቀመጥ አለበት።

፫/ የውሳኔዎች ቅጂዎች በቦርዱ ሊቀመንበር እና በማህበሩ ፀሐፊ መፈረም አለባቸው።

አንቀጽ ፫፻፱· <u>በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ</u>

፩/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተጣለ ክልከላ ከሌለ በቀር፣ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስብሰባ ላይ በቪድዮ ወይም በሌላ የመገናኛ ዘዴ መሳተፍ ይችላሉ፣ የመገናኛ ዘዴው የተሰብሳቢዎችን ማንነት ለመለየት የሚያስችል እንዲሁም ውጤታማ ተሳትፎን የሚያረጋግጥ መሆን አለበት፣ የመገናኛ ዘዴው ቢያንስ የተሳታፊዎችን ድምፅ ሳይቆራረጥ

የሚያስተላልፍ እና ተሰብሳቢዎቹ በአንድ ጊዜ መሳተፍ እንዲችሉ የሚፈቅድ መሆን አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚሳተፉት የቦርድ አባላት ድምጻቸውን በቃል መስጠት ይችላሉ።

፫/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፣ ከቦርዱ ጠቅላላ አባላት ውስጥ ቢያንስ አንድ ሦስተኛው (ሲሶው) በስብሰባው ላይ በአካል ካልተገኙ በስተቀር፤ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በተደረገ ስብሰባ የተላለፈ ውሳኔ አይጸናም።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር በተመለከተው አኳኋን ውሳኔ ሊተላለፍባቸው የሚችሉ ጉዳዮች ላይ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ገደብ ማድረግ ይቻላል።

አንቀጽ ፫፻፲· ስለውክልና

፩/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ በቦርድ ስብሰባ ላይ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል በሌላ አባል ሊወከል ይችላል፤

ውክልናው በደብዳቤ፣ ፋክስ ወይም ኢሜይል ሊሰጥ ይችላል፡፡

፪/ አንድ የቦርድ አባል በአንድ ስብሰባ ላይ ከአንድ በላይ የሆኑ የቦርድ አባላትን ወክሎ መሳተፍ አይችልም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች በሕግ የሰውነት መብት በተሰጠው የቦርድ አባል ተወካይ ላይ ጭምር ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፩· <u>ለማህበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች መዝገብ</u>

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር በዋና መሥሪያ ቤቱ የማህበሩ ቦርድ አባላትን፣ የሥራ አስኪያጆችን፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን፣ የኦዲተሮችን፣ የማህበሩ ፀሐፊዎችን እና በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺ ንዑስ አንቀጽ ፯ (ለ)፣(ሐ) እና (ረ) መሠረት የተጠቀሱት ሰዎች የግል ሁኔታ፣ ሞያቸውን፣ በሌሎች የንግድ ማህበራት ወይም ድርጅቶች ያላቸውን ጥቅም፤ ሥራ፣ የቦርድ አባልነት ወይም ሌላ ኃላፊነት ካላቸው ይህንኑ እና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን የሚያሳይ መዝገብ መያዝ አለበት፤ ዳይሬክተሩ የንግድ ማህበር የሆነ እንደሆነ የማህበሩ

ስምና የዋና መሥሪያ ቤቱን አድራሻ ማሳየት አለበት፡፡

፪/ የሚመለከተው የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል፣ ኦዲተር እንዲሁም የማህበሩ ጸሐፊ መዝገቡ ውስጥ በሰፈሩት ጉዳዮች ላይ ለውጥ መደረጉን ካወቀ ይህንኑ ካወቀበት ቀን ጀምሮ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ለአክሲዮን ማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ማሳወቅ ይኖርበታል፡፡

፫/ ባለአክሲዮኖች እና የመንግስት መሥሪያ ቤት ተወካዮች መዝገቡን በነጻ ማየት ይችላሉ፤ ባለአክሲዮን ያልሆኑ ሰዎች ለዚሁ የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ በመፈጸም መዝገቡን የማየት መብት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፪· <u>የባለቤትነት ጥቅምን ስለማሳወቅ</u>

አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት በሆነ ማህበር (አንቀጽ ፪፻፶፰-፪፻፷) ውስጥ በተናጠል ወይም ከጥቅም ተጋሪዎቻቸው ጋር በጋራ (የአንድ ቤተሰብ አባላት፣ የተዛመዱ ኩባንያዎች) ቀጥተኛ በሆነ መንገድ ወይም በተዘዋዋሪ፣ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ እና

ከዚያ በላይ የሆነ ድርሻ የያዙ እንደሆነ ማህበሩ የእነዚህን ባለአክሲዮኖች ስም እና የያዙት ድርሻ መጠን ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ መሥሪያ ቤት ማሳወቅ አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፫· በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የተያዙ አክሲዮኖችና የግዴታ ወረቀቶች መዝገብ

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር፡-

ሀ) በአክሲዮን ማህበሩ፤

ለ) በተቀጥላ ማህበሩ፤

ሐ) ተቀጥላ በሆነበት በማናቸውም እናት ኩባንያ ውስጥ፣ እያንዳንዱ የማህበሩ የቦርድ አባል ያለውን የአክሲዮን እና የግዴታ ወረቀት ብዛትና ዋጋቸውን የሚያመለክት መዝገብ በዋናው መሥሪያ ቤቱ መያዝ አለበት፡፡

፪/ ባለአክሲዮኖች ወይም የግዴታ ወረቀት የያዙ ሰዎች ዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ በፊት ባለው ጊዜ ውስጥ መዝገቡንና ለጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርቡ ሰነዶችን እንዲያዩ ክፍት መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

፫/ መዝገቡ የማህበሩ ዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ በሚካሄድበት ጊዜ በጉባዔው በሚሳተፍ ማንኛውም አባል እንዲታይ ክፍት መሆን ይኖርበታል፡፡

፬/ አግባብ ያለው የመንግስት አካል በማናቸውም ጊዜ መዝገቡን ማየት ወይም ግልባጭ ወይም በአጭር የተውጣጣ ጽሁፍ መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፬· ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት እና ሥራ አስኪያጆች ክፍያ የሚሰጡ መግለጫዎች

፩/ ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርበው መግለጫ ለእያንዳንዱ የቦርድ አባል እና ዋና ሥራ አስኪያጅ የተከፈለውን አጠቃላይ የድካም ዋጋ፣ በየጊዜው የተከፈለውን መጠን እና ሌሎች በዓይነት የተሰጡ ጥቅማ ጥቅሞችን ማሳየት አለበት፡፡

፪/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ወይም ለዋና ሥራ አስኪያጅ የተሰጠ ብድር ወይም የተገባ ዋስትና ካለ ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ በሚቀርበው መግለጫ ላይ በግልጽ መመልከት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፭· የዳይሬክተሮች ቦርድ ኃላፊነት - ጠቅላላ

ቦርዱ በሕግ፣ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔዎች የተሰጡትን ተግባራት የመፈጸም ግዴታ አለበት፤ ይህ ጠቅላላ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ ቦርዱ የሚከተሉት ኃላፊነቶች ይኖሩታል፦

፩/ የማህበሩን ፋይናንስ የማስተዳደር፣ ማህበሩ በቂ ዋና ገንዘብ እና ክፍያዎችን በወቅቱ የመፈጸም አቅም ያለው መሆኑን የማረጋገጥ፤

፪/ የማህበሩ አስተዳደራዊ አደረጃጀት የማህበሩን የፋይናንስ መግለጫዎችን እና ቁመናን ለመቆጣጠር የሚያስችል መሆኑን የማረጋገጥ፤

፫/ የማህበሩን ለአደጋ ተጋላጭነት እና ውስጣዊ አሰራር ለመቆጣጠር የሚያስችል በቂ የአሰራር ሥርዓት የመዘርጋት፤

፬/ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ያለው እንደሆነ ቦርዱ ኃላፊነቱን በአግባቡ ይወጣ ዘንድ የተሟላ መረጃ በወቅቱ የማቅረብ፤

፭/ በማህበሩ ላይ ጉዳት እንዳይደርስ መከላከል፣ መከላከል ካልተቻለም ሊደርስ የሚችለውን አሉታዊ ተጽዕኖ የመቀነስ፤

፯/ በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀፅ (፩) እስከ (፮) የተዘረዘሩት እንደተጠበቁ ሆነው፤ ቦርዱ የሚከተሉት ኃላፊነቶች አሉበት፡-

ሀ) የማህበሩ ባለአክሲዮኖች እና የቦርድ ስብሰባዎች ቃለ ጉባዔ፣ የሒሳብ መዝገብ፣ የባለአክሲዮኖች እና የዳይሬክተሮች መዛግብት እንዲሁም ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶች እንዲያዙ የማድረግ፤

ለ) የሒሳብ መዛግብት ለኦዲተሮች በአስፈላጊው ጊዜ ሁሉ እንዲቀርቡ የማድረግ፤

ሐ) የፋይናንስ እንቅስቃሴን ያካተተ ዓመታዊ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት ለጠቅላላ ጉባዔ የማቅረብ፤

መ) በዚህ ሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፉ መሠረት የማህበሩን ጉባዔዎች የመጥራት፤

ሠ) የማህበሩ ዋና ገንዘቡ ¾ (ሦስት አራተኛ) በኪሣራ ባጣ ጊዜ ወዲያውኑ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የመጥራት፤

ረ) በዚህ ሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በማህበርተኞች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ መሠረት የመጠባበቂያ ገንዘብ የማቋቋም እና የመያዝ ፤እና

ሰ) የማህበሩ ዕዳውን የመክፈል አቅም እየቀነሰ ከሄደ ወይም ዕዳውን መክፈል ካቋረጠ እንደነገሩ ሁኔታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ ዕዳን መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲጀመር ወይም እንዲከፈት የማድረግ፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፮· <u>የመታመን ግዴታ</u>

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ማህበሩን የበለጠ ስኬታማ ያደርጋል ብለው በቅን ልቦና ያመኑበትን እርምጃ መውሰድ አለባቸው፤ የመላው ባለአክሲዮኖችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ መሥራት ይኖርባቸዋል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተውን ኃላፊነት በሚወጣበት ጊዜ አንድ ዳይሬክተር የማህበሩን የረጅም ጊዜ ጥቅም፣ የሠራተኞች ጥቅም፣ ከማህበሩ ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያላቸውን ሰዎች ጥቅም፣ የማህበሩ ሥራ በማህበረሰቡ እና በአካባቢው ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ ግምት ውስጥ ማስገባት አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፯· <u>በነጻነት ስለመወሰን</u>

፩/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ኃላፊነቱን በሚወጣበት ጊዜ በነጻነትና በመሰለው መንገድ መወሰን አለበት።

፪/ የቦርድ አባሉ ይህ ኃላፊነቱ እንደተላለፈ የማይቆጠረው፦

ሀ) ማህበሩ ወደፊት የቦርዱ አባላት የሚኖራቸውን ምርጫ የሚገድብ ስምምነት አድርጎ እንደሆነ በስምምነቱ መሠረት ሲሰራ፤ እና

ለ) በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ላይ በተደነገገው ወይም የማህበርተኞች ጠቅላላ ጉባዔ በወሰነው መሠረት ሲሰራ ነው።

አንቀጽ ፫፻፲፰· <u>ጥንቃቄ እና ትጋት</u>

፩/ የአንድ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ኃላፊነቱን በጥንቃቄ፣ በብልሀትና በትጋት መወጣት አለበት፤ በጥንቃቄ ወይም በትጋት ጉድለት በማህበሩ እና በባለአክሲዮኖች ላይ ለሚደርስ ጉዳት ዳይሬክተሩ ተጠያቂ ይሆናል።

፪/ በዚህ ረገድ የቦርድ አባሉ ኃላፊነት የሚለካው በምክንያታዊ ደረጃ ትጉህ የሆነ የአንድ ማህበር

የቦርድ አባል ሊኖረው ከሚገባ ጠቅላላ እውቀት፤ ብልሀትና ጥንቃቄ አንጻር ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፲፱· ውድድርን ስለመከልከል

ጠቅላላ ጉባዔው ካልፈቀደ በስተቀር የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በራሳቸው ወይም በሦስተኛ ወገኖች ስም ከማህበሩ ጋር መወዳደር ወይም ተወዳዳሪ በሆኑ የንግድ ማህበራት ውስጥ አባል መሆን አይችሉም፡፡

አንቀጽ ፫፻፳· ስለጥቅም ግጭት

፩/ የአንድ ማህበር ዳይሬክተር ከሚመራው ማህበር ጋር በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ መንገድ የጥቅም ግጭት ሊፈጥሩ ከሚችሉ ሁኔታዎች ራሱን ማራቅ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ክልከላ ማህበሩ ሊጠቀምባቸው ቢችልም ባይችልም በተለይ ንብረትን፣ መረጃን እና የንግድ ዕድልን መጠቀም በተመለከተም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፫/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል የነበረ ሰው ከኃላፊነት ከተነሳ በኋላም ቢሆን የቦርድ አባል በነበረበት ወቅት በሥራው ምክንያት ያወቀውን

መረጃ እና የንግድ ዕድል ለራሱም ሆነ ለሦስተኛ ወገን ጥቅም ማዋል አይችልም፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ የተደነገገው ክልከላ ዳይሬክተሩ ከማህበሩ ጋር ከሚያደርገው የሥራ ውል ጋር በተያያዘ ሊነሳ የሚችል የጥቅም ግጭትን አይመለከትም፡፡

፭ / አግባብነት ባለው የዚህ ሕግ ድንጋጌ መሠረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በዚህ አንቀጽ የተጣለውን ክልከላ በማንሳት ፈቃድ ሊሰጥ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፩· <u>የጥቅም ግጭትን ስለማሳወቅ</u>

፩/ እያንዳንዱ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል በራሱ እና በማህበሩ መካከል የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችልን ማንኛውንም ሁኔታ ለቦርዱ ማሳወቅ አለበት፡፡

፪/ በተለይም ከማህበሩ ጋር ሊደረግ የታሰበ ወይም የተደረገ ውል ወይም ሌላ ዓይነት ግንኙነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ የቦርድ አባሉን ጥቅም የሚነካ ከሆነ አባሉ ስለጥቅሙ ባሕሪ እና

መጠን ለተቀሩት ዳይሬክተሮች የተሟላ መግለጫ መስጠት አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች መሠረት የሚሰጥ ማንኛውም መግለጫ የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችል ሁኔታ ስለመኖሩ እንደታወቀ ወዲያውኑ መቅረብ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፫፻፳፪· በሦስተኛ ወገን የሚሰጥ ጥቅም

፩/ አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ሥራውን በማከናወን ላይ እያለ በሦስተኛ ወገን ስጦታም ሆነ ሌላ ዓይነት ጥቅም የተሰጠው እንደሆነ የጥቅሙ ተጋሪ ያልሆኑ ዳይሬክተሮችን ወይም የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ሳያስፈቅድ መቀበል አይችልም።

፪/ ስጦታውን ወይም ጥቅሙን መቀበል የጥቅም ግጭት የሚፈጥርበት ምክንያታዊ ዕድል የሌለ እንደሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጣለው ክልከላ ተፈጻሚነት የለውም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) የተጣለው ክልከላ ከዳይሬክተርነት በተነሳ ሰው ላይም ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፫፻፳፫· <u>ድምፅ ላይ ስለሚደረግ ገደብ</u>

፩/ በማህበሩ እና በዳይሬክተሮች ቦርድ አባል መካከል የሚደረግ ውልን፣ በሦስተኛ ወገን ለዳይሬክተሩ የሚሰጥ ጥቅምን ወይም የጥቅም ግጭት ሊፈጥር በመቻሉ ምክንያት በቦርድ መጽደቅ ያለበትን ሌላ ማናቸውም ዓይነት ጉዳይን በተመለከተ ቦርዱ ውሳኔ በሚያስተላልፍበት ጊዜ ጉዳዩ የሚመለከተው አባል ድምፅ መስጠት አይችልም።

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፲፩ ሥር በተመለከተው መሠረት ከማህበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች እና በማህበሩ መካከል የሚደረግ ውልን ወይም ከጉዳዩ ላይ ዳይሬክተሩ ትርጉም ያለው ጥቅም የሚያገኝ እስከሆነ ድረስ በማህበሩና በሌላ ማንኛውም ሰው መካከል የሚደረግ ውልን በተመለከተ ጉዳዩ የሚመለከተው ዳይሬክተር ድምፅ መስጠት አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፳፬· <u>የዳይሬክተሮች ቦርድ ሥልጣን</u>

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ በሕግ፣ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔዎች የሚሰጥ ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

፪/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በአንድነት ሥራቸውን የሚያካሄዱና ለማህበሩ እንደራሴ መሆናቸውን ወይም ከእነርሱ ውስጥ አንዱ ለዚህ ተግባር በተለይ ሥልጣን ያለው መሆኑን መለየት አለበት፡፡

፫/ ለማህበሩ እንደራሴ እንዲሆኑ የተፈቀደላቸዉ ዳይሬክተሮች በማህበሩ ስም የማህበሩን ጉዳይ ለመፈፀም አስፈላጊ የሆኑትን ሥራዎች ሁሉ በእንደራሴነት የመሥራት መብት አላቸዉ፡፡ ሥልጣናቸው ላይ የሚደረግ ማንኛውም ገደብ ቅን ልቦና ባላቸዉ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ውጤት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፩· <u>የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ለማህበሩ ስላለባቸው ተጠያቂነት</u>

፩/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ኃላፊነታቸውን ባለመወጣታቸው ለሚደርሰው ጉዳት ለማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት በተገቢው ጥንቃቄና ትጋት ስለመስራታቸው የማስረዳት ሸክም አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፮· <u>ዳይሬክተሮችን ከተጠያቂነት ነጻ ስለሚያደርጉ ስምምነቶች</u>

፩/ ከማህበሩ ሥራ ጋር በተያያዘ በቸልተኝነት፣ ኃላፊነትን ባለመወጣት ወይም በእምነት ማጉደል ምክንያት ሊደርስበት ከሚችል ተጠያቂነት አንድ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባልን ነጻ ለማድረግ ታስቦ የተደረገ ስምምነት ወይም ድንጋጌ አይጸናም፡፡

፪/ አንድ ዳይሬክተር ከማህበር ሥራ ጋር በተያያዘ በቸልተኝነት፣ ኃላፊነትን ባለመወጣት፣ በእምነት ማጉደል መክፈል ያለበትን ካሣ በከፊልም ሆነ በሙሉ ማህበሩ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ እንዲከፍልለት ወይም ዳይሬክተሩ ከከፈለ በኋላ እንዲተካለት የሚደነግግ ስምምነት አይጸናም፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ፣ ከማህበሩ ወይም ሌላ አካል ጋር በተደረገ ማንኛውም ውል ውስጥ በሚገኝ ድንጋጌ ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች በቦርድ አባላት ላይ ሊደርስ የሚችለውን ተጠያቂነት በተመለከተ ማህበሩን የመድን ሽፋን ከመግዛት አያግዱትም፡፡

፭ / የመንግስት የአስተዳደር አካላት፣ ገንዘብ ጠያቂዎች ወይም ባለአክሲዮኖች የቦርድ አባላት ላይ ክስ ያቀረቡ እንደሆነ ማህበሩ ለቦርድ አባላቱ ራሳቸውን የሚከላከሉበት ገንዘብ ሊያቀርብላቸው ይችላል፤ የተረቱ እንደሆነ ገንዘቡን ለማህበሩ የመመለስ ግዴታ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፯. <u>መቃወሚያ</u>

፩/ በቅን ልቦና በተወሰነ የንግድ ውሳኔ ምክንያት በማህበሩ ላይ ጉዳት ቢደርስ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል ካሣ እንዲከፍል የማይገደደው፡-

ሀ) ውሳኔ ያስተላለፈበት ጉዳይ ከግል ጥቅሙ ጋር የጥቅም ግጭት የሌለው ከሆነ፣

ለ) ስለወሰነበት ጉዳይ ውሳኔው በተወሰነበት ሁኔታ በዳይሬክተሩ ምክንያታዊ እይታ በቂ ነው ብሎ ያሰበውን ያህል መረጃ ይዞ የወሰነ ከሆነ ፣ እና

ሐ) ውሳኔው ማህበሩን ይጠቅማል የሚል ምክንያታዊ እምነት የነበረው ከሆነ ነው፤

፪/ የቦርዱን ውሳኔ በመቃወም ድምፅ ሰጥቶ ስለተወሰነው ውሳኔ በተቻለ ፍጥነት የውጭ ኦዲተሩን ያሳወቀ ዳይሬክተር ከውሳኔው ጋር በተያያዘ ተጠያቂነት የለበትም፡፡

፫/ አንድ የቦርድ አባል የወሰነው ውሳኔ የጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔን ወይም የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ወይም ሕግን የተከተለ ከሆነ ውሳኔው ማህበሩ ላይ ላደረሰው ጉዳት ተጠያቂ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፫፻፳፰. <u>ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ላይ ስለሚያቀርበው ክስ</u>

፩/ ማህበሩ ከኃላፊነታቸው ጋር በተያያዘ በዳይሬክተሮች ላይ ክስ ማቅረብ የሚችለው ጠቅላላ ጉባዔው ሲወስን ነው፤ ጉዳዩ በዕለቱ በአጀንዳነት ባይያዝም ጠቅላላ ጉባዔው በጉዳዩ ላይ ውሳኔ መስጠት ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ክስ እንዲቀርብ ከተወሰነበት ቀን አንስቶ ባሉት ሦስት ወራት ጊዜ ውስጥ ማህበሩ ክሱን ያላቀረበ እንደሆነ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች በጋራ በማህበሩ ስም ክስ ማቅረብ ይችላሉ።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ከማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል፣ ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፯ ንዑስ አንቀጽ (፯) መሠረት ከአንድ የአክሲዮን ማህበር ጋር ቅርበት አላቸው ተብለው ከተዘረዘሩት ሰዎች ጋር ማህበሩ ያደረገው ውል የዚህን ሕግ ድንጋጌዎች ያልተከተለ እንደሆነ በዚህ ምክንያት በማህበሩ ላይ የደረሰውን ጉዳት በተመለከተ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አስር በመቶ የማያንስ ድርሻ

ያላቸው ባለአክሲዮኖች በዚህ ሕግ የተጣለባቸውን ግዴታ ባልተወጡ የማህበሩ ዳይሬክተሮች ላይ በቀጥታ ክስ ማቅረብ ይችላሉ፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ወይም (፫) መሠረት ክስ መመስረት ለሚፈልጉ ባለአክሲዮኖች ማህበሩ ክሱን ለመመስረት አስፈላጊ የሆኑትን ሰነዶች እና ማስረጃዎች ማሳየት እና ኮፒ መስጠት ይኖርበታል፤ በተለይም ባለአክሲዮኖቹ የጥቅም ግጭት ይኖርባቸዋል ብለው የሚገምቱዋቸውን ውሎች እና ደጋፊ ሰነዶች የመመርመር መብት አላቸው፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ወይም (፫) መሠረት በባለአክሲዮኖች የቀረበው ክስ ውጤት ምንም ይሁን ምን ክሱ የቀረበው በቅን ልቦና እስከሆነ ድረስ ማህበሩ ለባለአክሲዮኖቹ በክሱ ምክንያት ያወጡትን ወጪ መተካት አለበት፡፡

፮/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ላይ የሚያቀርበውን ክስ ለመተው ወይም በግልግል ለመጨረስ ይችላል፤ ሆኖም ክሱን ለመተውና በግልግል ለመጨረስ የሚቻለው ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ

ጉባዔው ክስ ለመተው ወይም በግልግል ለመጨረስ የሰጠውን ውሳኔ ያልተቃወሙት እንደሆነ ነው።

አንቀጽ ፫፻፳፱. የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ስላለባቸው ተጠያቂነት

፩/ ማህበሩ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ክፍያ መፈጸም የሚችልበት ምክንያታዊ ዕድል እንደሌለ ዳይሬክተሮች ካወቁ በኋላ ወይም ማወቅ ሲገባቸው ማህበሩ በሥራው የቀጠለ እንደሆነ ዳይሬክተሮቹ በገንዘብ ጠያቂዎች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ናቸው።

፪/ የማህበሩ ንብረት ዕዳውን ለመክፈል የማይበቃ ሆኖ ሲገኝ ገንዘብ ጠያቂዎች ንብረቱ እንዲባክን ወይም እንዲጎድል ባደረጉት ዳይሬክተሮች ላይ በባከነው ወይም በተጓደለው ንብረት መጠን የኃላፊነት ክስ ሊያቀርቡ ይችላሉ።

፫/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ላይ የሚያቀርበውን ክስ ለመተው ቢወስን ከማህበሩ ላይ ገንዘብ የሚጠይቁ

ሰዎች በዳይሬክተሮች ላይ ክስ ለማቅረብ ያላቸውን መብት አያስቀርም፡፡

አንቀጽ ፫፻፴ . <u>ባለአክሲዮኖችና ሦስተኛ ወገኖች ስለሚያቀርቡት ክስ</u>

የዚህ ክፍል ድንጋጌዎች በዳይሬክተሮች ጥፋት ወይም በማጭበርበር ተግባር በቀጥታ በግል የተጎዳ ባለአክሲዮን ወይም ሦስተኛ ወገን ኪሳራ ለማግኘት ያለውን ክስ የማቅረብ መብት አይነኩም፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፩. <u>ተቆጣጣሪ ቦርድ</u>

፩/ የአክሲዮን ማህበር ተቆጣጣሪ ቦርድ እንዲኖረው በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል፡፡

፪/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ በጠቅላላ ጉባዔ የሚሾሙ ቁጥራቸው ከሦስት ያላነሱ ከአምስት ያልበለጡ አባላት ይኖሩታል፡፡

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን በማንኛውም ጊዜ ሊሽራቸው ይችላል፤ ከተቆጣጣሪ ቦርድ አባልነት የተሻረ ሰው የተሻረው ካለበቂ

ምክንያት ቢሆንም እንኳን ወደ ሥራው የመመለስ መብት የለውም።

፬/ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባል ሆነው መመረጥ የሚችሉት ባለአክሲዮኖች ብቻ ናቸው።

፭/ የተቆጣጣሪ ቦርዱ ተጠሪነት ለባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ይሆናል።

፮/ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባል መሆን ወይም አመራር ውስጥ መሳተፍ አይችሉም።

፯/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ ከአባላቱ መካከል ሰብሳቢ ይመርጣል፤ ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ከአባላት መካከል ጊዜያዊ ሰብሳቢ ይወክላል፤ ሰብሳቢው ጊዜያዊ ሰብሳቢ ለመወከል የማይችልበት ሁኔታ ሲኖር አባላት ከመካከላቸው ጊዜያዊ ሰብሳቢ ይመርጣሉ፤ ቦርዱ ሰብሳቢውን በማንኛውም ጊዜ ሊያነሳ ይችላል።

፰/ የተቆጣጣሪ ቦርዱ የስብሰባ ጊዜ በመመስረቻ ጽሁፉ ይወሰናል።

፱/ ተቆጣጣሪ ቦርዱ የራሱን ቃለ ጉባዔዎችና ሌሎች አስፈላጊ ሰነዶችን አደራጅቶ ይይዛል።

፲/ ለተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የሚከፈለው የሥራ ዋጋና የአበል መጠን በጠቅላላ ጉባዔ ይወሰናል።

አንቀፅ ፫፻፴፪· <u>የተቆጣጣሪ ቦርዱ ሥልጣንና ተግባር</u>

ተቆጣጣሪ ቦርዱ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና ሌሎች መረጃዎችን የማስቀረብ እና የመመርመር፤

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ ጠቅላላ ጉባዔ ለመጥራት ካልቻለ ወይም ፈቃደኛ ሳይሆን ሲቀር ስብሰባ የመጥራትና የመምራት፤

፫/ በዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ላይ የመገኘት እና ያለድምፅ የመሳተፍ እና ሀሳብ የመስጠት፤

፬/ ማህበሩን የሚጐዱ ተግባራት መፈጸማቸዉን ባወቀ ወይም በጠረጠረ ጊዜ ጉዳዩን የመመርመር ወይም እንዲመረመር የማድረግ፤ እንደአስፈላጊነቱም ክስ እንዲመሰረት አስፈላጊውን እርምጃ የመውሰድ፤

፭ / የማህበሩ ዳይሬክተሮችና ሌሎች የአመራር አባላት ኃላፊነታቸውን በአግባቡ እየተወጡ መሆናቸዉን የመቆጣጠር፣ የማህበሩን ጥቅም የሚጐዳ ተግባር እየፈፀሙ መሆኑ ሲረጋገጥ ይኸው ተግባር እንዲታረም የመጠየቅ፣ ሥራቸውን በአግባቡ የማይወጡትን ከኃላፊነታቸው እንዲነሱ እንደ ሁኔታው ለማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ሀሳብ የማቅረብ፤

፮/ የማህበሩን የፋይናንስ ጉዳዮች የመቆጣጠርና እንዲመረመሩ የማድረግ፤

፯/ ለጠቅላላ ጉባዔው ሪፖርት የማቅረብ፤ እና

፰/ ሌሎች በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔ የሚሰጡትን ተግባራት የማከናወን፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፫· <u>የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን ስለመተካት</u>

፩/ በበጀት ዓመቱ ውስጥ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት የጎደሉ እንደሆነ ጠቅላላ ጉባዔው በጎደሉት ምትክ እስኪሾም ድረስ የቀሩት ተቆጣጣሪዎች ሥራውን ያከናውናሉ፡፡

፪/ የተተኪ ተቆጣጣሪዎች የሥራ ዘመን የጎደሉት ተቆጣጣሪዎች የሥራ ዘመን እስከሚያበቃበት ጊዜ ድረስ ይሆናል፡፡

፫/ ሁሉም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ሥራቸዉን የተው እንደሆነ ጠቅላላ ጉባዔው አዲስ ተቆጣጣሪዎች እስኪሾም ድረስ ኦዲተሮች የተቆጣጣሪዎችን ሥራ ያከናውናሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፬· የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ተጠያቂነት

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት በዚህ ሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔዎች የተሰጣቸውን ኃላፊነት ባለመወጣት ለሚያደርሱት ጉዳት ለማህበሩ፣ ለባለአክሲዮኖች ወይም ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ናቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፭. ይርጋ እና ሌሎች መቃወሚያዎች

፩/ በዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ወይም እንደነገሩ ሁኔታ በተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይ በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች የሚቀርብ ክስ ተጎጂው ጉዳቱን

እና ለጉዳቱ ኃላፊ የሆነውን ሰው ካወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ ሁለት ዓመት ድረስ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ በማናቸውም ሁኔታ ጉዳት ከደረሰበት ቀን አንስቶ እስከ አስር ዓመት ያልቀረበ ክስ በይርጋ ይታገዳል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ በዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይ በሚቀርብ የወንጀል ክስ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፮. ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፯፣ ፪፻፺፰ እና ፫፻፮ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ላይም ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

ክፍል ሁለት
የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅና ፀሐፊ

አንቀጽ ፫፻፴፯. የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ

፩/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ የሚሾም ዋና ሥራ አስኪያጅ ይኖረዋል፤ የዋና ሥራ አስኪያጁ ተጠሪነት ለቦርዱ ይሆናል፡፡

፪/ ቦርዱ ዋና ሥራ አስኪያጁን ከኃላፊነቱ ሊያነሳው ይችላል፤ ሥራ አስኪያጁ ከኃላፊነት የተነሳው ካለበቂ ምክንያት ቢሆንም ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም፤ ሆኖም ቦርዱ መልሶ ሊሾመው ይችላል።

፫/ ዋና ሥራ አስኪያጁ የማህበሩ ተቀጣሪ ነው፤ የዳሬክተሮች ቦርድ አባል ሊሆን ይችላል፤ ሆኖም የቦርዱ ሊቀመንበር መሆን አይችልም።

አንቀጽ ፫፻፴፰. <u>የማህበሩ ዋናሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር</u>

፩/ ዋና ሥራ አስኪያጅ የማህበሩን ጠቅላላ የዕለት ተዕለት ሥራ ይመራል፤ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር በሚደረግ ግንኙነት ማህበሩን ይወክላል።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ዋና ሥራ አስኪያጅ የሚከተሉት ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ) የሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶችን በተለይም የንግድ ወረቀቶችን፣ የሚተላለፉ የግዴታ ምስክር ወረቀቶችን እና የሸቀጥ ማረጋገጫ ሰነዶችን የመፈረም፤ የማስተላለፍ፤

ለ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የተሰጡትን ተግባራት የማከናውን፤

ሐ) በዳይሬክተሮች ቦርድ የሚሰጡትን ተግባራት የማከናወን፤ የቦርዱን ውሳኔዎች የማስፈጸም፤

መ) የማህበሩን የሥራ ዕቅድ እና በጀት አዘጋጅቶ ለቦርድ የማቅረብ፤ ሲጸድቅ ተግባራዊ የማድረግ፤ እና

ሠ) ለማህበሩ አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞችን የመቅጠር፣ የማስተዳደር እና የማሰናበት።

አንቀጽ ፫፻፴፱. <u>የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የመገደብ ውጤት</u>

፩/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገድቡ የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች ወይም ሌሎች የውል ቃሎች በንግድ መዝገብ ውስጥ እስካልገቡ ድረስ ውጤት የሚኖራቸው በማህበሩ እና በሥራ አስኪያጁ መካከል ብቻ ይሆናል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማህበሩ በሥራ አስኪያጁ ሥራ የሚገደደው በቅን ልቦና ከሥራ አስኪያጁ ጋር ውል የገቡ ሦስተኛ ወገኖችን ጥቅም ለመጠበቅ ሲባል ብቻ ነው፡፡

አንቀፅ ፫፻፵. የማህበሩ ፀሐፊ

፩/ የአክሲዮን ማህበር ፀሐፊ ሊኖረው ይገባል፤ የፀሐፊው ቅጥርና ስንብት በሥራ አስኪያጁ አቅራቢነት በቦርዱ የሚጸድቅ ይሆናል፡፡

፪/ የማህበሩ ፀሐፊ ተጠሪነት ለሥራ አስኪያጁ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፩. የማህበሩ ፀሐፊ ሥልጣንና ተግባራት

የማህበሩ ፀሐፊ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ የማህበሩን መረጃዎችና መዛግብት የማደራጀትና የመያዝ፤

፪/ ለሚመለከተው አካል ሪፖርቶችንና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎች በወቅቱ የመስጠት፤

፫/ ለባለአክሲዮኖችና ለሦስተኛ ወገኖች መረጃ የመስጠት፤

፬/ የባለአክሲዮኖችን እና የቦርዱ አባላትን ስብሰባዎች የማዘጋጀት፤

፭/ ቃለ ጉባዔዎችን ማዘጋጀትና አደራጅቶ የመያዝ፤ እና

፮/ በሥራ አስኪያጁ እና በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት የማከናወን፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፪. የማህበሩ ፀሐፊ ተጠያቂነት

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ የማህበሩ ፀሐፊ በዚህ ሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመተላለፍ በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት ኃላፊ ነው፡፡

ክፍል ሦስት

ስለኦዲት እና ሥልጣን ባለው የመንግስት አካል ስለሚደረግ ምርመራ

አንቀጽ ፫፻፵፫. ኦዲተሮችን ስለመሾም

፩/ ማንኛውም የአክሲዮን ማህበር አንድ ወይም ከአንድ በላይ ነጻና ገለልተኛ የሆኑ የውጭ ኦዲተሮች እና ተለዋጭ ኦዲተሮች ሊኖሩት ይገባል፤ ኦዲተሮችን

እና ተለዋጭ ኦዲተሮችን የሚሾመው የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ነው፡፡

፪/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ ሃያ በመቶ ድርሻ ያለው ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮኖች ራሳቸው የመረጡትን የውጭ ኦዲተር መሾም ይችላሉ፡፡

፫/ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ኦዲተር መሆን ይችላል፤

፬/ የመጀመሪያዎቹ ኦዲተሮች በፈራሚዎች ጉባዔ፤ ቀጣዮቹ ደግሞ በጠቅላላ ጉባዔ ይመረጣሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፬ ስለ ኦዲተሮች የሥራ ዘመን

ኦዲተሮች በሥራ ላይ የሚቆዩት፡-

፩/ በፈራሚዎች ጉባዔ የተመረጡት የመጀመሪያው ጠቅላላ ጉባዔ እስከሚደረግ ድረስ፤

፪/ በጠቅላላ ጉባዔ የተመረጡት የሦስት የበጀት ዓመት ሒሳብ ማጠቃለያ ጊዜ ድረስ ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፭. በኦዲተርነት ለመሾም ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

፮/ የአክሲዮን ማህበር ኦዲተር ለመሆን የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

ሀ) ከሚመለከተው አካል የሙያ ፈቃድ የተሰጠው፤

ለ) መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤

ሐ) የማህበሩ ባለአክሲዮን ወይም ሠራተኛ ያልሆነ፤

መ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፯ ንዑስ አንቀፅ (፯) በተመለከተው መሠረት ለማህበሩ ቅርበት ያለው ሰው ያልሆነ፤

ሠ) ሌሎች በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተቀመጡ መስፈርቶችን የሚያሟላ፤

፯/ የማታለል ድርጊት ካልተፈፀመ በስተቀር፤ በኦዲተር የቀረበን ሪፖርት ጠቅላላ ጉባዔው ካፀደቀው በኋላ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ተጥሰዋል በሚል ምክንያት ብቻ የፀደቀው ሪፖርት ውድቅ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፯. <u>ኦዲተርን ስለመሻር</u>

ጠቅላላ ጉባዔው በማንኛውም ጊዜ ኦዲተሮችን መሻር ይችላል፤ ሆኖም ያለበቂ ምክንያት የተሻረ ኦዲተር ከማህበሩ የጉዳት ካሣ መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፯. የኦዲተሮች የሥራ ዋጋ

የኦዲተሮች የሥራ ዋጋ ክፍያ የሚወሰነው በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፵፰. የኦዲተሮች ኃላፊነት

በሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንዲሁም አግባብነት ባላቸው ሌሎች ሕጎች የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ የኦዲተሮች ኃላፊነት የሚከተሉትን ያካትታል፡-

፩/ ተቀባይነት ያላቸውን የሒሳብ አያያዝ መርሆዎች መሠረት በማድረግ የመስራት፣

፪/ ትክክለኛ መረጃ የመስጠት፣

፫/ የማህበሩን ባለአክሲዮኖች በእኩል ዓይን የማየት፣

፬/ የሙያ ሥራ ምስጢር የመጠበቅ፣

፭/ በየዓመቱ የማህበሩን የንብረት ዝርዝር መዝገብ፣ የሒሳብ ሚዛን እንዲሁም የትርፍና ኪሳራ

መግለጫ፣ የሒሳብ መዛግብትና ሌሎች የፋይናንስ ሰነዶችን ትክክለኛነት የመመርመር እና የማረጋገጥ፣

፮/ በዳይሬክተሮች ቦርድ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የሚቀርብ ሪፖርት የማህበሩን አጠቃላይ ሁኔታ በትክክል የሚያሳይ መሆኑን የማረጋገጥ፣

፯/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በጠቅላላ ጉባዔው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራትን የማከናወን፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፱. <u>ለጠቅላላ ጉባዔው የሚቀርብ ሪፖርት</u>

፩/ ኦዲተሮች በዳይሬክተሮች ቦርድ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በቀረበ ሪፖርት ላይ ያላቸውን አስተያየት የሚገልጽ ሪፖርት በጽሁፍ ለጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለባቸው፤ የሚያቀርቡት ሪፖርት ኦዲተሮቹ ሥራቸውን እንዴት እንዳከናወኑ ማሳየት ይኖርበታል፡፡

፪/ ኦዲተሮች በዳይሬክተሮች ቦርድ የቀረበውን የሒሳብ ሪፖርት ጠቅላላ ጉባዔው እንዲያፀድቀው ወይም ውድቅ እንዲያደርገው ሀሳብ ማቅረብ አለባቸው፡፡ ኦዲተሮች ስለትርፍ አከፋፈል ዳይሬክተሮቹ

ባቀረቡት ሀሳብ ላይ ለጠቅላላ ጉባዔው አስተያየታቸውን መስጠት አለባቸው፡፡

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሰው ሪፖርት ካልቀረበለት በስተቀር በሒሳብ ሚዛን መግለጫው ላይ መነጋገር የለበትም፡፡

አንቀጽ ፫፻፶. **<u>ተገቢ ያልሆነ ተግባር መፈጸሙን የማስታወቅ ግዴታ</u>**

፩/ ኦዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ ተገቢ ያልሆነ አሰራር ወይም በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከተውን በመጣስ የተፈፀመ ድርጊት መኖሩን እንዳወቁ ማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ ካለው ለቦርዱ ከሌለው ደግሞ ለዳይሬክተሮች ቦርድ እና ጉዳዩ ከበድ ያለ በሆነ ጊዜ ለጠቅላላ ጉባዔው ማስታወቅ አለባቸው፡፡

፪/ ኦዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ ወንጀል መፈጸሙን ያወቁ እንደሆነ አግባብ ላለው የመንግስት አካል ማስታወቅ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፩. **<u>የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ ስለመጥራት</u>**

፩/ ሕግ ወይም የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በሚጠይቀው መሠረት የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ተቆጣጣሪ ቦርድ ጠቅላላ ጉባዔው እንዲሰበሰብ ጥሪ ሳያደርጉ የቀሩ እንደሆነ፣ ጥሪውን ኦዲተሮቹ ማድረግ አለባቸው።

፪/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ባላቸው ባለአክሲዮኖች ጥያቄ የቀረበላቸው እንደሆነ፤ ኦዲተሮች ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ ማድረግ አለባቸው።

፫/ ኦዲተሮች ከአንድ በላይ ከሆኑ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ በተመለከተው መሠረት በጋራ ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ ማድረግ ይችላሉ፤ አስፈላጊ መስሎ ሲታያቸው ስብሰባው ከማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ከተጠቀሰው ቦታ ውጭ እንዲደረግ መወሰን ይችላሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ድንጋጌ መሠረት ኦዲተሮች ስብሰባ የጠሩ እንደሆነ የዕለቱን ስብሰባ አጀንዳ ያዘጋጃሉ፤ ስብሰባውን መጥራት ስለአስፈለገበት ምክንያትም ለጠቅላላ ጉባዔው በጽሁፍ ሪፖርት ያቀርባሉ፤ ከኦዲተሮቹ አንዱ ጉባዔውን በሰብሳቢነት ይመራል።

፰ / ጠቅላላ ጉባዔውን በመጥራት ወይም ባለመጥራት ላይ ኦዲተሮቹ ያልተስማሙ እንደሆነ፣ ከኦዲተሮቹ አንዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) እና (፬) የተመለከተውን ሥልጣን ተግባራዊ ለማድረግ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል፡፡

፱/ በዚህ አንቀጽ መሠረት ሥራዎችን ለማከናወን የተደረገውን አስፈላጊ ወጪ ሁሉ መሸፈን አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፪. ስለኦዲተሮች ሥልጣን

፩/ ኦዲተሮች አስፈላጊ መስሎ በታያቸዉ በማንኛውም ጊዜ ምርምራ ወይም ቁጥጥር ለማድረግ ወይም ማንኛውም መረጃ፣ ውል፣ መዝገብ፣ የሒሳብ ሰነድ፣ቃለ ጉባዔ ወይም ሌላ ሰነድ እንዲቀርብላቸው ለመጠየቅ ይችላሉ፤ ጥያቄ የቀረበለት ሰው የተጠየቀውን መረጃ መስጠት አለበት፡፡

፪/ በየዓመቱ በሚደረገውም ሆነ በሌላ ማናቸውም ጊዜ በሚጠራ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ላይ ኦዲተሮች መገኘት አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፫. የእናት የንግድ ማህበር ሒሳብን ስለመመርመር

በዚህ ሕግ ወይም በሌላ ማናቸውም ሕግ መሠረት የአንድ የእናት የንግድ ማህበር ሒሳብ ሲመረመር የተቀጥላ ማህበሩ የተጠቃለሉ ሒሳቦች መታየት ያለባቸው እንደሆነ ኦዲተሮች በተቀጥላው ማህበር ሰነዶች ላይ የሒሳብ ምርመራ ማድረግ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፬. የኦዲተሮች ተጠያቂነት

፩/ ኦዲተሮች ሥራቸውን በሚያከናውኑበት ጊዜ በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖችና በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚፈጽሙት ጥፋት በፍትሐ ብሄር ሕግ መሠረት ኃላፊዎች ይሆናሉ፡፡

፪/ ማንኛውም ኦዲተር ሆነ ብሎ የንግድ ማህበሩን አቋም በሚመለከት ትክክለኛ ያልሆነ ሪፖርት ያቀረበ ወይም ያረጋገጠ ወይም ወንጀል መፈጸሙን

እያወቀ ለሚመለከተው አካል ያላሳወቀ ወይም የሙያ ሥራ ምስጢር ያወጣ እንደሆነ አግባብ ባለው የወንጀል ሕግ መሠረት ተጠያቂ ይሆናል፡፡

፫/ ማንኛውም ኦዲተር ሥራ ስለሚያቋርጥበት ሁኔታ በሕግ ወይም በውል የተመለከተውን በመተላለፍ ሥራውን በማቋረጡ ምክንያት በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖችና በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ተጠያቂ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፮. ባለአክሲዮኖች ባቀረቡት ጥያቄ መሠረት ስለኩባንያው ሁኔታ የሚደረግ ምርመራ

፩/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ቢያንስ አስር በመቶ ድርሻ ባላቸው ባለአክስሲዮኖች ጥያቄ የቀረበለት እንደሆነ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት የማህበሩ ሥራ አመራር አነስተኛ የአክሲዮን ድርሻ ያላቸውን ማህበርተኞች ወይም ማህበሩን በሚጎዳ አኳኋን መከናወኑን እና አለመከናወኑን መርምረው ሪፖርት የሚያቀርቡ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ኢንስፔክተሮች መሾም አለበት፡፡

፪/ አመልካቹም ማመልከቻ ለቀረበለት አካል አስፈላጊ ናቸው የሚላቸውን ሰነዶች እና ሌላ ማስረጃ መጠቆም አለበት፡፡

፫/ የምርመራውን ወጪ የሚሸፍኑት ጥያቄ አቅራቢዎቹ ናቸው፤ ሆኖም የምርመራው ውጤት የደረሰውን ጥቆማ ትክክለኛነት የሚያስረዳ ሆኖ ከተገኘ ማህበሩ ለጥያቄ አቅራቢዎቹ ለምርመራው ያወጡትን ገንዘብ መመለስ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፮. የግዴታ ምርመራ

የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ወይም ፍርድ ቤት ማህበሩ ላይ ምርመራ እንዲደረግ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴርን ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠውን ሌላ የመንግስት አካልን መጠየቅ ይችላሉ፤ ጥያቄው የቀረበለት አግባብ ያለው መሥሪያ ቤት ምርመራ የሚያከናውኑ አንድ ወይም ከአንድ በላይ ኢንስፔክተሮችን መሾም አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፯. አግባብ ያለው የመንግስት አካል በራሱ አነሳሽነት ስለሚያደርገው ምርመራ

የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠው ሌላ የመንግስት አካል፦

፮/ በማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ላይ የማታለል ድርጊት ስለመፈፀሙ ወይም ሊፈፀም የሚችል ስለመሆኑ፤

፯/ የተወሰኑ ባለአክሲዮኖችን መብት የሚጎዳ ድርጊት ስለመፈፀሙ፤

፰/ ሕገወጥ የሆነ ወይም የማታለል ድርጊት ያለበት አሰራር በማህበሩ ውስጥ ስለመኖሩ፤ ወይም

፱/ የወንጀል ድርጊት ስለመፈፀሙ፤ የሚያሳይ በቂ መረጃ መኖሩን ካመነ ምርመራ እንዲካሄድ አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ኢንስፔክተሮችን መሾም ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፰. በእናትና በተቀጥላ ማህበራት ጉዳዮች ላይ ኢንስፔክተሮች ስላላቸው ሥልጣን

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፶፭ ፣ ፫፻፶፮ ወይም ፫፻፶፯ መሠረት ምርመራ እንዲያካሄዱ የተመረጡት ኢንስፔክተሮች እናት ወይም ተቀጥላ ማህበሩ ካልተመረመረ የማህበሩን የሥራ አካሄድ በተሟላ ሁኔታ ለመመርመር የማይቻል መሆኑን ካመኑና ይህንኑ ለሾማቸው የመንግስት አካል ሪፖርት ካደረጉ ይኸው አካል ምርመራው እናት ወይም

ተቀጥላ ማህበሩን እንዲጨምር ትዕዛዝ መስጠት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፱. ምርመራ የሚደረግበት ማህበር ስላለበት ግዴታ

፩/ ምርመራ እንዲደረግበት ትዕዛዝ የደረሰው ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ፣ ካለ የተቆጣጣሪ ቦርድ፣ ሥራ አስኪያጆች፣ የማህበሩ ፀሐፊ ወይም ሌሎች የሥራ ኃላፊዎች እና እንደራሴዎች ኢንስፔክተሮች የሚጠይቋቸውን መዛግብትና ሰነዶች ማቅረብና ለሚጠይቋቸው ጥያቄዎች የተሟላ መልስ መስጠት አለባቸው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱት የማህበሩ ኃላፊዎች ኢንስፔክተሮች ሥራቸውን በአግባቡ እንዳያከናውኑ መሰናክል የሆኑ እንደሆነ ኢንስፔክተሮች ለሾማቸው አካል ሪፖርት ያቀርባሉ፤ ሪፖርቱ የቀረበለት አካል አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት የወንጀል ክስ እንዲቀርብ ጉዳዩን ለሚመለከተው አካል ማሳወቅ አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ሪፖርት የቀረበለት አካል ምርመራውን በማናቸውም

ሁኔታ የማድረግ ሥልጣኑ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ዝርዝሩ በልዩ ሕግ በሚወሰነው መሠረት አስተዳደራዊ እርምጃ መውሰድ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፷. የኢንስፔክተሮች ሪፖርት

፩/ በማህበሩ ላይ ምርመራው እንዲካሄድ ትዕዛዝ የሰጠው አካል ኢንስፔክተሮቹ ያቀረቡትን ሪፖርት አንድ ቅጂ፡-

ሀ) ለተመረመረው ማህበር፣

ለ) እንዲመረመር ላመለከቱት ባለአክሲዮኖች፣ ወይም

ሐ) ምርመራውን ያዘዘው ፍርድ ቤት ከሆነ ላዘዘው ፍርድ ቤት፣ ይልካል፡፡

፪/ በማህበሩ ላይ ምርመራ እንዲካሄድ ትዕዛዝ የሰጠው አካል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በቀረበው ሪፖርት ተገቢ ያልሆኑ ተግባራት መፈጸማቸውን ካረጋገጠ አስፈላጊውን የእርምት እርምጃ መውሰድ አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፩. ስለባለአክሲዮኖች የትውስት ስም

፩/ ንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም ሥልጣን ያለው የመንግስት አካል በአክሲዮን መዝገቡ ላይ የተጻፉ ባለአክሲዮኖች ማህበሩን በእርግጥ ለሚቆጣጠሩት እና ከውስጡ የገንዘብ ጥቅም ላላቸው ሰዎች ስማቸውን ያዋሱ ስለመሆኑ በቂ ምክንያት ያለው እንደሆነ፤ የአክሲዮኖቹ ትክክለኛ ባለሀብቶች እነማን እንደሆኑ ለማወቅ ምርመራ የሚያደርጉ ኢንስፔክተሮችን መሾም ይችላል፡፡

፪/ ንግድና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም ሥልጣን ያለው የመንግስት አካል ቢያንስ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አስር በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ካቀረቡ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ምርመራ እንዲደረግ ማዘዝ ይችላል፡፡

ምዕራፍ አምስት
ስለማህበሩ ጉባዔዎች

ክፍል አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፫፻፷፪. ጠቅላላ ደንብ

፩/ የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ሁሉም ባለአክሲዮኖች የሚሳተፉበት የማህበሩ ከፍተኛ ውሳኔ ሰጭ አካል ነው፡፡

፪/ በዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ ላይ ባለአክሲዮኖች በአካል በመገኘት ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ወይም ሁሉም ባለአክሲዮኖች የተስማሙ እንደሆነ ስብሰባ ማድረግ ሳያስፈልግ ለውሳኔ በቀረበ ጉዳይ ላይ ሀሳባቸውን በጽሁፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በመግለጽ ውሳኔ ማስተላለፍ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፫. <u>ከባለአክሲዮንነት የሚመነጩ መብቶች</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተደነገገው ቢኖርም አንድ ባለአክሲዮን በራሱ ፈቃድ ካልሆነ በስተቀር በባለአክሲዮንነቱ ያገኛቸው መብቶች ቀሪ አይሆኑም፡፡

፪/ ከባለአክሲዮንነት የሚመነጩ መብቶች የሚባሉት በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔው ወይም በዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔ ላይ ጥገኛ ያልሆኑ የማህበሩ አባል የመሆን፣ በስብሰባ የመካፈል፣ ድምፅ የመስጠት፣ የማህበሩን ውሳኔ የመቃወም፣ ትርፍና ማህበሩ ሲፈርስ

በመጨረሻ በሚደረገው የሒሳብ ማጣራት ጊዜ ከማህበሩ ሀብት ድርሻ የመካፈልና የመሳሰሉት መብቶች ናቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፬. ስለአናሳ ባለአክሲዮኖችን ከጉዳት ስለመጠበቅ

ልዩ ጥቅም የሚያሰጡ የአክሲዮን መደቦችን ስለመፍጠር የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ጠቅላላ ጉባዔ ለተወሰኑ ማህበርተኞች ያልተገባ ጥቅም የማስገኘት ውጤት ሊኖረው እንደሚችል ግልጽ የሆነ ውሳኔ ማስተላለፍ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፭. የጉባዔዎች ዓይነት

፩/ የባለአክሲዮኖች ጉባዔዎች ጠቅላላ ወይም ልዩ ለመሆን ይችላሉ፡፡

፪/ ጠቅላላ ጉባዔዎች መደበኛ ወይም አስቸኳይ ይሆናሉ፤ እነዚህም ልዩ ልዩ መደብ ያላቸው ባለአክሲዮኖች በሙሉ ሊሳተፉባቸው የሚችሉ ናቸው፡፡

፫/ በልዩ ጉባዔ የሚሳተፉት በሚመለከተው መደብ ውስጥ የሚወድቁ ባለአክሲዮኖች ብቻ ናቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፰፮. የማህበሩ ጉባዔ ጥሪ

፩/ የጠቅላላ ጉባዔ ጥሪ የሚያደርጉት እንደነገሩ ሁኔታ የዳይሬክተሮች ቦርድ፣ የተቋቋመ እንደሆነ ተቆጣጣሪ ቦርድ፣ ኦዲተሮች፣ ሒሳብ አጣሪዎች ወይም ፍርድ ቤት ናቸው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው ቢኖርም የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል ጉዳዩ አንገብጋቢ ሆኖ ሲያገኘው እና በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ስብሰባ መጥራት የማይቻል ወይም ረጅም ጊዜ የሚወስድ ከሆነ በጉዳዩ ያገባኛል በሚል ማንኛውም ሰው ጥያቄ ወይም በራሱ ተነሳሽነት ጉባዔ ሊጠራ ይችላል፤ ሆኖም ጉባዔ እንዲጠራ ጥያቄ የቀረበው የማህበሩን ዋና ገንዘብ አስር በመቶ ወይም ከዚያ በላይ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ከሆነ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል ጉባዔ የመጥራት ግዴታ አለበት፡፡

፫/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አምስት በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት

በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ጥያቄ ሲያቀርቡና ፍርድ ቤቱ ጥያቄው ተገቢ ነው ብሎ ሲያምን ጠቅላላ ጉባዔ እንዲሰበሰብ ጥሪ የሚያደርግና አጀንዳ የሚያዘጋጅ ተወካይ ሊሰይም ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፷፯. የጉባዔው አጠራር ሁኔታ

፩/ ማህበሩ በመመስረቻ ጽሁፍ ጠቅላላ ጉባዔ የሚጠራበትን አስተማማኝና ውጤታማ የሆነ ጥሪ ማድረጊያ ዘዴ ለመወሰን ይችላል፣ ይህ ሆኖ ባልተገኘ ጊዜ ለጉባዔዎች ሁሉ የሚደረጉ ጥሪዎች አገር አቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ አማካኝነት ይሆናል።

፪/ ሁሉም አክሲዮኖች በባለአክሲዮኖች ስም ተመዝግበው በሚገኙባቸው ማህበሮች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከቱት ማስታወቂያዎች ፋንታ ጥሪው በማህበሩ ወጪ ለእያንዳንዱ ባለአክሲዮን በሚላክ የተመዘገበ ደብዳቤ፣ ማህበርተኛው ለዚሁ ዓላማ ለማህበሩ በሰጠው ኢሜይል ወይም ሌላ አስተማማኝ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ ሊደረግ ይችላል።

፫/ ማህበሩ ላምጪው በሚል የወጡ አክሲዮኖች ቢኖሩትም በስም የተመዘገበ አክሲዮን ያለው ባለአክሲዮን የስብሰባ ጥሪዎች በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም በኢሜይል ወይም በሌላ አስተማማኝ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ እንዲደርሱት ለኩባንያው በጽሁፍ ጥያቄ ካቀረበ የስብሰባ ጥሪዎች በራሱ ወጭ በጠየቀበት አኳኋን ሊላኩለት ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፰. <u>ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በድጋሚ የሚደረግ የመደበኛ ጉባዔ ጥሪ</u>

ምልዐተ ጉባዔ ባለመሟላቱ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው መሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ ለሁለተኛ ጊዜ ጠቅላላ ጉባዔው እንዲሰበሰብ የሚደረገው ጥሪ የሚደረገው የመጀመሪያው ጉባዔ በተጠራበት አኳኋን እና የጊዜ ገደብ ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፱. <u>ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በድጋሚ የሚደረግ የአስቸኳይ ወይም የልዩ ጉባዔ ጥሪ</u>

አስቸኳይ ወይም ልዩ ጉባዔ አስፈላጊው ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ ምክንያት ሳይሰበሰብ የቀረ እንደሆነ ሁለተኛ ስብሰባ አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘም ሦስተኛ ስብሰባ

በአንድ ሳምንት ልዩነት ውስጥ በአንቀጽ ፫፻፷፮ እና ፫፻፷፯ በተመለከተው መሠረት መጠራት አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፸. <u>የጉባዔው የማስታወቂያ ጊዜ</u>

ጠቅላላ ወይም ልዩ ጉባዔ እንዲሰበሰብ የሚደረገው የመጀመሪያው ጥሪ ስብሰባው ከሚደረግበት ቀን ሃያ አራት ቀናት በፊት መደረግ አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፸፩. <u>በጉባዔው ጥሪ ማስታወቂያ ላይ የሚገለጹ ጉዳዮች</u>

፩/ የጉባዔው የጥሪ ማስታወቂያ የማህበሩን ስምና ዓይነት፤የማህበሩን ዋና ገንዘብ፣የምዝገባ ቁጥር፤ ዋና መሥሪያ ቤቱ የሚገኝበትን ቦታ፤ ለአምጪው በሚል የተጻፈባቸው አክሲዮኖች ካሉ የሚቀመጡበትን ቦታና ጊዜ፤ የስብሰባውን ጊዜና ቦታ እንዲሁም ለስብሰባው የሚቀርቡ አጀንዳዎችን መያዝ አለበት፡፡

፪/ ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ ምክንያት በድጋሚ የሚደረግ የስብሰባ ጥሪ ማስታወቂያ በዚህ አንቀጽ

በንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር ከተመለከቱት በተጨማሪ ጉባዔው ሳይካሄድ የቀረበትን ቀን መጥቀስ አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፸፪. <u>አጀንዳ</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷፮ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ፍርድ ቤት ወይም የሚመለከተው የመንግስት አካል ጉባዔ ስለሚጠራበት ሁኔታ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የጉባዔውን አጀንዳ የሚያዘጋጀው ጥሪ አድራጊው ነው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም ከማህበሩ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ተጨማሪ አጀንዳ እንዲያዝላቸው የማድረግ መብት አላቸው፤ ጥያቄያቸውን በተቻለ መጠን የስብሰባ ጥሪ ከመደረጉ በፊት ካልሆነም በአንቀጽ ፫፻፸ መሠረት የስብሰባ ጥሪ በተደረገ በሦስት ቀናት ውስጥ ስብሰባውን ለጠራው አካል በጽሁፍ ማቅረብ አለባቸው፡፡

፫/ በሕግ ወይም በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር በአጀንዳው ውስጥ ያልተካተተ ማንኛውም ጉዳይ በጉባዔው ውይይት ሊደረግበት አይችልም፤ በአጀንዳነት ባይያዝም ጉባዔው ዳይሬክተሮችን ለመሾምና ለመሻር ይችላል።

፬ / ምልዓተ ጉባዔ ባለመሟላቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷፫ እና ፫፻፷፱ በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሠረት በተከታታይ በሚደረጉ የስብሰባ ጥሪዎች መነሻነት የተሰበሰቡ ጉባዔዎች ለመወያየት የሚችሉት ለመጀመሪያው ጉባዔ በተያዘው አጀንዳ ላይ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፫፻፹፫. <u>የባለአክሲዮኖች ወኪል</u>

፩/ አንድ ባለአክሲዮን በጉባዔው ስብሰባ ላይ መሳተፍ ካልቻለ በወኪል አማካኝነት መሳተፍና ድምፅ መስጠት ይችላል፤ ባለአክሲዮኑ በጉባዔው ላይ ወኪል እንዲገኝ ካደረገ ራሱ ለመሳተፍና ድምፅ ለመስጠት አይችልም።

፪/ የአንድ አክሲዮን ወይም የአክሲዮኖች የጋራ ባለሀብቶች፤ የአክሲዮኖች የአላባ ጥቅም ሰጭና

መያዣ የተቀበለ ገንዘብ ጠያቂ ወኪል በሚመለከት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፸ እና ፪፻፸፩ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፸፬. ውሳኔ ለማሳለፍ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች

፩/ ማንኛውም ጉባዔ ውሳኔ ማሳለፍ የሚችለው ምልዓተ ጉባዔው የተሟላ ሲሆንና በጉባዔው ከተገኙት ባለአክሲዮኖች የአብላጫውን የድምፅ ድጋፍ ሲያገኝ ነው::

፪/ ለሚተላለፉት ውሳኔዎች መሟላት ያለበት ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው የማህበሩን ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ካቋቋሙት አክሲዮኖች አንጻር ሆኖ ለእያንዳንዱ የጉባዔ ዓይነት በዚህ ሕግ በተወሰነው መሠረት ነው፤ በሚካሄዱ ጉባዔዎች ሁሉ አስፈላጊው ምልዓተ ጉባዔ የሚታሰበው በሕግ መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የሌላቸው አክሲዮኖች ከተቀነሱ በኋላ ቀሪዎቹ አክሲዮኖች በማህበሩ ዋና ገንዘብ

ውስጥ ባላቸው ድርሻ ወይም መዋጮ መሠረት ነው፡፡

፫/ የባለአክሲዮኖች ጉባዔ ለማድረግ የሚያስፈልገውን ምልዓተ ጉባዔና ውሳኔ ለማሳለፍ የሚያስፈልገውን የድምፅ ብልጫ የሚመለከቱትን የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መለወጥ አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፮. ማህበሩ መልሶ የገዛቸው አክሲዮኖች ድምፅ የመስጠት መብት የማያስገኙ ስለመሆኑ

ማህበሩ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፭ ድንጋጌ መሠረት መልሶ በገዛቸው አክሲዮኖች ድምፅ መስጠት አይችልም፡፡

አንቀጽ ፫፻፴፯. የአክሲዮኖች መመዝገቢያ ጊዜ

ስም የተጻፈባቸው አክሲዮኖች ባለሀብቶች በማህበሩ መዝገብ የሚጻፉበትና ይህ ሕግ ከመውጣቱ በፊት የወጡ ለአምጭው ተብሎ የተጻፈባቸውን አክሲዮኖች የያዙ ባለአክሲዮኖች በጉባዔው ላይ ለመሳተፍ እንዲችሉ አክሲዮኖቹ በማህበሩ እንዲቀመጡ የሚደረግበት ጊዜ በመመስረቻ ጽሁፍ ላይ ሊወሰን ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፪. <u>የውክልና ሥልጣን</u>

፩/ የውክልና ሥልጣን ቅጽ ይዘት፣ ውክልናው የሚቀመጥበት ቦታና ጊዜ የሚወሰነው በዳይሬክተሮች ቦርድ ነው፤ ሆኖም የጊዜ ገደቡ ስብሰባው ከሚጀመርበት ከሦስት ቀናት በፊት መጠናቀቅ አይችልም፡፡

፪/ በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ለመሳተፍ የሚሰጥ ውክልና በሰነዶች ማረጋገጫና ምዝገባ ኤጀንሲ ወይም ሌላ አግባብነት ባለው ተቋም መረጋገጥ ግዴታ አይደለም፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፫. <u>የጉባዔው ተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ</u>

፩/ በእያንዳንዱ ጉባዔ ላይ ባለአክሲዮኖች በጉባዔው ላይ መገኘታቸውን የሚያስረዳ የተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ መኖር አለበት፤ ሰነዱም በስብሰባው የተገኙትን ወይም ወኪል የላኩትን ባለአክሲዮኖች ስምና አድራሻቸው፣ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን ያለውን የአክሲዮን መጠንና

የሚሰጠውን የድምፅ ቁጥር የሚያሳይ ዝርዝር መያዝ አለበት፡፡

፪/ የተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ በስብሰባው መጀመሪያ ላይ በጉባዔው በአካል የተገኙ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎች የፈረሙበት ስለመሆኑ በማህበሩ ፀሐፊ መረጋገጥ አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፱. <u>የጉባዔው ሰብሳቢ</u>

፩/ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ የጉባዔው ሰብሳቢ ይሆናል፤ ሰብሳቢው በማይኖርበት ጊዜ ምክትል ሰብሳቢ፣ምክትል ሰብሳቢ በማይኖርበት ጊዜ ከዳይሬክተሮች መካከል በሹመት ቀደምትነት ያለው፣ ቀደምትነት ያለው በማይኖርበት ጊዜ ደግሞ ጠቅላላ ጉባዔው የሚመርጠው ሰው ሰብሳቢ ይሆናል፡፡

፪/ ጉባዔው የተጠራው በማህበሩ ተቆጣጣሪ ቦርድ፣ በኦዲተሮች፣ በፍርድ ቤት በተሾመ ሰው፣ በሕግ በተፈቀደለት ሌላ የመንግስት ባለሥልጣን ወይም በመጨረሻው ሒሳብ አጣሪ የሆነ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ የሚሆነው ጥሪ ያደረገው አካል ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፹. <u>የጉባዔው ድምፅ ቆጣሪዎች</u>

፩/ ፈቃደኛ ከሆኑ በባለአክሲዮንነትም ሆነ በወኪልነት ስም በጉባዔው ስብሰባ ላይ ከተገኙት ውስጥ ከፍተኛ ድርሻ ባላቸው አባላት መካከል በሚደረግ በስምምነት የተወሰኑት ባለአክሲዮኖች ድምፅ ቆጣሪ ይሆናሉ፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የድምፅ ቆጣሪ መሆን የሚችሉት ባለአክሲዮኖች ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም በጉባዔው የተገኙት ባለአክሲዮኖች ሌላ ሰው መምረጥ ከፈለጉ ስብሰባው እንደተጀመረ የድምፅ ቆጠራውን ለማድረግ የሚያስፈልጉ ድምፅ ቆጣሪዎችን መምረጥ አለባቸው፡፡

፫/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) እና (፪) የተደነገገው ቢኖርም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ የሚደረግ ስብሰባን ድምፅ ለመቁጠር አስተማማኝ የሆነ የድምፅ ቆጠራን ለማድረግ የሚያስችል ቴክኖሎጂን መጠቀም ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፩. <u>የማህበሩን ሰነዶች የማየት ወይም የመውሰድ መብት</u>

፭/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱትንና በማህበሩ ጽህፈት ቤት የሚገኙትን ሰነዶች በማንኛውም ጊዜ የማየት እና ቅጂዎችን የመውሰድ መብት አለው፡-

ሀ) የማህበሩን የሒሳብ ሚዛን፣ የትርፍና ኪሳራ መግለጫ እንዲሁም የንብረት ዝርዝር መዝገብ፤

ለ) ባለፉት የመጨረሻ ሦስት ተከታታይ ዓመታት በዳሬክተሮች ቦርድና በኦዲተሮች ለጠቅላላ ጉባዔዎች የቀረቡ ሪፖርቶችን፤

ሐ) የጉባዔዎችን ቃለ ጉባዔና በጉባዔው የተሳተፉ ባለአክሲዮኖችን መመዝገቢያ ሰነድ፤

መ) ለጉባዔ የሚቀርበውን የውሳኔ ሀሳብ፤

ሠ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፲፩ ሥር የተመለከተውን ለማህበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች መዝገብ፤

ረ) በበጀት ዓመቱ በማህበሩ ውስጥ ከፍተኛ ክፍያ ይከፈለው የነበረውን ሠራተኛ ስምና የተከፈለውን ጠቅላላ ክፍያ መጠን የሚያሳየውን ሰነድ፤

ሸ) የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ዝርዝር የያዘውን ሰነድ::

፪/ ማንኛውም ባለአክሲዮን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ሰነዶች ለማየት ወይም ቅጂ ለመውሰድ ያቀረበው ጥያቄ በማህበሩ ተቀባይነት ካላገኘ ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ የመንግስት አካል በማመልከት ሰነዶቹን የማየት እና ቅጅ የመውሰድ መብት አለው::

፫/ ያልተከፋፈሉ አክሲዮኖችን በጋራ የያዙ ባለአክሲዮኖችና አክሲዮኖችን በአላባ ወይም በመያዣ የተቀበሉ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ የተመለከቱ የማህበሩን ሰነዶች ቅጅ የማግኘት መብት አላቸው::

አንቀጽ ፫፻፹፪. ተጨማሪ መረጃ የማግኘት መብት

፩/ አንድ ባለአክሲዮን በአንቀጽ ፫፻፹፩ እና በሌሎች የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ከተመለከቱት በተጨማሪ በጠቅላላ ጉባዔ አጀንዳ ተደርጎ በቀረበ ጉዳይ ላይ ከድምዳሜ ለመድረስ የሚያስፈልግ ተጨማሪ መረጃ

ለጉባዔው እንዲቀርብ የጠየቀ እንደሆነ ቦርዱ አስፈላጊውን መረጃ ለጉባዔው መስጠት አለበት፤ ሆኖም መረጃው ይፋ መደረጉ በሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም በቦርዱ እይታ ማህበሩ ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ ከሆነ ቦርዱ መረጃውን ይፋ ማድረግ የለበትም።

፪/ ቦርዱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መረጃ ያልሰጠ እንደሆነ ጥያቄ አቅራቢው ባለአክሲዮን ክስ ማቅረብ ይችላል፤ መረጃውን ይፋ ላለማድረግ በቂ ምክንያት ያለው መሆኑን ማህበሩ ካላስረዳ በስተቀር፤ ክስ የቀረበለት ፍርድ ቤት ቦርዱ የተጠየቀውን መረጃ እንዲሰጥ ትዕዛዝ መስጠት አለበት።

፫/ ማህበሩ የአንድ የተዛመዱ ማህበሮች ቡድን አባል የሆነ እንደሆነ መረጃ የመስጠት ግዴታው ማህበሩ ከተቀሩት የቡድኑ አባላት ጋር ያለውን ግንኙነት ጭምር ያካትታል፤ ማህበሩ እናት ማህበር ከሆነ ወይም በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ሌሎች ማህበሮችን የሚቆጣጠር ከሆነ መረጃ የመስጠት ግዴታው የቡድኑ አባላትን ሒሳቦች እንዲሁም

ስለተቀጥላዎቹ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት መቅረብ ያለበትን መረጃ ያካትታል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፫. <u>የባለአክሲዮኖች ድምፅ የመስጠት መብት</u>

፩/ መደበኛ ወይም ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ለያዘ ባለአክሲዮን ድምፅ የሚሰጠው ዋጋ ወይም ክብደት የሚወሰነው በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ባለአክሲዮኑ ባለው ድርሻ መጠን ይሆናል፡፡

፪/ በሕግ መሠረት ድምፅ የመስጠት መብትን የሚያሳጡ ሁኔታዎች ከሌሉ በስተቀር እያንዳንዱ አክሲዮን ቢያንስ አንድ ድምፅ የመስጠት መብት ይሰጣል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፬. <u>ድምፅ የመስጠት ገደብ</u>

አክሲዮኖች የሚሰጡት ከፍተኛ የድምፅ ቁጥር በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ሊገደብ ይችላል፤ ሆኖም ድምፅ የመስጠት ገደብ በሁሉም የአክሲዮኖች መደቦች

ላይ ልዩነት ሳይደረግ በእኩልነት ተፈጻሚ መሆን ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፮. <u>የጥቅም ግጭት</u>

፩/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ስለራሱ ወይም ሦስተኛ ወገንን ወክሎ ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት በሚያስነሱ ጉዳዮች ላይ ድምፅ መስጠት አይችልም፡፡

፪/ በተለይም የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ባለአክሲዮን ቢሆኑም የራሳቸውን ሀላፊነት፣ ተጠያቂነት እንዲሁም በማህበሩ እና በራሳቸው ጥቅም መካከል በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ግጭት በሚያስነሱ ጉዳዮች ላይ ድምፅ መስጠት አይችሉም፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ድምፅ የመስጠት መብት የማያሰጡ አክሲዮኖችም ቢሆኑ የጉባዔውን ምልዓተ ጉባዔ መሟላት አለመሟላቱን ለመወሰን ቁጥር ውስጥ ይገባሉ፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተመለከተውን ድንጋጌ በመተላለፍ ድምፅ ከመስጠት መቆጠብ የነበረባቸው ባለአክሲዮኖች ድምፅ በመስጠታቸው ምክንያት የማህበሩን ጥቅም የሚጻረር ውሳኔ ከተላለፈ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺፩ መሠረት ውሳኔውን መቃወም ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፯. ድምፅን በነጻነት የመስጠት መብትን መገደብ የማይቻል ስለመሆኑ

በባለአክሲዮኖች ጉባዔ ውስጥ ድምፅን በነጻነት የመስጠት መብትን የሚገድብ ወይም የመገደብ ውጤት ያለው ማንኛውም የውል ቃል ዋጋ አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፰. ቃለ ጉባዔ

፩/ የጉባዔ ውይይት በቃለ ጉባዔ መያዝ አለበት፤ ቃለ ጉባዔው በስብሰባው ላይ በተገኙት ዳይሬክተሮች እና በማህበሩ ፀሐፊ ከተፈረመበት በኋላ በቃለ ጉባዔ መዝገብ ይገለበጣል፤ ቃለ ጉባዔው ወደ መዝገብ በትክክል ስለመገልበጡ በማህበሩ የዳይሬክተሮች

ቦርድ ሰብሳቢ ወይም በሌሎች ሁለት የቦርድ አባላት መረጋገጥ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ ጉባዔው ሥራ ከመጀመሩ በፊት ስብሰባው ላይ ከተገኙት ባለአክሲዮኖች መካከል በጉባዔው ላይ የተደረገው ውይይት እና የተላላፈው ውሳኔ በትክክል በቃለ ጉባዔ መስፈሩን አረጋግጠው በዳይሬክተሮች ቦርድ እና በማህበሩ ፀሐፊ ምትክ የሚፈርሙ ሦስት ባለአክሲዮኖችን መምረጥ ይቻላል፤ እንዲህ ዓይነቱ ምርጫ በስብሰባው ጥሪ እንደ አጀንዳ ባይያዝም ሊከናወን ይችላል፡፡

፫/ የጉባዔው ቃለ ጉባዔዎች በተለይ ከዚህ በታች የተመለከቱትን ጉዳዮች መያዝ አለባቸው፡-

ሀ) የጉባዔውን ጥሪ አደራረግ፤

ለ) የስብሰባውን ቦታና ቀን፤

ሐ) አጀንዳዎቹን፤

መ) በጉባዔው የተገኙ የቦርድ አባላትን ስም፤

ሠ) በስብሰባው ላይ የተገኙ አክሲዮኖችን ብዛትና የምልዓተ ጉባዔውንቁጥር፤

ረ) ለጉባዔው የቀረቡትን ሰነዶች፤

ሰ) የውይይቱን አጭር ማጠቃለያ፤

ሸ) የተሰጡትን ድምጾች ውጤት፣ እና

ቀ) ጉባዔው ያሳለፋቸውን ውሳኔዎች፤

፬/ ምልዓተ-ጉባዔው ባለመሟላቱ ምክንያት ጉባዔው ለመሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ ይኸው በቃለ ጉባዔ እንዲያዝ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፰. <u>የቃለ ጉባዔ ቅጂዎች ወይም ግልባጮች</u>

የቃለ ጉባዔ ቅጂዎች ወይም በአጭር የተዘጋጁ ግልባጮች ተቀባይነት የሚኖራቸው በዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ወይም በስብሰባው ላይ በተገኙ ሁለት የቦርድ አባላት ትክክለኛነታቸው ሲረጋገጥ ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፱. <u>ጉባዔውን ለሌላ ጊዜ ስለማስተላለፍ</u>

፩/በጉባዔው ስብሰባ ላይ ከተወከለው ዋና ገንዘብ ቢያንስ አንድ ሦስተኛ ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ለውይይት በቀረቡት አጀንዳዎች ላይ በቂ የሆነ መረጃ የሌላቸው እንደሆነ ስብሰባው ከሦስት ቀናት ላልበለጠ ጊዜ እንዲተላለፍ መጠየቅ ይችላሉ፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተመለከተው መብት በአጀንዳነት በተያዘ አንድ ጉዳይ ላይ ሊሰራበት የሚችለው ለአንድ ጊዜ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፫፻፺. በስምምነት የሚደረግ የሁሉም ባለአክሲዮኖች ጉባዔ

፩/ ስለ ባለአክሲዮኖች ጉባዔ አጠራር የተመለከተውን ሥርዓት ሳይከተሉ ሁሉም የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው በስምምነት ጉባዔ ማድረግ ይችላሉ፡፡

፪/ ሁሉም ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው በስብሰባው ላይ እስከተገኙ ድረስ በዚህ ሕግ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን ሥር በሚወድቅ ማንኛውም ጉዳይ ላይ መወያየት እና ውሳኔ መስጠት ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፩. የጉባዔው ውሳኔዎች ውጤት

፩/ በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በጉባዔ መተላለፍ የሚችሉ ውሳኔዎች በስብሰባው ላይ ባልተገኙ፣ ድምፀ ተአቅቦ ባደረጉ፣ በሀሳብ በተለዩ፣ ችሎታ በሌላቸዉ ወይም ድምፅ የመስጠት

መብት በተከለከሉ ባለአክሲዮኖች ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ ማንኛውም በውሳኔው ጥቅሙ የተጎዳ ሰው በሕግና በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመቃረን የተላለፈ ውሳኔ ውድቅ እንዲደረግለት ውሳኔው መተላለፉን ካወቀበት ጊዜ አንስቶ በተከታታይ ዘጠና ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል፤ ሆኖም ውሳኔው በንግድ መዝገብ የገባ ከሆነ ስለ ውሳኔው መተላለፍ በተጨባጭ አወቀም አላወቀም ውሳኔውን በመቃወም ለፍርድ ቤት ማመልከት የሚችለው ውሳኔው በንግድ መዝገብ ከገባበት ቀን አንስቶ በተከታታይ ስልሳ ቀናት ውስጥ ብቻ ነው።

፫/ ውሳኔውን ውድቅ ለማድረግ ክስ የሚቀርበው የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት በሚገኝበት ቦታ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ይሆናል።

፬/ አመልካቹ ለጊዜው ውሳኔው እንዲታገድ ጥያቄ ለፍርድ ቤት ያቀረበ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የማህበሩን ዋና ሥራ አስኪያጅ ወይም በክርክሩ ማህበሩን የወከለው ሌላ ሰው ሀሳብ ከሰማ በኋላ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እስኪሰጥ ድረስ የጉባዔው ውሳኔዎች

ቢፈጸሙ በማህበሩ ወይም በክስ አቅራቢው ላይ የማይመለስ ጉዳት ያደርሳሉ ብሎ ሲያምን ውሳኔዎቹ ለጊዜው እንዳይፈጸሙ ሊያግድ ይችላል፡፡

፭ / ፍርድ ቤቱ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) መሠረት እግድ ቢሰጥ በማህበሩ ላይ ያልተገባ ኪሣራ ሊያደርስ ይችላል ብሎ ካመነ የእግድ ጥያቄ አቅራቢው ለኪሣራው ተመጣጣኝ የሆነ ዋስትና እንዲያቀርብ ወይም ገንዘብ እንዲያስይዝ ሊያዝ ይችላል፡፡

፮/ የጉባዔው ውሳኔ በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ የፍርድ ቤቱ ውሳኔ በሁሉም የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፯/ የዚህ አንቀጽ ድንጋጌዎች ሦስተኛ ወገኖች በቅን ልቦና ያገኟቸውን መብቶች አያስቀሩም፡፡

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ</u>

አንቀጽ ፫፻፺፪. <u>ሰነዶችን የማየት መብት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፹፭ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ባለአክሲዮን መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከሚደረግበት ቀን በፊት ባሉት አስራ አምስት ተከታታይ ቀናት በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት የሚገኘውን

የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፤ የትርፍና ኪሣራ ሒሳብ፣ የዳይሬክተሮች ቦርድንና የኦዲተሮችን ሪፖርት እንዲሁም የውሳኔ ሀሳቦችን ማየት ወይም ግልባጭ መውሰድ ወይም በራሱ ወጭ እንዲላክለት መጠየቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፫. መደበኛ ጉባዔ የሚደረግበት ጊዜ

፩/ በየዓመቱ እያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ከተዘጋበት ቀን ጀምሮ ባሉት አራት ወራት ውስጥ አንድ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ መደረግ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተወሰነው የአራት ወር ጊዜ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወደ ስድስት ወር ሊራዘም ይችላል፡፡

፫/ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተጨማሪ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔዎች ሊደረጉ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፬. የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን

የዚህ ሕግ ሌሎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ የማህበሩን የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፤ የትርፍና ኪሣራ ሒሳብ እንዲሁም የዳይሬክተሮች ቦርድን ሪፖርት፣ የኦዲተሮችን ሪፖርት ካለም የተቆጣጣሪ ቦርዱን ሪፖርት አዳምጦ የማሻሻል ወይም የማጽደቅ፤ ወይም ያለመቀበል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በትርፍ አመዳደብና አከፋፈል እንዲሁም በአጠቃላይ ያለፈውን የሒሳብ ዓመት ማጠቃለያ የተመለከቱ የሒሳብ ጉዳዮች ላይ ውሳኔ የማሳለፍ፤

፪/ እንደአስፈላጊነቱ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን ወይም ኦዲተሮችን የመሾም ወይም የመሻር እንዲሁም የሥራ ዋጋቸውን የመወሰን፤

፫/ ማህበሩ የግዴታ ወረቀቶችን እንዲያወጣ የመፍቀድ እንዲሁም ከዚሁ ጋር በተያያዘ ማህበሩ ስለሚሰጠው መያዣ የመወሰን፤

፬/ በአንድ ጊዜ ወይም የመጀመሪያው ሽያጭ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ በተለያየ መጠን ከማህበሩ ሀብት ሃምሳ አንድ በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሚሆነውን መጠን ማስተላለፍ የተፈለገ እንደሆነ ይህን የመፍቀድ፤ እና

፫ በዚህ ሕግ ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በግልጽ ተለይተው ከተሰጡት ጉዳዮች በስተቀር በሌሎች የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በሚወስንባቸው ጉዳዮች ላይ ሁሉ ውሳኔ የመስጠት፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፫. የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶና በላይ የሚሸፍን ሲሆን

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፺፬ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ቢኖሩም የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሚያህል ንብረት የሚሸፍን ከሆነ ውሉ እንዲደረግ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ በቅድሚያ ፈቃድ መስጠት አለበት፡፡

፪/ ከማህበሩ ጥቅም ጋር ሊጋጭ የሚችል ጥቅም ያለው ዳይሬክተር፣ ሥራ አስኪያጅ፣ ወይም ባለአክሲዮን የጥቅም ግጭት መንስዔ ሊሆኑ ስለሚችሉ ጉዳዮች በተለይም የጥቅም ግጭቱ ዓይነት፣ መጠን እና የመሳሰሉትን በተመለከተ የተሟላና ትክክለኛ መረጃ ነጻ እና ገለልተኛ ለሆነው የማህበሩ የውጭ ኦዲተር ማቅረብ አለበት፡፡

፫/ የማህበሩ የውጭ ኦዲተር የጥቅም ግጭት መኖሩን እና አለመኖሩን፣ ካለም የጥቅም ግጭቱን መንስኤ፣ ዓይነት፣ መጠን እና ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለው ዳይሬክተር፣ ባለአክሲዮን ወይም ሌላ ከማህበሩ ጋር ቅርበት ያለውን ሰው ማንነት በመሳሰሉት ጉዳዮች ላይ የተሟላ መረጃ ማጠናቀር አለበት፤ የሰበሰበውን መረጃ እና የራሱን ምክረ ሀሳብ ውሉ ከመደረጉ በፊት ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለበት።

፬/ ከማህበሩ ጥቅም ጋር ሊጋጭ የሚችል ጥቅም ከስምምነቱ የሚያገኝ የማህበሩ ዳይሬክተር ወይም ሌላ ሰው ባለአክሲዮን ቢሆንም ጠቅላላ ጉባዔው ስምምነቱን በተመለከተ ሲወስን ድምፅ መስጠት የለበትም።

፭ / የማህበሩ ዳይሬክተሮች በዚህ አንቀጽ ሥር የሚወድቅ የጥቅም ግጭት ሊፈጥር የሚችል ውል እንዲደረግ ጠቅላላ ጉባዔው ከፈቀደበት ጊዜ አንስቶ ዘገየ ቢባል በሰባ ሁለት ሰዓታት ውስጥ እንዲደረግ ስለተፈቀደው ውል ዝርዝር መረጃ የያዘ ሪፖርት ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብነት ላለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት ማቅረብ እና

በማህበሩ ድረ-ገጽ እንዲወጣ ማድረግ አለባቸው፤ ሪፖርቱ የሚከተሉትን ማካተት አለበት፡-

ሀ) የሚሸጠውን ወይም የሚገዛውን ንብረት ለይቶ ለማወቅ የሚረዳ መግለጫ፤

ለ) የሚደረገው ክፍያ ዓይነት እና መጠን፤ እና

ሐ) ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለበትን ዳይሬክተር፣ ባለአክሲዮን ወይም ሌላ ከማህበሩ ጋር ቅርበት ያለውን ሰው ስም፣ ለጥቅም ግጭቱ መንስዔ የሚሆነው በማህበሩ እና ከማህበሩ ጋር ውል በገባው ድርጅት ውስጥ ያለውን ቀጥተኛም ሆነ ተዘዋዋሪ ጥቅም፤ በግልጽ ማመልከት አለበት፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፫) በተመለከተው አኳኋን በባለአክሲዮኖች ጉባዔ በቅድሚያ ተፈቅዶ ሪፖርት ያልተደረገ ስምምነት አይጸናም፤ በመሆኑም በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄ የቀረበለት እንደሆነ ፍርድ ቤት ውሉ እንዲፈርስ ማዘዝ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ውሉ እንዲጸና የሚፈቅደው ከውሉ መፍረስ ይልቅ የውሉ መጽናት ለማህበሩ የበለጠ እንደሚጠቅም ግልጽ የሆነ እንደሆነ ነው፡፡

፯/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፮) መሠረት የቀረበው ጥያቄ ተቀባይነት አግኝቶ የጥቅም ግጭት ያለበት ውል ሲፈርስ ማህበሩ በውሉ ምክንያት ለደረሰበት ጉዳት ካሣ የማግኘት መብት አለው፤ በተጨማሪም ከማህበሩ ጋር የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የገባው ዳይሬክተር፣ ባለአክሲዮን ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፮ ንዑስ አንቀጽ (፮) መሠረት ከማህበሩ ጋር ቅርበት ያለው ሌላ ሰው በውሉ ምክንያት ያገኘውን ትርፍ ከነሕጋዊ ወለዱ ለማህበሩ መስጠት አለበት፡፡

አንቀጽ ፫፻፺፮. ልዩ መርማሪ መሾም

፩/ ማንኛውም ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮኖች ተለይተው የተመለከቱ የማህበሩ ሥራዎች በማህበሩ እና በባለአክሲዮኖች ላይ ያላቸው ተጽዕኖ እንዲሁም ከሕግና ከመልካም የንግድ አሰራር አንጻር ምን ያህል ተገቢ እንደሆኑ ገምግሞ ዘገባ የሚያቀርብ ልዩ መርማሪ እንዲሾም ለማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ሀሳብ ማቅረብ ይችላሉ፤ ይህ ዓይነቱ ሀሳብ ቢያንስ፡-

ሀ) ልዩ መርማሪ እንዲሾም የተፈለገበትን ምክንያት፤ እና

ለ) የምርመራውን አድማስ መግለጽ፤ አለበት።

፪/ ለማህበሩ አገልግሎት የሚያቀርብን ሰው እንዲሁም ማህበሩ አባል የሆነበት ቡድን አባል በመሆኑ የጥቅም ግጭት ሊፈጠርበት የሚችልን ማህበር ወይም ሰው ልዩ መርማሪ አድርጎ መሾም አይቻልም።

፫/ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የቀረበለትን ሀሳብ ውድቅ ያደረገ እንደሆነ በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ቢያንስ 1/10ኛ (ከአስር አንድ እጅ) የሚወክሉ አክሲዮኖች ያሉዋቸው ማህበርተኞች ጥያቄያቸውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላሉ፤ ፍርድ ቤቱ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ልዩ መርማሪ እንዲሾም ትዕዛዝ መስጠት አለበት፤ ማህበሩ የምርመራው አድማስ በማህበሩ ወይም በሦስተኛ ወገን ጥቅም ላይ ከባድ ጉዳት እንደሚያደርስ ካስረዳ ፍርድ ቤቱ ጉዳቱ እንዳይደርስ የምርመራውን አድማስ ማሻሻል ይችላል።

፬/ ልዩ መርማሪው ስላደረገው ምርመራ ውጤት በጽሁፍ ዘገባ ለማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ አለበት፤ የዘገባውን ቅጂ ማህበርተኞች መውሰድ ይችላሉ።

፫ / ለልዩ መርማሪው የሚገባውን የድካም ዋጋ ጥያቄ አቅራቢዎቹ መሸፈን አለባቸው፤ ሆኖም የምርመራው ውጤት የሕግ፣ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም የማህበሩ አስተዳደር ሥርዓት መጣስን ያሳየ እንደሆነ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የጠየቁት ባለአክሲዮኖች ለመርማሪው የከፈሉትን ገንዘብ ማህበሩ የመመለስ ግዴታ አለበት።

፬/ ልዩ መርማሪ እንዲሾም የሚቀርብ ሀሳብ የማህበሩ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ከሠላሳ ቀናት በፊት ለማህበሩ ቦርድ መቅረብ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፶፯. <u>በጉባዔ የመሳተፍ መብት</u>

፩/ ተቃራኒ ድንጋጌ ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለአክሲዮን የያዘው የአክሲዮን ብዛት ግምት ውስጥ ሳይገባ በጉባዔ የመሳተፍ መብት አለው።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ ማንኛውም ባለአክሲዮን በሌላ ባለአክሲዮን ወይም ባለአክሲዮን ባልሆነ ሰው ሊወከል ይችላል።

አንቀጽ ፫፻፶፰. <u>ምልዓተ-ጉባዔ እና የድምፅ ብልጫ</u>

፩/ በመጀመሪያው የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ (ካፒታል) አንድ አራተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎች መሳተፍ አለባቸው::

፪/ ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው በባለአክሲዮኖች ቁጥር ሳይሆን በተወከለው የዋና ገንዘብ (ካፒታል) መጠን ነው፤ ጉባዔው ሕጉ በሚያዘው ሥርዓት እስከተጠራ እና አስፈላጊው የዋና ገንዘብ መጠን እስከተወከለ ድረስ ውሳኔ ማሳለፍ ይችላል::

፫/ በሁለተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው አክሲዮኖች የሚወክሉት ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ግምት ውስጥ ሳይገባ በተገኙት አክሲዮኖች ጉባዔውን ማካሄድና ውሳኔዎችን ማሳለፍ ይቻላል።

፬/ የጉባዔው ውሳኔዎች የሚተላለፉት በጉባዔው ከተገኙት ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች አብዛኛውን ካፒታል በሚወክሉት ድምፅ ከተደገፉ ነው፤ ለድምፅ ብልጫ አቆጣጣር ድምፅ

ያልተሰጠባቸውም ሆነ ድምፅ ያልተጻፈባቸው የድምፅ መስጫ ወረቀቶች ከግምት ውስጥ አይገቡም፡፡

ክፍል ሦስት

ስለማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች

አንቀጽ ፫፻፺፱. ሰነዶችን የማየት መብት

ከመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ስብሰባ በፊት ባለአክሲዮኖች የማህበሩን ሰነዶች የማየትና ግልባጮችን የመውሰድ መብት የሚመለከቱት የዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፸፩ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔም ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፬፻. የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን

አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

፩/ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ የማሻሻል፤

፪/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ወይም የመቀነስ፣

፫/ የማህበሩን ዜግነት የመለወጥ፤

፬/ ማህበሩ እንዲፈርስ፤ ወደ ሌላ ዓይነት የንግድ ማህበር እንዲለወጥ፣ እንዲከፋፈል ወይም እንዲዋሀድ የመወሰን፤

፭/ ሌሎች በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ በዚህ ጉባዔ እንዲታዩ ተለይተው የተሰጡትን ጉዳዮች የመወሰን፤

፮/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (፩) ላይ የተመለከተው ቢኖርም የማህበሩን ባለአክሲዮኖች ስም፣ አድራሻ፣ ዜግነት፣ የያዙት የአክሲዮን ብዛትና የተከፈለውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ የሚደረጉ ለውጦች የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ እንደማሻሻል አይቆጠሩም።

አንቀጽ ፬፻፩. <u>በጉባዔ የመሳተፍ መብት</u>

ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለአክሲዮን የያዘው የአክሲዮን ብዛት ግምት ውስጥ ሳይገባ በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የመሳተፍ መብት አለው።

አንቀጽ ፬፻፪. <u>ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ አሰጣጥና ምልዓተ ጉባዔ</u>

፩/ የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ የጸና የሚሆነው በጉባዔው የተገኙት ድምፅ የመስጠት መብት

ያላቸው አክሲዮኖች ከወከሉት ካፒታል ሁለት ሦስተኛውን በሚወክሉት ድምፅ ከተደገፈ ነው፤ ለድምፅ ብልጫው አቆጣጠር ስሌት ድምፅ ያልሰጡም ሆነ ድምፅ ያልተጻፈባቸው የድምፅ መስጫ ወረቀቶች ግምት ውስጥ አይገቡም።

፪/ አስቸኳይ ጉባዔው የማህበሩን ዜግነት መለወጥ የሚችለው ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸውን ባለአክሲዮኖች ሙሉ ድጋፍ ያገኘ እንደሆነ ነው።

፫/ አስቸኳይ ጉባዔው አንድ ባለአክሲዮን ከፈቃዱ ውጪ በማህበሩ ውስጥ ተጨማሪ መዋዕለ ንዋይ እንዲያፈስ መወሰን አይችልም፤ በመሆኑም ተጨማሪው ገንዘብ ከማህበሩ መጠባበቂያ ገንዘብ ወይም ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ የሚከፈል ካልሆነ በስተቀር፤ በነባር አክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ በመጨመር የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ የሚቻለው የባለአክሲዮኖች ሙሉ ድጋፍ የተገኘ እንደሆነ ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ምልዓተ ጉባዔው ተሟልቷል የሚባለው በሚከተሉት ሁኔታዎች ነው ፡-

ሀ) በመጀመሪያው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አንድ ሦስተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤

ለ) በሁለተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ውስጥ ቢያንስ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አንድ አራተኛ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤

ሐ) በሦስተኛው ጥሪ ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው አክሲዮኖች የሚወክሉት ዋና ገንዘብ (ካፒታል) ግምት ውስጥ ሳይገባ ባለ አክሲዮኖች ወይም ወኪሎቻቸው የተገኙ እንደሆነ፤ ነው፡፡

አንቀጽ ፬፻፫. <u>ማህበሩ የመውጣት መብት</u>

፩/ የማህበሩን ዓላማ ወይም ዓይነት ለመለወጥ፣የተላለፈ ውሳኔን የተቃወሙ ባለአክሲዮኖች ከማህበሩ መውጣት ይችላሉ፡፡

፪/ ባለአክሲዮኖች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ መሠረት ከማህበሩ መውጣት የፈለጉ እንደሆነ፦

ሀ) ውሳኔ በተሰጠበት ስብሰባ ላይ የተገኙት ባለአክሲዮኖች ስብሰባው ከተጠናቀቀበት ቀን አንስቶ በሦስት ቀናት ውስጥ፤

ለ) ውሳኔ በተሰጠበት ስብሰባ ያልተገኙ ባለአክሲዮኖች ውሳኔው በአገር አቀፍ ጋዜጣ እና በማህበሩ ድረ ገፅ ከወጣበት ቀን አንስቶ ባሉት አስራ አምስት ቀናት ውስጥ፤ ከማህበሩ የመውጣት ውሳኔያቸውን በደብዳቤ ወይም ሌሎች አግባብነት ባላቸው ኤሌክትሮኒክ ዘዴዎች ለማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ማሳወቅ ይኖርባቸዋል።

፫/ ከማህበሩ ለመውጣት የወሰኑት ባለአክሲዮኖች የአክሲዮናቸው ዋጋ በገበያ ላይ የተወሰነ ከሆነ ከስብሰባው ቀን በፊት በነበሩት ስድስት ወራት ውስጥ በገበያው በነበረው አማካይ ዋጋ፣ የአክሲዮኖቹ ዋጋ በገበያ ያልተወሰነ ከሆነ በመጨረሻው የሒሳብ ዓመት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውስጥ በተመለከተው የማህበሩ ሀብት

ውስጥ አክሲዮኖቻቸው በሚወክሉት መጠን ታስቦ ይከፈላቸዋል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ የተመለከተውን ከማህበሩ የመውጣት መብት የሚያስቀር ወይም የሚያሳጣ ወይም የመብቱን ተግባራዊነት አስቸጋሪ የሚያደርግ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት ወይም ውሳኔ ተፈጻሚነት የለውም፡፡

ክፍል አራት
ስለማህበሩ ልዩ ጉባዔ

አንቀጽ ፩፻፬. የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ስለመለወጥ

፩/ ጠቅላላ ጉባዔው የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ለመለወጥ የሚያስተላልፈው ውሳኔ የፀና የሚሆነው ጉዳዩ የሚመለከተው መደብ ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፩፻፮ በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔ እና ድምፅ ሲያጸድቀው ነው፤

፪/ ጠቅላላ ጉባዔው የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ለመለወጥ ውሳኔ ያሳለፈ እንደሆነ ልዩ

ጉባዔው ውሳኔው በተላለፈ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ስብሰባ በማድረግ በጉዳዩ ላይ የራሱን ውሳኔ መስጠት አለበት፡፡

አንቀጽ ፬፻፭ ሰነዶችን የማየት መብት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፹፩ ድንጋጌ በልዩ ጉባዔ ላይም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፮. የልዩ ጉባዔው ምልዓተ ጉባዔና ድምፅ ብልጫ

፩/ በልዩ ጉባዔ ውሳኔ ለማሳለፍ ምልዓተ ጉባዔ የሚኖረው ድምፅ ለመስጠት መብት ያላቸዉ የመደቡ አባል ባለአክሲዮኖች ከሚወክሉት ዋና ገንዘብ፡-

ሀ) በመጀመሪያው ጥሪ ቢያንስ ግማሽ፤

ለ) በሁለተኛው ጥሪ ቢያንስ ሲሦ፤

ሐ) በሶስተኛው ጥሪ ቢያንስ ሩብ፤ ድርሻ የሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ራሳቸዉ ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት ሲገኙ ነው፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፪ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር ስለ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የድምፅ ብልጫና

አቆጣጠር የተመለከተው በልዩ ጉባዔም ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ምዕራፍ ስድስት
የዕዳ ሰነዶች

አንቀጽ ፬፻፺. **ትርጓሜ**

፩/ የዕዳ ሰነድ ማለት አውጪው ማህበር ለዕዳ ሰነድ ያዥ የተወሰነ ወለድ በተወሰነ ጊዜ ለመክፈል እና የውሉ ጊዜ ሲጠናቀቅ የተበደረውን ገንዘብ ለመመለስ ግዴታ የገባበት የሚተላለፍ የዕዳ ማረጋገጫ ሰነድ ነው፡፡

፪/ እኩል ዋጋ የተጻፈባቸው በአንድ ዙር የሚወጡ የዕዳ ሰነዶች ለዕዳ ሰነድ ያዦች እኩል መብት ይሰጣሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፲. **የዕዳ ሰነዶችን ማውጣት ስለመቻል**

አንድ የአክሲዮን ማህበር የዕዳ ሰነዶችን በማውጣት መበደር የሚችለው፡-

፩/ ዋና ገንዘቡ በሙሉ የተከፈለ ከሆነ፤ እና

፪/ ቢያንስ ለአንድ ዓመት ሥራ ላይ ቆይቶ በማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የጸደቀ የሒሳብ ሚዛን ካለው፤ ነው፡፡

አንቀጽ ፬፻፱. መውጣት የሚችለው ከፍተኛ የዕዳ ሰነድ መጠን

፩/ አንድ ኩባንያ የዕዳ ሰነዶችን በማውጣት መበደር የሚችለው የገንዘብ መጠን በጸደቀው የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውስጥ ከተመለከተው የተከፈለ የማህበሩ ዋና ገንዘብ ሊበልጥ አይችልም።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም:-

ሀ) የማህበሩ የማይንቀሳቀስ ንብረት ለዕዳ ሰነዶች መያዣ ተደርጎ የተሰጠ እንደሆነና የወጡትም የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ከመያዣው ዋጋ 2/3 (ሁለት ሦስተኛ) የማይበልጥ እንደሆነ፤ ወይም

ለ) ከተከፈለው የማህበሩ ዋና ገንዘብ በላይ የወጡት የዕዳ ሰነዶች በተመዘገቡ ዋስትናዎች ወይም በመንግስት በወጡ የግምጃ ቤት ሰነዶች ወይም መንግስት ዋስትና በገባላቸው ቦንዶች ዋስትና የተሰጠባቸው እና ከዋስትናነት ነፃ የመውጫቸው ጊዜ ከዕዳ ሰነዶች መክፈያ ጊዜ የማይቀድም እንደሆነ ወይም መንግስት ወይም

አንድ የመንግስት መሥሪያ ቤት በየዓመቱ በሚከፍለው ገንዘብ ዋስትና የተገባላቸው እንደሆነ፤ አንድ ማህበር በሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫዎች ከተመለከተው የተከፈለ ዋና ገንዘብ በላይ የተጻፈባቸው ዋጋ ያላቸው የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት ይችላል፡፡

፫/ የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ተመልሶ ሙሉ በሙሉ እስኪከፈል ድረስ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ለ) መሠረት በዋስትና የተሰጡት ሰነዶች በባንክ ውስጥ መቀመጥ አለባቸው፤ ለዕዳ ሰነድ ያዥ የሚከፈለውን ወለድ እና ዋስትና የተገባላቸውን የዕዳ ሰነዶች ዋጋ ጥቂት በጥቂት ለመክፈል አስፈላጊ በሆነው መጠን ለእነዚህ የዋስትና ሰነዶች በየዓመቱ የሚከፈለው ገንዘብ በባንክ በዝግ ሒሳብ መቀመጥ ይኖርበታል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ገደብ የማይንቀሳቀስ ንብረት ለማፍራት በሚወሰድ ብድር ወይም እርሻን መያዣ አድርገው በሚያበድሩ ኩባያንዎች ላይ ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፬፻፲. <u>የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማህበር ግዴታዎች</u>

፩/ ባውጪው ማህበር ተመልሰው የተገዙ የዕዳ ሰነዶች ይሰረዛሉ፤ እንደገና ለሽያጭም መቅረብ አይችሉም።

፪/ የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማህበር ዋና ገንዘቡን መቀነስ የሚችለው ዋጋቸው ከነወለድ ለአበዳሪዎች ተከፍሎ በተሰረዙት የዕዳ ሰነዶች መጠን ነው።

አንቀጽ ፬፻፲፩. የዕዳ ሰነዶችን ባወጣ ማህበር የሚደረግ የዋና ገንዘብ ቅነሳ

በአንቀጽ ፬፻፲ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ቢኖርም፤ በመክሰር ምክንያት የማህበሩን ዋና ገንዘብ መቀነስ የግድ በሆነ ጊዜ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እና በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ በመዘዋወር ላይ ካሉት ዋጋቸዉ ያልተከፈሉ የዕዳ ሰነዶች ዋጋ መጠን እስኪስተካከል ድረስ በሕግ ለተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ የሚደረገው ተቀናሽ የሚሰላው የዕዳ ሰነዶቹ በወጡበት ጊዜ የነበረውን የዋና ገንዘብ መጠን መሠረት በማድረግ መሆን አለበት።

አንቀጽ ፬፻፲፪. የዕዳ ሰነዶች ስለሚወጡበት ዋጋ

፩/ የዕዳ ሰነዶችን ከተጻፈባቸው ዋጋ ከፍ አድርጎ ማውጣት ይቻላል፡፡

፪/ በልዩ ሁኔታ በሕግ ካልተደነገገ በስተቀር የዕዳ ሰነዶቹን ላያቸው ላይ ከተጻፈው ዋጋ ዝቅ አድርጎ ማውጣት አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፫. የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት ይዘት

የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት የሚከተሉትን ጉዳዮች መያዝ አለበት፡-

፩/ የማህበሩን ስም፣ ዓላማ፣ ዋና መሥሪያ ቤት እና በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቦታ፤

፪ ማህበሩ የተመሰረተበትንና የሚቆይበትን ጊዜ፤

፫/ የዕዳ ሰነዶች በወጡ ጊዜ ማህበሩ ያለው የተከፈለ ዋና ገንዘብ መጠን፤

፬/ ጠቅላላ ጉባዔው የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት ውሳኔ የሰጠበትን ጊዜና ውሳኔው በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀን፤

፭ የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀቱ ተከታታይ ቁጥርና በላዩ የተጻፈውን ዋጋ፣ የወለዱን መጠንና

የመክፈያውን ቀን እንዲሁም ዕዳው የሚመለስበትን ሁኔታ፤

፯/ የወጡት የዕዳ ሰነዶችን ልክ እና ከዕዳ ሰነዱ ጋር የተያያዙ ልዩ ዋስትናዎችን፣ እንዲሁም እነዚህ ዋስትናዎችን ያቋቋመው የጽሁፍ ውል የተደረገበትን ጊዜ፤

፰/ አስቀድሞ የወጡ ነገር ግን ቀስ በቀስ ተከፍለው ያላለቁ የዕዳ ሰነዶችን ልክ እና የተገባላቸዉን ዋስትና፤

፱ እንደአስፈላጊነቱ የዕዳ ሰነድ ያገኙ የዕዳ ሰነዶቻቸውን ወደ አክሲዮን ለመለወጥ የተሰጣቸውን መብት ተግባራዊ የሚያደርጉበትን ጊዜ እንዲሁም የአለዋወጡን ሁኔታ፡፡

አንቀጽ ፬፻፲፩. <u>አክሲዮኖችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት</u>

በዚህ ሕግ ስለአክሲዮኖች አለመከፋፈል፣ አክሲዮኖች ስለሚወጡባቸው ዘዴዎች፣ ስለአክሲዮኖች መተላለፍ እና መቃወሚያዎች የተደነገጉት ድንጋጌዎች በዕዳ ሰነዶች ላይም እንደ አግባብነታቸው ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፲፩. <u>ስለዕዳ ሰነድ ያዥች ጠቅላላ ጉባዔ</u>

፩/ በአንድ ጊዜ የወጡ የዕዳ ሰነድ ያዥች የጋራ ጥቅሞቻቸውን ለማስከበር ሲባል ከዚህ በታች ባሉት አንቀጾች በተመለከቱት ሁኔታዎች ራሳቸውን ሕጋዊ ሰውነት በተሰጠው የዕዳ ሰነድ ያዥች ቡድን ሊያደራጁ ይችላሉ፡፡

፪/ ማንኛውም ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም በአንድ የዕዳ ሰነድ ያዥች ቡድን ውስጥ የሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያዥች በማንኛዉም ጊዜ የዕዳ ሰነድ ያዥች ጠቅላላ ጉባዔ ማድረግ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፲፪. <u>የዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ አጠራርና አካሄድ</u>

፩/ የዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ በማህበሩ ወይም የዕዳ ሰነድ ያዥች ቡድን ወኪል ሰይሞ እንደሆነ በወኪሉ ወይም ካልተከፈሉ የዕዳ ሰነዶች ውስጥ ሃያ በመቶ ድርሻ ባላቸው የዕዳ ሰነድ ያዥች ሊጠራ ይችላል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ ስለ ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ አጠራር እና ስለስብሰባው አካሄድ የተደነገጉት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው በዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ አጠራርና አካሄድ ላይም ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

፫/ ባለዕዳ የሆነው ማህበር ወይም ለብድሩ ዋስ የሆነ ኩባንያ ዳይሬክተሮች፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት፣ ኦዲተሮች፣ ሠራተኞች በዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ ላይ ለዕዳ ሰነድ ያዥች ወኪል ለመሆን አይችሉም፡፡

፬/ ዋጋቸው በማህበሩ የተከፈለ የዕዳ ሰነዶች የያዙ ሰዎች በጉባዔዎች ላይ ተሳታፊ ለመሆን አይችሉም፡፡

፭/ ማህበሩ መልሶ የገዛቸው የዕዳ ሰነዶችን ይዞ በጉባዔው ተሳታፊ ሊሆን አይችልም፤ ይህ ክልከላ ከባለዕዳው ማህበር ዋና ገንዘብ ቢያንስ ሠላሳ በመቶ በያዙ ሌሎች የንግድ ማህበራት ላይም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፮/ የዕዳ ሰነድ ያዥች የሚያካሂዷቸውን ጉባዔዎች ለመጥራት እና ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ወጪዎችን ሁሉ የሚሸፍነው ባለ ዕዳው ማህበር ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፲፮. <u>የጉባዔው ሥልጣን</u>

፩/ የዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ ለዕዳ ሰነድ ያዥች ጥቅም ጥበቃና ለብድር ውሉ አፈፃፀም የሚያስፈልጉት ጥንቃቄዎች ሁሉ እንዲፈፀሙ ለማድረግና እንዲሁም እነዚህን ጥንቃቄዎች ለማስፈፀም አስፈላጊ ስለሆኑ ወጪዎች ውሳኔ ይሰጣል፡፡

፪/ በጉባዔው የሚተላለፉት ውሳኔዎች በጉባዔው ባልተገኙና ውሳኔውን በተቃወሙ በአጠቃላይ በሁሉም የዕዳ ሰነድ ያገኙ ላይ ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፲፰· ባለዕዳው ማህበር ባቀረባቸው ሀሳቦች ላይ ውሳኔ ስለመስጠት

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፲፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ጉባዔ፡-

ሀ) የማህበሩ ዓይነት ወይም ዓላማ እንዲለወጥ፤

ለ) ማህበሩ ከሌላ ማህበር ጋር እንዲቀላቀል ወይም ወደ ሁለትና ከዚያ በላይ ማህበር እንዲከፈል፤

ሐ) በነባር የዕዳ ሰነዶች ላይ የቀደምትነት መብት የሚያስገኙ ሌሎች የዕዳ ሰነዶች እንዲወጡ፤ ባለዕዳው ማህበር በሚያቀርባቸዉ ሀሳቦች ላይ ለመምከር ይችላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የቀረቡትን ሀሳቦች ጉባዔው ባይቀበላቸውም ማህበሩ ተግባራዊ ሊያደርጋቸዉ ይችላል፤ ሆኖም ገንዘባቸው እንዲመለስላቸዉ ለሚጠይቁ የዕዳ ሰነድ ያገኙ

ሀሳቦቹን ተግባራዊ ካደረገበት ቀን አንስቶ ባለው የሦስት ወራት ጊዜ ውስጥ መክፈል ይኖርበታል፡፡

፫/ ጉባዔው ኩባንያው የብድር ሁኔታዎቹን ለመለወጥ በሚያቀርበው ሀሳብ ላይ ሊመክር ይችላል፡፡

፬/ ጉባዔው የዕዳ ሰነድ ያዥችን ግዴታ ሊያከብድ በተለይም ተጨማሪ ገንዘብ እንዲያበድሩ ለማስገደድ እንዲሁም በሙሉ ስምምነት ካልሆነ በስተቀር የዕዳ ሰነዶች በአክሲዮኖች እንዲለወጡ ሊፈቅድ ወይም በቡድኑ ውስጥ በሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያዥች መካከል ልዩነት የሚያደርጉ ሁኔታዎችን ሊፈጥር አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፲፱. <u>ለውሳኔዎች መጽናት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች</u>

፩/ የዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባዔ ድምፅ የመስጠት መብት ካላቸው የዕዳ ሰነዶች ቢያንስ አንድ ሦስተኛውን የያዙት አባላት በአካል ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት ከተገኙ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ መሳተፍ ከቻሉ ውሳኔዎችን ለማሳለፍ ይችላል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፰ የተመለከተውን ጉዳይ ለመወሰን ከዕዳ ሰነድ ያዡች ¾ (ሦስት አራተኛ) በአካል ወይም በወኪሎቻቸው አማካኝነት መገኘት ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ መሳተፍ አለባቸው፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተመለከተው ምልዐተ ጉባዔ በመጀመሪያው ጉባዔ ያልተሟላ እንደሆነ የመጀመሪያው ጥሪ በተፈጸመበት ሁኔታና ጊዜ ሁለተኛ ጉባዔ ይጠራል፤ ይህም ጥሪ በመጀመሪያው ጥሪ የነበረውን አጀንዳ፣ ያለፈውን ጉባዔ ቀንና ውጤቱን ማመልከት አለበት፤ በሁለተኛው ጥሪ የተሰበሰበው ጉባዔ የተገኙትን የዕዳ ሰነዶች ቁጥር ግምት ውስጥ ሳያስገባ ውሳኔ ማስተላለፍ ይችላል፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ድንጋጌ ቢኖርም፤ በአንቀጽ ፬፻፲፰ በተመለከቱት ጉዳዮች ላይ ለመወሰን በተጠራው በሁለተኛው ጉባዔ ላይ የዕዳ ሰነዶችን ሃምሳ በመቶ የያዙ አባላት ካልተገኙ በዚያው የጥሪ ሁኔታና ጊዜ ሦስተኛ ጉባዔ ይጠራል፤ ይኸው ጉባዔ ውሳኔ ማሳለፍ የሚችለው የዕዳ ሰነዶችን አንድ

አራተኛውን የያዙ አባላት ወይም ወኪሎቻቸው ከተገኙ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፳. ስለድምፅ ብልጫ

፩/ በዕዳ ሰነድ ያዦች ጉባዔ ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው በጉባዔው ከተገኙት የዕዳ ሰነድ ያዦች በአብላጫው ድምፅ ሲደገፍ ነው፡፡

፪/ የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን መለወጥን ወይም በአንድ ቡድን ውስጥ በሚገኙ የዕዳ ሰነድ ያዦች መካከል ልዩነት የሚያደርጉ ሁኔታዎች መፍጠርን ከሚመለከተው በስተቀር በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፲፰ ውስጥ በተደነገጉት ጉዳዮች ላይ የሚሰጡ ውሳኔዎች በጉባዔው ከተገኙት የዕዳ ሰነድ ያዦች በሁለት ሦስተኛ ድምፅ መደገፍ አለባቸው፡፡

፫/ እያንዳንዱ የዕዳ ሰነድ ቢያንስ አንድ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያሰጥ ሆኖ፤ የዕዳ ሰነዶቹ ለያዦቻቸው የሚያሰጡት ድምፅ የመስጠት መብት የዕዳ ሰነዶቹ ከጠቅላላው የብድር ገንዘብ ውስጥ

ካላቸው የድርሻ መጠን ጋር የተመዛዘነ መሆን ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፩. <u>አንዳንድ ውሳኔዎችን በፍርድ ቤት ስለማጸደቅ</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፲፰ መሠረት የተሰጡ ውሳኔዎች ጉባዔ በተደረገ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ በማህበሩ ወይም በዕዳ ሰነድ ያገኙ ቡድን ወኪሎች ወይም እነርሱ በሌሉ ጊዜ በማንኛውም የዕዳ ሰነድ ያዥ ለፍርድ ቤት ቀርበው መጽደቅ ይኖርባቸዋል፤ ውሳኔዎቹ በፍርድ ቤት ካልጸደቁ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም፡፡

፪/ ውሳኔዎቹን የተቃወሙ ወይም በጉባዔው ያልተገኙ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ውሳኔው እንዳይጸድቅ መቃወም ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፪. <u>የዕዳ ሰነድ ያገኙ ቡድን ወኪሎች</u>

፩/ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ቡድን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፲፱ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፫) በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔ እንዲሁም በአንቀጽ ፩፻፷ ንዑስ አንቀጽ (፩)

በተጠቀሰው የድምፅ ብልጫ መሠረት በጠቅላላ ጉባዔው በሚሾሙ በአንድ ወይም ከዚያ በላይ ወኪሎች ሊወከል ይችላል፤ ጉባዔው በማንኛውም ጊዜ ወኪሎችን ለመሻር ይችላል።

፬/ ጉባዔው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ምልዓተ ጉባዔና ድምፅ ብልጫ መሠረት የወኪሎችን ሥልጣንና የሚከፈላቸውን የሥራ ክፍያ ይወስናል፤ ክፍያው የሚሸፈነውም በባለዕዳው ኩባንያ ይሆናል።

፫/ ወኪሎች በአግባቡ በተጠራ የዕዳ ሰነድ ያዥዎች ጠቅላላ ጉባዔ ያልተሾሙ እንደሆነ እና አስቸኳይ በሆነ ጊዜ በባለዕዳው ኩባንያ ወይም ከጠቅላላ የዕዳ ሰነዶች አምስት በመቶ የያዙ የዕዳ ሰነድ ያዥዎች ሲጠይቁ ፍርድ ቤት ወኪሎችን ለመሾም ወይም ለመተካት ይችላል።

፭/ የዚህ ሕግ አንቀፅ ፭፻፲፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) ድንጋጌ በዕዳ ሰነድ ያዥዎች ወኪል አሿሿም ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፭፻፷፫. የወኪሎች ሥልጣን

በዕዳ ሰነድ ያገኘች ጠቅላላ ጉባዔ በሌላ ሁኔታ ካልተወሰነ በስተቀር ወኪሎች የዕዳ ሰነድ ያገኘች ቡድን የጋራ ጥቅም በሆኑ ጉዳዮች ላይ በቡድኑ ስም ከዚህ በታች የተመለከቱትን ለመፈጸም ሥልጣን ይኖራቸዋል፡-

፩/ ማንኛውንም የአስተዳደር ሥራ የመፈፀም በተለይም ለብድሩ የተሰጡ ዋስትናዎችን የመቀበልና የመጠበቅ፤

፪/ ቡድኑን በፍርድ ቤት ወይም በማንኛውም ሌላ የዳኝነት አካል የመወከል፣

፫/ በማህበሩ ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ላይ የመገኘት፤

፬/ የዕዳ ሰነዶችን ለመክፈል በሚደረግ የዕጣ አወጣጥ ሥርዓት ላይ የመገኘት፡፡

አንቀጽ ፬፻፳፬. ባለዕዳው ማህበር በከሰረ ጊዜ ወኪሎች ስላሉባቸው ግዴታዎች

፩/ የባለዕዳው ማህበር ዕዳ የመክፈል አቅም እየቀነሰ ከሄደ ወይም ዕዳውን መክፈል ካቋረጠ እንደነገሩ ሁኔታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ

ሥርዓት፣ ዕዳን መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ሂደት ላይ የማህበሩን ዕዳ ያገኙ ቡድን ወኪል ተሹሞ እንደሆነ በቡድኑ ለታቀፉ ሁሉ የባለመብትነታቸውን ማስረጃ ያቀርባል፤እንዲሁም በስማቸው የተላኩ የጥሪ ማስታወቂያዎችን ይቀበላል፡፡

፪/ የዕዳ ሰነድ ያገኙ ወኪል በዕዳ ሰነድ ያገኙ ጠቅላላ ጉባዔ ድምፅ እንዲሰጥ የተወከለ እንደሆነ በኪሣራ ሕግ መሠረት የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች በሚያደርጓቸው ጉባዔዎች ላይ የዕዳ ሰነድ ያገኙን ወክሎ ድምፅ መስጠት ይችላል፤ ለማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ምልዓተ ጉባዔና የአብላጫ ድምፅ አቆጣጠር በአንድ ቀን የወጡ የዕዳ ሰነዶች እንደ አንድ ዕዳ ይቆጠራሉ፡፡

ምዕራፍ ሰባት

ስለማህበር ሒሳቦች

አንቀጽ ፭፻፷፩. ጠቅላላ ድንጋጌዎች

፩/ የሌሎች ልዩ ሕጎች ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች በአክሲዮን ማህበር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

፪/ በሌላ ሕግ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር ስለሒሳብ መዛግብት አያያዝ እና አጠባበቅ በዚህ ሕግ መጽሐፍ አንድ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች በአክሲዮን ማህበር ሒሳቦች ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፳፮. ሒሳቦች እና ዓመታዊ ሪፖርት

፩/ በየሒሳብ ዓመቱ መዝጊያ የዳይሬክተሮች ቦርድ ማህበሩ ያሉትን ሀብቶች የንብረት ዝርዝር እንዲሁም የሀብትና ዕዳ መግለጫ ማዘጋጀት አለበት፡፡፤

፪/ ዳይሬክተሮች የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፣ የትርፍ እና ኪሣራ መግለጫ እንዲሁም ባለፈው የሒሳብ ዓመት የነበረውን የማህበሩን ሁኔታ እና እንቅስቃሴ በተመለከተ ሪፖርት ማዘጋጀት አለባቸው፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው ሪፖርት ዝርዝር የትርፍና ኪሣራ መግለጫ፣ የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን፣ ካሉ የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን እና የኦዲተሮችን ጠቅላላ የክፍያ

መጠን የሚያመለክት መግለጫ፣ ስለትርፍ አከፋፈል የቀረበ ሀሳብ ካለ ይህንኑ ማካተት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፬፻፷፯. <u>የሒሳብ ሰነዶችን እና ሪፖርቶችን ስለመስጠት</u>

ለጠቅላላ ጉባዔው ጥሪ ከሚደረግበት ቢያንስ ከአርባ ቀናት በፊት የማህበሩ የንብረት ዝርዝር፣ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ፤ የትርፍና ኪሣራ መግለጫ እና የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት ለኦዲተሮች እና ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብነት ላለው ሌላ የመንግስት መሥሪያ ቤት መተላለፍ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፬፻፷፰· <u>የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ መግለጫ ስለሚዘጋጅበት ሁኔታ</u>

፩/ ጠቅላላ ጉባዔው በኦዲተሮች የቀረበለትን ሪፖርት መሠረት በማድረግ በሌላ ሁኔታ እንዲሰራ ካልወሰነ በስተቀር በየዓመቱ የሚዘጋጀው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ መግለጫ አዘገጃጀት፣ አቀራረብና የስሌት ዘዴ ቀደም ባሉት ዓመታት የነበረውን አሰራር የተከተለ እና የማይለወጥ መሆን ይኖርበታል፡፡

፪/ የትርፍና ኪሣራ መግለጫው ከማህበሩ ልዩ ልዩ እንቅስቃሴዎች የመነጩትን ትርፎች ወይም ኪሣራዎች በተለየ ርዕስ ሥር ማሳየት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፬፻፷፱. <u>ስለአባሪዎች</u>

እንደ ዋስትና የመሳሰሉት በሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ የማይታዩ የግዴታ ውሎች ከማህበሩ የሀብትና ዕዳ መግለጫ ሒሳብ ጋር አባሪ ተደርገው መያያዝ ይኖርባቸዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፸. <u>የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና የእርጅና ቅናሽ</u>

፩/ ጠቅላላ የመጠቀሚያ ጊዜያቸውን የጨረሱ ንብረቶችን ከማህበሩ ሀብትነት ለመሰረዝ እንዲቻል ለንብረቶቹ መተኪያ ገንዘብ በየዓመቱ መቀመጥ ይኖርበታል፤ በየዓመቱ ታስቦ ተቀማጭ የሚሆነው የመተኪያ ገንዘብ መጠን የማይበቃ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ከዕቃው እርጅና ጋር ተመጣጣኝ እንዲሆን መጠኑ ከፍ ማለት ይኖርበታል፡፡

፪/ ትርፍ ባይኖርም እንኳ በእያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ማለቂያ የማህበሩ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብ እና የእርጅና ቅናሽ ሒሳብ ተቀናሽ መሆን ይኖርበታል፡፡

፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመሰብሰብ እና ለመጨመር የተደረጉ ወጪዎች ወጪ ከተደረጉበት ቀን አንስቶ እጅግ ቢዘገይ በአምስተኛው የሒሳብ ዓመት ማለቂያ መተካት ይኖርባቸዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፩. የእናት ማህበር ሒሳቦች

፩/ የተቀጥላ ማህበር ሒሳቦች ለዓመታዊ ጠቅላላ ጉባዔ የሚያቀርቡት የእናት ማህበሩ ሒሳቦች በሚያቀርቡበት ጊዜ እና ሁኔታ ይሆናል፡፡

፪/ ለእናት ማህበሩ እና ለተቀጥላዎቹ ማህበራት አንድ የተጠቃለለ የሀብትና ዕዳ የሒሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሣራ የሒሳብ መግለጫ መዘጋጀት አለበት፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም፤ የዳይሬክተሮች ቦርድ እንደዚህ ዓይነቱን ሰነድ ማዘጋጀት፡-

ሀ) ሊሆን የማይችል ወይም እጅግ ከባድ ወይም ከፍተኛ ወጪ የሚጠይቅ ወይም የማህበሩ የገንዘብ ጥቅም ዝቅተኛ ከመሆኑ የተነሳ ለባለአክሲዮኖች የማይጠቅም ከሆነ፤

ለ) እናት ማህበሩን ወይም ተቀጥላውን የሚጎዳ እና ተቀጥላ ማህበሩ የሚያከናውነው ሥራ የተለያየ ከመሆኑ የተነሳ እንደ አንድ ዓይነት ማህበር የማይቆጠሩ እንደሆነና ይኸው ሀሳብ በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባለው የመንግስት አካል የፀደቀ ከሆነ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ግዴታ ተፈጻሚ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፪. ስለትርፍ

፩/ የአንድ ማህበር የተጣራ ትርፍ የሚባለው የማህበሩ ጠቅላላ ወጪዎች እንዲሁም የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና የእርጅና ቅናሽ ሒሳብ በሒሳብ ዓመቱ ከተገኘው ጠቅላላ ገቢ ከተቀነሰ በኋላ የሚገኘው ትርፍ ነው፡፡

፪/ የሚከፋፈል ትርፍ ከሒሳብ ዓመቱ ትርፍ ላይ የቀደምት ዓመታት ኪሣራዎች ከተቀነሱ በኋላ በሒሳብ ዓመቱ ትርፍ ላይ በፊት ታስበው ያልተከፋፈሉ ትርፎችን እና ሌሎች ተጨማሪ ገቢዎችን እና በልዩ ሁኔታ ጠቅላላ ጉባዔው ከመጠባበቂያ ገንዘብ እንዲከፈል የፈቀደውን ማንኛውንም ገንዘብ በመጨመር የሚገኝ ትርፍ ነው፡፡

፫/ የጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔም ለትርፍ ተከፋይ የሚሆኑት ገንዘቦች ከየትኛው የመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ እንደሚወሰዱ ማመልከት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፴፫. <u>ስለመጠባበቂያ ገንዘብ</u>

፩/ በትርፍና ኪሣራ ሒሳብ መግለጫ ላይ ከተመለከቱት የተጣሩ ትርፎች ላይ ወደ መጠባበቂያ ገንዘብ ዝውውር ይደረጋል፡፡

፪/ መጠባበቂያ ገንዘብ የሚከተሉትን ይጨምራል፡-

ሀ) በሕግ እንዲቀመጥ የተወሰነ መጠባበቂያ ገንዘብ፤

ለ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ፤

ሐ) በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ጠቅላላ ጉባዔ እንዲያቋቁም የተፈቀደለት አስገዳጅ ያልሆነ የመጠባበቂያ ገንዘብ፤

መ) በሕግ ወይም በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ከተመለከተው ውጭ በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔው የተወሰነ ነፃ የመጠባበቂያ ገንዘብ፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፩. **<u>በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ</u>**

፩/ በሌላ ሕግ የተለየ መጠን ካልተወሰነ በስተቀር፤ ከማህበሩ የተጣራ ትርፍ አምስት በመቶ በየዓመቱ በሕግ ወደተወሰነው መጠባበቂያ ገንዘብ መዛወር ይኖርበታል፤ ሆኖም ወደ መጠባበቂያው የተዛወረው ገንዘብ መጠን የማህበሩ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ላይ ሲደርስ የማዛወሩ ተግባር አስገዳጅነት ይቀራል፡፡

፪/ በማንኛውም ምክንያት በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው መጠን ዝቅ ያለ እንደሆነ

ወደዚያው መጠን እንዲመለስ ገንዘብ የማዛወር ግዴታ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፩. <u>አክሲዮንን ከዋጋው በላይ በማውጣት ስለሚቋቋም መጠባበቂያ ገንዘብ</u>

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲጨመር የወሰነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ አዲስ የሚሸጡት አክሲዮኖች ከተጻፈባቸው ዋጋ (ፐር ቫልዩ) በላይ በሆነ ገንዘብ እንዲሸጡ የወሰነ እንደሆነ በአክሲዮኖቹ ላይ የተጻፈው ዋጋ (ፐር ቫልዩ) እና በተጨባጭ አክሲዮኖቹ የተሸጡበት ዋጋ ልዩነት ወደ የመጠባበቂያ ገንዘብ እንዲዛወር ሊወስን ይችላል፡፡

፪/ በማንኛውም ሁኔታ ቢሆን ከዚህ የመጠባበቂያ ገንዘብ ተካፋዮች መሆን የሚችሉት አዲሶቹ አክሲዮኖች ከመሸጣቸው በፊት ባለአክሲዮን የነበሩት ሰዎች ብቻ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፪. <u>የትርፍ አደላደልና አከፋፈል</u>

፩/ የልዩ ሕግ ድንግጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በአንቀጽ ፬፻፴፬ የተመለከተው መጠን ከተጣራው ትርፍ ላይ

ወደ መጠባበቂያ ገንዘብ ከተዛወረ በኋላ ቀሪው በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መሠረት ይከፋፈላል፡፡

፪/ ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የሚሰጥ ክፍያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፱ መሠረት ተፈጻሚ ይናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፯. ወሰኑ የተወሰኑ ወይም በየጊዜው የሚሰጡ ወለዶች

፩/ ማህበሩ ዓመታዊ ትርፍ ባይኖረውም የተወሰነ ወይም በየጊዜው የሚሰጥ ወለድ ለባለአክሲዮኖች ይከፈላል ተብሎ በመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለባለአክሲዮኖች ወለድ የሚከፈለው ማህበሩ መደበኛ ሥራውን ለማከናወን የሚያስችል ዝግጅት በሚያደርግበት ጊዜ ዋና ገንዘቡ በባንክ በመቀመጡ በተገኘው ወለድ መጠን ብቻ ይሆናል፤ ማህበሩ መደበኛ ሥራውን እንደጀመረ ለባለአክሲዮኖች ይከፈል የነበረው ወለድ ወዲያውኑ ቀሪ ይሆናል።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ኩባንያው ለባለአክሲዮኖች ወለድ እንዲከፍል በመመስረቻ

ጽሁፍ በግልጽ ካልተወሰነ በስተቀር፤ ማህበሩ ለባለአክሲዮኖች ወለድ አይከፍልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፰. የትርፍ ድርሻ ክፍያና የባለአክሲዮኖች መብት

፩/ ለባለአክሲዮኖች የትርፍ ድርሻ የሚከፈለው በጸደቀው የማህበሩ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ላይ ከተመለከተው የተጣራ ትርፍ ላይ ብቻ ይሆናል፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌን በመተላለፍ የተከፋፈለ የትርፍ ድርሻ እንደ ሀሰተኛ ትርፍ ይቆጠራል፤ እንዲከፈል ያደረጉ ሰዎችም በወንጀልና በፍትሐ ብሔር ኃላፊ ይሆናሉ፡፡

፫/ ጠቅላላ ጉባዔው ትርፍ እንዲከፋፈል በሚወስንበት ጊዜ የትርፍ ድርሻ የሚከፈልበትን ዘዴ እና የትርፍ ድርሻ ለባለአክሲዮኖች የሚሰጥበትን ቀን በግልጽ ማመልከት አለበት፤ ሆኖም የትርፍ ድርሻ የሚከፈልበት ቀን በማናቸውም ሁኔታ የትርፍ ድርሻ እንዲከፋፈል ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ ከአራት ወራት መብለጥ የለበትም፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ከማብቃቱ በፊት ባለው

ጊዜ ውስጥ ጠቅላላ ጉባዔው የፊተኛው ጠቅላላ ጉባዔ ስለ ትርፍ ድርሻ ወይም የመጠባበቂያ ገንዘቦች ክፍፍል የሰጠውን ውሳኔ በበቂ ምክንያት ለማሻሻል ወይም ለመሻር ይችላል።

፫ / የትርፍ ድርሻ እንዲከፈልበት ከተቀረጠው ቀን ጀምሮ አንድ ባለአክሲዮን በሚደርሰው የትርፍ ድርሻ መጠን የማህበሩ አበዳሪ እንደሆነ ይቆጠራል።

አንቀጽ ፬፻፴፱. የተከፈሉ የትርፍ ድርሻዎች እንዲመለሱ መጠየቅ የማይቻል ስለመሆኑ

ማህበሩ በቤተዘመድ የተያዘ ወይም የትርፍ ድርሻ ክፍፍሉ የተፈፀመው የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫ ሳይኖር ወይም በአግባቡ የፀደቀን የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ መሠረት ሳይደረግ ካልሆነ በስተቀር፤ የዚህን ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፰ ድንጋጌዎችን በመጣስ የተከፋፈለን የትርፍ ድርሻ ባለአክሲዮኖች እንዲመልሱ መጠየቅ አይቻልም።

አንቀጽ ፬፻፵. የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫን የማጽደቅ ውጤት

የማህበሩ የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫ በጉባዔው መጽደቁ ዳይሬክተሮችን፣ የተቆጣጣሪ ቦርድ ካለ አባላቱን፣ ኦዲተሮችን፣ ሥራ አስኪያጆችን፣ የማህበሩን ፀሐፊ እና ሌሎች ኃላፊዎችን በማህበሩ ከነበረባቸው ኃላፊነት ጋር በተያያዘ ከሚኖርባቸው ተጠያቂነት ነፃ ሊያደርጋቸው አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፩. የሀብትና የዕዳ ሒሳብ መግለጫን በማስታወቂያ ስለማውጣት

የፀደቀው የማህበሩ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ አንድ ቅጅ እንዲሁም ጉባዔው መግለጫውን ያፀደቀበት ውሳኔ ቃለጉባዔ አግባብ ያለው ክፍል የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫው በጸደቀ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው የመንግስት አካል መላክ እና በማህበሩ ድረ-ገጽ ላይ ማውጣት አለበት፡፡

ምዕራፍ ስምንት
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግና ስለመቀነስ

ክፍል አንድ
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ

አንቀጽ ፬፻፵፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደጊያ መንገዶች

፩/ የማህበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ሳይፈቅድ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ አይቻልም፡፡

፪/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ አዲስ አክሲዮኖችን በማውጣት ወይም የነባር አክስዮኖችን ዋጋ በመጨመር ለማሳደግ ይቻላል፤ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ዋና ገንዘቡን ለማሳደግ ሲወስን የሚያድግበትንም መንገድ አብሮ መወሰን አለበት፡፡

፫/ የአዲስ አክሲዮኖች ዋጋ በሚከተሉት መንገዶች ሊከፈል ይችላል፡-

ሀ) በጥሬ ገንዘብ ወይም በዓይነት፤

ለ) ማህበሩ ያሉበትን የመክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ ዕዳዎች በአክሲዮን በማቻቻል፤

ሐ) መጠባበቂያ ወይም ማህበሩ ሊያዝባቸው የሚችሉ ሌሎች ገንዘቦችን ወደ ዋናው ገንዘብ በመጨመር፤ ወይም

መ) የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን በመለወጥ፡፡

፬/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ የተደረገው ከመጠባበቂያ ገንዘብ ወይም ለባለአክሲዮኖች ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ ላይ በማንሳት ካልሆነ በስተቀር፤ የነባር አክሲዮኖችን ዋጋ በመጨመር ዋና ገንዘቡን ለማሳደግ የሚቻለው በዚህ ሕግ አንቀፅ ፬፻፪ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው ሁኔታ ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፫. ለዳይሬክተሮች ቦርድ ሥልጣን ስለመስጠት

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፪ (፩) እና (፪) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ ወይም ለመቀነስ የሰጠውን ውሳኔ ተግባራዊ እንዲያደርግ አስፈላጊውን ሥልጣን ለዳይሬክተሮች ቦርድ መስጠት ይችላል፡፡

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የማህበሩን ዋና ገንዘብ እንዲያሳድግ ወይም እንዲቀንስ አስቀድሞ የሚፈቅድ የመመስረቻ ጽሁፍ ድንጋጌ ዋጋ አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፬. የማህበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ውሳኔ ተግባራዊ ስለሚሆንበት ጊዜ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚያድገው የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮኖች በመለወጥ ካልሆነ በስተቀር አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ዋና ገንዘቡ እንዲያድግ ከወሰነበት ወይም ከፈቀደበት ጊዜ አንስቶ በአምስት ዓመታት ውስጥ ተግባራዊ ካልሆነ ውሳኔው ዋጋ አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፭. አዲስ አክሲዮኖችን ከማውጣት በፊት ዋና ገንዘቡን ከፍሎ ስለማጠናቀቅ

ዋና ገንዘቡ ሙሉ በሙሉ ያልተከፈለ ማህበር በጥሬ ገንዘብ ወይም የዕዳ ሰነዶችን ወደ አክሲዮን በመለወጥ የሚከፈሉ አዲስ አክሲዮኖችን በማውጣት ዋና ገንዘቡን ማሳደግ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፮. አዲስ አክሲዮኖች ስለሚወጡበት ሁኔታ

ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አዲስ አክሲዮኖችን ለማውጣት የሚቻለው ማህበሩ ስለሚቋቋምበት ሁኔታ በተመለከቱት አግባብ ባላቸው ድንጋጌዎች መሠረት ነው፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፯. አክሲዮኖችን እንዲገዛ ሕዝብን ስለመጋበዝ

አዲስ አክሲዮኖችን ለሕዝብ ለመሸጥ የሚደረገው ጥሪ የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ በፈረመበት መግለጫ አማካኝነት ሆኖ መግለጫውም የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ ይኖርበታል፡-

፩/ የማህበሩን ስምና ዋና መሥሪያ ቤት፤

፪/ ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀን፤

፫/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ መጠን፤ የአክሲዮኖቹን ዓይነትና አክሲዮኖቹ ላይ የተፃፈውን ዋጋ እና ካሉም ልዩ መብት የሚያስጡ የአክሲዮኖን መደቦች፤

፬/ የማህበሩን ዳይሬክተሮች፣ ካሉም የተቆጣጠሪ ቦርድ አባላት፣ ሥራ አስኪያጆች እና ኦዲተሮች፤

፭ የመጨረሻውን የትርፍና ኪሣራ እንዲሁም የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የኦዲት ሪፖርት፤

፮/ ባለፉት የመጨረሻ አምስት ዓመታት ወይም ማህበሩ ከአምስት ዓመታት ያነሰ ቆይታ ያለው እንደሆነ ማህበሩ ከተመሰረተበት ቀን ጀምሮ የተከፈሉትን የትርፍ ድርሻዎች፤

፯/ ማህበሩ ያወጣቸውን የዕዳ ሰነዶች፤

፰ አዲስ የወጡ አክሲዮኖችን አስመልክቶ ጉባዔው ያስተላለፈውን ውሳኔ በተለይ አዲሶቹ አክሲዮኖች ያላቸውን ጠቅላላ ዋጋ፣ ቁጥራቸውን፣ የተጻፈባቸውን ዋጋ፣ ዓይነታቸውንና የሚወጡበትን ዋጋ፤

፱/ በዓይነት የተደረጉ መዋጮዎችን እና የተሰጡ ልዩ ጥቅሞችን፤

፲/ አዲሶቹ አክሲዮኖች ትርፍ ማስከፈል የሚጀምሩበትን ጊዜ፣ የተጣሉባቸውን ገደቦች፣ እንዲሁም የተሰጡ ልዩ መብቶችን፤

፲፩/ አክሲዮን ለመግዛት የፈረመው ሰው ግዴታ የሚቆይበትን ጊዜ።

አንቀጽ ፬፻፵፰. <u>አክሲዮኖችን የመግዛት ቅድሚያ መብት</u>

፩/ ባለአክሲዮኖች በኩባንያው ውስጥ ባላቸው የአክሲዮን መጠን አዲስ አክሲዮኖችን የመግዛት የቅድሚያ መብት ይኖራቸዋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን መብት የአክሲዮኑ ግዢ ክፍት ሆኖ በሚቆይበት

ጊዜ አክሲዮኖች ስለሚተላለፉበት ሁኔታ በተደነገጉት ጠቅላላ ድንጋጌዎች መሠረት ለመሸጥ ወይም ለማስተላለፍ ይቻላል፡፡

፫/ የዕዳ ሰነዶች በአክሲዮን የሚለወጡ ከሆነ የቀደምትነት መብቱ ተፈፃሚ አይሆንም፤ የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ በያዦቹ ምርጫ ወደ አክሲዮን ሊቀየሩ የሚችሉ የዕዳ ሰነዶች እንዲወጡ ሲወስን ባለአክሲዮኖች የቀደምትነት መብታቸውን መተዋቸውን ማመልከት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፱. <u>ያልተገዙ አክሲዮኖችን የመግዛት መብት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፰ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ አዲሶቹን አክሲዮኖች ለመግዛት የቀደምትነት መብት ባላቸው ባለአክሲዮኖች ያልተገዙ እንደሆነ አክሲዮኖቹን በቀደምትነት ለመግዛት ከሚችሉት በላይ ጠይቀው ለነበሩት ሌሎች ባለአክሲዮኖች በማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ ባላቸው ድርሻ መጠንና ባቀረቡት ጥያቄ ወሰን ውስጥ ይደለደሉላቸዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፺. <u>ቀሪዎችን አክሲዮኖች ስለማከፋፈል</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፰ እና ፬፻፵፱ ድንጋጌዎች መሠረት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የወጡት አዲስ አክሲዮኖች በሙሉ ያልተሸጡ የሆነ እንደሆነ ያልተሸጡት አክሲዮኖች በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ውሳኔ መሠረት የማህበሩ አባላት ላልሆኑ ሰዎች ሊሸጡ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፶፩. <u>በቀደምትነት መብት ላይ የሚደረግ ገደብ</u>

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ የሚወስነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፵፰ ፣ ፬፻፵፱ እና ፬፻፶ የተደነገጉት ሁኔታዎች በሙሉ ወይም በከፊል ተፈፃሚ እንዳይሆኑ ለማድረግ የሚችለው፡-

ሀ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲያድግ እና የቀደምትነት መብት እንዲቀር ያስፈለገበትን ምክንያት፣ አዲሶቹን አክሲዮኖች የሚከፋፈሏቸው ባለአክሲዮኖች እና ለእያንዳንዳቸው የሚደርሳቸውን የአክሲዮን ብዛት፣ የወጡበትን ዋጋ እና ዋጋው የተወሰነበትን መነሻ የሚገልጽ የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት፤እና

ለ) የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርትን ትክክለኛነት የሚያረጋግጥ የኦዲተሮችን ሪፖርት፤ ከመረመረ በኋላ ይሆናል።

፪/ አዲስ አክሲዮኖችን የሚከፋፈሉ ሰዎች ለነሱ ጥቅም ሲባል በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፵፰ እስከ ፬፻፶ የተመለከቱ ድንጋጌዎችን ተፈጻሚነት ቀሪ በሚያደርግ ጉባዔ ላይ ድምፅ መስጠት አይችሉም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ለሚሰጠው ውሳኔ የሚያስፈልገው ምልዓተ ጉባዔና የድምፅ ብልጫ የሚሰላው አዲሶቹን አክሲዮኖች በመግዛት የሚከፋፈሉ ሰዎች ያሏቸውን ወይም የወከሏቸውን አክሲዮኖች ሳይጨምር የማህበሩን ዋና ገንዘብ በሚሸፍኑት አክሲዮኖች መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ፬፻፶፪. በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን ስለማውጣት

፩/ በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን ለማውጣት በቅድሚያ የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔውን ፈቃድ ማግኘት ያስፈልጋል።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚሰጠው ፈቃድ ባለአክሲዮኖች በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን በተመለከተ የቀደምትነት መብታቸውን ለዕዳ ሰነዶቹ ያዦች ጥቅም ሲባል የሰጡ ስለመሆኑ መግለጫ መያዝ ይኖርበታል።

፫/ እንዲህም በሆነ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፶፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) የተመለከተው የዳይሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነድ ያዦች የቀረበላቸዉን ምርጫ ለመጠቀም የሚችሉበትን ጊዜ እንዲሁም የዕዳ ሰነዶቹ ወደ አክሲዮኖች የሚለወጡበትን ሁኔታ ማመልከት ይኖርበታል።

፬/ ኦዲተሮች የዕዳ ሰነዶቹ ወደ አክሲዮን የሚለውጡበትን ሁኔታ በተመለከተ ለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው በቀረቡ ሀሳቦች ላይ ልዩ ሪፖርት ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል።

አንቀጽ ፬፻፶፫. <u>አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቀደምትነት መብት የሚሰጡ ጽሁፎችን ማውጣት ስለመከልከል</u>

በማናቸውም ሁኔታ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የሚወጡ አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቅድሚያ

መብት የሚያሰጥ ማንኛውንም ዓይነት ሰነድ ማውጣት አይቻልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፶፬. አክሲዮን በቅድሚያ ለመግዛት ለባለአክሲዮኖች የሚሰጠው ጊዜ

ለነባር ባለአክሲዮኖች አክሲዮኖችን ለመግዛት የሚሰጣቸው ጊዜ ማህበሩ አዲስ አክሲዮኖችን ለሽያጭ ካቀረበበት ቀን ጀምሮ ከሠላሳ ቀናት ሊያንስ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፶፭. አክሲዮን የመግዛት ጥሪ ስለማድረግ

፩/ አዲሶቹን አክሲዮኖች መግዛት የሚጀመርበት ቀን ቢያንስ ግዥ ከሚጀመርበት ከአስር ቀናት አስቀድሞ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እና አመቺ በሆነ የኤሌክትሮኒክስ ዘዴ አማካኝነት ባለአክሲዮኖች እንዲያውቁት መደረግ አለበት፤ ማስታወቂያው የባለአክሲዮኖቹን የቀደምነት መብት፣ አዲስ አክሲዮኖችን መግዛት የሚጀመርበትንና የሚያልቅበትን ቀን፣ አክሲዮኖች የሚወጡበትን ዋጋ እና ወዲያውኑ ተከፋይ መሆን የሚገባውን የአክሲዮን ዋጋ መጠን መግለጽ ይኖርበታል፡፡

፪/ አክሲዮኖቹ በስም የተመዘገቡ ከሆነ ማህበሩ የአክሲዮን ሽያጭ ከመጀመሩ አስር ቀናት በፊት ማስታወቂያውን በተመዘገበ ደብዳቤ ለባለአክሲዮኖቹ መላክ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፬፻፶፮. <u>አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት ስለመፈረም</u>

፩/ አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት መፈረም ዋጋ የሚኖረው ተከፋይ መሆን የሚገባው ገንዘብ አብሮ ከቀረበ ብቻ ይሆናል፡፡

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ በገንዘብ የሚሸጡ አክሲዮኖችን በማውጣት የሚያድግ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷ እና ፫፻፷፷ ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደአግባቡ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፶፯. <u>አክሲዮን ለመግዛት መፈረምን ስለማስታወቅ</u>

የዳይሬክተሮች ቦርድ የሚከተሉትን ማረጋገጥና በሰነድ እንዲያዙ ማድረግ አለበት፡-

፩/ አዲስ አክሲዮኖች በሙሉ ለመገዛት መፈረማቸውን፤

፪/ ከአክሲዮኖቹ ዋጋ መከፈል ያለበት ገንዘብ መከፈሉን፤

፫/ እንዲጨመር የተወሰነው የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሙሉ መጨመሩን፤እና

፬/ በተጨመረው የማህበሩ ዋና ገንዘብ መሠረት የመመስረቻ ጽሁፉ መሻሻሉን።

አንቀጽ ፬፻፶፰.በዓይነት በሚደረግ መዋጮ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ

የማህበሩ ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የዓይነት መዋጮ የሚከፈል ከሆነ ወይም ልዩ ጥቅሞች ያሉበት እንደሆነ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፹፣ ፪፻፹፩ እና ፪፻፹፫ ድንጋጌዎች እንደአግባቡ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፬፻፶፱· የአዲስ አክሲዮኖችን ዋጋ ዕዳን በማቻቻል ስለመክፈል

፩/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የወጡ አዲስ የጥሬ ገንዘብ አክሲዮኖች ዋጋ አክሲዮን ለመግዛት መፈረም በተጀመረበት ቀን የመክፈያ ጊዜያቸው በደረሱ የማህበሩ ዕዳዎች በማቻቻል ሊከፈል ይችላል።

፪/ አክሲዮኖቹ በዕዳ ማቻቻል መከፈላቸውን የሚያሳይ የሒሳብ መግለጫ በዳይሬክተሮች ቦርድ መዘጋጀትና በኦዲተሮች መረጋገጥ አለበት፤ ኦዲተሮቹም

በማቻቻል የተከፈለውን ዕዳ መጠን የሚያሳይ ሪፖርት ማዘጋጀት አለባቸው።

አንቀጽ ፬፻፷· <u>የመጠባበቂያ ገንዘብ በመጨመር ዋና ገንዘብን ስለማሳደግ</u>

በዚህ ሕግ አንቀፅ ፬፻፴፬ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ የማህበሩን መጠባበቂያ ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል ወደ ዋና ገንዘብ በማዛወር የማህበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደግ ይችላል፤ ሆኖም በሕግ የተወሰነው የመጠባበቂያ ገንዘብ ወደ ማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲገባ ከተደረገ የቀድሞው በሕግ የተወሰነው መጠባበቂያ ገንዘብ እንደገና እስኪሟላ ድረስ ለባለአክሲዮኖች ማንኛውንም ዓይነት ክፍፍል ማድረግ አይቻልም።

አንቀጽ ፬፻፷፩. <u>የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ ስለመክፈል</u>

፩/ ለባለአክሲዮኖች ለዋናው ገንዘብ ገቢ ያደረጉትን መዋጮ ወይም የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ ለመክፈል የሚቻለው በመመስረቻ ጽሁፉ

በተደነገገው ወይም አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ በሚሰጠው ውሳኔ መሠረት ብቻ ይሆናል፡፡

፪/ ለዚህ ተግባር ሊውል የሚችለው ለባለአክሲዮኖች ሊከፈል የሚችል ትርፍ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፬ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው መጠባበቂያ ውጪ ከሆነ የመጠባበቂያ ገንዘብ ነው፡፡

፫/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ተፈጻሚ የሚሆነው በአንድ መደብ ውስጥ የሚገኙ አክሲዮኖችን መልሶ በመግዛት ይሆናል፤ ተመልሰው የሚገዙት አክሲዮኖችም በዕጣ ሊመረጡ ይችላሉ፤ የዚህ አንቀጽ አፈጻጸም የዋና ገንዘብ መቀነስን ሊያስከትል አይገባም፡፡

ክፍል ሁለት
የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ

አንቀጽ ፬፻፷፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ የሚቀርብ ሀሳብ

የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ የሚቀርብ ሀሳብ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ የሚሰጠው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ከመጠራቱ ቢያንስ ከአስራ አምስት ቀናት በፊት

በዳይሬክተሮች ቦርድ አማካኝነት ለኦዲተሮች መቅረብ አለበት፤ ኦዲተሮችም ዋና ገንዘቡን መቀነስ ያስፈለገበት ምክንያት እና በአቀናነሱ ሁኔታ ላይ ያላቸውን አስተያየት ለጉባዔው ማቅረብ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፫. <u>የማህበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳን ስለማስታወቅ</u>

የማህበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳ ከተደረገ በንግድ መዝገብ መመዝገብ፣ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣና በማህበሩ ድረ-ገጽ መውጣት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፬. <u>በኪሣራ ምክንያት የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ</u>

የማህበሩ ዋና ገንዘብ በኪሣራ ምክንያት የተቀነሰ እንደሆነ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፩፻፷፭ እስከ ፩፻፷፯ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፷፭. <u>የዋና ገንዘብ አቀናነስ ዘዴዎች</u>

፩ / የማህበሩን ዋና ገንዘብ መቀነስ የሚቻለው፡-

ሀ) በአክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ በመቀነስ፤ ወይም

ለ) ነባር አክሲዮኖችን አነስተኛ ቁጥር ባላቸው አዲስ አክሲዮኖች በመለወጥ፤ ነው፡፡

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚቀነሰው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) በተደነገገው መሠረት ከሆነ ነባር አክሲዮኖችን በአዲስ አክሲዮኖች ለመለወጥ የሚያስችል በቂ አክሲዮኖች የሌሏቸው ባለአክሲዮኖች ጉባዔው በሚወስነው የጊዜ ገደብ ውስጥ የጎደሉትን አክሲዮኖች ማሟላት ወይም የያዟቸውን አክሲዮኖች ለሌሎች ባለአክሲዮኖች መሸጥ ይኖርባቸዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፳፮. ለባለአክሲዮኖች ሊጠበቁ የሚችሉ መብቶች

የማህሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ የሚወስነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ማንኛውም ትርፍ ከመከፈሉ በፊት ባለአክሲዮኖች በተቀነሰባቸው የአክሲዮን ብዛት ወይም በአክሲዮኖች ላይ የተጻፈው ዋጋ መጠን ማካካሻ እንዲከፈላቸው ሊወስን ይችላል፡፡

አንቀጽ ፬፻፳፯. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከመተላለፉ በፊት የማህበሩ ገንዘብ

ጠያቂዎች የነበሩ ሰዎች ገንዘቡ ካልተከፈላቸዉ ወይም በቂ ዋስትና ካልተሰጣቸው በስተቀር የማህበሩ ዋና ገንዘብ ማህበሩ ባለዕዳ በሆነበት ጊዜ ወደነበረበት መጠን እስኪደርስ ድረስ በአንቀጽ ፭፻፷፰ መሠረት የሚሰጥ ውሳኔን ወይም ማንኛውንም ዓይነት የትርፍ ክፍፍልን ለመቃወም ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፮. <u>የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሕግ ከተወሰነው አነስተኛ መጠን በታች መቀነስ</u>

፩/ በኪሣራ ምክንያት የማህበሩ ዋና ገንዘብ በአንቀጽ ፪፻፵፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከተው አነስተኛ መጠን በታች ከሆነ የቀነሰው የዋና ገንዘቡ መቀነስ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፷፫ በተደነገገው መሠረት በንግድ መዝገብ ከተመዘገበበት ቀን አንስቶ ባለው አንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ዋና ገንዘቡ ወደ አነስተኛ መጠን ማደግ ይኖርበታል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፭፻፷፯ ሥር የተመለከተው የገንዘብ ጠያቂዎች መብት አይነካም፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ዋና ገንዘቡ ካልተስተካከለ ወይም ማህበሩ ወደ ሌላ ዓይነት ማህበር እንዲለወጥ ካልተደረገ

በስተቀር ማንኛውም ጥቅም ያለው ወገን ማህበሩ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፬፻፳፱. <u>ኪሣራ ሳይኖር የማህበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ</u>

ከኪሣራ ውጭ በሆነ ሌላ ምክንያት የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀንስ የተደረገ እንደሆነ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፴ እስከ ፬፻፴፪ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፴. <u>የባለ አክሲዮኖች እኩልነት</u>

የማህበሩ ዋና ገንዘብ መቀነስ የባለአክሲዮኖችን የእኩልነት መብት ሊያፋልስ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፩. <u>የገንዘብ ጠያቂዎች መብት</u>

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የመቀነስ ውሳኔ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፴፫ ድንጋጌ መሠረት በይፋ ከመገለጹና በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት በማህበሩ ላይ መብት የነበራቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዋና ገንዘቡ ከአስር በመቶ በላይ በሆነ መጠን እንዲቀንስ የተወሰነ እንደሆነ ውሳኔው አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ከወጣበት ቀን ጀምሮ በሦስት ወራት

ጊዜ ውስጥ ለፍርድ ቤት ተቃውሞ ማቅረብ ይችላሉ::

፪/ መቃወሚያው የቀረበለት ፍርድ ቤት መቃወሚያውን ውድቅ ለማድረግ ወይም ማህበሩ ተቃውሞውን ላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች ገንዘባቸውን እንዲከፍላቸው ወይም በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ሊያዝ ይችላል::

፫/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ የተላለፈው ውሳኔ ተግባራዊ የሚሆነው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተቀመጠው የጊዜ ገደብ ካለፈ በኂላ ነው::

አንቀጽ ፬፻፴፪. የማህበሩን ዋና ገንዘብ ቅነሳ በቃለ ጉባዔ ስለመመዝገብ

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ እንዲቀነስ ከተወሰነበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ውሳኔው በማህበሩ የቃለ ጉባዔ መዝገብ መስፈር ይኖርበታል::

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተዘጋጀው የውሳኔ ቃለ ጉባዔ በማህበሩ ድረ ገጽ ላይ መውጣት አለበት::

ምዕራፍ ዘጠኝ
ስለማህበሩ መፍረስ እና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፬፻፳፫. ማህበሩ የሚፈርስባቸው ምክንያቶች

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፹፩ የተመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የአክሲዮን ማህበር በሚከተሉት ምክንያቶች ይፈርሳል፡-

ሀ) የባለአክሲዮኖች ቁጥር በሕግ ከተፈቀደው ዝቅ ሲልና በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሌላ አባል መተካት ባለመቻሉ ምክንያት ጥቅም አለኝ በሚል ሰው በቀረበ ማመልከቻ መሠረት የንግድ ማህበራትን የሚመዘግበው አካል ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፤

ለ) የአስተዳደር አካላት የሌሉት በመሆኑ ምክንያት ጥቅም አለኝ በሚል ሰው ጠያቂነት የንግድ ማህበራትን የሚመዘግበው አካል ማህበሩ እንዲፈርስ ሲወስን፤

ሐ) ማህበሩ የዋና ገንዘቡን ሦስት አራተኛ በኪሣራ ሲያጣ።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ድንጋጌዎች ቢኖሩም የንግድ ማህበራት መዝጋቢው አካል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጊዜ ገደቡን ለተወሰነ ጊዜ እንዲራዘም ወይም ማህበሩ የአስተዳደር አካላትን አሟልቶ ሥራ እንዲቀጥል ሊፈቅድ ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) እንደተመለከተው ማህበሩ የዋና ገንዘቡን ሦስት አራተኛ በኪሣራ ያጣ እንደሆነ የዳሬክተሮች ቦርድ የማህበሩን መፍረስ ወይም መቀጠል የሚወስን አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ መጥራት አለበት፤

፬/ የዳይሬክተሮች ቦርድ፣ ካለ የተቆጣጣሪ ቦርድ ወይም ኦዲተሮች ጠቅላላ ጉባዔ መጥራት ያልቻሉ እንደሆነ ጥቅም ባለው ሰው አመልካችነት ፍርድ ቤት ማህበሩ እንዲፈርስ ሊወስን ይችላል፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተደነገገው መሠረት የንግድ ማህበር መዝጋቢውን አካል ሳያስፈቅዱ ከስድስት ወራት በኋላ ባለአክሲዮኞች እያወቁ ማህበሩ ሥራውን እንዲቀጥል ያደረጉ ከሆነ ካወቁበት ጊዜ ጀምሮ ማህበሩ ለሚገባው ማንኛውም ዕዳ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፩፻፸፩. የማህበሩን መፍረስ ስለማስታወቅ

፩/ በዚህ ሕግ መሠረት ማህበሩ እንዲፈርስ በማህበሩ የተወሰነ እንደሆነ የመፍረሱ ውሳኔ ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በሃያ አንድ ቀናት ውስጥ ማህበሩ እንዲፈርስ ስለመወሰኑ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣና በማህበሩ ድረ ገጽ በይፋ መገለጽ አለበት፤ ማስታወቂያውም "በመጣራት ላይ ያለ" የሚል ሐረግ ተጨምሮበት የማህበሩን ስም፣ የዋና ገንዘቡን መጠን፣ የፈረሰበትን ምክንያት፣ የሒሳብ አጣሪውን ስምና አድራሻ እንዲሁም የሥልጣን ወሰን መያዝ አለበት።

፪/ ማህበሩ እንዲፈርስ የተሰጠው ውሳኔ እና በውሳኔው መሠረት ሒሳብ አጣሪ መሾሙን የሚያመለክቱ ሰነዶች በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት መቀመጥ እንዲሁም በንግድ መዝገብ መመዝገብ አለባቸው።

አንቀጽ ፩፻፸፪. ሒሳብ አጣሪ ስለመሾምና ስለመሻር

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ያልተሾሙ ከሆነ የማህበሩን መፍረስ በወሰነው አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ይሾማሉ።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተደነገገው መሠረት ሒሳብ አጣሪዎች ያልተሾሙ ከሆነ በዳይሬክተሮች ቦርድ፣ በተቆጣጣሪ ቦርድ፣ በኦዲተሮች፣ በባለአክሲዮኖች ወይም በገንዘብ ጠያቂዎች አቤቱታ አቅራቢነት በፍርድ ቤት ይሾማሉ፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የተሾሙ የሒሳብ አጣሪዎች በአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔው ሊሻሩ ይችላሉ፤ እንዲሁም በማንኛውም አካል ቢሾሙም ሒሳብ አጣሪዎችን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) በተጠቀሱት ሰዎች አመልካችነት በበቂ ምክንያት ፍርድ ቤት ሊሽራቸው ይችላል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው መሠረት ሒሳብ አጣሪዎችን የሻረው አካል አዲስ አጣሪዎችን መሾም አለበት፡፡

አንቀጽ ፬፻፸፮. የሒሳብ አጣሪዎች ሥራ መልቀቅ

፩/ የማህበሩ ሒሳብ አጣሪዎች ለሾማቸው አካል የሶስት ወራት የቅድሚያ የጽሁፍ ማስጠንቀቂያ በመስጠት ሥራቸውን መልቀቅ ይችላሉ፤ አጣሪዎች የተሾሙት በጠቅላላ ጉባዔ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ ከሆነ

ማስጠንቀቂያውን ለማህበሩ ቦርድ ማቅረብ አለባቸው፡፡

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት የቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ሳይሰጡ ሥራቸውን የለቀቁ እንደሆነ በዚህ ምክንያት በማህበሩ፣ በገንዘብ ጠያቂዎች ወይም በባለአክሲዮኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፬፻፸፯. ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች

ሒሳብ አጣሪ ሆኖ መሾም የሚችለው ቀጥሎ የተመለከቱትን መስፈርቶች የሚያሟላ ሰው ነው፡-

፩/ መልካም ሥነ-ምግባር ያለው፤

፪/ የሒሳብ ማጣራት ሥራ ለማከናወን አስፈላጊ የሆነ ሙያ ያለው፡፡

፫/ በንግድ ማህበር አደራጅነት፣ ዳይሬክተርነት፣ ሥራ አስኪያጅነት፣ በተቆጣጣሪ ቦርድ አባልነት፣ በኦዲተርነት ወይም በሌሎች የአመራር ኃላፊነቶች ላይ ተመድቦ ሲሰራ ከኃላፊነቱ ጋር በተያያዘ ወይም

በማንኛውም ሁኔታ የእምነት ማጉደል፣ የስርቆት፣ የውንብድና ወንጀል ወይም ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የማያደርግ ተመሳሳይ ወንጀል ፈፅሞ ጥፋተኛነቱ ያልተረጋገጠ፡፡

አንቀጽ ፬፻፸፰. <u>የሒሳብ አጣሪዎች የሥራ ዋጋ</u>

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች ለሚሰጡት አገልግሎት የሥራ ዋጋ ይከፈላቸዋል፡፡

፪/ የሥራ ዋጋ ክፍያው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፸፫ መሠረት በሚሾማቸው አካል ይወሰናል፡፡

አንቀጽ ፬፻፸፱. <u>ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማህበሩ ሕጋዊ ሰውነት ቀጣይነት</u>

፩/ ሒሳብ ማጣራቱ እስከሚጠናቀቅ ድረስ ማህበሩ ከስያሜው ቀጥሎ "በመጣራት ላይ ያለ" የሚል ሐረግ ተጨምሮበት ሕጋዊ ሰውነቱን እና ስሙን እንደያዘ ይቀጥላል፡፡

፪/ ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማህበሩ አስተዳደር አካላት ማከናወን የሚችሉት ለማጣራቱ ሥራ አስፈላጊ

የሆኑ እና ከአጣሪው ሥልጣን ውጭ የሆኑ ሥራዎችን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፭፻፹. <u>የከሠረ ማህበር ሒሳብ ስለሚጣራበት ሁኔታ</u>

፩/ የማህበሩ መክሰር በፍርድ ቤት የተወሰነ እንደሆነ ሒሳብ ማጣራቱ ኪሣራን በሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ይፈጸማል።

፪/ ስለኪሣራ የሚደነግጉት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የማህበሩ ዳይሬክተሮች ማህበሩን ለመወከል ሥልጣን የሚኖራቸው ለሥራው አስፈላጊ በሆነ መጠን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፭፻፹፩. <u>የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት</u>

፩/ በሕግ ወይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ዓይነት ይሆናል።

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ንብረቶችና የሒሳብ መዝገቦች ይረከባሉ፤ የዳይሬክተሮች ቦርድ ከመጨረሻው የበጀት ዓመት ማብቂያ ጀምሮ ሒሳብ

ማጣራቱ እስከተጀመረበት ጊዜ ያለውን የማህበሩ አስተዳደር የሚመለከት የሥራ ሪፖርት ለሒሳብ አጣሪዎች ያቀርባል፡፡

፫/ ሒሳብ አጣሪዎችና ዳይሬክተሮች የማህበሩን ሀብትና ዕዳዎች የያዘ ዝርዝር መዝገብ በጋራ አዘጋጅተው ይፈርማሉ፡፡

፬/ ማህበሩ ያለው ሀብት ዕዳዎቹን ለመክፈል በቂ እንደማይሆን ከተገመተ ሒሳብ አጣሪዎች ባለአክሲዮኖች ገቢ ያላደረጉት መዋጮ ካለ ማስከፈል ይኖርባቸዋል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፪· የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣን እና ኃላፊነት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሾማቸው ጉባዔ የተጣሉ ገደቦች ካሉ እንደተጠበቁ ሆኖ፤ ሒሳብ አጣሪዎች የማጣራቱን ሥራ ለማከናወን ሙሉ የሆነ ሥልጣን ይኖራቸዋል፤ በተለይም የማህበሩን ሀብት በሙሉ ለመሸጥ፣ በፍርድ ቤት ማህበሩን ለመወከል፣ ክርክር የሚያስነሱ ጉዳዮችን በስምምነት ወይም በግልግል ዳኝነት ለመጨረስ፣ የማህበሩን ገንዘብ ለመሰብሰብ እና ዕዳዎችን ለመክፈል ይችላሉ፡፡

፪/ ሒሳብ አጣሪዎች ቀደም ሲል የነበሩ ውሎችን ለማስፈጸም ካልሆነ ወይም የሒሳብ ማጣራቱ ሥራ ካላስገደደ በስተቀር አዲስ ሥራዎችን መጀመር አይችሉም፡፡

፫/ ሒሳብ አጣሪዎች በሕግ፣ በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ከተሰጣቸው ሥልጣን ውጭ በመስራታቸው በማህበሩ ወይም በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሱት ጉዳት በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ፡፡

፬/ ሒሳብ አጣሪዎች የማጣራቱ ሥራ ምክንያታዊ በሆነ ጊዜ እንዲጠናቀቅ የማድረግ ኃላፊነት አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፫. <u>ከዕዳ ክፍያ በፊት የንብረት ክፍፍል ማድረግ የተከለከለ ስለመሆኑ</u>

ማህበሩ ለገንዘብ ጠያቂዎች ያለበትን ዕዳ በሙሉ ሳይከፍል ወይም ለክፍያ የሚያስፈልገው ገንዘብ በፍርድ ቤት ሳይቀመጥ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩን ሀብት ለባለአክሲዮኖች ማከፋፈል አይችሉም፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፬. <u>ገንዘብ ጠያቂዎችን ስለመጥራትና ክፍያ ስለመፈጸም</u>

፩/ ስማቸው በሒሳብ መዝገብ ውስጥ ለተመለከተ ወይም በሌላ መንገድ ለሚታወቁ ገንዘብ ጠያቂዎች የማህበሩን መፍረስ በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም አስቀድሞ ስምምነት በተደረሰባቸው ሌሎች ዘዴዎች እንዲያውቁት እና የሚጠይቁትን ገንዘብ ሊያስረዱ የሚችሉ ሰነዶችን እንዲያቀርቡ ይገለጽላቸዋል፤ ሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች በመመስረቻ ጽሁፉ በተመለከተው አኳኋን እና ሰፊ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለሦስት ተከታታይ ወራት በወር አንድ ጊዜ የማህበሩን መፍረስ በመግለጽ እንዲሁም በማህበሩ ድረ-ገጽ ማስታወቂያ በማውጣት እንዲያውቁት መደረግ አለበት፡፡

፪/ ለማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች የሚደረገው ክፍያ ሒሳብ አጣሪዎች ሥራቸውን በጀመሩበት ጊዜ ባዘጋጁት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ መሠረት ይፈጸማል፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፭. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት ጥበቃ

፩/ የታወቁ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄያቸውን ለሒሳብ አጣሪዎች ያላቀረቡ ከሆነ ሊከፈላቸው የሚገባው ገንዘብ መጠን በፍርድ ቤት ሊቀመጥላቸው ይገባል፡፡

፪/ ለገንዘብ ጠያቂዎች ተመጣጣኝ ዋስትና ካልተገባላቸው ወይም ከማህበሩ የሚጠየቁ ግዴታዎች እስከሚፈጸሙ ድረስ የሀብት ክፍፍሉ ካልተላለፈ በስተቀር፤ የመፈጸሚያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ወይም አከራካሪ የሆኑ ከማህበሩ የሚጠየቁ ግዴታዎችን ለመፈጸም የሚያስችል ተመጣጣኝ ገንዘብ በፍርድ ቤት መቀመጥ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፮. የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ

፩/ ሒሳብ አጣሪዎች የማህበሩ ዕዳ ከተከፈለ በኋላ ከተረፈው ንብረት ላይ እያንዳንዱ አክሲዮን ከመቶኛ ምን ያህል ሊደርሰው እንደሚችል የሚያሳይ የመጨረሻ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ማዘጋጀት አለባቸው፡፡

፪/ በመመስረቻ ጽሁፉ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ ሒሳብ አጣሪዎች የአክሲዮኖቹ ዋጋ ሙሉ በሙሉ መከፈላቸውንና ከአክሲዮኖቹ ጋር የተያያዙ ቀዳሚ መብቶችን ግምት ውስጥ በማስገባት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተመለከተውን የድርሻ ክፍፍል ይወስናሉ፡፡

፫/ ሒሳብ አጣሪዎች የፈረሙበት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የኦዲተሮች ሪፖርት በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ባለው ሌላ የመንግስት አካል ዘንድ መቀመጥ አለበት፡፡

፬/ ማንኛውም ባለአክሲዮን በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) በተደነገገው መሠረት መግለጫው ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሦስት ወራት የመጨረሻው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ውድቅ እንዲደረግ ተቃውሞውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል፤ ማመልከቻው የሚታየው የሦስት ወሩ የጊዜ ገደብ ካለቀ በኋላ ሲሆን ብዙ ማመልከቻዎች ካሉም በአንድነት ይታያሉ፤ ፍርድ ቤቱ በቀረቡት ጉዳዮች ላይ የሚሰጠው ውሳኔ በሌሎች ባለአክሲዮኖች ላይም ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፫ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፬) በተመለከተው የጊዜ ገደብ ውስጥ አቤቱታ ያልቀረበ እንደሆነ የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫው እንደጸደቀ ይቆጠራል፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፩. <u>የሀብት ክፍፍሉን ስለማቆየት</u>

ገንዘብ ጠያቂዎች ከተከፈሉ በኋላ የተረፈው የማህበሩ ሀብት ለባለአክሲዮኖች ለማከፋፈል የሚቻለው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፬ ንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር በተመለከተው አኳኋን ማስታወቂያ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለሦስተኛ ጊዜ ከወጣ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው፤ ሆኖም ገንዘብ ጠያቂዎች በክፍፍሉ የማይጎዱ መሆናቸውን ፍርድ ቤቱ ካመነ ከተጠቀሰው ጊዜ በፊት ተራፊው ንብረት ለባለአክሲዮኖች እንዲከፋፈል ሊፈቅድ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፬፻፹፫. <u>ያልተወሰደን ገንዘብ ስለማስቀመጥ</u>

አንድ ባለአክሲዮን ከተራፊው ንብረት ላይ የሚገባውን ድርሻ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ እና የኦዲተሮች ሪፖርት አግባብ ባለው የመንግስት አካል ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሦስት ወራት ውስጥ ያልወሰደ እንደሆነ ሒሳብ አጣሪዎች የባላክሲዮኑን ስም ወይም አክሲዮኖቹ

ለአምጪው የሆኑ እንደሆነ የአክሲዮኖቹን ቁጥር በመግለጽ ገንዘቡን በልዩ ሒሳብ ባንክ ያስቀምጣሉ።

አንቀጽ ፬፻፹፱. ማህበሩን ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ

፩/ የመጨረሻው የሀብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ ከጸደቀ በኋላ ሒሳብ አጣሪዎች ማህበሩ ከንግድ መዝገብ እንዲሰረዝ ማድረግ ይኖርባቸዋል።

፪/ ማህበሩን ከንግድ መዝገብ ባለማሰረዛቸው ምክንያት በማህበሩ አባላትም ሆነ በሌሎች ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ሒሳብ አጣሪዎች በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂ ናቸው።

አንቀጽ ፬፻፺. የገንዘብ ጠያቂዎች መብት

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፱ መሠረት ማህበሩ ከንግድ መዝገብ ከተሰረዘ በኋላ የሚመጡ ገንዘብ ጠያቂዎች ባለአክሲዮኖች ከተራፊው ንብረት በደረሳቸው መጠን እንዲከፍሏቸው መጠየቅ ይችላሉ።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ያልተከፈላቸው በአጣሪዎች ቸልተኝነት ከሆነ ከሒሳብ አጣሪዎች ላይ መብታቸውን መጠየቅ ይችላሉ።

አንቀጽ ፩፻፺፩.የማህበሩን መዝገቦች ጠብቆ ስለመያዝ

፩/ የፈረሰው ማህበር የሒሳብ መዛግብት ለአስር ዓመታት አግባብ ባለው የመንግስት አካል ተጠብቀው መቀመጥ አለባቸው፡፡

፪/ ማንኛውም ሰው የሒሳብ መዝገቦችን ለመመርመር ይችላል፡፡

ምዕራፍ አስር
ስለድረ-ገፅ

አንቀጽ ፩፻፺፪. ድረ-ገጽ ስለማቋቋም

እያንዳንዱ የአክሲዮን ማህበር ድረ-ገጽ ሊኖረው ይገባል፡፡

አንቀጽ ፩፻፺፫. ድረ-ገፅ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች

፩/ የሚከተሉት መረጃዎች በወቅቱ ድረ-ገፅ ላይ መውጣት ይኖርባቸዋል፡-

ሀ) የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍና ካሉም ማሻሻያዎቹ፤

ለ) ጠቅላላ ጉባዔውን የሚመለከቱ የስብሰባ ጥሪዎችና ተያያዥ መረጃዎች፤

ሐ) የጸደቁ የኦዲት ሪፖርቶች፤

መ) በአንቀጽ ፫፻፴፫ ንዑስ አንቀጽ (፭) መሠረት የተዘጋጀ የጥቅም ግጭት የሚያስነሱ ውሎችን የተመለከተ ሪፖርት፤

ሠ) በዚህ ሕግ ወይም በሌሎች ሕጎች መሠረት ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር የቀረቡ ዓመታዊ ሪፖርቶች እና መረጃ፤

ረ) በመመስረቻ ጽሁፍ መሠረት በይፋ መገለጽ ያለባቸው መረጃዎች፤ እና

ሰ) ለባለአክሲዮኖች፣ ገንዘብ ጠያቂዎች እና ባለድርሻ አካላት አስፈላጊ የሆኑ የማህበሩን ጥቅም ላልተገባ ጉዳት የማይዳርጉ ሌሎች መረጃዎች፡፡

፪/ በተቻለ መጠን ድረ-ገጹ የኤሌክትሮኒክ ጉባዔ ለማድረግና በኤሌክትሮኒክ መንገድ ድምፅ ለመስጠት የሚቻልበትን ሁኔታ ማካተት አለበት፡፡

አንቀጽ ፬፻፴፬. <u>መረጃዎች በድረ-ገፁ ላይ ስለሚቆዩበት ጊዜ</u>

፩/ የሚከተሉት መረጃዎች በድረ-ገጹ ላይ ከወጡበት ቀን ጀምሮ፡-

ሀ) የስብሰባ ጥሪና ተያያዥ መረጃዎች ስብሰባው እስከሚጠናቀቅበት ዕለት ድረስ፤

ለ) የሒሳብ ሰነዶች ለአምስት ዓመታት፤

ሐ) ሌሎች መረጃዎች ለስድስት ወራት፤መቆየት አለባቸው፤

፪/ ድረ-ገጹ ለማንኛውም ሰው ተደራሽ መሆን ይኖርበታል፡፡

፫/ ኩባንያው የድረ-ገፁን ደህንነት ለመጠበቅ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ ይኖርበታል፡፡

ርዕስ ሰባት
ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፬፻፺፭. ትርጓሜ፡-

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ማለት ዋና ገንዘቡ በሙሉ አስቀድሞ የተከፈለ፣ በአክሲዮን የተከፋፈለ እና ባለአክሲዮኖች መዋጪቸውን ገቢ እስካደረጉ ድረስ ለማህበሩ ዕዳ ኃላፊ የማይሆኑበት የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ የማህበሩን አክሲዮኖች ለሕዝብ ክፍት በሆነ ገበያ መሸጥ አይቻልም፡፡

፫ የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም፤ ወሳኝ ድምፅ ያለው ባለአክሲዮን ተጠያቂነትን በተመለከተ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፪፻፺፰ ሥር የተደነገገው ተፈጻሚነት ይኖረዋል፡፡

፬/ የማህበሩ ባለአክሲዮኖች ቁጥር ከሁለት ማነስ ከሃምሳ ሰዎች መብለጥ አይችልም፡፡

፭ ማህበሩ የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶችን ማውጣት አይችልም፡፡

አንቀጽ ፬፻፺፯. የማህበሩ ዋና ገንዘብ

፩/ የማህበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ ከአስራ አምስት ሺህ የኢትዮጵያ ብር ያነሰ መሆን አይችልም፡፡

፪/ እያንዳንዱ አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ ከአንድ መቶ ብር በታች መሆን አይችልም፤ በሁሉም አክሲዮኖች ላይ የተጻፈ ዋጋ እኩል መሆን አለበት፡፡

አንቀጽ ፬፻፺፰. የማህበሩ ስም

ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የንግድ ዓላማውን የሚገልጽ ስም ይኖረዋል፡፡ ከማህበሩ ስም ቀጥሎ “ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር” የሚል ሐረግ መጻፍ አለበት፡፡

አንቀፅ ፭፻፺፰. የባለ አክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ማለት

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የባለአክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ካለ እና በስድስት ወር ጊዜ ውስጥ ሌላ ሰው በባለአክሲዮንነት ካልገባ ማህበሩ ይፈርሳል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም፤ የባለአክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ካለበት ቀን ጀምሮ በስድስት ወራት ውስጥ የመመስረቻ ጽሁፉን በማሻሻል ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አድርጎ ማስመዝገብ ይቻላል፡፡

ምዕራፍ ሁለት
የማህበሩ ምስረታ

አንቀጽ ፭፻፺፱. ለማህበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች

፩/ ማንኛውም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የሚመሰረተው ዋና ገንዘቡ በሙሉ ሲከፈል እና

የመመስረቻ ጽሁፉ በንግድ መዝገብ ውስጥ ሲገባ ነው፡፡

፪/ በጥሬ ገንዘብ በተሸጡ አክሲዮኖች ላይ የተጻፈው ዋጋ ማህበሩ ከመመዝገቡ በፊት በመመስረት ላይ ባለው ማህበር ስም በተከፈተ ዝግ የባንክ ሒሳብ ውስጥ መቀመጥ አለበት፡፡

አንቀጽ ፭፻. <u>የመመስረቻ ጽሁፉ ይዘት</u>

የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የሚከተሉትን ማካተት ይኖርበታል፡-

፩/ የባለአክሲዮኖችን ስም፣ ዜግነትና አድራሻ፤

፪/ የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤት፣እንዳሉም ቅርንጫፎቹን፤

፫/ የማህበሩን የንግድ ዓላማ፤

፬/ የማህበሩን ዋና ገንዘብ መጠን እና ይኸው በሙሉ የተከፈለ መሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፤

፭/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን የከፈለውን የገንዘብ መጠን፤

፮/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ካለ ግምቱን፤

፯/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን የያዘውን የአክሲዮን ብዛት፤

፰/ የትርፍ አከፋፈል ሥርዓት፤

፱/ ዳይሬክተሮች ካሉት ብዛታቸውንና ሥልጣናቸውን፤

፲/ የሥራ አስኪያጆችን ቁጥርና ሥልጣናቸውን፤

፲፩/ ኦዲተሮች ካሉ ብዛታቸውን፤

፲፪/ ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፲፫/ ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፤

፲፬/ እንዲሁም በማህበሩ ሥራ አመራር፣ በማህበሩና በአባላት ወይም በአባላት መካከል ያለውን ግንኙነት የሚመለከቱ ጉዳዮችን፤

፲፭/ ሌሎች በሕግ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት እንዲካተቱ የተወሰኑ ጉዳዮችን፡፡

አንቀጽ ፭፻፩. ተቀባይነት ያለው መዋጮ

ከሞያ አገልግሎት በስተቀር ሌሎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፯ የተመለከቱት የገንዘብና ሌሎች የዓይነት መዋጮዎች ኃላፊነቱ ለተወሰነ የግል ማህበርም ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፭፻፪. በዓይነት የተከፈለ መዋጮ

፩/ ባለአክሲዮን በዓይነት መዋጮ የከፈለ እንደሆነ የመመስረቻ ጽሁፉ የመዋጮውን ዓይነትና ዋጋ፣ ሌሎች ባለአክሲዮኖች የተቀበሉበትን ዋጋ እና ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ውስጥ በዓይነት ለከፈለው ባለአክሲዮን የተሰጠውን የአክሲዮን ድርሻ መጠን ማሳየት አለበት፡፡

፪/ የዓይነት መዋጮ የሚገመትበት መንገድ በባለአክሲዮኖች ይወሰናል፡፡

፫/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ በተከፈለበት ጊዜ ለተደረገው ግምት ትክክለኛነት ባለአክሲዮኖቹ ሁሉ ለሦስተኛ ወገኖች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ፡፡

፬/ በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ግምት ከዋጋው በላይ ሆኖ ከተገኘ በዓይነት ያዋጣው ባለአክሲዮን በግምቱና በትክክለኛ ዋጋ መካከል ያለውን ልዩነት በጥሬ ገንዘብ መክፈል አለበት፤ ከዋጋው በላይ ስለመገመቱ ባያውቁም እንኳን ባለአክሲዮኖች ለዚህ ገንዘብ መከፈል በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ፡፡

፭/ የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ እና ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው ቦርዱ በዓይነት የተዋጣው ንብረት እንደነገሩ ሁኔታ በማህበሩ ስም መመዝገቡን እና

አስፈላጊው የንብረት ባለቤትነት ማስረጃ በማህበሩ ስም መዘጋጀቱን ማረጋገጥ አለባቸው።

ምዕራፍ ሦስት
ስለአክሲዮኖችና የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ

አንቀጽ ፭፻፫. የአክሲዮኖች ዓይነት

ማህበሩ ማውጣት የሚችለው በስም የተመዘገቡ አክሲዮኖችን ብቻ ነው።

አንቀጽ ፭፻፬. ሰነዶችን የመመርመር መብት

፩/ አንድ ማህበርተኛ በማህበሩ ፋይናንስ ወይም የማህበርተኛውን ጥቅም በሚነካ ሌላ ጉዳይ ላይ ግምገማ ለማድረግ አስፈላጊ የሆኑትን የማህበሩ ሒሳቦች እና ሰነዶች የመመርመር እንዲሁም ጥያቄ የማቅረብ መብት አለው፤ ማህበርተኛው በዚህ መብቱ ለመጠቀም ተወካይ መሾም ወይም ረዳት ይዞ መቅረብ ይችላል።

፪/ መረጃው ይፋ መደረጉ በሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም ማህበሩ ላይ ከባድ ጉዳት የሚያደርስ ከሆነ

ማህበሩ መረጃውን ወይም ሰነዱን መከልከል አለበት፡፡

አንቀጽ ፭፻፮. <u>በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች</u>

ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በስተቀር፤ አክሲዮን በመያዣ ወይም በአላባ የተሰጠ እንደሆነ በማህበሩ ጉባዔዎች ድምፅ የመስጠት መብት የሚኖረው አክሲዮኑን በመያዣ ወይም በአላባ የሰጠው ሰው ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፭፻፯. <u>የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ስለሚይዛቸው ነገሮች</u>

እያንዳንዱ አክሲዮን የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

፩/ የአክሲዮኑ መለያ ቁጥር፣ ቅደም ተከተል፤

፪ / ማህበሩ ቦርድ ካለው የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ከሌለው ደግሞ የሥራአሲኪያጁን ፊርማ፤

፫/ የማህበሩን ስም፣ ዋና መሥሪያ ቤትና ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፤

፬ / የማህበሩን ዋና ገንዘብና አክሲዮኑ የወጣበትን ዋጋ መጠን፤

፫/ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፉ የተፈረመበትን ቀን፣ ማህበሩ በንግድ መዝገብ የተመዘገበበትን ቀንና ቦታ፤

፯/ ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን።

አንቀጽ ፫፻፺. ስለአክሲዮኖች መዝገብ

፩/ የማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት የሚከተሉትን የአክሲዮኖች ዝርዝር በአክሲዮኖች መዝገብ መያዝ አለበት፡-

ሀ) የባለአክሲዮኖችን ስምና አድራሻ፣ የእያንዳንዱን ባለአክሲዮን ድርሻ እና የአክሲኖችን መለያ ቁጥር፤

ለ) አክሲዮን ሲተላለፍ ዝውውሩን የተመለከተ ዝርዝር ፤

ሐ) በእነዚህ ዝርዝሮች ላይ የተደረገውን ማንኛውንም ማሻሻያ።

፪/ የአክሲዮን መዝገቡ የመጨረሻ ዝርዝር ከተቀመጠበት ጊዜ ጀምሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ሥር በተመለከቱት መረጃዎች ላይ ለውጥ ሲኖር በየዓመቱ መጀመሪያ የተደረገውን ለውጥ የያዘ ዝርዝር በቦርዱ ሰብሳቢ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በሥራ አስኪያጁ

ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ የመንግስት አካል መላክ አለበት።

፫/ ባለአክሲዮኖች መዝገቡን ያለክፍያ መመልከት ወይም የመዝገቡን ግልባጭ መውሰድ ይችላሉ፤ ማህበሩ ጥያቄው በቀረበ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ግልባጩን ለጠያቂው መስጠት አለበት።

፬/ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን የተወሰነውን የአገልግሎት ክፍያ በመፈጸም መዝገቡን መመልከት ወይም ግልባጭ እንዲሰጠው ማህበሩን መጠየቅ ይችላል፤

፭/ በባለአክሲዮን ወይም ጥቅም ባለው ማንኛውም ሰው በመዝገብ አጻጻፍ ላይ ስህተት ያለ ስለመሆኑ ከተገለጸለት የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ የመንግስት አካል እንዲስተካከል ማድረግ ይችላል፤ የአክሲዮን መዝገቡ ዝርዝር በትክክል ባለመጻፉ ምክንያት ለሚደርስ ማንኛውም ጉዳት ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው የቦርዱ አባላት ከሌለው ደግሞ ሥራ አስኪያጆች በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፭፻፷. **<u>አክሲዮኖችን ስለማስተላለፍ</u>**

፩/ በማንኛውም ምክንያት የሚደረግ የአክሲዮኖች ዝውውር በጽሁፍ መሆን አለበት፤ ዝውውሩ በአክሲዮኖች መዝገብ ውስጥ ካልገባ በስተቀር በሦስተኛ ወገኖች ላይ መቃወሚያ ሊሆን አይችልም።

፪/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር አክሲዮኖች በማህበሩ አባላት መካከል ያለገደብ ሊተላለፉ ይችላሉ።

፫/ አንድ ማህበርተኛ አክሲዮኑን የማህበሩ አባል ላልሆነ ሰው ከመሸጡ በፊት ማህበርተኛ ያልሆነው ሰው ያቀረበለትን ዋጋ በመግለጽ አክሲዮኖቹን በዚያው ዋጋ እና ሁኔታ እንዲገዙት ለማህበሩ አባላት ዕድል መስጠት አለበት።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተመለከተው ማስታወቂያ ለማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ በደረሰ በአስራ አምስት ቀናት ባለአክሲዮን በሆነ ሰው የውል ሀሳቡ ተቀባይነት ካላገኘ ባለአክሲዮኑ ማህበርተኛ ያልሆነው ሰው ያቀረበለትን የውል ሀሳብ መቀበል ይችላል።

አንቀጽ ፭፻፱. ከማህበሩ ውጪ አክሲዮን ስለማስተላለፍ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፰ ንዑስ አንቀጽ (፬) ሥር የተደነገገው ቢኖርም በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የበለጠ የድምፅ ብልጫ ወይም ሙሉ ድምፅ እንደሚያስፈልግ ካልተወሰነ በስተቀር፤ የማህበሩ አባል ላልሆነ ሰው የሚደረገው የአክሲዮን ዝውውር ተፈጻሚ የሚሆነው ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ ¾ (ሦስት አራተኛ) ድርሻ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ሲደግፉት ነው፡፡

፪/ ማህበሩ በመጣራት ላይ ቢሆንም የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንንቀጽ (፩) ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፲. <u>አክሲዮንን በፍርድ አፈጻጸም ስለማስተላለፍ</u>

፩/ የማህበሩ ባለአክሲዮን ያልሆነ ሰው የአንዱን ባለአክሲዮን ድርሻ በፍርድ አፈጻጸም ያገኘ እንደሆነ የማህበሩ ባለአክሲዮን ለመሆን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፱ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት የሌሎችን ባለአክሲዮኖች ድጋፍ ማግኘት አለበት፡፡

፪/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ 3/4 (ሦስት አራተኛ) ድርሻ ያላቸው አባላት በፍርድ አፈጻጸም አክሲዮን ያገኘው ሰው ማህበሩን እንዲቀላቀል ካልተስማሙ አከሲዮኖቹ ከማህበሩ አባላት መካከል ለመግዛት

ፍላጎት ላለው አባል ይተላለፋሉ፤ ለመግዛት ፍላጎት ያለው ባለአክሲዮን ካልተገኘ ማህበሩ ለፍርድ ባለመብቱ የአክሲዮኖቹን ዋጋ መክፈል አለበት።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ማህበሩ አክሲዮኖችን ሲገዛ ክፍያው ለማህበርተኞች ሊከፋፈል ከሚችል የመጠባበቂያ ገንዘብ መፈጸም አለበት።

፬/ የመጠባበቂያ ገንዘብ ባለመኖሩ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ግዥ መፈጸም ካልተቻለ ክፍያው ከዋና ገንዘቡ ይፈጸማል፤ ዋና ገንዘቡም በዚህ ልክ እንዲቀነስ ይደረጋል፤ ዋና ገንዘቡ ከመቀነሱ በፊት ከማህበሩ ጋር ለተዋዋሉ ሰዎች በዋና ገንዘቡ ላይ በተደረገው ቅናሽ ልክ ማህበርተኞች በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ይሆናሉ።

አንቀጽ ፭፻፲፩. አክሲዮኖችን በውርስ ስለማግኘት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ አንድ ባለአክሲዮን ሲሞት ወራሾቹ ባለአክሲዮን የመሆን መብት ይኖራቸዋል፡፡

፪/ ባለአክሲዮን መሆን የማይፈልጉ ከሆነ በመጨረሻው የሀብትና ዕዳ መግለጫ መሠረት የሚቹ አክሲዮን በማህበሩ ሀብት ውስጥ የሚወክለው ድርሻ ከመጠባበቂያ ገንዘብ ሊከፈላቸው ይገባል፡፡

፫/ ማህበሩ ለማህበርተኞች ሊከፋፋል የሚችል በቂ የመጠባበቂያ ገንዘብ ከሌለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተመለከተው መብት አይኖርም፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፪. <u>ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች</u>

በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፪፻፸፫ እስከ ፪፻፸፰ ድረስ የተመለከቱት ድንጋጌዎች ለዚህ ምዕራፍ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚነት አላቸው፡፡

<u>ምዕራፍ አራት</u>
<u>የማህበሩ ሥራ አመራር</u>

አንቀጽ ፭፻፲፫. <u>የማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ</u>

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲመራ በመመስረቻ ጽሁፍ ሊወሰን ይችላል፡፡

፪/ የዳይሬክተሮች ቦርድ የሚኖር ከሆነ የአባላቱ ቁጥር ከሦስት እስከ ሰባት ይሆናል፡፡

፫/ በዚህ ሕግ ስለአክሲዮን ማህበር የቦርድ አባላት ሹመት፤ ስለሚገቡት ዋስትና፣ መሻር፣ የሥራ ዘመን፣ ውሳኔ አሰጣጥ፣ ተጠያቂነት፣ የአገልግሎት ክፍያ፣ ሥልጣንና ተግባር እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ጉዳዮችን በተመለከተ የአንቀጽ ፪፻፺፯ ንዑስ አንቀጽ (፬) እና (፫)፣፪፻፺፰፣ ፪፻፺፱፣ከ፫፻ እስከ ፫፻፲፪፣ እና ከ፫፻፲፬ እስከ ፫፻፴ ድንጋጌዎች ኃላፊነቱ በተወሰነ የግል ማህበር ዳይሬክተሮች ቦርድ ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፬. <u>ስለማህበሩ ሥራ አስኪያጅ</u>

፩/ ማህበሩ ባለአክሲዮን የሆነ ወይም ያልሆነ በጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ የሚሾም አንድ ዋና ሥራ አስኪያጅ ይኖረዋል፡፡

፪/ ማህበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲተዳደር በመመስረቻ ጽሁፍ የተወሰነ እንደሆነ ሥራ

አስኪያጁ የሚሾመው በቦርዱ ይሆናል፤ ሥራ አስኪያጁ የቦርድ ሊቀመንበር መሆን አይችልም።

፫/ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩ ተቀጣሪ ነው።

አንቀጽ ፭፻፲፭. የሥራ አስኪያጁ ሥልጣን

፩/ ማህበሩ በቦርድ የሚተዳደር ከሆነ ስለሥራ አስኪያጅ ሥልጣን በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፴፯ እስከ ፫፻፴፱ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነቱ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ ማህበሩ ቦርድ የሌለው ከሆነ ሥራ አስኪያጁ የማህበሩን ዓላማ ለማሳካት በማህበሩ ስም ለመሥራት ሙሉ ሥልጣን ይኖረዋል።

፫/ የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የሚገድቡ የማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ድንጋጌዎች በማህበሩ፣ በባለአክሲዮኖች እና በሥራ አስኪያጁ መካከል ካልሆነ በስተቀር ውጤት አይኖራቸውም።

አንቀጽ ፭፻፲፮. የሥራ አስኪያጁ ተጠያቂነት

፩/ ተቃራኒ ስምምነት ቢኖርም ሥራ አስኪያጁ በሕግ ወይም በመመስረቻ ጽሁፍ የተመለከቱ ድንጋጌዎችን

በመተላለፍ ለሚያደርሰው ጉዳት ለማህበሩ፣ ለባለአክሲዮኖች እና ለሦስተኛ ወገኖች ኃላፊ ነው፡፡

፪/ ማህበሩ በመክሰሩ ምክንያት ሀብቱ ዕዳውን ለመክፈል በቂ ሆኖ ያልተገኘ እንደሆነ በከሰረው ማህበር ንብረት ጠባቂ አመልካችነት ፍርድ ቤት የማህበሩ ሥራ አስኪያጅ እና የቀድሞ ሥራ አስኪያጆች የማህበሩን ዕዳ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ለመወሰን ይችላል፡፡

፫/ የአስተደደር ኃላፊነታቸውን በተገቢው ጥንቃቄና ትጋት መወጣታቸውን ባስረዱ ሥራ አስኪያጆች ላይ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ድንጋጌ ተፈጻሚ አይሆንም፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፮. ሥራ አስኪያጅን ስለመሻር

፩/ ሥራ አስኪያጅ ሊሻር የሚችለው በሾመው አካል ነው፤ በተለይም በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ ሥራ አስኪያጁ በቦርድ የተሾመ እንደሆነ የአክሲዮን ማህበር ሥራ አስኪያጅ በሚወርድበት አኳኋን ይወርዳል፡፡

፪/ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ ላይ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር፤ በመመስረቻ ጽሁፍ ላይም ሆነ

በባለአክሲዮኖች መደበኛ ጉባዔ የተሾመ ሥራ አስኪያጅ በማህበሩ መደበኛ ጉባዔ ይሻራል፤ ሥራ አስኪያጁ ከኃላፊነት የተነሳው ካለበቂ ምክንያት ቢሆንም ወደ ኃላፊነቱ የመመለስ መብት የለውም።

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እስከ (፪) የተመለከተው ቢኖርም በቂ ምክንያት አለ ብሎ ሲያምን ማንኛውም ባለአክሲዮን በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤት ሥራ አስኪያጁን ሊሽረው ይችላል።

፬/ በተሻረው ምትክ ሌላ ሥራ አስኪያጅ እስኪሾም ድረስ ጊዜ የሚወስድ ከሆነ እንደቅደም ተከተላቸዉ ምክትል ሥራ አስኪያጅ ወይም የዳይሬክተሮች ቦርዱ ሊቀመንበር የተሻረውን ሥራ አስኪያጅ ተክቶ ይሠራል።

፭ / በዚህ አንቀፅ መሠረት የሚደረገው የሥራ አስኪያጅ መሻር ሂደት ምክንያቱ በሥራ አስኪያጁና በምክትል ሥራ አስኪያጁ ወይም በዳይሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበር መካከል በተፈጠረ አለመግባባት ከሆነና ምክትል ሥራ አስኪያጁ ወይም የዳይሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበር ሥራ አስኪጁን

ተክቶ መሥራቱ የድርጅቱን ጥቅም የሚጎዳ ከሆነ ፍርድ ቤት ሌላ ጊዜያዊ ሥራ አስኪያጅ ይመድባል፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፰. ስለኦዲተር

፩/ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አስር እና ከዚያ በላይ ባለአክሲዮኖች ያሉት እንደሆነ ወይም የማህበሩ ጠቅላላ ሀብት ከአስር ሚሊዮን ብር በላይ ከሆነ ነጻ እና ገለልተኛ የሆነ የውጭ ኦዲተር ሊኖረው ይገባል፡፡

፪/ ኦዲተር የሚመረጠው በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ነው፡፡

፫/ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፫፻፵፫ እስከ ፫፻፶፩ የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ኃላፊነቱ በተወሰነ የግል ማህበር ኦዲተርም ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ምዕራፍ አምስት
ስለማህበሩ ጉባዔዎች

አንቀጽ ፭፻፲፱. የጉባዔ ዓይነቶች

የማህበሩ ጉባዔዎች መደበኛ ወይም አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔዎች ናቸው፡፡

አንቀጽ ፭፻፷· በኤለክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ ጉባዔ

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ የተጣለ ክልከላ ከሌለ በስተቀር፤ በማህበሩ ጉባዔ ላይ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ወይም በሌላ የመገናኛ ዘዴ መሳተፍ ይቻላል፤ የመገናኛ ዘዴው የተሰብሳቢዎችን ማንነት ለመለየት የሚያስችል እንዲሁም ውጤታማ ተሳትፎን የሚያረጋግጥ መሆን አለበት፤ የመገናኛ ዘዴው ቢያንስ የተሳታፊዎችን ድምፅ ሳይቆራረጥ የሚያስተላልፍ እና ተሰብሳቢዎቹ በአንድ ጊዜ መሳተፍ እንዲችሉ የሚፈቅድ መሆን አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በአካል ሳይገኙ በጉባዔው የተሳተፉ አባላት ድምፃቸውን በቃል መስጠት ይችላሉ፡፡

፫/ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ በተደረገ ጉባዔ የማህበሩን መመስረቻ ጽሁፍ ማሻሻል አይቻልም፤ በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ውሳኔ ሊተላለፍባቸው የማይችሉ ጉዳዮችን በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ መወሰን ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፩. መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ

፩/ እያንዳንዱ የሒሳብ ዓመት ከተዘጋበት ቀን ጀምሮ ባሉት አራት ወራት ውስጥ ቢያንስ አንድ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ መደረግ አለበት።

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተወሰነው የአራት ወራት ጊዜ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም አግባብ ባለው የመንግስት አካል ውሳኔ እስከ ስድስት ወራት ሊራዘም ይችላል።

፫/ ጉባዔው የሚጠራው ማህበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለው በቦርዱ፣ ቦርዱ ካልጠራ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በሥራ አስኪያጅ፣ እነዚህ ካልጠሩ ማህበሩ ኦዲተር ካለው በኦዲተሩ ወይም ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ከግማሽ በላይ ባዋጡ ባለአክሲዮኖች ነው።

፬/ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ቢያንስ አስር በመቶ ባዋጡ ባለአክሲዮኖች ጥያቄ ከቀረበለት በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተጠቀሰው አግባብ ያለው አካል ጉባዔ መጥራት አለበት።

፭ / በዚህ አንቀጽ ኃላፊነት የተሰጣቸው አካላት ጉባዔውን ለመጥራት ካልቻሉ ወይም ፈቃደኛ ካልሆኑ ወይም በማንኛውም ባለአክሲዮን ጠያቂነት በቂ ምክንያት ሲኖር ፍርድ ቤት ጠቅላላ ጉባዔውን የሚጠራና የመወያያ አጀንዳ የሚያዘጋጅ ሰው ሊሾም ይችላል።

አንቀጽ ፭፻፷፪. ቃለ ጉባዔ

፩/ የጉባዔዎች ቃለ-ጉባዔ በጽሁፍ መዘጋጀትና በጉባዔው በአካል በተገኙ ባለአክሲዮኖች መፈረም አለበት።

፪/ የጉባዔዎቹ ቃለ ጉባዔ በተለይ ከዚህ በታች የተመለከቱትን ጉዳዮች መያዝ አለበት፡-

ሀ) የጉባዔውን ጥሪ አደራረግ፤

ለ) የስብሰባውን ቦታና ቀን፤

ሐ) አጀንዳዎችን፤

መ) ቦርድ ካለ በጉባዔው የተገኙ የቦርድ አባላትን ስም፤

ሠ) በስብሰባው ላይ የተገኙ ባለአክሲዮኖች ብዛትና የምልዓተ ጉባዔውን ቁጥር፤

ረ) ለጉባዔው የቀረቡ ሰነዶች፤

ሰ) የውይይቱን አጭር ማጠቃለያ፤

ሸ) የተሰጡት ድምፆች ውጤት፣ እና

ቀ) ጉባዔው ያሳለፋቸውን ውሳኔዎች፡፡

፫/ ምልዓተ ጉባዔው ባለመሟላቱ ምክንያት ጉባዔው ለመሰብሰብ ሳይችል የቀረ እንደሆነ የጉባዔው ሰብሳቢ ይኸው በቃለ ጉባዔ እንዲያዝ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ ፭፻፳፫. ያለጉባዔ የሚሰጡ ውሳኔዎች

የማህበሩ አባላት ቁጥር ከአስር የሚያንስ ከሆነ የጉባዔ ጥሪ ሳይደረግ ለእያንዳንዱ ባለአክሲዮን የውሳኔ ሀሳቦችን መላክና በጽሁፍ ወይም በኤሌክትሮኒክ ዘዴ ድምፅ እንዲሰጥ ማድረግ ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፳፬. የባለአክሲዮኖች መብት

፩/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር ማንኛውም ባለአክሲዮን በራሱ ወይም በወኪል አማካኝነት በጉባዔው ለመሳተፍ እና ድምፅ ለመስጠት ይችላል፡፡

፪/ እያንዳንዱ ባለአክሲዮን በማህበሩ ውስጥ ባሉት አክሲዮኖች ልክ የድምፅ ብዛት ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፭. <u>የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ምልዓተ ጉባዔና አብላጫ ድምፅ</u>

፩/ ጉባዔ ለማካሄድ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ከግማሽ በላይ የያዙ ባለአክሲዮኖች ወይም የያዘ ባለአክሲዮን በስብሰባው ላይ መገኘት አለባቸው ወይም አለበት፡፡

፪/ ምልዓተ ጉባዔ የሚሰላው በባለአክሲዮኖች ቁጥር ሳይሆን በተወከለው የካፒታል መጠን ነው፤ ጉባዔው ሕጉ በሚያዘው ሥርዓት እስከተጠራ እና አስፈላጊው የካፒታል መጠን እስከተወከለ ድረስ ውሳኔ ማሳለፍ ይቻላል፤ በተለይም የተወሰኑ ባለአክሲዮኖች ለመሰብሰብ ፈቃደኛ ባለመሆናቸው ብቻ የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ ያለበትን ኃላፊነት እንዳይወጣ ማድረግ አይቻልም፡፡

፫/ በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የሚተላለፉ ውሳኔዎች በጉባዔው በተሳተፉት ባለአክሲዮኖች ከተያዙት አክሲዮኖች የአብላጫውን ድምፅ ማግኘት አለባቸው፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ምልዕተ ጉባዔ በመጀመሪያው ጉባዔ ማግኘት ያልተቻለ እንደሆነ ባለአክሲዮኖች በተመዘገበ ደብዳቤ

ወይም በሌላ አመቺ የኤሌክትሮኒክ ዘዴ በድጋሚ ይጠራሉ፤ በድጋሚ በተጠራ ጉባዔ ላይ የተወከለው ዋና ገንዘብ ግምት ውስጥ ሳይገባ በጉባዔው በተወከሉት አክሲዮኖች አብላጫ ድምፅ ውሳኔ ይተላለፋሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፮. የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባዔ ምልዓተ ጉባዔና አብላጫ ድምፅ

፩/ የማህበሩን ዜግነት ለመለወጥ ወይም በነባር አክሲዮኖች ላይ የተጻፈውን ዋጋ ከፍ በማድረግ የማህበሩን ዋና ገንዘብ ለማሳደግ የሚተላለፍ ውሳኔ የሁሉንም ባለአክሲዮኖች ስምምነት ማግኘት አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ቢኖርም ፤ የማህበሩ ዋና ገንዘብ የሚጨምረው ለማህበርተኞች ሊከፋፈል ከሚችል ትርፍ ወይም የመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ ተነስቶ ከሆነ የመመስረቻ ጽሁፍ ስለማሻሻል በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተደነገገው ድጋፍ በቂ ነው፡፡

፫/ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ላይ ከፍ ያለ ምልዓተ ጉባዔ እና የድምፅ ብልጫ እንዲኖር ስምምነት ከሌለ በስተቀር፣ በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የሚደረግ ማሻሻያ ከማህበሩ ዋና ገንዘብ ሦስት አራተኛውን ድርሻ በሚወክሉ ባለአክሲዮኖች ድጋፍ ማግኘት አለበት።

፬/ በመመስረቻ ጽሁፉ ላይ የተደረጉ ማሻሻያዎች በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለባቸው።

አንቀጽ ፭፻፳፮. ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ምዕራፍ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ በዚህ ሕግ፡-

፩/ ጠቅላላ ጉባዔዎችን የሚመለከቱ ከአንቀጽ ፫፻፺፪ እስከ ፬፻፫፣

፪/ ዋና ገንዘብን መጨመርን ወይም መቀነስን የሚመለከቱ ከአንቀፅ ፬፻፵፪ እስከ ፬፻፵፯፣ ከ ፬፻፵፰ እስከ ፬፻፶፩፣ ከ ፬፻፶፫ እስከ ፬፻፷፩ ወይም ከአንቀፅ ፬፻፷፪ እስከ ፬፻፸፣

ያሉት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለዚህ ምዕራፍም ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

ምዕራፍ ስድስት
የማህበሩ ሒሳቦች

አንቀጽ ፭፻፹፰. በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ

የማህበሩ የመጠባበቂያ ገንዘብ የዋናውን ገንዘብ አስር በመቶ እስከሚሞላ ድረስ ማህበሩ ከሚያገኘው ትርፍ ቢያንስ አምስት በመቶ በየዓመቱ በመጠባበቂያ ሒሳብ መቀመጥ አለበት።

አንቀጽ ፭፻፹፱. ሐሰተኛ የትርፍ ድርሻ

፩/ ሐሰተኛ የሆነ የትርፍ ክፍያ የተቀበሉ ባለአክሲዮኖች እንዲመልሱ መጠየቅ ይቻላል።

፪/ ሐሰተኛ የሆነ የትርፍ ክፍያ እንዲመለስ የሚቀርብ ጥያቄ ክፍያው ከተፈጸመበት ቀን አንስቶ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል።

አንቀጽ ፭፻፺. ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፬፻፹፫ እስከ ፬፻፺፩ የተዘረዘሩት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ለዚህ ምዕራፍ ተፈጻሚ ይሆናሉ።

ምዕራፍ ሰባት
የማህበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት

አንቀጽ ፭፻፵፩. <u>የመፍረሻ ምክንያቶች</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፩፻፹፩ የተመለከቱት ጠቅላላ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ ማህበሩ አስፈላጊ የሆነ የአስተዳደር አካል የሌለው እንደሆነ በባለአክሲዮን ወይም በገንዘብ ጠያቂ በሚቀርብ ጥያቄ አግባብ ባለው ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ይፈርሳል፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፪ <u>የማህበሩ ዋና ገንዘብ ሦስት አራተኛ መጥፋት</u>

፩/ የማህበሩ ዋና ገንዘብ በሦስት አራተኛ ከጎደለ የዳይሬክተሮች ቦርድ ካለ ቦርዱ ወይም ከሌለ ሥራ አስኪያጁ ስለ ማህበሩ መፍረስ አለመፍረስ በባለአክሲዮኖች እንዲወሰን ማድረግ አለበት፡፡

፪/ ማህበርተኞች ማህበሩ እንዳይፈርስ ከወሰኑ ተጨማሪ መዋጮ በማድረግ የጎደለውን የማህበሩን ዋና ገንዘብ መተካት አለባቸው፡፡

፫/ ማህበሩ የዋና ገንዘቡን በሦስት አራተኛ መጉደሉ ከታወቀበት ጊዜ አንስቶ በዘጠና ተከታታይ ቀናት ውስጥ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) የተደነገገው ካልተፈጸመ ጥቅም ያለው ሰው ማህበሩ እንዲፈርስ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፫. <u>ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች</u>

የዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፬፻፷፫ እስከ ፬፻፺፩ የተዘረዘሩት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር መፍረስን እና ሒሳብ መጣራትን በሚመለከት ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

<u>ርዕስ ስምንት</u>
<u>ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር</u>

አንቀጽ ፭፻፴፬. <u>ትርጓሜ</u>

፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ማለት አንድ ሰው በግሉ በሚሰጠው መግለጫ መሠረት የተቋቋመ የንግድ ማህበር ነው፡፡

፪/ ማህበሩ ከአባሉ የተለየና የተነጠለ የራሱ የሕግ ሰውነት አለው፡፡

፫/ አባሉ የራሱን መዋጮ ሙሉ በሙሉ እስከ ከፈለ ድረስ ማህበሩ ላይ ለሚፈለገው ዕዳ በግሉ አይጠየቅም፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፭· <u>የማህበሩ ዋና ገንዘብ</u>

ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ዝቅተኛ ዋና ገንዘቡ ከብር አስራ አምስት ሺህ ማነስ የለበትም፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፮. በግል የሚደረግ መግለጫ፤ይዘቱና አኳኋኑ

፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርን ለማቋቋም አባሉ የሚሰጠው መግለጫ ሰነዶችን ለማረጋገጥ ሥልጣን በተሰጠው አካል ፊት መደረግ አለበት፤ መግለጫውም በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት፡፡

፪/ መግለጫው የሚከተሉትን ነገሮች ማሳየት አለበት ፦

ሀ) ማህበሩ አንድ አባል ብቻ ያለው መሆኑን፤

ለ) የአባሉን ስም፤ዜግነትና አድራሻ፤

ሐ) አባሉ የሞተ፣ የጠፋ ወይም በፍርድ የተከለከለ እንደሆነ ስለ ወራሾቹ ወይም ስለአባሉ ሆኖ ሕጋዊ ተግባራትን እንዲፈጽም የታጨው የንብረት ጠባቂ ሰው ስም፤

መ) ዕጩ ንብረት ጠባቂው ፍቃደኛ ሆኖ ኃላፊነቱን የተቀበለ መሆኑን፤

ሠ) የማህበሩን ስም፤ዋና መሥሪያ ቤት፤ ካሉትም ቅርንጫፍ መሥሪያ ቤቶቹን፤

ረ) የማህበሩን የንግድ ዓላማ፣

ሰ) የማህበሩ ዋና ገንዘብ መጠንና፣ይኼው በሙሉ የተከፈለ መሆኑን የሚያሳይ መግለጫ፣

ሸ) በዓይነት የተከፈለ መዋጮ ካለ ግምቱን፣

ቀ) የሥራ አስኪያጁን ስምና ሥልጣን፣

በ) ካለ ኦዲተሩን፣

ተ) ማህበሩ የሚቆይበትን ጊዜ፣

ቸ) ማህበሩ የሥራ አፈጻጸም ሪፖርት የሚያስታውቅበትን መንገድና ጊዜ፣

ኀ) ሌሎች በሕግ ወይም በአባሉ እንዲካተቱ የተወሰኑ ጉዳዮችን፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፮. <u>ስለዕጩ ንብረት ጠባቂ</u>

፩/ ዕጩ ንብረት ጠባቂው ዕጩነቱን የተቀበለ መሆኑን ሰነዶችን ለማረጋገጥ ሥልጣን በተሰጠው አካል ፊት ካላረጋገጠ በስተቀር፣ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሊመሠረት አይችልም፡፡

፪/ አንድ ሰው በአንድ ጊዜ ለተለያዩ ባለ አንድ አባል ኃላፊነታቸው የተወሰነ የግል ማህበራት የንብረት ጠባቂ ሆኖ መመረጥ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፭. <u>ከግለሰብ ነጋዴነት ወደ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ስለሚደረግ መለወጥ</u>

ግለሰብ ነጋዴ የንግድ ሥራውን ወደ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርነት መለወጥ ይችላል፤ ሆኖም ግን ግለሰብ ነጋዴው ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ከመመሥረቱ በፊት ለገባበት ዕዳ ሁሉ ከማህበሩ ጋር በአንድነት እና በተናጠል ኃላፊ ነው፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፮. <u>የተከለከለ ምስረታ</u>

፩/ አንድ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሌላ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሊያቋቁም አይችልም፡፡

፪/ ማንኛውም በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ወገን በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) ሥር የተደነገገውን በመተላለፍ የተመሠረተ ማህበር እንዲፈርስ ማህበሩ በተቋቋመበት ሥፍራ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ሊያመለክት ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በንዑስ አንቀጽ (፩) ላይ የተመለከተውን

ክልከላ በመተላለፍ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት አባሉና ማህበሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው።

አንቀጽ ፭፻፵. በዓይነት ስለሚደረግ መዋጮ

፩/ አባሉ በዓይነት ያደረገው መዋጮ ካለ የመዋጮው ምንነትና ዋጋው (ወይም ግምቱ) አባሉ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፴፮ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሸ) መሠረት በሚሰጠው መግለጫ ውስጥ በግልጽ መጠቀስ አለበት።

፪/ በዓይነት የተደረገ መዋጮ ካለ አባሉ ግምቱ ትክክል መሆኑን የሚያጣራ የምሥረታ ወቅት ኦዲተር የመሾም ግዴታ አለበት።

፫/ ኦዲተሩ በዓይነት የተደረገን መዋጮ ለመተመን የሚጠቀምበትን ዘዴ እራሱ ይወስናል፤ በሚያቀርበው ሪፖርት ውስጥም የተከተለውን ዘዴ መግለጽ አለበት።

፬/ አባሉ ያቀረበው የዓይነት መዋጮ ዋጋ ኦዲተሩ ከተመነው ዋጋ በላይ የሆነ እንደሆነ ኦዲተሩ የተመነው ዋጋ የጸና ይሆናል።

፫ / የዓይነት መዋጮ ግምት የተጋነነ ከመሆኑ የተነሳ ሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚደርሰው ጉዳት አባሉና ኦዲተሩ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ ናቸው፡፡

፤/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የሚቀርብ ክስ የዓይነት መዋጮው በተገቢው ሁኔታ ከተደረገበት ጊዜ ጀምሮ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ ተቀባይነት የለውም፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፩. ስለዋና ሥራ አስኪያጅ

፩/ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊኖረው ይገባል፤ አባሉ ራሱ ወይም ሌላ ሰው የማህበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊሆን ይችላል፡፡

፪/ ዋና ሥራ አስኪያጁ በዚህ ሕግ መሠረት አንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ሥራ አስኪያጅ ያለው ሥልጣን እና ተጠያቂነት ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፪. የማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ

፩ / የማህበሩ አባል በዚህ ሕግ መሠረት የአንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባላት ጠቅላላ ጉባዔ ያለውን ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

፪/ አባሉ በጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣኑ ያሳለፋቸው ውሳኔዎች ቃለጉባዔ ስብሰባው በተደረገ ከሦስት ሳምንታት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ በጽሁፍ ተዘጋጅተው የማህበሩ ማህደር ውስጥ መቀመጥ አለባቸው፡፡

፫/ በማህበሩ ምሥረታ ጊዜ በተሰጠ መግለጫ ውስጥ የተካተቱትን ነገሮች የሚለውጥ ማንኛውም ውሳኔ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት፡፡

፬/ የአባሉ ውሳኔዎች የዚህን አንቀጽ ድንጋጌዎች ያላሟሉ ቢሆኑ እንኳን በሕግ ፊት የጸኑ ናቸው፤ ሆኖም ጉድለቱ በሦስተኛ ወገኖች ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት አባሉና ማህበሩ በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂዎች ናቸው፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፫. የአባሉ ተጠያቂነት

ስለ አባል ኃላፊነት ውስንነት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፴፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) የተደነገገው ቢኖርም፤ ማንኛውም ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባል ወይም ማህበሩ ላይ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ቁጥጥር ያለው ሌላ ሰው ከዚህ በታች ከተመለከቱት አንዱን

ፈፅሞ ከተገኘ ከማህበሩ ጋር በአንድነት እና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናል፦

፩/ ማህበሩን፣ ወይም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎች ጉዳት ላይ የሚጥል ሕገ-ወጥ ድርጊት ሆን ብሎ ከፈፀመ፤

፪/ የባለ አንድ አባል ማህበር ንብረትን ከራሱ ንብረት ጋር ከቀላቀለ፤

፫/ የባለ አንድ አባል ማህበርን እና የራሱን ማንነት ካልነጣጠለ፤

፬/ ስለማህበሩ የፋይናንስ አቋም የማህበሩን ገንዘብ ጠያቂዎች ሊያሳስት የሚችል መረጃ ሆን ብሎ ካወጣ፤

፭/ ያለ ተመጣጣኝ ክፍያ የማህበሩን ሀብት ለራሱ ወይም ለሦስተኛ ወገኞች የግል ጥቅም ካዋለ፤

፮/ በሕግ ሊከፈል ከሚችለው በላይ የትርፍ ክፍያ ከፈጸመ፤ ወይም

፯/ ሌሎች ተመሳሳይ ተግባራትን ከፈጸመ፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፬. ሒሳቡን ማጣራት ሳያስፈልግ ማህበሩ ስለሚፈርስበት ሁኔታ

፩/ ያለበትን ዕዳ በሙሉ የከፈለ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር የፈረሰ እንደሆነ የማህበሩ ሀብት ሳይጣራና ባለበት ሁኔታ በጠቅላላው ለአባሉ ይተላለፋል፡፡

፪/ በማናቸውም ምክንያት ማህበሩ ከፈረሰ በኋላ ገንዘብ ጠያቂዎች የቀረቡ እንደሆነ አባሉ በግሉ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርበው ክስ ገንዘብ ጠያቂው የማህበሩን መፍረስ ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ በአምስት ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ የማህበሩ ሀብት ለአባሉ ከተላለፈ ከአስር ዓመት በኋላ ምንም ዓይነት ክስ ሊቀርብ አይችልም፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)፣ (፪) እና (፫) የተደነገገው ቢኖርም፤ ማህበሩ ሲፈርስ አባሉ በራሱ ምርጫ መደበኛውን የሒሳብ ማጣራት ሂደት ለመከተል ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፴፭. ስለሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት

በዚህ ሕግ ስለ ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር በተለይ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበርን የሚመለከቱት የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች እንደአግባብነቱ በዚህ ማህበር ላይም ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

ርዕስ ዘጠኝ
ስለንግድ ማህበራት መለወጥ

አንቀጽ ፭፻፵፮. ጠቅላላ ድንጋጌ

፩/ አንድ የንግድ ማህበር ወደ ሌላ ዓይነት የንግድ ማህበር መለወጥ የመመስረቻ ጽሁፉን ከማሻሻል በስተቀር ሕጋዊ ሰውነት ያለው አዲስ ማህበር መቋቋምን አያስከትልም፡፡

፪/ የአንድ ማህበር መለወጥ እንደነገሩ ሁኔታ በአባላቱ ሙሉ ድምፅ፣ በማህበሩ መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በዚህ ሕግ በተመለከተው አብላጫ ድምፅ ይወሰናል፡፡

፫/ ማንኛውም የማህበሩ አባል ያለፈቃዱ ግዴታው ከፍ እንዲል ወይም የአባልነት መብቱን በከፊል ወይም በሙሉ እንዲያጣ ማድረግ አይቻልም፡፡

፬/ የማህበሩ የመለወጥ ውሳኔም ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እና ማህበሩ ድረ-ገጽ ካለው በድረ-ገጽ መውጣት አለበት፡፡

፭ / የሦስተኛ ወገኖች መብት እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ማህበሩ ሲለወጥ የተለወጠበት ማህበር ዓይነት የሚቋቋምበትን ሁኔታ የሚመለከቱ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፯. <u>በማህበሩ መለወጥ ያልተስማሙ ባለአክሲዮኖች መብት</u>

በዚህ ሕግ አንቀፅ ፭፻፵፮ ንዑስ አንቀፅ (፫) የተደነገገው ቢኖርም በማህበሩ መለወጥ ያልተስማሙ የአክሲዮን ማህበር ወይም ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር አባላት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፫ ድንጋጌ መሠረት ድርሻቸውን ለማህበሩ ሸጠው ከማህበሩ ይወጣሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፰. <u>የገንዘብ ጠያቂዎች መብት</u>

፩/ የነባሩ ማህበር መብትና ግዴታ በአዲስ መልክ የተደራጀው ማህበር የመመስረቻ ጽሁፍ በንግድ

መዝገብ ከገባበት ቀን ጀምሮ ለዚሁ ማህበር ይተላለፋል፡፡

፪/ በአዲስ መልክ የተደራጀው ማህበር መመስረቻ ጽሁፍ በንግድ መዝገብ እንደገባ ወዲያውኑ የነባሩ ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ማስረጃቸውን እንዲያቀርቡና ተቃራኒ ሀሳብ ካላቀረቡ አዲሱ ማህበር ዕዳ ከፋያቸው መሆኑ ይገለጽላቸዋል፡፡

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎችን ለመጥራት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፬፻፹፬ የተመለከተው ድንጋጌ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የማህበሩን መለወጥ ለተቃወሙ ገንዘብ ጠያቂዎች ማህበሩ ገንዘባቸውን የመክፈል ወይም መክፈል የማይችል ከሆነ በቂ ዋስትና የመስጠት ግዴታ አለበት፤ ዕዳው እስከሚከፈል ድረስ ከማህበሩ ሀብት ላይ ለአባላት የትርፍ ክፍፍል አይደረግም፡፡

፭/ ሥራ አስኪያጁ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ የማህበሩ ፀሐፊ የማህበሩን መለወጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ እንዲገለፅ ያደርጋል፡፡

፮/ ሥራ አስኪያጁ እና የማህበሩ ፀሐፊ በዚህ አንቀጽ ከንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፭) የተደነገጉትን

ድንጋጌዎች ለማስፈጸም በአንድነትና በተናጠል ኃላፊዎች ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፱. የሸሪኮች ኃላፊነት

፩/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች የማህበሩን መለወጥ የተቀበሉ መሆናቸው ካልተረጋገጠ በስተቀር፤ ኃላፊነታቸዉ ያልተወሰነ ሸሪኮች የመለወጡ ውሳኔ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ማህበሩ ለገባው ግዴታ ከነበረባቸዉ ኃላፊነት ነፃ አይሆኑም፡፡

፪/ የአክሲዮን ማህበር፣ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወይም ባለ አንድ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር ወደ ሸርክና ማህበር የተለወጠ እንደሆነ ሸሪኮቹ ከለውጡ በፊት ማህበሩ ለገባበት ዕዳ በግል ተጠያቂ አይሆኑም፡፡

፫/ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለማህበሩ መለወጥ ማህበሩ ያሳለፈው ውሳኔ በተመዘገበ ደብዳቤ ወይም ቀድመው በመረጡት የኤሌክትሮኒክ ዘዴ ተልኮላቸው ከተላከበት ቀን አንስቶ ባሉት ሠላሳ ቀናት ውስጥ ለውጡን እንደሚቃወሙ በግልጽ በጽሁፍ ካላሳወቁ የማህበሩን መለወጥ እንደተቀበሉ ይቆጠራል፡፡

ርዕስ አስር
የንግድ ማህበራት መዛመድ፣ መዋሃድና መከፋፈል

ምዕራፍ አንድ
የንግድ ማህበራት መቧደን

አንቀጽ ፭፻፶. **ቡድን፡ ትርጓሜ**

፩/ “ቡድን” ማለት የእናት ኩባንያ እና ተቃራኒ ድንጋጌ እስከሌለ ድረስ በአገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የተመዘገቡ የሁሉም ተቀጥላዎቹ ማህበራት ስብስብ ነው፡፡

፪/ “ተቀጥላ” ማለት በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ኩባንያ አማካኝነት በእናት ኩባንያ ቁጥጥር ሥር የወደቀ ኩባንያ ነው፡፡

፫/ “እናት” ማለት በቀጥታም ሆነ በሌላ ኩባንያ አማካኝነት በተዘዋዋሪ ሌላ ኩባንያን በቁጥጥር ሥር ያደረገ ኩባንያ ነው፡፡

፬/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) ዓላማ “ቁጥጥር” በአንቀጽ ፭፻፶፪ ሥር የተሰጠው ትርጉም ይኖረዋል፡፡

፫/ ለዚህ ርዕስ ድንጋጌዎች ዓላማ «ኩባንያ» ማለት የአክሲዮን ማህበር፣ ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር፤ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማህበር እና እንደ ሁኔታው ውጭ አገር የተመዘገቡ ከነዚህ ጋር ተመሳሳይ ባህሪ ያላቸውን የንግድ ማህበራት ያጠቃልላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፶፩. <u>ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ</u>

“ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ” ማለት ከእናት ኩባንያው እና ከእናት ኩባንያው ሌላ ተቀጥላ ኩባንያ ወይም በእናት ኩባንያው ስም ከሚሰሩ ሰዎች ወይም በእናት ኩባንያው ተቀጥላዎች ስም ከሚሰሩ ሰዎች በስተቀር ሌላ የውጭ ባለአክስዮኖች የሌሉበት ኩባንያ ማለት ነው፡፡

አንቀጽ ፭፻፶፪. <u>ቁጥጥር ፡ ትርጓሜ</u>

፩/ ለዚህ ምዕራፍ ዓላማ “ቁጥጥር” አለ የሚባለው እናት ኩባንያው ብቻውን ወይም ከሌሎች ባለኣክሲዮኖች ጋር በመሆን የተቀጥላ ኩባንያውን የፋይናንስ እና

የአሰራር ፖሊሲዎችን የመንደፍ እና የመምራት ሥልጣን ሲኖረው ነው።

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) አጠቃላይ አነጋገር እንደተጠበቀ ሆኖ፤አንድ እናት ኩባንያ የአንድን ተቀጥላ ኩባንያ ከግማሽ በላይ ካፒታል የሚወክሉ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖችን በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በባለቤትነት ከያዘ በተቀጥላው ላይ ቁጥጥር እንዳለው ይወሰዳል፤ ሆኖም፤ እናት ኩባንያው በተቀጥላው ውስጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ የያዘው ይህ መጠን ያለው ድርሻ በልዩ ሁኔታ ቁጥጥር እንደማይሰጠው በግልጽ ማሳየት ከተቻለ የ«ቁጥጥር» መኖር ሕጋዊ ውጤቶች አይኖሩም።

፫/ አንድ ኩባንያ በሌላ ኩባንያ ውስጥ ያለው ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፍ የአክሲዮን ድርሻ የሁለተኛውን ኩባንያ ዋና ገንዘብ ግማሽ ወይም ከዚያም ያነሰ የሚወክል ቢሆን እንኳን ከዚህ በታች ከተዘረዘሩት ሁኔታዎች አንዱ ወይም ከዚያ በላይ ተሟልቶ ሲገኝ በሁለተኛው ላይ ቁጥጥር እንዳለው ይቆጠራል፡-

ሀ) ከሌሎች ባለአክሲዮኖች ጋር በተደረገ ስምምነት ከግማሽ በላይ የሆነውን ድምፅ የመስጠት መብት ከተጎናጸፈ፤

ለ) በመመስረቻ ጽሁፍ ወይም በሌላ ስምምነት የኩባንያውን የፋይናንስ እና አሠራር ፖሊሲዎችን የመቆጣጠር መብት ከተጎናጸፈ፤

ሐ) የኩባንያውን ንግድ የመምራት ሥልጣን ካለው የኩባንያው ከፍተኛ የአስተዳደር አካል አባላት መካከል አብዛኛዎቹን የመሾምና የመሻር መብት ካለው፤ ወይም

መ) የጠቅላላ ጉባዔ ወይም ተመሳሳይ ሥልጣን ያለው የኩባንያው ውሳኔ ሰጪ አካል ውስጥ አብላጫ ድምፅን መስጠት ወይም ማግኘት በመቻሉ በተጨባጭ የኩባንያውን ንግድ መቆጣጠር ሲችል።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ ፫ (ሐ) እና (መ) መሠረት ቁጥጥር አለ የሚባለው የኩባንያውን ግማሽ ወይም ከግማሽ የሚያንሱ አክሲዮኖች የያዘው

ኩባንያ አንድን ኩባንያ የመምራት ሥልጣን ካለው የኩባንያው ከፍተኛ የአስተዳደር አካል ወይም ውሳኔ ሰጪ አካል አባላት ውስጥ አብዛኛዎቹን ለሁለት ተከታታይ የፋይናንስ ዓመታት መሾም የቻለ እንደሆነ ነው፤ በፋይናንስ ዓመቱ ውስጥ ይሄው ኩባንያ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ ያለው ድምፅ የመስጠት መብት ከጠቅላላው አርባ በመቶ በላይ ሲሆን እና በዚሁ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ ከእርሱ የበለጠ የድምፅ ድርሻ ያለው ሌላ ባለአክስዮን ከሌለ የሁለተኛውን ኩባንያ ከፍተኛ ሥራ አስፈጻሚ ወይም ውሳኔ ሰጪ አካል አባላት እርሱ ስለመሾሙ ግምት ይወሰድበታል፡፡

አንቀጽ ፭፻፶፫. <u>ተሳትፎን ስለመተመን</u>

፩/ ቁጥጥር መኖር አለመኖሩን ለመወሰን የድምፅ ተሳትፎ መጠን በሚሰላበት ጊዜ ወዲያውኑ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችል ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አዲስ አክሲዮኖችን ከኩባንያው

የመግዛት ወይም በለውጥ የማግኘት መብት ታሳቢ ይደረጋል።

፪/ በተቀጥላ ኩባንያ ውስጥ እናት ኩንባያው ያለው የተሳትፎ መጠን ሲሰላ በተቀጥላ ድርጅቱ በራሱ ወይም በተቀጥላው ተቀጥላ ኩባንያዎች የተያዙ ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖች ካሉ እነኝህ ድምፅ የሚያሰጡ የአክስዮን መብቶች ስሌት ውስጥ መግባት የለባቸውም።

አንቀጽ ፭፻፶፬. ቁጥጥርን የማስታወቅ ኃላፊነት

፩/ የእናት ኩባንያው የሥራ አመራር የቁጥጥር ሁኔታ ስለመቋቋሙም ሆነ ስለመቅረቱ ወዲያውኑ ለተቀጥላ ኩባንያው የሥራ አመራር በጽሁፍ ማሳወቅ ይኖርበታል።

፪/ ተቀጥላ ኩባንያው ማስታወቂያው እንደደረሰው ወዲያውኑ በእናት ኩባንያው ውስጥም ሆነ በሌሎች ኩባንያዎች ውስጥ ያሉትን የአክሲዮኖች ቁጥር እና ድምፅ የሚያሰጡ መብቶችን ለእናት ኩባንያው በጽሁፍ ማሳወቅ ይኖርበታል፤ ተቀጥላው ኩባንያ በውጪ አገር የተመዘገበ ሲሆን እና ተቀጥላውን

የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ ይህ ዓይነቱን ግዴታ መወጣት የሚከለክል ከሆነ የዚህ ንዑስ አንቀጽ ድንጋጌ ተፈጻሚነት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፭፻፶፭. አንድ ኩባንያ ከሌላ ኩባንያ ስለሚኖረው አክሲዮን

፩/ ተቀጥላ ኩባንያ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ በእናት ኩባንያው ውስጥ ምንም አክሲዮን መያዝ የለበትም፡፡

፪/ የእናት እና ተቀጥላ ግንኙነት ባይኖርም የአንድ ኩባንያ ዋና ገንዘብ አምስት በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የሆነው ድርሻ በሌላ ኩባንያ የተያዘ ከሆነ የመጀመሪያው ኩባንያ በሁለተኛው ኩባንያ ውስጥ አክሲዮኖች ሊኖሩት አይችልም፡፡

፫/ ሁለት ኩባንያዎች አክሲዮኖቻቸውን የተገዛዙ ሆኖ አንዱ ኩባንያ ከሌላው ኩባንያ ዋና ገንዘብ ውስጥ አምስት በመቶ ወይም ከዚያ በላይ የገዛ ከሆነ ይዞታቸዉን ለንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ላለው ሌላ ባለሥልጣን መሥሪያ ቤት ማስታወቅ አለባቸው፤ ሚኒስቴሩ ወይም ይሄው አካል ኩባንያዎቹ በስምምነት ያላቸውን

አክሲዮኖች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ሥር በተመለከተው መሠረት ማስተካከያ እንዲያደርጉ ያሳውቃቸዋል፤ በዚህ መሠረት በስምምነት ማስተካከያ ለማድረግ ካልቻሉ ሚኒስቴሩ ወይም ይሄው አካል ከመካከላቸው አነስተኛ ይዞታ ያለው ኩባንያ ይዞታውን እንዲያስተላልፍ ያዘዋል፡፡

፬/ አንዱ ኩባንያ በሌላው ኩባንያ ውስጥ ያለው ይዞታ እኩል የሆነ እንደሆነና አንደኛው ኩባንያ በሌላኛው ኩባንያ ውስጥ ያለውን አክሲዮን ለማስተላለፍ ያልተስማማ እንደሆነ እያንዳንዳቸው በሌላው ኩባንያ ውስጥ ያለው የአክሲዮን ድርሻ ከአምስት በመቶ ያነሰ እስኪሆን መቀነስ አለበት፡፡

፭ / ሚኒስቴሩ ወይም አግባብ ላለው ባለሥልጣን ይህ ስለመሆኑ የጽሁፍ መግለጫ ማቅረብ አለባቸው፤ የዚህ ንዑስ አንቀጽ ድንጋጌ እስኪፈጸም ድረስ መተላለፍ ያለባቸው አክሲዮኖች የሚሰጡት ትርፍ የመካፈልም ሆነ ድምፅ የመስጠት መብት ታግዶ ይቆያል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፯. **<u>የእናት ኩባንያው ለተቀጥላ ኩባንያው አመራር ወይም ትዕዛዝ የመስጠት መብት</u>**

፩/ እናት ኩባንያ እንደባለአክሲዮን በጠቅላላ ጉባዔ በሚሳተፍበት ጊዜ፣ በዳይሬክተሮች ቦርድ እንዲሁም በከፍተኛ የሥራ አመራሩ አማካኝነት ለተቀጥላው ኩባንያ አመራር ወይም ትዕዛዝ መስጠት ይችላል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፷፫ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ሥር የተመለከቱት ልዩ ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆኖ፤ የተቀጥላ ኩባንያው አመራር በእናት ኩባንያው የተሰጠን ትዕዛዝ መፈጸም አለበት፡፡

፫/ በእናት ኩባንያው ምርጫ ሳይሆን በኩባንያው መመስረቻ ጽሁፍ ወይም በባለአክሲዮኖች ስምምነት ወይም በማናቸውም ሕግ መሠረት የተሾሙ ዳይሬክተሮች እና የሥራ አመራር አባላት እናት ኩባንያው የሚሰጠውን ትዕዛዝ ለመከተል አይገደዱም፡፡

፬/ ሙሉ ለሙሉ በእናት ኩባንያ ባለቤትነት ያልተያዘ ተቀጥላ ኩባንያ ከእናት ኩባንያው በሚሰጥ ትዕዛዝ መሠረት የሚመራ መሆን ወይም አለመሆኑን በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒቴር ወይም

በሚመለከተው ሌላ አካል በሚያዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ በግልጽ ማሳወቅ አለበት፡፡

፫/ ተቃራኒው እስካልተገለጸ ድረስ፣ ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላ ኩባንያ አመራር ከእናት ኩባንያው መመሪያ ወይም ትዕዛዝ እንደሚቀበል ግምት ይወሰዳል፤ ይህም ሲሆን ኩባንያው በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት ያለበት ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት ስለመያዙ ብቻ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፯. በተቀጥላ ኩባንያ ደረጃ ስለሚኖር መረጃ የማግኘት መብት

የእናት ኩባንያ የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም ተመሳሳይ ደረጃ ላይ ያለ የሥራ አመራር ክፍል ከተቀጥላ ኩባንያው ማናቸውንም መረጃዎች የማግኘት መብት አለው፤ ሆኖም መረጃው መሰጠቱ ተቀጥላውን ኩባንያ በሚገዛ የሌላ አገር ሕግ የተከለከለ ከሆነ ወይም የሦስተኛ ወገኖችን መብት የሚጎዳ ከሆነ ለእናት ኩባንያው መረጃው መተላለፍ የለበትም፡፡

አንቀጽ ፫፻፶፰· አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት

፩/ የተቀጥላውን ኩባንያ ዋና ገንዘብ እና ድምፅ ዘጠና በመቶ የተቆጣጠረ እናት ኩባንያ በተቀጥላው ውስጥ ያሉት ቀሪዎቹ ባለአክሲዮኖች ድርሻቸውን ሸጠውለት እንዲወጡ የማስገደድ መብት አለው፡፡

፪/ በዚህ ዓይነቱ ግዥ ላይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፯) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፰፻፶፱. <u>የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች መብት</u>

፩/ የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች በቡድኑ ስለታቀፉት ኩባንያዎች እንዲሁም የቡድኑ አባል ስለነበሩት ኩባንያዎች ግንኙነት መረጃ የማግኘትና ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ መብት አላቸው፡፡

፪/ የእናት ኩባንያው ባለአክሲዮኖች ተቀጥላ ኩባንያን በተመለከተ በተለይ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፶፫፣፫፻፶፰ እና ፫፻፷፩ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) ሥር የተመለከተው መብት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፰፻፷. <u>በቡድን ውስጥ ስለሚኖር የንግድ ዕድሎች</u>

፩/ በኢትዮጵያ ወይም በውጭ አገር የተመዘገበ እናት ኩባንያ በራሱ ወይም በሌላ ተቀጥላው አማካኝነት የተቀጥላ ኩባንያውን የንግድ ዕድል ወይም አጋጣሚ

መቀማት የለበትም፤ ሆኖም በእናት ኩባንያው ካልተሾሙት የተቀጥላው ዳይሬክተሮች ከሌሉም ተቀጥላውን ከማይቆጣጠሩት የተቀጥላው ባለአክሲዮኖች ይሁንታን ካገኘ እናት ኩባንያው በንግድ ዕድሉ መጠቀም ይችላል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (፩) መሠረት በእናት ኩባንያ ላይ የተጣለው ክልከላ ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላን በተመለከተ ተፈጻሚነት የለውም፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፩. <u>ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ መብት</u>

ከኩባንያው ዋና ገንዘብ አስር በመቶ የሚወክል ድምፅ የመስጠት መብት ያላቸው የተቀጥላ ኩባንያ ባለአክሲዮኖች የተቀጥላውን ጥቅም የሚነካ ውሳኔን በተመለከተ በእናት ኩባንያው ላይ ልዩ ምርምራ እንዲደረግ የመጠየቅ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፶፱ ሥር የተመለከተው ዓይነት መብት አላቸው፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፪. <u>አክሲዮን ሸጦ የመውጣት መብት</u>

፩/ እናት ኩባንያው በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ከዘጠና በመቶ በላይ የሚሆነውን ድምፅ የመስጠት መብት የሚያጎናጽፉ አክሲዮኖችን በተቀጥላው ውስጥ በባለቤትነት የያዘ እንደሆነ ሌሎቹ የተቀጥላው ባለአክሲዮኖች እናት ኩባንያው አክሲዮኖቻቸውን እንዲገዛቸው መጠየቅ ይችላሉ፡፡

፪/ የተቀጥላ ኩባንያው ባለአክሲዮኖች እናት ኩባንያው ወይም በእርሱ የተወከለ ሌላ ሰው አክሲዮናቸውን እንዲገዛቸው በፍርድ ቤት መጠየቅ ይችላሉ፡፡

፫/ የዚህ ዓይነቱን ሽያጭ አፈጻጸም በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፪ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፭) ሥር የተመለከቱት ድንጋጌዎች እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፫. ስለቡድን ጥቅሞች

፩/ የተቀጥላ ኩባንያ የሥራ አመራር ወይም ዳይሬክተር በእናት ኩባንያው በተሰጠ መመሪያ አማካኝነት ሆነም አልሆነ ከተቀጥላ ኩባንያው ጥቅም ተፃራሪ ሊባል የሚችል ውሳኔ በመወሰኑ የተጣለበትን

እምነት ወይም ኃላፊነት እንዳልተወጣ የማያስቆጥረው፦

ሀ) ውሳኔው በአጠቃላይ ቡድኑን የሚጠቅም ከሆነ፤

ለ) የሥራ አመራሩ የጥቅም መጓደል ወይም ጉዳት ምክንያታዊ በሆነ ጊዜ ውስጥ ይገኛል በሚባል ጥቅም ይካካሳል ብሎ ከገመተ እና ይኸውም ግምት የሥራ አመራሩ በጊዜው በነበረው መረጃ ላይ መሠረት አድርጎ ብቻ ሳይሆን ውሳኔውን ለመወሰን አስፈላጊ የሆኑ ግብዓቶችን በሚጠበቅበት ደረጃ አሰባስቦ ከሆነ፤

ሐ) የጥቅም መጓደሉ ወይም ጉዳቱ የኩባንያውን ዘለቄታዊ ህልውና አደጋ ላይ የማይጥለው ሲሆን፤ ብቻ ነው፡፡

፪/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ለ) ሙሉ ለሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ተቀጥላ ኩባንያን በተመለከተ ተፈጻሚ አይሆንም፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ያልተሟላ እንደሆነ የተቀጥላ ኩባንያው የሥራ

አመራር የእናት ኩባንያውን ትዕዛዞች እና መመሪያዎች ላለመቀበል ወይም ላለመፈጸም ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፳፬. <u>አሳሳች የግብይት አሠራር</u>

፩/ የቡድኑን ጥቅም ለማስጠበቅ ተብሎም ቢሆን በእናት ኩባንያው በተሰጡ ትዕዛዞች የተመራ ተቀጥላ ኩባንያ በራሱ ሀብት ወይም አቅም ከተጋረጠበት የመፍረስ ወይም የንብረት መጣራት አደጋ መውጣት እንደማይችል ከታመነ ፣እናት ኩባንያው ይህ ከተከሰተበት ጊዜ ጀምሮ በተቻለ ፍጥነት መፍትሄ መሆን የሚችል መሰረታዊ የመዋቅር ለውጥ በተቀጥላ ኩባንያው ላይ ማካሄድ ወይም የኩባንያው ንብረት እንዲጣራ ሂደቱን መጀመር ይኖርበታል፡፡

፪/ እናት ኩባንያው የዚህን አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተላለፈ እንደሆነ የተገለጸው አደጋ ከተከሰተበት ጊዜ በኋላ ለመነጩ እና ላልተከፈሉ የተቀጥላ ኩባንያው ዕዳዎች ተጠያቂ ነው፡፡

፫/ እናት ኩባንያው ተቀጥላውን የመራው ተቀጥላውን በሚጎዳ እና የቡድኑን ጥቅም በሚጻረር አኳኋን

ከሆነ ጉዳት ባደረሰው ትዕዛዝ ምክንያት ተቀጥላው ለገባበት ያልተከፈለ የተቀጥላው ዕዳ በሙሉ ተጠያቂ ይሆናል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እና (፫) መሠረት የካሣ መብት ጥያቄ የሚቀርበው በተቀጥላ ኩባንያው ሒሣብ አጣሪ ወይም በንብረት ጠባቂ ብቻ ነው፤ ከተቀጥላው ኩባንያ ዕዳ ከአስር በመቶ ያላነሰ ዕዳ የያዙ ባለገንዘቦች ጥያቄ ያቀረቡለት እንደሆነ የኩባንያውን ሒሣብ አጣሪ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ ንብረት ጠባቂው ይህንን የመብት ጥያቄ ማቅረብ አለበት፡፡

ምዕራፍ ሁለት
የማህበራት መዋሃድ እና መከፋፈል

አንቀጽ ፫፻፷፫. የማህበራት መዋሃድ

፩/ የማህበራት መዋሃድ ማለት ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ማህበራት ውህደት በመፍጠር አንድም ማህበራቱ ተቀላቅለው አንዱ ሌላውን ወይም ሌሎቹን በመዋጥ፣ አለዚያም ሁለት ወይም ከሁለት በላይ የሆኑ ማህበራት አዲስ ማህበር

በማቋቋም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ገብተው በመጠቃለል ሊሆን ይችላል።

፪/ አዲስ ማህበር በመመስረት የሚደረግ መዋሃድ ማለት ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ማህበራት ሙሉ ንብረታቸውን እና ዕዳቸውን አዲስ ወደ አቋቋሙት ማህበር በማስተላለፍ የንብረት ማጣራት ሳይደረግ የሚከስሙበት ሂደት ነው፤ ንብረት እና ዕዳቸውን በማስተላለፍ ለከሰሙት ማህበራት ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች በአዲሱ ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል።

፫/ በነባር ማህበር በመዋጥ የሚደረግ መዋሃድ ማለት አንድ ወይም ከዚያ በላይ የሆኑ ማህበራት ሙሉ ንብረታቸውን እና ዕዳቸውን ወደ ሌላ ነባር ማህበር በማስተላለፍ የንብረት ማጣራት ሳይደረግ የሚከስሙበት ሂደት ነው፤ የተዋጠው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች ማህበራቸውን በዋጠው ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸውም ይችላል።

፬/ ለመፍረስ በመጣራት ላይ ያለ ማህበር የንብረት ክፍፍል ከመደረጉ በፊት ከሌላ ማህበር ጋር ሊዋሃድ ይችላል፡፡

፭/ ውህደት በማናቸውም የንግድ ማህበር ዓይነቶች መካከል ሊደረግ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፮. <u>የማህበራት መከፈል</u>

፩/ የማህበር መከፈል ማለት የአንድ ማህበር ሙሉ ንብረት እና ዕዳዎች ከአንድ በላይ ለሆኑ ሌሎች ነባር ወይም አዲስ ለሚቋቋሙ ማህበሮች ተከፋፍሎ የሚከፈለው ማህበር የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ የተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል፡፡

፪/ ወደ ነባር ማህበራት በመጠቅለል የሚደረግ መከፈል ማለት አንድ ማህበር መላ ንብረቱን እና ዕዳውን ለሌሎች ነባር ማህበራት አከፋፍሎ የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ ለተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች

የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል፡፡

፫/ አዲስ ማህበራትን በማቋቋም የሚደረግ መከፈል ማለት አንድ ማህበር መላ ዕዳውን እና ንብረቱን ራሱ ለአቋቋማቸው ማህበራት በማስተላለፍ የሒሳብ ማጣራት ሳይደረግ የሚከስምበት ሁኔታ ነው፤ ለተከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች የማህበሩን ንብረት በተከፋፈሉት ማህበራት ውስጥ ምትክ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ይሰጣቸዋል፤ እንደነገሩ ሁኔታ ተጨማሪ ጥሬ ገንዘብም ሊከፈላቸው ይችላል፡፡

፬/ የተወሰነ የሀብት ክፍል መከፈል ማለት የአንድ ማህበር የተወሰነ እና ተለይቶ ሊቀጥል የሚችልን የንግድ ሥራ (ቢዝነስ ዩኒት) ወይም የሀብት ክፍል በመለየት አዲስ ወደሚቋቋም ማህበር ወይም ነባር ማህበር በመዋጮነት ማስተላለፍ ማለት ነው፡፡

፭/ መከፈል አግባብነት ወዳለው ማናቸውም የንግድ ማህበር ዓይነቶች ሊሆን ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፮. የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ

፩/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ በሚዋሃዱት ወይም በመከፈሉ በሚሳተፉት ማህበራት ተዘጋጅቶ በእያንዳንዱ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ ወይም ማህበሩ ቦርድ ከሌለው በዋና ሥራ አስኪያጅ መፈረም አለበት፡፡

፪/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

ሀ) የሚዋሃዱትን ወይም የሚከፈሉትን ማህበራት ዓይነት፣ የንግድ ስምና የዋና መሥሪያ ቤት አድራሻ፤

ለ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ አዲስ ማህበር የሚያስገኝ ከሆነ የማህበሩን ዓይነት፣ የንግድ ስምና የዋና መሥሪያ ቤቱን አድራሻ፤

ሐ) የውህደቱ ወይም የመከፈሉ ኢኮኖሚያዊ ምክንያትና ሁኔታ፤

መ) የእያንዳንዱን ማህበር የጸደቀ ዓመታዊ የተጠቃለለ የሒሳብ ሪፖርት፤

ሠ) ወደ ጠቅላዩ ወይም አዲሱ ማህበር የተዛወረውን ሀብት ወይም ተለይቶ ሊቀጥል የሚችል የንግድ ሥራ እና ዕዳ መግለጫ፣ የሀብት ግምትና የአገማመቱን ሁኔታ፤

ረ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ምክንያት የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች የሚደለደሉበት ተመን እና ተጨማሪ የገንዘብ ክፍያ የሚደረግ ከሆነ አወሳሰኑን፣ አክሲዮኖቹ ወይም ድርሻዎቹ ትርፍ ማስገኘት የሚጀምርበትን ቀን እና የዚህ መብት አጠቃቀምን የሚመለከቱ ልዩ ሁኔታዎች ካሉ ሁኔታዎቹን፤

ሰ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበሩ ለሚወጡ አባላት የሚሰጠውን የገንዘብ መጠን፤

ሸ) ተጠቅላዩ ወይም ተከፋዩ ማህበር ያከናወናቸው ተግባራት በጠቅላዩ ወይም አዲስ በሚቋቋመው ማህበር እንደተከናወኑ መቆጠር የሚጀምሩበትን ቀን፤

ቀ) ያልተወሰነ ኃላፊነት ያለባቸው ባለድርሻዎች ካሉ ስማቸውን፤

በ) ከመደበኛ አክሲዮኖች የተለየ ጥቅምና ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ለያዙ አባላት የሚሰጥ መብትና ጥቅም፤

ተ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚያስከትለውን ግዴታ እና ኃላፊነት እንዲሁም በገንዘብ ጠያቂዎች ላይ የሚኖረውን ተጽዕኖ፤

ቸ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ዕቅድ ለሚገመግሙት ገለልተኛ ባለሞያዎች ወይም ኦዲተሮች የሚከፈለውን ክፍያ ወይም የሚሰጠውን ልዩ ጥቅም በተመለከተ የተሟላ መረጃ፤

ነ) በውህደቱ ወይም መከፈሉ ምክንያት አዲስ ማህበር የሚቋቋም ከሆነ ረቂቅ የመመስረቻ ጽሁፍ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው መረጃዎችን፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፰. <u>የውህደት ወይም መከፈል ሪፖርት</u>

፩/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፈው እያንዳደንዱ ማህበር የዳይሬክተሮች ቦርድ፤ ማህበሩ

ቦርድ ከሌለው ዋናው ሥራ አስኪያጅ ለማህበሩ ጠቅላላ ጉባዔ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅዱን የሚያብራራ ዝርዝር ሪፖርት በጽሁፍ ማቅረብ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ሪፖርት የሚከተሉትን መያዝ አለበት፡-

ሀ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ኢኮኖሚያዊ ዓላማና ካለም ሕጋዊ ምክንያት፤

ለ) የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ስምምነት፤

ሐ) ለባለአክሲዮኖች ወይም ለሽሪኮች በለውጥ የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች አተማመን እና መጠን እንዲሁም ካለ የማስተካከያ ክፍያ፣

መ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበሩ ለሚወጡ አባላት በጥሬ ገንዘብ የሚሰጠዉን ክፍያ፤

ሠ) ውህደቱን በተመለከተ በቅድሚያ ፈቃድ ማግኘት የሚያስፈልግ ከሆነ አግባብ ካለው አካል ፈቃድ የተሰጠ መሆኑን፤

ረ) ውህደቱ ወይም መከፈሉ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ በሆኑ

ማህበራት ሠራተኞች ላይ ሊያስከትል የሚችለውን ተጽዕኖ፤ እና

ሰ) ሌሎች አግባብነት ያላቸው መረጃዎችን፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፱. የውህደት ወይም የመከፈል ግምገማ

፩/ የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ፤ የውህደት ወይም መከፈል ሪፖርት እና ሌሎች አስፈላጊ የውህደት ወይም መከፈል ሁኔታዎች በነጻ እና ገለልተኛ ባለሞያ መገምገም አለባቸው፡፡

፪/ በውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት እያንዳንዳቸው የየራሳቸው ነጻ እና ገለልተኛ ገምጋሚ ባለሙያ ይሾማሉ፤ ሆኖም በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት በሙሉ የተስማሙ እንደሆነ በጋራ አንድ ባለሞያ ሊሾሙ ይችላሉ፤ ነጻ እና ገለልተኛ ባለሞያው የሚሾመው በዚህ መጽሐፍ የአክሲዮን ማህበር ኦዲተር አሿሿምን በተመለከተ በተደነገገው ሥርዓት መሠረት ይሆናል፡፡

፫/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ የሚሳተፉ ማህበራት ለግምገማው አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችንና ሌሎች አስፈላጊ መረጃዎችን ሁሉ ለገምጋሚ ባለሞያዎች ማቅረብ አለባቸው፡፡

፬/ ነጻ እና ገለልተኛ ገምጋሚው ለሾመው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የሚከተሉትን በተመለከተ የራሱን አስተያየት በጽሁፍ ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡-

ሀ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተካፋይ ለሆኑ ማህበራት አባላት በለውጥ የሚሰጡትን አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መጠን እና ዓይነት፤ ተመኑ ፍትሐዊ እና ምክንያታዊ ስለመሆኑ የራሱን አስተያየት፤

ለ) በለውጥ የሚሰጡት አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መጠን እና ዓይነት ተመን ለመወሰን ሥራ ላይ የዋለው ዘዴ ወይም ቀመር ምን እንደሆነ እና በተያዘው ጉዳይ ትክክለኛ ዘዴ ስለመሆኑ የራሱን አስተያየት እንዲሁም በተመን አሰራሩ ሂደት ያጋጠመ የተለየ የግምት ችግር ካለ ችግሩን መግለጽ፤

ሐ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ባለመስማማታቸው ከማህበራቱ ለሚወጡ ባለአክሲዮኖች ወይም ሽሪኮች የሚሰጠው ክፍያ ተገቢ ስለመሆኑ፤

መ) የውህደቱ ወይም የመከፈሉ ዕቅድ በጋዜጣ ለሕዝብ ይፋ ከመደረጉ በፊት ከተሳታፊ

ማህበራት ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያገኙ ሆኖም የዕዳው መክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ገንዘብ ጠያቂዎች መብት ከውህደቱ ወይም ከመከፈሉ በኋላ በቂ ጥበቃ ያለው ስለመሆኑ፤

ሠ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ በሆኑት ማህበራት የፋይናንስ ቁመና ምክንያት በገንዘብ ጠያቂዎች መብት ላይ የተለየ አደጋ የተጋረጠ እንደሆነ ይህንኑ በመግለጽ መደረግ ስላለበት ጥበቃ።

፫/ የንግድ ማህበራት መዝጋቢው አካል የሚዋሃዱትን ማህበራት ወይም የሚከፈለውን ማህበር ዓመታዊ የገንዘብ ዝውውር ወይም የሒሳብ ሚዛናቸውን መነሻ በማድረግ ከተወሰነው መጠን በታች የገንዘብ ዝውውር ወይም የሒሳብ ሚዛን ያላቸው ማህበራትን ከውህደት ወይም ከመከፈል ግምገማ ነጻ እንዲሆኑ መወሰን ይችላል።

አንቀጽ ፭፻፴. ሰነዶችን የማግኘት መብት

፩/ የውህደቱን ወይም የመከፈሉን ውሳኔ የሚያጸድቀው ጉባዔ ከሚደረግበት ቀን አንድ ወር በፊት የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅዱ፣ የውህደት ወይም

የመከፈል ሪፖርት፣ የገለልተኛ ገምጋሚው ሪፖርት እና ሌሎች ለጉዳዩ አግባብነት ያላቸው መረጃዎች በማህበሩ ዋና መሥሪያ ቤት እና በቅርንጫፎቹ መቀመጥ አለባቸው።

፪/ በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ የሆኑት ማህበራት አባላት እና የማህበራቱ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተጠቀሱትን ሰነዶች ማየት እና ቅጂ መውሰድ ይችላሉ።

አንቀጽ ፭፻፹፩. **<u>የውህደት ወይም መከፈል ውሳኔ</u>**

፩/ ውህደቱ ወይም መከፈሉ የመመስረቻ ጽሁፍን ስለማሻሻል በተደነገገው ሥርዓት መሠረት በእያንዳንዳቸው በሚዋሃዱት ማህበራት ወይም በሚከፈለው ማህበር ጠቅላላ ጉባዔ መወሰን አለበት።

፪/ የሚዋሃደው ወይም የሚከፈለው የአክሲዮን ማህበር ከሆነ እና ልዩ መብት ያላቸው ባለአክሲዮኖች በሚኖሩበት ጊዜ የውህደት ወይም የመከፈል ውሳኔው ልዩ መብት ባላቸው ባለአክሲዮኖች ልዩ ጉባዔ ጭምር መጽደቅ አለበት።

አንቀጽ ፭፻፹፪. **<u>ዕቅዱን ስለማሳወቅ</u>**

፩/ የመዋሃድ ወይም የመከፈል ዕቅዱ በጠቅላላ ጉባዔ ከጸደቀበት ጊዜ ጀምሮ ባሉት ሁለት ወራት ውስጥ በየወሩ አንድ ጊዜ አገር ዓቀፍ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ለህዝብ መገለፅ አለበት፤ እንዲሁም ማስታወቂያው በሚዋሃዱት ወይም በሚከፈለው ማህበር ዋና መሥሪያ ቤት መለጠፍ አለበት፡፡

፪/ የሚዋሃዱት ማህበሮች ወይም የሚከፈለው ማህበር ድረ-ገጽ ካለው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ማስታወቂያ በተጨማሪ በማህበሩ ድረ-ገጽ ላይ መውጣት ይኖርበታል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ለህዝብ የሚገለጸው ማስታወቂያ የመወሃድ ወይም የመከፈል ዕቅድ፣ የገለልተኛ ባለሞያ ሪፖርት እና የዳይሬክተሮች ቦርድ ወይም እንደነገሩ ሁኔታ ዋና ሥራ አስኪያጅ ያዘጋጀው ሪፖርት የሚገኙበትን ቦታ እና አኳኋን መግለጽ አለበት፤ በተጨማሪም ገንዘብ ጠያቂዎች ማቅረብ የሚችሉትን መቃወሚያ የሚያቀርቡበትን የጊዜ ገደብ ማመልከት አለበት፡፡

አንቀጽ ፭፻፸፫. <u>**ውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚፀናበት ጊዜ**</u>

የማህበራት ውህደት ወይም መከፈል የሚፀናው፡-

፩/ በውህደቱ የተቋቋመው አዲሱ ማህበር ወይም በመከፈሉ የተቋቋሙት አዲሶቹ ማህበራት በንግድ መዝገብ ከተመዘገቡበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፤

፪/ ውህደቱ ወይም መከፈሉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተመለከቱት ሁኔታዎች ውጭ የተፈጸመ ከሆነ በነባሩ ማህበር የመመስረቻ ጽሁፍ ላይ የሚደረገው ለውጥ በንግድ መዝገብ ውስጥ ከገባበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፭፻፷፬. የውህደት እና የመከፈል ውጤት

፩/ ውህደት ወይም መከፈል የሚከተሉትን ውጤቶች ያስከትላል፡-

ሀ) የሒሳብ መጣራት ሳያስፈልግ ህልውናውን ያጣው ማህበር መፍረስን፤

ለ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተግባር ምክንያት ህልውናውን ያጣው ማህበር ሀብትና ዕዳ ወደ ጠቅላዩ ወይም አዲስ ወደ ተመሰረተው ማህበር መተላለፍን፤

ሐ) በውህደት ወይም በመከፈል ዕቅድ ላይ በተቀመጡ ሁኔታዎች መሠረት ህልውናውን ያጣው ማህበር ባለአክሲዮኖች ወይም ሸሪኮች

በጠቅላዩ ወይም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ምትክ አክሲዮኖችን የማግኘት እና እንደ አስፈላጊነቱ ተጨማሪ የማካካሻ ክፍያ ማግኘትን፤

መ) የተወሰነ ሀብቱን ከፍሎ አዲስ ማህበር የመሰረተው ወይም ወደ ሌላ ማህበር ሀብቱን ያስተላለፈው ማህበር አባላት እንደ ስምምነታቸው ሁኔታ ህብቱን በከፈለው፣ አዲስ በተመሠረተው ወይም ሀብቱ በተላለፈለት ማህበር ውስጥ ድርሻ የማግኘት መብትን።፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሐ) እና (መ) ሥር የተደነገገው ቢኖርም፤ በሚከፈለው ማህበር ወይም በሚዋሃዱት ማህበራት አክሲዮኖች ወይም ድርሻ ምትክ በሚከተሉት ሁኔታዎች አይሰጥም፡-

ሀ) በሚከፈለው ወይም በሚዋሃደው ማህበር ውስጥ በጠቅላዩ ማህበር በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ሰው አማካኝነት ለተያዙ አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች፤ እና

ለ) የሚከፈለው ወይም የሚዋሃደው ማህበር በቀጥታ በራሱ ወይም በተዘዋዋሪ በሌላ ሰው

አማካኝነት በራሱ ውስጥ ለያዛቸው አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች።

፫/ ውህደት ወይም መከፈል ከጸናበት ቀን ጀምሮ ውህደቱ ወይም መከፈሉ ፈራሽ እንዲሆን መወሰን የሚችለው ፍርድ ቤት ነው።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ፍርድ ቤት ውህደቱ ወይም መከፈሉ ፈራሽ እንዲሆን መወሰን የሚችለው የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅዱ በዚህ ሕግ በተደነገገው መሠረት ካልተከናወነ ወይም ውህደቱ ወይም መከፈሉ በሚዋሃዱት ወይም በሚከፈለው ማህበር ባለአክሲዮኖች ጉባዔ ወይም ሸሪኮች ጠቅላላ ስብሰባ ያልጸደቀ ከሆነ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፭፻፸፯. ___በውህደት ወይም በመከፈል ጊዜ የአባላት መብት ጥበቃ___

፩/ ለማህበሩ አባላት በውህደት ወይም በመከፈል ዕቅድ በተቀመጡት ሁኔታዎች መሠረት ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ከነበራቸው እኩል ወይም ተመጣጣኝ የሆነ ድርሻና

መብት በጠቅላዩ ወይም አዲስ በተቋቋመው ማህበር ውስጥ ይሰጣቸዋል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ለአባላት ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ከነበራቸው ድርሻ ተመጣጣኝ የሆኑ አክሲዮኖች ወይም ድርሻ መስጠት ባልተቻለ ጊዜ፤ ከሰተጧዋቸው አክሲዮኖች ወይም ድርሻዎች ዋጋ አስር በመቶ የማይበልጥ የማስተካከያ ክፍያ በጥሬ ገንዘብ ሊሰጣቸው ይችላል፡፡

፫/ ህልውናውን ባጣው ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ድምፅ መስጠት የማያስችሉ አክሲዮኖችን ወይም የትርፍ ድርሻ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖችን ይዘው ለነበሩ ባለአክሲዮኖች በጠቅላዩ ወይም አዲስ በተመሰረተው ማህበር ውስጥ ተመሳሳይ ወይም ተመጣጣኝ ጥቅም የሚያስገኙ አክሲዮኖች ሊሰጧቸው ይገባል፡፡

፬/ በጠቅላዩ ወይም በተከፈለው ማህበር ውስጥ ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች ይዘው ለነበሩ አባላት ተመጣጣኝ መብት የሚሰጡ አክሲዮኖች ይሰጧቸዋል፡፡

አንቀጽ ፫፻፸፮· <u>የገንዘብ ጠያቂዎች መብት</u>

፩/ የውህደቱ ወይም የመከፈሉ ዕቅድ በጋዜጣ ለሕዝብ ይፋ ከመደረጉ በፊት ከተሳታፊ ማህበራት ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያገኙ ሆኖም የዕዳው መክፈያ ጊዜ ያልደረሰ ገንዘብ ጠያቂዎች ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ ሁኔታ የተሟላ እንደሆነ በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ለፍርድ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላሉ፦

ሀ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፷፱ ንዑስ አንቀጽ (፬) (መ) መሠረት በገለልተኛ ባለሞያ የተደረገው ግምገማ ከውህደቱ ወይም መከፈሉ በኋላ የገንዘብ ጠያቂዎች መብት በቂ ጥበቃ እንደሌለው ካመለከተ፤ ወይም

ለ) በውህደቱ ወይም በመከፈሉ ተሳታፊ በሆኑት ማህበራት የፋይናንስ ቁመና ምክንያት በገንዘብ ጠያቂዎች መብት ላይ የተለየ አደጋ የተጋረጠ እንደሆነ ይህን በመግለጽ መደረግ ስላለበት ጥበቃ ገለልተኛ ባለሞያው አስተያየት የሰጠ እንደሆነ።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) እና (ለ) መሠረት በቂ ዋስትና እንዲሰጣቸው ማመልከት የሚችሉት የመወሃድ ወይም የመከፈል ዕቅዱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፸፪ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ለመጀመሪያ ጊዜ በጋዜጣ ለሕዝብ ከተገለጸበት ቀን አንስቶ በስልሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ብቻ ነው።

፫ / ፍርድ ቤቱ የሚዋሃደው እያንዳንዱ ማህበር ወይም የሚከፈለው ማህበር ያለበትን ዕዳ ለገንዘብ

ጠያቂዎች እንዲከፍል ወይም ለዕዳ መክፈያ የሚሆን በቂ ዋስትና እንዲያቀርብ ማዘዝ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፰፯. **<u>የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች መብት</u>**

፩/ የሚዋሃዱት ማህበራት ወይም የሚከፈለው ማህበር የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች ጉባዔ ውህደቱን ወይም መከፈሉን ያላፀደቀው እንደሆነ ዕዳ ከፋይ የሆነው ማህበር የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ በጋዜጣ ለመጀመሪያ ጊዜ ለህዝብ ይፋ ከተደረገበት ቀን ጀምሮ ባሉት ስልሳ ተከታታይ ቀናት ጊዜ ውስጥ ጥያቄ ለሚያቀርቡት የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች የሰነዶቹን ዋጋ እና ወለድ በመክፈል ሰነዶቹን መመለስ አለበት፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው ድንጋጌ ተዋህደው ወይም ተከፍለው አዲስ ማህበር ለሚመሰርቱ ማህበራት የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች ላይም ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

፫/ ማህበሩ የግዴታ ሰነዶች ለያዙት አበዳሪዎች የዕዳ ሰነዶቻቸውን ዋጋ እና ወለድ የሚከፍል መሆኑን ያስታወቀ እንደሆነ የዕዳ ሰነድ የያዙ ሰዎች ጉባዔ ማድረግ ሳያስፈልግ የግዴታ ሰነዶቻቸውን ለማህበሩ በመመለስ የሚገባቸውን ክፍያ ማግኘት ለሚፈልጉ ሁሉ ተገቢውን ክፍያ ፈጽሞ ሰነዶቹን ይመልሳል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው ጊዜ ውስጥ ጥያቄ ያላቀረበ የግዴታ ሰነድ የያዘ ሰው የጠቅላዩ ወይም የአዲሱ ማህበር ገንዘብ ጠያቂ ይሆናል፡፡

ርዕስ አስራ አንድ

በውጭ ሀገር ስለተቋቋመ ወይም በውጭ ሀገር ስለሚሰራ ማህበር

ምዕራፍ አንድ

የውጭ አገር የንግድ ማህበር ቅርንጫፍ

አንቀጽ ፭፻፸፫. የቅርንጫፍ፡ ትርጓሜ እና አቋም

፩/ ቅርንጫፍ ማለት ለአንድ የውጭ የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ጥቅም በኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ በመሳተፍ ትርፍ ለማግኘት በተደራጀ ሁኔታ የሚሰራ ቋሚ አካል ነው፤ ቅርንጫፍ የሚደራጀው ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ሊሆን ይችላል፡፡

፪/ ቅርንጫፍ ከዋናው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የተለየ የሕግ ሰውነት የለውም፡፡

፫/ ከቅርንጫፍ እንቅስቃሴ የሚመነጩ ግዴታዎችም ሆነ መብቶች የዋናው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም የሌላ ተመሳሳይ ድርጅት መብት እና ኃላፊነት (ፓትሪሞኒ) አካል ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፸፱· የመነገድ መብት

የውጭ ሀገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ኢትዮጵያ ውስጥ ቅርንጫፍ ከፍቶ በኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ውስጥ መሳተፍ ይችላል፤ ሆኖም መጀመሪያ በንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም በሌላ አግባብ ያለው የባለሥልጣን መሥሪያ ቤት በሚያዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ መመዝገብ አለበት፡፡

አንቀጽ ፭፻፹· ለምዝገባ መቅረብ ያለበት መረጃ

በሌላ ሕግ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ ቅርንጫፍ በንግድ መዝገብ ውስጥ በሚመዘገብበት ጊዜ ከዚህ በታች የተዘረዘረው መረጃ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባት አለበት፦

፩/ ቅርንጫፉ የሚሰማራበት የንግድሥራ ወይም መስክ፤

፪/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛበት የውጭ አገር ሕግ፤

፫/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የተመዘገበበት መዝገብ እና የምዝገባ ቁጥር፤,

፬/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ስም እና የማህበሩን ወይም የድርጅቱን ዓይነት፤

፭ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ማዋቀር፣ መልሶ ማደራጀት፣ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ወይም ተመሳሳይ ሂደት የቅርንጫፉ ባለቤት በሆነው የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ላይ የተጀመረ እንደሆነ ስለጉዳዩ መረጃ፤

፮/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ በሚያዘው መሠረት ተዘጋጅተው እና ኦዲት ተደርገው ለሚመለከተው መሥሪያ ቤት የተላለፉ (ይፋ የተደረጉ) የሒሳብ ሰነዶችን፤ እና

፫/ የግል ድርጅቱ፣ የንግድ ማህበሩ ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅቱ የምስረታ የምስክር ወረቀት፣ የመመስረቻ ጽሁፍ ፣ የመተዳደሪያ ደንብ ወይም ዋናው ድርጅት በተቋቋመበት ሀገር ሕግ መሠረት እነዚህን ሰነዶች የሚተኩ ሰነዶች ኮፒዎች እና የእነዚህን ሰነዶች የእንግሊዝኛ ወይም የአማርኛ ትርጉም፡፡

አንቀጽ ፭፻፹፩. <u>**ስለቅርንጫፍ ሥራ አመራር**</u>

፩/ አንድ ቅርንጫፍ የራሱ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሊኖረው ይገባል፤ የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ የሚሆነው የአክሲዮን ማህበር ዳይሬክተሮች ምልመላን በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፴፫ ሥር የተመለከቱትን መመዘኛዎች የሚያሟላ ሰው መሆን አለበት፡፡

፪/ የቅርንጫፍ ዋና ሥራ አስኪያጅ በተወሰነ ደረጃም ቢሆን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበርን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅትን ወክሎ ለመሥራት ሥልጣን ሊኖረው ይገባል፡፡

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፤ ሥራ አስኪያጁ ቢያንስ በክስ ሂደት የውጭ አገር የግል ድርጅትን፣ የንግድ ማህበርን ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅትን ለመወከል ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፩፻፹፪. <u>የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ ግዴታዎች</u>

በሌላ ሕግ የተጣሉበት ግዴታዎች እንደተጠበቁ ሆነው፤ የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ የሚከተሉትን የማድረግ ኃላፊነት አለበት፡-

፩/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሚገዛው የውጭ አገር ሕግ በሚያዘው መሠረት ተዘጋጅተውና ኦዲት ተደርገው ይፋ የተደረጉትን የሒሳብ ሰነዶች በየዓመቱ የንግድ እና ኢንዱስትሪ ሚኒስቴር ወይም አግባብ ያለው ሌላ መሥሪያ ቤት በሚይዘው የንግድ መዝገብ ውስጥ የማስገባት፤

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር

ወይም ሌላ ተመሳሳይድርጅት የፋይናንስ ቁመና ለመገምገም እንዲችሉ የሚረዳ የሒሳብ ሚዛን ወይም ተመሳሳይ ሰነድ የእንግሊዝኛ ወይም የአማርኛ ትርጉም በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከሚጠየቁት ሰነዶች ጋር በንግድ መዝገብ ውስጥ የማስገባት፤ እና

፫/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነውን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይድርጅት በተመለከተ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ ማደራጀት፣ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ወይም ተመሳሳይ ሂደት የተጀመረ እንደሆነ ጉዳዩን እንዳወቀ ስለጉዳዩ በንግድ መዝገብ ውስጥ መግለጫ የማስገባት።

አንቀጽ ፳፻፹፫. <u>ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ</u>

ከሚከተሉት ውስጥ አንዱ የተፈጸመ እንደሆነ ቅርንጫፉ ከንግድ መዝገብ ውስጥ መሰረዝ አለበት፦

፩/ የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የውጭ አገር የግል ድርጅት፣የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት ከፈረሰ፤

፪/ ቅርንጫፉ ከተዘጋ፤

፫/ ቅርንጫፉ ሥራ አስኪያጅ ከሌለው እና ቦታው ክፍት ከሆነበት ጊዜ ጀምሮ ይህ ሁኔታ በስድስት ወራት ወስጥ ካልተስተካከለ፤

፬/ ሥራ አስኪያጁ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፹፪ መሠረት በንግድ መዝገብ ውስጥ ማስገባት ያለበትን የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት የሒሳብ ሰነዶች በምክንያታዊ ፍጥነት በንግድ መዝገብ ውስጥ ካላስገባ፤ እና

፭ / ከቅርንጫፉ ገንዘብ የመጠየቅ መብት ያለው ሰው የቅርንጫፉ ባለቤት የሆነው የውጭ አገር የግል ድርጅት፣ የንግድ ማህበር ወይም ሌላ ተመሳሳይ ድርጅት በኢትዮጵያ ውስጥ ያለው ሀብት ዕዳውን ለመክፈል በቂ ሆኖ እንዳልተገኘ ያረጋገጠ እንደሆነ፡፡

ምዕራፍ ሁለት
ስለኢትዮጵያ ሕግ ተፈጻሚነት

አንቀጽ ፭፻፹፬· በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መሥሪያ ቤቱ በኢትዮጵያ ስለሚገኝ ማህበር

አግባብ ያላቸው የዚህ ሕግ እና ሌሎች የኢትዮጵያ ሕጎች ድንጋጌዎች በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መሥሪያ ቤቱ ወይም ዋና የንግድ ሥራ ቦታው በኢትዮጵያ በሆነ የንግድ ማህበር ወይም የግል ድርጅት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፹፭· <u>በኢትዮጵያ ተቋቁሞ በውጭ አገር ስለሚሰራ ማህበር</u>

በኢትዮጵያ ሕግ መሠረት ተቋቁሞ በውጭ አገር በሚሰራ የንግድ ማህበር ወይም ድርጅት ላይ የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፭፻፹፮. <u>በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ቅርጽ ስላለው ማህበር</u>

የማህበሩን ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በንግድ መዝገብ ስለማስገባት እና ስለዳይሬክተሮች ኃላፊነት የሚመለከቱት የአክሲዮን ማህበር ድንጋጌዎች በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ዓይነት ቅርጽ ባለው የውጭ አገር ማህበር ላይ እንደ አግባብነታቸው ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፳፻፹፯. **የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ ስለያዘ ማህበር**

የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ በያዘ ማህበር ላይ ገደብ የሚጥሉ ወይም ልዩ ሁኔታ የሚያኖሩ ሌሎች የኢትዮጵያ ሕጎች ተፈጻሚነት የተጠበቀ ይሆናል፡፡

ሦስተኛ መጽሐፍ
ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት እና የመክሠር ሕግ

ርዕስ አንድ
ጠቅላላ ድንጋጌዎች

ምዕራፍ አንድ
ዓላማ እና የተፈጻሚነት ወሰን

አንቀጽ ፳፻፹፰· **የሥነ ሥርዓቶቹ ዓላማ**

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት ዓላማቸው ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ እና ጊዜውን ጠብቆ በሚከናወን ሥነ ሥርዓት አማካኝነት የኢኮኖሚ መረጋጋትን ማስፋፋት፣

የንብረቱን ዋጋ ከፍ ማድረግ እና የሕግ ተገማችነትንና ግልጽነትን ማረጋገጥ ነው፡፡

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ዓላማው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ድምፅ የሚፈቅዱ ከሆነ የፋይናንስ ችግር ውስጥ ያሉ ተስፋ የሚጣልባቸው ተበዳሪዎች ውልን መሠረት ባደረገ መልኩ በጊዜ ዕዳቸውን ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መልኩ መልሰው እንዲያዋቅሩ እና ሥራቸውን እንዲቀጥሉ ወይም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ መዘጋጀት እንዲችሉ ማድረግ ነው፡፡

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ዓላማው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተወሰነ አብላጫ ድምፅ የሚፈቅዱ ከሆነ መልሶ በማደራጀት ዕቅድ አማካኝነት ገንዘብ ጠያቂዎችን ተጠቃሚ በሚያደርግ መልኩ የባለዕዳውን ዕዳዎች እንዲሁም የሥራ እንቅስቃሴዎች ጊዜውን የጠበቀ፣ ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መንገድ መልሶ ማደራጀት ወይም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥ ነው፡፡

፬/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ዓላማው ሀቀኛ ባለዕዳዎች ዕዳቸውን ሙሉ በሙሉ ከከፈሉ በኂላ አዲስ ሕይወት እንዲጀምሩ ለማስቻል ንብረቶቹን አንድ በአንድ በማጣራትም ሆነ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ በመሸጥ የባለዕዳውን የንግድ ሥራ የማጣራቱን ሥራ ጊዜውን የጠበቀ፣ ቀልጣፋ እና ውጤታማ በሆነ መልኩ ማደራጀት እና ዕዳን ለገንዘብ ጠያቂዎች ለመክፈል ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለውን ንብረት ዋጋ ከፍ ማድረግ እንዲሁም ለመክሠሩ ኃላፊ የሆኑ ባለዕዳዎች፣ ገንዘብ ጠያቂዎች እና የሥራ አመራሮቻቸው ተገቢውን ኃላፊነት እንዲወስዱ ማድረግ ነው።

አንቀጽ ፳፻፹፱· <u>የሥነ ሥርዓቶቹ የተፈጻሚነት ወሰን</u>

፩ / በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች ሕጋዊ ሰውነት ከሌላቸው የእሽሙር ማህበሮች ውጭ በነጋዴዎች እና በንግድ ማህበሮች ላይ እንዲሁም በእጅ ሥራ ጥበበኞች እና ራሳቸውን ችለው የሙያ እንቅስቃሴዎችን በሚያከናውኑ የተፈጥሮ ሰዎች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪ / ባንኮችን እና ሌሎች የገንዘብ ተቋማትን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የሚያስተዳድሩ ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች በባንኮች እና በሌሎች የገንዘብ ተቋማት ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

፫ / የመንግስት የልማት ድርጅቶችን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የሚያስተዳድሩ ልዩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተመለከቱት ሥነ ሥርዓቶች በመንግስት የልማት ድርጅቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

፬ / ለቅድመ ጥንቃቄ ሲባል ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን በተመለከተ ለልዩ የንግድ እንቅስቃሴዎች ልዩ ሕጎች ሊወጡ ይችላሉ፡፡

ምዕራፍ ሁለት
ስለክፍያዎች ማቋረጥ እና ስለቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች

አንቀጽ ፳፻፺. ክፍያዎችን የማቋረጥ ትርጓሜ

፩/ ባለዕዳው የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ዕዳዎችን በተጣራ የገንዘብ ሀብቱ መክፈል ሲያቅተው ክፍያዎች ተቋርጠዋል ይባላል።

፪/ ለንዑስ አንቀጽ (፩) ዓላማ የተጣራ የገንዘብ ሀብት የሚለው መጠባበቂያ ገንዘብ፣ ኦቨርድራፍትን እና ባለዕዳው ማግኘት የሚችላቸው ተመሳሳይ አገልግሎቶችን ይጨምራል።

፫/ የእፎይታ ጊዜ የተሰጣቸው፣ የታገዱ ወይም ባሉበት እንዲቆዩ ስምምነት የተደረገባቸው ዕዳዎች የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ዕዳዎች ተደርገው አይቆጠሩም።

፬/ ለዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ዓላማ ዕዳዎች የክፍያ ጊዜያቸው የደረሰ እና መከፈል ያለባቸው ተደርገው የሚቆጠሩት ገንዘብ ጠያቂው ሕጉ የሚጠይቀውን ማሳወቂያ ከሰጠ በኋላ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፳፻፺፩. ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ስለመወሰን

፩/ ሥነ ሥርዓቶቹን ለመክፈት ፍርድ ቤት ነገሩን በሚሰማበት ወቅት ባለዕዳው ክፍያዎችን እንዳቋረጠ እና ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ያረጋግጣል፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱ በራሱ ውሳኔ የባለዕዳውን ጉዳዮች እና እንቅስቃሴዎች የሚመረምር መርማሪ ሊሾም ይችላል፤ በዚህ መልኩ የሚሾመው መርማሪ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተሾመ ከሆነ እንዲያግዙት ሊጠይቅ ይችላል፡፡

፫/ በፍርድ ቤቱ የጊዜ ማራዘሚያ ካልተሰጠ በስተቀር በመርማሪው የተሰበሰቡ መረጃዎች በሙሉ በሠላሳ ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባሉ፡፡

፬/ ሥነ ሥርዓቱ በተጀመረ በአንድ ዓመት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ የከሰረ ሰው ንብረት ጠባቂው፣ ማንኛውም ተቆጣጣሪ፣ ዐቃቤ ሕግ ወይም ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን መልሶ እንዲመረምር እና እንደገና እንዲወስን ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ፍርድ ቤቱ ለዚህ ዓላማ ሲባል

የባለዕዳውን ጉዳዮች እና እንቅስቃሴዎች የሚመረምር ባለሞያ ሊሾም ይችላል፡፡

፫/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በፍርድ ቤቱ ከተወሰነው ክፍያዎች ከተቋረጡበት ቀን አንስቶ ሂደቱ እስከተጀመረበት ቀን ድረስ ያለው ጊዜ እንደ አጠራጣሪ ጊዜ ተደርጎ ይቆጠራል፤አጠራጣሪ ጊዜው ቢበዛ ከአስራ ስምንት ወራት መብለጥ የለበትም፡፡

አንቀጽ ፭፻፺፪. የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች

፩/ ለዚህ መጽሐፍ ዓላማ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ማለት የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰ እና ተከፋይ ሆኑም አልሆኑም እንደ ሁኔታው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከመከፈቱ አስቀድሞ የሚቀርቡ ማናቸውም የክፍያ ጥያቄዎች እንዲሁም ወለዳቸውን ጨምሮ ነው፡፡

፪/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን በተመለከተ እንደ ሁኔታው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የውሉ መፈጸም ከመቀጠሉ የሚመነጩ የክፍያ ጥያቄዎች የድህረ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ናቸው፡፡

፫/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች በመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ወይም በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂው፣ በሚቋረጡበት ጊዜ ውሉ ከመቋረጡ የሚመነጩ ቅጣቶች እና ሌላ ዓይነት ካሣዎች የሚቆጠሩት እንደ ቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ነው፡፡

ምዕራፍ ሦስት

በሂደት ላይ ያሉ ውሎች አያያዝ

አንቀጽ ፭፻፺. በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠል ወይም መቋረጥ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች በመቀጠላቸው ላይ ተጽዕኖ አያደርግም ፡፡

፪/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች ማለት የመሠረታዊ አገልግሎቶች ውሎችና ባለዕዳው የንግድ ሥራውን የሚያከናውንባቸው የማይንቀሳቀሱ የንግድ ቦታዎች፣ በባለዕዳውና በቤተሰቡ ይዞታ ሥር የሚገኙ የማይንቀሳቀሱ ቦታዎችን የሚጨምር ሆኖ በእነዚህ ሳይወሰን ማናቸውም በአንድና ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎችና በባለዕዳው መካከል የተደረጉ

በሂደት ላይ ያሉ ውሎች ሲሆኑ ይኸውም ሥነ ሥርዓቶቹ በሚከፈቱበት ጊዜ ከተዋዋይ ወገኖች ቢያንስ አንዱ ወገን የውል ግዴታውን ያልተወጣ እንደሆነ ነው፡፡

፫/ ማንኛውም ተቃራኒ የውል ድንጋጌ ቢኖርም ገንዘብ ጠያቂዎች በሚከተሉት ምክንያቶች ብቻ የተነሳ በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን አልፈጽምም ማለት ወይም ማቋረጥ፣ ማፋጠን ወይም ባለዕዳውን በሚጎዳ በማንኛውም መልኩ በውሉ ላይ ለውጥ ማድረግ አይፈቀድላቸውም፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ጥያቄ በመቅረቡ ወይም በመከፈቱ፤ ወይም

ለ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡ ጥያቄ በመቅረቡ ወይም በመቋረጣቸው፡፡

፬/ በሚከተሉት ሁኔታዎች ውስጥ መልሶ በሚከተሉት የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሂደት ላይ ያለውን ውል ሊያቋርጡት ይችላሉ፡-

ሀ) መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከሆነ ባለዕዳው ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከሆነ ንብረቱ በሂደት ላይ ያለውን ውል መፈጸሙን ለመቀጠል የሚያስችል ገንዘብ የሌላቸው ከሆነ፤

ለ) በሂደት ላይ ያለው ውል መቀጠሉ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከሆነ ለባለዕዳው ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከሆነ ለንብረቱ የማይጠቅም ከሆነ፤ ወይም

ሐ) በፍጥነት መቋረጡ የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም አግባብ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ ከሆነ፤ ነው።

፭/ በሂደት ላይ ያለው ውል ስለ መቀጠሉ እንዲወስን ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ወይም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄው

በደረሳቸው በአሥራ አምስት ተከታታይ ቀናት ውስጥ በሂደት ላይ ያለው ውል መቀጠል ወይም መቋረጥ እንዳለበት ወስነው ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ውሳኔያቸውን ያሳውቃሉ፤ በተጠቀሰው የጊዜ ገደብ ውስጥ ውሳኔውን ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲያውቁት ካልተደረገ በሂደት ላይ ያለው ውል እንደተቋረጠ ተደርጎ ይቆጠራል።

፫/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባለዕዳው በውሎቹ መሠረት ያሉበትን ግዴታዎች መወጣቱን ያረጋግጣሉ።

፬/ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከውሉ የሚመነጭ ማንኛውም የቅድመ መክሰር የክፍያ ጥያቄ መከፈሉን ውሉ እንዲቀጥል እንደ ቅድመ ሁኔታ አድርገው መጠየቅ አይችሉም።

አንቀጽ ፫፻፺፩. ተቃውሞ

፩/ ገንዘብ ጠያቂዎች በሂደት ላይ ያሉ ውሎች እንዲቀጥሉ ወይም እንዲቋረጡ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ተቃውሞ ማቅረብ ይችላሉ፤ እንዲህ ያለው ተቃውሞ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም

የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ውሳኔውን በሰጡ በሰባት ተከታታይ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት።

፪/ ማንኛውም መቃወሚያ በቀረበ በሰባት ተከታታይ ቀናት ውስጥ በተቆጣጣሪ ዳኛው ውሳኔ ይሰጥበታል።

፫/ ተቆጣጣሪ ዳኛው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይቻላል።

አንቀጽ ፳፻፺፭. <u>የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን የንግድ ኪራይ የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፺፫ ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም የማይንቀሳቀስ ንብረት የንግድ ኪራይ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ ጊዜው ከማለቁ በፊት ወዲያውኑ ኪራይ እንዲከፈል የሚደነግጉ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት ለመጠባበቂያ ጊዜው የመጀመሪያ አራት ወራት ወይም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት በአንቀጽ ፲፻፵፬ ውስጥ በተደነገገው መሠረት የንግድ ሥራው ለሚቀጥልበት ጊዜ ያህል ተፈጻሚ አይሆኑም።

፪/ የማይንቀሳቀስ ንብረት የንግድ ኪራይ ውሎች የቀጠሉ እንደሆነ እና አከራዩ የኪራይ ውሉ በተፈረመበት ወቅት አጠቃላይ የኪራይ ክፍያዎችን የተቀበለ እንደሆነ ወይም እንዲህ ላለው ክፍያ በቂ ዋስትናዎችን ያገኘ ከሆነ አከራዩ ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ የሚፈጠሩ ማናቸውንም ወቅታዊ እና የወደፊት የኪራይ ክፍያዎች መጠየቅ አይችልም፡፡

፫/ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች ቢኖሩም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የኪራይ ስምምነቶችን ለተቀረው ጊዜ ያህል ሊያስተላልፍ ይችላል፤ ሆኖም የንግድ ቦታው የሚሰጠው አገልግሎት ሊቀየር አይችልም፤ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው አገልግሎቱ እንዲቀየር ሊፈቅድ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፳፻፺፮. ልዩ ሁኔታዎች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፳፻፺፫ ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም የሚከተሉት ውሎች አግባብነት ባላቸው ሕጎች ይተዳደራሉ፡-

፩/የሥራ ውሎች፤

፪/የባንክ እና የመድን ውሎች፤

፫/የአስተዳደር ውሎች፤

፬/የአክሲዮን ገበያን ጨምሮ በፋይናንስ ገበያዎች ማዕቀፍ ውስጥ የተፈረሙ ውሎች፡፡

ምዕራፍ አራት

ስለገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞችና መብቶች

አንቀጽ ፭፻፺፯. የገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞች ጥበቃ

፩/ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የተቀመጡት ሥነ ሥርዓቶች አጠቃላይ መርህ የገንዘብ ጠያቂዎችን ትክክለኛ ጥቅም ማስጠበቅ ነው፡፡

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓት ውስጥ መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በሁሉም በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ሙሉ ድምፅ መጽደቅ አለበት፡፡

፫/ መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች አስቀድሞ በተወሰነ አብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት፤ እንዲሁም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ

እንዲሸጥ በገንዘብ ጠያቂዎች በአብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት::

፬/ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በእንቅስቃሴ ላይ እንዳለ በአጠቃላይ ወይም የድርጅቱን ትልቅ ክፍል የመሸጥ ውሳኔ በገንዘብ ጠያቂዎች በአብላጫ ድምፅ መጽደቅ አለበት::

አንቀጽ ፫፻፺፰. የገንዘብ ጠያቂዎች ተሳትፎ

ገንዘብ ጠያቂዎች በሥነ ሥርዓቶች ወቅት በአጠቃላይ አስተያየታቸውን የማቅረብ እና ፍርድ ቤት ጉዳዮችን በሚሰማበት ጊዜ የመሰማት መብት አላቸው::

አንቀጽ ፫፻፺፱. የመረጃ መብቶች

፩/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች ስብስብ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ወይም ጠቅላላ የገንዘብ ጠያቂዎች ጉባዔው አግባብ የሆኑ ማናቸውንም መረጃዎች ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ከማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ ከማደራጀት

ኃላፊው እና ከከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመጠየቅ መብት አላቸው፡፡

፪/ እንዲህ ያለው ጥያቄ በጽሁፍ የሚቀርብ ሲሆን ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄው በቀረበ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ መልስ ይሰጣሉ፤ እንዲሁም በተቻለ መጠን በፍጥነት ለጥያቄው አጥጋቢ ምላሽ ይሰጣሉ፡፡

፫/ ማንኛውም ጥያቄ ምክንያታዊ ካልሆነ ወይም ከመጠን በላይ ጫና የሚያሳድር ከሆነ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጥያቄውን አለመቀበል ይችላሉ፡፡

ምዕራፍ አምስት

ሥልጣን

አንቀጽ ፮፻. የግዛት ሥልጣን

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሠር

ሥነ ሥርዓት ላይ በኢትዮጵያ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት የግለሰቡ መደበኛ ቦታ ወይም የማህበሩ ወይም በሕግ የሰውነት መብት ያለው ሰው የተመዘገበ ጽሕፈት ቤት በሚገኝበት ቦታ ያለው ፌደራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ነው።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን የከፈተው ፍርድ ቤት ከእነዚህ ሥነ ሥርዓቶች በቀጥታ በሚመነጩ እና ከእነሱ ጋር በቅርበት በሚገናኙ የሚከተሉትን ጉዳዮች እንደሚመለከቱት ባሉ ክሶች ላይ ሥልጣን አለው፡-

ሀ) መልሶ የማዋቀር እና መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፤

ለ) በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ማጽደቅ፤

ሐ) በሂደት ላይ ያሉ ውሎች፤

መ) የተቆጣጣሪ ዳኛዎች፣ የባለዕዳው ንብረት ጠባቂዎች፣ ተቆጣጣሪዎች እና ዳይሬክተሮች ኃላፊነት፤

ሠ) የክፍያ ጥያቄዎች አቀራረብ፣ ማረጋገጥ እና አቀባበል፤

ረ) ከንብረት የሚመነጩ መብቶች፤

ሰ) ማቻቻል፤

ሸ) የንብረቶች መሸጥ ወይም መተላለፍ፤

ቀ) የክፍያ ጥያቄዎች ቅደም ተከተል፤

በ) ከሽያጭ የተገኘ ገንዘብ ክፍፍል፤

ተ) የድርጊቶች ፈራሽ መደረግ፤

ቸ) ውሎችን ማጽናት እና ተፈጻሚነት፣

ኀ) የባለዕዳው ነጻ መውጣት፤

ነ) የሥነ ሥርዓቱ መዘጋት።

አንቀጽ ፮፻፩. ስለ ኩባንያዎች ቡድን እና ሥነ ሥርዓትን ስለማቀናጀት

፩/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝ እያንዳንዱ የሕግ ሰውነት ያለው አካል እና ሀብቱ ራሱን የቻለ ነው፤ ፍርድ ቤቱ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝን አንድ የሕግ ሰውነት ያለው አካል በተመለከተ የተከፈተን ሥነ ሥርዓት በሌላ የሕግ ሰውነት ያለው አካል ወይም የተፈጥሮ ሰው ላይ ተፈጻሚ ሊያደርግ አይችልም።

፪/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኝን አንድ የሕግ ሰውነት ያለው አካል የተመለከተ ሥነ ሥርዓት በመጀመሪያ የከፈተው ፍርድ ቤት በቡድኑ ውስጥ

የሚገኙትን ሌሎች አካላት በተመለከተ ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የግዛት ሥልጣን አለው፤ ፍርድ ቤቱ ቡድኑን ለሚመለከቱ ሥነ ሥርዓቶች በሙሉ አንድ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ሊሾም ይችላል።

፫/ በኩባንያዎች ቡድን ውስጥ የሚገኙ ሁለት ወይም ከዚያ በላይ የሕግ ሰውነት ያላቸው አካላትን የሚመለከቱ ሥነ ሥርዓቶች ኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኝ በአንድ ወይም ከዚያ በላይ ፍርድ ቤቶች የተከፈቱ ከሆነ የቡድኑን የተለያዩ አባላት በተመለከተ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ለማዘጋጀት ወይም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ለማመቻቸት ፍርድ ቤቱ፣ ተቆጣጣሪዎቹ እና ጠባቂዎቹ በተቻለ መጠን ተባብረው እና ተቀናጅተው ይሰራሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተመለከተው ትብብር እና ቅንጅት ፍርድ ቤቱ፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብ ነው ብለው በሚያስቡት ማንኛውም መንገድ ተግባራዊ ሊደረግ የሚችል

ሲሆን በተለይም ደግሞ በሚከተሉት መንገዶች ሊከናወን ይችላል፡-

ሀ) መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎችን አቀናጅቶ በመሾም፤

ለ) ማናቸውንም አግባብነት ያላቸውን መረጃዎች በመለዋወጥ፤

ሐ) የቡድኑ አባላትን ንብረቶች እና ጉዳዮች አስተዳደር እና ቁጥጥር በማቀናጀት፤

መ) ጉዳዮች የሚሰሙበትን ሥርዓት በማቀናጀት፤

ሠ) መልሶ የማደራጀት ዓለም አቀፍ ዕቅዱን የማጽደቅ ወይም በቡድኑ ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ ወይም የሁሉንም አካላት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴ በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ ሥራዎችን በማቀናጀት።

አንቀጽ ፮፻፪. ሥነ ሥርዓቶችን የመክፈት እና ተያያዥ ፍርዶችን የመስጠት ዓለም አቀፋዊ ሥልጣን

፩/ የባለዕዳው ዋና የጥቅም ማዕከል የሚገኘው ኢትዮጵያ ውስጥ ከሆነ ዋናውን ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ሥልጣን ያላቸው የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች ናቸው፤

ዋና የጥቅም ማዕከል ማለት መደበኛ በሆነ መልኩ ባለዕዳው ጥቅሙን የሚያስተዳድርበት ስፍራ ሲሆን ይኸውም በሦስተኛ ወገኖች መረጋገጥ መቻል አለበት፤ ኩባንያን ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ሰውን በተመለከተ ተቃራኒ ማስረጃ እስከሌለ ድረስ የተመዘገበ ቢሮው የሚገኝበት ቦታ ዋና የጥቅም ማዕከል ተደርጎ ይቆጠራል፤ የተፈጥሮ ሰውን በተመለከተ ተቃራኒ ማስረጃ እስከሌለ ድረስ ዋና የሥራ ቦታው ዋና የጥቅም ማዕከል ተደርጎ ይቆጠራል።

፪/ ዋና የጥቅም ማዕከሉ ኢትዮጵያ የሆነ ባለዕዳን በተመለከተ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ ዓለም አቀፋዊ ተፈጻሚነት አለው።

፫/ የባለዕዳው ማንኛውም የሥራ ቦታ ኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኝ ከሆነ የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች በሀገር ውስጥ ያሉ ንብረቶችን የሚመለከት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ሥልጣን አላቸው፤ የሥራ ቦታው

ባለዕዳው ሰውን እና ንብረቶችን ተጠቅሞ ጊዜያዊ ያልሆነ የኢኮኖሚ እንቅስቃሴ የሚያደርግበት የሥራ ቦታ ነው፡፡

፬/ ኢትዮጵያ ውስጥ የሥራ ቦታ ያለውን ባለዕዳ የሚመለከት በሀገር ውስጥ ያሉ ንብረቶችን የሚመለከት ሥነ ሥርዓት ተፈጻሚነቱ በኢትዮጵያ ድንበር ውስጥ በሚገኙ የባለዕዳው ንብረቶች የተወሰነ ነው፡፡

፭/ የኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ በተመለከተው መሠረት እንዲህ ካለው ሥነ ሥርዓት በቀጥታ የሚመነጩ እና ከእርሱ ጋር የቅርብ ትስስር ያላቸውን ክሶች የማየት ሥልጣን አላቸው፡፡

አንቀጽ ፯፻፫. ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት ያላቸውን ፍርዶች ጨምሮ ለውጭ ሀገር ፍርዶች እውቅና ስለመስጠት

፩ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓትን፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን እና የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ለመክፈት በሌላ ሀገር ውስጥ ሥልጣን ባለው አካል የተሰጠ ማንኛውም ፍርድ እንዲሁም ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት

ያላቸው ፍርዶች በኢትዮጵያ የሥልጣን ወሰን ውስጥ ዕውቅና የሚሰጣቸው የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ ብቻ ነው፡-

ሀ) የውጭ ሀገር ፍርዱ መሠረታዊ የሥነ ሥርዓት ፍትህ መርሆዎቿን ጨምሮ የኢትዮጵያን መንግስታዊ ሥርዓት የማይጻረር ከሆነ፤

ለ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በማጭበርበር የተገኘ ካልሆነ፤

ሐ) የውጭ ሀገር ፍርዱ የተሰጠው በኢትዮጵያ የሥልጣን ግጭት ሕግጋት መሠረት ሕጋዊ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ከሆነ፤

መ) የውጭ ሀገር ፍርዱ ኢትዮጵያ ከፈረመቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ጋር የሚጣጣም ከሆነ፤

ሠ) ያንኑ ባለዕዳ በተመለከተ በኢትዮጵያ ውስጥ ማንኛውም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት፣ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ካልተከፈተ፤

ረ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በእነዚሁ ወገኖች መካከል የተፈጠረ ክርክርን በተመለከተ ኢትዮጵያ ውስጥ ከተሰጠ ፍርድ ጋር የማይጋጭ ከሆነ፤

ሰ) የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በውጭ ሀገር የተሰጠው ፍርድ ዕውቅና ከተሰጠው በኋላ የሚኖረው ተፈጻሚነት በኢትዮጵያ ውስጥ በሚገኙት የባለዕዳው ንብረቶች የተወሰነ ከሆነ፤

ሸ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ያለው እና ማስፈጸም የሚቻል ከሆነ፤እና

ቀ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ካለው እና ማስፈጸም የሚቻል ከሆነ፤ እንዲሁም ዕውቅና ማግኘቱ እና መፈጸሙ የባለዕዳውን የመክሠር ሥነ ሥርዓት በማስተዳደር ሂደት ውስጥ ጣልቃ የማይገባ ወይም በኢትዮጵያ ውስጥ ከዚያው ባለዕዳ ጋር በተያያዘ የኪሣራ ሥነ ሥርዓት ውስጥ ከተሳለፈ የማቋረጥ ወይም ሌላ ትዕዛዝ ጋር የማይጋጭ ከሆነ።

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት የመክሠር እና ዕዳን መክፈል ያለመቻል ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በውጭ ሀገር የተሰጠ ፍርድ ወይም ከኪሣራ ጋር ግንኙነት ያለው የውጭ ሀገር ፍርድ እውቅና እንዲሰጠው ወይም እንዲፈጸም አቤቱታ በሚቀርብበት ጊዜ የሚከተሉት ማስረጃዎች ለፍርድ ቤቱ መቅረብ አለባቸው፡-

ሀ) ከኪሣራ ጋር ግንኙነት ያለው የውጭ ሀገር ፍርድ የተረጋገጠ ቅጂ፣

ለ) የውጭ ሀገር ፍርዱ በተሰጠበት ሀገር ውስጥ ተፈጻሚነት ያለው እና ማስፈጸም የሚቻል መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ ማናቸውም ሰነዶች፤ ወይም

ሐ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) (ሀ) እና (ለ) ውስጥ የተመለከቱት ማስረጃዎች ያልተገኙ ከሆነ ጉዳዮቹን በተመለከተ በኢትዮጵያ ፍርድ ቤቶች ዘንድ ተቀባይነት ያላቸው ሌሎች ማናቸውም ማስረጃዎች፡፡

፫/ ዓለም አቀፍ ስምምነቶች ወይም ኮንቬንሽኖች እንደተጠበቁ ሆነው መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት የንብረት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የውጭ ሀገር መንግስታትን ውሳኔ መሠረት ያደረጉ የታክስ ወይም የጉምሩክ ቀረጥ እና ቅጣት ክፍያ ጥያቄዎችን አይቀበሉም።

ምዕራፍ ስድስት
ሥነ ሥርዓቶችን የማከናወን ኃላፊነት ያለባቸው ሰዎች እና አካላት

አንቀጽ ፮፻፩. የመክሠር ሥነ ሥርዓት ፍርድ ቤት ሥልጣን

፩ / መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት የከፈተው ፍርድ ቤት ሁሉንም ሥነ ሥርዓቶች ይቆጣጠራል፤ እንዲሁም ከተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን ውጭ በሆኑ ጉዳዮች ላይ ትዕዛዞችን ይሰጣል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው በሰጣቸው ትዕዛዞች ላይ የሚቀርቡ ይግባኞችን ይሰማል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከቱትን ጉዳዮች ጨምሮ መልሶ ከማደራጀት እና ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ጋር

ግንኙነት ያላቸው ጉዳዮችን በሙሉ የመስማት እና ውሳኔ የመስጠት ሥልጣን አለው።

አንቀጽ ፮፻፭· ተቆጣጣሪ ዳኛ ስለ መሾም

ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በሚሰጠው ፍርድ ተቆጣጣሪ ዳኛ ይሾማል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከፍርድ ቤቱ አባላት መካከል ይመረጣል፤ ሆኖም ሥነ ሥርዓቱን የሚከፍተው ፍርድ ቤት አባል ሊሆን አይችልም።

አንቀጽ ፮፻፮· ተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን

ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚከተሉት ሥልጣን ይኖሩታል:-

፩/ ንብረቱን በተመለከተ የሚቀርቡ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መቀበል፤

፪/ ንብረቶቹን ጠብቆ ለማቆየት አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ መውሰድ ወይም አግባብ ባላቸው ባለሥልጣን አካላት እንዲወሰዱ ማድረግ፤

፫/ ከመደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ግብይቶችን ወይም ስምምነቶችን መፍቀድ፤

፬/ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠላቸውን ወይም መቋረጣቸውን በተመለከተ ውሳኔ መስጠት፤

፮ / የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች እንዲከፈሉ መፍቀድ፤

፯/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ከሚዋቀሩበት መንገድ ጋር በተያያዘ የሚፈጠሩ ግጭቶች ላይ ውሳኔ መስጠት።

አንቀጽ ፯፻፯. <u>ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች</u>

ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ሳይዘገይ ገቢ ይደረጋሉ፤እንዲሁም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ የሚመለከታቸው ወገኖች በሙሉ እንዲያውቋቸው ይደረጋል።

አንቀጽ ፯፻፰. <u>ተቆጣጣሪ ዳኛውን ስለ መተካት</u>

ፍርድ ቤቱ በማንኛውም ጊዜ በራሱ ተነሳሽነት አሳማኝ ምክንያት ካለ ተቆጣጣሪ ዳኛውን በሌላ ተቆጣጣሪ ዳኛ ሊተካ ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፱. <u>የፍርዶች ተፈጻሚነት</u>

መክሠርን በሚመለከተው ፍርድ ቤት ወይም በተቆጣጣሪ ዳኛው የተሰጡ ውሳኔዎች፣ ፍርዶች እና ትዕዛዞች በሙሉ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀ ፮፻፲. <u>መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ባለሞያዎች</u>

መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብነት ካላቸው ተመሳሳይ ሙያዎች አባላት መካከል ይመረጣሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፲፩. <u>በሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ስለሚሾሙ ሰዎች እና አካላት ቁጥጥር</u>

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያዎች፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ለየሞያቸው አግባብነት ያላቸው የሙያ የሥነ ምግባር ደንቦችን እና የሥነ-ምግባር ደረጃዎችን የማክበር ግዴታ አለባቸው፡፡

፪/ በሥነ-ሥርዓቶች ውስጥ የሚሾሙ ሰዎችን እና አካላትን ይበልጥ ለመቆጣጠር ልዩ ደንቦች ይወጣሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፲፪. <u>መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት</u>

፭/ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ተገቢው የሥራ ልምድ ካላቸው የሕግ፣ የሒሳብ ሥራ፣ የኦዲት ሥራ፣ የፋይናንስ፣ የሥራ አመራር እና ተመሳሳይ ባለሞያዎች ውስጥ መርጦ ይሾማል፤ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ አንድ ሰው ግዴታውን በብቃት ለመወጣት አስፈላጊው ችሎታ አለው ብሎ ሲያምን መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂዎች ከሌሎች ሙያዎች አባላት ውስጥ መርጦ ሊሾም ይችላል።

፮ / መልሶ ከማደራጀት ኃላፊዎች እና ከከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት፣ አቅም፣ ፈቃድ አሰጣጥ፣ ቁጥጥር፣ ኃላፊነት፣ ከኃላፊነት መነሳት እና የሙያ ሥነ-ምግባር ደንቦች ጋር የተያያዙ ጉዳዮችን የሚያስተዳድሩ ልዩ ደንቦች ይወጣሉ።

አንቀጽ ፫፻፲፫. መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ታማኝነት

መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች፡-

፩/ የተሾሙበትን ሥራ ለመሥራት እና የተሰጣቸውን ሥልጣን ተግባራዊ ለማድረግ ብቃት ሊኖራቸው ይገባል፤

፪/ በታማኝነት፣ ያለወገንተኝነት እና በገለልተኝነት ኃላፊነታቸውን መወጣት አለባቸው፤

፫/ የብቃት ማነስ፣ ቸልተኝነት፣ ማጭበርበር ወይም ሌላ ጥፋት ከተገኘባቸው በፍርድ ቤቱ ከኃላፊነታቸው ሊነሱ ይችላሉ።

አንቀጽ ፮፻፲፩. <u>መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ኃላፊነት</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች፡-

ሀ) ሥራቸውን በሚሰሩበት ወቅት እንደ መንግስት ባለሥልጣናት ይቆጠራሉ፤

ለ) ግዴታዎቻቸውን በሚወጡበት ወቅት አስፈላጊውን ጥንቃቄ ሁሉ ማድረግ አለባቸው፤

ሐ) በዚህ መጽሐፍ ወይም በሌሎች ደንቦች ውስጥ የተቀመጡ ልዩ የኃላፊነት መንስኤዎች እንደተጠበቁ ሆነው ለሚፈጽሙት ከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብለው ለሚፈጽሙት ጥፋት ኃላፊ ናቸው፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን እና የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ የሚተኩት ኃላፊ እና ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም ተቆጣጣሪ፣ ዐቃቤ ሕግ እና መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወቅት ንብረቱ በይዞታው ሥር ያለ ባለዕዳ ጉዳዮቹን ለመስማት በብቸኝነት ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት መልሶ በማደራጀት ኃላፊው እና በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ላይ የኃላፊነት ክስ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

፫/ በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርብ ማንኛውም ክስ ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋበት ጊዜ አንስቶ በአንድ ዓመት ውስጥ ካልቀረበ በይርጋ ይታገዳል፤ ይህ የጊዜ ገደብ በማንኛውም መልኩ አይቋረጥም ወይም አይታገድም፡፡

አንቀጽ ፭፻፲፩. መልሶ የማደራጀት ኃላፊ እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው ሊሾሙ የማይችሉ ሰዎች

፩/ የሚከተሉት ሰዎች መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው አይሾሙም፡-

ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥም ሆነ በሌላ ሀገር እምነት ከማጉደል ወይም ከማጭበርበር ጋር ግንኙነት ያለው ማንኛውም ወንጀል በመፈጸም ጥፋተኛ የተባለ ማንኛውም ሰው፤

ለ) የሕዝባዊ መብቶቹን የሚከለክል የቅጣት ፍርድ የተፈረደበት ማንኛውም ሰው፤

ሐ) ማንኛውም የባለዕዳው ባለአክሲዮን፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ዳይሬክተር፤

መ) ከማንኛውም የባለዕዳው ባለአክሲዮን፣ ሥራ አስኪያጅ ወይም ዳይሬክተር ጋር አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው፤

ሠ) ማንኛውም ከባለዕዳው ላይ ገንዘብ ጠያቂ፤

ረ) የጥቅም ግጭት ያለበት ወይም ሊኖርበት የሚችል ማንኛውም ሰው፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማንኛውንም የባለዕዳውን ንብረት መግዛት ወይም በሌላ አኳኋን ባለቤት መሆን አይችሉም፤ ይህን ድንጋጌ በመጣስ የሚፈጸም ማንኛውም ግዢ ወይም የንብረት ባለቤትነት ምንም ውጤት አይኖረውም፤ ይህን ድንጋጌ የጣሱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ከኃላፊነታቸው ይነሳሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፲፮. <u>መልሶ ለማደራጀት ኃላፊዎች እና ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ስለሚከፈል ክፍያ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተለይም የጉዳዩን ውስብስብነት ከግምት ውስጥ በማስገባት ግዴታዎቻቸውን

እንዲወጡ እና ሥልጣናቸውን ተግባራዊ እንዲ ያደርጉ ምክንያታዊ የሆነ ክፍያ ይከፈላቸዋል።

፪/ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ ምክንያታዊ የሆነውን ክፍያ ይወስናል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም የባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ወይም ገንዘብ ጠያቂ በሚያቀርበው አቤቱታ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለተቆጣጣሪው በሚከፈለው ክፍያ ላይ ከሁኔታው አንጻር ምክንያታዊ የሆነ ማስተካከያ ሊያደርግ ይችላል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከንብረቱ ላይ ወጪ እና ኪሣራቸውን ለመተካት ከሚከፈላቸው ክፍያ ውጭ ሌላ ማንኛውም ገንዘብ አያገኙም።

፫/ የክፍያው ዝርዝር ሁኔታዎች በልዩ ደንቦች ሊወሰኑ ይችላሉ፡፡

ርዕስ ሁለት

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት

አንቀጽ ፮፻፲፯. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት የሚከፈተው ክፍያዎችን ገና ያላቋረጠ ወይም ክፍያዎችን ካቋረጠ አርባ አምስት ቀናት ያልሞላው እና የኢኮኖሚ ወይም የፋይናንስ ችግር በተጨባጭ ያጋጠመው ወይም ያጋጥመዋል ተብሎ የሚጠበቅ ባለዕዳ ሲያመለክት ብቻ ነው፡፡

፪/ ባለዕዳው የቅርብ ጊዜ የሒሳብ መግለጫዎቹን፣ የገንዘብ ችግሮቹን ሁኔታ እና የሚፈቱበትን መንገድ የሚያስረዳ ጽሁፍ እንዲሁም የገንዘብ ፍሰት ቅድመ ትንበያ ኪሣራን ለሚመለከተው ፍርድ ቤት ያቀርባል፤ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚያምናቸውን ሌሎች ማናቸውም ሰነዶች እና መረጃዎች ባለዕዳው እንዲያቀርብ ትዕዛዝ ሊሰጥ

ወይም እንደ ባንኮች እና የታክስ ባለሥልጣን አካላት ያሉ ሦስተኛ ወገኖችን እንዲያቀርቡ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፫/ አስገዳጅ የሆኑ የኢትዮጵያ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው ዕዳን መልሶ ማዋቀር የባለዕዳውን ንብረቶች እና ዕዳዎች ወይም ሌላ ማንኛውንም የባለዕዳውን የካፒታል መዋቅር ክፍል አወቃቀር፣ ሁኔታዎች ወይም መዋቅር መቀየርን ወይም የንግድ ሥራውን ንብረቶች ወይም ክፍሎች ወይም አጠቃላይ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥን እንዲሁም አስፈላጊ የሆኑ ማናቸውንም የሥራ ሂደት ለውጦችን ማድረግን ወይም ከእነዚህ ውስጥ የተወሰኑትን ወስዶ ማቀናጀትን ሊያካትት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፺፻፲፰. የሥነ ሥርዓቱ የቆይታ ጊዜ

፩ / ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ጋር በአራት ወራት ውስጥ መጠናቀቅ ይኖርበታል፡፡

፪ / የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ድንጋጌ ቢኖርም፤ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ

በሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ድምፅ ተቀባይነት የማግኘት ዕድሉ ሰፊ እንደሆነ ባለዕዳው ካስረዳ ፍርድ ቤቱ ጊዜው እንዲራዘም ሊፈቅድ ይችላል፤ ማራዘሚያዎችን እና እድሳቶችን ጨምሮ ዕቅዱ የሚጠናቀቅበት አጠቃላይ ጊዜ ከስምንት ወራት መብለጥ የለበትም፡፡

፫/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ ለማቅረብ ባለዕዳው ያለበት ግዴታ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል ተቋርጦ ይቆያል፡፡

አንቀጽ ፯፻፲፱. <u>ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ስለመሾም</u>

የፍርድ ቤቱ ፕሬዚዳንት ባለዕዳው ሀሳብ በሚያቀርብበት ጊዜ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ይሾማል፡፡

አንቀጽ ፯፻፳. <u>ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን ስለመተካት</u>

፩/ ሥነ ሥርዓቱ በሚካሄድበት ወቅት በማንኛውም ጊዜ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው እንዲተካ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

፪/ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በራሱ ሥልጣን ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ በንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ከሚመለከታቸው አጠቃላይ የክፍያ ጥያቄዎች ውስጥ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በመፍቀድ አመልካቹ ይሾም ብሎ ያቀረበውን ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ይሾማል።

አንቀጽ ፱፻፷፩. <u>ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎች</u>

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ራሱን ችሎ በመንሳቀስ የሚከተሉትን እንዲሁም ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ውስጥ የሚሳተፉትን ገንዘብ ጠያቂዎች መወሰን፤

ለ) መልሶ የማዋቀር ዕቅድ በማርቀቅ እና በመደራደር ረገድ ባለዕዳውን እና ገንዘብ ጠያቂዎቹን ማገዝ፤

ሐ) የገንዘብ ጠያቂዎቹን ስብሰባዎች መጥራት እና በሊቀመንበርነት መምራት፤

መ) ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅድ ላይ ድርድር በሚደረግበት ወቅት የባለዕዳውን እንቅስቃሴዎች መቆጣጠር እና ድርድሩ የሚገኝበትን ደረጃ በተመለከተ በየጊዜው ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ፤

ሠ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ለፍርድ ቤቱ አቅርቦ ማስጸደቅ፤ እና

ረ) እንደሁኔታው በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ማዘጋጀት።

፪/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎቹን ለመወጣት የሚከተሉትን ተግባራት ማከናወን ይችላል፡-

ሀ) ባለዕዳው ወይም ማንኛውም ሦስተኛ ወገን ማንኛውንም አስፈላጊ የሆነ ተጨማሪ የገንዘብ ወይም የሒሳብ መረጃ እንዲያቀርቡ ትዕዛዝ መስጠት፤

ለ) የባለዕዳውን የገንዘብ ሁኔታ እና የንግድ ሥራ ዕቅድ ኦዲት እንዲያደርጉ ጭምር ገለልተኛ ባለሞያዎችን መሾም።

አንቀጽ ፫፻፰፪. ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ስለሚከፈለው ክፍያ

በባለዕዳው እና ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው መካከል ስምምነት የተደረገ ከሆነ ስምምነት የተደረገበት ክፍያ በሹመቱ ወቅት በፍርድ ቤቱ መጽደቅ አለበት።

አንቀጽ ፫፻፰፫. ሚስጥራዊነት

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ እንዲሁም በሥነ ሥርዓቱ ወቅት የሚደረጉ የመረጃ ልውውጦች እና ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ጨምሮ ጥብቅ በሆነ መልኩ በሚስጥር መያዝ አለባቸው፤ እንዲሁም የፍርድ ቤት ሥነ ሥርዓቱ የሚካሄደው በዝግ ችሎት ነው፤ ይህን ድንጋጌ በማንኛውም መልኩ መጣስ አግባብ ባላቸው

ሕጎች መሠረት የፍትሐ ብሔር እና የወንጀል ኃላፊነትን ያስከትላል።

አንቀጽ ፲፻፹፱. <u>**በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለመሆኑ**</u>

ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት መደበኛ የሥራ ሂደቱ በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ይሆናል እንዲሁም ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚወድቁ ማናቸውንም ውሳኔዎች የማስተላለፍ ሥልጣን አለው፤ ሆኖም አብዛኛውን ንብረት እንደመሸጥ እና የዋስትና መብት እንደመፍጠር ያሉ ከመደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ማናቸውም ውሳኔዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው አስቀድመው መጽደቅ አለባቸው።

አንቀጽ ፲፻፹፲. <u>**በተናጠል ስለሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ**</u>

፩/ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅድ ላይ የሚደረገውን ድርድር ለመደገፍ ሲባል፤ ክፍያ እንዲፈጸምለት ጥያቄ ያቀረበ ወይም ክፍያ እንዲፈጸምለት ክስ የመሰረተ ገንዘብ ጠያቂ ጥያቄ ወይም ክስ እንዲቋረጥለት ባለዕዳው ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ

የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን አስተያየት ሰምቶ ይወስናል፡፡

፪/ በተናጠል የሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ ማለት አንድ ገንዘብ ጠያቂ በአንድ ባለዕዳ ወይም በሦስተኛ ወገን ዋስትና ሰጪ ላይ ክፍያ ለማስፈጸም ያቀረበውን ክስ ለጊዜው ማቋረጥ ነው፤ክስ ማቋረጡ ዋስትና ያላቸው እና ቅድሚያ የሚሰጣቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ጨምሮ ሁሉንም ዓይነት የክፍያ ጥያቄዎች ይሸፍናል፡፡

፫/ በተናጠል የሚቀርቡ ክሶች ተቋርጠው የሚቆዩበት አጠቃላይ ጊዜ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ ከማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ መርዘም የለበትም፡፡

አንቀጽ ፫፻፷፯ . <u>በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን ስለመክፈል</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፫፻፷፮ ውስጥ በተደነገገው መሠረት አስቀድመው ነጠላ እገዳ ከተላለፈባቸው ዕዳዎች በስተቀር ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን በሙሉ መክፈል ይኖርበታል፡፡

፪/ ባለዕዳው በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን በሙሉ መክፈል እንደማይችል አስቀድሞ

ከገመተ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ያመለክታል፡፡

፫/ ክፍያ በሚቋረጥበት ጊዜ ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፩ ንዑስ አንቀ (፪) መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ማመልከት ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፯፻፷፮. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለማጽደቅ

፩/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ድጋፍ በባለዕዳው ይዘጋጃል፤ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ለማሻሻል ጥያቄ የማቅረብ እና የአጸፋ ሀሳብ የማቅረብ መብት አላቸው፡፡

፪/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ ውስጥ በሚሳተፉ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ ተቀባይነት ማግኘት አለበት፤

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚከተሉትን ጉዳዮች ሊያካትት ይችላል፡-

ሀ) ለሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች እንደገና የጊዜ ሰንጠረዥ ማውጣት፤

ለ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎች መተው፤

ሐ) የገንዘብ ዕዳ ሰነዶችን አወጣጥ በሚመለከቱ ሕጎች መሠረት የገንዘብ ዕዳ ሰነዶችን በማውጣት የክፍያ ጥያቄዎችን መፍታት፤

መ) የሚመለከታቸውን ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች ወደ አክሲዮን መቀየር፤

ሠ) የዚህ ሕግ አስገዳጅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በገንዘብ ጠያቂው ወይም በሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች የሚገዛውን የባለዕዳውን ካፒታል መጠን መቀነስ ወይም መጨመር፤

ረ) ለገንዘብ ጠያቂው ወይም ለሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች ነባር አክሲዮኖችን መሸጥ ወይም አዲስ አክሲዮኖችን ማውጣት፡፡

አንቀጽ ፯፻፳፰. አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ስለሚደረግ ጥበቃ

፩/ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በሚጸድቅበት ማዕቀፍ ውስጥ ሆኖ በፍርድ ቤቱ

መጽደቅ አለበት፤ አዲስ የቀረበ ገንዘብ ማለት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድን ተግባራዊ ለማድረግ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ ውስጥ ተካትቶ በነባር ወይም በአዲስ አበዳሪ የሚሰጥ እና ተከትሎ በፍርድ ቤቱ የሚጸድቅ ማንኛውም አዲስ የቀረበ ገንዘብ ነው፡፡

፪/ አዲስ ገንዘብ የሚያቀርቡት ሰዎች ገንዘቡ መቅረቡ አጠቃላይ ገንዘብ ጠያቂዎቹን የሚጎዳ ነው በሚል የፍትሐ ብሔር፣ አስተዳደራዊ ወይም የወንጀል ኃላፊነት አይኖርባቸውም፡፡

፫/ በኋላ ላይ የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተ እንደሆነ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በፊት ቅድሚያ ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፺፻፷፱. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለመጽደቁ

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ በፍርድ ቤት መጽደቅ ይኖርበታል፡፡

፪/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን በሚያጸድቅበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) በተለይም ደግሞ ዋስትና ከመያዝ እና አዲስ ገንዘብ ከሚቀርብበት ማዕቀፍ ጋር በተያያዘ የሦስተኛ ወገኖች ጥቅሞች በበቂ ሁኔታ መጠበቃቸውን፤

ለ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የባለዕዳውን መክሠር ይከላከላል እና የንግድ ሥራውን አዋጪነት ያረጋግጣል የሚል ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚያስቀምጣቸው ሁኔታዎች በባለአክሲዮኖቹ መጽደቅ ያለባቸው እንደሆነ በንግድ ሕጉ ድንጋጌዎች መሠረት መጽደቅ አለባቸው፡፡

፬/ አዲስ የቀረበ ገንዘብ ያለ እንደሆነ ልዩ መብት ያለው አዲስ የቀረበ ገንዘብ መጠኑ ምን ያህል እንደሆነ የሚገልጸው የፍርዱ ክፍል ቅጂ ለሕዝብ ይፋ ይደረጋል፡፡

፭ / ዋስትና ሰጪዎች ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን በማጣቀስ መብታቸውን ሊጠይቁ ይችላሉ፤ከዚህ ንዑስ አንቀጽ ጋር በተያያዘ የሚነሳ ማንኛውም

ግጭት ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን በከፈተው ፍርድ ቤት ይሰማል፡፡

፮/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ በሚጸድቅበት ጊዜ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፮፻፴. ይግባኝ

፩/ ባለዕዳው ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ውድቅ እንዲሆን ፍርድ ቤቱ በሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል፡፡

፪/ በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርቡ ይግባኞች ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ውድቅ የሚያደርገው ፍርድ በተሰጠ በአስር ተከታታይ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፮፻፴፩. በሦስተኛ ወገኖች የሚቀርብ ተቃውሞ

ሦስተኛ ወገኖች አዲስ የቀረበው ገንዘብ ያለውን ልዩ ጥቅም በመቃወም ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ተቃውሞው ፍርዱ ይፋ በተደረገ በሃያ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለበት፡፡

አንቀጽ ፮፻፴፪. ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለመተው

፩/ ባለዕዳው ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ የሚያስቀምጣቸውን ሁኔታዎች ተግባራዊ ሳያደርግ የቀረ እንደሆነ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን እንዲተው እና መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት እንዲከፍት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ወይም የመክሰር ሥነ ሥርዓት መከፈቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን መተው ያስከትላል፡፡

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን መተው ወደኋላ ተመልሶ ተፈጻሚነት አይኖረውም፤ በተለይም ደግሞ ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት የተቀበሉት ገንዘብ የራሳቸው ይሆናል፤ እንዲሁም መልሰው ሊነጠቁ አይችሉም፤ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፰፻፷፫ መሠረት ልዩ መብት ካለው አዲስ የቀረበ ገንዘብ ጋር በተያያዘ ያገኙትን ቅድሚያ የማግኘት መብት እንደያዙ ይቀጥላሉ፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት

ለይገባኛል ጥያቄዎች እንደገና የተዘጋጀው የጊዜ ሰንጠረዥ እና ማንኛውም የጊዜ ማራዘሚያ ወዲያውኑ ተፈጻሚነቱ ያቆማል፤ ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳን መልሶ በማዋቀር ዕቅዱ መሠረት የተውትን ማንኛውንም የይገባኛል ጥያቄ እና የዋስትና መብቶች መልሰው ያገኛሉ::

አንቀጽ ፲፻፴፫. <u>ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ስለማሻሻል</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፳፱ ንዑስ አንቀጽ (፲) ውስጥ የተደነገገው ቢኖርም ባለጉዳዮቹ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከጸደቀ በኋላ ለማሻሻል ሊስማሙ ይችላሉ::

፪ / በዚህ መልኩ የሚደረገው ማሻሻያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፳፱ መሠረት በፍርድ ቤቱ መጽደቅ ሳያስፈልገው በባለጉዳዮቹ ላይ ሕጋዊ እና አስገዳጅ ይሆናል::

አንቀጽ ፲፻፴፬. <u>ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ወደ መልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚቀየርበት ሁኔታ</u>

፩/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓቱ መጨረሻ ላይ ወገኖቹ የተስማሙበት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ ከሌለ ባለዕዳው በሚያቀርበው

ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ወደ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይረው ይችላል፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ፤ ወይም

ለ) ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ ከተተወ፤ በራሱ ተነሳሽነት ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል፡፡

፫/ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው በአንቀጽ ፮፻፹፱ መሠረት የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመግዛት ጥያቄ ከቀረበለት ባለዕዳው በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን መልሶ ወደ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል፡፡

ርዕስ ሦስት

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት

ምዕራፍ አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

አንቀጽ ፲፻፴፩. መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ስለሚቀርብ ጥያቄ

፩/ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ባለዕዳው መወጣት የማይችለው የገንዘብ ችግር ያገጠመው መሆኑ ሲረጋገጥ እና ክፍያዎችን ያላቋረጠ ከሆነ ወይም ክፍያዎችን ካቋረጠ አርባ አምስት ቀናት ካልሞላው ባለዕዳው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፤

ለ) ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ ከሆነ እና በሂደት ላይ ያለ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ከሌለ፤ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፤

ሐ) ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ

በሚያቀርቡበት ጊዜ ባለዕዳው ጥያቄ ካቀረበ እና ክፍያ ያቋረጠበት ሁኔታ ከተፈጠረ አርባ አምስት ቀናት እንዳልሞላው ማስረዳት የሚችል ከሆነ፤ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ሊከፍት ይችላል።

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ በሚያቀርበው ጥያቄ ወይም ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን እና ተነሳሽነት ማናቸውንም የንብረታቸውን ክፍል በማጭበርበር ለደበቁ፣ ለማጭበርበር በማሰብ አንዳንድ ገንዘብ ጠያቂዎችን ሳይገልጹ ለቀሩ፣ ያለምክንያት ኃላፊነታቸውን ከፍ ላደረጉ ወይም ሌሎች ማናቸውንም የማጭበርበር ተግባራት ለፈጸሙ ሐሰተኛ ባለዕዳዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶችን አይከፍትም።

አንቀጽ ፭፻፴፮. <u>የባለዕዳው ግዴታዎች</u>

ባለዕዳው ሥነ ሥርዓቶቹን ከሚቆጣጠሩ ወይም ከሚያከናውኑ ሰዎች እና አካላት ጋር ሙሉ በሙሉ የመተባበር ግዴታ አለበት።

አንቀጽ ፭፻፴፯. <u>መቅረብ ስላለባቸው ሰነዶች</u>

፩/ የሚከተሉት ሰነዶች ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ከሚያቀርበው አቤቱታ ጋር አባሪ ሆነው መቅረብ አለባቸው፡-

ሀ) የንግድ ማህበሩ ሦስት የመጨረሻ የሒሳብ ሚዛን ወረቀቶች ወይም የሒሳብ መግለጫዎች፤

ለ) የትርፍ እና ኪሣራ ሒሳብ፤

ሐ) ባለዕዳው ለመጠባበቂያ ጊዜው የሚሆን ገንዘብ እንዳለው የሚያሳይ የገንዘብ ፍሰት መግለጫ፤

መ) የገንዘብ ጠያቂዎችን እና የባለዕዳዎችን ስም እና አድራሻ የያዘ የሚሰበሰቡ ንግድ ነክ ገቢዎች እና ዕዳዎች ዝርዝር፡፡

፪/ ባለዕዳው የተሟሉ ሰነዶችን ለፍርድ ቤቱ ማቅረብ የማይችልበት ሁኔታ ውስጥ ከሆነ ባለዕዳው በአቤቱታው ውስጥ ምክንያቱን ማስረዳት አለበት፡፡

፫/ ፍርድ ቤቱ ማናቸውንም አግባብነት ያላቸው ተጨማሪ ሰነዶች ባለዕዳው እንዲያቀርብ ሊጠይቅ ወይም ማንኛውም ሦስተኛ ወገን በተለይም ደግሞ

ባንኮች እና የመንግስት አስተዳደር አካላት እንደዚያ ያሉ ሰነዶችን እንዲያቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

፬/ በገንዘብ ጠያቂዎች የሚቀርበው አቤቱታ በቃለ መሐላ የተደገፈ ሆኖ የሚከተሉትን ሰነዶች ማካተት አለበት፡-

ሀ) ገንዘብ ጠያቂዎቹ ጊዜው የደረሰ እና መከፈል ያለበት ነገር ግን ያልተከፈለ የክፍያ ጥያቄ እንዳላቸው የሚያሳይ ማስረጃ፤

ለ) ባለዕዳው ለምን ክፍያዎችን መፈጸም እንዳልቻለ የሚያሳይ ማስረጃ፤

ሐ) ገንዘብ ጠያቂው መደበኛ የፍትሐ ብሔር ሥርዓቶችን ተከትሎ በባለዕዳው ላይ ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች ለማስፈጸም ያልቻለባቸውን ወይም ከዚህ በኋላ ማስፈጸም የሚችልበት ሁኔታ ውስጥ ያልሆነባቸውን ምክንያቶች የሚያሳይ ማስረጃ፤

መ) ባለዕዳው ክፍያ ያቋረጠበት ሁኔታ ውስጥ መሆኑን የሚያሳይ ማስረጃ፡፡

አንቀጽ ፲፻፴፰. <u>መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጠው ፍርድ በፍርድ ቤቱ ከተሰጠበት ቀን የመጀመሪያው ሰዓት አንስቶ በሁሉም ወገኖች ላይ ተፈጻሚነት ይኖረዋል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፲፻፴፱. <u>መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመከፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርግ ፍርድ ላይ ይግባኝ ስለማቅረብ</u>

፩/ ባለዕዳው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዐቃቤ ሕግ ፍርዱ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ፡፡

፪/ ይግባኙ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተሰምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ ይሰጥበታል እንዲሁም ፍርዱ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፲፻፵. <u>መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠ ፍርድን ስለመቃወም እና ይግባኝ ስለማቅረብ</u>

፩ / መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ዐቃቤ ሕግ በውሳኔው ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ወይም በፍርዱ ላይ ተቃውሞ ሊያቀርብ ይችላል።

፪ / መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት አቤቱታ ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ፍርዱን ሊቃወሙ ይችላሉ።

፫ / ይግባኙ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተሰምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ ይሰጥበታል፤ እንዲሁም ፍርዱ ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፵፩. ይግባኝ የማይቀርብባቸው ፍርዶች

ተቆጣጣሪ ዳኛውን፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ወይም ተቆጣጣሪዎችን ለመሾም ወይም ለመተካት የሚሰጡ ፍርዶች ይግባኝ ወይም ተቃውሞ ሊቀርብ ባቸው አይችልም።

አንቀጽ ፮፻፵፪. መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ስለመሾም

፩/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፬፻፲ እስከ አንቀጽ ፬፻፲፬ በተደነገገው መሠረት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ይሾማል፡፡ የተወሳሰቡ ጉዳዮች በሚኖሩበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ ሁለት መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎችን ሊሾም ይችላል፤ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው ያቀረበውን ሰው ሊሾም ይችላል፡፡

፪ / ብዙ ኃላፊዎች በሚሾሙበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በተናጠል እንዲንቀሳቀሱ ካልፈቀደላቸው በስተቀር በጋራ ይንቀሳቀሳሉ፡፡

፫ / ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ ያዘጋጀ ከሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ አድርጎ ይሾመዋል፡፡

አንቀጽ ፬፻፵፫. መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን በሌላ ስለመተካት

፩ / ሥነሥርዓቱ በሚካሄድበት ወቅት በማንኛውም ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪ ወይም ዐቃቤ ሕግ መልሶ

የማደራጀት ኃላፊው በሌላ እንዲተካ ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

፪ / ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን ሊፈቅድ ይችላል፡፡

፫ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹ ውስጥ አብላጫ ቁጥር ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታውን በመፍቀድ አመልካቹ ያቀረበውን መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ይሾማል፡፡

አንቀጽ ፺፻፵፩. <u>መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች</u>

መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ወቅት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሚከተለው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች አሉት፡-

፩/ መደበኛ የሥራ ሂደቱን ማከናወንን በተመለከተ ባለዕዳውን መቆጣጠር፤

፪/ የባለዕዳው ንብረት የሚገኝበትን ትክክለኛ ቦታ ለማወቅ የሚያስችለውን መረጃ ከመንግስት ባለሥልጣን አካላት፣ ከማህበራዊ ዋስትና ተቋማት፣ ከብድር ተቋማት እና ከሌሎች ተቋማት መቀበል፤

፫/ የንብረቶቹን ዝርዝር በማዘጋጀት ረገድ ባለዕዳውን መቆጣጠር፤

፬/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማዘጋጀት ረገድ ባለዕዳውን ማገዝ፤

፭ / አግባብ በሚሆንበት ጊዜ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን ማዋቀር፤

፮/ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ ማዘጋጀት፤

፯/ ከባለዕዳው መደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሚቀበለውን ማናቸውንም ገንዘብ በንብረቱ ስም የሚከፈት የባንክ ሒሳብ ውስጥ ገቢ ማድረግ፤

፰ / የቅድመ ኪሣራ ጥያቄዎችን እንዲቀበል ወይም ውድቅ እንዲያደርግ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ሀሳብ ማቅረብ፤

፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባ ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ቢያንስ አምስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ የሚደረግ የባለዕዳውን ጉዳዮች እና ተግባራት የተመለከተ ዝርዝር ሪፖርት አዘጋጅቶ ማቅረብ፤

፲/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባ ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ከመደረጉ ቢያንስ አምስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም

ገቢ የሚደረግ ለባለዕዳዎች የቀረቡ ዋስትናዎችን ጨምሮ የተዘጋጁትን የተለያዩ መልሶ የማደራጀት ዕቅዶች የተመለከተ ዝርዝር ሪፖርት አዘጋጅቶ ማቅረብ፤

፲፩/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባዎችን ወይም የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎችን በሊቀመንበርነት መምራት፤

፲፪/ በተለይም የባለዕዳውን የፋይናንስ ሁኔታ እና የንግድ ሥራ ዕቅድ ኦዲት እንዲያደርጉ እና የባለዕዳውን የንብረት ዝርዝር እና የዋጋ ግምት እንዲያዘጋጁ ራሳቸውን የቻሉ ባለሞያዎችን እንዲሾም ለተቆጣጣሪ ዳኛው ጥያቄ ማቅረብ፤

፲፫/ የሚሰጠው አገልግሎት በተቋረጠ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ወይም በጣም ቢዘገይ ሥነ ሥርዓቱ በተቋረጠ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ።

አንቀጽ ፺፻፵፰. ተቆጣጣሪዎችን ስለመሾም

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከገንዘብ ጠያቂዎቹ ውስጥ በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት እስከ አምስት ድረስ

ተቆጣጣሪዎችን ይሾማል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው አንድ ተቆጣጣሪ ዋስትና ካላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ውስጥ እና ሌላ አንድ ተቆጣጣሪ ደግሞ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መመረጡን ያረጋግጣል።

፪/ ከባለዕዳው ወይም ከባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ጋር እስከ አራተኛ ደረጃ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው ወይም በባለዕዳው ንብረት ውስጥ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ድርሻ ያለው ማንኛውም ሰው ተቆጣጣሪ ተደርጎ ሊሾም አይችልም።

፫/ ተቆጣጣሪዎች የሁሉንም ገንዘብ ጠያቂዎች አጠቃላይ ጥቅም ያስጠብቃሉ፤ እንዲሁም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማዘጋጀት ረገድ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ድጋፍ ያደርጋሉ።

፬/ ተቆጣጣሪዎች መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያጸድቀው መሠረት ወጪያቸውን ለመሸፈን ከሚያገኙት ክፍያ ውጭ ሌላ ማናቸውንም ዓይነት ክፍያ የማግኘት መብት የላቸውም።

፭ / ተቆጣጣሪዎች ማንኛውንም የባለዕዳውን ንብረት መግዛት አይችሉም፤ ይህን ድንጋጌ በመጣስ

የሚፈጸም ማንኛውም ግዢ ምንም ዓይነት ውጤት አይኖረውም፤ እንዲሁም ይህን ድንጋጌ የጣሰው ተቆጣጣሪ ተሽሮ በሌላ ሰው ይተካል፡፡

አንቀጽ ፲፻፵፮. ተቆጣጣሪዎችን ስለመተካት

ፍርድ ቤቱ በማንኛውም ጊዜ በራሱ ተነሳሽነት ወይም ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም የተቆጣጣሪው ወይም ዐቃቤ ሕግ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት አሳማኝ ምክንያት ሲኖር ማንኛውንም ተቆጣጣሪ በሌላ ሰው ሊተካ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፲፻፵፯. የተቆጣጣሪዎች ኃላፊነት

ማንኛውም ተቆጣጣሪ በኃላፊነት ሊጠየቅ የሚችለው በከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሎ በሚፈጽመው ጥፋት ብቻ ነው፡፡

አንቀጽ ፲፻፵፰. የፍርድ ማስታወቂያ

፩/ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የፍርድ ቤቱ መግቢያ ላይ ማስታወቂያ በመለጠፍ እና በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ቅጂያቸውን በማሳተም መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት

ለመክፈት እና ለመዝጋት የተሰጡ ፍርዶችን ያስታውቃል።

፪/ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠው ፍርድ አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት በንግድ መዝገብ ውስጥ መግባቱን ያረጋግጣል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የባለዕዳው የሒሳብ መዛግብት መጨረሻ ላይ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ አስገብተው ማስታወሻ በመጻፍ ይፈርማሉ፤ ከዚያም የሒሳብ መዛግብቱ ለባለዕዳው ተመልሰው ይሰጣሉ።

፬/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ወይም ለመዝጋት የተሰጠው ፍርድ ቅጂ ለባለዕዳው፣ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው እና አቤቱታ ላቀረበው ገንዘብ ጠያቂ ፍርዱ እንደተሰጠ ወዲያውኑ ይላካል፤ ቅጂው የባለ ዕዳዎቹን፣ የሥነ ሥርዓቱን ሌሎች ወገኖች፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን እና የተቆጣጣሪ ዳኛውን ስም እንዲሁም ፍርዱ ተፈጻሚ የሚሆንበትን ቀን ይገልጻል።

፫/ የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም የፍርዱን ቅጂ ለዐቃቤ ሕግ ይልካል።

፬/ የንግድ መዝገቡ ላይ አስፈላጊ የሆኑት ማስተካከያዎች እንዲደረጉ የፍርድ መዝገብ ቤት ሹሙ የፍርዱን ሦስት ቅጂዎች የንግድ መዝገቡን ለሚቆጣጠሩት የፌደራል ወይም የክልል ባለሥልጣናት ይልካል።

፭/ የፍርዱ ቅጂ በባለዕዳው ቅጥር ግቢ እና ባለዕዳው ሥራውን በሚያከናውንበት ማንኛውም ቦታ ይለጠፋል።

አንቀጽ ፯፻፵፱. <u>ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማሳወቂያ</u>

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ በተላለፈ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፡-

፩/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ የተሰጠበትን ቀን፤

፪/ የተቆጣጣሪ ዳኛውን እና የመልሶ ማደራጀት ኃላፊውን ስም፤

፫/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡባቸውን ሁኔታዎች፤ የያዘ ማሳወቂያ ለሚታወቁ የባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂዎች በሙሉ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይልካል፡፡

አንቀጽ ፮፻፺. <u>የሰነድ ማስረጃ</u>

ማስታወቂያዎች የግድ እንዲወጡ የሚያስገድዱ ግዴታዎች መሟላታቸውን እና ለገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያ መሰጠቱን የሚያሳዩ የሰነድ ማስረጃዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ፋይል ውስጥ በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ይመዘገባሉ፡፡

<u>ምዕራፍ ሁለት</u>

<u>በመጠባበቂያ ጊዜ ወቅት ስለባለዕዳው</u>

አንቀጽ ፮፻፺፩. <u>የመጠባበቂያ ጊዜ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ እንደተሰጠ የመጠባበቂያ ጊዜው የሚጀምር ሲሆን ዓላማውም፡-

ሀ) መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ድጋፍ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲያዘጋጅ ማስቻል፤

ለ) ገንዘብ ጠያቂዎቹ እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ባለዕዳው ባዘጋጀው መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ላይ የማሻሻያ ሀሳቦችን እንዲያቀርቡ ወይም አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ አማራጭ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲያቀርቡ ማስቻል፤

ሐ) መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በተጨማሪ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለኢንቨስተሮች የሚሸጥበትን ዕቅድ እንዲያዘጋጅ ማስቻል ነው፤ የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ ዝግጅት በሚያደርግበት ጊዜ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከዚህ ጋር በተያያዘ የገበያ ጥናት

ሊያከናውን ይችላል እንዲሁም ኢንቨስተሮች ጨረታ እንዲያቀርቡ ይጋብዛል፤

፪/ የመጀመሪያው የመጠባበቂያ ጊዜ ርዝመት ቢበዛ በአራት ወር ጊዜ የተገደበ ነው፤

፫/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ባለዕዳው፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመጠባበቂያ ጊዜውን ሊያራዝመው ወይም አዲስ የመጠባበቂያ ጊዜ ሊሰጥ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ የጊዜ ማራዘሚያ ሊሰጥ የሚችለው በሚከተሉት ሁኔታዎች መሠረት ማራዘሚያውን ለመስጠት በቂ ምክንያት ሲኖር ብቻ ነው፡-

ሀ) መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ የሚደረገው ድርድር ተገቢው የአፈጻጸም ደረጃ ላይ የሚገኝ ከሆነ፤ እና

ለ) ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ተቋርጠው መቆየታቸው የማናቸውንም የሚመለከታቸውን ወገኖች መብቶች እና ጥቅሞች ሚዛናዊ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ ከሆነ።

፬/ ማራዘሚያዎችን እና እድሳቶችን ጨምሮ የሚሰጠው የመጠባበቂያ ጊዜ አጠቃላይ ርዝመት ከአስራ ሁለት ወራት መብለጥ የለበትም፡፡

አንቀጽ ፯፻፶፪. <u>ስለመጠባበቂያ ጊዜ መቋረጥ</u>

በዚህ አንቀጽ ፯፻፶፩ ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም፡-

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዳይጸድቅ ሊያደርጉ የሚችሉት ገንዘብ ጠያቂዎች ብዛት ድርድሩ እንዲቀጥል የሚያስችል እንዳልሆነ ግልጽ ከሆነ፤

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ ምንም ኢንቨስተር ያለማግኘቱ ግልጽ ከሆነ፤

፫/ ባለዕዳው፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ተቆጣጣሪው ጥያቄ ካቀረቡ፤ ወይም

፬/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የሚፈጠሩ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ የመክፈል ግዴታውን መወጣት ካልቻለ፤ፍርድ ቤቱ የመጠባበቂያ ጊዜውን ሊያቋርጥ እና መልሶ

የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይረው ይችላል፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፫. <u>በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለመቆየት</u>

፩/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ውስጥ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የባለዕዳው ንብረት እና ጉዳይ በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ይቆያሉ፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ወይም ተቆጣጣሪ ዳኛው አስቀድመው እንዲፈቅዱለት ሳያስፈልገው ባለዕዳው የንግድ ሥራውን የዕለት ተዕለት እንቅስቃሴዎች በሙሉ የማከናወን መብት አለው፡፡

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የስጦታ ውሎች እና ዋስትና እና የንብረት የዋስትና መብቶችን ጨምሮ ነገር ግን በዚያ ሳይወሰን ከባለዕዳው መደበኛ የሥራ ሂደት ውጭ የሆኑ ስምምነቶች ወይም ግብይቶች በሙሉ በመልሶ ማደራጀት ኃላፊው አስቀድመው መፈቀድ አለባቸው፡፡

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና ተቆጣጣሪ ዳኛው በማንኛውም ጊዜ የባለዕዳውን የሒሳብ መዛግብት ሊመረምሩ ይችላሉ፡፡

፭ / መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሆነ ብሎ ገንዘብ ጠያቂዎችን ያለመግለጹን ጨምሮ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፫) ላይ የሚፈጸሙ ማናቸውንም ጥሰቶች እንዲሁም ማንኛውንም የማጭበርበር ድርጊት ለሚመለከታቸው የዐቃቤ ሕግ እና ሕግ አስከባሪ አካላት ማሳወቅ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፯፻፵፬. <u>ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ ስለ መቋረጣቸው</u>

፩/ የመያዣ እና የማይንቀሳቀስ ንብረት መያዣ የንብረት ዋስትና ያላቸውን፣ ቅድሚያ ያላቸውን እንዲሁም ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የተደረጉ የሽያጭ ውሎች ያሏቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ በማናቸውም ገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በሙሉ ባለዕዳው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡላቸው ጥያቄ ማቅረብ ሳያስፈልጋቸው

በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት በሕግ ተቋርጠው ይቆያሉ።

፪/ ዋስ የሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች በመልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡላቸው መጠየቅ ይችላሉ።

፫/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የይርጋ ጊዜ እና ቅድሚያ የማግኘት መብት ይታገዳሉ።

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ለባለዕዳው ሰራተኞች የሚከፈል ክፍያ አይቋረጥም።

፭/ ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ካልሆኑ፤

ለ) በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች የንግድ ሥራውን መልሶ የማዋቀር ሥራውን የማስተጓጎል ዕድላቸው አነስተኛ ከሆነ፤ ወይም

ሐ) በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው አንድ

ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎችን አግባብ ባልሆነ መልኩ የሚጎዳ ከሆነ፤ ሌሎች የክፍያ ጥያቄዎችን በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚቀርቡ ክሶች ላይ ከሚቀመጡ አጠቃላይ እገዳዎች የአፈጻጸም ወሰን ውጭ ሊያደርግ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፮፻፶፰. ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው የሚያስከትላቸው ውጤቶች

በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት፡-

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ማመልከቻ የማቅረብ ግዴታ ይቋረጣል፤

፪/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜያቸው ሊፋጠን አይችልም፤

፫/ በቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚታሰበው ወለድ አግባብ ባለው ምጣኔ መሠረት መታሰቡን ይቀጥላል፤

፬/ ገንዘብ ጠያቂዎች የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል በተመለከተ ማናቸውንም የሕግ ክርክሮች አይጀምሩም፤

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎች ማናቸውንም የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ ክፍያ መቀበል አይችሉም፡፡

አንቀጽ ፮፻፶፮. ባለዕዳው የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን እንዳይከፍል ስለመከልከሉ

፩/ ባለዕዳው በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት በቅድመ ኪሣራ ክፍያዎች ላይ የሚታሰቡ ወለዶችን ጨምሮ የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን መክፈል የለበትም፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ንብረቶቹ መመለሳቸው ለሀብቱ የሚጠቅም ከሆነ በማስያዣነት ይዞታቸው የተላለፈ ንብረቶችን ጨምሮ ባለዕዳው በዕዳ የተያዙ ንብረቶችን መልሶ በይዞታው ስር እንዲያደርግ ለማስቻል ሲባል ተቆጣጣሪ ዳኛው እንደዚህ ያሉ ክፍያዎች እንዲከፈሉ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፮፻፶፯. በሂደት ላይ ስላሉ ሥነ ሥርዓቶች

፩/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ እስካልቀረበ ድረስ ግልግልን ጨምሮ በሂደት ላይ ያሉ የሕግ ሥነ ሥርዓቶች በሙሉ ይቋረጣሉ፡፡

፬/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ተቀባይነት ሲያገኝ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሥነ ሥርዓቱ አንድ ወገን ሆኖ ሥርዓቱ ይቀጥላል፤ ሆኖም ግን ሥነ ሥርዓቱ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን መጠን በማረጋገጥ ላይ የተወሰነ ይሆናል።

፭/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መከፈቱ በሂደት ላይ ካሉ ውሎች የሚመነጭ ማቻቻልን ሳይጨምር የቅድመ ኪሣራ ክፍያ መክፈልን ወይም ክፍያ ባለመፈጸም ምክንያት በሂደት ላይ ያለ ውል ማቋረጥን በማያስከትሉ ማናቸውም ሥነ ሥርዓቶች ላይ እንዲሁም በተለይም ደግሞ በሚከተሉት ሥነ ሥርዓቶች ላይ ተጽዕኖ አያሳድርም፡-

ሀ) በባለዕዳው ላይ የሚመሰረቱ የወንጀል ሥነ ሥርዓቶች፤

ለ) በባለዕዳው ላይ የሚመሰረቱ መብት ለማስነገር የሚቀርቡ ክሶች፤

ሐ) የመንግስትን የመቆጣጠር ሥልጣን ለማስፈጸም የሚደረጉ ሥነ ሥርዓቶች፤

መ) ታክስ ከመሰብሰብ ውጭ ያሉ የታክስ አዲቶች እና ምርመራዎች።

አንቀጽ ፮፻፶፰. የሻጩ ዕቃውን ይዞ የመቆየት መብት

፩/ ዕቃዎቹን ባለዕዳው ያልተረከበ ከሆነ ወይም ዕቃዎቹ ለባለዕዳው ወይም የባለዕዳው ተወካይ ለሆነ ሦስተኛ ወገን ካልተላከ ሻጩ የሸጣቸውን ዕቃዎች እንደያዘ የመቆየት መብት አለው።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቆጣጣሪ ዳኛው በሚፈቅድበት ጊዜ የተስማሙበትን ዋጋ ለሻጩ በመክፈል ሻጩ የያዛቸውን ዕቃዎች እንዲያስረክብ ሊጠይቅ ይችላል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ዕቃዎቹን ለመረከብ ያልጠየቀ ከሆነ ሻጩ ማናቸውንም የተቀበላቸውን ተከታታይ ክፍያዎች እንዲሁም ማናቸውም ለጭነት አገልግሎት ወይም ለማጓጓዣ ወጪዎች፣ ለኮሚሽን፣ ለኢንሹራንስ ወይም ለሌሎች ወጪዎች ከባለዕዳው የተቀበላቸውን ቅድመ ክፍያዎች ለባለዕዳው መመለስ ይኖርበታል፤

እንዲሁም ሻጩ እነዚህን ገንዘቦች ራሱ የመክፈል ግዴታ አለበት። ሆኖም ግን ሻጩ ውልን ካለመፈጸም ጋር በተያያዘ የጉዳት ካሣ እንዲከፈለው ሊጠይቅ ይችላል።

ምዕራፍ ሦስት
የባለዕዳው ሀብት

ክፍል አንድ
የንብረት ዝርዝር

አንቀጽ ፯፻፶፱. የንብረት ዝርዝር ስለማረጋገጥ

፩/ ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ቁጥጥር ሥር ሆኖ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ ሁሉንም ንብረቶቹን የያዘ የንብረት ዝርዝር ያዘጋጃል፤ ዝርዝሩ በተለይ የሚከተሉትን ያካትታል፡-

ሀ) የክፍያ ጥያቄያቸውን መጠን፣ ስማቸውን እና አድራሻቸውን የሚገልጽ የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር፤

ለ) ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የተፈጸሙ የሽያጭ ውሎችን ጨምሮ በሂደት ላይ ያሉ ውሎች፤

ሐ) በማስያዣነት ይዞታቸው የተላለፈ ንብረቶችን፣ በንግድ ሥራው ላይ የተሰጡ መያዣዎችን እና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ጨምሮ የግል ዋስትናዎች እና ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች፤

መ) ባለዕዳው አንደኛው ተካራካሪ ወገን የሆነባቸው በሂደት ላይ ያሉ የሕግ ሥነ ሥርዓቶች፤

ሠ) በጉምሩክ ሥር ያሉ እና በመጋዘን የተቀመጡ ዕቃዎች፤

ረ) በኪራይ ቤቶች ውስጥ የሚገኙ ተንቃሳቃሽ ዕቃዎች፤

ሰ) ታክሶች፣ ቀረጦች እና የማህበራዊ ዋስትና ክፍያዎች፡፡

፪/ የንብረት ዝርዝሩ በሁለት ቅጂዎች ተዘጋጅቶ አንደኛው ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ

የሚደረግ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ዘንድ ይቀመጣል።

አንቀጽ ፲፻፷. ባለሞያዎችን ስለመሾም

ፍርድ ቤቱ ባለዕዳውን እንዲያግዘው ወይም በባለዕዳው ፋንታ የንብረት ዝርዝሩን እንዲያዘጋጅ ገማች፣ የሒሳብ ሥራ ባለሞያ፣ የሰነዶች ምዝገባ ባለሞያ ወይም ሌላ ማንኛውንም ብቃት ያለው ባለሞያ ሊሾም ይችላል።

አንቀጽ ፲፻፷፩. ከሀብቱ ውጭ የሆኑ ዕቃዎች

በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፲፻፵፩ እና በአንቀጽ ፲፻፵፪ መሠረት መመለስ ያለባቸው ዕቃዎች የባለዕዳው ሀብት አካል ተደርገው አይቆጠሩም።

ክፍል ሁለት

የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና ስለማጣራት

አንቀጽ ፲፻፷፪· የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡበት ሥርዓት

፩/ እያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በተሰጠ በአራት ወራት ውስጥ ራሱ ወይም በወኪሉ አማካኝነት በአደራ

ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው በመላክ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹን ያቀርባል፤ ይህ የጊዜ ገደብ ልዩ ሁኔታዎች ሲያጋጥሙ በተቆጣጣሪ ዳኛው ሊራዘም ይችላል፡፡

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በሚያቀርቡት ጥያቄ ውስጥ የሚከተሉትን በግልጽ ማስቀመጥ አለባቸው፡-

ሀ) ዋና ክፍያውን እና አግባብ ከሆነ ወለዱን እንዲሁም የመክፈያ ጊዜው የደረሰበትን ወይም የሚደርስበትን ቀን በመግለጽ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን መጠን፤

ለ) የመጠባበቂያ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ የክፍያ ጥያቄውን መጠን ግምት፤

ሐ) የቅድመ ኪሣራ ክፍያው የቀረበበትን የሕግ አግባብ፤

መ) የገንዘብ ጠያቂውን ስም፣ አድራሻ እና የባንክ ዝርዝር መረጃ፤

ሠ) አለኝ የሚሉትን ማንኛውንም ቅድሚያ የማግኘት መብት እና ቅድሚያ የማግኘት መብቱን የሕግ አግባብነት፤

ረ) ከቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ጋር በተያያዘ አለኝ የሚሉትን ማንኛውንም የንብረት ዋስትና ወይም ባለሀብትነታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ የሚደረጉ የሽያጭ ውሎች እና አለኝ የሚሉት የንብረት ዋስትና የሚሸፍናቸውን ንብረቶች፣ ዋስትናው የተሰጠበትን ቀን እና ዋስትናው የተመዘገበ ከሆነ የምዝገባ ቦታውን እና የምዝገባ ቁጥሩን፤

ሰ) የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄን የሚመለከት ማንኛውንም የግል ዋስትና፣ የዋስትና ሰጪዎቹን ስም እና አድራሻ፣ የዋስትናውን መጠን፣ የተሰጠበትን ቀን እና ዋስትናው በተናጠል፣ በአንድነት ወይም በአንድነትና በተናጠል መሆኑን፤

ሸ) ማንኛውም ሊጠየቅ የሚችል ማቻቻል፤ የሚጠየቅ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት የተከፈተበት ቀን ላይ በሁለቱም ወገኖች በኩል ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች መጠን፣ ክፍያዎቹ የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰበትን ቀን እና ከማቻቻል በኋላ የሚቀረውን የገንዘብ መጠን።

፫/ ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄያቸውን የሚደግፉ ሰነዶችን ማቅረብ አለባቸው፤ ለሚያቀርቧቸው ማስረጃዎችም ደረሰኝ ይሰጣቸዋል፡፡

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋ በኋላ ማስረጃዎቹን ይመልሳል እንዲሁም ከአንድ ዓመት በኋላ ማስረጃዎቹን ለመመለስ ኃላፊ አይሆንም፡፡

፭/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን እና የዋስትና መብታቸውን ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች በክፍፍሉ ውስጥ መሳተፍ አይችሉም፤ እንዲሁም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የተሸጠ እንደሆነ የክፍያ ጥያቄያቸው ለባለሀብቱ ሊቀርብ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፯፻፸፫· <u>የቅድመ ኪሣራ ክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ገንዘብ ጠያቂዎች</u>

፩/ የሚከተሉት ገንዘብ ጠያቂዎች የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ናቸው፡-

ሀ) ያልተከፈለ ደመወዝ ወይም ከሥራ ውል የሚመነጭ ሌላ ማንኛውንም ክፍያ የሚጠይቁ የባለዕዳው ሠራተኞች፤

ለ) የታክስ እና ቀረጥ ክፍያ የሚጠይቁ የመንግስት አካላት፤

ሐ) አጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸው ከአንድ ሺህ ብር በታች የሆነ ገንዘብ ጠያቂዎች፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የባለዕዳውን የሒሳብ መግለጫዎች፣ የደመወዝ መክፈያ ቅጽ እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሰነዶች በመገምገም እንዲህ ያሉትን የክፍያ ጥያቄዎች አረጋግጦ ይቀበላል፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከቱትን የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጥ ያልቻለ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን የሚደግፉ ማስረጃዎችን እንዲያቀርቡ ሊጠይቅ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፭፻፳፬· <u>የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጫ እና መቀበያ ሥርዓት</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እና የዋስትና መብቶችን

ትክክለኛነት፣ መጠን እና በጊዜው መቅረባቸውን ያረጋግጣል፡፡

፪/ ባለዕዳው ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችን እና መረጃዎችን በሙሉ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ማቅረብ ይኖርበታል፡፡

፫/ የክፍያ ጥያቄ መኖሩ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው የሚጣራ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለገንዘብ ጠያቂው ያሳውቃል፤ ገንዘብ ጠያቂውም ጥያቄው በደረሰው በስምንት ቀናት ውስጥ ለጥያቄው መልስ መስጠት አለበት፤ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የክፍያ ጥያቄዎችን በሙሉ ወይም በከፊል ሊቀበል ይችላል፡፡

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በግልጽ ያልተቀመጠ መጠን ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ወይም አፈጻጸማቸው ቅድመ ሁኔታ ያለው ዕዳዎችን በጊዜያዊነት ሊቀበል ይችላል፡፡

፫ / የመጨረሻው የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ይፈርምበታል፡፡

፬/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች እና ዋስትናዎች በጊዜ መቅረባቸውን በተመለከተ የተነሱ ቅሬታዎች በተመለከተ የማደራጀት ኃላፊው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል፡፡

፭/ የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እና የዋስትና መብቶችን በሙሉ የያዘውን መጨረሻውን ዝርዝር የሚመለከታቸው አካላት በሙሉ ማግኘት እንዲችሉ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ ፮፻፳፭· <u>ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚሰጥ ፍርድ</u>

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ጉዳዩ ከሚሰማበት ቀን አምስት ቀናት አስቀድሞ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ

ለሚመለከታቸው አካላት ማሳወቂያ ከተሰጠ በኋላ ውሳኔ እንዲሰጥባቸው ሕጋዊ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ ያስተላልፋል፡፡

፪/ ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ በክፍያ ጥያቄው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂ ፍርድ ቤቱ ወይም ጉባዔው የሚወስነውን የገንዘብ መጠን በተመለከተ መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ላይ እንዲሳተፍ የሚፈቅድ ከፍርድ በፊት የሚሰጥ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፫/ ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የሰጠውን ትዕዛዝ ትዕዛዙ በተሰጠ በሦስት ቀናት ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለሚመለከታቸው አካላት ይሰጣል፡፡

፬/ በትዕዛዙ ቅር የተሰኘ ማንኛውም ወገን ትዕዛዙ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ በትዕዛዙ ላይ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል፡፡

፫ / ክርክር የተነሳባቸው የክፍያ ጥያቄዎች መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን መቋረጥ አያስከትሉም፤ ውሳኔ እንዲሰጥባቸው ሕጋዊ ሥልጣን ላለው ፍርድ ቤት ይተላለፋሉ፤ ለጊዜው ተቀባይነት ያገኙት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ሕጋዊ ሥልጣን ያለው

ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ በሚሰጠው ፍርድ መሠረት ማስተካከያ ይደረግባቸዋል፡፡

አንቀጽ ፮፻፳፯· ጊዜያዊ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ ስለማስቀመጥ

፩/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ተረጋግጠው ተቀባይነት ያገኙ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቀባይነት ያገኙትን እና ውድቅ የተደረጉትን የክፍያ ጥያቄዎች የሚያሳይ የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ እንዲቀመጥ ያደርጋል፤ በተጨማሪም በከሰረው ባለዕዳ ንብረቶች ላይ ልዩ ቅድሚያ ይገባኛል የሚሉ ገንዘብ ጠያቂዎችን ዝርዝር ለተቆጣጣሪ ዳኛው ይልካል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ማንኛውንም የክፍያ ጥያቄ በከፊል ወይም በሙሉ ውድቅ ያደረገ ከሆነ በዝርዝሩ ውስጥ ምክንያቱን በግልጽ ማስቀመጥ ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፮፻፳፯· ገቢ መደረጉን ማረጋገጫ ማሳወቂያ

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች

ዝርዝሩን ወዲያውኑ በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ እንዲቀመጥ ያደርጋል፤ ይህንኑ ዝርዝር በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ እንዲታተም ያደርጋል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የተረጋገጡ ውድቅ የተደረጉ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ወዲያውኑ ያሳውቃል፡፡

፫/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የተረጋገጡ እና ተቀባይነት ያገኙ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝሩን ሊቃወም ይችላል፤ ሆኖም ገንዘብ ጠያቂው የሚያስጠብቀው ጥቅም እንዳለው ማስረዳት አለበት፤ እንዲህ ያለው ተቃውሞ ማሳወቂያው ከደረሰበት ቀን አንስቶ ባሉት አስር ቀናት ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው መቅረብ አለበት፡፡

አንቀጽ ፲፻፹፰· የንብረት ዋስትናቸው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብታቸው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የንብረት ዋስትና ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብት ያለው ከሆነ እና የንብረት ዋስትናው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብቱ ላይ ክርክር የተነሳ ከሆነ ገንዘብ ጠያቂው ዋስትና እንደሌለው ገንዘብ ጠያቂ በሥነ ሥርዓቱ ላይ ሊሳተፍ ይችላል፡፡

፪/ በንብረት ዋስትና ወይም ቅድሚያ በማግኘት መብት ላይ የሚነሳ ማንኛውም ክርክር በፍርድ ቤቱ ውሳኔ ይሰጥበታል፡፡

አንቀጽ ፲፻፹፱· በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች

፩/ በአንቀጽ ፲፻፹፪ ውስጥ በተቀመጠው ጊዜ ውስጥ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ሳያቀርቡ የቀሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ጥያቄዎቻቸውን ያላቀረቡ ቢሆንም በሥነ ሥርዓቱ ውስጥ ይሳተፋሉ፤ ሆኖም ጥያቄዎቻቸውን ቢዘገይ ሥነ ሥርዓቱ እንዲከፈት የፍርድ ትዕዛዝ በተሰጠ በአንድ ዓመት ውስጥ ማቅረብ አለባቸው፡፡

፪/ ይህ የአንድ ዓመት ጊዜ አይቋረጥም ወይም አይታገድም።

አንቀጽ ፩፻፸፫· <u>በአንድነት እና በተናጠል ያለወሰን ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማስገባት</u>

የማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄ በበርካታ ዋስትና ሰጪዎች በአንድነት እና በተናጠል የተረጋገጠ ወይም ዋስትና የተሰጠው ከሆነ እያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ እና ዋስትና ሰጪ ማንኛውንም አቤቱታ ከግምት ውስጥ ሳያስገባ ለሙሉ የገንዘብ መጠኑ የቅድመ ኪሣራ ክፍያ ጥያቄ ማስገባት ይችላል።

<u>ክፍል ሦስት</u>

<u>ክፍያዎች ከመቋረጣቸው አስቀድሞ የተፈጸሙ</u>
<u>አጠራጣሪ ድርጊቶች እና ግብይቶች</u>

አንቀጽ ፩፻፸፬· <u>የግድ ፈራሽ ስለመሆን</u>

መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ የሚከተሉትን አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተፈጸሙ ድርጊቶች ፈራሽ ሊያደርግ ይችላል፡-

፩/ በስጦታ በማስተላለፍ፣ በዕርዳታ፣ መብትን በመሰረዝ ወይም በመተው ለሌሎች ሰዎች የተላለፉ ንብረቶችን ወይም መብቶችን፤

፪/ ግልጽ በሆነ መልኩ ከሚገባው ባነሰ ዋጋ ለሌሎች ሰዎች የተላለፉ ንብረቶችን ወይም መብቶችን፤

፫/ በጥሬ ገንዘብ፣ በማስተላለፍ፣ በማቻቻልም ሆነ በሌላ መልኩ ጊዜያቸው ሳይደርስ የተከፈሉ ዕዳዎችን፤

፬/ ከጥሬ ገንዘብ፣ ወይም ከማቻቻል፣ ወይም ከሚተላለፉ የገንዘብ ሰነዶች ወይም በባንክ ሒሳብ ከማዘዋወር ውጭ በሆነ መንገድ የተከፈሉ ጊዜያቸው የደረሰ ዕዳዎችን፤

፭ / የንብረት መብቶቹ ከመፈጠራቸው በፊት ለተፈረሙ የብድር ውሎች ተንቀሳቃሽ ያልሆነ ንብረት ማስያዣ፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣ ወይም ሌሎች የንብረት የማስያዣ መብቶችን በባለዕዳው ንብረቶች ላይ የሚፈጥሩ።

አንቀጽ ፯፻፸፪· <u>በምርጫ ስለመሰረዝ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጥያቄ በሚያቀርብበት ጊዜ፡-

ሀ) ባለዕዳው አስቀድሞ ክፍያዎችን ያቋረጠበት ሁኔታ ውስጥ እንደነበረ ገንዘብ ጠያቂው

የሚያውቅ ወይም ማወቅ የነበረበት ከሆነ፤ እና

ለ) ድርጊቱ የባለዕዳውን ንብረት የሚጎዳ ከነበረ ወይም ክፍያው የተፈጸመው ከሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ በመስጠት ከነበረ፤ ፍርድ ቤቱ አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተከናወኑ ማናቸውንም ድርጊቶች ፈራሽ ሊያደርግ ይችላል።

፪/ ድርጊቱ የተፈጸመው ዝምድና ካለው ወገን ጋር ካልሆነ በስተቀር በንዑስ አንቀጽ (፩) (ሀ) ውስጥ በተመለከተው መሠረት ገንዘብ ጠያቂው ያውቅ እንደነበር የማስረዳት ኃላፊነት ያለበት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ነው።

አንቀጽ ፻፸፫· ፈራሽ የማድረግ ክርክር ስለማቅረብ

፩/ ፈራሽ የማድረግ ሥነ ሥርዓቱ ለሀብቱ ጥቅም ያለው ከሆነ ወይም ድርጊቱ ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ምክንያታዊ ያልሆነ ቅድሚያ የማግኘት መብት የሚሰጥ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ድርጊቱ

ወይም ግብይቱ ፈራሽ እንዲደረግ ጥያቄውን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይኖርበታል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ጉዳዩን ለፍርድ ቤት ላለማቅረብ የወሰነ እንደሆነ፡-

ሀ) ማንኛውም ተቆጣጣሪ ወይም ገንዘብ ጠያቂ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ክስ እንዲያቀርብ መጥሪያ ሰጥቶ ምንም ምላሽ ያላገኘ ወይም አሉታዊ ምላሽ ያገኘ እንደሆነ መጥሪያው በደረሰ በአንድ ወር ውስጥ በራሱ ክስ ሊመሰርት ይችላል፤

ለ) ተቆጣጣሪው ወይም ገንዘብ ጠያቂው ክሱን ያሸነፈ እንደሆነ በክሱ የተነሳ ያወጣቸው ወጪዎች በባለዕዳው ሰው ንብረት ይሸፈናሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፷፬· <u>ከፈራሽነት ውጭ የተደረጉ ድርጊቶች እና ክፍያዎች</u>

ማጭበርበር ካልኖረ በስተቀር አጠራጣሪ በሆነው ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተፈጸሙ የሚከተሉት ድርጊቶች እና ክፍያዎች ውድቅ ሊደረጉ አይችሉም፡-

፩/ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት በባለዕዳው የተፈጸመ እና በፍርድ ቤቱ የጸደቀ አዲስ የቀረበ

ገንዘብ፣ የተፈጠሩ የዋስትና መብቶች፣ የተሸጡ ንብረቶች፣ የተከፈሉ ዕዳዎች እንዲሁም ሌሎች ማናቸውም ሕጋዊ ድርጊቶች እና ክፍያዎች፤

፪/ ተንቀሳቃሽ ያልሆነ ንብረት ማስያዣን፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣን እና ሌሎች የንብረት የማስያዣ መብቶችን መሸጥ፤

፫/ መደበኛ የንግድ ሥራውን ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ንብረቶች ግዢ፣

፬/ ለዕቃዎቹ እና ለአገልግሎቶቹ አግባብ የሆነ ዋጋ በመክፈል በቅን ልቦና በሦስተኛ ወገኖች የተገዙ ዕቃዎች እና ለሦስተኛ ወገኖች የተሰጡ አገልግሎቶች።

አንቀጽ ፲፻፸፫· ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ አስቀድሞ የተመዘገቡ መብቶች

በትክክለኛው መንገድ ከተደረጉ የንብረት ዋስትናዎች የሚመነጩ መብቶች ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ እስከተሰጠበት ቀን ድረስ ሊመዘገቡ ይችላሉ።

አንቀጽ ፲፻፸፬· ይርጋ

፩/ በዚህ ክፍል መሠረት ግብይት ወይም ድርጊት ፈራሽ እንዲሆን የሚቀርብ ክርክር መልሶ የማደራጀት ሥነ

ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ከሁለት ዓመታት በኋላ በይርጋ ይታገዳል።

፪/ ፈራሽ የሚሆኑትን ድርጊቶች እና ግብይቶች ባለዕዳው መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው ያላሳወቀ ከሆነ ከላይ የተመለከተው የይርጋ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ድርጊቱ መፈጸሙን ካወቀበት ጊዜ ጀምሮ ይሆናል።

አንቀጽ ፮፻፸፯· ፈራሽ መሆን የሚያስከትላቸው ውጤቶች

፩/ ማንኛውም ክፍያ ወይም ማንኛውም ድርጊት ፈራሽ እንዲሆን የሚሰጠው ውሳኔ ወደ ኋላ ተመልሶ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ በዓይነት ወደነበረበት መመለስ የሚቻል በማይሆንበት ጊዜ የንብረቱ የገበያ ዋጋ ወደ ሀብቱ ይመለሳል።

፫/ ፈራሽ መሆኑ የሚመለከተው ንብረት ወይም መብት ለሦስተኛ ወገን የተላለፈ በሚሆንበት ጊዜ ከንብረቱ ወይም ከመብቱ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ ጥሬ ገንዘብ ፍርዱ በተሰጠበት ጊዜ ባለው የገበያ ዋጋ መሠረት ተሰልቶ ወደ ሀብቱ ይመለሳል።

፬/ ፈራሽ መሆኑ ተጽዕኖ የሚያደርግባቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ፈራሽ ከመሆኑ የሚመነጩ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ማቅረብ ይችላሉ፤ ሆኖም በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፮፻፰፱ መሠረት የክፍያ ጥያቄዎቹን ማስገባት ከሚቻልበት ጊዜ ማለፍ የለበትም፡፡

ምዕራፍ አራት

መልሶ የማደራጀት ዕቅድ

አንቀጽ ፮፻፸፰· መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ስለማዘጋጀት

፩ / መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው እገዛ በባለዕዳው ይዘጋጃል፡፡

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲሻሻል ጥያቄ ማቅረብ እና የአጸፋ ሀሳቦችን ማቅረብ ይችላሉ፡፡

፫/ አስገዳጅ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የሚከተሉትን ነገሮች ሊያካትት ይችላል፡-

ሀ) የሚመለከታቸውን ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች የጊዜ ሰንጠረዥን መልሶ ማዘጋጀት፤

ለ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የክፍያ ጥያቄዎች መተውን፤

ሐ) የፋይናንስ ዕዳ ሰነዶችን አወጣጥ የሚቆጣጠሩ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው የፋይናንስ ዕዳ ሰነዶችን በማውጣት ዕዳዎችን መክፈልን፤

መ) የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎችን ወደ አክሲዮን መቀየርን፤

ሠ) የባለዕዳውን ካፒታል በገንዘብ ጠያቂዎች ወይም በሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮች እንዲገዛ መቀነስን ወይም ማሳደግን ወይም ገንዘብ ጠያቂዎችን ወይም ሦስተኛ ወገን ኢንቨስተሮችን በሚጠቅም መልኩ የአክሲ ዮን ድርሻ መሸጥን፤

ረ) የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጥን

ሳይጨምር ንብረቶችን ወይም የንግድ ሥራውን ክፍሎች መሸጥን፡፡

፬/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦችን ለመከፋፈል ጥቅም ላይ የዋለውን መስፈርት መግለጽ ይኖርበታል፡፡

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ሁልጊዜም "የገንዘብ ጠያቂዎችን የተሻለ ጥቅም ማስጠበቅ" የሚለውን መስፈርት ማሟላት አለበት፤ ይህም ማለት ማንኛውም ተቃውሞ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት የሚያገኘው ጥቅም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፯ መሠረት በመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት ተግባራዊ የሚደረገው ቅደም ተከተል ተግባራዊ ቢደረግ ከሚያገኘው ጥቅም ጋር ሲነጻጸር ያነሰ መሆን የለበትም፡፡

አንቀጽ ፯፻፸፱· <u>አዲስ የቀረበ ገንዘብ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅድን ተግባራዊ ለማድረግ አዲስ ገንዘብ በነባር ወይም በአዲስ ገንዘብ ጠያቂዎች ሊቀርብ ይችላል፤

፪/ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ የተካተተ እና በፍርድ ቤቱ የጸደቀ አዲስ ገንዘብ ኋላ ላይ

የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተ እንደሆነ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖረዋል፤ ነገር ግን በቅድመ ጥንቃቄ መልሶ ማዋቀር ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ ያነሰ ቦታ ይኖረዋል፤ ፍርድ ቤቱ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋለ የባለዕዳው ንብረት አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ዋስትና እንዲሆን ሊፈቅድ ይችላል፤ እንደዚያ በሚሆንበት ጊዜ የአዲስ ገንዘብ አቅራቢዎች የሚያገኙት ቅድሚያ ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን በሚመለከቱ ደንቦች መሠረት ይስተናገዳሉ።

ምዕራፍ አምስት

መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ማጽደቅ

አንቀጽ ፺፱፰· የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በተቀላጠፈ መልኩ እንዲጸድቅ ለማመቻቸት የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን በተለያዩ መደቦች ይከፋፍላል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦቹ በተጨባጭ መረጋገጥ በሚችሉ መስፈርቶች መሠረት የጥቅም

መመሳሰልን የሚያንጸባርቁ መሆን አለባቸው፤ ቢያንስ ቢያንስ ዋስትና ያለው እና ዋስትና የሌለው የክፍያ ጥያቄ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተለያዩ መደቦች ውስጥ ተከፋፍለው መስተናገድ አለባቸው።

፫/ በባለዕዳው ንብረቶች ላይ የንብረት የዋስትና መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በዋስትናነት የተያዘው ንብረት ሲጣራ የሚኖረው ዋጋ ለማይሸፍነው የክፍያ ጥያቄያቸው መጠን ዋስትና በሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ውስጥ ይሳተፋሉ።

፬/ የግል ዋስትናዎች እና የመድን ዋስትናዎች ያሏቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ራሱን የቻለ መደብ ሊፈጥሩ ይችላሉ።

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በሠራተኞች የክፍያ ጥያቄዎች ላይ ተጽዕኖ የሚያደርግ ከሆነ የባለዕዳው ሠራተኞች የራሳቸው የሆነ የተለየ መደብ ይኖራቸዋል።

፮/ ባለአክሲዮኖች ገንዘብ ጠያቂዎች ባይሆኑም የራሳቸው የሆነ የተለየ መደብ ይኖራቸዋል።

፯/ የመደቦቹ አከፋፈል እና ለመከፋፈል ጥቅም ላይ የዋሉት መስፈርቶች ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ ይደረጋል፡፡

፰/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተመለከተው ቢኖርም ባለዕዳው አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዝ ከሆነ ባለዕዳው ወይም መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በሚያቀርቡት ጥያቄ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን እና ባለአክሲዮኖችን በተለያዩ መደቦች ከፋፍሎ ላለማስተናገድ ሊወስን ይችላል፡፡ ለዚህ ድንጋጌ ዓላማ የግለሰብ ነጋዴ ወይም የንግድ ማህበር እንደ አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዝ ሆኖ የሚቆጠረው፡-

ሀ) ከአስር ያነሱ ሠራተኞች ካሉት፤ ወይም

ለ) ባለፉት አስራ ሁለት ወራት ውስጥ የነበረው የሽያጭ ገቢ ከአምስት ሚሊዮን ብር በታች ከሆነ (የዋጋ ግሽበት ማስተካከያ እንደተጠበቀ ሆኖ)፤ ወይም

ሐ) ያለፉትን አስራ ሁለት ወራት በሚመለከተው የመጨረሻው የሒሳብ መግለጫ መሠረት አጠቃላይ የሀብት መጠኑ ከሃያ ሚሊዮን ብር በታች ከሆነ ነው፡፡

፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን ከመመደብ ጋር በተያያዘ የሚነሳ ቅሬታ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦቹ አመዳደብ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ገቢ ከተደረገበት ጊዜ አንስቶ በአስር ቀናት ውስጥ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል፤ በተቆጣጣሪ ዳኛው የተሰጠው ውሳኔ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ይግባኝ ሊቀርብበት ይችላል፡፡

አንቀጽ ፫፻፹፩· <u>በገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የሚኖር የመምረጥ መብትን ስለ መወሰን</u>

፩/ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች የሚኖሯቸው የመምረጥ መብቶች መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ይወሰናሉ እንዲሁም በባለዕዳው የመጨረሻው የተረጋገጠ ሒሳብ ወይም የሒሳብ መግለጫ መሠረት ወለድን ሳይጨምር

ካላቸው ዋና የቅድመ ክፍያ ጥያቄ ጋር የሚመጣጠን ይሆናል፡፡

፪/ የመምረጥ መብቶቹ የገንዘብ ጠያቂዎች ስብሰባው ከመደረጉ ሦስት ቀናት አስቀድሞ ይወሰናሉ እንዲሁም ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ የተላለፉ መብቶችን ወይም መልሰው የተከፈሉ የቅድመ ክፍያ የክፍያ ጥያቄዎችን ከግምት ያስገባሉ፤ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን መጠን በመወሰን ረገድ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በገለልተኛ ኦዲተሮች እገዛ ሊደረግለት ይችላል።

፫/ ከገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች እና ከየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ከሦስት ቀን ያነሰ ጊዜ አስቀድሞ የሚደረግ ማንኛውም የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎችን መስጠት እና ማስተላለፍ በሥነ ሥርዓቶቹ ላይ ተፈጻሚ መሆን አይችልም፡፡

፬/ ድምፅ የመስጠት መብትን መወሰንን በተመለከተ የሚፈጠር ማንኛውም ቅሬታ በተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል እንዲሁም ይግባኝ ሊቀርብበት አይችልም።

፭/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በተመለከተ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፱፻፳፭ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ለጊዜው መቀበልን እንደ አማራጭ ይወስዳል ነገር ግን ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም ሕጋዊ ሥልጣን ያለው

ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የመጨረሻ ውሳኔ እስከሚሰጥ አይጠብቅም።

፮/ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ያሏቸውን የመምረጥ መብቶች በተመለከተ የሚሰጥ ማንኛውም ውሳኔ ተቆጣጣሪ ዳኛው ወይም ሕጋዊ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም የፍርድ ጉባዔ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በመቀበላቸው ላይ ምንም ዓይነት ውጤት አይኖረውም።

አንቀጽ ፮፻፹፪· የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የመጠባበቂያ ጊዜው ከማብቃቱ በፊት አንድ ወይም በርካታ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎችን ይጠራል።

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከስብሰባው ቀን አስራ አምስት ቀናት አስቀድሞ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለገንዘብ ጠያቂዎች ያሳውቃል።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በባለዕዳው የተዘጋጀውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፣ በገንዘብ ጠያቂዎች

የቀረቡ ማሻሻያዎችን ወይም የአጸፋ ሀሳቦችን እንዲሁም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ የቀረቡ ሀሳቦችን ለገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ያቀርባል፡፡

፬/ ባለዕዳው በሁሉም የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ላይ በአካል ይገኛል እንዲሁም ገንዘብ ጠያቂዎች ያሏቸውን ማናቸውንም ጥያቄዎች ይመልሳል፡፡ ገንዘብ ጠያቂው በሕጋዊ ወኪል ሊወከል ይችላል፡፡

፭/ እንዲህ ባሉት ስብሰባዎች ላይ የተደረጉት ውይይቶች፣ የተሳታፊዎቹ ስም እና የድምፅ አሰጣጥ ውጤቶች በቃለ ጉባዔ ይመዘገባሉ እንዲሁም አግባብነት ያላቸው ሰነዶች በሙሉ ከቃለ ጉባዔው ጋር ይያያዛሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፹፫· <u>መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ ድምፅ ስለመስጠት</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በባለዕዳው ተዘጋጅቶ በገንዘብ ጠያቂዎች የተሻሻለውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ እንዲሁም አግባብነት ያለው በገንዘብ ጠያቂዎች የተዘጋጀ ማንኛውንም የአጸፋ ሀሳብ

አደራጅቶ እያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ድምፅ እንዲሰጥበት ያቀርባል፡፡

፪/ በእያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ውስጥ ካለው አጠቃላይ የክፍያ ጥያቄ ውስጥ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲጸድቅ በጽሁፍ በሚደረግ ስምምነት አማካኝነት ጭምር ድምፅ ሲሰጡ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው በስብሰባው ላይ በአካልም ሆነ በሕጋዊ ወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ በመስጠት ረገድ ከግምት ውስጥ አይካተቱም፡፡

፫/ በእያንዳንዱ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ስብሰባ ላይ ሁለት ሦስተኛ አብላጫ ድምፅ ያላገኘ እንደ ሆነ፤ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በባለዕዳው እና በአብዛኞዎቹ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ከጸደቀ ተቀባይነት ያገኛል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፪) የተመለከተው አብላጫ ድምፅ ያልተገኘ እንደሆነ ከአክሲዮን

ባለቤቶች መደብ ወይም ንብረት በሚጣራበት ሁኔታ ውስጥ የባለዕዳው ሀብት በሚገመትበት ጊዜ ምንም ክፍያ ከማያገኝ ወይም ምንም ጥቅም ከማይኖረው ሌላ ማንኛውም መደብ ውጭ የሆነ ቢያንስ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ዕቅዱን በመደገፍ ድምፅ ከሰጠ ዕቅዱ እንደጸደቀ ይቆጠራል።

፫ / በስብሰባው ላይ ባይገኙም እንኳን ለገንዘብ ጠያቂዎች ተጨማሪ ማሳወቂያ ሳይሰጥ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወደ ቀጣዩ የሥራ ቀን ሊተላለፉ ይችላሉ።

አንቀጽ ፮፻፹፬· <u>መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ስለመጽደቁ</u>

፩/ ማንኛውንም አነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተር ፕራይዝ በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ያልተመደቡ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ ድምፅ ለመስጠት የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ሊጠራ ይችላል። የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔውን ቢያንስ ሁለት ሦስተኛ የክፍያ ጥያቄዎች ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ

የማደራጀት ዕቅዱን ደግፈው ድምፅ ከሰጡ ዕቅዱ ተቀባይነት ያገኛል፡፡

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎችን በተመለከተ በአንቀጽ ፮፻፹፪ ውስጥ የተቀመጠው ደንብ አስፈላጊው ለውጥ ተደርጎበት ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፮፻፹፰· <u>መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለመጽደቁ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ተቀባይነት ያገኘውን መልሶ የማደራጀት ዕቅድ የራሱን አስተያየቶች እና ምክረ ሀሳቦች ከያዘ ሪፖርት ጋር አንድ ላይ ለፍርድ ቤቱ ያቀርባል፤ ይህ ሪፖርት ጉዳዩ በፍርድ ቤቱ ከመሰማቱ ቢያንስ ሦስት ቀናት አስቀድሞ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባል እንዲሁም የሥነ ሥርዓቱ አካል የሆኑ ወገኖች በሙሉ በቀላሉ እንዲያገኙት ይደረጋል፡፡

፪/ ጉዳዩ በሚሰማበት ወቅት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው፣ ባለዕዳው እና ገንዘብ ጠያቂዎች ይሰማሉ፡፡

፫/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቅበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ የሚከተሉትን ነገሮች ያረጋግጣል፡-

ሀ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ አስፈላጊ በሆነው አብላጫ ድምፅ መጽደቁን እና የባለዕዳውን መክሠር የመከላከል እና የንግድ ሥራውን አዋጭነት የማረጋገጥ ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን፤

ለ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ "የገንዘብ ጠያቂዎች የተሻለ ጥቅም" የሚለውን መስፈርት የሚያሟላ መሆኑን፤

ሐ) ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት የሚያገኘው ጥቅም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ከሚያገኘው ያነሰ ያለመሆኑን፤

መ) የሦስተኛ ወገኖች ጥቅሞች በተለይም ደግሞ አዲስ የዋስትና መብቶችን ከማግኘት እና ከአዲስ የገንዘብ አቅርቦት ማዕቀፍ አንጻር በበቂ ሁኔታ መጠበቁን፤

ሠ) በአንቀጽ ፮፻፹፫ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት የተለያዩ መደቦች ተደምረው የሚገኘው ውጤት በሚወሰድበት ጊዜ ከእነሱ በታች ደረጃ ያለው ማንኛውም መደብ ማንኛውም ክፍያ የሚያገኝ ወይም ማንኛውም ጥቅም የሚኖረው እንደሆነ

በመቃወም ድምጻቸውን የሰጡ የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በተመሳሳይ ወይም በእኩል መልኩ ሙሉ ክፍያ ማግኘታቸውን፤

ረ) ተመሳሳይ ደረጃ ያላቸው የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ተመሳሳይ ወይም እኩል በሆነ መልኩ የክፍያ ጥያቄያቸው እንደሚከፈላቸው፤

ሰ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ዓላማዎች ለማሳካት አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ እና መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ የማናቸውንም የሚመለከታቸው ወገኖች መብቶች እና ጥቅሞች አግባብ ባልሆነ መልኩ የማይጎዳ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነት ከላይ (ሠ) እና ወይም (ረ) ውስጥ ከተመለከቱት መርሆች ውጭ የሆነ አካሄድ ሊከተል ይችላል፤

ሸ) መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት ማንኛውም የሚመለከታቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መደብ ከሚጠይቀው ሙሉ ክፍያ በላይ ሊቀበል ወይም ይዞ ሊቆይ አይችልም።

፬/ ዋስ የሆኑ የተፈጥሮ ሰዎች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ድንጋጌዎች በማጣቀስ ጥቅማቸውን ማስጠበቅ ይችላሉ፡፡

፭ / መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በማረጋገጥ ወይም ውድቅ በማድረግ የተሰጠው ፍርድ በሁሉም ሰው ላይ አስገዳጅ ይሆናል፤ እንዲሁም በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ይታተማል፡፡

አንቀጽ ፺፻፹፮· ስለመልሶ የማደራጀት ዕቅዱ መሻሻል

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤቱ ከጸደቀ በኋላ ዕቅዱ ሊሻሻል የሚችለው ባለዕዳው ሲስማማ እና ገንዘብ ጠያቂዎች ሙሉ ድምጻቸውን ሲሰጡ ብቻ ነው፡፡

፪/ እንዲህ ያለው ማሻሻያ በፍርድ ቤቱ መጽደቅ ሳያስፈልገው በባለጉዳዮቹ መካከል ሕጋዊ እና አስገዳጅ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፺፻፹፯· መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ አፈጻጸም

፩/ ባለዕዳው በመልሶ ማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ በተቀመጡት ሁኔታዎች መሠረት ዕቅዱን

ይፈጽማል፤ በዕቅዱ መሠረት ጊዜው ያልደረሰ እና መከፈል የሌለበት ማንኛውንም ገንዘብ አይከፍልም።

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች በዕቅዱ መሠረት ጊዜው ያልደረሰ እና መከፈል የሌለበት ማንኛውንም ገንዘብ መጠየቅም ሆነ መቀበል አይችሉም።

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርዱ ውስጥ በተቀመጠው ሥርዓት መሠረት መፈጸሙን ይቆጣጠራል።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅም የሚጎዳ ማንኛውም ጉዳይ ወይም ድርጊት በሚኖርበት ጊዜ ለፍርድ ቤቱ ወዲያውኑ ያሳውቃል።

፭ / መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በአገልግሎት ዘመኑ ወቅት ያወጣቸውን እና መልሰው ሊከፈሉት የሚገቡትን ወጪዎች እና ክፍያዎች ፍርድ ቤቱ ይወስናል።

አንቀጽ ፮፻፹፰· መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ

ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ውስጥ የተቀመጡትን ደንቦች ተግባራዊ ሳያደርግ በሚቀርበት ጊዜ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ ተቆጣጣሪ ወይም ዐቃቤ ሕግ መልሶ

የማደራጀት ዕቅዱን ለማቋረጥ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

ምዕራፍ ስድስት

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መሸጥ

አንቀጽ ፤፻፹፱· የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ሦስተኛ ወገን እንዲረከበው ስለሚቀርብ ዕቅድ

፩/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መሸጥ ለቅድመ ጥንቃቄ መልሶ በማዋቀር ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ መልሶ በማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ወይም መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ሊዘጋጅ ይችላል፡፡

፪/ ባለዕዳው፣ ዳይሬክተሮቹ እና ባለአክሲዮኖቹ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ሥራ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመግዛት የመጫረት መብት አላቸው፤ ሆኖም የተቆጣጣሪ ዳኛውን ፍቃድ ማግኘት አለባቸው፡፡

፫/ መልሶ የማዋቀር ባለሞያው እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ገንዘብ ጠያቂዎችን ተጠቃሚ በሚያደርግ መልኩ የንግድ ሥራውን ዋጋ ከፍ ማድረግ የሚለውን ዓላማ በመያዝ የሽያጩን ሂደት አግባብ ነው ብለው በሚያምኑት መልኩ ያደራጃሉ፤ እንደአስፈላጊነቱ የባለሞ ያዎችን፣ የአማካሪዎችን ወይም የኢንቨስትመንት ባንኮችን እገዛ ሊጠይቁ ይችላሉ።

፬/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመሸጥ ጨረታ ሊያዘጋጅ ወይም በምስጢር እንዲሸጥ ሊያመቻች የሚችለው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ውድቅ እንደተደረገ ወይም ውድቅ የመደረግ ዕድሉ ሰፊ እንደሆነ ግልጽ ሲሆን ብቻ ነው።

፭ / የንግድ ሥራው በምስጢር የሚሸጥ ከሆነ የንግድ ሥራው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የሚሸጥበትን ዋጋ ከፍ ለማድረግ ሲባል የሚቀርቡት ዋጋዎች በምስጢር ሊያዙ ይችላሉ።

፮/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ መልሶ

በማደራጀት ኃላፊው የተዘጋጀ ከሆነ ተፎካካሪ ጨረታዎችን ለማግኘት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ ከቀረቡት ውስጥ የተመረጠውን ዋጋ ለህዝብ ይፋ ያደርጋል፤ በፍርድ ቤቱ ከሚወሰነው አግባብነት ካለው ጊዜ በኋላ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የቀረቡትን ዋጋዎች ድምፅ እንዲሰጥባቸው ለገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ማቅረብ ይኖርበታል።

አንቀጽ ፮፻፮· <u>የጨረታ ሥርዓት</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ከባለዕዳው ጋር በመተባበር ፍላጎት ላላቸው ማናቸውም ተጫራቾች ተደራሽ የሆነ የመረጃ ክፍል ያደራጃል።

፪/ ፍላጎት ያላቸው ማናቸውም ተጫራቾች የመረጃ ክፍሉን ከመጠቀማቸው በፊት የሚስጥር ጥበቃ ስምምነት መፈረም ይኖርባቸዋል።

፫/ ፍላጎት ያለው ማንኛውም ተጫራች የሚከተሉትን ጨምሮ ጨረታውን አግባብ ካላቸው ሰነዶች ጋር ያቀርባል፦

ሀ) የተጫራቹን የፋይናንስ አቋም፤

ለ) የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የሚከፈለውን ገንዘብ ምንጭ፤

ሐ) የንግድ ሥራ ዕቅዱን፤

መ) ለመግዛት የታሰቡትን ንብረቶች ዝርዝር፤

ሠ) የመግዣ ዋጋውን፤

ረ) አስገዳጅ የሆኑ የአሠሪና ሠራተኛ ጉዳይ ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው ተጫራቹ ለመረከብ ፈቃደኛ የሆናቸውን ሰራተኞች ምድቦች እና ብዛት፤እና

ሰ) በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲቀጥል ለተጫራቹ እንዲተላለፍ አስፈላጊ የሆኑትን ውሎች::

አንቀጽ ፯፻፺፩· <u>ውሎች መተላለፍ የሚችሉ ስለመሆናቸው</u>

በግል የሚፈጸሙ ውሎችን ጨምሮ የውሎችን መተላለፍ የሚገድቡ ማናቸውም የውል ድንጋጌዎች የንግድ ሥራውን ለማስቀጠል አስፈላጊ እስከሆኑ ድረስ ተፈጻሚ አይሆኑም::

አንቀጽ ፯፻፺፪· <u>ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ስምምነት</u>

፩/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የሚሸጠው የንግድ ሥራ

እንቅስቃሴ ውስጥ የተካተቱ ከሆነ የማይንቀሳቀስ ንብረት ማስያዣ ተቀባዮቹ፣ የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣ ተቀባዮቹ እና ሌሎች የንብረት ዋስትና ተጠቃሚዎች ስምምነት መገኘት አለበት፡፡

፪/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለው ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀስ ንብረት ዋጋ ዋስትና ከተሰጠው የክፍያ ጥያቄ በላይ ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የክፍያ ጥያቄውን በመክፈል ወይም ንብረቱን ተመሳሳይ ዋጋ ባለው ሌላ ንብረት በመተካት የዋስትና ግዴታውን ሊያነሳ ይችላል፡፡

፫/ ተጠቃሚ የሆነው ገንዘብ ጠያቂ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለውን ንብረት ለመልቀቅ ፈቃደኛ ካልሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፤ ፍርድ ቤቱ ዋስትና ላለው የክፍያ ጥያቄ ክፍያ እንዲቀበል ወይም ንብረቱ ተመሳሳይ ዋጋ ባለው ሌላ ንብረት እንዲተካ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፬/ በምትክ የቀረበው ንብረት አስቀድሞ በነበረው ለዕዳ ማስያዣነት የዋለ ንብረት ዋስትና የተሰጠውን የክፍያ ጥያቄ ሙሉ በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ

ከሆነ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ልዩነቱን ዋስትና ላለው ገንዘብ ጠያቂ እንዲከፍል ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፫· <u>የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ መጽደቅ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በገንዘብ ጠያቂዎች ስብሰባው ወይም በፍርድ ቤቱ ውድቅ ከተደረገ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ ለመሸጥ የቀረቡትን ጨረታዎች በገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ እንዲሰጥባቸው ያቀርባል፡፡

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎች ከሚጠይቁት ክፍያ ውስጥ ቢያንስ ሁለት ሦስተኛው ያላቸው በገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በጽሁፍ በሚደረግ ስምምነት አማካኝነት ጨምሮ ከደገፉት ጨረታው ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው በአካል እንዲሁም በወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምፅ ለመስጠት ዓላማ ከግምት ውስጥ አይካተቱም፡፡

<u>አንቀጽ ፮፻፺፩· በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ</u>

፩/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የሚሸጥ የሆነ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በሚያስፈልገው አብላጫ ድምፅ በገንዘብ ጠያቂዎች የጸደቀ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ያለመኖሩን እና የአሸናፊው ተጫራች የንግድ ሥራ ዕቅድ የንግድ ሥራውን አዋጭነት የማረጋገጥ ተስፋ ያለው መሆኑን ያጣራል።

፪/ ፍርድ ቤቱ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት የንግድ ሥራውን እንዲቀጥል አስፈላጊ የሆኑት በቀረቡት የግዢ ጥያቄዎች ውስጥ የተዘረዘሩ ውሎች እንዲተላለፉ ትዕዛዝ ይሰጣል፤ እንዲሁም በሕጉ መሠረት ስም እስከሚተላለፍ ድረስ አሸናፊው ተጫራች ሥራ አመራሩን እንዲረከብ ለማስቻል የንግድ ሥራው አሸናፊ ለሆነው ተጫራች የሚተላለፍበትን ቀን ይወስናል።

፫/ ፍርድ ቤቱ አሸናፊው ተጫራች የገዛቸውን ንብረቶች በነጻነት እንዳይተላለፉ ገደብ ሊያስቀምጥ የሚችለው ቢበዛ ለሁለት ዓመታት ነው።

፬/ የተላለፉት ንብረቶች የሚሸጡት ከማንኛውም ተጨባጭ፣ ቅድመ ሁኔታ ያለውም ሆነ ሌላ ዓይነት ዕዳ፣ ዕገዳ፣ ክፍያ እና ኃላፊነት እንዲሁም በተለይም ደግሞ ከአካባቢ ክፍያዎች እና ኃላፊነቶች ነጻ ሆነው ነው፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፭· <u>በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ አፈጻጸም</u>

፩/ በፍርድ ቤቱ መጽደቁን ተከትሎ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የባለቤትነት ማስተላለፊያ ውልን ጨምሮ አስፈላጊ የሆኑ ውሎች በሙሉ እንዲፈጸሙ ያመቻቻል፤ እንዲሁም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መተላለፉን ተግባራዊ ለማድረግ አስፈላጊ የሆኑ ቅድመ ሁኔታዎችን በሙሉ ያሟላል፡፡

፪/ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ በሽያጭ ከመተላለፉ በፊት የሽያጩ አካል ያልሆኑ ንብረቶች ይሸጣሉ፤ እንዲሁም ያልተዘዋወሩ ሰራተኞች ይሰናበታሉ፤ ከሽያጩ የሚገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮

ውስጥ በተቀመጡት የቅደም ተከተል ደንቦች መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎች ይከፋፈላል፡፡

ምዕራፍ ሰባት

መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶች መቀየር እና ይግባኝ

አንቀጽ ፮፻፹፬· የመልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን ወደ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለመቀየር

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ከጸደቀ በኋላ ወይም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ውድቅ የተደረገ ከሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ይቀይረዋል፡፡

አንቀጽ ፮፻፹፭· ይግባኝ

፩/ ተቃውሞ ያለው ገንዘብ ጠያቂ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቀው ፍርድ ወይም በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

፪/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ወይም የንግድ ሥራ

እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ መሸጡን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል።

፫/ የተላለፉ ውሎች ተዋዋይ ወገኖች የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ፤ ነገር ግን ይግባኝ ማቅረብ የሚችሉት ውሎቹ መተላለፋቸውን በተመለከተ ብቻ ነው።

፬/ ለባለዕዳው፣ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው እና የሥነ ሥርዓቱ አካል ለሆኑ ወገኖች በሙሉ ስለ ይግባኙ ማሳወቂያ ይሰጣቸዋል።

፭/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በሚያጸድቅ ውሳኔ ላይ ይግባኝ መቅረቡ የዕቅዱን አፈጻጸም መታገድ አያስከትልም።

፮/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን በመቃወም የቀረበ ይግባኝ አዎንታዊ ውጤት ያገኘ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) እንደ ሁኔታው ግልጽ የሆነ የሥርዓት ጥሰት ወይም “የገንዘብ ጠያቂዎች የተሻለ ጥቅም”

የሚለው መስፈርት ላይ የተፈጸመ ጥሰት በሚኖርበት ጊዜ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ሊተው፤ ወይም

ለ) ዕቅዱን ሊያጸድቅ እና ጉዳት ለደረሰበት ወገን ካሣ ሊሰጥ፤ ይችላል፡፡

፯/ ማንኛውም ፍላጎት ያለው ወገን መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ እንዲቋረጥ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

፰/ በዚህ አንቀጽ መሠረት የሚቀርቡ ይግባኞች መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን የሚያጸድቀው ወይም ውድቅ የሚያደርገው ፍርድ በተሰጠ በሃያ ቀናት ውስጥ መቅረብ አለባቸው፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፰· <u>የተሸነፉ ተጫራቾች ተቃውሞ</u>

የተሸነፉ ተጫራቾች የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ እንዲሸጥ በተሰጠው ፍርድ ላይ ተቃውሞ ማቅረብ አይችሉም፡፡

<u>ምዕራፍ ስምንት</u>

<u>የዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ግዴታዎች</u>

አንቀጽ ፯፻፺፱· <u>የሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች ግዴታዎች</u>

ኪሣራ ሊከሰት የሚችልበት ሁኔታ በሚኖርበት ጊዜ ሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች በዋነኝነት፡-

፩ /የገንዘብ ጠያቂዎችን ጥቅሞች ለማስጠበቅ፤ እና

፪ / ኪሣራን ለመከላከል አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ ለመውሰድ፤ በእምነት ኃላፊነት ተጥሎባቸዋል፡፡

<u>ምዕራፍ ዘጠኝ</u>

<u>ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት</u>

አንቀጽ ፰፻· <u>ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት</u>

፩/ ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት በሂደት ላይ ከሆነ፤

ለ) መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ከፍተኛ ቁጥር ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎቹ የሚደገፍ መሆኑን እና በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወይም በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ላይ ድምፅ በሚሰጡ ገንዘብ ጠያቂዎች በአስፈላጊው አብላጫ ድምፅ የመጽደቅ ሰፊ ዕድል እንዳለው ባለዕዳው ካሳየ፤ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ይከፍታል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፯ ውስጥ ከተቀመጡት ሰነዶች በተጨማሪ ባለዕዳው የሚከተሉትን ሰነዶች ያቀርባል፡-

ሀ) ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ቅጂ፤

ለ) ዋና ገንዘብ ጠያቂዎቹ የተስማሙበትን ረቂቅ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ፤

ሐ) የንግድ ሥራው መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ መሠረት አዋጭ እንደሚሆን የሚያሳዩ አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችን በሙሉ፡፡

አንቀጽ ፯፻፭· <u>የቆይታ ጊዜ</u>

ፍርድ ቤቱ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ የሥነ ሥርዓቱን የቆይታ ጊዜ ይወስናል፡፡

አንቀጽ ፫፻፪· <u>መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ስለመሾም</u>

፩/ ፍርድ ቤቱ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን መልሶ የማደራጀት ኃላፊ አድርጎ ይሾማል፡፡

፪/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው አግባብነት ካለው የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦችን በጥንቃቄ ይመድባል እንዲሁም መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ድምፅ እንዲጥበት ለገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች ወይም ለየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ያቀርባል፡፡

አንቀጽ ፫፻፫· <u>አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች</u>

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የምዕራፍ ሦስት (የባለዕዳው ሀብት) ድንጋጌዎችን ሳይጨምር የርዕስ ሦስት ድንጋጌዎች በቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚ ይደረጋሉ፡፡

አንቀጽ ፫፻፬· <u>ስለቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መቋረጥ</u>

፩/ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ወይም በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች በሚያስፈልገው አብላጫ ድምፅ በገንዘብ ጠያቂዎች ካልጸደቀ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ያቋርጣል።

፪/ ሥነ ሥርዓቱን ለማቋረጥ ልክ ውሳኔ ሲሰጥ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱ ወዲያውኑ ወደ መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ይቀየራል።

፫/ ንዑስ አንቀጽ (፪) ቢኖርም የንግድ ሥራ እንቅስቃሴው በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ ዕድሉ ጠባብ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን ባለዕዳው እና መልሶ የማደራጀት ኃላፊው የሚሉትን ከሰማ በኋላ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቱን ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ሊቀይር ይችላል።

ርዕስ አራት

የመክሠር ሥነ ሥርዓት

ምዕራፍ አንድ

የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጥ ፍርድ

አንቀጽ ፯፻፳· የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ክፍያዎችን ያቋረጠ ባለዕዳ አቤቱታ ሲያቀርብ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ይከፈታል፡፡

፪/ ባለዕዳው በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አስቀድሞ አቤቱታ ያቀረበ ካልሆነ በስተቀር ክፍያዎችን ያቋረጠው ባለዕዳ በጣም ቢዘገይ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ለፍርድ ቤት አቤቱታ ማቅረብ አለበት፡፡

፫ / በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ ባለዕዳው ያለበት ግዴታ በህብረት የሽርክና ማህበር ውስጥ በእያንዳንዱ ማህበርተኛ ላይ እንዲሁም ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ባለበት የሽርክና ማህበር ውስጥ ኃላፊነታቸው ባልተወሰነ ማህበርተኞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፬/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት፡-

ሀ) ከባለዕዳው ጋር በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ የሆኑ ሰዎች፤

ለ) በባለዕዳው ላይ ጊዜው የደረሰ እና መከፈል ያለበት የክፍያ ጥያቄ ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች፤

ሐ) ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ውጭ የባለዕዳውን ንብረት እንዲያጣራ የተሾመ ንብረት አጣሪ፤

መ) ባለዕዳው የንግድ ሥራ ማቋረጡ ባለዕዳውን ከሚመለከት የወንጀል ሥነ ሥርዓት ግልጽ በሚሆንበት ጊዜ ማንኛውም ዐቃቤ ሕግ፤ አቤቱታ በሚያቀርቡበት ጊዜም እንዲሁ ሊከፈት ይችላል፡፡

፫/ በባለዕዳው ላይ በመካሄድ ላይ ባለ ሥነ ሥርዓት የተነሳ ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑ ግልጽ በሚሆንበት ጊዜ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነትም እንዲሁ የመክሰር ሥነ ሥርዓት ሊያስጀምር ይችላል፣ ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑን ያረጋገጠው ፍርድ ቤት ጉዳዩን በዚህ መጽሐፍ መሠረት የመክሠር ፍርድ ለመስጠት ሥልጣን ወዳለው ፍርድ ቤት ይልካል፡፡

፮/ ባለዕዳው ከአቤቱታው በተጨማሪ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች ማቅረብ አለበት፡፡

፯/ ከአቤቱታቸው በተጨማሪ ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፬) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች ማቅረብ አለባቸው፤ እንዲሁም የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርጎ የሚሾመውን ሰው በተመለከተ ሀሳብ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፯፻፮· <u>ስለመክሰር የሚሰጥ ፍርድ</u>

፩/ ለመጀመሪያ ጊዜ ጉዳዩ በሚሰማበት ጊዜ ወይም አግባብ በሚሆንበት ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፺፩ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የመርማሪው ሪፖርት ሲደርሰው ፍርድ ቤቱ፡-

ሀ) ባለዕዳው የከሰረ መሆኑን ያውጃል፤

ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፭ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛውን ይሾማል፤

ሐ) ከዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፲ እስከ አንቀጽ ፮፻፲፮ በተደነገገው መሠረት የመክሠር ሥነ

ሥርዓቱን ለማከናወን የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል፤

መ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፺፩ መሠረት ክፍያዎች የተቋረጡበት ቀን መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ውስጥ ያልተወሰነ ከሆነ ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ይወስናል።

፪/ በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ የሆኑ ማህበርተኞች ባሉት የንግድ ሥራ ማህበር ላይ የመክሠር ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ ማህበርተኞቹ የከሰሩ ይሆናሉ፤ የድርጅቱ እና የማህበርተኞቹ ንብረቶች ለየብቻ ይስተናገዳሉ እንዲሁም የመክሠር ሥነ ሥርዓቶቹ ለየብቻ ይከናወናሉ።

አንቀጽ ፯፻፯· <u>ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚሰጥ ማሳወቂያ</u>

፩/ የመክሠር አቤቱታ በገንዘብ ጠያቂዎች፣ በአንድነትና በተናጠል ኃላፊ በሆኑ ማህበርተኞች ወይም በዐቃቤ ሕግ የቀረበ ከሆነ ፍርድ ቤቱ አቤቱታው መቅረቡን በሰባት ቀናት ውስጥ ለባለዕዳው ያሳውቃል።

፪/ ባለዕዳው አቤቱታው በቀረበ በሃያ ቀናት ውስጥ የመክሠር አቤቱታውን የሚቀበል ወይም የሚቃወም መሆኑን በመግለጽ መልስ ያቀርባል።

ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ውስጥ የተዘረዘሩትን ሰነዶች እንዲሁም ክፍያዎችን ያቋረጠ እንደሆነ ወይም እንዳልሆነ የሚጠቁሙ ሌሎች ደጋፊ ሰነዶችን ያቀርባል፡፡

፫ / ባለዕዳው ክፍያዎች መቋረጣቸውን የሚያምን ከሆነ ባለዕዳው የንግድ ሥራው በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት መልሶ ለማደራጀት ሥነ ሥርዓት ብቁ እንደሆነ ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓትን በሚመለከተው በዚህ ርዕስ መሠረት ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት መሄድ እንዳለበት መግለጽ አለበት፡፡

፬/ ባለዕዳው መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ብቁ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ከደረሰበት እና መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ተዘጋጅቶ ሲቀርብ በዚህ መጽሐፍ ርዕስ ሦስት መሠረት አስፈላጊውን ድምፅ እንደሚያገኝ የሚጠብቅ ከሆነ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ፋንታ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፯፻፹· <u>የንግድ ሥራው ከተቋረጠ በኋላ ስለመክሠር</u>

፩/ ምዝገባው ከንግድ መዝገብ የተሰረዘ ባለዕዳ ከንግድ መዝገቡ ከተሰረዘበት ጊዜ አንስቶ ባለው አንድ ዓመት ውስጥ ክፍያዎችን አቋርጦ የነበረ ከሆነ መክሠሩ ሊነገር ይችላል።

፪/ ነጋዴው የንግድ መዝገብ ውስጥ ተመዝግቦ ያልነበረ ከሆነ ክፍያዎች ከተቋረጡ በኂላ በማንኛውም ጊዜ መክሠሩ ሊነገር ይችላል።

አንቀጽ ፲፻፱· <u>ከሞት በኋላ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት</u>

፩/ ክፍያ አቋርጦ የነበረ አንድ ነጋዴ የሞተ እንደሆነ በሞተ በአንድ ዓመት ውስጥ መክሠሩ ሊነገር ይችላል።

፪/ እንዲህ ባለው ነጋዴ ላይ፦

ሀ) በአንድ ገንዘብ ጠያቂ፤

ለ) በዐቃቤ ሕግ፤ ወይም

ሐ) ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን፤

የመክሠር ሥነ ሥርዓት ሊከፍት ይችላል።

፫/ ማንኛውም ወራሽ በውርስ የተላለፈለት ሀብት ከግል ሀብቱ ጋር እንዳይደባለቅ ለማድረግ የሞተው

ሰው መክሠር እንዲነገር አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

፬/ ነጋዴው ከሞተ በኋላ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጠው ፍርድ በፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌዎች መሠረት ገንዘብ ጠያቂዎች አግኝተው የነበረውን የንብረት መለየት ጥቅም ውጤት ወዲያውኑ ያስቀረዋል።

አንቀጽ ፺፻፲· የፍርድ ማስታወቂያ

፩/ በዚህ ርዕስ ውስጥ በተለየ ሁኔታ ካልተደነገገ በስተቀር የዚህ ሕግ አንቀጽ ፺፻፵፰ ድንጋጌዎች የመክሠር ፍርድን ማስታወቅን በተመለከተ በተመሳሳይነት ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፪/ የተፈጥሮ ሰው የሆነው ባለዕዳ የሞተ እንደሆነ የፍርዱ ቅጂ ወራሽ ካለ ለባለዕዳው ወራሽ ፍርዱ እንደተሰጠ ወዲያውኑ ይላካል።

አንቀጽ ፺፻፲፩· የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከፍተው ወይም መከፈቱን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ስለሚቀርብ ይግባኝ

፩/ ባለዕዳው እና ዐቃቤ ሕግ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ በፍርዱ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ እና ዐቃቤ ሕግ የመክሠር ሥነ ሥርዓት መክፈትን ውድቅ ለማድረግ በተሰጠው ውሳኔ ላይ ይግባኝ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

፫/ ይግባኙ በተፋጠነ ሥነ ሥርዓት ተሰምቶ በሁለት ወራት ውስጥ ውሳኔ መሰጠት አለበት፤ ውሳኔው ወዲያውኑ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፺፻፲፪· <u>የመክሠር ሥነሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ስለመቃወም</u>

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በተሰጠው ፍርድ ላይ መቃወሚያ ሊቀርብ የሚችለው ፍርዱ በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ነው፤ በሚለጠፉ ወይም ማስታወቂያዎችን ለመቀበል በተፈቀደላቸው ጋዜጣዎች ለሚወጡ ፍርዶች ግን ይህ ጊዜ መቆጠር የሚጀምረው ማስታወቂያው ከወጣበት ቀን ጀምሮ ይሆናል፡፡

፪/ የመክሰር ፍርድ እንዲፈረድ የጠየቀው ሰው በተፈረደው የመክሠር ፍርድ ላይ መቃወሚያ ማቅረብ አይችልም፡፡

፫/ ባለዕዳው በፍርዱ ላይ የሚያቀርበው መቃወሚያ የፍርዱን አፈጻጸም የማገድ ውጤት አይኖረውም፡፡

አንቀጽ ፲፻፲፫· <u>መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብበት ስለማይቻል ፍርድ</u>

፩/ የሚከተሉት መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብባቸው የማይችሉ ፍርዶች ናቸው፡-

ሀ) የመክሠር ሥራ ተቆጣጣሪ ዳኛውን ወይም የመክሠር ንብረት ጠባቂውን ለመሾም ወይም ለመሻር የተሰጠ ፍርድ፤

ለ) ነጻ ለመውጣት በሚቀርቡ ጥያቄዎች እና ለባለዕዳው እና ለቤተሰቡ እርዳታ ለማግኘት በሚቀርቡ ጥያቄዎች ላይ ለመወሰን የተሰጠ ፍርድ፤

ሐ) የባለዕዳው ሀብት ንብረት አካል የሆኑ ዕቃዎች ወይም ሸቀጦች እንዲሸጡ የሚፈቅድ ፍርድ፤

መ) የባለዕዳው ንብረት ጠባቂ በተሰጠው ሥልጣን መሠረት በሰጠው ትዕዛዝ ላይ በቀረበ አቤቱታ ላይ የተሰጠ ፍርድ፤

ሠ) የንግድ ሥራው እንዲቀጥል የሚፈቅድ ፍርድ::

፪/ የመክሰር ንብረት ጠባቂዎቹ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) (መ) በተመለከተው ጉዳይ ዳኝነት ውስጥ አይቀርብም::

አንቀጽ ፯፻፲፩· <u>መክሠርን ለማስታወቅ የተሰጠውን ፍርድ ስለማንሳት</u>

፩/ መክሰርን የማሳወቅ ፍርድ በተሰጠበት ቀን እና በመቃወሚያ ወይም በይግባኝ ላይ ውሳኔ በተሰጠበት ቀን መካከል የከሰረው ሰው ለገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ በመፈጸም ከመክፈል ማቋረጥ ሁኔታ ውስጥ የወጣ እንደሆነ ወይም ፍርድ ቤቱ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ፋንታ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት የከፈተ እንደሆነ መክሠሩን ለማሳወቅ የተሰጠው ፍርድ መነሣት አለበት::

፪ / በማናቸውም ሁኔታ የመክሠሩን ሥነ ሥርዓት የሚያስፈጽሙት ሰዎች የፈጸሟቸው ሕጋዊ የሆኑ ሥራዎች ያስገኟቸው ውጤቶች እንደጸኑ ይቆያሉ::

ምዕራፍ ሁለት

የመክሠርን ሥራ የሚያስፈጽሙ ሰዎች እና አካላት

ክፍል አንድ

ስለፍርድ ቤት

አንቀጽ ፯፻፲፭· ስለፍርድ ቤት ሥልጣን

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፬ በዚህ ርዕስ መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከፍተው ፍርድ ቤት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

ክፍል ሁለት

ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው

አንቀጽ ፯፻፲፮· ስለተቆጣጣሪ ዳኛው ሹመት እና ሥልጣን

የመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛ ለመልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ያልተሾመ ከሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፭ መሠረት ይሾማል፡፡ ተቆጣጣሪ ዳኛው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፮ ውስጥ የተመለከተው ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

አንቀጽ ፯፻፲፯· ስለ የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፯ መሠረት በዝርዝር ከተሰጠው ሥልጣን በተጨማሪ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ በሚነሱና በፍርድ ቤቱ ሥልጣን ሥር በሚወድቁ ክርክሮች ሁሉ ለፍርድ ቤት መግለጫ የማቅረብ፤ የዚሁ መግለጫ መኖርም በፍርድ ቤቱ ውሳኔዎች ውስጥ መጠቀስ አለበት፤

ለ) የባለዕዳው ሀብት ውስጥ ያሉ ንብረቶችን ጠብቆ ለማቆየት አስፈላጊ የሆኑ እርምጃዎችን በሙሉ የመውሰድ ወይም አግባብ ባላቸው ባለሥልጣን አካላት እንዲወሰዱ የማድረግ፤

ሐ) በሕግ የታዘዘ ሲሆን ወይም አስፈላጊ መሆኑን ካመነ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስብሰባ እንዲደረግ ጥሪ የማድረግ፤

መ) ንብረት ጠባቂው ራሱ እንዲሾም በሕግ ካልታዘዘ በስተቀር የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ለማገዝ አስፈላጊ የሆኑትን ሰዎች የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲሾማቸው የመፍቀድ፤

ሠ) የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በከሳሽነት ወይም በተከሳሽነት በፍርድ ቤት እንዲከራከር በጽሁፍ የመፍቀድ፤ ሥልጣን አለው፡፡

፪/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ሕጋዊ የሆኑ ትዕዛዞች እንደ ፍርድ ቤት ትዕዛዝ ይቆጠራሉ፡፡

ክፍል ሦስት

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ

አንቀጽ ፺፻፲፰· የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለመሾም

፩/ ፍርድ ቤቱ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፺፻፲ እስከ አንቀጽ ፺፻፲፮ በተደነገገው መሠረት የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በሚሰጠው ፍርድ ውስጥ አንድ የከሠረን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል፡፡

፪/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የጠየቀ አንድ ገንዘብ ጠያቂ የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ የሚሆነውን ሰው ያቀረበ ከሆነ ፍርድ ቤቱ ገንዘብ ጠያቂው ያቀረበውን ሰው ሊሾም ይችላል፡፡

፫/ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት የተቀየረ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ መልሶ

የማደራጀት ኃላፊውን የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ አድርጎ ይሾማል፡፡

አንቀጽ ፺፻፲፱· የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለመተካት

፩/ በሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማናቸውም ጊዜ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ፣ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ፣ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ወይም አንድ ዐቃቤ ሕግ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሌላ እንዲተካ ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱ በራሱ ሥልጣን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂውን በሌላ ሊተካ ይችላል፡፡

፫/ ፍርድ ቤቱ በተለይም ደግሞ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ውጭ የተቀበለውን ማንኛውንም ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፺፻፳ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሠ) መሠረት በከሠረው ሰው ሀብት ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ውስጥ ሳያስገባ ከቀረ ወይም ከባንክ ሒሳብ ካስወጣ ፍርድ ቤቱ በራሱ ተነሳሽነት የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ በሌላ ሊተካ ይችላል፡፡

፬/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) የተደነገገው ቢኖርም የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ወይም ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የገንዘብ ጥያቄዎች መጠን ውስጥ አብዛኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ያመለከተው ሰው እንዲሾም ያቀረበውን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲሾም የሚደግፉ ከሆነ ፍርድ ቤቱ ማመልከቻውን ሊፈቅድ እና ያመለከተው ሰው ያቀረበውን ሰው የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ አድርጎ ሊሾም ይችላል፡፡

አንቀጽ ፮፻፳· <u>የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ሥልጣን እና ግዴታዎች</u>

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የሚከተሉት ሥልጣኖች ይኖሩታል፡-

ሀ) በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፮፻፵፪ እስከ አንቀጽ ፮፻፵፯ በተደነገገው መሠረት በተቆጣጣሪ ዳኛው ቁጥጥር ሥር ሆኖ የከሠረውን ሰው ሀብት ማስተዳደር፤

ለ) የባለዕዳው ሀብት በትክክል የሚገኝበትን ሁኔታ ለማወቅ የሚያስችሉትን መረጃዎች

ከመንግስት ባለሥልጣን አካላት፣ ከብድር ተቋማት እና ከሌሎች ተቋማት መቀበል፤

ሐ) በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፱፻፴፭ እስከ አንቀጽ ፱፻፴፮ በተደነገገው መሠረት በባለዕዳው ድጋፍ የሀብቱን የንብረት ዝርዝር ማዘጋጀት፤

መ) የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን እንዲቀበል ወይም ውድቅ እንዲያደርግ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ምክረ ሀሳብ መስጠት፤

ሠ) የዳኝነት እና የአስተዳደር ወጪዎችን ለመሸፈን በመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው የተወሰኑ ገንዘቦችን ቀንሶ የሚቀበላቸውን ገንዘቦች ሁሉ በከሠረው ንብረት ስም የተከፈተ የባንክ ሒሳብ ውስጥ ወዲያውኑ ተቀማጭ ማድረግ፤

ረ) አገልግሎቱን መስጠት ካቋረጠ በኋላ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ወይም ቢዘገይ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ከተቋረጠ በኋላ በሠላሳ ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤቱ ሪፖርት ማቅረብ።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣኖቹ የማይተላለፉ ናቸው፤ ሆኖም ተቆጣጣሪ ዳኛው

ከፈቀደለት ለአንዳንድ ሥራ በተለየ ሥልጣኑን ለገለልተኛ ባለሞያዎች ሊያስተላልፍ ይችላል።

አንቀጽ ፲፻፳፩· <u>ንብረት ጠባቂው በሠራቸው ሥራዎች ላይ አቤቱታን ስለማቅረብ</u>

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሰራው ሥራ ላይ የከሠረው ሰው ወይም ማንኛውም ሌላ ባለጉዳይ ለመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ተቃውሞ ማቅረብ ይችላል፤ ተቆጣጣሪ ዳኛውም በተቃውሞው ላይ በሦስት ቀናት ውስጥ ውሳኔ መስጠት ይኖርበታል።

<u>**ክፍል አራት**</u>

<u>**የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ**</u>

አንቀጽ ፲፻፳፪· <u>የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለማቋቋም</u>

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በአስር ቀናት ውስጥ ከፍተኛ መጠን ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎች ካላቸው የገንዘብ ጠያቂዎች መካከል አምስት አባላትን የያዘ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ያቋቁማል፤ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ሊቀ መንበርም ከአባላቱ መካከል ይመርጣል።

፪/ የተቋቋመው የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ እንዲጸድቅ ለፍርድ ቤቱ ይቀርባል፡፡

፫/ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ከቦታው ሊነሳ የሚችለው ተቆጣጣሪ ዳኛው በሚያቀርበው ሀሳብ መሠረት ፍርድ ቤቱ በሚሰጠው ውሳኔ ብቻ ነው፡፡

፬/ ሆኖም ግን ተቆጣጣሪ ዳኛው በሌላ እንዲተካ ራሱ ጥያቄ ያቀረበን አባል በሌላ ገንዘብ ጠያቂ ሊተካ ይችላል፡፡

፭ / ከባለዕዳው ጋር አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የስጋ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለው ማንኛውም ሰው የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ተደርጎ ሊመረጥ አይችልም፡፡

አንቀጽ ፯፻፳፫· የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ መብቶች እና ግዴታዎች

፩/ ፍርድ ቤቱ፣ ተቆጣጣሪ ዳኛው እና የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ አግባብ በሚሆንበት ጊዜ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ምክሩን እንዲሰጥ ሊጠይቁት ይችላሉ፡፡

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ውሳኔዎች በአባላቱ በድምፅ ብልጫ ይወሰናሉ፡፡

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ፡-

ሀ) ሒሳቦቹን ማረጋገጥን፤

ለ) በባለዕዳው የተዘጋጁ መግለጫዎችን፤ እና

ሐ) የሕግ ክርክሮችን፤

በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ምክር ሊጠይቅ ይችላል፡፡

፬/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የከሠረውን ሰውንብረት ጠባቂ ይቆጣጠራል፡፡

፭/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ለመተካት ለፍርድ ቤቱ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፣ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው እንዲህ ያለውን አቤቱታ የሚያቀርበው ከአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የገንዘብ ጥያቄዎቹ ውስጥ አብዛኛው ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የባለዕዳው ንብረት ጠባቂ መተካቱን የሚደግፉ ከሆነ ነው፡፡

፮/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ የሚገኝበትን ሁኔታ እና የገቢ እና ወጪ ክፍያዎችን ሁኔታ በተመለከተ በማንኛውም ጊዜ መረጃ ሊጠይቅ ይችላል፤ የከሠረው ሰው ንብረት

ጠባቂ ማናቸውንም ክርክሮች በተመለከተ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ያማክራል፡፡

፯/ አንድ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አባል ኃላፊ የሚሆነው ከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆነ ብሎ ጥፋት ከፈጸመ ብቻ ነው፡፡

፰ / የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው አባላት የሁሉንም ገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅም ይወክላሉ፡፡

፱/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው አባላት ምንም ዓይነት ክፍያ አይከፈላቸውም፤ ሆኖም ወጪዎቹ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በጽሁፍ የጸደቁ ከሆነ ያወጧቸውን ወጪዎች የመጠየቅ መብት አላቸው፡፡

ክፍል አምስት

ስለ ዐቃቤ ሕግ

አንቀጽ ፯፻፷፩· በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ስለ ዐቃቤ ሕግ ሥልጣን

፩/ ዐቃቤ ሕጉ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከማስፈጸም ጋር ግንኙነት ያላቸው ማናቸውንም የባለቤትነት ማረጋገጫዎች መዛግብት እና ሰነዶች ተቆጣጣሪ ዳኛው እንዲያቀርብለት የማዘዝ መብት አለው፡፡

፪/ ዐቃቤ ሕጉ ምርመራዎቹ በሚስጥር መያዝ ያለባቸው ቢሆኑም ባለዕዳውን የሚመለከቱ የወንጀል ክርክሮችን የሚመለከቱ ጨምሮ ለመክሠር ሥነ ሥርዓቱ አግባብነት ያላቸው ማናቸውንም መረጃዎች በሚጠየቅበት ጊዜ ወይም በራሱ ተነሳሽነት ለተቆጣጣሪ ዳኛው የማሳወቅ ግዴታ አለበት፡፡

ምዕራፍ ሦስት
የባለዕዳውን ሀብት ስለመረከብ እና ስለማስተዳደር

ክፍል አንድ
ባለዕዳው መብቶቹን ስለመገፈፉ

አንቀጽ ፺፻፳፭· የመብቶች መገፈፍ የተፈጻሚነት ወሰን

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ ባለዕዳው ንብረቶቹን በተመለከተ ያሉትን መብቶች በጠቅላላ ወዲያውኑ ያጣል፡፡

፪/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በሚሰጥበት ጊዜ የመክሰስ እና የመከሰስ ችሎታ የሚኖረው የከሠረው ሰው ንብረት አስተዳዳሪ ብቻ ይሆናል፡፡ ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው ጥያቄ

በሚያቀርብበት ጊዜ በማንኛውም ክርክር ውስጥ እንዲሳተፍ ሊፈቅድለት ይችላል።

፫/ እነዚህን ድንጋጌዎች በመጣስ የሚፈጸሙ ማናቸውም ድርጊቶች በሦስተኛ ወገኖች ላይ ተፈጻሚ ሊሆኑ አይችሉም።

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) ቢኖሩም ባለዕዳው በወንጀል ክርክር ውስጥ እንደ ፍትሐ ብሔር ከሳሽ ካሣ እንደማግኘት ያሉ በእጅጉ ግላዊ የሆኑ መብቶቹን ሊጠቀም ይችላል።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>የአጠባበቅ ሥራዎች</u>

አንቀጽ ፯፻፳፮· <u>የባለዕዳውን መዝገቦች ስለማስረከብ እና ስለመዝጋት</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፳፫ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተደነገገው ቢኖርም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረትእስከሚረከብ ድረስ የአጠባበቅ ሥራዎችን እና በሥራ ዘርፉ በተለመደው አሠራር መሠረት የዕለት ተዕለት ሥራ አመራር ተግባራትን ባለዕዳው ሊያከናውን ይችላል።

፪/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በሦስት ቀናት ውስጥ ባለዕዳው ተመርምረው እንዲዘጉ መዝገቦችን ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል፤ እነዚህን መዝገቦች ለባለዕዳው የያዘ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚጠይቅበት ጊዜ መዝገቦቹን የማስረከብ ግዴታ አለበት፤ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ተቆጣጣሪ ዳኛው መዝገቦቹን እንዲያስረክብ ለማስገደድ ትዕዛዝ ይሰጣል፡፡

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፪ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባለዕዳው ባለበት መዝገቦቹን ለመዝጋትና ሒሳቡን ለማቆም ባለዕዳውን ይጠራዋል፡፡

፬/ በዚሁ ጥሪ ባለዕዳው ያልቀረበ እንደሆነ በአርባ ስምንት ሰዓት ውስጥ እንዲቀርብና መዝገቦችንም እንዲያቀርብ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይጠራል፡፡

፭ / ተቆጣጣሪ ዳኛው ከተስማማ ባለዕዳው ስለ እርሱ ሌላ ሰው ለመወከል ይችላል፡፡

፯/ ባለዕዳው ራሱ ለመቅረብ ወይም ወኪል ለመላክ እንቢተኛ የሆነ እንደሆነ አስፈላጊውን ነገር እንዲያደርግ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለዐቃቤ ሕግ ያሳውቃል።

አንቀጽ ፲፻፷፯· <u>የባለዕዳውን መብቶች ስለ መጠበቅ</u>

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥራውን እንደጀመረ ባለዕዳው ያሉትን መብቶች ለመጠበቅ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ አለበት፤

፪/ ባለዕዳው መልሶ በማደራጀት ወይም የንግድ ሥራው በሚፈርስበት ወቅት ያላስመዘገበውን በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ ያለውን የዋስትና መብት እና ሌሎች የዋስትና መብቶች የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማስመዝገብ አለበት፤ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረት ጠባቂ መሆኑን አስረድቶ በማይንቀሳቀስ ንብረት ላይ ያለው ዋስትና የሚያስመዘግበው በከሠረው ሰው ንብረት ስም ነው።

አንቀጽ ፲፻፷፰· <u>ለተቆጣጣሪ ዳኛው የሚደረግ መግለጫ</u>

፩ / ሥራውን በጀመረ በአንድ ወር ውስጥ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የባለዕዳውን ጉዳይ ሁኔታ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተከፈተባቸውን

ምክንያቶች በዝርዝር የሚያስረዳ መግለጫ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ይልካል።

፪/ ተቆጣጣሪ ዳኛውም ሀሳቡን ጨምሮ ይህን መግለጫ ወዲያውኑ ለዐቃቤ ሕግ ያስተላልፋል። መግለጫው በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) በታዘዘው ጊዜ ውስጥ ለዐቃቤ ሕግ ያልተሰጠ እንደሆነ የዘገየበትን ምክንያቶች አስረድቶ ለዐቃቤ ሕጉ ማስታወቅ አለበት።

ክፍል ሦስት

የከሠረውን ሰው ንብረት ስለማሸግ

አንቀጽ ፺፻፳፱· የከሠረው ሰው ንብረት

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት የሚከተሉትን ያካትታል፡-

ሀ) በአላባ የመጠቀም መብትን ጨምሮ የባለዕዳው የሆኑ ንብረቶች እና መብቶች ሁሉ፤

ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፰፻፫ ውስጥ የተመለ ከቱት በተጨባጭ ወይም በሕጉ መሠረት ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች ላይ የሚቀርቡትን ጨምሮ በሦስተኛ ወገኖች ላይ የሚቀርቡ የፍትሐ ብሔር ኃላፊነት ጥያቄዎች፤

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፺፻፶፩ እና አንቀጽ ፺፻፶፪ መሠረት የሚመለሱ ንብረቶችን አያካትትም።

አንቀጽ ፺፻፷· እሽግን ስለማድረግ

፩/ የባለዕዳውን መክሠር የፈረደው ፍርድ ቤት መክሠሩን ለማስታወቅ በሚሰጠው ፍርድ እሽግ እንዲደረግ ለማዘዝ ይችላል። እሽጉም የሚደረገው በመጋዘኖቹ፣ በሳጥኖቹ፣ በመዝገቦቹ፣ በሰነዶቹ፣ በወረቀቶቹና እንደ አግባብነቱ የባለዕዳው በሆኑት የቤት ዕቃዎች እና የሚንቀሳቀሱ ንብረቶች ላይ ነው።

፪/ ነገር ግን ባለዕዳው የጠፋ ወይም ንብረቱን የደበቀ ወይም ንብረቶቹን ያለአግባብ የተጠቀመ እንደሆነ የሚመለከታቸው የመንግስት ባለሥልጣን አካላት በፈቃዳቸው ወይም በአንድ ገንዘብ ጠያቂ አመልካችነት የመክሠር ፍርድ ከመሰጠቱ በፊት በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) በተዘረዘሩት ዕቃዎች ላይ እሽግን ለማድረግ ይችላሉ።

አንቀጽ ፺፻፷፩· ሊታሸግባቸው የማይችሉ ዕቃዎች

፩/ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠያቂነት ፍርድ ቤቱ ከዚህ በታች በተዘረዘሩት ዕቃዎች እሽግ እንዳይደረግባቸው፤ ተደርጎባቸው እንደሆነም እንዲነሳላቸው ለመፍቀድ ይችላል፡-

ሀ) የከሠረው ሰው ግለሰብ ነጋዴ በሚሆንበት ጊዜ በሚሰጠው ዝርዝር ውስጥ በሚገኙት ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ አስፈላጊ በሆኑት መሰረታዊ የሆኑ የግል ተንቀሳቃሽ ንብረቶች እና ዕቃዎች፤

ለ) ሥራው እንዲቀጥል የተፈቀደ እንደሆነ ለንግዱ ወይም ለሥራው መካሄድ በሚያገለግሉት ዕቃዎች።

፪/ የዕቃዎቹን እና ንብረቶቹን ዝርዝር የሚፈርመው አግባብነት ያለው ባለሥልጣን በተገኘበት የከሠ ረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ዕቃዎች እና ንብረቶች ዝርዝር ከነዋጋቸው ያዘጋጃል።

አንቀጽ ፯፻፴፪· <u>ከእሽግ ውስጥ ስለሚወጡ ዕቃዎች</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፵ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሒሳብ ሰነዶችና መዝገቦች ታሽገው እንደሆነ ተቆጣጣሪ ዳኛው እና ተገቢው ባለሥልጣን እሽጉን አንስተው ሰነዶቹንና መዝገቦቹን ከዘጓቸው በኋላ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማስረከብ አለባቸው፤ እንዲሁም ሰነዶቹና መዝገቦቹ የሚገኙበትን ሁኔታ ያመለክታሉ፡፡

፪/ የመክፈያ ጊዜያቸው አጭር የሆኑትን፤ እሺታ ማግኘት ወይም የአጠባበቅ ተግባር የሚያስፈልጋቸውን በቦርሳው ውስጥ የሚገኙትን የንግድ ወረቀቶች አግባብነት ያለው ባለሥልጣን ከእሽጉ ውጭ በማድረግ ዝርዝራቸውን ከጻፈ በኋላ ገንዘቡ ገቢ እንዲደረግ ወይም አስፈላጊው እንዲፈጸም ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል፤ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የወረቀቶቹን ሁኔታ የሚያሳይ መግለጫ አዘጋጅቶ ለፍርድ ቤቱ ያስገባል፡፡

አንቀጽ ፭፻፵፫· <u>ለከሠረው ሰው ስለተላከው ደብዳቤ</u>

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ለከሠረው ሰው የተላኩ ደብዳቤዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት ከተከፈተ በኋላ ወደ

ከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እንዲተላለፉ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤ የከሠረው ሰው ደብዳቤዎችን በማስተላለፍ ረገድ የከሰረውን ሰው ንብረት ጠባቂ መርዳት አለበት፤ የከሠረው ሰው ለእሱ የተላኩ ደብዳቤዎች በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሲከፈቱ የመገኘት መብት አለው፡፡

፪/ የግል ደብዳቤዎች በሙሉ በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከተጣሩ በኋላ ለከሠረው ሰው ተመልሰው ይሰጣሉ፡፡

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረው ሰው የግል ያልሆነ የኢሜይል መለያ እንዲከፍት ይፈቀድለታል፤ ፍርድ ቤቱ የግል ሚስጥርን ለመጠበቅ ሲባል ንብረት ጠባቂው የከሠረው ሰው የግል ያልሆነ የኢሜይል መለያ በሚከፍትበት ሁኔታ ላይ ገደብ ሊያስቀምጥ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፺፻፴፩· እሽግን ስለማንሳት

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እሽጎቹ በተደረጉ በአምስት ቀናት ውስጥ የከሠረውን ሰው ንብረት ዝርዝር ለመመዝገብ እሽጉ እንዲነሳ ይጠይቃል፡፡

ክፍል አራት

የዕቃ ዝርዝር መዝገብ

አንቀጽ ፯፻፴፭· ጠቅላላ ድንጋጌ

የዚህ ክፍል አራት የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፱ በመክሠር ሥነ ሥርዓቶች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፯፻፴፮· የሒሳቡን ሚዛን ስለማሰናዳትና ስለመስጠት

የሒሳቡን ሚዛን የከሠረው ሰው ያልሰጠ እንደሆነ በሚገኙት መዝገቦች፣ የሒሳብ ሰነዶች፣ ወረቀቶችና መረጃዎች መሠረት የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በአጭር ጊዜ ውስጥ የሒሳቡን ሚዛን አሰናድቶ ለፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ይሰጣል፡፡

አንቀጽ ፯፻፴፯· የባለዕዳውን ንብረቶች በንብረት ዝርዝር መዝገብ ስለማስገባት

፩/ የከሠረው ሰው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ከተጠራ በኋላ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በከሠረው ሰው ድጋፍ የከሰረውን ሰው ንብረቶች በዕቃ ዝርዝር መዝገብ ውስጥ ያስገባል።

፪/ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡ በሚዘጋጅበት ወቅት የከሠረው ሰው ገንዘብ ጠያቂዎች የሚጠይቋቸውን ገንዘቦች መጠን፣ ስማቸውን እና አድራሻቸውን እንዲሁም በሂደት ላይ ያሉ ውሎችን እና ባለዕዳው ከሳሽ ወይም ተከሳሽ የሆነባቸውን በሂደት ላይ ያሉ ክርክሮች የሚገልጽ የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ለንብረት ጠባቂው ያስረክባል።

፫/ በዚሁ ጊዜ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የታሸጉ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፬ መሠረት ከእሽግ ውስጥ የወጡ ዕቃዎች በሙሉ እንደገና ይመረመራሉ።

፬/ በጉምሩክ እጅ ያሉ እና በመጋዘን የተቀመጡ ዕቃዎች በዕቃ ዝርዝር መዝገቡ ውስጥ ተለይተው መገለጽ አለባቸው።

፭/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡን ዋና ቅጂው ይይዛል።

፮/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕቃ ዝርዝር መዝገቡን ለማዘጋጀት ገማች፣የሒሳብ ሥራ ባለሞያ፣

የሰነዶች ምዝገባ ባለሞያ ወይም ሌላ ማንኛውም ብቁ የሆነ ባለሞያ ሊሾም ይችላል፡፡

፫/ የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ያለመኖሩ የክፍያ ወይም የተመላሽ ክፍያ ክሶችን አያስቀርም፡፡

አንቀጽ ፯፻፴፰· <u>ስለታክስ እና ቀረጥ</u>

፩/ የከሠረው ሰው የዕቃ ዝርዝር መዝገብ በሚዘጋጅበት ጊዜ ያሉበትን የታክስ እና የቀረጥ ግዴታዎች ለንብረት ጠባቂው መግለጽ አለበት፡፡

፪/ ንብረት ጠባቂው ባለዕዳው የሰጠውን መግለጫ ለታክስ እና ለማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናት ያስገባል፡፡

፫/ ባለዕዳው ንብረት ጠያቂው በጠየቀው በሃያ ቀናት ውስጥ ለመተባበር ፈቃደኛ ካልሆነ ንብረት ጠባቂው ባለዕዳው እንቢተኛ መሆኑን ለተቆጣጣሪ ዳኛው እና ለታክስ እና ለማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናቱ ያሳውቃል፡፡

አንቀጽ ፯፻፴፱· <u>ከሞት በኋላ ለተገለጸ መክሠር የንብረት ዝርዝር መዝገብ አዘገጃጀት</u>

መክሠሩ ከሞት በኋላ ተገልጾ የንብረቱም ዝርዝር መዝገብ ያልተዘጋጀ እንደሆነ፤ ወይም የንብረቱ ዝርዝር መዝገብ

ከመዘጋጀቱ በፊት ባለዕዳው የሞተ እንደሆነ የንብረት ዝርዝሩ የሚዘጋጀው መዘጋጀቱን የሚቀጥለው ወራሾች ወይም የኑዛዜው አስፈጻሚዎች በተገኙበት ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ጥሪ ተደርጎላቸው ካልቀረቡ በሌሉበት ነው፡፡

አንቀጽ ፯፻፵· የዐቃቤ ሕግ መብቶች

፩/ ዐቃቤ ሕግ የዕቃው ዝርዝር መዝገብ ሲደራጅ ለመገኘት እና ለማየት ይችላል፡፡

፪/ በማናቸውም ጊዜ መክሠርን የሚመለከቱ ውሎ ችን፣ ሰነዶችን፣ መዝገቦችን ወይም ወረቀቶችን ሁሉ የማየት መብት አለው፡፡

፫/ ዐቃቤ ሕግ የዕቃው ዝርዝር መዝገብ ሲደራጅ ለመገኘት እንዲችል የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሊያሳውቀው ይገባል፡፡

አንቀጽ ፯፻፵፩· የባለዕዳውን ንብረቶች ለንብረት ጠባቂው ስለማስረከብ

የንብረቱ ዝርዝር መዝገብ ከተዘጋጀ በኋላ በዕቃው ዝርዝር መዝገብ ውስጥ የተዘረዘሩት ንብረቶች እንዲሁም ግንኙነት

ያላቸው ሰነዶች እና ማስረጃዎች በሙሉ ለንብረት ጠባቂው ይሰጣሉ። ንብረት ጠባቂውም መረከቡን በዚሁ የዕቃ ዝርዝር መዝገብ ሥር ያመለክታል።

ክፍል አምስት

የባለዕዳውን ንብረት ስለማስተዳደር

አንቀጽ ፮፻፴፪· የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠቅላላ ተግባር

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ቶሎ ለብልሽት የሚዳረጉትን ወይም ወደፊት ዋጋቸው ይቀንሳል ተብለው የሚገመቱትን ወይም ለማስቀመጥ ብዙ ወጪ የሚጠይቁትን ዕቃዎች ይሸጣል፤ ሽያጮቹ የሚከናወንባቸውን ሁኔታዎች እና ሥርዓቶች ተቆጣጣሪ ዳኛው ይወሰናል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገቢ ክፍያዎችን ተቀብሎ በተቆጣጣሪ ዳኛው የተፈቀዱ ወጪዎችን ከቀነሰ በኋላ በንብረቱ ስም በተከፈተው የባንክ ሒሳብ ወዲያውኑ ተቀማጭ ያደርጋል።

፫/ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ቢያንስ በየሦስት ወሩ ሂደቱ የሚገኝበትን ደረጃ ለተቆጣጣሪ ዳኛው እና ለዐቃቤ ሕግ ያሳውቃል።

አንቀጽ ፮፻፷፫· <u>አክሲዮኖች እና ቃል የተገቡ ገንዘቦች እንዲከፈሉ ጥሪ ስለማድረግ</u>

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ አክሲዮኖች እንዲከፈሉ ጥሪ የማድረግ እና ቃል የተገቡት ገንዘቦች የመክሠር ፍርዱ በተሰጠበት ቀን የመክፈያ ጊዜያቸው ያልደረሰ ቢሆንም ባለአክሲዮኖች እና ማህበርተኞች ቃል የገቡትን ገንዘብ እንዲከፍሉ የማዘዝ ሥልጣን አለው።

፪/ ባለአክሲዮኖች እና ማህበርተኞች በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማሳወቂያ በተሰጣቸው በአስር ቀናት ውስጥ ቃል የገቡትን ገንዘብ ያልከፈሉ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረውን ሰው ንብረት በመወከል ቃል የተገቡትን ገንዘቦች ለማስከፈል ሕጋዊ እርምጃ ይወስዳል።

አንቀጽ ፮፻፷፬· <u>የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ስለመቀጠል</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እንደተጠበቀ ሆኖ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ያስቆመዋል።

፪/ በተቆጣጣሪ ዳኛው መግለጫ እና በገንዘብ ጠያቂዎቹ ኮሚቴ ምክረ ሀሳብ መሠረት ፍርድ ቤቱ የፈቀደለት እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የንግዱን ሥራ ለመቀጠል ይችላል፤ ፈቃዱ የሚሰጠው የባለዕዳውን ንብረት ዋጋ ከፍ ማድረግ ለገንዘብ ጠያቂዎቹ ወይም ለሕዝብ የሚጠቅም በሚሆንበት ጊዜ፤ በተለይም ደግሞ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፹፯ እስከ አንቀጽ ፯፻፺ ድረስ በተደነገገው መሠረት በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመሸጥ ዝግጅት ለማድረግ ነው፤ ፍርድ ቤቱ ቢበዛ ለስልሳ ቀናት ያህል ጊዜ የንግድ ሥራው እንዲቀጥል ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤ አስፈላጊ ሆኖ ካገኘውም ለአንድ ጊዜ ብቻ ለዚያኑ ያህል ጊዜ ሊያራዝመው ይችላል።

፫/ የሚቀጥለውን የንግድ ሥራ ራሱ እንዳይሰራ ለማድረግ ተቆጣጣሪ ዳኛው፡-

ሀ) የንግዱን ሥራ የሚሰራ ሞግዚት ለማድረግ እንዲችል ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣን ሊሰጠው ይችላል፤ ሞግዚቱ የንግድ ሥራውን ለመሥራት አስፈላጊ የሆኑት ሥልጣናት ይኖሩታል፤ ወይም

ለ) የንግድ ሥራው እንዲያገግም በማድረግ ረገድ በአንዳንድ የባለዕዳው ሠራተኞች ድጋፍ እንዲደረግለት ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥልጣን ሊሰጠው ይችላል።

፬/ የንግድ ሥራው የቀጠለ እንደሆነ የድህረ ኪሣራ ገንዘብ ጠያቂዎች በገቡት ውል መሠረት ይከፈላቸዋል፤ እንዲህ ያሉት ማናቸውም የድህረ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ያልተከፈሉ እንደሆነ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖራቸዋል፤ ሆኖም ግን የቅደም ተከተል ደረጃቸው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፭፻፹፮ መሠረት መልሶ በማደራጀት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ በታች ይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፵፭· <u>አዲስ ስለቀረበ ገንዘብ</u>

፩/ በልዩ ሁኔታዎች ውስጥ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ በሚፈቅድበት ጊዜ የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ እንዲቀጥል ለመደጎም አዲስ ገንዘብ እንዲቀርብ ሊፈቀድ ይችላል።

፪/ አዲስ የቀረበው ገንዘብ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅድሚያ ይኖረዋል፤ ሆኖም ግን የቅደም ተከተል ደረጃው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ መሠረት መልሶ በማደራጀት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ ከቀረበ አዲስ ገንዘብ በታች ይሆናል። ፍርድ ቤቱ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋሉ የከሠረው ሰው ንብረቶች አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ዋስትና እንዲሆኑ ሊፈቅድ ይችላል፤ እንዲህ በሚሆንበት ጊዜም አዲስ ገንዘብ ያቀረቡ ሰዎች የሚያገኙት ቅድሚያ ዋስትና ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅደም ተከተል ደንብ መሠረትይሆናል።

አንቀጽ ፯፻፵፮· <u>ድርድር እና በስምምነት መቋጨት</u>

፩/ ተቆጣጣሪ ዳኛው ከገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ጋር በመመካከር እና የከሠረው ሰው የሚለውን ከሰማ በኋላ ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ

ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ተጣርቶ ያልቀረበ እንደሆነ በሌለበት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የከሠረውን ሰው ንብረት የሚመለከተው ማንኛውንም ዕዳ በድርድር እንዲፈታ ወይም በስምምነት እንዲቋጭ ሊፈቅድ ይችላል፡፡

፪/ ከአንድ መቶ ሺህ ብር በላይ ለሆነ ማንኛውም ድርድር ወይም ስምምነት የከሰረው ሰው አስተያየት ተሰምቶ በፍርድ ቤቱ መጽደቅ አለበት፡፡

ክፍል ስድስት

በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ስለ መሸጥ

አንቀጽ ፯፻፵፯· ሥርዓት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፩ መሠረት ፍርድ ቤቱ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴውን ምክረ ሀሳብ ከሰማ በኋላ የባለዕዳው የንግድ ሥራ እንዲቀጥል የፈቀደ እንደሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፮፻፹፱ እስከ አንቀጽ ፮፻፺፪ በተደነገገው መሠረት በንግድ ሥራ

እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ያዘጋጃል፤ ሽያጩንም ይፈጽማል።

አንቀጽ ፮፻፵፰· የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለመጽደቁ

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ለመግዛት የቀረቡትን ጨረታዎች በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ድምፅ እንዲሰጥበት ያቀርባል።

፪/ የአጠቃላይ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹ ቢያንስ ሃያ አምስት በመቶው ያላቸው አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ገንዘብ ጠያቂዎች በጨረታዎቹ ላይ ድምፅ እንዲሰጥባቸው የገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ እንዲጠራ የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ሊጠይቁ ይችላሉ።

፫/ ቢያንስ ከገንዘብ ጠያቂዎቹ የክፍያ ጥያቄዎች ግማሹ ያላቸው አንድ ወይም ከዚያ በላይ ገንዘብ ጠያቂዎች በገንዘብ ጠያቂዎች መካከል በሚደረግ የጽሁፍ ስምምነት አማካኝነት ጨምሮ ጨረታውን የሚደግፉ ከሆነ ጨረታው ተቀባይነት ያገኛል፤ ማሳወቂያ ተሰጥቷቸው ያልተገኙ በአካል ወይም በሕጋዊ

ወኪላቸው አማካኝነት ያልተገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ድምጻቸው ከግምት ውስጥ አይካተትም፡፡

አንቀጽ ፯፻፵፱· <u>በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱ ስለማጽደቁ</u>

፩/ ፍርድ ቤቱ የአሸናፊው ተጫራች የንግድ ሥራ ዕቅድ የንግድ ሥራውን አዋጪነት የማረጋገጥ ምክንያታዊ ተስፋ ያለው መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

፪/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፺፬ ከንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፬) በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ በመሸጥ ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡

አንቀጽ ፯፻፶· <u>የከሠረውን ሰው ሌሎች ንብረቶች ስለመሸጥ</u>

በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የተሸጠ እንደሆነ የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተቀሩትን የባለዕዳውን ንብረቶች በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፸፫ እስከ አንቀጽ ፯፻፸፱ ድረስ በተደነገገው መሠረት ይሸጣል፡፡

ክፍል ሰባት
ንብረትን ስለማስመለስ

አንቀጽ ፯፻፶፩· አጠቃላይ መርህ

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተበት ቀን ላይ በዓይነት በባለዕዳው ይዞታ ሥር የሆኑ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸው እና የሌላቸው ተንቀሳቃሽ መብቶች፣ ዕቃዎች እና ንብረቶች ባለቤት የሆነው ሰው በዚህ ክፍል ሰባት በተደነገጉት መሠረት ንብረቶቹን የማስመለስ መብት አለው፡፡

፪/ ለዚህ ክፍል ሰባት ለንብረት ማስመለስ ዓላማና መብቶች፣ ተመላሽ የሚሆኑ ዕቃዎች እና ንብረቶች በተለይ የሚከተሉትን ያካትታሉ፡-

ሀ) የገንዘብ ሰነዶች፤

ለ) በአደራ የተቀመጡ ወይም ለሽያጭ የቀረቡ ዕቃዎች፤

ሐ) ባለሀብትነታቸው እንደተጠበ ሆኖ የተሸጡ ዕቃዎች፤

መ) ለባለዕዳው የተላኩ እና ባለዕዳው ወይም ባለዕዳውን በመወከል እንዲሸጣቸው ሥልጣን

የተሰጠው ሰው በመጋዘኑ የተረከባቸው ዕቃዎች፡፡

፫/ በገዢው ያልተከፈሉ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) ውስጥ ከተመለከቱት መብቶች፣ ዕቃዎች እና ንብረቶች ሽያጭ የሚመነጩ ክፍያዎችን ማስመለስ ይቻላል፡፡

አንቀጽ ፳፻፶፪· ተቀንሰው የተያዙና ለመንግስት ገቢ የሚሆኑ ታክሶችን እና ቀረጦችን ስለመሰብሰብ

፩/ የታክስ ባለሥልጣናት የከሠረው ባለዕዳ ለመንግስት የያዛቸውን ታክሶች የመሰብሰብ መብት አላቸው፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተው የገንዘብ መጠን አግባብ ባላቸው የታክስ ሕጎች መሠረት የከሠረው ባለዕዳ መክፈል የሚኖርበትን ወለድ እና ቅጣት አይጨምርም፤ ወለዱ እና ቅጣቶቹ እንደ የቅድመ-መክሰር የገንዘብ ጥያቄዎች ይቆጠራሉ፤ እንዲሁም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥም እንደዚያ ይቀርባሉ፡፡

አንቀጽ ፳፻፶፫· ንብረትን ለማስመለስ የሚቀርብማመልከቻ

፩/ በዚህ ክፍል መሠረት ንብረትን ለማስመለስ የሚጠይቁ ሰዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት በተከፈተ በሦስት ወር ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረታቸውን ለማስመለስ ማመልከት አለባቸው፡፡

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ውሳኔውን የሰጠበትን ምክንያቶች ለአመልካቹ በመግለጽ ማመልከቻውን ሊቀበል ወይም ውድቅ ሊያደርግ ይችላል፡፡

፫/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ መልስ ያልሰጠ እንደሆነ ማመልከቻው ተቀባይነት እንዳገኘ ይቆጠራል፡፡

፬/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻውን አልቀበልም ያለ እንደሆነ ማመልከቻውን ያቀረበው የንብረቱ ወይም የመብቱ ባለቤት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማመልከቻውን ውድቅ በማድረግ

በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በደረሰው በአንድ ወር ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ተቃውሞ ሊያቀርብ ይችላል።

፫ / ተቆጣጣሪ ዳኛውም ማመልከቻው በደረሰው በአስራ አራት ቀናት ውስጥ በማመልከቻው ላይ ውሳኔ ይሰጣል።

፬/ እንደአግባቡ ማመልከቻውን ያቀረበው ሰው ወይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተቆጣጣሪ ዳኛው በሰጠው ውሳኔ ላይ ውሳኔው በተሰጠ በአስር ቀናት ውስጥ ለፍርድ ቤት ይግባኝ ማቅረብ ይችላሉ።

፭/ ንብረት ለማስመለስ የቀረበው ማመልከቻ ተቀባይነት ካገኘ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ ሥርዓቱ ከተከፈተ በኋላ ከንዑስ ተቀባዩ የተገኙ ማናቸውንም ክፍያዎች ጨምሮ መብቱን፣ ዕቃውን ወይም ንብረቱን ወዲያውኑ ይመልሳል።

ክፍል ስምንት
ስለመያዝ መብት

አንቀጽ ፯፻፶፩· ስለመያዝ መብት

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፰ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመያዝ መብትን በተመለከተ የመልሶ ማደራጀት ኀላፊው ያለው ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

ምዕራፍ አራት
መክሠርን የሚያሳውቅ ፍርድ የሚያስከትላቸው ውጤቶች

ክፍል አንድ
በባለዕዳው ላይ ያሉት ውጤቶች

አንቀጽ ፯፻፶፭· የባለዕዳው ግዴታዎች

ባለዕዳው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፴፯ እና አንቀጽ ፯፻፴፯ ሥር የተቀመጡትን ግዴታዎች በተሳካ ሁኔታ ይወጣ ዘንድ፤ የንግድ ሥራው ይቀጥል ወይስ አይቀጥል የሚለውን ለመወሰን እንዲረዳ ባለዕዳው በውል ሰነድ ያልተደነገጉትን ጨምሮ የተዋዋይ ወገኖችን ስም ዝርዝር፣ አድራሻ፣ መብቶች እና ግዴታዎች፣ የደንበኞችን ዝርዝር እና ሌሎች ግንኙነት ያላቸውን ሰነዶች ለከሠረው ንብረት ጠባቂ ያስረክባል፡፡

አንቀጽ ፯፻፶፮· የከሠረውን ሰው እንቅስቃሴ ስለመገደብ

የከሠረው ሰው ተቆጣጣሪ ዳኛው ሳይፈቅድለት በማንኛውም ምክንያት ከመኖሪያ ቦታው ለመራቅ አይችልም፤ የከሠረው ሰው ይህን ቢተላለፍ አግባብነት ያላቸው የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆኑበታል፤ የከሠረው ሰው ሀገር ለቆ ሊሔድ ወይም የመኖሪያ ቦታውን ሊቀይር እንደሚችል የሚያሳዩ በቂ ምክንያቶች ያሉ እንደሆነ የከሠረው ሰው ከመኖሪያ ቦታው ወይም ከዋና የንግድ ሥራው መቀመጫ እንዳይርቅ ገደብ እንዲያስቀምጥበት ተቆጣጣሪ ዳኛው ለፍርድ ቤት ሊያመለክት ይችላል።

አንቀጽ ፱፻፺፯· <u>የከሠረው ሰው ስለመቀጠሩ</u>

የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን በቀና ለማከናወን በተቆጣጣሪ ዳኛው ፈቃድ ባለዕዳው በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሊቀጠር ይችላል።

አንቀጽ ፱፻፺፰· <u>ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ስለሚደረግ ድጋፍ</u>

የከሠረው ሰው የተፈጥሮ ሰው እንደሆነ እና ኪሣራ ላይ ከሚገኘው ንብረት ውጭ ራሱን እና ቤተሰቡን የሚደግፍበት ገቢ የሌለው ከሆነ የከሠረው ሰው ንብረት

ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ተቆጣጣሪ ዳኛው ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ኪሣራ ላይ ከሚገኘው ንብረት ርዳታ እንዲደረግላቸው ሊያዝ ይችላል።

አንቀጽ ፲፻፶፱· ስለከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት

፩/ የከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት የግል ንብረት እስከ ምን ድረስ እንደሆነ አግባብነት ባላቸው የቤተሰብ ሕጎች የሚወሰን ይሆናል።

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ንብረቱ የተገዛው የከሠረው ሰው ባቀረበው ገንዘብ እንደሆነ ማስረጃ በማቅረብ እንደአግባቡ በከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት የተገዙ ንብረቶች የከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ እንዲካተቱ ተቆጣጣሪ ዳኛውን ሊጠይቅ ይችላል።

፫/ የከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት አንዳንድ የሙያ፣ ሲቪል፣ የንግድ ወይም የእጅ ሙያ አገልግሎቶችን ያቀርቡ የነበረ ከሆነ አገልግሎቶቹ የተሰጡት ጋብቻቸውን በፈጸሙ በአንድ ዓመት ውስጥ ከሆነ ባል ወይም ሚስት አንደኛው ለሌላኛው ከሰጡት አገልግሎት ጋር በተያያዘ ክስ ማቅረብ አይችሉም።

አንቀጽ ፲፻፹· <u>የመክሰስ ወይም የመከሰስ መብትን ስለማጣት</u>

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፸፱ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርቡ ክርክሮች እንደተጠበቁ ሆነው የከሠረውን ሰው የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ያደረገው ፍርድ ከተሰጠበት ቀን በኋላ መክሰስ ወይም መከሰስ የሚችለው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ነው፤ ፍርድ ቤቱ ባለዕዳው በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ባለዕዳው በማንኛውም ክርክር ውስጥ ጣልቃ እንዲገባ ሊፈቅድ ይችላል።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>በገንዘብ ጠያቂው ላይ ያሉት ውጤቶች</u>

አንቀጽ ፲፻፹፩· <u>በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ስለመቋረጣቸው</u>

፩/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፪) እስከ (፫) ያሉት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፲፻፶፩ እስከ አንቀጽ ፲፻፶፯ ያሉት ድንጋጌዎች በኪሣራ ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

፬/ የተፈጥሮ ሰዎችን ጨምሮ ዋስትና ሰጪዎች በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች እንዲቋረጡ መጠየቅ አይችሉም።

፫/ ንብረቱ ለዕዳ መያዣ በአንድ ገንዘብ ጠያቂ ይዞታ ውስጥ የሚገኝ ካልሆነ በስተቀር የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶችን ጨምሮ ማናቸውንም ንብረቶች ለመሸጥ ሥልጣን አለው።

፬/ ለዕዳ ማስያዣነት የዋለ ንብረት በይዞታው ውስጥ የሚገኘው ገንዘብ ጠያቂ የንብረት የዋስትና መብቱን ተጠቅሞ ንብረቱን ሊሸጥ ወይም በራሱ ሥልጣን የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ንብረቱን እንዲሸጠው ሊፈቅድ ይችላል ፤ለዕዳ ማያዣ የዋለው ንብረት ከክፍያ ጥያቄው በላይ በሆነ ዋጋ ዋስትና ባለው ገንዘብ ጠያቂ የተሸጠ እንደሆነ እላፊው በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ይሰበሰባል፤ የተሸጠበት ዋጋ ከክፍያ ጥያቄው በታች ከሆነ ገንዘብ ጠያቂው

ለተቀረው ገንዘብ ዋስትና እንደሌለው ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄውን ሊያቀርብ ይችላል፡፡

፫ / የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በተሰጠ በስድስት ወራት ውስጥ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶችን ለመሸጥ እርምጃዎችን ሳይወስድ የቀረ እንደሆነ ባለሀብትነቱ እንደ ተጠበቀ ሆኖ የተፈጸመ የሽያጭ ውል ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ በግልጽ በተቀመጡ የከሠረው ሰው ንብረቶች ዋስትና ያላቸው ማናቸውም ገንዘብ ጠያቂዎች የንብረት የዋስትና መብታቸውን ተግባራዊ ሊያደርጉ ይችላሉ፡፡

፬/ የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፶፩ እና አንቀጽ ፮፻፶፪ መሠረት ከከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ ዕቃዎችን የማስመለስ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ሊያስመልሱ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፮፻፳፬· <u>የተንቀሳቃሽ ንብረት ማስያዣዎች ስለመለሳቸው</u>

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፱፻፶፯ ንዑስ አንቀጽ (፪) በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ ተፈጻሚ ይሆናል። በተለይም ደግሞ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣናት ይኖሩታል።

አንቀጽ ፲፱፻፷፫· <u>የወለድ ሒሳብ ስለመቋረጡ</u>

፩/ የማይንቀሳቀስ ንብረት ዋስትና ካላቸው ብድሮች በስተቀር ከከሠረው ሰው ከሚፈለጉት ገንዘቦች ላይ የሚታሰቡት ወለዶች ሁሉ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ጊዜ አንስቶ መቆጠር ያቆማሉ።

፪/ ዋስትና ያሏቸው የብድር ዋና ገንዘብ ወለዶች ለዋስትና ከተመደቡት ንብረቶች ከሚገኙት ገንዘቦች ላይ ካልሆነ በስተቀር ሊጠየቁ አይችሉም።

አንቀጽ ፲፱፻፷፬· <u>የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜ ስለመድረስ</u>

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ሁሉ ወዲያውኑ የመክፈያ ጊዜያቸው የደረሰ እና ተከፋይ ይሆናሉ።

፪/ በውጭ ምንዛሪዎች የተገለጹ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ በተሰጠበት ቀን ሕጋዊ በሆነው ምንዛሪ በአገሩ ገንዘብ ይለወጣሉ፡፡

አንቀጽ ፯፻፷፮· ለአከራዩ ቅድሚያ የሚሰጥ ስለመሆኑ

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፺፮ ንዑስ አንቀጽ (፫) መሠረት ኪራይ የተቋረጠ እንደሆነ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ከተሰጠው ፍርድ አስቀድመው ባሉት ሁለት ዓመታት እና በተያዘው ዓመት የኪራይ ውሉን ከመፈጸም የሚመነጩ የክፍያ ጥያቄዎችን እና ተያያዥ የጉዳት ካሣዎችን ሁሉ በተመለከተ አከራዩ ቅድሚያ ይኖረዋል፡፡

፪/ አከራዩ የሚያገኘው ቅድሚያ ወሰን ተንቀሳቃሽ ንብረቶቹ የተከራዩ ሆኑም አልሆኑም የተከራየው ቤት ውስጥ የሚገኙትን ተንቀሳቃሽ የቤት እና የቢሮ ዕቃዎች በሙሉ ያካትታል፡፡

ክፍል ሦስት

የመክሠር ፍርዱ ከመሰጠቱ አስድሞ ስለ ተሠሩ አጠራጣሪ ሥራዎች እና ግብይቶች

አንቀጽ ፮፻፺፮· ሥራዎቹ ፈራሽ ስለመሆናቸው

በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፮፻፹፩ እስከ ፮፻፹፯ በተደነገገው መሠረት የመክሠር ፍርድ ከመሰጠቱ አስቀድሞ አጠራጣሪ በሆነ ጊዜ ውስጥ በባለዕዳው የተሠሩት ሥራዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ማዕቀፍ ውስጥ መልሶ በማደራጀት ኃላፊው ፈራሽ ያልተደረገ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥራዎቹ ፈራሽ እንዲደረጉ ለማድረግ እርምጃዎችን ይወስዳል፤ ሥራዎቹን ፈራሽ ለማድረግ ዓላማ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፮፻፺፯· ሥራዎች ፈራሽ እንዲሆኑ ክርክር ስለማንሳት

የዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፹፫ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል፤ በተለይም የከሠረው

ሰው ንብረት ጠባቂ በተጠቀሰው አንቀጽ መሠረት መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን ይኖረዋል፤ እንዲሁም የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው በተጠቀሰው አንቀጽ መሠረት ተቆጣጣሪዎች ያላቸው ሥልጣን ይኖረዋል።

<u>ምዕራፍ አምስት</u>

<u>የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ እና ስለመመርመር</u>

አንቀጽ ፯፻፷፷· <u>የሚቀርቡበት እና የሚመረመሩበት ሥርዓት</u>

የሚከተሉት ድንጋጌዎች እንደ ተጠበቁ ሆነው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፵፱ (ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማስታወቂያ) እና በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፷፪ እስከ አንቀጽ ፯፻፸ (የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና መመርመር) የተደነገጉት በዚህ ምዕራፍ ፭ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን በማቅረብ እና በመመርመር ላይ ተፈጻሚ ይሆናሉ። በተለይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በኪሣራ ስነ-ሥርአት ውስጥ የመልሶ ማደራጀት ኃላፊው ያለው ሥልጣን ይኖረዋል።

አንቀጽ ፲፻፳፱· <u>በመክሠር ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ በአንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ የሆኑ አካላት ላይ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ</u>

፩/ ባለዕዳው ያልተወሰነ ኃላፊነት ያለው ማህበር የሆነ እንደሆነ በማህበሩ መክሠር ተመርምረው ተቀባይነት ያገኙ የማህበሩ ገንዘብ ጠያቂዎች ያቀረቧቸው ዕዳዎች ማህበርተኞች መክሰራቸው ከማህበሩ ጋር በአንድነት የተነገረ እንደሆነ ዕዳዎቹ በእያንዳንዱ ማህበርተኛ መክሠር እንደ ተመረመሩ እና ተቀባይነት እንዳገኙ ይቆጠራሉ፡፡

፪/ መክፈል ከሚገባቸው በላይ ስለከፈሉት ገንዘብ የእያንዳንዱ ማህበርተኛ መክሠር በሌላው ማህበርተኛ መክሠር ላይ ክስ ለማቅረብ የተሰጠው መብት ሳይነካ ከማህበሩ ላይ ገንዘብ ጠያቂ የሆነው ሰው ገንዘቡ በሙሉ እስኪከፈለው ድረስ በሚደረጉት ክፍያዎች ሁሉ ተካፋይ ለመሆን መብት አለው፡፡

፫ / ከማህበርተኞቹ ላይ የግል ገንዘብ ጠያቂ የሆኑት ሰዎች በመብታቸው ሊጠይቁበት የሚችሉት ባለዕዳ በሆናቸው ማህበርተኛ መክሠር ውስጥ ብቻ ነው፡፡

፬/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ከእርሱ ጋር ገንዘብ ተካፋይ የሆኑትን ገንዘብ ጠያቂዎች መብት ለመቃወም ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፹· <u>የክፍያ ጥያቄዎችን ስለመመርመር</u>

የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ አስቀድሞ የተቋቋመ እንደሆነ ኮሚቴው ወይም ተወካዩ በተገኘበት እንዲሁም በራሱ ተነሳሽነት ከተገኘ ባለዕዳው በተገኘበት ወይም በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ በሚገባ ተጣርቶ ካልቀረበ ባለዕዳው በሌለበት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን ይመረምራል።

አንቀጽ ፯፻፹፩· <u>የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄን መቀበልን ስለማቋረጥ እና መቃወሚያን ስለማለፍ</u>

፩/ አንድ ዕዳ ጊዜ የሚፈጅ ክርክር ያስነሳ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት ወይም ጉባዔ መቃወሚያው እስኪወሰን ድረስ የቅድመ

ኪሣራ የክፍያ ጥያቄ መቀበሉ እንዲቋረጥ ወይም መቃወሚያው እንዲታለፍ ይወስናል፡፡

፪/ ሥልጣን ያለው ፍርድ ቤት ወይም ጉባዔ መቃወሚያው እንዲታለፍ የወሰነ እንደሆነ በዚያው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ለጊዜው የክፍያ ጥያቄውን እንዲቀበል ትእዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፫/ ዕዳው የወንጀል ክስ የሚያስከትል የሆነ እንደሆነ የመክሠሩን ጉዳይ የሚመለከተው ፍርድ ቤት የመክሠሩ ሥነ ሥርዓት እንዲቋረጥ ለማዘዝ ይችላል፤ ነገር ግን መቃወሚያው እንዲታለፍ የተወሰነ እንደሆነ በወንጀሉ ክስ ፍርድ እስኪሰጥበት ድረስ ለጊዜው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን እንዲቀበሉት ፍርድ ቤቱ ሊፈቅድ አይችልም፡፡ ገንዘብ ጠያቂውም በክርክር ሂደቱ ተሳታፊ ለመሆን አይችልም፡፡

አንቀጽ ፯፻፹፪· <u>የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች</u>

፩/ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው የጊዜ ገደብ ውስጥ ያላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች በማንኛውም ክፍያ ውስጥ አይካፈሉም። ሆኖም የመጨረሻው ክፍያ እስኪፈጸም ድረስ መቃወሚያ ለማቅረብ ይችላሉ።

፪ / የእነሱ መቃወም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ያዘዛቸውን ክፍያዎች አፈጻጸም ሊያግደው አይችልም፤ ሆኖም አዲስ ክፍያ የተደረገ እንደሆነ ለጊዜው ፍርድ ቤቱ በሚወስነው ገንዘብ ልክ ተካፋይ ሆነው በመቃወሚያውም ፍርድ እስኪሰጥ ድረስ ድርሻቸው ተጠብቆ ይቀመጣል።

አንቀጽ ፯፻፸፫· <u>መብታቸው በኋላ ስለታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች</u>

መብታቸው በኋላ የታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች መልሶ በማደራጀት ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛ በአዘዛቸው ክፍያዎች ላይ ምንም ዓይነት ጥያቄ ማቅረብ አይችሉም፤ ሆኖም ካልተከፋፈለው ንብረት በመጀመሪያ በሚያደርጉት ክፍያዎች ውስጥ በመጀመሪያው ክፍያ ሊደርሳቸው ይገባ የነበረውን ድርሻ የመውሰድ መብት አላቸው።

አንቀጽ ፲፻፸፬· <u>በአንድነት እና በነጠላ ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለማቅረብ</u>

፩/ የዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፸ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ላይ በተመሳሳይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፪/ የመጨረሻ ክፍያው በሚሰላበት ጊዜ ዋስትና ሰጪው ለገንዘብ ጠያቂው የፈጸመው ማንኛውም ክፍያ ከግምት ውስጥ ይገባል፡፡

፫/ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ በሚመለከታቸው በርካታ ዋስትና ሰጪዎች በአንድነት እና በነጠላ የተሰጠ ዋስትና ያለው የክፍያ ጥያቄ የያዘ ገንዘብ ጠያቂ በቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄው ዋጋ ልክ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቹን በሁሉም ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ማቅረብና በእያንዳንዱ ሥነ ሥርዓት ውስጥ በሚደረጉትም ክፍያዎች ሁሉ ገንዘቡን በሙሉ እስኪያገኝ ድረስ ተካፋይ ለመሆን ይችላል፡፡

፬/ አንድ ዋስትና ሰጪ ለገንዘብ ጠያቂው የከፈለ እና በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄውን ያላቀረበ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው መብቱ በታወቀለት ገንዘብ መጠን ልክ

ካልሆነ በስተቀር በሚደረጉ ክፍያዎች መብቱ አይታወቅለትም፡፡

ምዕራፍ ስድስት

ንብረት ማጣራት እና የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል

ክፍል አንድ

ንብረት ማጣራት

አንቀጽ ፯፻፸፭· የከሠረውን ሰው ንብረት ስለማጣራት

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፶፩ መሠረት የንግድ ሥራው የቀጠለ እንደሆነ የሚቀጥልበት ጊዜ ሲያበቃ የከሠረው ሰው ንብረት እንዲጣራ እና ክፍያ ማግኘት የሚገባቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በተቀመጠው የክፍያ ቅደም ተከተል መሠረት እንዲከፈላቸው ፍርድ ቤቱ ያዛል፡፡

አንቀጽ ፯፻፸፮· ስለ ንብረቱ ማጣራት

፩/ የዚህ ምዕራፍ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በፍትሐ ብሔር ሥነ ሥርዓት ሕግ መሠረት የባለዕዳውን የሚንቀሳቀሱና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች ይሸጣሉ፤ ከሽያጩም

የተገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፰ ንዑስ አንቀጽ (፩) (ሠ) በተመለከተው መሠረት ይቀመጣል። የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገንዘቡ የተቀመጠበትን ደረሰኝ ወዲያውኑ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ያቀርባል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ማናቸውንም የባለዕዳውን መብቶች በተመለከተ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፴፮ በተደነገገው መሠረት ስምምነት ይፈጽማል።

፫/ ንብረቶቹ የሚሸጡት ከማንኛውም ተጨባጭ፣ ቅድመ ሁኔታ ካለውም ሆነ ከሌላ ዓይነት ዕዳ፣ እገዳ፣ ክፍያ እና ኃላፊነት እንዲሁም በተለይም ደግሞ ከአካባቢ ክፍያዎች እና ኃላፊነቶች ነጻ ሆነው ነው።

አንቀጽ ፮፻፸፮· <u>የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ስለመሸጥ</u>

፩/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት በተሰጠው ፍርድ የተነሳ በዕዳ የመውረሱ ሥራ የተቋረጠ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የዕዳ ወራሽ በሆነው ገንዘብ ጠያቂ ተተክቶ በዚህ ምዕራፍ

ድንጋጌዎች መሠረት መያዣ የሆነውን ንብረት ይሸጣል። የማይንቀሳቀሱ ንብረቶቹን የመሸጡ ሂደት የመክሠር ሥነ ሥርዓት ተቆጣጣሪ ዳኛው ትዕዛዝ በሰጠ በስምንት ቀናት ውስጥ ይጀምራል።

፪/ የማይንቀሳቀሰው ንብረት በግል ቢሸጥ ከሐራጅ ጋር ሲነጻጸር ዋጋው የመጨመር ዕድል ያለው ከሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የማይንቀሳቀሰውን ንብረት በግል እንዲሸጥ ተቆጣጣሪ ዳኛው ሊፈቅድ ይችላል።

፫/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠው ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ በስድስት ወራት ውስጥ የሽያጩን ሂደት ያልጀመረ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚጠይቀው መሠረት ፍርድ ቤቱ በበቂ ምክንያት የጊዜ ማራዘሚያ ካልሰጠ በስተቀር ዋስትና ያለው ገንዘብ ጠያቂ በዕዳ የመውረስ ሥልጣኑ ይመለስለታል። ከሽያጩ የሚገኘው ገንዘብ በዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች መሠረት ይከፋፈላል።

አንቀጽ ፲፻፸፰· <u>የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሀብቶች ስለመሸጣቸው</u>

፩/ መልሶ በማደራጀት ወይም በመክሰር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ያልተሸጠ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸው እና የሌላቸው ንብረቶቹን ጨምሮ የንግድ ሥራውን ሀብቶች ይሸጣል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሐራጅ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ይበልጥ ከፍ የማድረግ ዕድል ባለው በአንደኛው መንገድ የንግድ ሥራውን ሀብቶች ለመሸጥ ሊወስን ይችላል፤ የሽያጩን መንገድ በተቆጣጣሪ ዳኛው ያስጸድቃል።

አንቀጽ ፲፻፸፱· <u>የከሠረውን ሰው ንብረቶች በማንኛውም መንገድ ነጣጥሎ ስለመሸጥ</u>

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የተቀሩትን የባለዕዳውን ንብረቶች ሁሉ በሐራጅ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ይበልጥ ከፍ የማድረግ ዕድል ባለው በአንደኛው መንገድ ይሸጣል፤ የሽያጩን መንገድ በተቆጣጣሪ ዳኛው ያስጸድቃል።

ክፍል ሁለት

በየጊዜው የሚከፈሉ ክፍያዎች

አንቀጽ ፯፻፹· ጠቅላላ መርሆዎች

፩/ በግልጽ የተቀመጡ ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ወይም ያልዋሉ ንብረቶች ተሸጠው ከሽያጫቸው የተገኘው ገንዘብ በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፹፫ እስከ አንቀጽ ፯፻፺፫ በተደነገገው መሠረት የመጨረሻው ክፍያ ከመደረጉ አስቀድሞ የተከፈለ እንደሆነ ከአንቀጽ ፯፻፹ እስከ አንቀጽ ፯፻፹፬ የተደነገገው ተፈጻሚ ይሆናል።

፪/ ንብረቶቹ የማይንቀሳቀሱም ሆኑ የሚንቀሳቀሱ፣ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸውም ሆኑ የሌላቸው በዚህ ሕግ ከአንቀጽ ፯፻፹ እስከ አንቀጽ ፯፹፬ በተደነገገው የከሠረው ሰው ንብረት ውስጥ ከሚገኙ በግልጽ የተቀመጡ ንብረቶች ጋር የተያያዘ የዋስትና መብት ባላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ላይ ሁሉ ተፈጻሚ ይሆናል።

፫/ ለዚህ ክፍል ዓላማ በማናቸውም የባለዕዳው ተንቀሳቃሽ ወይም የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች ላይ የቀዳሚነት መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች

በየጊዜው በሚደረጉ ክፍያዎች ውስጥ መሳተፍ ይችላሉ። ሆኖም ግን የሚስተናገዱት ዋስትና እንደሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ነው።

አንቀጽ ፮፻፹፩· ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ስለመሸጥ እና ስለማከፋፈል

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ዕዳ ያለባቸው የማይንቀሳቀሱ ወይም ተንቀሳቃሽ፣ ግዙፋዊ ህልዎት ያላቸው ወይም የሌላቸው የከሠረው ሰው ንብረቶችን የሸጠ እና ከሽያጫቸው የተገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል የወሰነ እንደሆነ ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ የወጡት ወጪዎች ከተቀነሱ በኋላ በንብረቶቹ ላይ የዋስትና መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከሌሎች ገንዘብ ጠያቂዎች አስቀድሞ ይከፈላቸዋል።

፪/ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ከንብረቶቹ ሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ላይ የተከፈላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከዚያ በኋላ ለሚቀራቸው ተከፋይ ገንዘብ ዋስትና እንደሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ይስተናገዳሉ።

አንቀጽ ፲፻፹፱· <u>ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ስለመሸጥ እና ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ ስለ ማከፋፈል</u>

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ዕዳ ያለባቸው የከሠረው ሰው ንብረቶች ከመሸጣቸው በፊት ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ እና ከሽያጫቸው የተገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል የወሰነ እንደሆነ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፹፲ ውስጥ የተቀመጡት ተቀናሾች እንደተጠበቁ ሆነው ተመርምረው መብታቸው የታወቀላቸው ዋስትና እና የቀዳሚነት መብት ያላቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ያሏቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከአጠቃላይ የቅድመኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ጋር ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ዋስትና ከሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ጋር ሊካፈሉ ይችላሉ፡፡

አንቀጽ ፲፻፹፲· <u>ተቀናሾች</u>

፩/ ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ከተሸጡ እና በዚህ ሕግ አንቀፅ ፲፻፹፯ መሠረት ዋስትና ያላቸው፣ የቀዳሚነት መብት ያላቸው እና ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ቅደም ተከተላቸው ከተረጋገጠ

በኋላ ዕዳ ካለባቸው ንብረቶች ሽያጭ ከተገኘው ገንዘብ ላይ በቅድሚያ እንዲከፈላቸው የመጠየቅ መብት ያላቸው ዋስትና ያላቸው እና የቀዳሚነት መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዋስትና ያለው ክፍያቸውን የሚያገኙት ዕዳ የሌለባቸው ንብረቶች ተሸጠው ከተገኘው ገንዘብ ላይ የተቀበሉት ገንዘብ ከተቀነሰ በኋላ ነው፡፡

፪/ በዚህ መልኩ የተቀነሰው ገንዘብ የከሠረው ንብረት ላይ ተደምሮ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚከፋፈለው ከሽያጭ የተገኘ ገንዘብ አካል ይሆናል፡፡

አንቀጽ ፮፻፹፬· <u>ዋስትና ላላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከፊል ክፍያ ስለመፈጸም</u>

ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ተሸጠው የተገኘው ገንዘብ በሚከፋፈልበት ጊዜ ከፊል ክፍያ ያገኙ እንደሆነ፡-

፩/ ከቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄያዎቻቸው ላይ የቀረው ዋስትና የሌለው ክፍል ዕዳ የሌለባቸው ንብረቶችን ጨምሮ ሌሎች ንብረቶች ከተሸጡ በኋላ ለመጨረሻ ጊዜ ይከፈላል፤

፪/ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከዚህ ከተቀረው ክፍያቸው ውስጥ አስቀድሞ ክፍያ በተደረገበት ወቅት የተቀበሏቸው ማናቸውም ገንዘቦች ዋስትና ካለው ክፍያቸው ላይ ተቀንሶ ለዕዳ ማስያዣነት ያልዋሉ ንብረቶች ላይ ይጨመራል።

ክፍል ሦስት
የመጨረሻ ክፍያዎች

አንቀጽ ፮፻፹፭· ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በብቸኝነት ስላላቸው መብት

፩/ የተንቀሳቃሽ እና የማይንቀሳቀሱ ንብረቶች መያዣዎችን ጨምሮ በግልጽ በተቀመጡ ንብረቶች ላይ የንብረት የዋስትና መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ለመሸጥ የወጡ ወጪዎች ከተቀነሱ በኋላ ዕዳ ያለባቸው ንብረቶች ተሸጠው በሚገኘው ገንዘብ ላይ በብቸኝነት መብት አላቸው።

፪/ እንዲህ ባለው የተጣራ የሽያጭ ዋጋ ያልተሸፈነው የቅድመ ኪሣራ ክፍያዎች ቀሪ ክፍል ዋስትና እንደሌላቸው የክፍያ ጥያቄዎች ይስተናገዳል፡፡

አንቀጽ ፯፻፹፮· <u>የክፍያ ቅደምተከተል</u>

ለዕዳ ማስያዣነት የዋሉ ንብረቶች ከተሸጡ በኋላ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ላይ የሚቀረው ገንዘብ በሚከተለው የክፍያ ቅደም ተከተል መሠረት ልዩ መብት ላላቸው እና ዋስትና ለሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ይከፋፈላል፡-

፩/ ሥነ ሥርዓቱን ለማስፈጸም የወጡ ወጪዎች፤

፪/ ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ በማዋቀር ማዕቀፍ ውስጥ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤

፫/ መልሶ በማደራጀት ማዕቀፍ ውስጥ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤

፬/ በመክሠር ማዕቀፍ ውስጥ ተፈቅዶ የቀረበ አዲስ ገንዘብ፤

፭/ የአዲስ እና በሂደት ላይ ያሉ ውሎች ገንዘብ ጠያቂዎችን ጨምሮ የድህረ-ኪሳራ ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፮/ የሠራተኞች እና የማህበራዊ ዋስትና ባለሥልጣናት የክፍያ ጥያቄዎች፤

፯/ ለመንግስት ታክሶች እና ቀረጦችን ቀንሶ ከያዘ ባለዕዳ ላይ ከሚጠየቁት ውጭ ለፌደራል፣ ለክልል እና ለአካባቢ የመንግስት ባለሥልጣን አካላት መከፈል ያለባቸው ታክሶች እና ቀረጦች (ነገር ግን ወለድ እና ቅጣትን ሳይጨምር)፤

፰/ ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ቀለብ እንዲውሉ የታዘዙ ገንዘቦች፤

፱/ ሌሎች ልዩ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፲/ ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች፤

፲፩/ በባለዕዳው ላይ የተጣሉ ቅጣቶች::

አንቀጽ ፮፻፳፯· <u>ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመከፈል ስምምነት</u>

ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመከፈል የውል ድንጋጌዎች በተለይም ደግሞ በብድር ስምምነቶች ውስጥ የተካተቱ ከሆነ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ተፈጻሚ ይሆናሉ፤ እንዲሁም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፳፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል ውስጥ ከግምት ውስጥ ይገባሉ::

አንቀጽ ፮፻፳፰· <u>ለሥነ ሥርዓቱ ስለሚወጡ ወጪዎች</u>

ለሥነ ሥርዓቱ የሚወጡ ወጪዎች ከመክሠር ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ የወጡ ወጪዎችን እንዲሁም ወደ መክሰር ሥነ ሥርዓት ከተቀየረ መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ጋር በተያያዘ የወጡ ወጪዎችን እኩል የሚያካትት ሲሆን ይህም የሚከተሉትን ያካትታል፡-

፩/ መልሶ ለማደራጀት ኃላፊው፣ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እና እነሱ ለመለመሏቸው ሰራተኞች የሚከፈሉ ክፍያዎችን፤

፪/ መልሶ የማደራጀት እና የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ለማከናወን የወጡ ወጪዎችን እና ፍርድ ቤቱ ሊያዛቸው የሚችሉ ሌሎች ወጪዎችን፤

፫/ መልሶ የማደራጀት ኃላፊው እና የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሕጉ ወይም ፍርድ ቤት በፈቀደላቸው መሠረት ተግባሮቻቸውን ለማከናወን ያወጧቸውን ወጪዎች።

አንቀጽ ፮፻፹፱· ክፍያዎች ስለሚከፋፈሉባቸው መርሆዎች

፩/ የሚከፈለው አጠቃላይ የገንዘብ መጠን በተመሳሳይ የቅደም ተከተል መደብ ውስጥ ያሉ የገንዘብ ጠያቂዎችን የክፍያ ጥያቄዎች በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ ከሆነ ገንዘብ ጠያቂዎቹ ከታወቁላቸው የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ጋር ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ይከፈላቸዋል፡፡

፪/ የሚከፋፈለው አጠቃላይ ገንዘብ የክፍያ ጥያቄዎቹን በሙሉ ለመሸፈን የማይበቃ ከሆነ በቅደም ተከተሉ መሠረት ከላይ ያሉት ገንዘብ ጠያቂዎች ሁሉ ሙሉ በሙሉ ሳይከፈላቸው ከታች ያሉት ገንዘብ ጠያቂዎች አይከፈላቸውም፡፡

አንቀጽ ፲፻፫· ክርክር ለተነሳባቸው የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎች ስለሚደረግ ተቀማጭ ሒሳብ

፩/ ክርክር የተነሳባቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ከመቀበል ጋር በተያያዘ የሚነሱ ክርክሮች ላይ በሚሰጠው ውሳኔ የተነሳ የመጨረሻው ክፍያ አይዘገይም፡፡

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ከሽያጩ ከተገኘው ገንዘብ ላይ ክርክር የተነሳበትን የክፍያ ጥያቄ ያቀረበው ገንዘብ ጠያቂ የክፍያ ጥያቄው ተቀባይነት ቢያገኝ ኖሮ ይከፈለው የነበረውን ያህል ገንዘብ ቀንሶ ተቀማጭ ሒሳብ ውስጥ ያስቀምጣል፤ እንዲሁም አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ መጨረሻው ክፍፍል ላይ በዚያ መሠረት ማስተካከያ ያደርጋል፡፡

አንቀጽ ፺፻፺፩· <u>ክፍፍልን በተመለከተ የቀረበ ሀሳብ</u>

፩/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፺፻፹፺ መሠረት ተቀማጭ የተደረገው ገንዘብ ስለሚከፋፈልበት መንገድ ለገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው ሃሳብ ያቀርባል፡፡

፪/ የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴው በሚያቀርበው ምክረ-ሀሳብ መሠረት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ባቀረበው ሀሳብ ላይ አግባብነት ያላቸውን ለውጦች ሁሉ አድርጎ የተሻሻለውን የክፍፍል ሀሳብ ተቆጣጣሪ ዳኛው እንዲያጸድቀው ያቀርባል፡፡

፫/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የተሻሻለውን የክፍፍል ሀሳብ ያጸድቃል ለፍርድ ቤቱ የመዝገብ ሹም ገቢ እንዲደረግ ትእዛዝ ይሰጣል።

፬/ ተቆጣጣሪ ዳኛው የክፍፍል ሀሳቡን ውድቅ ያደረገው እንደሆነ መደረግ አለባቸው የሚላቸውን ማሻሻያዎች ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ያሳውቃል። የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂም በዚያ መሠረት የክፍፍል ሀሳቡን አሻሽሎ የመጨረሻውን የክፍፍል ሀሳብ ለፍርድ ቤቱ የመዝገብ ቤት ሹም ገቢ ያደርጋል።

፭ / የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የክፍፍል ሀሳቡ ገቢ መደረጉን በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ለእያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ ያሳውቃል።

፮/ ገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያ በደረሳቸው በአስር ቀናት ውስጥ ለተቆጣጣሪ ዳኛው ውሳኔ የሚሰጥበት ተቃውሞ ለማቅረብ ይችላሉ፤ ተቆጣጣሪ ዳኛው በተቃውሞው ላይ የሚሰጠው ውሳኔም ለፍርድ ቤት ይግባኝ ሊቀርብበት ይችላል።

አንቀጽ ፯፻፺፬· ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ

የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የክፍያ ጥያቄው ለተመረመረ እና ተቀባይነት ላገኘ ለእያንዳንዱ ገንዘብ ጠያቂ የሚገባውን ክፍያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፩ ውስጥ በተመለከተው የመጨረሻ የክፍፍል ሀሳብ መሠረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፯ የተደነገገው ቅደም ተከተል በከሠረው ሰው ንብረት ስም ከተከፈተው ሒሳብ ላይ ይከፍላል።

አንቀጽ ፯፻፺፭· ለባለዕዳው ወይም ለባለአክሲዮኖች ስለሚመለሰው ገንዘብ መጠን

ባለዕዳው ያሉበት ዕዳዎች እና ወጪዎች ሁሉ በሕጉ መሠረት ሙሉ በሙሉ ከተከፈሉ በኋላ የተረፈ ገንዘብ ያለ እንደሆነ ገንዘቡ ለባለዕዳው ይመለሳል ወይም ባለዕዳው ማህበር ከሆነ በማህበሩ የመመስረቻ ጽሁፍ እና የመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ተመጣጣኝ በሆነ መልኩ ለባለአክሲዮኖቹ ይመለሳል።

ምዕራፍ ሰባት
የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ስለመዝጋት

አንቀጽ ፪፻፺፬· የመክሠር ሥነሥርዓት ስለሚዘጋባቸው ምክንያቶች

በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፺፯ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመክሠር ሥነ ሥርዓት በሚከተሉት ምክንያቶች ሊዘጋ ይችላል፡-

፩/ ከንብረት ማጣራት የተገኘውን ገንዘብ ጨርሶ በማከፋፈል፤

፪/ የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ፤

፫/ ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ፡፡

አንቀጽ ፪፻፺፭· **የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ መዝጋት**

፩/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ ለማናቸውም ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች የሚደረገው ክፍፍል ተጣርቶ የሚቀረው ከንብረቶች ሽያጭ የተገኘው ገንዘብ የሥነ ሥርዓቱን ወጪዎች ለመሸፈን በቂ እንዳልሆነ ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ

መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፬/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ የሚቀረው ንብረት በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፹፮ በተመለከተው ቅደም ተከተል መሠረት ዋስትና የሌላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ወይም ልዩ መብት ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎችን ምድብ ለመሸፈን በቂ እንዳልሆነ ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመከፈል ዕድላቸው ጠባብ የሆነ የቅድመ ኪሣራ የክፍያ ጥያቄዎችን የመመርመር እና የመቀበል ሥነ ሥርዓቱ እንዲቆም ሊያዝ እና የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፭/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ወቅት በማንኛውም ጊዜ ንብረቶች ተሸጠው የሚተርፍ ምንም የተጣራ ገንዘብ እንደማይኖር ግልጽ የሆነ እንደሆነ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በሚያቀርበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፬/ የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት ገንዘብ ጠያቂዎች ከክፍያ ጥያቄያቸው ውስጥ ሳልተከፈለው ገንዘብ ለባለዕዳው ዕዳ ዋስትና የሰጡትን የግል ዋሶች ለመጠየቅ ያላቸውን መብት አይነካም፡፡

አንቀጽ ፲፻፷፮· <u>የመክሠር ሥነ ሥርዓትን መልሶ ስለመክፈት</u>

፩/ ባለዕዳው ወይም ሌላ ማንኛውም ባለጉዳይ በማንኛውም ጊዜ የሥነ ሥርዓቱን ወጪ ለመሸፈን በቂ ንብረት እንዳለ በማሳየት ወይም ወጪዎቹን ለመሸፈን በቂ የሆነ ገንዘብ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጋር ተቀማጭ በማድረግ የተዘጋውን የመክሠር ሥነ ሥርዓት በመቃወም እንደገና እንዲጀመር ለፍርድ ቤቱ ሊያመለክት ይችላል፡፡

፪/ ባለዕዳው በመጀመሪያ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፷፭ መሠረት ከሥነ ሥርዓቱ የሚመነጩትን ወጪዎች መክፈል ይኖርበታል፡፡

አንቀጽ ፮፻፺፯· ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ ስለሚደረግ መዘጋት

፩/ የገንዘብ መጠየቂያ ሰነዶች ዝርዝር ጽሁፍ ለፍርድ የመዝገብ ቤት ሹም ከተሰጠ በኋላ ባለዕዳው ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ የሚከፈሉ ክፍያዎችን ጨምሮ የክፍያ ጥያቄዎችን ሁሉ መክፈሉን ወይም የተጠቀሱትን ወጪዎች በሙሉ ለመሸፈን በቂ የሆነ ገንዘብ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጋር ተቀማጭ ማድረጉን ያስረዳ እንደሆነ ባለ ዕዳው ባቀረበው ጥያቄ መሠረት ፍርድ ቤቱ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንዲዘጋ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱ ውሳኔውን የሚሰጠው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ሁኔታዎች ባለዕዳው ማሟላቱን የሚያመለክተውን በተቆጣጣሪ ዳኛው የቀረበውን መግለጫ መሠረት በማድረግ ነው፡፡

፫/ ፍርዱ ለባለዕዳው እንደገና መብቶቹን መልሶ በመስጠትና መብቶቹን ካሳጡት ሁኔታዎች ነጻ በማድረግ የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ጨርሶ ይዘጋል፡፡

አንቀጽ ፲፻፺፰· በንግድ መዝገብ ስለመመዝገብ

በዚህ ምዕራፍ ድንጋጌዎች መሠረት ስለ መክሠር የቀረበው ክስ እንዲዘጋ የተወሰነውን ፍርድ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፲ መሠረት የፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም በንግድ መዝገብ ማስመዝገብ እና ማስታወቅ አለበት።

ርዕስ አምስት
የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ስለመደረጉ

አንቀጽ ፲፻፺፱· ከዕዳ ነጻ ስለመደረግ

፩/ የተፈጥሮ ሰው የሆነ አንድ የከሠረ ሰው ያልተከፈለ ዕዳ ቢኖርም የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ሦስት ዓመት በኋላ ከዕዳዎቹ ሁሉ ነጻ ይሆናል።

፪/ የሚከተሉት ነጋዴዎች በንዑስ አንቀጽ (፩) በተመለከተው መሠረት ከዕዳ ነጻ አይሆኑም፦

ሀ) ከመክሠር ጋር በተያያዘ ወንጀል ጥፋተኝነቱ የተረጋገጠ ነጋዴ፤

ለ) ንብረት ስለመደበቁ ወይም ስለማሸሹ ማስረጃ የቀረበበት ነጋዴ፤

ሐ) በመክሠር ሥነ ሥርዓት ሂደት ውስጥ ያልተባበረ ወይም በቅን ልቦና ግዴታውን ያልተወጣ ነጋዴ፤ ወይም

መ) የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ በፊት በአምስት ተከታታይ ዓመታት ውስጥ መክሠሩ የተነገረ ነጋዴ፡፡

፫ የሚከተሉት ዕዳዎች ነጻ አይደረጉም፡-

ሀ) ታክሶች፣ ቀረጦች እና ቅጣቶች እንዲተው የሚፈቅዱ ሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት እንደ ተጠበቀ ሆኖ ከታክሶች እና ከቀረጦች ጋር ግንኙነት ያላቸው ዕዳዎች፤

ለ) ከጋብቻ መፍረስ የሚመነጩ ዕዳዎች፣ ቀለብ፤ እና

ሐ) የወንጀል ቅጣቶች፡፡

አንቀጽ ፳፻. <u>ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ስለሚቀርብበት ሥርዓት</u>

፩/ የከሠረው ሰው የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ለሰጠው ፍርድ ቤት ከዕዳ ነጻ መደረጉን

የሚደግፉ አግባብነት ያላቸው ደረሰኞችን እና ሰነዶችን በማያያዝ አቤቱታ ማቅረብ ይችላል፡፡

፪/ ፍርድ ቤቱ የቀረበለትን አቤቱታ ከደጋፊ ሰነዶቹ ጋር ባለዕዳው በሚኖርበት አካባቢ ለሚገኘው ዐቃቤ ሕግ ያስተላልፋል፡፡ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂም አቤቱታው እና ሰነዶቹ እንዲደርሱት ይደረጋል፡፡

፫/ ፍርድ ቤቱ እና ዐቃቤ ሕጉ የባለዕዳው አቤቱታ ትክክለኛ መሆኑን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን ሁሉ ይሰበስባሉ፡፡

፬/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ እና ዐቃቤ ሕጉ አቤቱታው እና ሰነዶቹ በደረሷቸው በሠላሳ ቀናት ውስጥ በማመልከቻው ላይ መግለጫቸውን ለፍርድ ቤቱ ያቀርባሉ፡፡

አንቀጽ ፲፻፩· <u>ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለማሳወቅ እና ስለተቃውሞ</u>

፩/ ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የቀረበው ጥያቄ ማሳወቂያ በባለዕዳው የመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት መብታቸው ለታወቀላቸው ወይም በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በተዘጋጀው የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ላይ ለተገለጹ ገንዘብ ጠያቂዎች ሁሉ

እንዲላክ ትዕዛዝ ይሰጣል፤ ማሳወቂያው በአደራ ደብዳቤ ወይም ተቀባዩ ለመቀበሉ ማረጋገጫ ሊሰጥበት በሚችል ሌላ ማንኛውም ኤሌክትሮኒክ መንገድ ይላካል፡፡

፪/ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ መሠረት በሙሉ ያልተከፈላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ማሳወቂያው በደረሳቸው በአስራ አምስት ቀናት ውስጥ የከሠረው ሰው ለምን ከዕዳ ነጻ መደረግ እንደሌለበት የሚያሳዩ አግባብነት ያላቸው ሰነዶችን በማቅረብ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ እንዳይደረግ ተቃውሞ ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡

፫/ ፍርድ ቤቱ በገንዘብ ጠያቂዎቹ የቀረበውን ተቃውሞ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ መደረጉን በተመለከተ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ካቀረበው መግለጫ ጋር ለዐቃቤ ሕጉ ይልካል፡፡

፬/ ፍርድ ቤቱ አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ የከሠረውን ሰው እና ተቃውሞ ያቀረቡትን ባለጉዳዮች ጠርቶ በዝግ ጉዳያቸውን ሊሰማ ይችላል፡፡

፭/ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የሚቀርቡ አቤቱታዎች የቴምብር ቀረጥ፣ የምዝገባ እንዲሁም ሌሎች ማናቸውም ታክሶች እና ክፍያዎች አይከፈሉባቸውም፡፡

አንቀጽ ፯፻፪· ከዕዳ ነጻ እንዲደረግ ስለሚያዙ ወይም ውድቅ ስለሚያደርጉ ፍርዶች

፩/ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፯፻፺፱ የተቀመጡትን ሁኔታዎች የከሠረው ሰው ያሟላ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻእንዲሆን ውሳኔ ይሰጣል።

፪/ ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ ለመደረግ የቀረበውን አቤቱታ ውድቅ ያደረገ እንደሆነ የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ሊያቀርብ የሚችለው ፍርድ ቤቱ ከዕዳ ነጻ መደረጉን ውድቅ ካደረገበት ቀን አንስቶ ከአንድ ዓመት በኋላ ነው።

፫/ ባለዕዳው ከዕዳ ነጻ እንዲሆን ፍርድ ቤቱ የወሰነ እንደሆነ ውሳኔው በንግድ መዝገብ ውስጥ መመዝገብ አለበት። ከዕዳ ነጻ መደረግ በማንኛውም መልኩ የባለዕዳውን ከንግድ መዝገብ መሰረዝን አያስከትልም።

፬/ ባለዕዳው ከዕዳ ነጻ መደረጉን በኢትዮጵያ ውስጥ ሰፊ ስርጭት ባለው ጋዜጣ ላይ ማሳተም ይፈቀድለታል።

ርዕስ ስድስት

ስለ ፍትሐ ብሔር ኃላፊነቶች፣ እግዶች፣ ወንጀሎች እና የግል መክሠር

ምዕራፍ አንድ

ስለ ሥራ አስኪያጆች እና ሦስተኛ ወገኖች የፍትሐ ብሔር ኃላፊነት

አንቀጽ ፫፻፫· ስለ ሥራ አስኪያጆች ኃላፊነት

፩/ ሥራ አስኪያጁ፡-

ሀ) ክፍያዎች በተቋረጡ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ በከባድ ቸልተኝነት የመክሠር አቤቱታ ባለማቅረብ፤ወይም

ለ) የገንዘብ ኪሣራ የሚያስከትሉ እንቅስ ቃሴዎችን በከባድ ቸልተኝነት በመቀጠል፤

ሐ) የንግድ እንቅስቃሴዎችን በግሉ ራሱን ወክሎ በማከናወን እና የድርጅቱን ንብረቶች እንደራሱ ንብረት በመሸጥ እና የራሱን የግል ጉዳዮች ለመደበቅ የድርጅቱን ጉዳዮች እንደ ሽፋን በመጠቀም፤

ጥፋት ከፈጸመ እና ማህበሩ በቂ ንብረት እንዳይኖረው አስተዋጽኦ ካደረገ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በመክሠር ሥነ ሥርዓት ሂደት ውስጥ አንድ ወይም ከአንድ በላይ በተጨባጭ ወይም በሕግ የማህበሩ ሥራ አስኪያጆች በድምሩ የማህበሩን ንብረት ዋጋ በቀነሱት እና ኃላፊነቱን በጨመሩት መጠን የማህበሩን ዕዳዎች በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ትእዛዝ ሊሰጥ ይችላል፤

፪/ ማህበሩ በቂ ንብረት እንዳይኖረው አስተዋጽኦ ያደረጉትን የሥራ አመራር ጥፋቶች የፈጸሙት ከአንድ በላይ ሥራ አስኪያጆች የሆኑ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ሥራ አስኪያጆቹን በአንድነትና በተናጠል ተጠያቂ ሊያደርጋቸው ይችላል፤

፫/ በዚህ አንቀጽ በንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት በቀረበ ክርክር ተመላሽ የሆነ ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፺፻፹፯ ውስጥ በተቀመጠው ቅደም ተከተል መሠረት ለከሠረው ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ይከፈላል፡፡

አንቀጽ ፰፻፬· ስለገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነት

፩/ የብድር አገልግሎት በመስጠት ባለዕዳውን በሚጎዳ መልኩ የደገፉ ገንዘብ ጠያቂዎች ተጠያቂ የሚሆኑት፡-

ሀ) የማጭበርበር ወንጀል የፈጸሙ፤ ወይም

ለ) በተጨባጭ እንደ ባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ የሠሩ፤ ወይም

ሐ) ካቀረቡት ብድር ጋር ተመጣጣኝ ያልሆኑ የንብረት ዋስትናዎችን ከባለዕዳው ንብረት ላይ የያዙ፤

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) ከተቀመጡት ሁኔታዎች በተጨማሪ ገንዘብ ጠያቂዎች ተጠያቂ ሊሆኑ የሚችሉት፡-

ሀ) የብድሩ ደንቦች እና ሁኔታዎች ባለዕዳውን የሚጎዱ የነበሩ፤ እና

ለ) ባለዕዳው ክፍያዎችን ያቋረጠ መሆኑን እና መመለስ የማይችል መሆኑን ያውቁ የነበረ ወይም ሊያውቁ ይገባ የነበረ፤

እንደሆነ ብቻ ነው፡፡

፫/ የጉዳት ካሣው መጠን ብድሩ ከተሰጠበት ጊዜ አንስቶ በድምሩ የከሠረው ሰው ንብረት ዋጋ ከቀነሰበት እና

ኃላፊነቱ ከጨመረበት መጠን ጋር ተመሳሳይ ይሆናል።

አንቀጽ ፷፻፩· ስለባለአክሲዮኖች ኃላፊነት

በተጨባጭ ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች በዚህ ሕግ አንቀጽ ፷፻፫ መሠረት ያለባቸው ኃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ የባለዕዳው ባለአክሲዮኖች ለባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊ የሚሆኑት ባለአክሲዮኖቹ፡-

፩/ የማጭበርበር ወንጀል የፈጸሙ፤ ወይም

፪/ የራሳቸውን ጥቅም ለማስጠበቅ ለባለዕዳው ሥራ አመራር የሰጧቸው መመሪያዎች ባለዕዳው ክፍያዎችን እንዲያቋርጥ ያደረጉ፤ እንደሆነ ብቻ ነው።

አንቀጽ ፷፻፪· ስለክስ አቅራቢዎች

፩/ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከቱት ክሶች ለፍርድ ቤቱ ሊቀርቡ የሚችሉት በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ብቻ ነው።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ክስ ላለመመስረት የወሰነ እንደሆነ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ለከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ክስ እንዲመሰርት ማስታወቂያ ከሰጠ በኋላ ማስታወቂያ በተሰጠ በሠላሳ ተከታታይ

ቀናት ውስጥ ምንም ምላሽ ያላገኘ ወይም አሉታዊ ምላሽ ያገኘ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው በግሉ ስለ ከሠረው ሰው ክስ ሊመሰረት ይችላል።

፫/ ገንዘብ ጠያቂው ክሱን ያሸነፈ እንደሆነ ገንዘብ ጠያቂው በክሱ የተነሳ ያወጣቸው ወጪዎች በከሠረው ሰው ንብረት ይሸፈናሉ።

፬/ ክሱን ያቀረበው ሰው የማስረዳት ኃላፊነት አለበት።

<u>ምዕራፍ ሁለት</u>

<u>ከመክሠር ስለሚመነጩ የወንጀል ቅጣቶች እና እገዳዎች</u>

አንቀጽ ፰፻፺· <u>በቸልተኝነት ስለመክሠር</u>

የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ከበድ ያለ ቅጣት የሚደነግግ ካልሆነ በስተቀር፡-

፩/ ለሌላኛው ተዋዋይ ወገን ያልተገባ ጥቅም የሚሰጡ ውሎችን ሆነ ብሎ የፈጸመ፤

፪/ የክፍያዎችን መቋረጥ ለማዘግየት በማሰብ ግዢዎችን ፈጽመው ባነሰ ዋጋ መልሶ የሸጠ ወይም የክፍያዎችን መቋረጥ ለማዘግየት በማሰብ ገንዘብ ለማግኘት ጎጂ የሆኑ መንገዶችን የተጠቀመ፤

፫/ ሕጋዊ ምክንያት ሳይኖራቸው በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፩ መሠረት ክፍያዎች በተቋረጡ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ ክፍያዎች የተቋረጡ መሆኑን ለፍርድ ቤት ያላሳወቀ፤

፬/ ሆነ ብሎ የሒሳብ መግለጫዎችን ያልተሟላ ያደረገ ወይም የሒሳብ መዛግብትን በመደበኛ በየጊዜው ያልያዘ ወይም ከማህበሩ አቅም አንጻር የሒሳብ መግለጫ አቀራረብ ስታንዳርዶችን በግልጽ የማያሟሉ የሒሳብ መግለጫዎችን የያዘ፤ ኪሣራው የታወጀ ባለዕዳ ወይም የባለዕዳው ሥራ አስኪያጅ ጥፋተኛ ሆኖ ከተገኘ ከስድስት ወራት ባልበለጠ ቀላል የእስር ቅጣት እና በአስር ሺህ ብር ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፷፻፷፫· <u>በተንኮል ስለ መክሠር</u>

የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ ይበልጥ ከባድ የሆነ ቅጣት የሚደነግግ ካልሆነ በስተቀር አንድ ባለዕዳ እና በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ፣ በተጨባጭ ወይም በሕግ አንድን የንግድ ማህበር ሥራ የመራ ሰው እና የሥራ አስኪያጅ ሕጋዊ ተወካይ ሆኖ ያገለገለ ማንኛውም ሰው፡-

፩/ የአንድን የንግድ ማህበር ንብረቶች የመዘበረ ወይም በሙሉ ወይም በከፊል የደበቀ፤

፪/ በሒሳብ መዛግብቱ ውስጥ ወይም በሕጉ መሠረት ወይም ሕጋዊ በሆነ መልኩ በተገቡ ግዴታዎች መሠረት የሌለበትን የገንዘብ ዕዳ በተንኮል አለብኝ ብሎ የተናገረ፤

፫/ የከሠረውን ሰው ኃላፊነት በተንኮል ከፍ ያደረገ፤

፬ / የፈጠራ የሒሳብ መዛግብት የያዘ ወይም የከሠረውን ሰው የሒሳብ ሰነዶች እና መዛግብት የደመሰሰ፤

፭ /በግልጽ ያልተሟሉ ወይም በመደበኛ ሁኔታ ያልተያዙ ሒሳቦችን የያዘ፤

እንደሆነ ከስድስት ወር እስከ ሦስት ዓመት በሚደርስ ቀላል እስራት እና ከአምስት ሺህ እስከ ሃምሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

አንቀጽ ፰፻፱· <u>ከመክሠር ስለሚመነጭ መታገድ</u>

፩/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፰፻፰ በተደነገገው ወንጀል (በተንኮል መክሠር) ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ ማንኛውም ባለዕዳ ወይም ሥራ አስኪያጅ ከተጣለበት ቅጣት በተጨማሪ ወይም በቅጣቱ ምትክ ከሚከተሉት መካከል በአንዱ ወይም ከዚያ በላይ የሆነ እገዳ ሊጣልበት ይችላል፡-

ሀ) የግለሰብ ንግድን ወይም በማንኛውም የንግድ ሥራ ውስጥ የተሰማራ ማንኛውንም ሕጋዊ ማህበር ሥራ መምራትን፣ ማስተዳደርን ወይም መቆጣጠርን ጨምሮ በማንኛውም የንግድ ሥራ ውስጥ እንዳይሳተፍ፤

ለ) በኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ መሠረት በወንጀል ችሎቶች ሊወሰኑ በሚችሉት ሁለተኛ ደረጃ ቅጣቶች መሠረት በሲቪል፣ በፍትሐ ብሔር እና በቤተሰብ መብቶች እንዳይጠቀም መታገድ፤

ሐ) የመንግስት ሥልጣን እንዳይዝ ወይም የሞያ ወይም የንግድ ማህበራትን በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ እንዳይመራ መታገድ፤

መ) በመንግስት የግዢ ውሎች እንዳይሳተፍ፤

ሠ) የጻፈው ሰው ከአውጪው ባንክ ገንዘብ እንዲያወጣ ከሚፈቅዱ ቼክ ወይም የገንዘብ ሰነድ ውጭ ቼኮችን ወይም የገንዘብ ሰነዶችን እንዳይጽፍ ወይም በባንክ የተረጋገጡ ቼኮችን እንዳይጽፍ መከልከል፡፡

፪/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከቱትን ክልከላዎች እና እገዳዎች የሚጥለው ፍርድ ቤት የክልከላዎቹን የቆይታ ጊዜ ይወስናል፤ ሆኖም በማናቸውም ሁኔታ ከስድስት ወራት ሊያንስ ሌሎች አስገዳጅ ሕጎች ረዘም ላለ ጊዜ የሚቆይ ዕገዳ የሚጥሉ ካልሆነ በስተቀር ከአምስት ዓመታት ሊበልጥ አይችልም።

አንቀጽ ፷፻፲· <u>በሕግ ሰውነት ባላቸው አካላት ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች</u>

፩/ የኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ አንቀጽ ፴፬ እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ የንግድ ማህበር በዚህ ሕግ በአንቀጽ ፷፻፷ በተደነገጉት ወንጀሎች ጥፋተኛ ሊባል ይችላሉ።

፪/ በንግድ ማህበር የሚጣለው ቅጣት በኢትዮጵያ የወንጀል ሕግ አንቀጽ ፺ በተቀመጡት ደንቦች እና ሁኔታዎች መሠረት የሚጣል የገንዘብ ቅጣት ይሆናል።

አንቀጽ ፷፻፲፩· <u>ጥቅም ስለመስጠት</u>

፩/ መልሶ በማደራጀት ወይም በመክሠር ሥነ ሥርዓት ወቅት፡-

ሀ) የማይንቀሳቀስ ወይም ተንቀሳቃሽ ንብረት በመያዣነት የሰጠ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፶፫ ንዑስ አንቀጽ (፫) ከተደነገገው ፈቃድ ውጭ የማስተላለፍ ሥራ የሠራ ወይም በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፶፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) የተመለከተውን ክልከላ በመጣስ አንድን ዕዳ በሙሉ ወይም በከፊል የከፈለ፤

ለ) በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፵፯ ንዑስ አንቀጽ (፩) ስለ የመልሶ ማደራጀት ዕቅድ ኃላፊነቶችን ስለመክፈል የተቀመጡትን ደንቦች እና ሁኔታዎች በመጣስ ክፍያ የፈጸመ ማንኛውም ባለዕዳ ወይም በተጨባጭ ወይም በሕግ የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሥራ አስኪያጅ የሆነ ሰው፡፡

፪/ በመጠባበቂያ ጊዜው ወቅት ወይም ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅድ ወይም መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ተግባራዊ በመደረግ ላይ እያለ ባለዕዳው የሚገኝበትን ሁኔታ እያወቀ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፲፻፶፰ ንዑስ አንቀጽ (፰) እና በአንቀጽ ፲፻፵፯ ንዑስ

አንቀጽ (፪) መሠረት ከመደበኛው ውጭ የሆነ ክፍያ የጠየቀ ወይም የተቀበለ ማንኛውም የባለዕዳው ገንዘብ ጠያቂ፡፡

፫/ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፮፻፺፬ ንዑስ አንቀጽ (፫) ንብረቶች እንዳይተላለፉ የተቀመጠውን ግዴታ የጣሰ አሸናፊ ተጫራች፤ ጥፋተኛ ሆኖ የተገኙ እንደሆነ ከአንድ ዓመት ባልበለጠ ቀላል የእስራት ቅጣት እና በአስር ሺህ ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

አንቀጽ ፯፻፲፪· **ዝምድና ባላቸው ሰዎች ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች**

የከሠረው ሰው ንብረት አካል ሊሆኑ የሚገቡ ንብረቶችን የመዘበረ፣ የደበቀ ወይም ሕገ ወጥ በሆነ መንገድ የያዘ የባለዕዳው ባል ወይም ሚስት፣ አራተኛ ደረጃን ጨምሮ እስከ አራተኛ ደረጃ ድረስ የሚቆጠር የሥጋ ወይም የጋብቻ ዝምድ ያለው ሰው ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘ እንደሆነ ከስድስት ወራት ባልበለጠ ቀላል እስራት እና በአስር ሺህ ብር የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል፡፡

አንቀጽ ፯፻፲፫· **በተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ወይም በከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች**

ማንኛውም ተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ወይም የከሠረው ሰው፡-

፩/ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ባሉት ሥነ ሥርዓቶች መሠረት ሥራውን በሚያከናውንበት ወቅት የተቀበላቸውን ክፍያዎች ለራሱ ጥቅም በማዋል ወይም እንደማይገባው እያወቀ ሌሎች ሰዎች ክፍያዎችን እንዲፈጽሙለት በማድረግ በፈቃዱ የገንዘብ ጠያቂዎች ወይም የባለዕዳዎች ጥቅም ላይ ጉዳት ያደረሰ፤ ወይም

፪/ ዓላማው ከገንዘብ ጠያቂዎቹ ወይም ከባለዕዳዎቹ ጥቅም ጋር እንደሚጋጭ እያወቀ የራሱን ሥልጣን ለራሱ ዓላማ ጥቅም ላይ ያዋለ፤

እንደሆነ ከስድስት ወር እስከ ሦስት ዓመት በሚደርስ ቀላል እስራት እና ከአምስት ሺህ እስከ ሃምሳ ሺህ ብር በሚደርስ የገንዘብ መቀጮ ይቀጣል።

አንቀጽ ፷፻፲፬· <u>ወንጀሎችን ለፍርድ ስለማቅረብ</u>

፩/ ዐቃቤ ሕጉ ወይም የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከቱትን ወንጀሎች ለወንጀል ፍርድ ቤት ማቅረብ አለበት።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ወንጀሎች ስኬታማ በሆነ መልኩ ለፍርድ እንዲቀርቡ ለማድረግ ደጋፊ

ሰነዶችን፣ ደረሰኞችን እና ሌሎች መረጃዎችን ለዐቃቤ ሕጉ ማስተላለፍ አለበት፡፡ ደጋፊ ሰነዶች እና ደረሰኞች እንዲቀርቡ በሚታዘዝበት ጊዜ የፍርድ ቤት መዝገብ ቤት ሹሙ ጋር ይቀመጣሉ፡፡

፫/ በተንኮል በመክሠር እና ግንኙነት ባላቸው ሌሎች ወንጀሎች ጥፋተኛ ሆኖ መገኘት ባለዕዳው በርዕስ አራት መሠረት የመክሠር ፍርድ ያልተፈረደበት ቢሆንም እንኳን ሊቀጣ ይችላል፡፡

አንቀጽ ፰፻፲፩· **<u>በግል ስለመክሠር</u>**

፩/ በተጨባጭ ወይም በሕግ የአንድ ማህበር ሥራ አስኪያጅ የሆኑ ሰዎች የሚከተሉትን ድርጊቶች የፈጸሙ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ በመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ሂደት ውስጥ በግላቸው መክሠራቸው እንዲነገር እና የማህበሩን ዕዳዎች በሙሉ ወይም በከፊል እንዲከፍሉ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል፡-

ሀ) የማህበሩን ንብረት እንደ ራስ ንብረት አድርጎ መሸጥ፤

ለ) ማህበሩን እንደ ሽፋን በመጠቀም የግል ጥቅም ለማግኘት የማህበሩን ግብይቶች ማከናወን፤

ሐ) የማህበሩን ንብረት ወይም ገንዘብ ለግል ዓላማዎች ወይም ግለሰቡ በቀጥታም ይሁን በተዘዋዋሪ በውስጡ የጥቅም ግንኙነት ላለው ሌላ ማህበር በሚጠቅም መልኩ መጠቀም፤

መ) ማህበሩን እንደ ሽፋን በመጠቀም ለራሱ የግል ጥቅም ለማግኘት በግልጽ ትርፋማ ያልሆነ ሥራ ውስጥ መሳተፍ፤

ሠ) የማህበሩን ንብረቶች መመዝበር ወይም በሙሉ ወይም በከፊል መደበቅ ወይም በተንኮል ዕዳውዎቹን ከፍ ማድረግ፡፡

፪/ ከላይ በተመለከተው መሠረት ክስ በማቅረብ የተገኘ ገንዘብ በዚህ ሕግ ፯፻፹፮ ውስጥ በተቀመጠው ቅደምተከተል መሠረት ለከሠረው ማህበር ገንዘብ ጠያቂዎች ክፍያ ለመፈጸም ጥቅም ላይ ይውላል፡፡

ርዕስ ሰባት

ለአነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ስለሚደረግ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት

አንቀጽ ፰፻፲፮· የተፈጻሚነት ወሰን

፩/ በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመለከተው ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት ክፍያ ከመቋረጡ በፊት ባሉት አስራ ሁለት ወራት አጠቃላይ የሒሳብ ሚዛናቸው የሀብት መጠን ከሃያ ሚሊዮን ብር በታች በሆነ ወይም ያለፉት አስራ ሁለት ወራት ዓመታዊ የሽያጭ ገቢያቸው ከአምስት ሚሊዮን ብር በታች በሆነ (በየጊዜው የዋጋ ግሽበት ማስተካከያ ተደርጎበት) ወይም ከአስር በታች ሠራተኞች ባሏቸው ክፍያዎችን ባቋረጡ አነስተኛ ወይም መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

፪/ ባለዕዳው ሀቀኝነት የጎደለው እንደሆነ እና በተለይም ደግሞ የተወሰነ የንብረቱን ክፍል የደበቀ፣ አንዳንድ ገንዘብ ጠያቂዎችን በተንኮል ሳይገልጽ የቀረ፣ ኃላፊነቶቹን ያጋነነ ወይም ሌሎች ማናቸውንም

የማጭበርበር ድርጊቶች የፈጸመ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት አይከፍትም።

፫/ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ የሚመለከተው ባለዕዳ በንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት ሀቀኝነት የጎደለው ተግባር የፈጸመ እንደሆነ ፍርድ ቤቱ የወሰነ እንደሆነ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ወዲያውኑ ወደ መክሠር ሥነ ሥርዓት ይቀይራል።

አንቀጽ ፷፻፲፯· ሥነ ሥርዓት ስለመክፈት

፩/ ባለዕዳው ክፍያዎች ከተቋረጡበት ቀን አንስቶ በአርባ አምስት ቀናት ውስጥ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት አቤቱታ ማቅረብ አለበት።

፪/ ማንኛውም ገንዘብ ጠያቂ ወይም ዓቃቤ ሕግ ባለ ዕዳው ክፍያዎችን ማቋረጡን ያወቀ እንደሆነ ማቋረጡን ካወቀበት ቀን ቀጥሎ ባሉት አርባ አምስት ቀናት ውስጥ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ለፍርድ ቤት አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል።

አንቀጽ ፷፻፲፰· ሰነዶችን ስለማስገባት

፩/ የሚከተሉት ሰነዶች ባለዕዳው ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ከሚያቀርበው አቤቱታ ጋር አባሪ ሆነው መቅረብ አለባቸው፡-

ሀ) የንግድ ማህበሩ የመጨረሻ የሒሳብ ሚዛን ወረቀት፣ የሒሳብ መግለጫዎች ወይም ሒሳብ፤

ለ) የገንዘብ ጠያቂዎችን እና የባለዕዳዎችን ስም እና አድራሻ የያዘ የንግድ ነክ ገቢዎች እና ዕዳዎች ዝርዝር፤

ሐ) የአቅርቦት ውሎችን፣ የኪራይ እና የፈቃድ ውሎችን ጨምሮ በሂደት ላይ ያሉ የዋና ዋና ውሎች ዝርዝር።

፪/ ባንኮችን እና የመንግስት ባለሥልጣን አካላትን ጨምሮ ባለዕዳው ወይም ሌላ ማንኛውም ሦስተኛ ወገን አግባብነት ያላቸው ማናቸውንም ተጨማሪ ሰነዶች እንዲያቀርቡ ፍርድ ቤቱ ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል።

አንቀጽ ፱፻፲፱· <u>የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ</u>

፩/ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ለሚቆይበት ጊዜ ያህል የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ይሾማል።

፪/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ገለልተኛ ሆኖ ሌሎች ለሥራው አስፈላጊ የሆኑ ተግባራትን ጨምሮ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፡-

ሀ) ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መከፈቱን ለገንዘብ ጠያቂዎች የማሳወቅ፤

ለ) ባለዕዳው ለፍርድ ቤቱ ያቀረባቸው መረጃዎች የተሟሉ እና እውነተኛ መሆናቸውን ማረጋገጥ እና ባለዕዳው የፈጸማቸውን ማናቸውንም ሀቀኝነት የጎደላቸው ድርጊቶች ለፍርድ ቤቱ የመግለጽ፤

ሐ) በጨረታ ወይም በግል ሽያጭ የመሸጫ ዋጋውን ከፍ ለማድረግ ይበልጥ ቀልጣፋ በሆነው በአንደኛው መንገድ የባለዕዳውን ንብረቶች በሙሉ የመሸጥ፤

መ) የክፍያ ጥያቄዎቻቸው ተቀባይነት ያገኙ ገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝር ለፍርድ ቤት መዝገብ ቤት ሹሙ እንዲሰጥ የማዘጋጀት፤

ሠ) ከሽያጩ የሚገኘውን ገንዘብ በዚህ ሕግ አንቀጽ ፪፻፹፩ መሠረት ባላቸው ቅደም ተከተል መሠረት ለገንዘብ ጠያቂዎቹ የማከፋፈል፤

ረ) የገንዘብ ጠያቂዎች ዝርዝሩን፣ የተሸጡ ንብረቶችን እና የተከፋፈለውን ከሽያጭ የተገኘ ገንዘብን በአጭሩ የሚገልጽ የመጨረሻ መግለጫ ለፍርድ ቤቱ የማዘጋጀት።

፫/ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ ሥርዓቱ በተከፈተ በአንድ ዓመት ውስጥ ሁሉንም ንብረቶች በመሸጥ ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ በማከፋፈል ሥራውን ያጠናቅቃል።

፬/ በዚህ ሕግ ፩፻፲፬ ውስጥ ስለኃላፊነት ከተደነገገው በተጨማሪ የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ ሥነ ሥርዓቱ በተከፈተ በአንድ ዓመት ውስጥ የሁሉንም ንብረቶች የመሸጥ እና ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ የማከፋፈል ሥራውን ያላጠናቀቀ እንደሆነ የግል ኃላፊነት ሊኖርበት ይችላል።

አንቀጽ ፺፻፹· <u>የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ</u>

የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ ከአንድ ዓመት ሊበልጥ አይችልም።

አንቀጽ ፺፻፹፩· <u>የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት</u>

አንድ ዓመት ካለፈ በኋላ ፍርድ ቤቱ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱን ይዘጋል።

አንቀጽ ፺፻፹፪· <u>ከዕዳዎች ነጻ ስለመሆን</u>

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ በሚዘጋበት ጊዜ የተፈጥሮ ሰው የሆነ ባለዕዳ፡-

፩/ ሀቀኝነት የጎደለው ሆኖ ካልተገኘ፤

፪/ ባለፉት ሦስት ዓመታት ውስጥ የመክሠር ወይም ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት አቤቱታ አቅርቦ ካልነበረ፤ ቀሪ ያልታወቁ ዕዳዎችን ጨምሮ ከዕዳዎቹ ሁሉ ነጻ ይሆናል።

አንቀጽ ፲፻፹፫· <u>በሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው ሰዎች ከንግድ መዝገብ መሰረዝ</u>

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ እንደተዘጋ በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው ባለዕዳ ከንግድ መዝገብ ውስጥ ምዝገባው ይሰረዛል።

አንቀጽ ፲፻፹፬· <u>ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመከፈቱ</u>

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ ከተዘጋ በኋላ ባለዕዳው ማናቸውም የቀሩ ንብረቶች ያሉት እንደሆነ ንብረቶቹን ለመሸጥ እና ከሽያጩ የሚገኘውን ገንዘብ ለማከፋፈል እንዲቻል ሥነ ሥርዓቱ በተዘጋ በሁለት ዓመታት ውስጥ ገንዘብ ጠያቂዎች ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓቱ መልሶ እንዲከፈት ጥያቄ የማቅረብ መብት አላቸው።

አንቀጽ ፲፻፹፭· <u>የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመከፈቱ</u>

ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የተዘጋ ቢሆንም አንድ ገንዘብ ጠያቂ ባለዕዳው ሀቀኝነት የጎደለው ድርጊት እንደፈጸመ ማስረዳት ከቻለ ሥነ ሥርዓቱ በተዘጋ በሁለት ዓመት ውስጥ የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ እንዲከፈት ጥያቄ የማቅረብ መብት አለው።

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፪፻፵፫/፪ሺ፲፫

ማውጫ		
አንቀጽ ቁጥር	**የአንቀፅ ርእስ**	**ገጽ**
አንደኛ መጽሀፍ ስለ ነጋዴዎች፣ የንግድ ስራዎችና ስለ ንግድ መደብሮች ርዕስ አንድ በነጋዴዎች ላይ ስለሚፈጸሙ ጠቅላላ ድንጋጌዎች ምዕራፍ አንድ የንግድ ሥራ በሚሠሩ ሰዎች ላይ ስለሚፈጸም ሕግ		፩
አንቀጽ ፩	ስለ የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚነት	፩
አንቀጽ ፪	ስለ ባሕር ሕግ ተፈጻሚነት	፩
አንቀጽ ፫	ስለ ግለሰብ ነጋዴዎች እና የንግድ ማኅበሮች	፩
አንቀጽ ፬	ይህ ሕግ የማይፈጸምባቸው ተቋማት	፪
ምዕራፍ ሁለት ነጋዴ ናቸው የሚባሉ ሰዎች		
አንቀጽ ፭	ነጋዴዎች የሚባሉ ሰዎች	፫
አንቀጽ ፮	በአነስተኛ መጠን ስለሚሠሩ ሰዎች	፲
አንቀጽ ፯	የእደጥበብ ባለሙዎች	፲፩
አንቀጽ ፰	የግብርና እና የደን ማልማት ሥራዎች	፲፪
አንቀጽ ፱	ሆልዲንግ ካምፓኒ	፲፫
ምዕራፍ ሦስት የንግድ ሥራ ለመሥራት ችሎታ ስለሌላቸው ሰዎች		
አንቀጽ ፲	ችሎታ የሌላቸው ሰዎች	፲፬
አንቀጽ ፲፩	ስለ ሞግዚት	፲፬
አንቀጽ ፲፪	በሞግዚት ከመተዳደር ነጻ ስለወጣ አካለ	፲፭

	መጠን ያልደረሰ ልጅ	
አንቀጽ ፲፫	አካለ መጠን ያላደረሰ መሆኑ በሦስተኛ ወገኖች ላይ የሚያስከትለው ውጤት	፲፭
አንቀጽ ፲፬	በፍርድ የተከለከለ መሆንን ስለማስታወቅ	፲፭
ምዕራፍ አራት የተጋቡ ሰዎች ስለሚያደርጉት የንግድ ሥራ		
አንቀጽ ፲፭	ያገቡ ሰዎች የንግድ ሥራ ለመሥራት ስላላቸው መብት	፲፮
አንቀጽ ፲፮	መቃወሚያውን ስለማስታወቅ	፲፮
አንቀጽ ፲፯	መቃወሚያውን ስለማንሳት	፲፮
አንቀጽ ፲፰	የሚነግደው ባል ወይም ሚስት ስለተዋዋለው ዕዳ	፲፯
አንቀጽ ፲፱	መቃወሚያው ስለሚኖረው ውጤት	፲፯
አንቀጽ ፳	ባልና ሚስት ተባብረው ስለሚሠሩት ሥራ	፲፯
ምዕራፍ አምስት የንግድ ሥራን የመሥራት መብት		
አንቀጽ ፳፩	የንግድ ሥራን የመሥራት ነጻነት	፲፰
አንቀጽ ፳፪	በሕግ ስለ ተከለከሉ ወይም ስለ ተወሰኑ ነገሮች	፲፰
አንቀጽ ፳፫	በሕግ የተከለከለውን መተላለፍ ስለሚያስከትለው ውጤት	፲፰
አንቀጽ ፳፬	ስለ ሲቪክ ማኅበሮች	፲፱
አንቀጽ ፳፭	ስለ ንግድ ማኅበሮች	፲፱
አንቀጽ ፳፮	በመንግሥት ሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው አካላት	፳
ርዕስ ሁለት የንግድ ሰራተኞች እና ወኪሎች ምዕራፍ አንድ ስለ ንግድ ሠራተኞች		፳

አንቀጽ ፹፯	ትርጓሜ	፹
አንቀጽ ፹፰	በሥራ ውል ላይ ተፈጻሚ ስለሚሆን ህግ	፹
አንቀጽ ፹፱	የግል ንግድ ማቋቋምን ስለ መከልከል	፹፩
አንቀጽ ፺	ውክልና	፹፪
አንቀጽ ፺፩	ዕቃ ለመሸጥ ኀላፊ የሆነ ሠራተኛ ስላለው ሥልጣን	፹፪
ምዕራፍ ሁለት ስለ ሥራ አሥኪያጅ		
አንቀጽ ፺፪	ትርጓሜ	፹፫
አንቀጽ ፺፫	ሥራ አስኪያጁን ስለ ማስታወቅ	፹፫
አንቀጽ ፺፬	ስለ ሥራ አስኪያጁ ሥልጣን	፹፫
አንቀጽ ፺፭	ሥልጣን መቀነስ	፹፬
ምዕራፍ ሦስት ስለ ንግድ ተላላኪዎችና እንደራሴዎች		፹፬
አንቀጽ ፺፮	ስለ ንግድ ተላላኪዎች	፹፬
አንቀጽ ፺፯	ስለ ንግድ እንደራሴዎች	፹፭
አንቀጽ ፺፰	የግል ንግድ	፹፮
አንቀጽ ፺፱	ለሌሎች ነጋዴዎች ተተክቶ ስለ መሥራት	፹፯
አንቀጽ ፻	ስለ ክፍያ	፹፯
አንቀጽ ፻፩	ውል እንዳይቀጥል በተሰረዘ ጊዜ ስለሚያገኙት ካሣ	፹፰
ምዕራፍ አራት ስለ ንግድ ወኪሎች-		፹፰
አንቀጽ ፻፪	ትርጓሜ	፹፰
አንቀጽ ፻፫	የንግድ ወኪል ብቸኛ ወኪል ስለመሆኑ	፹፱
አንቀጽ ፻፬	የንግድ ወኪል ግዴታዎች	፹፱
አንቀጽ ፻፭	ተመሳሳይ የግል ንግድ ማቋቋም ክልክል ስለ መሆኑ	፺

አንቀጽ ፵፮	የወካዩ ግዴታዎች	፹፩
አንቀጽ ፵፯	ወጪዎችን ስለ መክፈል	፹፩
አንቀጽ ፵፰	ስለ አበል	፹፪
አንቀጽ ፵፱	ወኪሉ ሥራውን ራሱ መፈጸም የሚገባው ስለ መሆኑ	፹፫
አንቀጽ ፶	የውክልና ውልን ስለማቋረጥ	፹፫
አንቀጽ ፶፩	ውል ሲቋረጥ ስለሚከፈል ካሣ	፹፬
አንቀጽ ፶፪	ውሉ በተቋረጠበት ጊዜ ያልተጠናቀቁ ሥራዎች	፹፬
አንቀጽ ፶፫	የውክልና ውል ከተቋረጠ በኋላ ተመሳሳይ የግል ንግድ ሥራ መስራት ስለ ሚከለከልበት ሁኔታ	፹፭
ምዕራፍ አምስት ስለ ደላሎች		፹፮
አንቀጽ ፶፬	ትርጓሜ	፹፮
አንቀጽ ፶፭	ለተዋዋዮች ስለ ማስታወቅ	፹፯
አንቀጽ ፶፮	ስለ ደላላው ኀላፊነት	፹፯
አንቀጽ ፶፯	ስለ ደላላው አበል	፹፯
ምዕራፍ ስድስት ስለ ኮሚሽን ወኪሎች		፹፰
አንቀጽ ፶፰	ትርጓሜ	፹፰
አንቀጽ ፶፱	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፹፱
አንቀጽ ፷	ስለ አክስዮን ደላሎች	፹፱
ርዕስ ሦስት ስለ ሒሳብ ምዕራፍ አን ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፺
አንቀጽ ፷፩	ሒሳብ መያዝ ግዴታ ስለ መሆኑ	፺
አንቀጽ ፷፪	ስለ አነስተኛ ንግድ ነጋዴዎች	፺
አንቀጽ ፷፫	ነጋዴዎች መያዝ ስለሚገባቸው የሒሳብ	፺፩

	መዝገቦችና ሰነዶች	
አንቀጽ ፰፬	የንግድ ማኅበሮች ልዩ ድንጋጌዎች	፺፩
አንቀጽ ፰፭	የሒሳብ መዝገቦችን በዘመናዊ ቴክኖሎጂ ስለ መመዝገብ	፺፩
አንቀጽ ፰፮	የሂሳብ መዝገቦችን ጠብቆ ስለ ማኖር	፺፪
አንቀጽ ፰፯	ስለ ወጪና ገቢ ደብዳቤዎች	፺፪
ምዕራፍ ሁለት የሒሳብ መዝገቦቹን ማስረጃ ስለ ማድረግ		፺፪
አንቀጽ ፰፰	መዝገቦች ስለ ባለመዝገቡ ማስረጃ ስለ መሆናቸው	፺፪
አንቀጽ ፰፱	መዝገቦች በባለመዝገቡ ላይ ማስረጃ ስለ መሆናቸው	፺፫
ርዕስ አራት ስለንግድ መዝገብ ምዕራፍ አንድ ስለ ንግድ መዝገብ አቋቋም		፺፫
አንቀጽ ፺	ስለ ፌዴራሉ የንግድ መዝገብ	፺፫
አንቀጽ ፺፩	ስለ ክልሎች የንግድ መዝገቦች	፺፬
አንቀጽ ፺፪	ስለ ማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ የመረጃ ቋት	፺፭
አንቀጽ ፺፫	ስለ ማስታወቅ	፺፮
አንቀጽ ፺፬	ስለ ኀላፊነት	፺፯
አንቀጽ ፺፭	የንግድ መዝገብ ለሕዝብ ክፍት ስለ መሆኑ	፺፯
አንቀጽ ፺፮	በነጋዴው ወረቀቶች ላይ መግባት ስለ ሚያስፈልጉ ነገሮች	፺፯
አንቀጽ ፺፯	የምዝገባ መረጃዎችንና ሰነዶችን ለማዕከላዊ የንግድ ምዝገባ ቋት ስለ ማስተላለፍ	፺፰

ምዕራፍ ሁለት በንግድ መዝገብ ስለሚገቡ ጉዳዮች ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፵፰
አንቀጽ ፸፰	በመዝገቡ ስለሚገቡ ጉዳዩች	፵፰
አንቀጽ ፸፱	በመዝገብ የማስገባቱ ሥነ ሥርዓት	፵፱
አንቀጽ ፹	የመግለጫውን ቃል ትክክለኛነት ስለመቆጣጠር	፵፱
አንቀጽ ፹፩	በመዝጋቢው አካልና በአመልካቹ መካከል ስለሚነሣ ክርክር	፶
ክፍል ሁለት ስለ ምዝገባ		፶
አንቀጽ ፹፪	በንግድ መዝገብ መመዝገብ ግዴታ ስለ መሆኑ	፶
አንቀጽ ፹፫	በንግድ መዝገብ ለመመዝገብ ማመልከቻ ማቅረብ ግዴታ ስለ መሆኑ	፶፪
አንቀጽ ፹፬	ቀድሞ የተመዘገበውን ነጋዴ ስለ መሰረዝ	፶፪
አንቀጽ ፹፭	ስለ መመዝገቢያ ስፍራ	፶፫
አንቀጽ ፹፮	ተደራራቢ ዋና ምዝገባ የተከለከለ ስለ መሆኑ	፶፬
አንቀጽ ፹፯	ነጋዴው በመጀመሪያ በዋና መዝገብ ሲገባ ማጻፍ ስለ ሚገባው ነገር	፶፬
አንቀጽ ፹፰	የሚመዘገበው በአጭር ቃል በሆነ ጊዜ ሊጻፍ የሚገባው ነገር	፶፭
አንቀጽ ፹፱	የንግድ ማኅበሮች	፶፯
ክፍል ሦስት በመዝገብ የገባን መረጃ ስለመለወጥ ወይም ተጨማሪ መረጃ በመዝገብ ውስጥ ስለማካተት		፶፯
አንቀጽ ፺	የተመዘገበውን ስለ መለወጥ	፶፯
አንቀጽ ፺፩	ስለ ሰዎች በተጨማሪ ስለ ማስመዝገብ	፶፰

አንቀጽ ፺፪	ስለ ንግድ ማኅበሮች በተጨማሪ ስለሚመዘገቡ ጉዳዮች	፶፱
አንቀጽ ፺፫	ስለ መክሰር የሚሰጥ ፍርድ	፶፱
ክፍል አራት ከመዝገብ ስለመሰረዝ		፷
አንቀጽ ፺፬	መነገድን ስለመተው	፷
አንቀጽ ፺፭	የነጋዴው መሞት	፷፩
አንቀጽ ፺፮	ምዝገባን በትዕዛዝ ስለ ማሰረዝ	፷፩
ምዕራፍ ሦስት ስለ ቅጣት ክፍል አንድ ስለ ወንጀል ቅጣት		፷፪
አንቀጽ ፺፯	ሳይመዘገቡ ስለ መቅረት	፷፪
አንቀጽ ፺፰	ሆነ ብሎ ትክክለኛ ያልሆነ መግለጫ መስጠት	፷፪
ክፍል ሁለት ፍትሐ ብሔራዊ ማስገደጃ ወይም ቅጣት		፷፫
አንቀጽ ፺፱	በመዝገብ መግባት ስለ ሚያስከትለው ውጤት	፷፫
አንቀጽ ፻	በመዝገብ ሳይገቡ መቅረት ስለሚሰጠው ውጤት	፷፫
አንቀጽ ፻፩	ምዝገባን ያለማሰረዝ የሚያስከትለው ውጤት	፷፬
አንቀጽ ፻፪	በመዝገብ የገባ ጉዳይ ስለሚያስከትለው ውጤት	፷፬
አንቀጽ ፻፫	ነጋዴ የሆነውን ሰው የሚመለከቱ ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው	፷፬
አንቀጽ ፻፬	የንግድ ማኅበሮችን የሚመለከት ጉዳዮች ሦስተኛ ወገኖችን መቃወሚያ ስላለመሆናቸው	፷፭

አንቀጽ ፩፻፭	በደንብ ስለሚወሰኑ ጉዳዮች	፳፭
ርዕስ አምስት ስለንግድ መደብር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌ		፳፮
አንቀጽ ፩፻፮	ትርጓሜ	፳፮
አንቀጽ ፩፻፯	ነጋዴዎችና የንግድ መደብር	፳፮
አንቀጽ ፩፻፰	ስለ ዋና የንግድ መደብርና ቅርንጫፎች ወይም ወኪል ጽህፈት ቤቶች	፳፯
ምዕራፍ ሁለት የንግድ መደብር የተቋቋመባቸው ነገሮች ክፍል አንድ በንግድ መደብር ውስጥ ስለሚገኙ ነገሮች		፳፯
አንቀጽ ፩፻፱	ስለ መልካም ስምና ግዙፍነት ስለሌላቸው ነገሮች	፳፰
አንቀጽ ፩፻፲	ግዙፍነት ስላላቸው ነገሮች	፳፰
አንቀጽ ፩፻፲፩	ገንዘብ የመጠየቅ መብቶችና ዕዳዎች	፳፰
ክፍል ሁለት ስለ መልካም ስምና ጥበቃው		፳፱
አንቀጽ ፩፻፲፪	ትርጓሜ	፳፱
አንቀጽ ፩፻፲፫	መልካም ስምን ስለመጠበቅ	፴
አንቀጽ ፩፻፲፬	ተገቢ ያልሆነ የንግድ ውድድር ሥራ	፴
አንቀጽ ፩፻፲፭	ስለ ንግድ ስም፤ ንግድ ምልክት እና አእምሮአዊ ንብረቶች	፴
ክፍል ሦስት ስለንግድ ቦታ ኪራይ ውል መብት		፴፩
አንቀጽ ፩፻፲፮	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈፃሚ ስለመሆኑ	፴፩
አንቀጽ ፩፻፲፯	የንግዱ ዓይነት	፴፩
አንቀጽ ፩፻፲፰	አከራዩ ተመሳሳይ ንግድ ሥራ እንዳይሰራ ስለ መከልከሉ	፴፪

አንቀጽ ፩፻፲፱	የኪራይ ውል ለሌላ ማስተላለፍን ወይም የተከራየውን ለሌላ ማከራየትን ስለሚከለክሉ የውል ቃሎች	፫፻፪
አንቀጽ ፩፻፳	የኪራይ ውልን ስለማቋረጥ	፫፻፫
አንቀጽ ፩፻፳፩	የመፅሐፍ ሶስት ሥነ ሥርዓቶች ስለተከፈቱበት ተከራይ	፫፻፬
ምዕራፍ ሶስት ስለ ንግድ መደብር ሽያጭ ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፫፻፬
አንቀጽ ፩፻፳፪	የፍትሐ ብሔር ህግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፫፻፬
አንቀጽ ፩፻፳፫	የተፈጻሚነት ወሰን	፫፻፭
ክፍል ሁለት መሟላት ስለሚገባቸው ሥርዓቶች		፫፻፮
አንቀጽ ፩፻፳፬	ሽያጭ በጽሁፍ ስለመሆኑ	፫፻፮
አንቀጽ ፩፻፳፭	በሽያጩ ውል ውስጥ መጠቀስ ስላለባቸው ነገሮች	፫፻፮
አንቀጽ ፩፻፳፮	ውሉን ስለማፍረስ	፫፻፯
ክፍል ሦስት የሻጭ ግዴታዎች		፫፻፰
አንቀጽ ፩፻፳፯	የማስረከብ ግዴታ	፫፻፰
አንቀጽ ፩፻፳፰	ስለ ሒሳብ መዝገቦች	፫፻፱
አንቀጽ ፩፻፳፱	ስለንግድ ሥራ የሚገፉ ደብዳቤዎች	፫፻፱
አንቀጽ ፩፻፴	ሻጩን እንዳይወዳደር ስለመከልከል	፫፻፱
አንቀጽ ፩፻፴፩	ከገዥ እንደ ገና የገዙ ሰዎች መብት	፫፻፲
ክፍል አራት የገዢው ግዴታዎች		፫፻፲

አንቀጽ ፩፻፵፪	ዋጋ የመክፈል ግዴታ	፹
አንቀጽ ፩፻፵፫	ሽያጩን የማስታወቅ ግዴታ	፹፩
አንቀጽ ፩፻፵፬	ስለ ሽያጭ ዋጋ ክፍያ መታገድ	፹፩
አንቀጽ ፩፻፵፭	የሻጭ ዋስትናዎች	፹፪
ክፍል አምስት ሽያጮችን በማስታወቂያ ስለማዉጣትና ከሻጭ ላይ ገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚኖራቸው መብቶች		፹፪
አንቀጽ ፩፻፵፮	ሽያጩን በማስታወቂያ ስለማውጣት	፹፫
አንቀጽ ፩፻፵፯	በማስታወቂያዉ ስለሚጠቀሱ ነገሮች	፹፫
አንቀጽ ፩፻፵፰	ማስታወቂያው የሚወጣበት ጊዜ	፹፬
አንቀጽ ፩፻፵፱	የሽያጩ ገንዘብ ለሻጩ እንዳይከፈለው ስለሚቀርቡ መቃወሚያዎች	፹፭
አንቀጽ ፩፻፶	መቃወሚያዎችን ውድቅ ስለማድረግ	፹፮
አንቀጽ ፩፻፶፩	የሽያጩን ገንዘብ ስለማከፋፈል	፹፮
አንቀጽ ፩፻፶፪	ገንዘብ ጠያቂዎች በሐራጅ ዋጋ አብልጠው ስለመስጠታቸው	፹፯
ምዕራፍ አራት የንግድ መደብር በዋስትና መያዣ ስለማድረግ ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፹፰
አንቀጽ ፩፻፶፫	መያዣ ማድረግ ስለመቻሉ	፹፰
አንቀጽ ፩፻፶፬	ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ	፹፱
ክፍል ሁለት ሻጩ በንግድ መደብር ላይ ስላለው ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ መብትና ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት		፹፱
አንቀጽ ፩፻፶፭	ከሕግ የመነጨ የዋስትና መያዣ	፹፱
አንቀጽ ፩፻፶፮	ውሉ እንዲፈርስ የመጠየቅ መብት	፺
አንቀጽ ፩፻፶፯	ውል ማፍረስን ለመጠየቅ ስለሚቀርብ	፺

	ክስ	
ክፍል ሦስት በንግድ መደብር ላይ ስለሚደረግ ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ		፺፩
አንቀጽ ፩፻፵፰	ከውል የመነጨ የዋስትና መያዣ ሁኔታዎች	፺፩
ክፍል አራት የዋስትና መያዣ ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በንግድ መደብሩ ላይ ያሏቸው መብቶች		፺፪
አንቀጽ ፩፻፵፱	ስለ ንግድ መደብር መሸጥ፣ማስተላለፍ ወይም ማከራየት	፺፪
አንቀጽ ፩፻፶	ስለ ዋስትና መያዣ ዋጋ መቀነስ	፺፪
አንቀጽ ፩፻፶፩	የንግድ መደብሩን ወደ ሌላ ስፍራ ስለማዛወር	፺፫
አንቀጽ ፩፻፶፪	ስለ የመከታተል መብት	፺፬
አንቀጽ ፩፻፶፫	የዋስትና መያዣ የአፈጻጸሙ ወሰን	፺፭
አንቀጽ ፩፻፶፬	የቀደምትነት መብት	፺፮
አንቀጽ ፩፻፶፭	የመፅሐፍ ሶስት ሥነ ሥርዓቶች በተከፈተበት ባለዕዳ የንግድ መደብር ላይ ስለተመዘገቡ የዋስትና መያዣዎች	፺፮
ምዕራፍ አምስት የንግድ መደብርን ስለ ማከራየት		፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፮	የፍትሐ ብሔር ሕግ ተፈጻሚ ስለመሆኑ	፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፯	የኪራይ ውልን በጋዜጣ ስለማስታወቅ	፺፯
አንቀጽ ፩፻፶፰	የንግድ ምዝገባን ስለ ማስተካከል	፺፰
አንቀጽ ፩፻፶፱	ስለ ንግድ መደብር አከራይ ኃላፊነት	፺፰
አንቀጽ ፩፻፷	በንግድ ወረቀቶች ላይ ተከራይ መሆኑን ስለ መጥቀስ	፺፱

አንቀጽ ፩፻፹፩	ስለ ተከራዩ ግዴታዎች	፺፱
አንቀጽ ፩፻፹፪	የዋስትና ገንዘብ ስለ ማስቀመጥ	፺፱
አንቀጽ ፩፻፹፫	ንግዱ በተከራዩ በራሱ መከናወን ያለበት ስለመሆኑ	፩፻
አንቀጽ ፩፻፹፬	የኪራዩ ውል ጊዜ ማብቃቱን በጋዜጣ ስለ ማስታወቅ	፩፻
አንቀጽ ፩፻፹፭	ስለ ተከራዩ ዕዳዎች አከፋፈል አስገዳጅነት	፩፻፩
አንቀጽ ፩፻፹፮	አከራዩ ተወዳዳሪ የሆነ ንግድ እንዳያካሂድ ስለ መከልከሉ	፩፻፩
አንቀጽ ፩፻፹፯	ተከራዩን ተወዳዳሪ የንግድ ሥራ እንዳይሠራ መከልከል ስለ መቻሉ	፩፻፪
ምዕራፍ ስድስት የንግድ መደብርን ለማኅበርተኛነት ድርሻ መዋጮ ስለ ማድረግ		፩፻፪
አንቀጽ ፩፻፹፰	መዋጮን በግልጽ ማስታወቂያ ስለ መግለጽ	፩፻፪
አንቀጽ ፩፻፹፱	በማስታወቂያ ላይ ስለሚገለጹ ነገሮች	፩፻፫
አንቀጽ ፩፻፺	መዋጮን ስለ መቃወም	፩፻፫
አንቀጽ ፩፻፺፩	ማኅበርተኞቹ መውሰድ ስለሚችሉት እርምጃ	፩፻፬
ሁለተኛ መጽሐፍ የንግድ ማኅበራት ርዕስ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፩፻፬
አንቀጽ ፩፻፺፪	ትርጓሜ	፩፻፭
አንቀጽ ፩፻፺፫	የመመስረቻ ጽሑፍ	፩፻፭
አንቀጽ ፩፻፺፬	የንግድ ማኅበር ዓይነቶች	፩፻፮
አንቀጽ ፩፻፺፭	የንግድ ማኅበር ሕጋዊ ሰውነት ስለሚያገኝበት ሁኔታ	፩፻፮
አንቀጽ ፩፻፺፮	የንግድ ማኅበር ስም	፩፻፯

አንቀጽ ፩፻፸፯	የንግድ ማኀበር ስለሚቋቋምበት ሁኔታ	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፸፰	ፈራሽ ስለሆኑ ስምምነቶች	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፸፱	ስለውክልና	፩፻፯
አንቀጽ ፩፻፹	የሚተላለፉ የግዴታ ወረቀቶች	፩፻፰
አንቀጽ ፩፻፹፩	የንግድ ማኀበር ስለሚፈርስበት ሁኔታ	፩፻፰
አንቀጽ ፩፻፹፪	ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፩፻፲
ርዕስ ሁለት የኅብረት ሽርክና ማኀበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፩፻፲
አንቀጽ ፩፻፹፫	ትርጓሜ	፩፻፲
አንቀጽ ፩፻፹፬	የማኀበሩ ስም	፩፻፲፩
ምዕራፍ ሁለት የማኀበሩ አመሠራረት		፩፻፲፩
አንቀጽ ፩፻፹፭	የማኀበሩ መመስረቻ ጽሑፍ	፩፻፲፩
አንቀጽ ፩፻፹፮	የመዋጮ ዓይነትና መጠን	፩፻፲፫
አንቀጽ ፩፻፹፯	ዋስትና	፩፻፲፬
አንቀጽ ፩፻፹፰	ለመድረስ የሚችል አደጋ	፩፻፲፬
አንቀጽ ፩፻፹፱	መዋጮ በጊዜው አለመክፈል የሚያስከትለው ኃላፊነት	፩፻፲፭
ምዕራፍ ሦስት የማኀበሩ ሽሪኮች መብቶችና ግዴታዎች		፩፻፲፭
አንቀጽ ፩፻፺	የማኀበሩ ሽሪኮች መብቶች	፩፻፲፭
አንቀጽ ፩፻፺፩	የማኀበሩ ሽሪኮች ግዴታዎች	፩፻፲፮
አንቀጽ ፩፻፺፪	የትርፍና ኪሳራ ክፍፍል መሰረት	፩፻፲፯
አንቀጽ ፩፻፺፫	አዲስ ሽሪክ ስለማስገባት	፩፻፲፰
አንቀጽ ፩፻፺፬	የማኀበሩ ድርሻዎች ለሌላ ማህበርተኛ ስለሚተላለፉበት ሁኔታ	፩፻፲፰
አንቀጽ ፩፻፺፭	ከማኀበሩ የወጣ ሽሪክን ድርሻ ስለመክፈል	፩፻፲፱

አንቀጽ ፩፻፺፮	ከማኅበሩ የወጣ ሸሪክ ተጠያቂነት	፩፻፲፱
አንቀጽ ፩፻፺፯	ከድርሻ የሚገኝ ጥቅምና መብትን ለሦስተኛ ወገኖች ስለማስተላለፍ	፩፻፳
ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር		፩፻፳
አንቀጽ ፩፻፺፰	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፩፻፳
አንቀጽ ፩፻፺፱	የሥራ አስኪያጁ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፳፩
አንቀጽ፪፻	በሥራ አስኪያጅነት ሥልጣን አላግባብ መገልገል	፩፻፳፩
አንቀጽ ፪፻፩	ከማኅበሩ ጋር የሚደረግ ስምምነት	፩፻፳፪
አንቀጽ ፪፻፪	ውድድርን ስለመከልከል	፩፻፳፪
አንቀጽ ፪፻፫	ሥራ አስኪያጁን ስለመሻር	፩፻፳፫
አንቀጽ ፪፻፬	የማኅበሩ ውሳኔ አሰጣጥ	፩፻፳፬
ምዕራፍ አምስት የማኅበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት		፩፻፳፬
አንቀጽ ፪፻፭	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፳፬
አንቀጽ ፪፻፮	ማኅበሩን በማፍረስ ሂደት የሥራ አስኪያጆች ስልጣንና ተግባር	፩፻፳፮
አንቀጽ ፪፻፯	ሒሳብ አጣሪዎችን ስለመሾም	፩፻፳፯
አንቀጽ ፪፻፰	የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣንና ተግባር	፩፻፳፯
አንቀጽ ፪፻፱	ሒሳብ አጣሪዎች ስለሚሻሩበት ሁኔታ	፩፻፳፱
አንቀጽ ፪፻፲	መዋጮን ስለመመለስ	፩፻፳፱
አንቀጽ ፪፻፲፩	የትርፍና ኪሳራ አከፋፈል	፩፻፴
ርዕስ ሦስት ሁለት ዓይነት ኃላፊነት ያለበት የሽርክና ማኅበር		፩፻፴
አንቀጽ ፪፻፲፪	ትርጓሜ	፩፻፴
አንቀጽ ፪፻፲፫	የማኅበሩ ስም	፩፻፴፩
አንቀጽ ፪፻፲፬	የማኅበሩ መመሥረቻ ጽሑፍ	፩፻፴፩
አንቀጽ ፪፻፲፭	የማኅበሩ መዋጮ	፩፻፴፪

አንቀጽ ፪፻፲፮	ኃላፊነታቸው ያልተወሰነ ሸሪኮች መብትና ግዴታ	፩፻፸፪
አንቀጽ ፪፻፲፯	የጥቅም ግጭት	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፲፰	ኃላፊነታቸው የተወሰነ የማኅበሩ ሸሪኮች መብትና ግዴታ	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፲፱	ድርሻዎችን ስለማስተላለፍ	፩፻፸፭
አንቀጽ ፪፻፳	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ህግ ድንጋጌዎች	፩፻፸፮
ርዕስ አራት ኃላፊነቱ የተወሰነ የሽርክና ማኅበር		፩፻፸፮
አንቀጽ ፪፻፳፩	ትርጓሜ	፩፻፸፮
አንቀጽ ፪፻፳፪	የማኅበሩ ባሕሪያት	፩፻፸፯
አንቀጽ ፪፻፳፫	የማኅበሩ ስም	፩፻፸፯
አንቀጽ ፪፻፳፬	የማኅበሩ ሸሪኮች	፩፻፸፰
አንቀጽ ፪፻፳፭	የማኅበሩ መመስረቻ ጽሑፍ ይዘት	፩፻፸፰
አንቀጽ ፪፻፳፮	የማኅበሩ መዋጮ	፩፻፹
አንቀጽ ፪፻፳፯	የጥቅም ግጭት	፩፻፹
አንቀጽ ፪፻፳፰	የማኅበሩ ኃላፊነት ወሰን	፩፻፹
አንቀጽ ፪፻፳፱	ሸሪክ ከማህበሩ ስለሚወጣበት ሁኔታ	፩፻፹፩
አንቀጽ ፪፻፴	ከማኅበሩ የወጣ ሸሪክ ድርሻ	፩፻፹፪
አንቀጽ ፪፻፴፩	ስለማኅበሩ ውሳኔ አሰጣጥ	፩፻፹፫
አንቀጽ ፪፻፴፪	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፹፫
አንቀጽ ፪፻፴፫	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች	፩፻፹፬
ርዕስ አምስት የእሽሙር ማኅበር		፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፴፬	ትርጓሜ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፴፭	የማኅበሩ በሦስተኛ ወገኖች መታወቅ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፴፮	ስለማኅበሩ መዋጮ	፩፻፹፭

አንቀጽ ፪፻፴፯	ድርሻን ስለማስተላለፍ	፩፻፵፮
አንቀጽ ፪፻፴፰	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፩፻፵፮
አንቀጽ ፪፻፴፱	የማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፵፮
አንቀጽ ፪፻፵	የማኅበሩን ሥራ አስኪያጅ ስለመሻር	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፵፩	ማኅበሩ ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ስላለው ግንኙነት	፩፻፵፯
አንቀጽ ፪፻፵፪	የማኅበሩ ማፍረሻ ምክንያቶች	፩፻፵፰
አንቀጽ ፪፻፵፫	ሽሪክን ከማኅበሩ ስለማስወጣት	፩፻፵፱
አንቀጽ ፪፻፵፬	ተፈጻሚነት ያላቸው የዚህ ሕግ ድንጋጌዎች	፩፻፶
ርዕስ ስድስት የአክሲዮን ማኅበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፩፻፶
አንቀጽ ፪፻፵፭	ትርጓሜ	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፮	የማኅበሩ ስም	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፯	የማኅበሩ አነስተኛ ዋና ገንዘብ እና አክሲዮን ላይ የሚጻፈው ዋጋ	፩፻፶፩
አንቀጽ ፪፻፵፰	አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ የአክሲዮን ማኅበር አደራጅና አባላት	፩፻፶፪
አንቀጽ ፪፻፵፱	ለአደራጅነት ብቁ ስላለመሆን	፩፻፶፫
አንቀጽ ፪፻፶	የአደራጆች ኃላፊነት	፩፻፶፫
አንቀጽ ፪፻፶፩	ማኅበሩን ለማደራጀት የተገቡ ግዴታዎችና የተደረጉ ወጪዎች	፩፻፶፬
አንቀጽ ፪፻፶፪	የማኅበሩ መስራቾች	፩፻፶፬
አንቀጽ ፪፻፶፫	የአደራጆች ልዩ ጥቅም	፩፻፶፮
ምዕራፍ ሁለት የማኅበሩ አመሰራረት		፩፻፶፯
አንቀጽ ፪፻፶፬	ለማኅበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች	፩፻፶፯

አንቀጽ ፪፻፶፭	የማኅበሩ መመስረቻ ጽሑፍ ይዘት	፩፻፶፱
አንቀጽ ፪፻፶፮	መዋጮ	፩፻፷፩
አንቀጽ ፪፻፶፯	የዓይነት መዋጮ አገማመት	፩፻፷፩
አንቀጽ ፪፻፶፰	አክሲዮኑ ለሕዝብ ክፍት የሆነ ማኅበር	፩፻፷፫
አንቀጽ ፪፻፶፱	የማኅበሩ መግለጫ	፩፻፷፫
አንቀጽ ፪፻፷	አክሲዮን ለመግዛት ስለሚቀርብ ጥያቄ	፩፻፷፬
አንቀጽ ፪፻፷፩	የማኅበሩ የምስረታ ኦዲት	፩፻፷፭
አንቀጽ ፪፻፷፪	የፈራሚዎች ጉባኤ	፩፻፷፮
አንቀጽ ፪፻፷፫	የፈራሚዎች ጉባኤ ሥልጣንና ተግባር	፩፻፷፯
አንቀጽ ፪፻፷፬	የጉባኤውን ውሳኔዎች የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች	፩፻፷፯
አንቀጽ ፪፻፷፭	ማኅበሩን በንግድ መዝገብ ውስጥ ስለማስገባት	፩፻፷፱
አንቀጽ ፪፻፷፮	ሕጋዊ ሁኔታዎች ሳይሟሉ የተደረገ ምዝገባ	፩፻፷፱
ምዕራፍ ሦስት ስለአክሲዮን፣ የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ		፩፻፸
አንቀጽ ፪፻፷፯	የአክሲዮን አይነት	፩፻፸
አንቀጽ ፪፻፷፰	አክሲዮኖች የሚወጡበት ዋጋ	፩፻፸፩
አንቀጽ ፪፻፷፱	ማኅበሩ በንግድ መዝገብ ከመመዝገቡ በፊት ስለሚሰጥ የአክሲዮን ባለቤትነት የምስክር ወረቀት	፩፻፸፪
አንቀጽ ፪፻፸	የአክሲዮን አለመከፋፈል	፩፻፸፪
አንቀጽ ፪፻፸፩	በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች	፩፻፸፫
አንቀጽ ፪፻፸፪	አክሲዮን የሚወጣባቸው ዘዴዎች	፩፻፸፬
አንቀጽ ፪፻፸፫	የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ይዘት	፩፻፸፭
አንቀጽ ፪፻፸፬	የባለአክሲዮኖች መዝገብ	፩፻፸፮
አንቀጽ ፪፻፸፭	ማኅበሩ የራሱ የሆኑትን አክሲዮኖች ስለሚገዛበት ሁኔታ	፩፻፸፰

አንቀጽ ፪፻፸፮	በአክሲዮኖች ዝውውር ላይ የሚደረግ ገደብ	፩፻፸፱
አንቀጽ ፪፻፸፯	አክሲዮኖችን ክፍያ ከመፈጸሙ በፊት መስጠት ወይም ለአክሲዮን መግዣ ማበደር ስላለመቻሉ	፩፻፹
አንቀጽ ፪፻፸፰	የአክሲዮኖች መደብ	፩፻፹፩
አንቀጽ ፪፻፸፱	ልዩ መብት የሚያስገኙ አክሲዮኖች	፩፻፹፩
አንቀጽ ፪፻፹	ትርፍ ብቻ የሚያስገኙ አክሲዮኖች	፩፻፹፪
አንቀጽ ፪፻፹፩	በጥሬ ገንዘብ የተገዙ አክሲዮኖች አከፋፈል	፩፻፹፫
አንቀጽ ፪፻፹፪	የአይነት መዋጮ ገቢ የሚደረግበትና አክሲዮኖች የሚተላለፉበት ጊዜ	፩፻፹፬
አንቀጽ ፪፻፹፫	በወረቀት የተሰጠ አክሲዮን ባሕሪ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፹፬	በወረቀት የወጣ ላምጪው ተብሎ የተጻፈበትን አክሲዮን ስለማስተላለፍ	፩፻፹፭
አንቀጽ ፪፻፹፭	በወረቀት የወጣ ስም የተጻፈበት አክሲዮን ባለቤትነትና ስለሚተላለፍበት ሁኔታ	፩፻፹፮
አንቀጽ ፪፻፹፮	በወረቀት የወጣ አክሰሲዮን በተመለከተ የሚቀርብ መቃወሚያ	፩፻፹፮
አንቀጽ ፪፻፹፯	በቅን ልቦና የመያዝ ውጤት	፩፻፹፯
አንቀጽ ፪፻፹፰	ግዑዝ አልባ አክሲዮን ስለሚተላለፍበት ሁኔታ	፩፻፹፯
አንቀጽ ፪፻፹፱	ቀሪ ዋጋቸው ላልተከፈለ አክሲዮኖች ስለሚኖር ኃላፊነት	፩፻፹፰
አንቀጽ ፪፻፺	ለጊዜው የሚሰጥ የምስክር ወረቀት	፩፻፺
አንቀጽ ፪፻፺፩	አክሲዮን የሚያስገኛቸው መብቶች	፩፻፺፩
አንቀጽ ፪፻፺፪	አክሲዮን ሽጦ የመውጣት የአናሳ ባለአክሲዮኖች መብት	፩፻፺፪
አንቀጽ ፪፻፺፫	የማጫረት ግዴታ	፩፻፺፫

አንቀጽ ፪፻፺፬	አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት	፩፻፺፫
አንቀጽ ፪፻፺፭	የባለአክሲዮኖች ተጠያቂነት	፩፻፺፭
ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር ክፍል አንድ ስለማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ እና የተቆጣጣሪ ቦርድ		፩፻፺፮
አንቀጽ ፪፻፺፮	የማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ	፩፻፺፮
አንቀጽ ፪፻፺፯	ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባልነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፩፻፺፰
አንቀጽ ፪፻፺፰	ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ሹመት	፩፻፺፱
አንቀጽ ፪፻፺፱	የተለያየ ህጋዊ አቋም ያላቸው ባለአክሲዮኖች በቦርድ ስለሚወከሉበት ሁኔታ	፪፻
አንቀጽ ፫፻	የዳይሬክተሮች ቦርድ ሰብሳቢ	፪፻
አንቀጽ ፫፻፩	የተለየ ኃላፊነት	፪፻፩
አንቀጽ ፫፻፪	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚገቡት ዋስትና	፪፻፪
አንቀጽ፫፻፫	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመተካት	፪፻፫
አንቀጽ ፫፻፬	ለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ስለሚከፈል የሥራ ዋጋ	፪፻፭
አንቀጽ ፫፻፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላትን ስለመሻር	፪፻፮
አንቀጽ ፫፻፮	በማኅበሩ እና ከማኅበሩ ጋር ቅርበት ባላቸው ሰዎች መካከል የሚደረግ ስምምነት	፪፻፯
አንቀጽ ፫፻፯	ዳይሬክተሮችን የሚመለከት ብድር ወይም ዋስትና	፪፻፲
አንቀጽ ፫፻፰	የዳይሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች	፪፻፲፩
አንቀጽ ፫፻፱	በኤለክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ የዳይሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ	፪፻፲፪

አንቀጽ ፫፻፲	ስለ ውክልና	፩፻፲፫
አንቀጽ ፫፻፲፩	ለማኅበሩ ቅርበት ያላቸው ሰዎች መዝገብ	፩፻፲፬
አንቀጽ ፫፻፲፪	የባለቤትነት ጥቅምን ስለማሳወቅ	፩፻፲፭
አንቀጽ ፫፻፲፫	በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት የተያዙ አክሲዮኖችና የግዴታ ወረቀቶች መዝገብ	፩፻፲፮
አንቀጽ ፫፻፲፬	ስለዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት እና ሥራ አስኪየጆች ክፍያ የሚሰጡ መግለጫዎች	፩፻፲፯
አንቀጽ ፫፻፲፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ ኃላፊነት - ጠቅላላ	፩፻፲፯
አንቀጽ ፫፻፲፮	የመታመን ግዴታ	፩፻፳
አንቀጽ ፫፻፲፯	በነጻነት ስለመወሰን	፩፻፳
አንቀጽ ፫፻፲፰	ጥንቃቄ እና ትጋት	፩፻፳፩
አንቀጽ ፫፻፲፱	ውድድርን ስለመከልከል	፩፻፳፩
አንቀጽ ፫፻፳	ስለጥቅም ግጭት	፩፻፳፪
አንቀጽ ፫፻፳፩	የጥቅም ግጭትን ስለማሳወቅ	፩፻፳፫
አንቀጽ ፫፻፳፪	በሦስተኛ ወገን የሚሰጥ ጥቅም	፩፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፳፫	ድምጽ ላይ ስለሚደረግ ገደብ	፩፻፳፬
አንቀጽ ፫፻፳፬	የዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣን	፩፻፳፭
አንቀጽ ፫፻፳፭	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባለት ለማኅበሩ ስላለባቸዉ ተጠያቂነት	፩፻፳፮
አንቀጽ ፫፻፳፮	ዳይሬክተሮችን ከተጠያቂነት ነጻ ስለሚያደርጉ ስምምነቶች	፩፻፳፯
አንቀጽ ፫፻፳፯	መቃወሚያ	፩፻፳፰
አንቀጽ ፫፻፳፰	ማኅበሩ በዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ላይ ስለሚያቀርበው ክስ	፩፻፳፱
አንቀጽ ፫፻፳፱	የዳይሬክተሮች ቦርድ አባላት ከማኅበሩ ገንዘብ ለሚጠይቁ ሰዎች ስላለባቸው ቂነት	፩፻፴፩
አንቀጽ ፫፻፴	ባለአክሲዮኖችና ሶስተኛ ወገኖች ስለሚያቀርቡት ክስ	፩፻፴፪

አንቀጽ ፫፻፴፩	ተቆጣጣሪ ቦርድ	፮፻፴፫
አንቀጽ ፫፻፴፪	የተቆጣጣሪ ቦርዱ ስልጣንና ተግባር	፮፻፴፬
አንቀጽ ፫፻፴፫	የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላትን ስለመተካት	፮፻፴፮
አንቀጽ ፫፻፴፬	የተቆጣጣሪ ቦርድ አባላት ተጠያቂነት	፮፻፴፯
አንቀጽ ፫፻፴፭	ይርጋ እና ሌሎች መቃወሚያዎች	፮፻፴፯
አንቀጽ ፫፻፴፮	ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች	፮፻፴፰
ክፍል ሁለት የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅና ፀሐፊ		፮፻፴፰
አንቀጽ ፫፻፴፯	የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ	፮፻፴፰
አንቀጽ ፫፻፴፰	የማኅበሩ ዋና ሥራ አስኪያጅ ሥልጣንና ተግባር	፮፻፴፱
አንቀጽ ፫፻፴፱	የሥራ አስኪያጁን ሥልጣን የመገደብ ውጤት	፮፻፵
አንቀጽ ፫፻፵	የማኅበሩ ፀኃፊ	፮፻፵
አንቀጽ ፫፻፵፩	የማኅበሩ ፀሐፊ ስልጣንና ተግባራት	፮፻፵፩
አንቀጽ ፫፻፵፪	የማኅበሩ ፀሐፊ ተጠያቂነት	፮፻፵፩
ክፍል ሶስት ስለኦዲት እና ስልጣን ባለው የመንግስት አካል ስለሚደረግ ምርመራ		፮፻፵፪
አንቀጽ ፫፻፵፫	ኦዲተሮችን ስለ መሾም	፮፻፵፪
አንቀጽ ፫፻፵፬	ስለ ኦዲተሮች የስራ ዘመን	፮፻፵፫
አንቀጽ ፫፻፵፭	በኦዲተርነት ለመሾም ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፮፻፵፫
አንቀጽ ፫፻፵፮	ኦዲተርን ስለመሻር	፮፻፵፬
አንቀጽ ፫፻፵፯	የኦዲተሮች የሥራ ዋጋ	፮፻፵፬
አንቀጽ ፫፻፵፰	የኦዲተሮች ኃላፊነት	፮፻፵፭
አንቀጽ ፫፻፵፱	ለጠቅላላ ጉባኤው የሚቀርብ ሪፖርት	፮፻፵፮
አንቀጽ ፫፻፶	ተገቢ ያልሆነ ተግባር መፈጸሙን የማስታወቅ ግዴታ	፮፻፵፮

አንቀጽ ፫፻፶፩	የማኅበሩን ጠቅላላ ጉባኤ ስብሰባ ስለመጥራት	፪፻፵፯
አንቀጽ ፫፻፶፪	ስለኦዲተሮች ስልጣን	፪፻፵፱
አንቀጽ ፫፻፶፫	የእናት የንግድ ማኅበር ሂሳብን ስለመመርመር	፪፻፶
አንቀጽ ፫፻፶፬	የኦዲተሮች ተጠያቂነት	፪፻፶
አንቀጽ ፫፻፶፭	ባለ አክሲዮኖች ባቀረቡት ጥያቄ መሰረት ስለ ኩባንያው ሁኔታ የሚደረግ ምርመራ	፪፻፶፩
አንቀጽ ፫፻፶፮	የግዴታ ምርመራ	፪፻፶፪
አንቀጽ ፫፻፶፯	አግባብ ያለው የመንግስት አካል በራሱ አነሳሽነት ስለሚያደርገው ምርመራ	፪፻፶፪
አንቀጽ ፫፻፶፰	በእናትና በተቀጥላ ማኅበራት ጉዳዮች ላይ ኢንስፔክተሮች ስላላቸው ስልጣን	፪፻፶፫
አንቀጽ ፫፻፶፱	ምርመራ የሚደረግበት ማኅበር ስላለበት ግዴታ	፪፻፶፬
አንቀጽ ፫፻፷	የኢንስፔክተሮች ሪፖርት	፪፻፶፭
አንቀጽ ፫፻፷፩	ስለ ባለአክሲዮኖች የትውስት ስም	፪፻፶፭
ምዕራፍ አምስት ስለማኅበሩ ጉባኤዎች ክፍል አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፪፻፶፮
አንቀጽ ፫፻፷፪	ጠቅላላ ደንብ	፪፻፶፮
አንቀጽ ፫፻፷፫	ከባለአክሲዮንነት የሚመነጩ መብቶች	፪፻፶፯
አንቀጽ ፫፻፷፬	አናሳ ባለአክሲዮኖችን ከጉዳት ስለመጠበቅ	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፭	የጉባኤዎች ዓይነት	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፮	የማኅበሩ ጉባኤ ጥሪ	፪፻፶፰
አንቀጽ ፫፻፷፯	የጉባኤው አጠራር ሁኔታ	፪፻፷
አንቀጽ ፫፻፷፰	ምልዓተ ጉባኤ ባለመሟላቱ በድጋሜ የሚደረግ የመደበኛ ጉባኤ ጥሪ	፪፻፷፩

አንቀጽ ፫፻፷፱	ምልዓተ ጉባኤ ባለመሟላቱ በድጋሚ የሚደረግ የአስቸኳይ ወይም የልዩ ጉባኤ ጥሪ	፪፻፷፩
አንቀጽ ፫፻፸	የጉባኤው የማስታወቂያ ጊዜ	፪፻፷፪
አንቀጽ ፫፻፸፩	በጉባኤው ጥሪ ማስታወቂያ ላይ የሚገለጹ ጉዳዮች	፪፻፷፪
አንቀጽ ፫፻፸፪	አጀንዳ	፪፻፷፫
አንቀጽ ፫፻፸፫	የባለአክሲዮኖች ወኪል	፪፻፷፬
አንቀጽ ፫፻፸፬	ውሳኔ ለማሳለፍ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች	፪፻፷፬
አንቀጽ ፫፻፸፭	ማኅበሩ መልሶ የገዛቸው አክሲዮኖች ድምጽ የመስጠት መብት የማያስገኙ ስለመሆኑ	፪፻፷፯
አንቀጽ ፫፻፸፮	የአክሲዮኖች መመዝገቢያ ጊዜ	፪፻፷፯
አንቀጽ ፫፻፸፯	የውክልና ሥልጣን	፪፻፷፯
አንቀጽ ፫፻፸፰	የጉባኤው ተሳታፊዎች መመዝገቢያ ሰነድ	፪፻፷፯
አንቀጽ ፫፻፸፱	የጉባኤው ሰብሳቢ	፪፻፷፰
አንቀጽ ፫፻፹	የጉባኤው ድምጽ ቆጣሪዎች	፪፻፷፰
አንቀጽ ፫፻፹፩	የማኅበሩን ሰነዶች የማየት ወይም የመውሰድ መብት	፪፻፷፱
አንቀጽ ፫፻፹፪	ተጨማሪ መረጃ የማግኘት መብት	፪፻፸፩
አንቀጽ ፫፻፹፫	የባለአክሲዮኖች ድምጽ የመስጠት መብት	፪፻፸፫
አንቀጽ ፫፻፹፬	ድምጽ የመስጠት ገደብ	፪፻፸፫
አንቀጽ ፫፻፹፭	የጥቅም ግጭት	፪፻፸፬
አንቀጽ ፫፻፹፮	ድምጽን በነጻነት የመስጠት መብትን መገደብ የማይቻል ስለመሆኑ	፪፻፸፭
አንቀጽ ፫፻፹፯	ቃለ ጉባኤ	፪፻፸፭
አንቀጽ ፫፻፹፰	የቃለ ጉባኤ ቅጂዎች ወይም ግልባጮች	፪፻፸፯
አንቀጽ ፫፻፹፱	ጉባኤውን ለሌላ ጊዜ ስለማስተላለፍ	፪፻፸፯

አንቀጽ ፫፻፺	በስምምነት የሚደረግ የሁሉም ባለአክሲዮኖች ጉባኤ	፪፻፸፯
አንቀጽ ፫፻፺፩	የጉባኤው ውሳኔዎች ውጤት	፪፻፸፰
ክፍል ሁለት መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ		፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፪	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፫	393 መደበኛ ጉባኤ የሚደረግበት ጊዜ	፪፻፹
አንቀጽ ፫፻፺፬	የመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ሥልጣን	፪፻፹፩
አንቀጽ ፫፻፺፭	የጥቅም ግጭት ያለበት ውል የማህበሩን ሀብት አስር በመቶና በላይ የሚሸፍን ሲሆን	፪፻፹፪
አንቀጽ ፫፻፺፮	ልዩ መርማሪ መሾም	፪፻፹፮
አንቀጽ ፫፻፺፯	በጉባኤ የመሳተፍ መብት	፪፻፹፰
አንቀጽ ፫፻፺፰	ምልዓተ-ጉባኤ እና የድምጽ ብልጫ	፪፻፹፰
ክፍል ሦስት ስለማኅበሩ አስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤዎች		፪፻፺
አንቀጽ ፫፻፺፱	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፺
አንቀጽ ፬፻	የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ሥልጣን	፪፻፺
አንቀጽ ፬፻፩	በጉባኤ የመሳተፍ መብት	፪፻፺፩
አንቀጽ ፬፻፪	ስለአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ድምጽ አሰጣጥና ምልዓተ ጉባኤ	፪፻፺፩
አንቀጽ ፬፻፫	ከማኅበሩ የመውጣት መብት	፪፻፺፫
ክፍል አራት ስለማኅበሩ ልዩ ጉባኤ		፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፬	የአንድን መደብ ባለአክሲዮኖች መብቶች ስለመለወጥ	፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፭	ሰነዶችን የማየት መብት	፪፻፺፭
አንቀጽ ፬፻፮	የልዩ ጉባኤው ምልዓተ ጉባኤና ድምፅ ብልጫ	፪፻፺፮

ምዕራፍ ስድስት የዕዳ ሰነዶች		፪፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፯	ትርጓሜ	፪፻፺፮
አንቀጽ ፭፻፰	የዕዳ ሰነዶችን ማውጣት ስለመቻል	፪፻፺፯
አንቀጽ ፭፻፱	መውጣት የሚችለው ከፍተኛ የዕዳ ሰነድ መጠን	፪፻፺፯
አንቀጽ ፭፻፲	የዕዳ ሰነዶችን ያወጣ ማኅበር ግዴታዎች	፪፻፺፱
አንቀጽ ፭፻፲፩	የዕዳ ሰነዶችን ባወጣ ማኅበር የሚደረግ የዋና ገንዘብ ቅነሳ	፫፻
አንቀጽ ፭፻፲፪	የዕዳ ሰነዶች ስለሚወጡበት ዋጋ	፫፻
አንቀጽ ፭፻፲፫	የዕዳ ሰነድ የምስክር ወረቀት ይዘት	፫፻፩
አንቀጽ ፭፻፲፬	አክሲዮኖችን የሚመለከቱ ድንጋጌዎች ተፈፃሚነት	፫፻፪
አንቀጽ ፭፻፲፭	ስለዕዳ ሰነድ ያዥች ጠቅላላ ጉባኤ	፫፻፪
አንቀጽ ፭፻፲፮	የዕዳ ሰነድ ያዥች ጉባኤ አጠራርና አካሄድ	፫፻፫
አንቀጽ ፭፻፲፯	የጉባኤው ስልጣን	፫፻፬
አንቀጽ ፭፻፲፰	ባለዕዳው ማኅበሩ ባቀረባቸው ሃሳቦች ላይ ውሳኔ ስለመስጠት	፫፻፭
አንቀጽ ፭፻፲፱	ለውሳኔዎች መፅናት የሚያስፈልጉ ሁኔታዎች	፫፻፮
አንቀጽ ፭፻፳	ስለድምፅ ብልጫ	፫፻፰
አንቀጽ ፭፻፳፩	አንዳንድ ውሳኔዎችን በፍርድ ቤት ስለማፀደቅ	፫፻፱
አንቀጽ ፭፻፳፪	የዕዳ ሰነድ ያዥች ቡድን ወኪሎች	፫፻፱
አንቀጽ ፭፻፳፫	የወኪሎች ስልጣን	፫፻፲
አንቀጽ ፭፻፳፬	ባለዕዳው ማኅበር በከሰረ ጊዜ ወኪሎች ስላሉባቸው ግዴታዎች	፫፻፲፩
ምዕራፍ ሰባት ስለማኅበር ሂሳቦች		፫፻፲፪

አንቀጽ ፬፻፷፭	ጠቅላላ ድንጋጌዎች	፫፻፲፪
አንቀጽ ፬፻፷፮	ሂሳቦች እና ዓመታዊ ሪፖርት	፫፻፲፫
አንቀጽ ፬፻፷፯	የሒሳብ ሰነዶችን እና ሪፖርቶችን ስለመስጠት	፫፻፲፬
አንቀጽ ፬፻፷፰	የሀብትና ዕዳ ሂሳብ መግለጫ እና የትርፍና ኪሳራ መግለጫ ስለሚዘጋጅበት ሁኔታ	፫፻፲፬
አንቀጽ ፬፻፷፱	ሰለ አባሪዎች	፫፻፲፭
አንቀጽ ፬፻፸	የአላቂ ንብረቶች መተኪያ ገንዘብና የእርጅና ቅናሽ	፫፻፲፭
አንቀጽ ፬፻፸፩	የእናት ማኅበር ሂሳቦች	፫፻፲፮
አንቀጽ ፬፻፸፪	ስለትርፍ	፫፻፲፯
አንቀጽ ፬፻፸፫	ስለመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፲፰
አንቀጽ ፬፻፸፬	በህግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፲፱
አንቀጽ ፬፻፸፭	አክሲዮንን ከዋጋው በላይ በማውጣት ስለሚቋቋም መጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፳
አንቀጽ ፬፻፸፮	የትርፍ አደላደልና አከፋፈል	፫፻፳
አንቀጽ ፬፻፸፯	የተወሰኑ ወይም በየጊዜው የሚሰጡ ወለዶች	፫፻፳፩
አንቀጽ ፬፻፸፰	የትርፍ ድርሻ ክፍያና የባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፳፪
አንቀጽ ፬፻፸፱	የተከፈሉ የትርፍ ድርሻዎች እንዲመለሱ መጠየቅ የማይቻል ስለመሆኑ	፫፻፳፫
አንቀጽ ፬፻፹	የሀብትና የዕዳ ሂሳብ መግለጫን የማጽደቅ ውጤት	፫፻፳፫
አንቀጽ ፬፻፹፩	የሀብትና የዕዳ ሂሳብ መግለጫን በማስታወቂያ ስለማውጣት	፫፻፳፬
ምዕራፍ ስምንት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግና ስለመቀነስ ክፍል አንድ የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ		፫፻፳፬

አንቀጽ ፬፻፵፪	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ማሳደጊያ መንገዶች	፫፻፷፭
አንቀጽ ፬፻፵፫	ለዳይሬክተሮች ቦርድ ስልጣን ስለመስጠት	፫፻፷፮
አንቀጽ ፬፻፵፬	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ የማሳደግ ውሳኔ ተግባራዊ ስለሚሆንበት ጊዜ	፫፻፷፯
አንቀጽ ፬፻፵፭	አዲስ አክሲዮኖችን ከማውጣት በፊት ዋና ገንዘቡን ከፍሎ ስለማጠናቀቅ	፫፻፷፯
አንቀጽ ፬፻፵፮	አዲስ አክሲዮኖች ስለሚወጡበት ሁኔታ	፫፻፷፯
አንቀጽ ፬፻፵፯	አክሲዮኖችን እንዲገዛ ሕዝብን ስለመጋበዝ	፫፻፷፰
አንቀጽ ፬፻፵፰	አክሲዮኖችን የመግዛት ቅድሚያ መብት	፫፻፷፱
አንቀጽ ፬፻፵፱	ያልተገዙ አክሲዮኖችን የመግዛት መብት	፫፻፸
አንቀጽ ፬፻፶	ቀሪዎችን አክሲዮኖች ስለማከፋፈል	፫፻፸
አንቀጽ ፬፻፶፩	በቀደምትነት መብት ላይ የሚደረግ ገደብ	፫፻፸፩
አንቀጽ ፬፻፶፪	በአክሲዮን የሚለወጡ የዕዳ ሰነዶችን ስለማውጣት	፫፻፸፪
አንቀጽ ፬፻፶፫	አክሲዮኖችን ለመግዛት ልዩ የቀደምትነት መብት የሚሰጡ ጽሁፎችን ማውጣት ስለመከልከል	፫፻፸፫
አንቀጽ ፬፻፶፬	አክሲዮን በቅደሚያ ለመግዛት ለባለአክሲዮኖች የሚሰጠው ጊዜ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፬፻፶፭	አክሲዮን የመግዛት ጥሪ ስለማድረግ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፬፻፶፮	አዲስ አክሲዮኖችን ለመግዛት ስለመፈረም	፫፻፸፭
አንቀጽ ፬፻፶፯	አክሲዮን ለመግዛት መፈረምን ስለማስታወቅ	፫፻፸፭
አንቀጽ ፬፻፶፰	በዓይነት በሚደረግ መዋጮ የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለማሳደግ	፫፻፸፮
አንቀጽ ፬፻፶፱	የአዲስ አክሲዮኖችን ዋጋ ዕዳን በማቻቻል ስለመክፈል	፫፻፸፮

አንቀጽ ፬፻፹	የመጠባበቂያ ገንዘብ በመጨመር ዋና ገንዘብን ስለማሳደግ	፫፻፷፯
አንቀጽ ፬፻፹፩	የአክሲዮን ዋጋ ጥቂት በጥቂት መልሶ ስለመክፈል	፫፻፷፯
ክፍል ሁለት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ		፫፻፷፰
አንቀጽ ፬፻፹፪	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ለመቀነስ የሚቀርብ ሀሳብ	፫፻፷፰
አንቀጽ ፬፻፹፫	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ ቅነሳን ስለማስታወቅ	፫፻፷፱
አንቀጽ ፬፻፹፬	በኪሳራ ምክንያት የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ	፫፻፷፱
አንቀጽ ፬፻፹፭	የዋና ገንዘብ አቀናነስ ዘዴዎች	፫፻፷፱
አንቀጽ ፬፻፹፮	ለባለአክሲዮኖች ሊጠበቁ የሚችሉ መብቶች	፫፻፸
አንቀጽ ፬፻፹፯	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፸
አንቀጽ ፬፻፹፰	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ በሕግ ከተወሰነው አነስተኛ መጠን በታች መቀነስ	፫፻፸፩
አንቀጽ ፬፻፹፱	ኪሳራ ሳይኖር የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ስለመቀነስ	፫፻፸፪
አንቀጽ ፬፻፺	የባለአክሲዮኖች እኩልነት	፫፻፸፪
አንቀጽ ፬፻፺፩	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፸፪
አንቀጽ ፬፻፺፪	የማኅበሩን ዋና ገንዘብ ቅነሳ በቃለ ጉባኤ ስለመመዝገብ	፫፻፸፫
ምዕራፍ ዘጠኝ ስለ ማኅበሩ መፍረስ እና ሒሳብ መጣራት		፫፻፸፬
አንቀጽ ፬፻፺፫	ማኅበሩ የሚፈርስባቸዉ ምክንያቶች	፫፻፸፬
አንቀጽ ፬፻፺፬	የማኅበሩን መፍረስ ስለማስታወቅ	፫፻፸፮
አንቀጽ ፬፻፺፭	ሒሳብ አጣሪ ስለመሾምና ስለመሻር	፫፻፸፮
አንቀጽ ፬፻፺፮	የሒሳብ አጣሪዎች ሥራ መልቀቅ	፫፻፸፯

አንቀጽ ፩፻፸፯	ለሒሳብ አጣሪነት ብቁ የሚያደርጉ መስፈርቶች	፫፻፷፰
አንቀጽ ፩፻፸፰	የሒሳብ አጣሪዎች የሥራ ዋጋ	፫፻፷፱
አንቀጽ ፩፻፸፱	ሒሳብ በሚጣራበት ጊዜ የማኅበሩ ሕጋዊ ሰውነት ቀጣይነት	፫፻፷፱
አንቀጽ ፩፻፹	የከሰረ ማኅበር ሂሳብ ስለሚጣራበት ሁኔታ	፫፻፸
አንቀጽ ፩፻፹፩	የሒሳብ አጣሪዎች ግዴታና ኃላፊነት	፫፻፸
አንቀጽ ፩፻፹፪	የሒሳብ አጣሪዎች ሥልጣን እና ኃላፊነት	፫፻፸፩
አንቀጽ ፩፻፹፫	ከዕዳ ክፍያ በፊት የንብረት ክፍፍል ማድረግ የተከለከለ ስለመሆኑ	፫፻፸፪
አንቀጽ ፩፻፹፬	ገንዘብ ጠያቂዎችን ስለመጥራትና ክፍያ ስለመፈጸም	፫፻፸፫
አንቀጽ ፩፻፹፭	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት ጥበቃ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፩፻፹፮	የመጨረሻ የሃብትና ዕዳ ሒሳብ መግለጫ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፩፻፹፯	የሀብት ክፍፍሉን ስለማቆየት	፫፻፸፮
አንቀጽ ፩፻፹፰	ያልተወሰደን ገንዘብ ስለማስቀመጥ	፫፻፸፮
አንቀጽ ፩፻፹፱	ማኅበሩን ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፫፻፸፯
አንቀጽ ፩፻፺	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፸፯
አንቀጽ ፩፻፺፩	የማኅበሩን መዝገቦች ጠብቆ ስለመያዝ	፫፻፸፰
ምዕራፍ አስር ስለድረ-ገፅ		፫፻፸፰
አንቀጽ ፩፻፺፪	ድረ-ገጽ ስለማቋቋም	፫፻፸፰
አንቀጽ ፩፻፺፫	ድረ-ገፅ ላይ ስለሚገለፁ ነገሮች	፫፻፸፰
አንቀጽ ፩፻፺፬	መረጃዎች በድረ-ገፁ ላይ ስለሚቆዩበት ጊዜ	፫፻፹
ርዕስ ሰባት ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር ምዕራፍ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፫፻፹

አንቀጽ ፬፻፺፫	ትርጓሜ	፫፻፹
አንቀጽ ፬፻፺፬	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ	፫፻፹፩
አንቀጽ ፬፻፺፭	የማኅበሩ ስም	፫፻፹፪
አንቀጽ ፬፻፺፮	የባለ አክሲዮኖች ቁጥር ወደ አንድ ዝቅ ማለት	፫፻፹፪
ምዕራፍ ሁለት የማኅበሩ ምስረታ		፫፻፹፪
አንቀጽ ፬፻፺፱	ለማኅበሩ ምስረታ የሚያስፈልጉ ጠቅላላ ሁኔታዎች	፫፻፹፫
አንቀጽ ፭፻	የመመስረቻ ጽሑፉ ይዘት	፫፻፹፫
አንቀጽ ፭፻፩	ተቀባይነት ያለው መዋጮ	፫፻፹፬
አንቀጽ ፭፻፪	በዓይነት የተከፈለ መዋጮ	፫፻፹፭
ምዕራፍ ሦስት ስለአክሲዮኖችና የባለአክሲዮኖች መብትና ግዴታ		፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፫	የአክሲዮኖች ዓይነት	፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፬	ሰነዶችን የመመርመር መብት	፫፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፭	በመያዣ ወይም በአላባ ስለሚሰጡ አክሲዮኖች	፫፻፹፯
አንቀጽ ፭፻፮	የአክሲዮን ምስክር ወረቀት ስለሚይዛቸው ነገሮች	፫፻፹፯
አንቀጽ ፭፻፯	ስለአክሲዮኖች መዝገብ	፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፰	አክሲዮኖችን ስለማስተላለፍ	፫፻፺
አንቀጽ ፭፻፱	ከማህበሩ ውጪ አክሲዮን ስለማስተላለፍ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፲	አክሲዮንን በፍርድ አፈጻጸም ስለማስተላለፍ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፲፩	አክሲዮኖችን በውርስ ስለማግኘት	፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፲፪	ተፈጻሚነት ስላላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፺፫
ምዕራፍ አራት የማኅበሩ ሥራ አመራር		፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፲፫	የማኅበሩ የዳይሬክተሮች ቦርድ	፫፻፺፫

አንቀጽ ፭፻፲፬	ስለ ማኅበሩ ሥራ አስኪያጅ	፫፻፷፬
አንቀጽ ፭፻፲፭	የሥራ አስኪያጁ ስልጣን	፫፻፷፭
አንቀጽ ፭፻፲፮	የስራ አስኪያጁ ተጠያቂነት	፫፻፷፭
አንቀጽ ፭፻፲፯	ሥራ አስኪያጅን ስለመሻር	፫፻፷፮
አንቀጽ ፭፻፲፰	ስለኦዲተር	፫፻፷፰
ምዕራፍ አምስት ስለማኅበሩ ጉባኤዎች		፫፻፷፰
አንቀጽ ፭፻፲፱	የጉባኤ አይነቶች	፫፻፷፰
አንቀጽ ፭፻፳	በኤለክትሮኒክ ዘዴ ስለሚደረግ ጉባዔ	፫፻፷፱
አንቀጽ ፭፻፳፩	መደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ	፫፻፸
አንቀጽ ፭፻፳፪	ቃለ ጉባኤ	፫፻፸፩
አንቀጽ ፭፻፳፫	ያለጉባኤ የሚሰጡ ውሳኔዎች	፫፻፸፪
አንቀጽ ፭፻፳፬	የባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፸፪
አንቀጽ ፭፻፳፭	የመደበኛ ጠቅላላ ጉባኤ ምልዓተ ጉባኤና አብላጫ ድምፅ	፫፻፸፫
አንቀጽ ፭፻፳፮	የአስቸኳይ ጠቅላላ ጉባኤ ምልዓተ ጉባኤና አብላጫ ድምፅ	፫፻፸፬
አንቀጽ ፭፻፳፯	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፸፭
ምዕራፍ ስድስት የማኅበሩ ሒሳቦች		፫፻፸፮
አንቀጽ ፭፻፳፰	በሕግ የተወሰነ የመጠባበቂያ ገንዘብ	፫፻፸፮
አንቀጽ ፭፻፳፱	ሐሰተኛ የትርፍ ድርሻ	፫፻፸፮
አንቀጽ ፭፻፴	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፸፮
ምዕራፍ ሰባት የማኅበሩ መፍረስና ሒሳብ መጣራት		፫፻፸፮
አንቀጽ ፭፻፴፩	የመፍረሻ ምክንያቶች	፫፻፸፯
አንቀጽ ፭፻፴፪	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ ሶስት አራተኛ መጥፋት	፫፻፸፯

አንቀጽ ፭፻፴፫	ተፈጻሚነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፫፻፹፰
ርዕስ ስምንት ባለ አንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር		፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፬	ትርጓሜ	፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፭	የማኅበሩ ዋና ገንዘብ	፫፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፴፮	በግል የሚደረግ መግለጫ፤ይዘቱና አኳኃኑ	፫፻፹፱
አንቀጽ ፭፻፴፯	ስለ ዕጩ ንብረት ጠባቂ	፫፻፺
አንቀጽ ፭፻፴፰	ከግለሰብ ነጋዴነት ወደ ባለአንድ አባል ኃላፊነቱ የተወሰነ የግል ማኅበር ስለሚደረግ መለወጥ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፴፱	የተከለከለ ምሥረታ	፫፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፵	በዓይነት ስለሚደረግ መዋጮ	፫፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፵፩	ስለ ዋና ሥራ አስኪያጅ	፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፵፪	የማኅበሩ ጠቅላላ ጉባዔ	፫፻፺፫
አንቀጽ ፭፻፵፫	የአባሉ ተጠያቂነት	፫፻፺፬
አንቀጽ ፭፻፵፬	ሒሳቡን ማጣራት ሳያስፈልግ ማኅበሩ ስለሚፈርስበት ሁኔታ	፫፻፺፭
አንቀጽ ፭፻፵፭	ስለ ሌሎች ሕጎች ተፈጻሚነት	፫፻፺፯
ርዕስ ዘጠኝ ስለንግድ ማኅበራት መለወጥ		፫፻፺፯
አንቀጽ ፭፻፵፮	ጠቅላላ ድንጋጌ	፫፻፺፯
አንቀጽ ፭፻፵፯	በማኅበሩ መለወጥ ያልተስማሙ ባለአክሲዮኖች መብት	፫፻፺፰
አንቀጽ ፭፻፵፰	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፫፻፺፰
አንቀጽ ፭፻፵፱	የሸሪኮች ኃላፊነት	፬፻
ርዕስ አስር የንግድ ማህበራት መዛመድ፣ መዋሃድና መከፋፈል ምእራፍ አንድ የንግድ ማኅበራት መቧደን		፬፻፩

አንቀጽ ፭፻፶	ቡድን፡ ትርጓሜ	፮፻፩
አንቀጽ ፭፻፶፩	ሙሉ በሙሉ በባለቤትነት የተያዘ ኩባንያ	፮፻፪
አንቀጽ ፭፻፶፪	ቁጥጥር ፡ ትርጓሜ	፮፻፪
አንቀጽ ፭፻፶፫	ተሳትፎን ስለ መተመን	፮፻፬
አንቀጽ ፭፻፶፬	ቁጥጥርን የማስታወቅ ኃላፊነት	፮፻፭
አንቀጽ ፭፻፶፭	አንድ ኩባንያ ከሌላ ኩባንያ ስለሚኖረው አክሲዮን	፮፻፯
አንቀጽ ፭፻፶፮	የእናት ኩባንያው ለተቀጥላ ኩባንያው አመራር ወይምትእዛዝ የመስጠት መብት	፮፻፰
አንቀጽ ፭፻፶፯	በተቀጥላ ኩባንያ ደረጃ ስለሚኖር መረጃ የማግኘት መብት	፮፻፲
አንቀጽ ፭፻፶፰	አክሲዮን ገዝቶ የማስወጣት መብት	፮፻፲
አንቀጽ ፭፻፶፱	የእናት ኩባንያ ባለአክሲዮኖች መብት	፮፻፲፩
አንቀጽ ፭፻፷	በቡድን ውስጥ ስለሚኖር የንግድ ዕድሎች	፮፻፲፩
አንቀጽ ፭፻፷፩	ልዩ ምርመራ እንዲደረግ የመጠየቅ መብት	፮፻፲፪
አንቀጽ ፭፻፷፪	አክሲዮን ሸጦ የመውጣት መብት	፮፻፲፪
አንቀጽ ፭፻፷፫	ስለቡድን ጥቅሞች	፮፻፲፫
አንቀጽ ፭፻፷፬	አሳሳች የግብይት አሠራር	፮፻፲፬
ምዕራፍ ሁለት የማኅበራት መዋሃድ እና መከፋፈል		፮፻፲፭
አንቀጽ ፭፻፷፭	የማኅበራት መዋሀድ	፮፻፲፭
አንቀጽ ፭፻፷፮	የማኅበራት መከፈል	፮፻፲፰
አንቀጽ ፭፻፷፯	የውህደት ወይም የመከፈል ዕቅድ	፮፻፳
አንቀጽ ፭፻፷፰	የውህደት ወይም መከፈል ሪፖርት	፮፻፳፪
አንቀጽ ፭፻፷፱	የውህደት ወይም የመከፈል ግምገማ	፮፻፳፬
አንቀጽ ፭፻፸	ሰነዶችን የማግኘት መብት	፮፻፳፭
አንቀጽ ፭፻፸፩	የውህደት ወይም መከፈል ውሳኔ	፮፻፳፯
አንቀጽ ፭፻፸፪	ዕቅዱን ስለማሳወቅ	፮፻፳፯

አንቀጽ ፭፻፸፫	ውህደቱ ወይም መከፈሉ የሚፀናበት ጊዜ	፩፻፸፰
አንቀጽ ፭፻፸፬	የውህደት እና የመከፈል ውጤት	፩፻፸፱
አንቀጽ ፭፻፸፭	በውህደት ወይም በመከፈል ጊዜ የአባላት መብት ጥበቃ	፩፻፹፩
አንቀጽ ፭፻፸፮	የገንዘብ ጠያቂዎች መብት	፩፻፹፪
አንቀጽ ፭፻፸፯	የግዴታ ሰነድ የያዙ ሰዎች መብት	፩፻፹፬
ርዕስ አስራ አንድ በውጭ ሀገር ስለተቋቋመ ወይም በውጭ ሀገር ስለሚሰራ ማኅበር ምዕራፍ አንድ የውጭ አገር የንግድ ማኅበር ቅርንጫፍ		፩፻፹፭
አንቀጽ ፭፻፸፰	የቅርንጫፍ፡ ትርጓሜ እና አቋም	፩፻፹፭
አንቀጽ ፭፻፸፱	የመነገድ መብት	፩፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፹	ለምዝገባ መቅረብ ያለበት መረጃ	፩፻፹፮
አንቀጽ ፭፻፹፩	ስለቅርንጫፍ ሥራ አመራር	፩፻፹፰
አንቀጽ ፭፻፹፪	የቅርንጫፍ ሥራ አስኪያጅ ግዴታዎች	፩፻፹፱
አንቀጽ ፭፻፹፫	ከንግድ መዝገብ ስለመሰረዝ	፩፻፺
ምዕራፍ ሁለት ስለኢትዮጵያ ሕግ ተፈጻሚነት		፩፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፹፬	በውጭ ሀገር ተቋቁሞ ዋና መስሪያ ቤቱ በኢትዮጵያ ስለሚገኝ ማኅበር	፩፻፺፩
አንቀጽ ፭፻፹፭	በኢትዮጵያ ተቋቁሞ በውጭ አገር ስለሚሰራ ማህበር	፩፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፹፮	በዚህ ሕግ ከታወቀው የተለየ ቅርጽ ስላለው ማኅበር	፩፻፺፪
አንቀጽ ፭፻፹፯	የውጭ ሀገር ጥቅሞችን በውስጡ ስለያዘ ማኅበር	፩፻፺፫

ሶስተኛ መጽሐፍ ለቅድመ ጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር፣ መልሶ የማደራጀት እና የመክሠር ሕግ ርዕስ አንድ ጠቅላላ ድንጋጌዎች ምዕራፍ አንድ ዓላማ እና የተፈጻሚነት ወሰን		፩፻፵፫
አንቀጽ ፳፻፹፰	የሥነ ሥርዓቶቹ ዓላማ	፩፻፵፫
አንቀጽ ፳፻፹፱	የሥነ ሥርዓቶቹ የተፈጻሚነት ወሰን	፩፻፵፭
ምዕራፍ ሁለት ስለክፍያዎች ማቋረጥ እና ስለቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች		፩፻፵፯
አንቀጽ ፳፻፺	**ክፍያዎችን የማቋረጥ ትርጓሜ**	፩፻፵፯
አንቀጽ ፳፻፺፩	ክፍያዎች የተቋረጡበትን ቀን ስለ መወሰን	፩፻፵፯
አንቀጽ ፳፻፺፪	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች	፩፻፵፱
ምዕራፍ ሦስት በሂደት ላይ ያሉ ውሎች አያያዝ		፩፻፶
አንቀጽ ፳፻፺፫	በሂደት ላይ ያሉ ውሎች መቀጠል ወይም መቋረጥ	፩፻፶
አንቀጽ ፳፻፺፬	ተቃውሞ	፩፻፶፫
አንቀጽ ፳፻፺፭	የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን የንግድ ኪራይ የሚመለከቱ ልዩ ድንጋጌዎች	፩፻፶፩
አንቀጽ ፳፻፺፮	ልዩ ሁኔታዎች	፩፻፶፭
ምዕራፍ አራት ስለገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞችና መብቶች		፩፻፶፮
አንቀጽ ፳፻፺፯	የገንዘብ ጠያቂዎች ጥቅሞች ጥበቃ	፩፻፶፮
አንቀጽ ፳፻፺፰	የገንዘብ ጠያቂዎች ተሳትፎ	፩፻፶፯
አንቀጽ ፳፻፺፱	የመረጃ መብቶች	፩፻፶፯

ምዕራፍ አምስት ሥልጣን		፭፻፸፰
አንቀጽ ፯፻	የግዛት ሥልጣን	፭፻፸፰
አንቀጽ ፯፻፩	ስለ ኩባንያዎች ቡድን እና ሥነ ሥርዓትን ስለማቀናጀት	፭፻፹
አንቀጽ ፯፻፪	ሥነ ሥርዓቶችን የመክፈት እና ተያያዥ ፍርዶችን የመስጠት ዓለም አቀፋዊ ሥልጣን	፭፻፹፪
አንቀጽ ፯፻፫	ዕዳን መክፈል ካለመቻል ጋር ግንኙነት ያላቸውን ፍርዶች ጨምሮ፣ ለውጭ ሀገር ፍርዶች ዕውቅና ስለ መስጠት	፭፻፹፬
ምዕራፍ ስድስት ሥነ ሥርዓቶችን የማከናወን ኃላፊነት ያለባቸው ሰዎች እና አካላት		፭፻፹፰
አንቀጽ ፯፻፬	የመክሠር ሥነ ሥርዓት ፍርድ ቤት ሥልጣን	፭፻፹፰
አንቀጽ ፯፻፭	ተቆጣጣሪ ዳኛ ስለ መሾም	፭፻፹፱
አንቀጽ ፯፻፮	የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን	፭፻፹፱
አንቀጽ ፯፻፯	ተቆጣጣሪ ዳኛው የሚሰጣቸው ትዕዛዞች	፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፰	ተቆጣጣሪ ዳኛውን ስለ መተካት	፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፱	የፍርዶች ተፈጻሚነት	፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፲	መልሶ የማደራጀት እና የመክሰር ባለሞያዎች	፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፲፩	በሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ስለሚሾሙ ሰዎች እና አካላት ቁጥጥር	፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፲፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት	፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፲፫	መልሶ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ብቃት እና ታማኝነት	፭፻፺፪

አንቀጽ ፱፻፲፬	መልሰ የማደራጀት ኃላፊዎች እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ኃላፊነት	፬፻፹፫
አንቀጽ ፱፻፲፭	መልሰ የማደራጀት ኃላፊ እና የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ተደርገው ሊሾሙ የማይችሉ ሰዎች	፬፻፹፭
አንቀጽ ፱፻፲፮	መልሰ ለማደራጀት ኃላፊዎች እና ለከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ስለሚከፈል ክፍያ	፬፻፹፮
ርዕስ ሁለት ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት		፬፻፹፰
አንቀጽ ፱፻፲፯	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፬፻፹፰
አንቀጽ ፱፻፲፰	የሥነ ሥርዓቱ የቆይታ ጊዜ	፬፻፹፱
አንቀጽ ፱፻፲፱	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያ ስለ መሾም	፬፻፺
አንቀጽ ፱፻፳	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያውን ስለ መተካት	፬፻፺
አንቀጽ ፱፻፳፩	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ግዴታዎች	፬፻፺፩
አንቀጽ ፱፻፳፪	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዘርፍ ባለሞያው ስለሚከፈለው ክፍያ	፬፻፺፫
አንቀጽ ፱፻፳፫	ሚስጥራዊነት	፬፻፺፫
አንቀጽ ፱፻፳፬	በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለመሆኑ	፬፻፺፬
አንቀጽ ፱፻፳፭	በተናጠል ስለሚቀርቡ ክሶች መቋረጥ	፬፻፺፬
አንቀጽ ፱፻፳፮	በመደበኛ የሥራ ሂደት ውስጥ የሚከሰቱ ዕዳዎችን ስለ መክፈል	፬፻፺፭
አንቀጽ ፱፻፳፯	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለ ማጽደቅ	፬፻፺፮

አንቀጽ ፳፻፷፰	አዲስ ለቀረበ ገንዘብ ስለሚደረግ ጥበቃ	፬፻፹፯
አንቀጽ ፳፻፷፱	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፬፻፹፰
አንቀጽ ፳፻፸	ይግባኝ	፬፻፺
አንቀጽ ፳፻፸፩	በሦስተኛ ወገኖች የሚቀርብ ተቃውሞ	፬፻፺
አንቀጽ ፳፻፸፪	ዕዳን መልሶ የማዋቀር ዕቅዱን ስለ መተው	፬፻፺
አንቀጽ ፳፻፸፫	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓቱን ስለ ማሻሻል	፬፻፺፪
አንቀጽ ፳፻፸፬	ለጥንቃቄ ዕዳን መልሶ የማዋቀር ሥነ ሥርዓት ወደ መልሶ ማደራጀት ሥነ ሥርዓት ወይም የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚቀየርበት ሁኔታ	፬፻፺፪
ርዕስ ሦስት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት **ምዕራፍ አንድ** ጠቅላላ ድንጋጌዎች		፬፻፺፬
አንቀጽ ፳፻፸፭	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት ስለሚቀርብ ጥያቄ	፬፻፺፬
አንቀጽ ፳፻፸፮	የባለዕዳው ግዴታዎች	፬፻፺፭
አንቀጽ ፳፻፸፯	መቅረብ ስላለባቸው ሰነዶች	፬፻፺፯
አንቀጽ ፳፻፸፰	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የሚሰጥ ፍርድ	፬፻፺፯
አንቀጽ ፳፻፸፱	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የቀረበን አቤቱታ ውድቅ በሚያደርግ ፍርድ ላይ ይግባኝ ስለማቅረብ	፬፻፺፰
አንቀጽ ፳፻፹	መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የተሰጠ ፍርድን ስለ መቃወም እና ይግባኝ ስለማቅረብ	፬፻፺፰

አንቀጽ ፲፻፸፩	ይግባኝ የማይቀርብባቸው ፍርዶች	፬፻፺፱
አንቀጽ ፲፻፸፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊ ስለ መሾም	፬፻፺፱
አንቀጽ ፲፻፸፫	መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን በሌላ ስለ መተካት	፭፻
አንቀጽ ፲፻፸፬	መልሶ የማደራጀት ኃላፊው ሥልጣን እና ኃላፊነቶች	፭፻፩
አንቀጽ ፲፻፸፭	ተቆጣጣሪዎችን ስለ መሾም	፭፻፫
አንቀጽ ፲፻፸፮	የተቆጣጣሪዎች ኃላፊነት	፭፻፭
አንቀጽ ፲፻፸፯	የተቆጣጣሪዎች	፭፻፭
አንቀጽ ፲፻፸፰	የፍርድ ማስታወቂያ	፭፻፭
አንቀጽ ፲፻፸፱	ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለሚሰጥ ማሳወቂያ	፭፻፯
አንቀጽ ፲፻፹	የሰነድ ማስረጃ	፭፻፰
ምዕራፍ ሁለት በመጠባበቂያ ጊዜ ወቅት ስለ ባለዕዳው		፭፻፰
አንቀጽ ፲፻፹፩	የመጠባበቂያ ጊዜ	፭፻፰
አንቀጽ ፲፻፹፪	ስለ መጠባበቂያ ጊዜ መቋረጥ	፭፻፲፩
አንቀጽ ፲፻፹፫	በባለዕዳው ይዞታ ውስጥ ስለ መቆየት	፭፻፲፪
አንቀጽ ፲፻፹፬	ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ ስለ መቋረጣቸው	፭፻፲፫
አንቀጽ ፲፻፹፭	ክፍያ ለማስፈጸም በተናጠል የሚደረጉ ክርክሮች በአጠቃላይ መቋረጣቸው የሚያስከትላቸው ውጤቶች	፭፻፲፭
አንቀጽ ፲፻፹፮	ባለዕዳው የቅድመ-ኪሳራ ክፍያዎችን እንዳይከፍል ስለ መከልከሉ	፭፻፲፯
አንቀጽ ፲፻፹፯	በሂደት ላይ ስላሉ ሥነ ሥርዓቶች	፭፻፲፯
አንቀጽ ፲፻፹፰	የሻጩ ዕቃውን ይዞ የመቆየት መብት	፭፻፲፰
ምዕራፍ ሦስት የባለዕዳው ሀብት ክፍል አንድ የንብረት ዝርዝር		፭፻፲፱

አንቀጽ ፯፻፶፱	የንብረት ዝርዝር ስለ ማረጋገጥ	፭፻፲፱
አንቀጽ ፯፻፷	ባለሞያዎችን ስለ መሾም	፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፩	ከሀብቱ ውጭ የሆኑ ዕቃዎች	፭፻፳፩
ክፍል ሁለት የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና ስለማጣራት		፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፪	የቅድመ ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች የሚቀርቡበት ሥርዓት	፭፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፫	የቅመ-ኪሳራ ክፍያ ጥያቄዎችን ከማቅረብ ነጻ የተደረጉ ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፳፬
አንቀጽ ፯፻፷፬	የቅድመ ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ማረጋገጫ እና መቀበያ ሥርዓት	፭፻፳፭
አንቀጽ ፯፻፷፭	ክርክር የተነሳባቸው የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ላይ የሚሰጥ ፍርድ	፭፻፳፯
አንቀጽ ፯፻፷፮	ጊዜያዊ የክፍያ ጥያቄዎች ዝርዝር በፍርድ ቤቱ መዝገብ ቤት ሹም ዘንድ ስለ ማስቀመጥ	፭፻፳፱
አንቀጽ ፯፻፷፯	ገቢ መደረጉን ማረጋገጫ ማሳወቂያ	፭፻፳፱
አንቀጽ ፯፻፷፰	የንብረት ዋስትናቸው ወይም ቅድሚያ የማግኘት መብታቸው ላይ ክርክር የተነሳበት ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፴፩
አንቀጽ ፯፻፷፱	በተቀመጠው የጊዜ ገደብ ውስጥ የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎቻቸውን ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች	፭፻፴፩
አንቀጽ ፯፻፸	በአንድነት እና በተናጠል ያለወሰን ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማስገባት	፭፻፴፪
ክፍል ሦስት ክፍያዎች ከመቋረጣቸው አስቀድሞ የተፈጸሙ አጠራጣሪ ድርጊቶች እና ግብይቶች		፭፻፴፪

አንቀጽ ፯፻፸፩	የግድ ፈራሽ ስለመሆን	፭፻፴፪
አንቀጽ ፯፻፸፪	በምርጫ ስለ መሰረዝ	፭፻፴፫
አንቀጽ ፯፻፸፫	ፈራሽ የማድረግ ክርክር ስለማቅረብ	፭፻፴፬
አንቀጽ ፯፻፸፬	ከፈራሽነት ውጭ የተደረጉ ድርጊቶች እና ክፍያዎች	፭፻፴፭
አንቀጽ ፯፻፸፭	ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት ፍርድ ከመሰጠቱ አስቀድሞ የተመዘገቡ መብቶች	፭፻፴፮
አንቀጽ ፯፻፸፮	ይርጋ	፭፻፴፮
አንቀጽ ፯፻፸፯	ፈራሽ መሆን የሚያስከትላቸው ውጤቶች	፭፻፴፯
ምዕራፍ አራት መልሶ የማደራጀት ዕቅድ		፭፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፸፰	መልሶ የማደራጀት ዕቅድ ስለ ማዘጋጀት	፭፻፴፰
አንቀጽ ፯፻፸፱	አዲስ የቀረበ ገንዘብ	፭፻፵
ምዕራፍ አምስት መልሶ የማደራጀት ዕቅዱን ማጽደቅ		፭፻፵፩
አንቀጽ ፯፻፹	የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች	፭፻፵፩
አንቀጽ ፯፻፹፩	በገንዘብ ጠያቂዎች ምድቦች ስብሰባዎች እና በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔዎች ላይ የሚኖር የመምረጥ መብትን ስለ መወሰን	፭፻፵፬
አንቀጽ ፯፻፹፪	የገንዘብ ጠያቂዎች መደቦች ስብሰባዎች	፭፻፵፮
አንቀጽ ፯፻፹፫	መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ ላይ ድምጽ ስለ መስጠት	፭፻፵፯
አንቀጽ ፯፻፹፬	መልሶ በማደራጀት ዕቅዱ በየገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ ስለ መጽደቁ	፭፻፵፱
አንቀጽ ፯፻፹፭	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፭፻፶
አንቀጽ ፯፻፹፮	ስለ መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ መሻሻል	፭፻፶፫
አንቀጽ ፯፻፹፯	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ አፈጻጸም	፭፻፶፫

አንቀጽ ፮፻፹፰	መልሶ የማደራጀት ዕቅዱ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ	፫፻፶፬
ምዕራፍ ስድስት በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለን ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ መሸጥ		፫፻፶፭
አንቀጽ ፮፻፹፱	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ሦስተኛ ወገን እንዲረከበው ስለሚቀርብ ዕቅድ	፫፻፶፭
አንቀጽ ፮፻፺	የጨረታ ሥርዓት	፫፻፶፯
አንቀጽ ፮፻፺፩	ውሎች መተላለፍ የሚችሉ ስለ መሆናቸው	፫፻፶፰
አንቀጽ ፮፻፺፪	ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ስምምነት	፫፻፶፰
አንቀጽ ፮፻፺፫	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ጠቅላላ ጉባዔ መጽደቅ	፫፻፷
አንቀጽ ፮፻፺፬	በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ በፍርድ ቤት ስለ መጽደቁ	፫፻፷፩
አንቀጽ ፮፻፺፭	በግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ የንግድ ሥራ የመሸጥ አፈጻጸም	፫፻፷፪
ምዕራፍ ሰባት መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓቶች መቀየር እና ይግባኝ		፫፻፷፫
አንቀጽ ፮፻፺፮	የመልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓትን ወደ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለ መቀየር	፫፻፷፫
አንቀጽ ፮፻፺፯	ይግባኝ	፫፻፷፫
አንቀጽ ፮፻፺፰	የተሸነፉ ተጫራቾች ተቃውሞ	፫፻፷፭
ምዕራፍ ስምንት የዳይሬክተሮች እና ሥራ አስኪያጆች ግዴታዎች		፫፻፷፮

አንቀጽ ፱፻፺፱	የሥራ አስኪያጆች እና ዳይሬክተሮች ግዴታዎች	፮፻፹፮
ምዕራፍ ዘጠኝ **ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት**		፮፻፹፮
አንቀጽ ፲፻	ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፮፻፹፮
አንቀጽ ፲፻፩	የቆይታ ጊዜ	፮፻፹፯
አንቀጽ ፲፻፪	መልሶ የማደራጀት ኃላፊውን ስለ መሾም	፮፻፹፰
አንቀጽ ፲፻፫	አግባብነት ያላቸው ድንጋጌዎች	፮፻፹፰
አንቀጽ ፲፻፬	ስለ ቀላል መልሶ የማደራጀት ሥነ ሥርዓት መቋረጥ	፮፻፹፰
ርዕስ አራት **የመክሠር ሥነ ሥርዓት** **ምዕራፍ አንድ** **የመክሠር ሥነ ሥርዓት ለመክፈት የሚሰጥ ፍርድ**		፮፻፹፱
አንቀጽ ፲፻፭	የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፮፻፹፱
አንቀጽ ፲፻፮	ስለ መክሰር የሚሰጥ ፍርድ	፮፻፺፪
አንቀጽ ፲፻፯	ለገንዘብ ጠያቂዎች የሚሰጥ ማሳወቂያ	፮፻፺፫
አንቀጽ ፲፻፰	የንግድ ሥራው ከተቋረጠ በኋላ ስለ መክሠር	፮፻፺፬
አንቀጽ ፲፻፱	ከሞት በኋላ የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፮፻፺፭
አንቀጽ ፲፻፲	የፍርድ ማስታወቂያ	፮፻፺፮
አንቀጽ ፲፻፲፩	የመክሠር ሥን ሥርዓት በሚከፍተው ወይም መከፈቱን ውድቅ በሚያደርገው ፍርድ ላይ ስለሚቀርብ ይግባኝ	፮፻፺፮
አንቀጽ ፲፻፲፪	የመክሠር ሥነ ሥርዓት እንዲከፈት የተሰጠውን ፍርድ ስለ መቃወም	፮፻፺፯
አንቀጽ ፲፻፲፫	መቃወሚያ ወይም ይግባኝ ሊቀርብበት ስለማይቻል ፍርድ	፮፻፺፰

አንቀጽ ፯፻፲፬	መክሰርን ለማስታወቅ የተሰጠውን ፍርድ ስለ ማንሳት	፭፻፹፱
ምዕራፍ ሁለት የመክሠርን ሥራ የሚያስፈጽሙ ሰዎች እና አካላት ክፍል አንድ ስለ ፍርድ ቤት		፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፲፭	ስለ ፍርድ ቤት ሥልጣን	፭፻፺
ክፍል ሁለት ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው		፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፲፮	ስለ ተቆጣጣሪ ዳኛው ሹመት እና ሥልጣን	፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፲፯	ስለ የተቆጣጣሪ ዳኛው ሥልጣን	፭፻፺
ክፍል ሦስት የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ		፭፻፺፪
አንቀጽ ፯፻፲፰	የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለ መሾም	፭፻፺፪
አንቀጽ ፯፻፲፱	የከሠረውን ሰው ንብረት ጠባቂ ስለ መተካት	፭፻፺፫
አንቀጽ ፯፻፳	የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂዎች ሥልጣን እና ግዴታዎች	፭፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፳፩	ጠባቂው በሠራቸው ሥራዎች ላይ አቤቱታን ስለ ማቅረብ	፭፻፺፮
ክፍል አራት የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ		፭፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፳፪	የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለ ማቋቋም	፭፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፳፫	የገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ መብቶች እና ግዴታዎች	፭፻፺፯

ክፍል አምስት **ስለ ዐቃቤ ሕግ**		፭፻፹፱
አንቀጽ ፯፻፹፬	በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ ስለ ዐቃቤ ሕግ ሥልጣን	፭፻፹፱
ምዕራፍ ሦስት **የባለዕዳውን ሀብት ስለ መረከብ እና ስለ ማስተዳደር** **ክፍል አንድ** **ባለዕዳው መብቶቹን ስለ መገፈፉ**		፭፻፺
አንቀጽ ፯፻፹፭	የመብቶች መገፈፍ የተፈጻሚነት ወሰን	፭፻፺
ክፍል ሁለት **የአጠባበቅ ሥራዎች**		፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፹፮	የባለዕዳውን መዝገቦች ስለ ማስረከብ እና ስለ መዝጋት	፭፻፺፩
አንቀጽ ፯፻፹፯	የባለዕዳውን መብቶች ስለ መጠበቅ	፭፻፺፫
አንቀጽ ፯፻፹፰	ለተቆጣጣሪ ዳኛው የሚደረግ መግለጫ	፭፻፺፫
ክፍል ሦስት **የከሰረውን ሰው ንብረት ስለ ማሸግ**		፭፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፹፱	የከሰረው ሰው ንብረት	፭፻፺፬
አንቀጽ ፯፻፺	እሽግን ስለ ማድረግ	፭፻፺፭
አንቀጽ ፯፻፺፩	ሊታሸግባቸው የማይችሉ ዕቃዎች	፭፻፺፭
አንቀጽ ፯፻፺፪	ከእሽግ ውስጥ ስለሚወጡ ዕቃዎች	፭፻፺፮
አንቀጽ ፯፻፺፫	ለከሰረው ሰው ስለ ተላከው ደብዳቤ	፭፻፺፯
አንቀጽ ፯፻፺፬	እሽግን ስለ ማንሳት	፭፻፺፰
ክፍል አራት **የዕቃ ዝርዝር መዝገብ**		፭፻፺፱
አንቀጽ ፯፻፺፭	ጠቅላላ ድንጋጌ	፭፻፺፱
አንቀጽ ፯፻፺፮	የሒሳቡን ሚዛን ስለ ማሰናዳትና ስለ መስጠት	፭፻፺፱

አንቀጽ ፲፻፴፯	የባለዕዳውን ንብረቶች በንብረት ዝርዝር መዝገብ ስለ ማስገባት	፫፻፺፱
አንቀጽ ፲፻፴፰	ስለ ታክስ እና ቀረጥ	፬፻፩
አንቀጽ ፲፻፴፱	**ከሞት በኋላ ለተገለጸ መክሠር የንብረት ዝርዝር መዝገብ አዘገጃጀት**	፬፻፩
አንቀጽ ፲፻፵	የዐቃቤ ሕግ መብቶች	፬፻፪
አንቀጽ ፲፻፵፩	የባለዕዳውን ንብረቶች ለንብረት ጠባቂው ስለ ማስረከብ	፬፻፪
ክፍል አምስት የባለዕዳውን ንብረት ስለ ማስተዳደር		፬፻፫
አንቀጽ ፲፻፵፪	የከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ጠቅላላ ተግባር	፬፻፫
አንቀጽ ፲፻፵፫	አክሲዮኖች እና ቃል የተገቡ ገንዘቦች እንዲከፈሉ ጥሪ ስለ ማድረግ	፬፻፬
አንቀጽ ፲፻፵፬	የከሠረውን ሰው የንግድ ሥራ ስለ መቀጠል	፬፻፬
አንቀጽ ፲፻፵፭	አዲስ ስለቀረበ ገንዘብ	፬፻፭
አንቀጽ ፲፻፵፮	ድርድር እና በስምምነት መቋጨት	፬፻፭
ክፍል ስድስት በመክሠር ሥነ ሥርዓት ውስጥ በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ ስለ መሸጥ		፬፻፮
አንቀጽ ፲፻፵፯	**ሥርዓት**	፬፻፮
አንቀጽ ፲፻፵፰	የንግድ ሥራ እንቅስቃሴውን ለመረከብ የቀረበው ዕቅድ በገንዘብ ጠያቂዎች ኮሚቴ ስለ መጽደቁ	፬፻፱
አንቀጽ ፲፻፵፱	በንግድ ሥራ እንቅስቃሴ ላይ ያለ ድርጅት በመንቀሳቀስ ላይ እንዳለ እንዲሸጥ ፍርድ ቤቱ ስለ ማጽደቁ	፬፻፲

አንቀጽ ፯፻፶	የከሰረውን ሰው ሌሎች ንብረቶች ስለ መሸጥ	፮፻፲
<u>ክፍል ሰባት</u> ንብረትን ስለ ማስመለስ		፮፻፲፩
አንቀጽ ፯፻፶፩	አጠቃላይ መርህ	፮፻፲፩
አንቀጽ ፯፻፶፪	ተቀንሰው የተያዙና ለመንግስት ገቢ የሚሆኑ ታክሶችን እና ቀረጦችን ስለ መሰብሰብ	፮፻፲፪
አንቀጽ ፯፻፶፫	ንብረትን ለማስመለስ የሚቀርብ ማመልከቻ	፮፻፲፪
<u>ክፍል ስምንት</u> ስለ መያዝ መብት		፮፻፲፬
አንቀጽ ፯፻፶፬	ስለ መያዝ መብት	፮፻፲፬
<u>ምዕራፍ አራት</u> መክሠርን የሚያሳውቅ ፍርድ የሚያስከትላቸው ውጤቶች <u>ክፍል አንድ</u> በባለዕዳው ላይ ያሉት ውጤቶች		፮፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፭	የባለዕዳው ግዴታዎች	፮፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፮	የከሠረውን ሰው እንቅስቃሴ ስለመገደብ	፮፻፲፭
አንቀጽ ፯፻፶፯	የከሠረው ሰው ስለ መቀጠሩ	፮፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፰	ለከሠረው ሰው እና ለቤተሰቡ ስለሚደረግ ድጋፍ	፮፻፲፮
አንቀጽ ፯፻፶፱	ስለከሠረው ሰው ባል ወይም ሚስት	፮፻፲፯
አንቀጽ ፯፻፷	የመክሰስ ወይም የመከሰስ መብትን ስለ ማጣት	፮፻፲፰
<u>ክፍል ሁለት</u> በገንዘብ ጠያቂው ላይ ያሉት ውጤቶች		፮፻፲፰
አንቀጽ ፯፻፷፩	በተናጠል ክፍያ ለማስፈጸም የሚደረጉ ክርክሮች በጠቅላላ ስለ መቋረጣቸው	፮፻፲፰

አንቀጽ ፯፻፷፪	የተንቀሳቃሽ ንበረት ማስያዣዎች ስለ መመለሳቸው	፯፻፳
አንቀጽ ፯፻፷፫	የወለድ ሒሳብ ስለ መቋረጡ	፯፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፬	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች የመክፈያ ጊዜ ስለ መድረስ	፯፻፳፩
አንቀጽ ፯፻፷፭	ለአከራዩ ቅድሚያ የሚሰጥ ስለ መሆኑ	፯፻፳፪
	ክፍል ሦስት የመክሠር ፍርዱ ከመሰጠቱ አስድሞ ስለ ተሠሩ አጠራጣሪ ሥራዎች እና ግብይቶች	፯፻፳፫
አንቀጽ ፯፻፷፮	ሥራዎቹ ፈራሽ ስለመሆናቸው	፯፻፳፫
አንቀጽ ፯፻፷፯	ሥራዎች ፈራሽ እንዲሆኑ ክርክር ስለማንሳት	፯፻፳፫
	ምዕራፍ አምስት የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ እና ስለ መመርመር	፯፻፳፬
አንቀጽ ፯፻፷፰	የሚቀርቡበት እና የሚመረመሩበት ሥርዓት	፯፻፳፬
አንቀጽ ፯፻፷፱	በመክሠር ሥነ ሥርዓቶች ውስጥ ባንድነት እና በነጠላ ተጠያቂ የሆኑ አካላት ላይ የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ	፯፻፳፭
አንቀጽ ፯፻፸	የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ መመርመር	፯፻፳፮
አንቀጽ ፯፻፸፩	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄን መቀበልን ስለ ማቋረጥ እና መቃወሚያን ስለ ማለፍ	፯፻፳፮
አንቀጽ ፯፻፸፪	የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄያቸውን በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ስላላቀረቡ ገንዘብ ጠያቂዎች	፯፻፳፯
አንቀጽ ፯፻፸፫	መብታቸው በኋላ ስለታወቀላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች	፯፻፳፰

አንቀጽ ፲፻፷፬	ባንድነት እና በነጠላ ዋስትና ያላቸው የክፍያ ጥያቄዎችን ስለ ማቅረብ	፯፻፳፱
ምዕራፍ ስድስት ንብረት ማጣራት እና የክፍያ ጥያቄዎችን መክፈል ክፍል አንድ ንብረት ማጣራት		፯፻፴
አንቀጽ ፲፻፷፭	የከሠረውን ሰው ንብረት ስለ ማጣራት	፯፻፴
አንቀጽ ፲፻፷፮	ስለ ንብረቱ ማጣራት	፯፻፴
አንቀጽ ፲፻፷፯	የማይንቀሳቀሱ ንብረቶችን ስለ መሸጥ	፯፻፴፩
አንቀጽ ፲፻፷፰	የባለዕዳው የንግድ ሥራ ሀብቶች ስለ መሸጣቸው	፯፻፴፫
አንቀጽ ፲፻፷፱	የከሰረውን ሰው ንብረቶች በማንኛውም መንገድ ነጣጥሎ ስለ መሸጥ	፯፻፴፫
ክፍል ሁለት በየጊዜው የሚከፈሉ ክፍያዎች		፯፻፴፬
አንቀጽ ፲፻፸	ጠቅላላ መርሆች	፯፻፴፬
አንቀጽ ፲፻፸፩	ዕዳ ያለባቸውን ንብረቶች ስለ መሸጥ እና ስለ ማከፋፈል	፯፻፴፭
አንቀጽ ፲፻፸፪	ዕዳ የሌለባቸውን ንብረቶች ስለ መሸጥ እና ከሽያጩ የተገኘውን ገንዘብ ስለ ማከፋፈል	፯፻፴፯
አንቀጽ ፲፻፸፫	ተቀናሾች	፯፻፴፯
አንቀጽ ፲፻፸፬	ዋስትና ላላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች ከፊል ክፍያ ስለ መፈጸም	፯፻፴፯
ክፍል ሦስት የመጨረሻ ክፍያዎች		፯፻፴፰
አንቀጽ ፲፻፸፭	ዋስትና ያላቸው ገንዘብ ጠያቂዎች በብቸኝነት ስላላቸው መብት	፯፻፴፰
አንቀጽ ፲፻፸፮	የክፍያ ቅደም ተከተል	፯፻፴፱
አንቀጽ ፲፻፸፯	ከደረጃ ዝቅ ብሎ የመከፈል ስምምነት	፯፻፵

አንቀጽ ፲፻፹፰	ለሥነ ሥርዓቱ ስለሚወጡ ወጪዎች	፳፻፸
አንቀጽ ፲፻፹፱	ክፍያዎች ስለሚከፋፈሉባቸው መርሆች	፳፻፸፩
አንቀጽ ፲፻፺	ክርክር ለተነሳባቸው የቅድመ-ኪሳራ የክፍያ ጥያቄዎች ስለሚደረግ ተቀማጭ ሂሳብ	፳፻፸፪
አንቀጽ ፲፻፺፩	ክፍፍልን በተመለከተ የቀረበ ሃሳብ	፳፻፸፫
አንቀጽ ፲፻፺፪	ክፍያ ስለሚፈጸምበት መንገድ	፳፻፸፬
አንቀጽ ፲፻፺፫	ለባለዕዳው ወይም ለባለአክሲዮኖች ስለሚመለሰው ገንዘብ መጠን	፳፻፸፬
ምዕራፍ ሰባት የመክሠር ሥነ ሥርዓትን ስለመዘጋት		፳፻፸፭
አንቀጽ ፲፻፺፬	የመክሠር ሥነ ሥርዓት ስለሚዘጋባቸው ምክንያቶች	፳፻፸፭
አንቀጽ ፲፻፺፭	የሚበቃ ንብረት ባለመኖሩ መዝጋት	፳፻፸፭
አንቀጽ ፲፻፺፮	የመክሠር ሥነ ሥርዓትን መልሶ ስለመክፈት	፳፻፸፰
አንቀጽ ፲፻፺፯	ከንብረቱ የሚፈለግ ዕዳ ባለመኖሩ ስለሚደረግ መዘጋት	፳፻፸፱
አንቀጽ ፲፻፺፰	በንግድ መዝገብ ስለ መመዝገብ	፳፻፹
ርዕስ አምስት የከሠረው ሰው ከዕዳ ነጻ ስለ መደረጉ		፳፻፹
አንቀጽ ፲፻፺፱	ከዕዳ ነጻ ስለ መደረግ	፳፻፹
አንቀጽ ፳፻	ከዕዳ ነጻ ለመደረግ አቤቱታ ስለሚቀርብበት ሥርዓት	፳፻፹፩
አንቀጽ ፳፻፩	ለገንዘብ ጠያቂዎች ስለ ማሳወቅ እና ስለ ተቃውሞ	፳፻፹፪
አንቀጽ ፳፻፪	ከዕዳ ነጻ እንዲደረግ ስለሚያዙ ወይም ውድቅ ስለሚያደርጉ ፍርዶች	፳፻፹፫

<u>ርዕስ ስድስት</u> ስለ ፍትሐ ብሔር ኃላፊነቶች፣ እግዶች፣ ወንጀሎች እና የግል መክሠር **<u>ምዕራፍ አንድ</u>** ስለ ሥራ አስኪያጆች እና ሦስተኛ ወገኖች የፍትሐ ብሔር ኃላፊነት		፮፻፶፭
አንቀጽ ፰፻፫	ስለ ሥራ አስኪያጆች ኃላፊነት	፮፻፶፭
አንቀጽ ፰፻፬	ስለ ገንዘብ ጠያቂዎች ኃላፊነት	፮፻፶፯
አንቀጽ ፰፻፭	ስለ ባለአክሲዮኖች ኃላፊነት	፮፻፶፰
አንቀጽ ፰፻፮	ስለ ክስ አቅራቢዎች	፮፻፶፰
<u>ምዕራፍ ሁለት</u> ከመክሠር ስለሚመነጩ የወንጀል ቅጣቶች እና እገዳዎች		፮፻፶፱
አንቀጽ ፰፻፯	በቸልተኝነት ስለ መክሠር	፮፻፶፱
አንቀጽ ፰፻፰	በተንኮል ስለ መክሠር	፮፻፷
አንቀጽ ፰፻፱	ከመክሠር ስለሚመነጭ መታገድ	፮፻፷፩
አንቀጽ ፰፻፲	በሕግ ሰውነት ባላቸው አካላት ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	፮፻፷፫
አንቀጽ ፰፻፲፩	ጥቅም ስለ መስጠት	፮፻፷፫
አንቀጽ ፰፻፲፪	ዝምድና ባላቸው ሰዎች ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	፮፻፷፭
አንቀጽ ፰፻፲፫	በተቆጣጣሪ ዳኛ፣ መልሶ በማደራጀት ኃላፊ ወይም በከሰረው ሰው ንብረት ጠባቂ ስለሚፈጸሙ ወንጀሎች	፮፻፷፭
አንቀጽ ፰፻፲፬	ወንጀሎችን ለፍርድ ስለማቅረብ	፮፻፷፮
አንቀጽ ፰፻፲፭	በግል ስለ መክሠር	፮፻፷፯
<u>ርዕስ ሰባት</u> ለአነስተኛ እና መካከለኛ ኢንተርፕራይዞች ስለሚደረግ ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት		፮፻፷፱
አንቀጽ ፰፻፲፮	የተፈጻሚነት ወሰን	፮፻፷፱

አንቀጽ ፰፻፲፯	ሥነ ሥርዓት ስለ መክፈት	፯፻፹
አንቀጽ ፰፻፲፰	ሰነዶችን ስለ ማስገባት	፯፻፹
አንቀጽ ፰፻፲፱	የከሠረው ሰው ንብረት ጠባቂ	፯፻፹፩
አንቀጽ ፰፻፳	የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት የቆይታ ጊዜ	፯፻፹፬
አንቀጽ ፰፻፳፩	የቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መዘጋት	፯፻፹፬
አንቀጽ ፰፻፳፪	ከዕዳዎች ነጻ ስለ መሆን	፯፻፹፬
አንቀጽ ፰፻፳፫	በሕግ የሰውነት መብት ስለተሰጣቸው ሰዎች ከንግድ መዝገብ መሰረዝ	፯፻፹፭
አንቀጽ ፰፻፳፬	ቀላል የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመከፈቱ	፯፻፹፭
አንቀጽ ፰፻፳፭	የመክሠር ሥነ ሥርዓት መልሶ ስለመከፈቱ	፯፻፹፭